BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
21 E
24

XI. 15. 24.
E.12.

13-1? ?.21

BVLLAE

DIVERSORVM ROMANO-RVM PONTIFICVM INCIPIENTES À BONIFACIO VIII

VSQVE AD S.D.N.D. PAVLVM IIII.

Summa cum diligentia excerptę, & in vnum redactę.

PROCVRATORIBVS ET OMNIBVS *in Romana Curia verſantibus vtiles, et neceſſariæ.*

Cum gratia & Priuilegio.

Romæ apud Ant. Bladū Impreſſorē Cameralē

M. D. LIX.

Coll. Viterb. Soc. Jes. Cat. Inscr

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. GVIDONI ASCANIO SFORTIAE A' SANCTA FLORA CARD. AMPLISS. AC SANCTAE RO. ECCL. ÇAMERARIO

Antonius Bladus S. P. D.

QVINTVSDECIMVS *annus hic agitur, cùm ſingulari benignitate tua factum eſt, ut ad me munus hoc imprimendi delatum ſit, publica omnia decreta, edicta, diplomata, cunctaq; alia huiuſmodi, quæ ampliſſimorum* Romanæ Eccleſiæ Patrum *aſſenſu in lucem proferuntur. in quo quidem obeundo munere, ita multa me delectarunt, ut nihil aliud accidere mihi potuiſſet arbitrer, quod me maiore iucunditate perfunderet. etenim illud imprimis maximæ uoluptati fuit, quod me quoq; qualiſcunq; ſum, nonnihil huic ueſtræ* Sacroſanctæ Romanæ & Pontificiæ Reipub. *adiumenti afferre uidebam. nec mediocriter uerò gaudebam, datam mihi eſſe occaſionem ad aliquid meo labore atque induſtria præſtandum, quod uobis ampliſſimis* Patribus *poſſet eſſe gratum. nam quod rem meam domeſticam, tenuem atque anguſtam ex fructibus, quos ex imprimendis huiuſmodi ueſtris ſcriptis percipiebam, cum aliqua nominis mei claritate, ſi quid hoc etiam ad rem pertinet, aliquantum augeri quotidie ſentirem, ſilentio mihi prætereundum arbitror, ne mihi magis q. publicæ fauere cauſæ uidear. quæ omnia cùm beneficio tuo conſecutum eſſe me intelligerem, nihil eſſe omninò in me ſemper exiſtimaui, quòd tibi non eſſet deuinctum atque obligatum. ac fuit quoddam tempus cùm cogitabam, quid mihi faciendum eſſet, quò me tanti tui beneficij memorem ac gratum eſſe oſtenderem, atque aliquam tibi gratiam referrem. Sedenim cùm tuorum erga me meritorum magnitudinem mecũ animo reputarem, ſenſi id quod dicitur, aquam tundere, ac magno in errore uerſari, qui in eo quòd cogitatione complecti non poſſem, aliqua me tibi ex parte ſatisfacere poſſe conſiderem. quocircà re diligentius conſiderata, ſtatui mihi eſſe, à referenda tibi gratia ſuperſedendum, ac potius cogitandum quemadmodum tibi ſaltem gratias ita agerem, ut omnes, quibus tua erga me beneficia non ignota ſunt, quantum ego tibi debeo, me optime noſſe facilè perſpicerent. ad quam rem efficiendam, tempus mihi opportunum expectanti, quædam ſeſe obtulit occaſio, quam ut ad id quod in animo habebam perficiendum ualde idoneam, omninò mihi eſſe amplectendam arbitratus ſum. nam cũ diplomata ferè omnia maximorum* Pontificum, *eorum ſcilicet qui à* Bonifacio Octauo, *ad hanc uſque diem extiterunt, colligenda, et in unum quaſi corpus redigenda curauerimus, ea nunc uno hoc uolumine impreſſa, nomini tuo dicare ſtatuimus. ut hoc officij genere aliqua ex parte, minima illa quidem, tibi uerò non iniucunda (ut exiſtimo) quod tibi debeo perſoluerem. habemus autem in manibus alia etiam diplomata, ſed his quæ modo edimus lõgè antiquiora, quippe quæ à ſummis Põtificibus, qui ante* Bonifaciũ VIII Romanam ſedem Apoſtolicam *tenuerũt, ſancita, et promulgata fuerunt. quæ cum iamdiu in tenebris, muribus, ac tineis corrodenda delituerunt, atque ad mores imprimis emendandos, et uniuerſam* Dei Eccleſiam *in uitæ ſanctitate retinendam pertineant,* DEI OPT. MAX. *uoluntate factũ eſſe, cenſendum eſt, ut hoc potiſſimum tempore in lucem prodeant; quò numerandus poſt* DEVM OPT. MAX. Paulus IIII Sũmus Pont. *maximo ſtudio ac diligentia priſtinam* Eccleſiæ Dei *dignitatem, uobis ampliſſimis* Patribus *omni laude digniſſimis, rem tantã adiuuantibus, reſtituere conatur. ac deprauatos penè omniũ mores emendare, ut quemadmodum* Chriſtianos *decet uiros, ita uiuamus. ac ſi qui ſunt qui minus benè de ea ſenſerint, aut ſua potius malignitate impulſi ab ipſa deſciuerĩt, prauitati ſuæ corruptos noſtros mores prætexere amplius nõ poſſint.* Hæc itaq; oĩa in alterũ relata uolumen, nomini item dicata tuo propediem in publicũ edentur: quippè cuncta hmôi ſcripta in tuo nomine apparere uoluimus, non ob eam cauſam ſolùm, quam diximus, uidelicet ut qua ratione poſſimus, memores nos eſſe tuorum beneficiorũ oſtendamus, et quod tibi debemus, quod quantũ ſit iam oẽs intelligunt, aliqua ex parte, licet minima, perſoluamus, ſed etiã ut quicunque uolumina hæc legent, quod plurimos fore arbitror, quicquid ex eorũ lectione profecerint, id omne tibi, cuius illa ope, atque auctoritate in lucẽ exeũt ſeſe debere fateantur.* Vale, *ac* Bladi *clientuli tui, qui tibi cuncta bona optat; memor eſto.*

INDEX
Bullarum diuerſorum Romanorum Pontificum.

Bullæ Bonifani VIII.

De interdicto non ponẽdo pro pecu-
niario debito. fol. 4
De priuilegiis doctorum, & ſtudentiũ
almæ Vrbis. fol.eod.
De priuilegiis Academiæ repertis in ec-
cleſia diui Euſtachii, cum reliquiis. fol. 5

Bullæ Ioannis XXII.

Cõſtitutio de prębẽdis, & dignitatibus. fol. 6
De religioſis, q ad ptes ĩfideliũ ſe trãſferũt. eod.

Bulla Benedicti XII.

De præbendis, & dignitatibus. fol. 7

Bullæ Gregorii XI.

Quòd religioſi capellani ſedis Apoſt. ſu-
perioribus ſuis obedire teneantur. fol.eod.
De ordinatiõe Aduocatorũ, Procur. to-
rũ, & Notariorũ Palatii Apoſt. cãę. fol. 8
Ne prouidentes aliis de beneficiis eccle-
ſiaſticis aliquid inde capiantur, vel ſi-
bi promitti faciant. fol. 9

Bullæ Vrbani VI.

Conſtitutio de illis qui ponuntur in ro-
tulis ſtudiorum. fol.eod.
Cõtra bãniẽtes, & pſcribẽtes, & ſcriben-
tes clericos, & pſonas eccleſiaſticas. fol.eod.

Bullæ Martini V.

Contra mendicantes. fol. 10
Qđ pſonæ eccleſiaſticæ in foro ſeculari
conuenire non poſsint, neq; cogi. fol.eod.

Bulla Eugenii IIII.

De priuilegiis curialium. fol. 11

Bullæ Nicolai V.

Ratificatio cõcordię cũ Germanis initę. eod.
Cõtra portãtes arma, & victualia ad par-
tes infidelium. fol. 12

Bullæ Pauli II.

Contra ſimoniacos. fol. 13
De beneficiis affectis. fol.eod.
De alienatione bonorum eccleſiaſtico-
rum non fienda. fol. 14
De caſibus reſeruatis. fol.eod.

Bullæ Sixti IIII.

De ædificiis, & nouis opibus cõſtruen-
dis ad decorem Vrbis. fol.eod.

Bullæ Innocentii VIII.

Contra non ſoluentes annatas. fol. 16
De reuocatione conceſsionum Iuriſpa-
tronatus. fol. 17
Approbatio. & confirmatio geſtorũ in
Germania, Vngaria, & Polonia p le-
gatum Apoſt. a Sixto IIII. deſtinatũ. fol. 18
Regula reuocationis facultatũ Notario-
rũq; creationũ. ad doctoratus. fol. 19
Reuocatio reſeruationum, & reſeruan-
di facultatis. fol.eod.
Quòd Scriptores Apoſt. vltra taxã qcq̃
accipere non debeant. fol. 20
Contra nepotes, germanoſq; & familia-
res non veros. fol.eod.
De facul. Reuerẽd. DD. Auditorũ Rotę. eod.
Cõtra impedientes mãdata Apoſtolica. fol. 21
De reuocatione facultatis conceſſæ ad
beneficia reſignãda, & quomodo ip-
ſa reſignari debeant. fol. 22

Bullæ Alexandri VI.

De facultate teſtandi, & diſponendi de
palatiis, & aliis ędificiis etiã extra Vr-
bem intra decem miliaria. fol. 23
Cõtra inuadẽtes, & verberãtes ptes ad-
uerſas litigãtes, ſeu eorũ pcuratores. fol. 24

Bullæ Iulii II.

Cõtra aſpirãtes ad Papatũ ſimoniacè. fol. 25
Contra non ſoluentes annatas. fol. 26
Contra non ſoluentes annatas. fol. 27
De facult. teſtãdi, & diſponẽdi đ palatiis
& aliis ædificiis Vrbanis, ſeu ruſticis. fol. 28
De reformatione tribunalium Vrbis. fol. 29
De reformatione officialium Ro. Cu. fol. 30

Bullæ Leonis X.

De priuilegiis doctorũ et ſtudentiũ ĩ ſtu-
dio generali Almę Vrbis exiſtentiũ. fol. 31
De reformatione officialium Ro. Cu. fol. 33
De ſocietatibus officiorum Ro. Cu. fol.eod.
De poteſtate Reuerẽ. D. Almæ Vrbis
Gubernatoris. fol. 34
Cõtra inuadentes Ciuitates, Terras, et
quæcunq; alia loca ad Ro. Eccleſiã
pertinentia. fol. 36
De ptãte teſtãdi, ædificãdi, et alienandi

omnibus in Alma Vrbe exiſtētibus. fol. 37
De moderatione priuilegiorū per ſedē Apoſt. Fratribus mendicantibus, et aliis religioſis conceſſorum. fol. 39
De priuilegiis Chrīaniſſ. Frācorū Regi et Gallicæ natiōi loco Pragmaticæ ſanctionis cōceſsis in Lateraneñ cōcilio approbatis. fol. 41
Contra Barones, et Communitates pmittentes latrocinia fieri veniētibus ad Vrbem, et recedentibus ab ea. fol. 47
Quòd procuratores nō matriculati in cauſis comparere non poſsint. fol. eod.
Quòd a ſētētiis latis ſup ędificiis, et aliis bōis appellari nō poſsit, ſed īfra certū tpſ ad Camerā Apoſt. recurratur. fol. 48
Cōtra īpediētes executionū lrāꝝ apoſt. fol. eod.
Cōtra pugnantes in duello, et dños, et quoſuis alios dātes eis cāpum eiſqꝫ, auxilium præſtātes, duelloqꝫ intereſſentes cum inſertione Bullæ Iulii II. et multarum pęnarū adiectione. fol. 49
Cōtra homicidas, et quoſcūqꝫ alios capitali pęna damnatos, brigoſos ius ſibi propria auctoritate dicentes, caualcatas faciētes, pacis, et treguę fractores, eorūqꝫ auxiliatores, cōplices, receptatores, et eos nō capiētes cō ipſorū pęnis, et cōſtitutionū Pii II Sixti IIII. et Iulii II. inſertione, et approbatione. fol. 50
Decretū Reuer. Card Oſtien. ſup īpreſſione ſupradictarum literarum, etc. fol. 53
De moderatione expēſarū cibariorum et mercedum executorum, et cuſtodum carcerum, Pro carceratis. fol. eod.
De priuilegiis portionariorum. fol. 54

Bullæ Clementis VII.

Pro abundantia rei frumētariæ, et agri culturæ exercendæ fol. 57
Cōtra detinētes bōa q̄cōqꝫ ſua, et ea nō reſtituētes, ac ſciētes, et nō reuelātes, fauoremqꝫ detinentibus præſtantes. fol. 59
Extenſio, et ampliatio dictæ Bullæ fol. 61
Cōtra homicidas, brigoſos, ac quoſcōqꝫ alios capitali pęna damnatos. fol. eod.
Cōtra cōtrahentes matrimonia ſciēter in gradibus prohibitis. fol. 65
Contra pugnantes in duello, et dantes eis auxilium vel fauorem. fol. eod.
Indulgētiæ et indulta capiētibus arma pro Papę, et Vrbis defenſione contra Carolum de Borbonio. fol. 66
Quòd cōmiſsiones Apoſtolicas, citationes, intimatiōes, publicationes, et affixiones, nulli niſi Curſores pſentare audeāt, et pñtatę nullius ſint roboris. fol. 67
De ſyndicatu omniū Magiſtratuū, et officialiū in terris S R E. exceptis pſonis Reuerend. Legatorū Cardinaliū. fol. 68
Facultates Reue et Illuſtriſsimi D Antonii Card. de Monte Epi Portueñ. in Alma Vrbe Legati de latere. fol. 69
Breue Reuerēdiſsimi Vrbis Legati facultatis ſignādi cōmiſsiones iuſtitię. fol. 71
De electione Romani Pontificis. fol. 72
De locatiōib. pēſionib. et cēſ bus domorū, vinearū, caſaliū, aliarūqꝫ pſſeſſionū. fol. eo.
Cōtra moratorias, ac dilationes Quinquēnales, q̄ vulgo Cinquę dicūtur. fol. 73
De reformatione Notariorū Vrbis, ac moderatione mercedis eorum. fol. eod.
Quòd nulla ciuitas, caſtrū, villa, locus, territoriū, vel diſtrictus p debito pecuniario ecclſo īterdicto ſuppōi poſſit. fol. 74
Contra impetrātes capitulum Odoardus, et alia ſimilia. fol. 75
Quòd filii ſacerdotum vllo pacto, aut quouis q̄ſito colore in beneficiis parentum ſuorum ſuccedere poſsint fol. eod.
Contra impedientes executionem literarum Apoſtolicarum. fol. eod.
Cōtra ordinarios, ac alios impedientes collationes, et prouiſiones beneficiorum a ſede Apoſt. emanatas in natione Germaniæ. fol. 77
Bādo et reformatiōe delle dōne Rom. fol. 78
Eſcōmunica cōtra q̄lli, che tāto nel ſacco, quāto dopo il ſacco di Roma hāno robbato, et hauuto robbe, gioie, et altre coſe ſpettanti alla Sede Apoſtolica etc. fol. 80

Bullæ Pauli Papæ III.

De cōfirmatione priuilegiorum, et indultorum Offic. Ro. Cu. fol. 82
De tenutis, ſiue caſalibus, et aliis prędiis ruſticis ad eccl'ias, archipbyteratus, titulos, et diaconias, necnō monaſteria, cęteraqꝫ omnia ipſius vrbis pia loca ſpectañ. fol. eod.
De cōfirmatiōe reintegratiōis ac reformatiōis iuriſdictiōis Cu. Capitolinę. fol. 83
De poteſtate Reuerendiſsimi D. Almę Vrbis Legati de latere. fol. 84
De cōfirmatiōe Egidianaꝝ cōſtitutionū. fol. 86

Quòd cõſirmatio Egidianarum cõſtitutionũ iuriſdictioni Auditori Cameræ non præiudicetur. fol. 87
De facultate Reuereñ. DD. S. D. N. PP et vtriuſque ſignat. Apoſt. Referẽdar. fol. eod.
De faciendo depoſito in cauſis Appellationum, et de citando Fiſco ad cõmiſsiones ſignandas. fol. 92
De auctẽte liberãdi, et extinguẽdi cenſus, et canones eccliarũ, ac feudos terrarũ Cameræ Apoſt. cũ recõpenſa. fol. eod.
De augmento pretii ſalis per vniuerſã ditionem S. R. E. fol. 94
Bulla extrauagans ſuper ſpoliis. fol. eod.
Quòd Iudęi, cęterique infideles ad agnitionẽ fidei catholicę veniẽtes bona pr̃imonialia, mr̃imonialiaque, et oĩa eorum cõſuetudine acqſita, ſeu quę verũ dñm habere non reminiſcuntur, etiam viuis, et inuitis parentibus habere, tenere, et poſsidere valeant. fol. 97
Editto, ſtatuti, et altri ordini ſopra la gabella de contratti. fol. 98
Reformationes, et nouæ cõſtitutiones ſuper gabellis contractuum. fol. 100
Declaratio ſup exẽptis gabellę cõtract. fol. 101
Cõſtitutio ppetua cõtra nõ reddẽtes cõputa in Camera Apoſt. integraliter. fol. eod.
Cõtra exemptos, & priuilegiatos ſuper cõtributione ſubſidii Tercentorum Millium Scutorum. fol. eod.
Quòd nullus familiaris Reuerẽdiſſ. DD. Card. Pr̃iarcharum Archiepõrum, Epõrũ, Referẽdariorum, Auditorum. Clericorũ, Pręſidentiũ, vel Abbreuiatorum defunctorum poſsit petere ſtipendium familiaritatis eius, niſi p integro biennio a die obitus patroni. fol. 102
Motus pprius in fauorẽ omniũ paupũ. fol. 103
Decretũ Camerę Apoſt in fauorẽ Dominorũ domorum Inquilinorũ, & ſubinquilinorũ factũ de nõ augẽdo penſione reſpectu Anni ſancti. fol. 105
Decretũ Ca. Apoſt. ĩ fauorẽ Inqlinorum. fol. 106

Bullæ Iulii III.

De reuocatione et caſſatiõe gabellarum farinæ, & cõtractuũ, ac liberationis ab illarũ ſolutione, necnõ ãpliſsimi priuilegii ĩcolarum & curialiũ Vrbis libere diſponeñ. de rebus ſuis facultate cũ decreto q Fiſcus, & Camera Apoſt. ſup eorũ bonis ẽt ab inteſtato decedẽtiũ ſe non intromittãt, ſed illa reſeruentur ipſorum hæredibus. fol. 107
De reuocatione Hæreticorũ ad ſacroſanctæ Ro. Eccleſiæ gremium. fol. eod.
De abolitione librorum omnium Hæreticorum, & Lutheranorum. fol. 108
Cõtra dubitãtes de facultatibus maioris Pęnitẽtiarii S. R. E. p tpe exiſtẽtis, & validitate literarũ officii ſacræ Pęnitentiariæ Apoſtolicæ. fol. 109
Breue deputationis Mag. D. Dñi Franciſci de Aſpra in collectorẽ gñalem ſpoliorum ad Cameram Apoſt. ptinentium in tota Italia. fol. 111
De facultatibus Aſsiſtentiũ S. D. N PP. fol. 112
Priuilegia, & facultates Hębreis cõceſſę. fol. 115
Quòd vtriuſque ſexus Apoſtatę ad regularia loca redire teneantur. fol. 116
Bulla prorogationis ſubſidii triẽnalis. fol. eod.
De cõfirmatione priuilegiorũ Panatariorum ſeu Furnariorum Vrbis. fol. 117
De cõfirmatione cõſtitutionũ diuerſorum Ro. Pontificũ ſup annatis cõmunib. & aliis iuribus, ob prouiſiones, ſeu vniones beneficiorum ſoluendis. fol. 118
Contra retinentes beneficia abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retẽtionibus. Necnon contra quoſcunque apprehẽdẽtes poſſeſsiones bñficiorum eccl. abſque eiſdẽ literis Apoſtolicis. fol. 120
Quòd in ciuitatibus, terris, & aliis locis S. Sedi Apoſtolicæ imediate ſubiectis, nemini ſal exterũ emere liceat. fol. 121
Decretũ DD. Inquiſitorum hęreticę prauitatis, q cõburi debeant oẽs libri Thalmud Hebręorum. fol. eod.
Contra Hebræos retinentes libros, in quibus aliquid contra fidem catholicam notetur, vel ſcribatur. fol. 122
Regula ſiue cõſtitutio ppetua In qua declarat q fructus bñficiorũ tempore obitus bñficiatorũ inexacti debeantur ſucceſſoribus in bñficiis, & nõ hæredibus dictorũ bñficiatorũ, ac q Duc. 500. & reliqua p mortẽ Reuerendiſſimorũ S. R. E. Cardinaliũ Cameræ, & Capellę Apoſt. debita ſolui debeantur, nec de eiſdem per præfatos Cardinales teſtari poſsit. fol. eod.
Breue ſuper bonis eccleſiaſticis alienatis cõtra formã cõſtitutionis Pauli II. fol. 123
Quòd ãnatę cõmunia, & alia iura de qndenio in qndenniũ ob ppetuas bñficiorum vniones perſoluantur. fol. 124

Bulla Marcelli II.

De progatione ſubſidii Trecentorum Milliū Scutorū, & quartæ partis fructuū Cōgregationū regularium, ac vigeſimarū Hebręorū ad Trienniū, & deinde ad beneplacitum factæ, fol. 125

Bullæ Pauli IIII.

De ſolutione ſingulis Sinagogis, et demoliris, vel ad vnā redactis, vel redigēdis īpoſita, et p Hebręos Archicōfraternitati Cathecuminoꝝ faciēda. fol. 1

De priuatione Aſcanii, et Marci Antonii Columnenſium. fol. 2

De erectione montis Nouēnalis S. Spiritus nō vacabilis cum emolumentis octo Scutorum pro Centenario ad inſtar aliorum montium. fol. 130

Sup reſciſſione alienationū bonorū eccleſiaſticoꝝ in damnū eccleſiarū, aut non ſeruatis ſolemnitatibus iſtarū. fol. 6

Motus pprius ſup executione cōſtitutionū ſup reb. eccliacis male alienatis. fol. 7

Bando ſopra gli Hebrei, de l'ordine che hanno da tenere. fol. 8

Breue p qd mādat DD. Præceptori, et Deputatis Hoſpitalis S. Spūs in Saxia de Vrbe, vt p ſubleuāda vrbe ab inſtāti ānonę penuria, cōſtituār rot cēſus ſup bōis dicti Hoſpitalis quot cōficiant ſummā Scutorū xxx Millium auri, in emptionē tritici ad Vrbem aduehendi exponendam. fol. 9

Breue p qd decernit ſubſidiū vnius quatreni p qualibet libra carnis minutatim vēdendæ a fe. re. Iulii II. impoſitū p tpe ex qnque annis p qbus impoſitū fuit reſtāti in ſtatu eccliaſtico extra almam Vrbem exigi debere. fol. eod.

Cōtra negātes Trinitatē aut diuinitatē, Ieſu Chriſti, aut eius cōceptionē de Spū ſancto, vt nos redimeret, aut virginitatem Mariæ. fol. 10

Bulla declaratoria Decanatus ſacri Collegii Reuerēdiſſ. DD. S. R. E. Card. fol. 11

Motus pprius Quo diuerſorū Ro. Pōtificū cōſtitutiones ſup annatis communib. et aliis iuribus ſemel rm̄, aut de qndēnio in qndenniū pſoluēdis cōfirmantur, et illorū cauſę Reuerēdiſsimis, et Illuſtriſſimis DD. de Saraceno, et Mignanello S. R. E. Cardinalibus committuntur. fol. eod.

Breue p quod Reuerēdiſſ. DD. Archieps Ianueñ. Theſaurarius gnalis, et Eps Reatinus S. S. Datarius Iſarū Apoſt. ſup annatis, ſeu Quindēniis p diuerſos Romanos Pont. hactenus editarum executores deputantur. fol. 12

De erectione mōtis Nouēnalis nō vacabilis cū priuilegiis aliorū montiū ad rōnem octo p cētenario exigēdorū ab Illuſt. D. Thoma de Marinis, q ſe principaliter obligat tā p fructib. q̄ i finē nouē ānorū p ſorte principali. fol. 13

Motus pprius iuriſdictionis, et grarum Ro. Pont. conceſſarum. fol. 61

Excōmunicatio cōtra detinētes, ac habēte ſciētes, et non reuelātes, bona S. D. N. eiuſq; ſanctæ Sedi, et Cameræ Apoſtolicæ ſpectañ. et pertineñ. fol. 17

De non concedēdis diſpenſationibus matrimonialibus in ſecundo. fol. eod.

Breue deputationis R. Pris Dñi Hieronymi Fuſcari Epi Torcellañ Cameræ Apoſt. Theſaurarii gñalis in collectorē gñalē ſpoliorū ad dictā Cameram pertinentium in tota Italia. fol. eod.

Breue progatiōis ſubſidii quatreni carnis extra almam Vrbem ad Nouennium a Kal. Aprilis proximi futuri inchoandum, et extenſionis ad loca Baronorum. fol. 18

Quòd nullus iure torqri debeat ex indiciis contra eum laborantibus. fol. eod.

Breue in fauorem militum legionariorum Battalliarum ſeu ordināriarum nuncupatorum. fol. 19

Breue impoſitionis duarum decimarū de fructibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, et aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum ſęcularium, et regularium in toto ſtatu Eccleſiaſtico. fol. eod.

Motus proprius, quo Theſaurarius generalis deputatur Cōmiſſarius ad vēdendum, et concedendū officia Notariatus, et Cancellariæ in criminalibus Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, et locorum S. R. E. ſubditorum, cum inſertione Capituloꝝ per huiuſmodi Notarios ſeruandorum. fol. 20

Bulla ſubſidii dimidii, et vnius Scuti reſpectiue pro Centenario. fol. 22

Motus pprius confirmans decreta Po. Ro. Quòd ſuper gabella carniū Vrbis poſsint aſsignari fructus ad rōnē duodecim pro quolibet Cētenario. fol. 23

Cõtra occupatores bonorum Cameræ Apoſt.et debitores cenſuum, annatarum,et Quindenniorũ, ac aliarum quaruncunq; rerum. fol. 24
Breue deputationis R.P.D. Chriſtophori Cincii Cam. Apoſt. Clerici, et S.D.N Papæ Theſaurarii i collectorem generalem ſpoliorũ Eccleſiaſticorum ad eandem Camer. pertinentium in tota Italia. fol. 26
De facultatibus Illuſtriſsimo et Reuerendiſsimo D. Carolo Card. Caraffæ apud Remp. Venetã, cęterosq; Italiæ Principes, et Potentatus Legato Ampliſsimo conceſsis. fol. eod.
Bulla, qua Mons vacabilis ſuper Theſauraria Vmbriæ erigitur, cum aſsignationem annui redditus Duodecim pro quolibet Centenario. fol. 31
Motus proprius, per quem conceditur facultas Reuerendo Gubernatori conducendi vnum palatiũ magnum ſumptibus Ca. Apoſtolicæ, in quo omnes cauſæ pro tempore decidentur,et terminentur. fol. eod.
Bannum, et proclama contra Lenones,et alias quaſcunq; perſonas infames,et malæ vitę. fol. eod.
De erectione Montis vacabilis ſuper Alumeriis Tulphæ, cum aſsignatione annui redditus duodecim p quolibet Centenario. fol. 34
Breue ſuper exactione ſpoliorum. fol. 36
Contra eos, qui vt beneficia impetrẽt ſe ipſos pro aliis in examine ſupponunt,et ſe alios eſſe ſimulant etc. fol. eod.
Breue ampliationis decreti ſuper reuocatione regreſſuum, et acceſſuũ ad cathedrales eccleſias. fol. 37
Bulla ſolemnitatis Cathedrę beati Petri Apoſtoli in Vrbe Roma. fol. eod.
Bãdo, che chi ſi troua aggrauato da qual ſi ſia Cõmiſſario, o altro miniſtro di S. Sãtità vadi a riuelarlo. fol. 38
Breue,q; lites,et cauſæ oẽs ſpoliorũ a nullo alio, q̃ a R.P.D. Chriſtophoro Cincio cognoſci, aut decidi poſsint. eod.
Bulla contra Apoſtatas. fol. eod.
Breue,p quod applicatur Fiſco quæcunq; confiſcationes, et aliæ pęnę a 25. Annis citra in ſtatu Eccleſiaſtico non exactæ. fol. 40
Bulla contra Ambientes Papatum. fol. 41
Bulla, aliquorum ad ſolutionẽ Quindenniorum declaratoria. fol. 42
Contra Hæreticos et Schiſmaticos. fol. 44
De Deputatione Reuerendiſſimorũ Traneñ. et de Spoleto ad audiendas,et decidendas omnes cauſas totius ſtatus Eccleſiaſtici. fol. 47
Bulla in Cęna Domini. fol. eod.
Breue ſup exactione ſubſidii Trecentorum millium Scutorum. fol. 48

FINIS.

Taſſe del Notariato Criminale appreſſo il Reuerendiſſ.

Gouernatore di Roma moderate dalli Signori Deputati della Archicõfraternita
della Charita, Padrona perpetua di eſſo Officio, cõceſſogli dalla Santita
di Noſtro Signore Paulo Papa Quarto, & da oſſeruarſi ſen
za contraditione da chi toccara, & a chi biſogna
ra habbi ricorſo a detti Sig. Deputati
pro tempore.

Dat Romæ in Officio Charitatis Die xvi. Octobris. M. D. LV.

Imprimis:

Pro receptione quærelę in offi-
cio nihil ſcud. b.
Si extra pro viatico ſcud. b.10
Pro examine teſtis in officio pro
informatione curię nihil ſcud. b.
Si extra pro viatico ſcud. b.10
Si vero eſt paup vel īfirmus nihil ſcud. b.
Pro examinibus reorum in carce-
ribus nihil ſcud. b.
Pro qualibet relatione ſcud. b.2
Pro inhibitione cũ clauſula ſi qs ſcud. b.2
Pro Monitorio penali de compa
rẽdo perſonaliter ad inſtantiã
Fiſci in curia nihil ſcud. b.
Pro monitorio penali extra curiã
vigore commiſsioñ. ad inſtañ.
Fiſci nihil, ſcud. b.
Pro monitorio ſimili ſi adeſt inſti
gator ſecretus ſcud. b.75
Pro monitorio ſimili extra curiã
ſi adeſt inſtigator apertus ſcud.1 b.20
Pro inhibitione ĩ curia vigore cõ
miſſioñ. pro Fiſco nihil ſcud. b.
Pro inhibitione ſimili ad inſtantiã
partis ſcud. b.75
Pro inhibitione ſimili p Fiſco ſi
adeſt inſtigator ſecretus ſcud. b.37
Pro inhibitione ſimili pro Fiſco ſi
adeſt inſtigator apertus ſcud. b.75
Pro inhibitione extra curiã vigo
re cõmiſſioñ pro Fiſco nihil ſcud. b.
Pro inhibitione ſimili ſi adeſt in-
ſtigator ſecretus ſcud. b.75
Pro inhibitione ſimili ſi adeſt inſti
gator aptus vł ad inſtañ. partis ſcud.1 b.20
Pro inhibitione & citatione extra
curiã ſimili ſub cẽſuris & penis ſcud.1 b.50
Pro qualibet cõparitione pro Fi-
ſco nihil ſcud. b.
Pro qualibet cõparitione partis ſcud. b. 2
Pro qualibet pductione iuriũ ar-
ticulorum inſtrumentorum ſcud. b.2
Pro conſignatione depoſitorum
pro quolibet ſcuto ſcud. b.1

Pro examine cuiuslibet teſtis ſer-
uatis ſeruandis in cauſa capitali'
in qua veniret pena corporis af
flictiua etiam grauiſsima cũ ar-
ticulis & interrogatoriis ſcud. b.75
Si abſq; interrogatoriis ſcud. b.50
Pro examine cuiuslibet ſimiliter ſi
pauper eſt nihil ſcud. b.
Pro quolibet folio copię inditio-
rum continẽ. viginti tres line-
as etiã ſi ſint duo vel plures rei ſcud. b.5
Si vero pro paupere nihil haben-
te oſtendantur inditia procura
tori pauperum gratis ſcud. b.
Pro quolibet centenario foliorũ
regiſtri ſi cauſa eſt ordinaria p
quolibet folio continente line
as viginti duas pro qualibet pa
gina ſcudi 4 de Iuliis ſcud.4 b.0
Si vero commiſſaria pro quolibet
cẽtenario foliorum vt ſupra cũ
lineis 22. in qualibet pagina
ſcud.4. b 50. ſcud.4 b.50
Pro mandato de relaxando aliquẽ
pro crimine niſi ſit capitalis vt
infra ſcud. b.30
Pro rogitu cuiuslibet fideiuſſio-
nis in officio ſcud. b.10
Extra officiũ p rogitu & viatico ſcud. b.20
Pro mãdato de relaxando aliquẽ
pro cauſa capitali cui fit gratia
de vita ſeu pena etiam grauiſſi-
ma corporali cõmutatur in pe
cuniariam ſcud.1 b.
Pro mandato de capiendo aliquẽ
p cautioñ de non offendendo ſcud. b.10
Pro mandato de capiendo aliquẽ
pro inditiis nihil ſcud. b.
Pro mandato de auferendo de bo
nis ciuili mixto cum criminali
capiatur iuxta taxam Notario-
rum ciuilium ſcud. b.
Pro rogitu cuius libet inuentarii
& illius cõfectione in cauſa cri-
minali ſcud. b.75

Pro

Pro rogitu inuentarii in cauſa ci-
uili mixta cum criminali ſcud. b.5
Pro qualibet fideiuſſione & ſignifi
catione ſcud. b.15
Pro nota ſentētiæ pro fiſco nihil ſcud. b.
Pro nota ſententiæ abſolutoriæ in
cauſa capitali diffinitiua ſcud.4 b.40
Pro nota ſententiæ in cauſa ciuili
mixta cum criminali ſcud.2 b.20
Pro copia articulorum ſi nō ſunt
exceſſiui ſcud. b.10
Sin autem ſint exceſsiui ſcud. b.15
Pro copia iuriū capiatur iuxta qua
litatem prout notarii in ciuili-
bus capiunt ſcud. b.
Pro reſtitutione iurium de quibus
fiat copia ſumptibus notarii ſcud. b.35
Pro brachio ſeculari vigore com-
miſſioñ. ſcud.3 b.
Pro quolibet arreſto ſcud. b.10
Pro quolibet ſaluo conductu pro
homicidio ad ſex menſes ſcud.1 b.10
Si ad annum ſcud.2 b.20
Pro quolibet ſequeſtro ſcud. b.29
Pro quacunq; reuocatione inhibi
tioñ. cum clauſula ſi quis nō co
gnita re de facto facta ſcud. b.5

Pro caſſatione cuiuſcunq; obliga
tionis ſeu fideiuſſionis ſcud. b.10
Pro caſſatione proceſſus in cauſa
capitali ſeruatis ſeruandis ſcud.1 b.
Pro inſtrumento ſententiæ in cau
ſa capitali ſcud.2 b.
Pro quolibet inſtrumēto publico
scutum vnum pro centenario
prout accipiunt notarii in ci-
uilibus ſcud. b.
Pro ſuſceptione termini i iudicio ſcud. b.2
Pro ſuſceptione cenſurarum ſcud. b.10
Pro quacūq; fide cuiuſlibet actus
excepta fide decreti viſitę ſcud. b.10
Et pro decreto viſitę ſcud. b.5
Pro rogitu procurę in officio ſcud. b.5
Pro rogitu procurę extra officiū ſcud. b.10
In certis duplum illius quod capit
taxa notariorum ciuilium.

F I N I S.

Ant Lomellinus prothonotarius
Julius Bonacurſus
Hippolitus Saluianus Deputati
Alexander Bartoli
Jo. Petrus de Conis.

Feſta Palatij Apoſtolici
FIRMA ET MOBILIA.

FIRMA.
JANUARIUS HABET
Dies xxxi.

Epiphaniæ Domini	vi.
Antonii Abbatis	xvii.
Cathedra beati Petri Apoſt.	xviii.
Fabiani & Sebaſtiani	xx.
Agnetis Virginis	xxi.
Vincentii Martyris	xxii.
Conuerſionis ſancti Pauli Apoſtoli	xxv.

Februarius habet dies xxviii. & ſi
fuerit biſextus xxix.

Purificationis Beatæ Mariæ	ii.
Blaſii Epiſcopi,& Martyris	iii.
Agathæ Virginis,& Martyris	v.
Cathedræ Apoſtoli Petri	xxii.
S. Mathiæ Apoſtoli	xxiiii. et xxv.

Martius habet dies xxxi.

Thomæ de Aquino	vii.
Gregorii Papæ	xii.
Benedicti Abbatis	xxi.
Annunciationis ſanctæ Mariæ	xxv.

Aprilis habet dies xxx.

Julii Papæ primi	xii.
Georgii Martyris	xxiii.
Marci Euangeliſtę	xxv.

Maius habet dies xxxi.

Philippi,et Iacobi Apoſtolorum	i.
Inuentionis ſanctæ Crucis	iii.
Ioannis ante Portam Latinam	vi.
Apparitionis ſancti Angeli	viii.
Iuonis aduocatis pauperum	xix.

Iunius habet dies xxx.

S. Barnabæ Apoſtoli	xi.
S. Ioannis Baptiſtæ	xxiiii.
Petri, & Pauli Apoſtolorum	xxix.
Commemorationis ſancti Pauli	xxx.

Iulius habet dies xxx.

Viſitationis Beatæ Mariæ Virginis	ii.
Tranſlationis S. Tho. Cantuarieñ.	vii.
S. Mariæ Magdalenæ	xxii.
S. Iacobi Apoſtoli	xxv.

Auguſtus habet dies xxxi.

Petri ad Vincula	i.
Feſtum Niuis, et Dominici Confeſſoris	v.
S. Laurentii Martyris	x.
Aſſumptionis Beatæ Mariæ	xv.
Ludouici Epiſcopi, et confeſſoris	xix.
Bartholomei Apoſtoli	xxv.
Auguſtini Epiſcopi	xxviii.
Decolationis S. Ioannis Baptiſtæ	xxix.

September habet dies xxx.

Natiuitatis Beatę Mariæ	viii.
Exaltationis Sanctę Crucis	xiiii.
Matthei Apoſtoli, et Euangeliſtę	xxi.
Michaelis Archangeli	xxix.
Hieronymi Confeſſoris	xxx.

October habet dies xxxi.

S. Franciſci Confeſſoris	iiii.
S. Lucę Euangeliſtæ	xviii.
Simeonis, et Iudæ	xxviii.
Vigilia omnium Sanctorum, in qua fit mutatio Capparum.	xxxi.

Nouember habet dies xxx.

Omnium Sanctorum	i.
Commemorationis animarum	ii.
Dedicationis Baſilicæ S. Saluatoris	ix.
S. Martini Epiſcopi	xi.
Dedicationis Baſilicarum Petri, et Pauli Apoſtolorum	xvii.
Ciciliæ Virginis	xxii.
Clementis Papæ	xxiii.
Catherinæ Virginis	xxvi.
S. Andreæ Apoſtoli	xxx.

December habet dies xxx.

Nicolai Epiſcopi	vi.
Ambroſii Epiſcopi	vii.
Conceptionis Beatæ Mariæ	viii.
Luciæ virginis	xiii.
Thomæ Apoſtoli	xx.
Vigiliæ Natiuitatis Domini, cũ omnibus diebus vſq; ad craſtinũ Epiphaniæ excluſiuæ.	

MOBILIA.

Dies Lunæ ante Carniſpriuium
Dies Cinerum.
Ad vnę hebdomadæ ſanctæ vſq; ad octauam Paſcæ incluſiuæ.
Vigilia Aſcenſionis Domini, in qua eſt alia mutatio Capparum.
Dies Pentecoſtes, cum duobus diebus ſequentibus.
Dies creationis Pontificis viuentis
Dies Vniuerſarii Pontificis imediatę defuncti.

INCERTA.

Quando eſt Conciſtorium publicum.
Quando reuertitur ad Vrbem aliquis Legatus de Latere.
Quando publicantur noui Cardinales.
Quando aliquis Cardinalis qui nunquam fu in Vrbe, illam prima Vice intrat.
Exequiæ Cardinalium.
Quando intrat aliquis Orator ad pręſtandu obedientiam.
Quando Pontifex equitat.

FINIS.

Bullæ diuerſorum Romanorum Pontificum

incipiendo à Bonifatio VIII. *vſq; ad Sanctiſſ.* D.N. D.*Paulum Papam* IIII. *ſumma cum diligentia excerptæ, & in unum redactæ.*

BVLLAE BONIFATII VIII.

De interdicto non ponendo pro pecuniario debito.

PROVIDE attendentes, quòd vt frequentius, quanuis non ſine cauſa, ſiue culpa, tamen multorum interdicti ſententiæ proferuntur. Quod ſibi nonnulli iudices nimis prompti ad proferendas eaſdem, etiam in negotijs, ſiue cauſis, quæ plus interdũ ex cupiditatis, quàm ex charitatis radice, perſpicuis indicijs procedere arguũtur, quodq; tempore interdicti diuina organa ſuſpenduntur, & laudes Dei, nec eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrantur, vt ſolent, tolluntur mortuis, ſeu minuuntur ſuffragia, præſertim per oblationem frequẽtem hoſtiæ ſalutaris, adoleſcentes & paruuli percipientes rarius ſacramenta, minus inflammantur, debilitantur in fide, fidelium tepeſcit deuotio, hæreſes pullulant, & multipliciter periculũ iminet animarum. Præſentis conſtitutionis prohibemus ędicto, ne prouincia, ciuitas, caſtrum, villa, locus, territorium, vel diſtrictus, auctoritate ordinaria, vel delegata, ſupponantur eccleſiaſtico interdicto pro pecuniario debito, vel pro cuiuſuis monetę, vel pecunię quantitate, ſub quacunq; occaſione, val cauſa, ſeu quouis quæſito colore, pro eo maxime, quòd ipſorum domini rectores, ſeu officiales, quocunq; nomine cenſeantur, aut incolæ, ſeu inhabitatores, quòd ſingulares perſonæ ipſorum ſtatutis, vel ſtatuendis, ordinatis, vel ordinandis terminis huius, ſeu quantitatem non ſoluerint hactenus, aut inantea non perſoluent. Nos enim ex tunc decernimus irritum & inane, ſi ſecus hactenus contigerit attentari; illudq; reuocamus omnino. Non obſtantibus quibuſcunq; contractibus, obligationibus, pactis, conuẽtionibus, compoſitionibus, ſubmiſſionibus, fideiuſſionibus, conſenſibus, proceſſibus, & ſententijs ſuper his habitis, vel habendis, iuramentorum, pęnarum ſpiritualium, & temporalium, ſeu mulctarum, vel quacunq; alia firmitate vallatis, niſi talis ſuppoſitio interdicti hactenus foret facta, vel inantea fieret, de apoſtolicæ ſedis licentia, ſpeciali & expreſſa per ipſius ſedis patentes literas apparente. Dat. apud Lateranum. Pont. noſtri Anno octauo.

De priuilegijs doctorum, & ſtudentium almæ Vrbis.

BONIFATIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriã. In ſupremæ præeminentia dignitatis, diuini diſpoſitione conſilij conſtituti, ad vniuerſas fidelium regiones noſtræ vigilantiæ creditas, tanquã paſtor dominici gregis, aciem apoſtolicæ conſiderationis extendimus ad earum profectum, quantum nobis ex alto permittitur, intendentes Sed ad Vrbium vrbem Romanam, videlicet ciuitatem, quam diuina clementia ſtatuit caput orbis, eo attentioris, & meditationis intuitum retorquemus, quo principalius in eadem noſtri ſedem apoſtolatus cęleſtis diſpoſitio ſtabiliuit, & confirmauit eccleſiæ fundamenta. Hanc profectò nimirum inter cæteras vrbes ſub Chriſtiana religione fidei militantes, vberioris affectionis prærogatiua proſequimur, ſtudioſius apoſtolicis munimus præſidijs, & condignis libentius gratijs honoramus. Ideoq; feruenti non immerito deſiderio ducimur, quòd eadem Vrbs, quam diuina bonitas tot gratiarum doti-

bus inſigniuit, ſcientiarum etiam fiat fęcunda muneribus, vt viros producat conſilii matu ritate conſpicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diuerſarum facultatum dogmatibus eruditos, ſitq; ibi fons ſcientiarum irriguus, de cuius plenitudine hauriant vniuerſi litera= libus cupientes imbui documentis. Ad hunc igitur vniuerſalem profectum non ſolum incolarum vrbis ipſius, & circumpoſitæ regionis, ſed & aliorum, qui propter hoc quaſi continuo confluunt ad eandem, ſtudio paternæ ſolicitudinis intendentes diligenti, cum fratribus noſtris deliberatione præhabita, de ipſorum conſilio, apoſtolica auctoritate ſta= tuimus quòd in vrbe prędicta perpetuis futuris temporibus, generale ſtudium vigeat in qualibet facultate: Ac docentes, & ſtudentes ibidem omnibus priuilegiis, libertatibus, & immunitatibus conceſſis doctoribus, & ſcholaribus in ſtudiis generalibus commoranti= bus gaudeant, & vtantur. Et ne huiuſmodi ipſorum ſtudium, quòd de bono in melius ſemper dirigi cupimus, perturbari contingat, auctoritate prædicta decernimus, vt docto= res, vel ſcholares huiuſmodi in ſtudio commorantes, non poſſint inuiti in curia Capitolii occaſione qualibet, ciuiliter vel criminaliter conueniri, niſi forſan (quod abſit) homicidiū per aliquem, vel aliquos de eodem ſtudio Romano perpetrari contingat: in quo caſu Vi carius Romani Pontificis contra clericos, Senator vero, ſeu Senatores, qui pro tempore fuerint in vrbe prædicta contra laicos procedant, & faciant, quod iuſtitia ſuadebit. Nec ad aliquas contributiones in talliis, & collectis, quæ imponentur pro tempore habitato= ribus eiuſdem vrbis, ſeu aliqua obſequia communi vrbis ipſius præſtanda prætextu morę, quam in eadem vrbe contrahentur aliqua pedagia ratione rerum ſuarum, quas ad dictum ſtudiū Romanū deferri, vel exinde reportari faceret, doctores, aut ſcholares eiuſdem Ro= mani ſtudii teneantur. Quodq; penſiones domorum, quas doctores, vel ſcholares in ea= dem vrbe ſtudiorum cauſa morantes inhabitauerint, taxari debeant per duos taxatores, quorum vnum ipſi doctores, & ſcholares, & alterum commune ipſius vrbis eligant. & ſi hi duo nequiuerint concordare, ſtetur taxationi tertii taxatoris, ab eiſdem doctoribus, & ſcholaribus eligendi, & vltra taxationem huiuſmodi nihil ab eis poſſit exigi nomine pē= ſionis pro domibus antedictis. Et licet Roma communis ſit patria, ſi tamen quiſpiam li= tem contra ſcholares peregrinantes cauſa ſtudiorum in illa ſuper aliquo negotio mouere voluerit, huiuſmodi rei optione data ſcholaribus ipſis, eos coram domino, aut magiſtro ſuo, vel Vicario prædicto conueniat, iuxta legitimam ſuper hoc æditam ſanctionem, & ſi contrafecerint pęnam dictę ſanctionis incurrant. Rectores quoq; quos doctores, & ſcholares eiuſdem Romani ſtudii pro tempore duxerint eligendos in ipſos doctores, & ſcholares, ac familiares ipſorum, tam circa conditiones, & deciſionem cauſarum ciuilium & criminalium, ciuiliter motarum, & etiam criminaliter in criminalibus leuioribus, quæ ipſorum corrigendos exceſſus leues ordinariam obtineant poteſtatem. Vt autem docto= res, & ſcholares prædicti eo liberius intendere ſtudio valeant, & proficere in eodem, quo maioris fuerint gratiæ fauore muniti: ipſis auctoritate prędicta concedimus, vt dum hu= iuſmodi ſtudio docendo vel audiendo inſtiterint, fructus, redditus, & prouentus omnium beneficiorum ſuorum cum cura, & ſine cura, etiam ſi eorum aliqua perſonatus, vel digni= tates exiſtant, cum ea poſſint integritate percipere (quotidianis diſtributionibus duntaxat exceptis) cum qua illos perciperēt, ſi in eccleſiis in quibus illa obtinent, perſonaliter reſide rent, & ad reſidendum in eis interius minime teneantur, neq; ad id à quoquam valeant coarctari. Non obſtantibus quibuſcunq; ſtatutis, & conſuetudinibus, contrariis dictarum eccleſiarum, iuramento, confirmatione ſedis apoſtolicæ, vel quacunque firmitate alia roboratis, etiam ſi de illis ſeruandis per ſe, vel per procuratores ſuos præſtiterint forſi= tan iuramentum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, de= creti, & confeſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc atten tare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli apoſto rum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Laterani .xii. Kalen. Maii, Pontificatus noſtri Anno Nono.

De priuilegijs Romanæ Academiæ, repertis in eccleſia diui Euſtachij cum reliquijs.

Heus Viator, Literator optime, Heus iuuenis, Senex diſertus, En tibi altera?

QVI veterum inſtitutorum indagine verſaris, Dicis, ſcio, cur in diui Euſtachij potius quàm locorum alibi de ſcientiarum laudibus, in Lucæ Euangeliſtæ ſolemnitate annua habetur oratio? qua ad diſciplinarum ſtudia veluti claſſico quodam, ingenui reuocantur adoleſcentes, curq; literarum agoniſmata inibi tractentur? doctoratũ, ſic enim appellant, pompaliter ineant? cur deniq; actus omnes publici in ea ſolemniter celebrentur? Sed nihil eſt quod mirari debeas, nam cum diuus Euſtachius, & natione, & nobilitate Romanus extiterit, eius ædem, ꝙ in medio ferè vrbis vmbilico ſita ſit, vtpote omnibus accommmoda Romano gymnaſio, quaſi Stoam porticum ſpecioſa Chriſtianorum dicauit antiquitas, vbi Pontificum Diplomata, quas Bullas vocant, ad Romanæ Academiæ ſalutem, & honorem ſpectantia, tanquam in Archiuio adſeruari voluit, præſertim hæc Bonifacij VIII. nuper cum reliquijs in ſacrario eiuſdem reperta, quæ in literatores cæteris omnibus exemptionibus longe vberiora ſunt. Hinc Iulius II. Pont. Opt. Max. non ſine diuino nutu, vt veteres illos hac ipſa in re imitaretur, quaſi templum hoc literarum domicilium eſſe approbans, Alexandrum Farneſium, & græcis, & latinis literis dotatum, Cardineiq; choritarum decus, necnon Iacobum Epiſcopum Marſicanum Archipreſbyterum Cæſarei Pontificijq; iuris conſultiſſimum, huic templo præeſſe voluit, quibus curantibus, capitulum eiuſdem eccleſiæ, vt ad vniuerſam diſertiſſimorum ſalutem in apertum prodirent, hæc impreſſoriæ officinæ tradere non deſiſtit.

L. S. M. ex mandato.

BONIFATIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filijs Abbati Monaſterij ſancti Laurentij extra muros, & Priori baſilicæ ad Sancta Sanctorum, ac Archipreſbytero eccleſiæ ſancti Euſtachij de Vrbe, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Confirmata p Nico. V. ut infra.* In ſupremæ præeminentia dignitatis, diuini diſpoſitione conſilij conſtituti, Ad vniuerſas fidelium regiones noſtræ vigilantiæ creditas, tanquam Paſtor Dominici gregis aciem apoſtolicæ conſiderationis extendimus ad earum profectum, quantum nobis ex alto permittitur, intendentes. Sed ad vrbium vrbem Romanam, videlicet ciuitatem, quam diuina clementia ſtatuit caput orbis, eo attentioris meditationis intuitum retorquemus, quo principalius in eadem noſtri ſedem apoſtolatus cęleſtis diſpoſitio ſtabiliuit, & firmauit eccleſiæ fundamenta. Hanc profectò nimirum inter cæteras vrbes, ſub Chriſtiana religione fidei militantes, vberioris affectionis prærogatiua proſequimur, ſtudioſius apoſtolicis muniminus præſidijs, & condignis libentius gratiis honoramus, ideoq; feruenti non immerito deſiderio ducimur, quod eadem vrbs, quam diuina bonitas tot gratiarum dotibus inſigniuit ſcientiarum, etiam ſit fęcunda muneribus, vt viros producat, conſilii maturitate conſpicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diuerſarum facultatum dignitatibus eruditos ſitq; ibi fons ſcientiarum irriguus, de cuius plenitudine hauriant vniuerſi, literalibus cupientes imbui documentis. Ad hunc igitur vniuerſalem profectum, non ſolum incolarũ vrbis ipſius, & circumpoſitæ regionis, ſed & aliorum, qui præter hoc quaſi continuo de diuerſis mundi partibus confluunt ad eandem, ſtudio paternæ ſolicitudinis intendentes; Diligenti ſuper hoc cum fratribus noſtris deliberatione præhabita, de ipſorum conſilio, auctoritate apoſtolica duximus ſtatuendum, quòd in vrbe prædicta, perpetuis futuris temporibus, generale vigeret ſtudium in qualibet facultate, ac docentes & ſtudentes ibidẽ omnibus priuilegiis, libertatibus, & immunitatibus, conceſſis Doctoribus, & Scholaribus in ſtudiis generalibus cõmorantibus, gaudeant, & vtantur. Et ne huiuſmodi ipſorum ſtudium, quod de bono ſemper in melius dirigi cupimus, perturbari contingeret, Auctoritate prædicta decreuimus vt doctores vel ſcholares in huiuſmodi Ro. Studio commorantes, non poſſint inuiti in Cu Capitolii occaſione qualibet, ciuiliter vel criminaliter conueniri, niſi forſan, quod abſit, homicidium per aliquem, vel aliquos de eodem Studio Ro.

perpetrari contingeret; quo caſu Vicarius Ro. Pont. contra clericos, Senator vero, vel Senatores qui pro tempore fuerint in vrbe prædicta, contra laicos procedant, & faciant quod iuſtitia ſuadebit, nec ad aliquas contributiones in taliis, aut collectis, quæ imponerẽtur pro tempore habitatoribus dictæ vrbis, ſeu aliqua obſequia cõmuni vrbis ipſius præſtanda, prætextu more, quam in eadem vrbe contraherent, vel aliqua pedagia ratione rerum ſuarum, quas ad dictum Romanum Studium deferri, vel exinde reportari facerent doctores aut ſcholares eiuſdem Romani ſtudii teneantur. Quodq; penſiones domorum: quos doctores vel ſcholares in eadem vrbe ſtudiorum cauſa morantes inhabitarent, taxari deberent per duos taxatores, quorũ vnum ipſi doctores & ſcholares, & alterum commune ipſius vrbis eligant, & ſi ij duo concordare nequirent, ſtetur taxationi tertii Taxatoris, ab eiſdem doctoribus, & ſcholaribus eligendi, ac vltra taxationem huiuſmodi nihil ab eis poſſit exigi nomine penſionis pro domibus antedictis. Et licet Roma communis ſit patria, ſi tamen quiſpiam litem contra ſcholares peregrinantes, cauſa ſtudiorum in illam ſuper aliquo negotio mouere voluerit, huiuſmodi rei optimę data ſcholaribus ipſis, eos coram domino aut magiſtro ſuo, vel prædicto Vicario conueniat, iuxta legitimam ſuper hoc æditam ſanctionem, & qui contrafecerint, pęnam dictæ ſanctionis incurrant. Rectores quoq;, quos doctores & ſcholares eiuſdem Romani ſtudii pro tempore duxerint eligendos, in ipſos doctores & ſcholares, ac familiares ipſorum tam circa cognitionem & deciſionem cauſarum ciuilium & criminalium ciuiliter motarum, & etiam criminaliter in criminibus leuioribus, quam ipſorum corrigendos exceſſus leues ordinariam obtineant poteſtatem. Vt autem doctores & ſcholares prædicti, eo liberius intendere ſtudio valeant, ac proficere in eodem, quo maioris fuerint gratiæ fauore muniti, ipſis auctoritate prædicta conceſſimus, vt dum huiuſmodi ſtudio docendo vel audiendo inſiſterent: fructus, redditus, & prouentus omnium beneficiorum ſuorum, cum cura, vel ſine cura, etiam ſi eorũ aliqua perſonatus vel dignitates exiſterent, cum ea poſſint integritate percipere, quotidianis diſtributionibus duntaxat exceptis, cum qua illos perciperent ſi in eccleſiis in quibus illa obtinent perſonaliter reſiderẽt, & ad reſidendũ in eis interim minimė tenerentur, neq; ad id a quoquam valeant coarctari. Non obſtantibus quibuſcunq; ſtatutis, & conſuetudinibus, contrariis dictarum eccleſiarum iuramento confirmatione, ſedis apoſtolicæ, vel quacunq; firmitate alia roboratis, etiam ſi de illis ſeruãdis, per ſe vel per procuratores ſuos præſtaſſent forſitan iuramentum. Verum quia non ſufficit priuilegiorum & indulgentiarum aliquibus dare præſidia, niſi ſint qui ſuper his eos manuteneant & defendant, cum parum ſit in ciuitate ius eſſe, niſi qui illud tueatur, exiſtat. Diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios eiſdem doctoribus ac ſcholaribus qui eiuſdem Romani ſtudii pro tempore fuerint, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eos, vel eorũ aliquos, contra huiuſmodi ſtatuti, conſtitutionis, & conceſſionis noſtrorum tenores, ab aliquibus moleſtari. Moleſtatores huiuſmodi, necnon contradictores quoſlibet & rebelles, quicunq;, & cuiuſcunq; conditionis fuerint, aut ſtatus, etiam ſi Pontificali, vel alia quauis perfulgeant dignitate, auctoritate aplĩca appellatione poſtpoſita, compeſcẽdo. Non obſtan. ſupradictis, ſeu de duabus dietis ędita in concilio gñali, & noſtra, qua cauetur ꝙ Conſeruatores a ſede prædicta deputati, aliquos vltra vnam dietam a fine dioc. eorũdem trahere nõ præſumãt, & quibuſcunq; aliis cõſtitutionibus cõtrariis, dũmodo vltra tertiam vel quartam dietã extra ſuã dioc. aliquis auctoritate præſentium nõ trahat. Aut ſi aliquibus ab eadem ſit ſede indultum, vel in poſterum indulgeri contingat, quod excõmunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas apoſtolicas impetratas, vel etiam impetrandas, niſi eædem literæ impetrãdæ plenã & expreſſam fecerint de indulto hõmi mentionẽ, & quibuſlibet literis, & indulgentijs apoſtolicis ꝑ quas præſentibus nõ expreſſas vel totaliter nõ inſertas noſtrę iuriſdictionis explicatio, in hac parte poſſet quõlibet impediri, & de quibus quorumq; totis tenoribus, de verbo ad verbũ, in noſtris literis mẽtio ſit habenda. Volumus aũt quod quilibet veſtrũ, etiam ſuper negotio per collegam ſuum in hac parte primitus inchoato, ſe intromittere valeat & procedere in eodem, prout & quotiens fuerit opportunum. Dat. Anagniæ Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Tricenteſimotertio. Octauo Idus Iunii. Pont. noſtri Anno Nono.

BVLLAE IOANNIS PP. XXII.

De Præbendis, & dignitatibus conſtitutio.

EXecrabilis quorundam tam religioſorum, quàm ſecularium ambitio, quæ ſemper plus ambiens eo magis fit inſatiabilis quo ſibi amplius indulgetur, et improbitas importuna petentium à nobis, et prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus non tam obtinuiſſe, q̃ extorſiſſe plerunq; noſcuntur, vt vnus interdum etiã ad vnum beneficium eccleſiaſticũ minus idoneus in diuerſis eccleſijs nedum vicinis, ſed ab inuicem longe diſtantibus, imo nonnunquam in diuerſorum regnorum partibus ſituatis, duas, vel tres, aut plures dignitates, perſonatus, officia, ſeu prioratus, aut diuerſa eccleſiaſtica beneficia curam animarum habentia poſſit diſpenſatiuè, cum aliàs non liceret de iure comuni recipere, ac ſimul licite retinere, vnde inter cætera inconuenientia ſubſcripta ſequuntur, ꝙ videlicet vnus interdum qui vnicum quanuis modicum officium, vix implere ſufficeret, plurimorũ ſibi vendicet ſtipendia, quæ multis viris literatis, vitæ puritate, & teſtimonio bonæ famæ pollentibus, qui mendicant, poſſent abunde ſufficere, æqua diſtributione collata, & habentibus ipſa paratur vagandi materia, diuinus cultus minuitur, hoſpitalitas in ipſis beneficijs debita non ſeruatur, & dũ non ſunt ſui in vnaquaq; regione rectores, eccleſiarum detrahitur cõmodis, & honoribus, quæ carentes defenſoris auxilio in iuribus ſuis & libertatibus multipliciter collabuntur ruinis, patent ædificia nobilia, quæ magnificentia extruxerat deceſſoꝝ: & qđ amarius eſt dolendũ, animarum cura negligitur, et vitiorum ſentibus fomentum periculoſe præbetur. Nos itaq; tot malis, tantiſq; diſcriminibus occurrere cupientes, oẽs & ſingulas diſpẽſationes ſuper receptione, & retentione pluriũ dignitatum, ꝑſonatum, officiorũ, prioratuum, ac beneficioꝝ quibus cura animarum ſit annexa, ſub quacunq; forma, vel expreſſione verborum, a nobis vel ꝓdictis prædeceſſoribus noſtris cuicunq; perſonæ cõceſſas (Cardinalibus tamen ſanctę Romanæ Eccleſiæ, qui circa nos vniuerſali eccleſiæ ſeruiendo ſingularum eccleſiarũ cõmoditatibus ſe impendunt, ac Regũ filijs, qui propter ſublimitatem eorum, ac generis claritatem ſunt potioris prerogatiua gratię attollendi, duntaxat exceptis) deliberatione ſuper hoc cum fratribus noſtris habita diligenti, de ipſorum conſilio, & ex certa noſtra ſcientia, in forma ſubſcripta, duximus taliter moderandas, quòd per moderamen noſtrum effrenatam, circa eaſdem perſonas, talium beneficiorum multitudinem refrenemus, ipſiq; impetrantes fructu diſpenſationum huiuſmodi totaliter non fruſtrentur. Statuimus itaq;, & de fratrum ipſorum conſilio ordinamus, quòd obtinentes nunc ex diſpenſatione legitima pluralitatem huiuſmodi dignitatum, perſonatuum, officiorum, prioratuum, ſeu beneficiorum, quæ aliàs abſq; diſpenſatione obtinere nequibant, vnum tantum ex dignitatibus, perſonatibus, officiis, prioratibus, eccleſiis, vel beneficiis huiuſmodi, quibus cura iminet animarum, cum dignitate, perſonatu, vel officio prioratu, eccleſia, vel beneficio ſine cura, quæ habere maluerint, prætextu diſpenſationis ſufficientis circa id eiſdem indultæ, poſſint licite retinere. Quæ tamen teneantur eligere infra menſem, numerandum à tempore notitiæ huiuſmodi noſtræ conſtitutionis, cæteris beneficiis cum cura, vel ſine cura, quæ ipſius diſpenſationis prætextu tenebant, & quę aliter non poterant de iure abſq; diſpenſatione licite retinere, quæ nos extunc vacare decernimus coram ordinario ſub teſtimonio publico infra idem tempus verbaliter, & realiter, cum effectu, dimiſſis abſque eo quòd ad illa nunquam ſine noua collatione ab eo, qui poterit facere facienda redire, aut eorum adminiſtrationi ſe immiſcere præſumant: Alioqui tam his, quàm aliis omnibus beneficiis, quæ virtute huiuſmodi noſtri moderaminis retinere poterant (vt pręfertur) ſint ipſo iure priuati, & prorſus inhabiles ad ſimilia beneficia obtinenda. Per hoc autem ijs, qui dignitates, perſonatus, officia, vel alia beneficia, curam animarum habentia, ex diſpenſatione quæ ius tribuat, iuxta noſtram moderationem pręſcriptam obtinent, et alia ſimilia beneficia noſtrorum, vel aliàs eorundem prædeceſſorum auctoritate literarum expectant, cum quibus eſt, vt illa cum vacauerint recipere, & vna cum obtentis licite valeant retinere diſpenſatum nolumus derogari, quin ea cum vacabunt infra dicti temporis ſpatium poſſint eligere, & dimiſſis aliis recipere in forma pręſcripta, ac licite retinere: pęnas ſimiles incurſuri, ſi huius noſtræ contraire pre-

Inconueniẽtia ex pluralitate beneficiorum.

ſumpſerint ſanctioni. Porro quia quorundam oculos ſic auarę cupiditatis vitium excę-cauit, ꝙ plura talia beneficia ſimul abſq; diſpenſatione canonica retinere pręſumunt. Nos de illis præſenti decreto ſtatuimus ꝙ omnia, & ſingula beneficia ſic detenta illo tantum re-tento, ꝙ vltimo receperunt, dummodo in eo ex collatione canonica competat ius eiſdem infra tempus, vt præſcribitur, limitatum, verbo & facto, ac ſine fraude coram ordinario ſub teſtimonio ſimiliter publico dimittere teneantur. Quòd ſi nõ fecerint, ět illo ſint ipſo iure priuati, in quo ius eis aliàs competebat, & inhabilęs pęnitus ad quæcunq; obtinenda be-neficia eccleſiaſtica cenſeantur. Qui vero deinceps receperint dignitatem, vel perſonatũ, ſeu officium, aut aliud beneficium, animarum curam habens annexam, ſi antea ſimile be-neficium obtinebant, illud (quo ipſo iure poſtquam ſecundi poſſeſſionem habuerint, vel per eos omni dolo, & fraude ceſſantibus, quominus habeant, ſteterit priuati noſcuntur) abſq; morę diſpendio in ordinariorum manibus dimittere teneantur pari modo: Alioqui extunc ſint ipſo iure ſecundo priuati, & nedum ad ſacros ordines ſuſcipiendos, quinetiam ad habendum quodcunq; aliud beneficium eccleſiaſticum inhabiles reputarentur. Quæ omnia & ſingula beneficia ſic vacatura, vt præmittitur, vel dimiſſa, noſtræ, & ſedis apoſto-licæ diſpoſitioni, de ipſorum fratrum noſtrorum conſilio reſeruamus. Inhibentes ne quis præter Romanũ Pont. quancunq; ſit ſuper hoc auctoritate munitus, de huiuſmodi bene-ficijs diſponere vel circa illa per viam permutationis, vel alias innouare quoquomodo prę-ſumat. Nos enim ſi ſecus actum, vel attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. Cę-terum ordinarios intelligimus in caſibus ſupraſcriptis Epiſcopos, in quorũ ciuitatibus, vel dioc. conſiſtunt beneficia, ſeu aliquod eorum, quæ debent ſecundum præmiſſa dimitti, aut ipſi, qui ea debent dimittere commorantur, vel in eccleſiis cathedralibus vacantibus, capitula earundem, & hi de beneficiis tam dimiſſis, quam, vt præmittitur, perditis, nos, vel apoſtolicam ſedem certificare ſtudeant, quam cito poterunt indilatè, vt de illis ſalubrius diſponere valeamus. Quantum autem ad modificationem attinet ante factam, illa dun-taxat, & non alia beneficia eccleſiaſtica quocunq; nomine nuncupentur, curam anima-rum habere cenſemus, quæ parochias habent, in quibus eſt animarum cura, non per vicarios perpetuos, ſed per rectores, vel miniſtros ipſorum beneficiorum, vel illorum temporales vicarios exercenda: necnon & illa, quorum miniſtris ratione beneficiorum hu-iuſmodi competit viſitare, inquirere, procurationes recipere, ſuſpendere, excommuni-care, ſeu ab excommunicationis, & ſuſpenſionis ſententiis abſoluere, de conſuetudi-ne, vel de iure: iuribus aliis de animarum cura loquentibus in ſuo robore quoad cætera permanſuris. Nulli ergo &c. Siquis &c. Datum Auinioni. xiii. Kalen. Decembris. Anno Secundo.

De religioſis qui ad partes infidelium ſe transferunt.

IOANNES Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad noſtrum nuper relatio fide digna peruenit, alias perduxit auditum, ꝙ nonnulli religio-ni geſtantes habitum, ſed à veritate religionis omnino vacui, & modeſtia pęnitus alieni ad partes quodammodo infidelium ſe transferunt, in quibus pauci fideles, reſpectu infide-lium commorantur, vt ibidem facilius decipere ſimplicium animos, & ipſos, & alios in er-rores præcipitare, ſeu retinere valeant, ſub omni veſte, ac religionis habitu lupinum ani-mum occultantes, doctrinas ſuas reprobas, & erroneas, quibus fidelium mentes quantum in eis eſt, corrumpere ſatagunt, in ipſis partibus periculoſe nimirum ſpargere non omit-tunt, necnon os ſuum ponentes in cęlum, lingua eorum tranſeunte ſuper terram S.R.E. detrahere conſtitutionibus, & alia multa à fide deuia in ſuis ſermonibus, & ſecretis colla-tionibus euomere inſanis auſibus non verentur, ex quibus Deus offenditur, periculoſa ſu-ſcitantur ſcandala, paratur ſimplicibus laqueus, ipſiq; talium præſumptores de hæreſi ve-hementer arguunt ſe ſuſpectos, imo vere ex his fore hæretici comprobantur. Nos itaq; tantis obuiare periculis paternæ diligentiæ ſtudiis cupientes, vniuerſis & ſingulis religio-nis, ordinis, ſtatus, vel conditionis exiſteñ. de fratrum noſtrorum conſilio diſtrictius au-ctoritate præſentium inhibemus, ne ipſorum aliquis abſq; ſuperioris ſui ordinis licentia ſibi per ipſius literas patentes conceſſas, de cætero ad partes ſe tranferat antedictas, ſupe-

rioribus ſuis nihilominus iniungentes ne quibuſuis ſui ordinis fratribus, niſi duntaxat viris literatis, prouidis, & expertis huiuſmodi licentiam impartiri præſumant. Nos enim quoſcunq; ſcientes ſuper quo eorum conſcientias oneramus præſumentes contrariũ quo uis modo excommunicationis ſubiacere volumus ſententiæ, & decernimus ipſo facto, a qua nullus ab alio quàm à Rom. Pontifice poſſit, niſi duntaxat in mortis articulo, beneficium obtinere. Cæterum vniuerſis eccleſiarum prælatis in virtute ſanctę obedientiæ diſtricte præcipiendo præſentis tenore mandamus quatenus nullos religioſos ad partes ſe transferentes prædictas, niſi per patentes ſui ordinis literas de licẽtia ſpeciali ſe illuc transfetenda ſibi conceſſa, prælatis eiſdem fecerint plenam fidem in ſuis ciuitatibus, & diœceſibus, ac terris, & locis alijs ad prædicationis officium, vel diuinorum celebratione admittãt, ſed ipſos potius velut apoſtatas capiant, ſeu capi faciant, eos carcerali cuſtodia donec de dicta licentia modo prædicto ſibi conſtiterit detinendo. Et nihilominus ſi quos religioſos approbare, quæ ſedes reprobauit apoſtolica, vel quæ alias ſciunt fidei obuia in ſuis prædicationibus, ſeu ſecretis collationibus dogmatizare præſumpſerint, vt tales quibuſcunq; ceſſantibus priuilegiis poſſint auctoritate apoſtolica licite capere, & carcerali cuſtodiæ ſicut ſuos poſſunt ſubditos mancipare, licentiam impendere. Et inſuper tenore præſentiũ mandamus eiſdem, vt de pręmiſſis ſummarie, & de plano, ac ſine ſtrepitu, & figura iudicii per ſe, vel per alium, ſeu alios ſe ſolerter, & fideliter ſtudeant informare quouſque de prædictis, ſeu eorum aliquo repeterint reos eſſe, iuxta ſtatuta canonum, & aliorum exemplum caſtigare pęnis delictis non poſtponãt. Non obſtantibus exemptionibus, & aliis quibuſcunq; priuilegiis, indulgentis, gratiis, & literis apoſtolicis eiſdem religionibus, vel ordinibus communiter, vel diuiſim ſub quacunq; forma, vel expreſſione verborum in eadem ſede conceſſis, vel in poſterum concedendis, etiam ſi de illa plena & expreſſa mentio, ac de verbo ad verbum in præſentibus ſit habenda, quæ quantum ad prædicta, vel aliquod eorun dem eiſdem in nullo volumus ſuffragari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum inhibitionis, mandatorum, voluntatum, conſtitutionis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis, &c. Datum Auinioni .vii. Idus Maii Pontificatus noſtri Anno Nono.

BVLLA BENEDICTI PP. XII.

De præbendis, & dignitatibus.

BEnedictus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Ad regimen Eccleſię generalis, quãquam immeriti, ſuperna diſpoſitione vocati, gerimus in noſtris deſiderijs, vt debemus. Quòd per noſtræ diligentiæ ſtudium ad quarumlibet eccleſiarum, & monaſteriorum regimina, & alia beneficia eccleſiaſtica iuxta diuinum beneplacitum, & noſtræ intentionis affectum viri aſſumantur idonei, qui præſint, & proſint committendis eis eccleſiaſticis monaſterijs, & beneficijs prælibatis. Præmiſſorum nanq; conſideratione inducti, & ſuadentibus nobis alijs rationalibus cauſis, nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum veſtigijs inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, Epiſcopales eccleſias, & etiam monaſteria, prioratus, dignitates, perſonatus, & officia, necnon canonicatus, & præbendas, & eccleſias, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica cum cura, vel ſine cura, ſæcularia, & regularia quæcunq; fuerint, etiam ſi ad illa perſonæ conſueuerint, ſeu debuerint per electionem, ſeu quemuis alium modum aſſumi, nunc apud ſedem Apoſtolicam quocunq; modo vacantia, & in poſterum vacatura, necnon per diſpoſitionem, vel priuationem, ſeu tranſlationem, aut muneris cõſecrationis impenſionem per fe. re. Ioannem Papã XXII. prædeceſſorem noſtrũ, ſeu eius auctoritate factas, & per nos, ſeu auctoritate noſtra inantea faciendas vbilibet: necnon ad quæ forſan tempore iam dicti prædeceſſoris noſtri alicui in concordia, vel diſcordia electi, vel poſtulati fuerint, quorum electio caſſata ſeu repulſa, vel per eos facta renunciatio, & admiſſa per ipſum prędeceſſorem, vel auctoritate ipſius extiterint, ſeu quorum electorum, vel poſtulatorum, & in antea eligendorum, ac renuntiantium electionem caſſari, vel poſtulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, vel auctoritate noſtra contingeret apud ſedem prædi-

ẽtam,vel alibi vbicunq;,ac etiam per obitum Cardinalium eiuſdem Eccleſiæ Rom ac officialium dictæ ſedis,videlicet Camerarij,Vicecancellarij,Notariorum,Auditorum,literarum contradictarum,& Apoſtolici palatij cauſarum Auditorũ,Correctorum, & Scriptorum literarum apoſtolicarum,ac pœnitentiariæ præfatæ ſedis, & Abbreuiatorum:necnon Commenſalium,& aliorũ quorumlibet Capellanoꝝ ſedis eiusdem,& etiam quorumcunq; Legatorum ſiue Nunriorum,ac in terris eccleſię Romanæ Rectorum,& Theſaurariorũ, ꝑ dictum Ioannem prædeceſſorem noſtrum,vel nos ſpecialiter deputatorum ſeu miſſorũ, ac mittemdorum in poſterum,nunc vacantia, & inantea vacatura vbicunq; dictos Legatos,vel Nuncios,ſeu Rectores,aut Theſaurarios antequam ad Romanam curiam venientium,vel etiam recedentium, aut redierint, ſeu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis. Necnon quorumlibet pro quibuſcunq; negotijs ad Romanam curiam venientium, vel etiam recedentium ab eadem,ſi in locis à dicta curia, vltra duas dietas legales non diſtantibus iam forſan obierint, vel eos inantea forſitan tranſire contigerit de hac luce. Etiam ſimili modo quorumcunq; curialium peregrinationis,infirmitatis,aut recreationis, ſeu alia quacunq; cauſa ad quæuis loca ſecedentium ſi eos antequã ad dictam curiam redirent,in locis vltra duas dietas ab eadem curia,vt præmittitur,non remoris, dummodo eoꝝ proprium domicilium non exiſtat, ibidem iam forſan deceſſerint, vel in poſterum contingerit eos de medio ſubmoueri, nunc per obitum huiuſmodi vacantia, & in poſterum vacatura. Rurſus Monaſteria,Prioratus,Decanatus, Dignitates, Adminiſtrationes, Officia,Canonicatus, Præbendas,& Eccleſias,cæteraq; beneficia Eccleſiaſtica ſecularia,& regularia,cum cura,vel ſine cura, quotcunq;, vel qualiacunq; fuerint,etiam ſi ad illa perſonæ conſueuerint,ſeu debuerint, per electionem, aut quemuis alium modum aſſumi, qui promori per dictum prædeceſſorem,vel eius auctoritate ad Patriarchalium, Archiepiſcopalium,& Epiſcopalium eccleſiarum, necnon monaſteriorum regimina obtinebant, tempore promotionum de ipſis factarum nũc quocunq; modo vacantia,& qui per nos, ſeu auctoritate noſtra in poſterũ ad eadẽ regimina promouendi tempore promotionis hmõi obtinebunt quouis modo impoſterũ vacatura. Necnon ẽt qui per aſſecutionem pacificã quorumcunq; Prioratuum,Dignitatum,Perſonatuum,Officiorum,Canonicatuum,Prębendarum,Eccleſiarum,& Beneficiorum aliorum per nos, vel eundem Ioannem prædeceſſorem,ſeu auctoritate literarũ noſtrarũ, vel ipſius Ioan. ꝑdeceſſoris collatorum,& cõferendorum in poſterũ nunc vacãtia, & inantea vacatura,plena ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis cum fratribus noſtris collatione præhabita,& matura deliberatione ſecuta,ordinationi,diſpoſitioni,& prouiſioni noſtrę, donec miſerationis diuinę clemẽtia nos vniuerſalis Eccleſiæ regimini præſidere conceſſerit, de ipſorum fratrum conſilio auctoritate Apoſtolica reſeruamus: decernentes ex nunc irritum,& inane ſi ſecus ſuper præmiſſis, & quolibet eorum per quoſcunq; quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus quibuſcunq; cõſtitutionibus à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus æditis, quatenus obſiſtere poſſint ſuper enarratis articulis, vel alicui, ſeu aliquibus eorundem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reſeruationis,& conſtitutionis infringere,vel ei auſu temerio contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Auinioni iii. Idus Iannarij, Pont. noſtri Anno Primo.

BVLLAE GREGORII XI.

Quòd religioſi capellani ſedis apoſtolicæ ſuperioribus ſuis obedire teneantur.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Ad Romani Pontificis prouidentiam circunſpectam ſic ſedis apoſtolicæ priuilegia, & indulta moderari dignoſcuntur, quòd eis materia malignandi nulli detur, ac perſonę, quę ſub religionis vacare debent ſtudio pię vitę à bono obedientię, & perſeruantia diuini ſeruidi nullatenus tetrahantur. Sanè nuper ad noſtrum relatio fidedigna peruenit auditum, ꝙ nonnulli religioſi, etiam mendicantes, qui in capellanos ſedis apoſtolicę ſe recipi procurarunt, propterea bonum obedientię, & correctionem recuſantes,per mundũ

per plurimum ſine ſuorum ſuperiorum licentia ſępius euagando diſcurrunt, & quandoq; ad Romanam curiam accedant, aſſerentes ſine ſuorum ſuperiorum licentia ſe hoc facere poſſe. Nos igitur in præmiſsis, prout ex debito tenemur, paſtoralis officii ſalubriter prouidere cupientes, auctoritate apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, volumus, & etiam ordinamus, q̄ omnes & ſinguli religioſi quorumcunq; ordinum, etiam mendicantium, dictæ ſedis capellani, qui ſunt, & inantea erunt perinde eorum ſuperioribus, & correctoribus ipſorum in omnibus, & per omnia ſint ſubiecti, ac ſi prædictæ ſedis capellani non eſſent. Non obſtantibus exceptionibus, ſeu exemptionibus, & aliis quibuſcunq; priuilegiis, indulgentiis, gratiis, & literis apoſtolicis capellanis dictæ ſedis, & aliàs cōmuniter, vel diuiſim ſub quacunq; forma vel expreſsione verborum a dicta ſede conceſsis, vel in poſterum concedendis, etiam ſi de illis plena, & expreſſa mentio de verbo ad verbum in præſentibus ſit habenda, quæ quoad hoc alicui in nullo volumus ſuffragari. Nulli ergo, &c. noſtræ conſtitutionis, voluntatis, & ordinationis infringere, &c. Datum Auinioni v Idus Nouemb. Anno Tertio.

De ordinatione Aduocatorum, Procuratorum, & Notariorum Palatii Apoſtolici cauſarum.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Ad perpetuam rei memoriam. Quamuis a fel. record. Ioanne xxii. & Benedicto xii. Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris circa Auditores cauſarum palatii Apoſtolici, ac patronos, procuratores, notarios, & perſonas alias ad extimationem & expeditionem cauſarum, & conſcriptionum actorum ordinatos ſeu deputatos quàm plura & ſalubria ſtatuta fecerint & etiam ordinarint: quia tamen poſt illa ſæpius eſt compertum, propter perniciosas ſubtilitates, & intricationes quorundam, cauſas plus debito prorogari, & ſæpius partibus præiudicium generari. Nos in hoc, prout ex debito tenemur, paſtoralis officii quantum poſſumus ſalubriter prouidere volentes, iam prouiſis remediis per dictos prædeceſſores, eorumq; ſtatutis & ordinationibus ſuo robore permanſuris, auctoritate apoſtolica ſtatuimus quòd aduocatus antequam cauſam dirigendam ſuſcipiat, ſuper deliberatione habenda, & repulſione clientuli ſi in principio, vel proſecutione cauſæ nouit eam eſſe iniuſtam per omnia, conſtitutionem eiuſdem Benedicti prædeceſſoris noſtri, & iuramentum ſuper hoc præſtitum obſeruet, & idem ſtatuimus in procuratore quocunq;. Item q̄ aduocatus cum cauſam proſequendam ſuſcipit, libellum ſiue petitionem, poſitiones, & articulos, exceptiones & defenſiones ordinet: vel ſaltem ordinata examinet, & corrigat, & in eis antequam producantur coram Auditore ſe ſubſcribat, & proceſſum cum neceſſe fuerit videat, & in his in procuratorem non confidat, vel auditores ipſos non admittant, niſi cauſa rationabilis allegetur, & nihilominus dum conuictus fuerit, q̄ in præmiſsis ſe negligenter, vel malitioſe habuerit, aduocatus per auditores cauſæ ad tempus, vel in perpetuum, put ſibi videbitur, officio aduocationis priuetur, & nihilominus in expenſis cauſæ factis per ſuam partem omnibus, vel parte eorum condemnetur prout videbitur libero arbitrio Auditoris. Item procurator ante ſententiam ſi pars aduocatum habeat, abſq; ipſius conſilio non appellet, & appellationem quancumq; per ipſum interpoſitam non proſequatur ſine conſilio, & aſſenſu aduocati, ſi (prout præmittitur) aduocatum habeat, de cuius conſenſu in principio proſecutionis cauſæ appellationis appareat Auditori, in huiuſmodi appellationis cauſa deputato ſaltem per ſubſcriptionem alicuius ſcripturæ producendæ, & ſi per Auditorem poſtea compertum fuerit appellationem eſſe manifeſte friuolam, aduocatus, & procurator puniatur, vel ſolus procurator, ſi ſine aduocato proſequatur cauſam, in expenſis cauſæ appellationis, vt in fine proximi præcedentis capituli continetur, & ſi ſuper hoc dubium oriatur, vtrum appellatio ſit manifeſte friuola, vel non, illud dimittimus diffinitioni liberę auditoris. Item quòd procurator in relationibus non turbet aduocatum allegantem, ſed audiat patienter, niſi erraret in facto, vel in actibus cauſæ, & tunc ſine tumultu cum reuerentia & honeſto modo exprimat tantummodo illud in quo erratur in facto, ſi contrafecerit, Auditor referens ipſum ſuſpēdat ab officio modo culpæ, prout ei videbitur in perpetuum, vel ad tempus, vel infra ſummam vigintiquinque florenorum ipſum poſsit mulctare, ita q̄ vel ſuſpenſionem, vel mulctæ pœnam poſſit imponere, ſecundum q̄ magis ſuæ placuerit voluntati. Item

ꝙ notarius ſecreta cauſæ, & ſpecialiter illa de quibus habuerit Auditor collationem cum eo & alia, quæ ex officio debent ſecrete teneri, directe vel indirecte non reuelet, nec extra domum faciat copiari proceſſus, collationem faciat, & videat ſi copia concordat cum originali proceſſu. & poſtquam auiſamenta per ipſum Auditorem fuerint poſita, vt moris eſt, in proceſſu notariorum, & ſecrete cuſtodiat regiſtrum, ne etiam a ſuis clericis poſſint dicta auiſamenta videri. qui notarios per ſe teſtes, cum ei commiſſum fuerit examinet, & depoſitiones teſtium ſcribat, quas, vt dictum eſt, de regiſtro viſo per Auditorem ſecrete teneat, donec fuerint publicatæ, & ſi notarius contra præmiſſa, temeritate propria venire præſumpſerit, officio notariatus per Auditorem priuetur: & inſuper omnes & ſinguli notarii dicti palatii pro officiis ad ſcribendum coram Auditoribus obtinendum, aut retinendum, vel vt notarii ipſi in pluribus, ſeu pinguioribus cauſis per huiuſmodi Auditores ad ſcribendum deputentur per ſe, vel interpoſitam perſonam nihil detur directe vel indirecte etiam eſculenter vel poculenter, & promittant, ſeu eorum nomine datum, vel promiſſum perſoluant, ſeu perſolui faciant vel procurent. Item ꝙ aduocati, procuratores, & notarii ſeruent per omnia ordinationem Ioannis, & Benedicti prædeceſſorum noſtrorum prædictorum, & de ſeruando tam iſtis q̃ contentis in dictis conſtitutionibus eorum Ioannis, & Benedicti præſeribant in principio ſui officii, & ſingulis annis ſecundum formam datam in eis corporaliter iuramenta præſtentur. Item ſi procurator aperte mandatum habuerit de retinendo Aduocatum ipſum retinere, & pecuniam, quam aperte ſine clientulo ſuo pro aduocato habuerit, eidem aduocato omnino tradere teneatur, ſi vero ſine aduocato cauſam ſuſceperit proſequendam, non recipiat niſi quantum procuratori per conſtitutionem eiuſdem Benedicti prædeceſſoris eſt taxatum, & ſi contra aliquod præmiſſorum fecerit, de hoc conuictus per Auditorem officio procurationis priuetur, & nihilominus reſtituere teneatur quod accepit. Item ꝙ non impetrentur per principales, vel eorum procuratores commiſſiones ſuper articulo grauaminis, niſi prius datis apoſtolis per iudicem a quo fuerit appellatum, & ſi contrafecerit commiſſio ſit nulla, & proceſſus habitus per eandem. Item non credatur per Auditorem procuratori, nec parti ſi prætendat ſe aduocatum habuiſſe in cauſa, niſi de hoc fidem faciant ſufficienter, vel per relationem aduocati, adhibito proprio iuramento, & tunc etiam examinet quid per eum factum fuerit in cauſa, vt per hoc ſciatur quantum ei pro ſalario debeatur. Item ſi procurator aliquod calumnioſum ſcienter proponat in negotio, & propter hoc fieri debeat condemnatio expenſarum, quòd ipſe procurator in expenſis huiuſmodi condemnetur, & non dominus cauſæ, & niſi in ſubſidium ipſo exiſtente, non ſoluendo. Item quòd Auditor procuratorem calumnioſum aliquod proponentem repellat ex officio, & eidem pœnam imponat remouendo ipſum ab officio, & in perpetuum, vel ad tempus, prout ſuo libero arbitrio videbitur faciendum. Item quòd detur Auditoribus poteſtas ꝙ excommunicatos a ſe, ſiue ſint partes principales, ſeu eorum procuratores, vel teſtes ſi recepti fuerint. in ſua contumacia perſiſtentes, etiam cum eorum partibus ſpecialiter monitii valeant aggrauare. Vt igitur huiuſmodi noſtra ſtatuta, & ordinationes, quæ perpetuis futuris temporibus duratura cenſemus, inuiolabiliter obſeruentur, & ne illa ob memoriæ labilitatis humanæ obliuioni dentur, & etiam vt Auditores, aduocati, procuratores, & notarii prælibati per ordinationum, & ſtatutorum eorundem inſpectionem aſſiduam circa eorum obſeruantiam curatius & vigilantius ſint attenti, Volumus & ſtatuimus quòd ordinationes, & ſtatuta noſtra huiuſmodi de verbo ad verbum in Cancellariæ & prædictæ audientiæ literarum noſtrarum regiſtro, ex regiſtro conſcribantur, quodque cum aliis ſtatutis & ordinationibus prædictorum Ioan. & Benedicti prædeceſſorum noſtrorum ſingulis annis prima audienna poſt feſtum dedicationis beati Michaelis ſolemniter legantur in audientia ſupradicta. Et quòd quilibet Auditorum, aduocatorum, procuratorum, notariorum prædictorum penes ſe copiam conſeruet, & habeat eorundem. Nulli ergo &c noſtræ conſtitutionis, ordinationis, & voluntatis infringere, &c. Dat, Auinioni Kalen, Martii. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Ne pro

Ne prouidentes aliis de beneficiis eccleſiaſticis aliquid inde capiantur, vel ſibi promitti faciant.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Solicite debet vitare, ꝙ videntes eſſe dignoſcitur, & ex cupiditatis auiditate etiam in honorem apoſtolicæ ſedis depreſſionem ortum habere videtur. Sanè nuper ad noſtrum peruenit auditum, ꝙ nonnulli inhoneſta lucra quærentes dum perſonam prędictam de perſonis aliquorum apud ſedem conſtituti eadem Patriarchalibus, Metropolitanis, & aliis cathedralibus eccleſiis, ſiue monaſteriis vacantibus prouidetur, vel perſonę ipſæ ad huiuſmodi per dictam ſedem de aliis eccleſiis, transferuntur, aut aliàs ipſorum gubernationi committuntur, huiuſmodi prouiſiones, tranſlationes, commendas, ſiue commiſſiones, prędictis perſonis ſic apud ſedem prædictam conſtitutis, vt aliquod munus ab ipſis recipiatur, denunciare feſtinant. Nos igitur in præmiſſis (prout ex debito tenemur) paſtoralis officii prouidere volentes, vniuerſis & ſingulis perſonis eccleſiaſticis, ſecularibus, & regularibus, cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ſexus, ordinis, vel conditionis exiſtant, etiam ſi pontificali, vel alia quauis auctoritate apoſtolica tenore præſentiū diſtrictius inhibemus, vt de cætero illis, qui ipſis huiuſmodi prouiſiones, tranſlationes, commendas, ſiue conceſſiones, commiſſiones earumdem, ſiue de Romano Pontifice pro tempore exiſtente, ſiue de alicuius vel aliquorū ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, aut alterius cuiuſcunq; mandato, ſeu aliàs qualitercunq; apud dictā ſedem nunciabit, ſeu nunciari facient, ſiue dici, vel ſuper hoc noua portari, aliquod directe vel indirecte per ſe vel per alium donent, ſeu promittant, neq; per alium datum, ſeu promiſſum perſoluant. Nos enim quoſcunq; præſumentes contrarium quoquomodo excommunicationis ſententię ſubiacere volumus, & decernimus ipſo facto, à qua nullus ab alio q̄ a Ro. Pontifice poſſit, niſi duntaxat in mortis articulo, abſolutionis beneficium obtinere. Non obſtantibus exemptionibus, & aliis quibuſcunq; priuilegijs, indulgētiis, gratijs, & literis apoſtolicis, quibuſuis perſonis communiter, vel diuiſim ſub quacunq; forma, vel expreſſione verborum à ſede apoſtolica cōceſſis, & in poſterum concedendis, etiam ſi de illis expreſſa mentio de verbo ad verbum in pręſentibus ſit habenda: quæ quoad hoc alicui in nullo volumus ſuffragari. Vt autem noſtra inhibitio, voluntas, & decretum huiuſmodi ad communem notitiam omniū deducantur, cartas ſiue membranas, inhibitionem, voluntatem, & decretum huiuſmodi continentes, in audientia publica legi, & eccleſiæ Auinioñ. appendi, vel affigi, oſtijs, ſeu ſuperluminaribus fecimus: quæ præmiſſa, ſuo quaſi ſonoro pręconio, & patulo iudicio publicabunt, ita ꝙ nullus in hoc poſſit ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile remanere incognitum, vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur. Nulli ergo &c. noſtræ inhibitionis, voluntatis, & decreti infringere &c. Datum Auinioni vi. Kal. Nouembris, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

BVLLAE VRBANI VI.

Conſtitutio de illis qui ponuntur in rotulis ſtudiorum.

VRBANVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Dudum, videlicet in noſtri Apoſtolatus primordijs attente conſiderantes, quod per literarum ſtudia iuſtitia colitur, & proſperitas humanæ conditionis augetur; ac intendētes propterea perſonas eccleſiaſticas huiuſmodi ſtudijs literarum inſiſtentes fauoribus proſequi gratioſis huiuſmodi perſonis in diuerſis ſupplicationum rotulis pro parte diuerſarum vniuerſitatum ſtudiorum generalium in diuerſis locis conſiſtentium nobis præſentatur ſuper reſeruationibus, collationibus, & prouiſionibus canonicatuum, præbendarum, ac prioratuū, dignitatum, perſonatum, officiorum, præſtimoniorum, ac præſtimonialium, portionum, aliorumq; beneficiorū eccleſiaſticorum ſecularium, & regularium, cum cura vel ſine cura tunc vacantium, & inantea vacaturorum diuerſas gratias duximus concedendas. Cum autem ſicut poſtmodū fidedignorum relatione percepimus, multæ ex perſonis eiſdem contentis in rotulis ſupradictis tempore quo ijdem rotuli fiebant, ſeu ordinabantur, in locis in quibus erant ſtudia huiuſmodi non inſiſterent ſtudio literarum, quinimo nonnullæ ex eis viri ſtudentes nunquam fuerant, & aliquę a longis retroactis temporibus in ſtudiis antedictis non reſiderant, ſed exinde receſſerant, nec

Idē Vrbanus VI. Sexto nō Octob. Pont. ſui āno xi Romæ in publico conſiſtorio extēdit præfatā cōſtitutionem ēt ad rotulos, & quoſcunq; petitiones in q̄bus impetrātes aſſerunt ſe ſtudentes

in proximo intendebat ad illa redire. Nos attendentes ꝙ non eſt decens, nec congruum vt p ſurreptionis abſentiam aliqui eccleſiaſtica beneficia conſequantur, præſentis conſtitutionis edicto, auctoritate apoſtolica declaramus noſtræ intentionis fuiſſe, & etiam exiſtere gratias huiuſmodi in eiuſdem rotulis contentas ad aliquas ex perſonis eiuſdem in rotulis ipſis nominatas, quæ tempore huiuſmodi ordinationis rotulorum ipſorũ in eiſdem ſtudiis veri ſtudentes non erant, niſi alia ante huiuſmodi ordinationes dictorum rotulorum ſaltem in quatuor menſes vere ſtuduiſſent ibidem, ac ad modicum tempus ab ipſis ſtudiis ſe abſentaſſent cum intentione ad illa in proximo redeundi, & ad illa poſtmodum realiter redierint, aliquatenus nõ extendi, ipſaſq; gratias, & quæcunq; inde ſequuta, quoad huiuſmodi perſonas, quę (vt præfert) veri ſtudentes non erant, nullius exiſtere roboris vel momenti. Decernentes prout eſt irritum & inane quicquid contra declarationem noſtram huiuſmodi a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel contingerit in poſterum attentari. Nulli ergo &c. noſtræ declarationis & conſtitutionis infringere &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum. Tertio idus Ianuarii. Anno Secundo.

Contra bannientes, & proſcribentes, & ſcribentes clericos, & perſonas eccleſiaſticas.

VRBANVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Quia ſicut diſpliciter accepimus nonnulli diuerſarum partium principes, marchiones, duces, comites, barones, & alii nobiles, necnõ poteſtates, capitanii, bailini, ſcabini, aduocati, rectores, iudices, & conſules, aliiq; officiales, & conſiliarii ciuitatum, oppidorum, terrarum, caſtrorum, & aliorum locorum, aliiq; laici, & laicales perſonæ dominium, ſeu iuriſditionem in temporalibus obtinentes, necnon ipſarum ciuitatum communia, & oppidorum, caſtrorum, terrarum, & aliorum locorum vniuerſitates, non attendentes ꝙ laicis in clericos, & perſonas eccleſiaſticas, etiam interdum in dignitatibus conſtitutos temeritate propria bannire, ſeu relegare, aut proſcribere non verentur. Nos aduerſus temeritatem huiuſmodi remedium apponere cupientes, omnes & ſingulos talia præſumentes & ea fieri mandantes, ſeu eorum nomine, vel mandato facta rata habentes, vel in eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel fauorem cuiuſcunq; præeminentiæ, dignitatis, ſtatus vel conditionis exiſtat ſi ſingulares perſonæ fuerint, earum videlicet ſingulas & communia, vel vniuerſitates extiterint, omnes & ſingulos eorum comitatũ, & vniuerſitatum poteſtates, capitaneos, bailinos, ſcabinos, aduocatos, rectores, iudices, conſules, & officiales, quorunciq; nomine cenſeantur, ac conſiliarios, & priuatas perſonas, quæ huiuſmodi ſacrilegii principaliores datratores exiſterent, excommunicationis ſententias incurrere: necnon quælibet earundem comitatum, ſeu vniuerſitatum, ac illa ipſorum principum marchionum, ducum, comitum, baronum, nobilium, & aliorum quorumcunq; laicorum, & laicalium perſonarum talia præſumentium, in quibus talia fierent, ciuitates, terras, oppida, caſtra, & alia loca eccleſiaſtico interdicto ſubiacere volumus ipſo facto, nulliuſq; ab eiſdem ſententiis per alium quàm per Romanum Pontificem, præterquam in mortis articulo, poſſit abſoluere, nec interdictum huiuſmodi per alium etiam relaxari. Non obſtante ſi aliquibus cõmuniter, vel diuiſim a ſede apoſtolica ſit indultum, ꝙ excõmunicari, ſuſpendi, vel interdici nõ poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi, & eorum propriis nominibus mentionem. Et quibuſlibet conſtitutionibus, priuilegiis, & literis apoſtolicis contrariis, de quibus etiam plena, & expreſſa in noſtris fieri oporteat mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum Quarto idus Decemb. Anno Sexto

BVLLAE MARTINI V.

Contra mendicantes

MARTINVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Viã ambitioſæ cupiditatis religionis potiſſime mendicantibus præcludere cupientes, ad alios ordines, præſertim monaſticos, fucatis tamen coloribus, aſſerentibus ob frugem melioris vitæ ac arctioris obſeruantiæ, tam ſancti Benedicti, quàm Ciſtercien. Camalduleñ. Vallis vmbroſę Canonicorum regularium ordinis ſancti Auguſtini, vel aliorum ordinum, monaſteriorũ conualere intendentibus, licentiam à ſede apoſtolica, ſeu legatis, aut nuncijs eiuſdem ſedis, de transferendo ſeu à mendicantibus ordinibus ad monaſticos ordines, ea ratione præſertim, vt veriſimiliter (prout facti euidentia docet) eſt præſentandum, ꝙ liberius negant, dignitatesq́ & beneficia eccleſiaſtica conſequi valeant, & ex certis aliis cauſis honeſtati non conſonis obtinentes, ac volentes obſeruationi ordinum mendicantium etiam prouidere, auctoritate apoſtolica ex certa ſcientia tenore præſentium declaramus, ac decernimus, & ſtatuimus, ꝙ de cætero nullus religioſus de ordinibus mẽdicantium quorumcunq;, & cuiuſcunq; ſtatus, conditionis, vel religionis exiſtat, quomõcunq; & qualitercũq; poſſit vel debeat, virtute cuiuſcunq; licentiæ, & indulti apoſtolici, ſeu Pęnitentiariæ noſtræ curam gerentis, vel alia quauis auctoritate hactenus, etiam per bullas apoſtolicas facultatum quarumuis, tam Legatorum, & Nunciorum ſedis apoſtolicæ, nec Pęnitentiariæ huiuſmodi, pro tempore curam gerentis, q̄ aliorum quorumcunq; ſub quauis poteſtate, aut auctoritate, maxime de transferendis fratribus, aut aliquibus, præſertim ordinum mendicantium profeſſoribus in genere vel in ſpecie ab ordinibus huiuſmodi mendicãtium ad monaſticas ſub quacunq; verborum conceptione appareant, admitti vel recipi per aliquos etiam ſuperiores ordinis, ſeu monaſterij, aut loci monaſtici, ſeu alias in monachum, vel in fratrem alicuius ex ordinis monaſticis ſupradictis, vel alijs expreſſis, & non expreſſis ordinibus (Cartuſieñ. duntaxat exceptis) ſub pęna excommunicationis, quã tam recipientes q̄ recepti ipſo facto incurrant, & quam ex nunc prout extunc contra quemlibet transgreſſorem quomodolibet in præmiſſis ſcientia, & auctoritate præfatis proferimus ante factas in his ſcriptis, & à nemine, niſi duntaxat a Ro. Pontifice præterq̄ in mortis articulo, excõmunicari ex huiuſmodi poſſint abſolutionis beneficium quomodolibet obtinere, & nihilominus ſecus, vel aliter facta non teneant, & nullius exiſtant efficaciæ, roboris, vel momenti. Decernentes etiam, & volentes, ꝙ ſi quis hactenus virtute cuiuſuis licentiæ, ſeu indulti huiuſmodi fuiſſet receptus ad aliquem monaſticum ordinem, & habitum conſuetũ geſtari per monachos talis ordinis ſuſcepiſſet, ſiue profeſſionem emiſerit, ſiue non, ſub dicta pęna teneatur in monaſterio, in quo receptus fuerit, etiam ſi beneficia eccleſiaſtica, ſeu rectorias eccleſiarũ quauis obtineat, ſtare in eius totali natione in huiuſmodi ordine monaſtico, & altiſſimo deſeruire. Si quis autem prætextu huiuſmodi licentiæ cum habitu, vel ſine quomodolibet vagando incederet, monitione prima teneatur, & debeat infra terminum quindecim dierum a die monitionis huiuſmodi computandorum, ad eius religionem, & ordinem vnde cum licentia, vel ſine exiuerit, redire. Quod ſi efficere neglexerit, poſt ipſum terminum tanquam notorius apoſtata, & excommunicatus in omnibus, & per omnia debeat per quemlibet reputari, & tractari, etiam per inuocationem auxilii brachij ſecularis quotiens fuerit opportunum. In futurũ autẽ nullus ex profeſſoribus alicuius ex ordinibus mendicantium huiuſmodi ad aliquod monaſticum ordinem (Cartuſieñ. duntaxat excepto) poſſit, aut debeat per quæcunq; recepi, vel admitti, virtute alicuius licentiæ, vel indulti, abſq; ſedis eiuſdem licentia ſpeciali ſub dictis pęnis, & nihilominus ſecus facta non teneant ipſo iure huiuſmodi licentiis & indultis, necnon conſtitutionibus apoſtolicis, & mendicantium ordinum prædictorum, etiam ſi de his ſpecialis, & expreſſa mentio, & de verbo ad verbum in literis noſtris mentio habenda foret, & alijs contrarijs non obſtantibus quibuſcunq;. Nulli ergo, &c. Datum Gebennis iiii. Kal. Auguſti Anno Primo.

Quod perſonæ eccleſiaſticæ in foro ſeculari conuenire non poſſint, neque cogi.

MARTINVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad reprimendas inſolentias tranſgreſſorum, eorumq; præſumptionem refrenandam ſi neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ lenteſcat, eorum voluntas procliuior ſit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculo ſuis in alios deriuatur, propter quod ad præſidentis officium parg

rium ſi debitam executionem adhibere iuſtitiæ, quòd commiſſa iam puniat, & committendorum in poſterum audaciam interdicat. Sanè ſicut diſplicenter accepimus, nonnulli diuerſorũ regnorum, & terrarum iudices, alijq; officiales laici, & laicales perſonæ, iuriſdictionem in temporalibus exercentes, exercericq; facientes non attendentes, ꝙ laicis in clericos, & eccleſiaſticas perſonas, & illorum bona, nulla ſit attributa poteſtas, prætextu huiuſmodi, quod aſſerint in ſuis dominijs ad ſe pertinere cohercere viam facti, quę vere & ficte attentata aſſeritur, etiam in quocunq; loco ſacro, vel religioſo, quantumcunq; Deo dicato, ex quacunq; cauſa, etiam ſi ratione delationis corporis Chriſti, collatione ſacramentorum, & beneficiorum eccleſiaſticorũ venditione ſanctarum, aut aliarum rerum, & bonorum ad eccleſias, & eccleſiaſticas perſonas, pertinentium quomodocunq;, etiam ſi ſola negationis, vel affirmationis turbatio facti interueniat, & ad eos recurratur, cognitionem ad ſe ſpectare pro eo quod factum & nouitas, quæ prætenduntur, etiam ſine alia violentia, quamuis in loco ſpirituali, & in loco ſacro ſiue religioſo, eo ꝙ immediate, vt prætenduntur, ſpiritualia non exiſtant, propterea miniſtros eccleſiæ, & perſonas eccleſiaſticas quandocunq; res, cauſa, vel occaſio vnde diſpendeat, & deriuatur, pia, ſacra, vel eccleſiaſtica ſit, aut ſpiritualis ad forum ſuum, & ipſarum cognitionem trahunt, & reſpondere cogunt. Necnon procuratores fiſcales in curijs temporalibus multotiẽs agere procurant, ad quos, quod deterius eſt, nonnulli prælati, & perſonæ eccleſiaſticæ in ſuperbiam, & elationem dati, ad ſuperandum, & ſibi ſubijciendum per tales inuentiones, & cautelas, & alias perſonas eccleſiaſticas, & religioſas habent plerunq; recurſum, & propterea in eiſdem regnis, & terris, ciuitatibus, caſtris, & locis, authoritas, & iuriſdictio eccleſiaſtica pęnitus abſorbentur, & nihilominus ipſi laici iudices, alios laicos reſpondentes in foro eccleſiaſtico ſuper rebus quantumcunq; eccleſiaſticis, vel ſpiritualibus, & concernentibus immediate eccleſiaſticas perſonas ne reſpondeant, & iudicibus eccleſiaſticis ne cognoſcant, inhibitiones fieri ſub grauibus pęnis temporalibus faciunt, & procurant, & ſi ſecus fecerint emẽdam pecuniam exceſſiuam exigere, ac vaſtatores in domibus, & pijs alijs locis eccleſiaſticis, & religioſis inducere, ac loca ipſa, perſonasq; eccleſiaſticas, nominumq; iocalibus, & paramentis eccleſiaſticis, & bonis mobilibus, ac alijs ſpoliare, illaq; vendere, & alienare, fructus quoq; & prouentus ad temporalitatem ad manus ſuas ponere, necnon diuerſas iniurias, & moleſtias reales, & perſonales eiſdem perſonis eccleſiaſticis inferre non verentur, in Dei offenſam, animarum ſuarum periculum, eccleſiaſticæ libertatis vilipendium, & plurimorum grauamen, præiuditium, & iacturam. Nos igitur aduerſus talia præſumentium temeritatem remedia apponere, & ſuper his ſalubriter prouidere cupientes, ac Concilij Mileuitañ. ac ſe. re. Innocentij Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionibus ſuper hoc æditis, auctoritate apoſtolica, ex certa ſcientia, ac noſtra irrefrangibili conſtitutione perpetuo duratura, tenore præſentium ſtatuimus, decernimus, ac etiam ordinamus, ꝙ omnes & ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ ſeculares, & regulares, ordinum quorumlibet, quacunq; exceptione ſuffultæ, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, vel alia quauis præfulgeant dignitate, quæ aliam perſonam eccleſiaſticam, collegium, vel conuentum in actione reali mixta, vel perſonali, ciuili, vel criminali, etiam occaſione cuiuſcunq; ſubmiſſionis, vel iudicati, etiam iuramento vallatę, vel aliàs ad forum, ſiue iudicium laicale directe, vel indirecte, de qua in foro eccleſiaſtico ordinare conſueuerit, poſſit, vel debeat, de iure, vel de conſuetudine, aut aliàs cognoſci, trahere pręſumpſerit, cauſam ipſam, & omne ius ei, ſiue eis, in poſſeſſorio, vel petitorio, in re, vel ad rem, cauſa, vel occaſione huiuſmodi quomodolibet competens, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonæ excommunicationis, capitula vero, & conuentus ſuſpenſionis, & interdicti ſententias incurrant ipſo facto; & ſi perſonæ ipſæ, & eis in præmiſſis adhærentes, & ſeruientes in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per priuationem ſuorum beneficiorum eccleſiaſticorum quorumcunq;, quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda cohercert & compelli volumus antedictas, & nihilominus omnes & ſingulos iudices, & executores, communitates, dominia, laicos, & laicales perſonas, poſtquam exceptum fuerit de non iuriſdictione eorum, aut euidenter appareat huiuſmodi cognitionem ad eos de iure non ſpectare talia præſumentes, & ea fieri mandantes, ſeu eorum nomine, & mandato facta rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel fauorem, cuiuſcunq; præeminentiæ, dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, ſeculares perſonas eorum, videlicet ſingulos officiales quocunq; no-

mine cenſeantur, & conſiliarios,& priuatas perſonas, quæ præmiſſorum principales perpetratores exiſterent,excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto, nulluſq; ab eiſdem ſententijs per alium quàm per Romanum Pontificem,præterquam in mortis articulo conſtitutus,abſolui valeat,ſiue poſſit: & præmiſſa omnia non tantum ad futura, ſed etiam ad præſentia,& pendentia extendimus auctoritate memorata: quodq; etiam procurator fiſcalis cauſarum curiæ Apoſtolicæ contra culpabiles in præmiſſis deſuper ſummaria informatione præhabita,per ſe,vel alium,ſeu alios agere,& procedere poſſit, & valeat nihilominus concedentes. Non obſtante ſi aliquibus communiter vel diuiſim a ſede apoſtolica ſit indultum, quod interdici,ſuſpendi,vel excommunicari non poſſint,per literas apoſtolicas non facientes plenã & expreſſam, ac de verbo ad verbum, ac eorum proprijs nominibus de indulto huiuſmodi mentionem,& quibuſlibet conſtitutionibus,priuilegijs,indultis,& literis apoſtolicis,de quibus etiam plena, & expreſſa,ac de verbo ad verbum in noſtris literis habenda eſſet mentio ſpecialis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Nulli ergo &c. noſtrorum ſtatuti,decreti, ordinationis & voluntatis infringere &c. Datum Romæ apud ſanctos Apoſtolos Kalen̄. Februarij Pont.noſtri Anno Vndecimo.

BVLLA EVGENII IIII.

De priuilegijs Curialium.

EVGENIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.In eminenti ſedis apoſtolicæ ſpeculo diuina diſponente clementia conſtituti,ad ea libenter intendimus, per quæ officiales prædictæ ſedis obſequijs eius ad quam veluti fidelium omnium matrem pro animarum ſalute quærenda,& iuſtitia conſequenda,de diuerſis mundi partibus confluit multitudo totius,& quietius ſe promptiores valeant exhibere. Hinc eſt quod nos ex certis rationabilibus cauſis moti,etiam nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inherẽtes, diſtrictius inhibemus locorum ordinariis, & officialibus, necnon commiſſarijs, & delegatis eorum,cæteriſq; vniuerſis,& ſingulis,quacunq; poteſtate,& auctoritate fungũtur,cuiuſcunq; dignitatis,ſtatus,gradus,vel preæminentiæ fuerint,noſtris,& dictæ ſedis obſequijs nũc, & pro tempore inſiſten̄. necnon quoſcunq; alios pro ſuis, & eorum cauſis, vel negotijs proſequendis ad ſedem prædictam venientes, ac in ea durantes negotiorum, & cauſarum huiuſmodi proſecutione moram trahentes,& recedentes ab ea,procedere, & in eos excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, & priuationis officiorum,ac beneficiorum,ſeu quamuis aliam ſententiam promulgare præſumant. Nos enim omnes & ſingulos proceſſus, ac ſententias cõtra, tenorem,& mentem noſtræ inhibitionis huiuſmodi latos, & habitos, ac in poſterum habendos,& etiam promulgandos, & quæcunq; inde ſecuta declaramus atque decernimus nulla,irrita,& inania,nulliuſq; extitiſſe,vel exiſtere roboris,vel momenti,necnon quicquid in contrarium à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus vel in poſterum contigerit attentari, etiam decernimus irritum, & inane. Et nihilominus in omnes,& ſingulos ordinarios, ac officiales,commiſſarios, delegatos eorum,qui ſe de dignitatibus.aut beneficiis eccleſiaſticis quibuſcunq; officialium,& negotia huiuſmodi apud dictam ſedem proſequentium prædictorum eos illis forſan priuando, aut priuatos decernendo, vel declarando, ſeu cum ſuis priuationis prætextu illa perſonis alijs conferendo,ſeu de illis in eas quomodolibet diſponendo, tam in dantes quàm in recipientes, excommunicationis, ſuſpenſionis,& interdicti latas ſententias promulgamus, quas volumus eos incurrere ipſo facto: A qua quidẽ excõmunicationis ſententia nequeant,præterquam à nobis,vel deputando per nos, præterq̃ in mortis articulo cõſtituti abſolui.Ad quę præmiſſa auctoritate à die affixionis pſentiũ ad valuas baſilicæ principis Apoſtolorum de vrbe ex certa ſcientia quoſcunq; ligari volumus & arctari. Non obſtantibus apoſtolicis,& in quibuſcunq; generalibus, & prouincialibus vel ſynodalibus Concilijs æditis conſtitutionibus, & ordinationibus, ac decretis, & priuilegijs, etiam ſi de illis,eorumq; totis tenoribus,& effectibus habenda eſſet,in præſentibus haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, cæteriſq; contrarijs quibuſcunq;. Nulli ergo &c. noſtræ inhibitionis, declarationis,conſtitutionis,& voluntatis infringere. Si quis autem,&c. Datum Romæ apud ſanctũ Petrum Anno incarnationis Dominicæ.M.CCCC.XXXII. Octauo Idus Martij,Pontificatus noſtri Anno Secundo.

BVLLAE NICOLAI V.

Ratificatio concordiæ cum Germanis initæ.

NICOLAVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad
ſacram Petri ſedem diuina diſpoſitione ſublimati, ſingulisq; p vniuerſalis eccleſiæ vnio-
ne, ac pace, & tranquillitate profutura cõſpicimus apoſtolicæ prouidentiæ ſollicitudine liben
ter intendimus, & felicem illoꝝ proſecutionem & conſumatioñe opem & operã impendimus
efficaces. Nuper ſiquidẽ cariſſimus in Chriſto filius noſter Federicus Romanorũ Germanicę
Rex Illuſtris, & nonnulli alii dilecti filii eccleſiaſtici, & ſeculares Principes inclitæ nationis
ex vna, ac dilectus filius noſter Ioãnes ſancti Angeli Diaconus Card. in partibus illis apoſto-
licæ ſedis de latere Legatus p nos ad dictas partes miſſus ſufficienti deſuper a nobis, & ſede apo
ſtolica auctoritate ſuffultus, ex alia partibus Ro. eccleſiæ & dictę nationis nominibus p ipſius
eccleſię vnione, pace & tranquillitate, inter eccleſiã, & nationem prædictã perpetuo ſolidãdis &
cõſeruãdis diuerſa rationabilia & vtilia ordinatiões & ſtatuta a partibus ipſis hinc inde appro
bata, laudata, concluſa, accepta & concordata fecerunt ac ediderunt: nobisq; humiliter ſuppli
cari fecerunt vt illis pro firmiori eorum ſubſiſtentia robur apoſtolicæ firmitatis adiicere, nec
non auctoritatem potiorem, & decretum imponere dignaremur. Nos itaq; ſtatuta, & ordina-
tiones, & concordata prædicta, per nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris ſanctæ Ro.
eccleſiæ Cardinalibus, magnorũ maturitatis auctoritatis, & literaturæ viros diligenter exami-
nari & diſcuti fecimus, eaq; rationabilia & ſalubria tam eccleſiæ quam nationi præfatæ fore
comperimus: de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum noſtrorum prædictæ eccleſiæ
Cardinalium conſilio & aſſenſu, apoſtolica auctoritate, & ex certa ſcientia approbamus, ratifi-
camus, laudamus, & acceptamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, iuxta modum
& formam ſubſequentes. Placet nobis ſuper prouiſione eccleſiarum & beneficiorum eccleſia-
ſticorum quorumcunq;, vt iuris ſcripti reſeruatione, & execrabilis ad regimen conſtitutione
modificatis, vt ſequitur. Ad regimen eccleſiæ generalis quanquam immeriti ſuperna diſpoſi-
tione vocati, gerimus in noſtris deſideriis vt debemus. Quod per noſtræ diligentiæ ſtudium ad
quarumlibet eccleſiarum & monaſteriorum regimina citra alia beneficia eccleſiaſtica iuxta di-
uinum beneplacitum, & noſtræ intentionis affectum viri aſſumantur idonei qui præſint &
proſint committendis eis eccleſiis, monaſteriis, & beneficiis prælibatis. Præmiſſorum itaq; cõ-
ſideratione inducti, ac ſuadentibus nobis aliis rationabilibus cauſis nonnullorum prædeceſſo
rum noſtrorum Ro Pontificum veſtigiis inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiſcopales,
Epiſcopales, monaſteria, prioratus, dignitates, perſonatus, & officia, necnon canonicatus, &
præbendas, & eccleſias, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica cum cura, vel ſine cura, ſecularia, & re-
gularia, quæcunq;, & qualiacunq; fuerint, etiam ſi ad illa perſonæ cõſueuerint, ſeu debuerint
per electionem, ſeu quemuis alium modum aſſumi nunc apud ſedem apoſtolicam quocunque
modo vacantia, & in poſterum vacatura: necnon per diſpoſitionem ſeu priuationem, aut
tranſlationem per nos, ſeu auctoritate noſtra factas, & inantea faciendas vbilibet: necnon ad
quæ aliqui in concordia vel diſcordia electi ſiue poſtulati fuerint, quorum electio caſſata ſeu
poſtulatio repulſa vel per eos facta renũciatio, & admiſſa auctoritate noſtra extiterit, ſeu quo-
rum electorum vel poſtulatorum, & inantea eligendorum poſtulandorum electionem caſſa-
ri, ſeu poſtulationem repelli aut renunciationem admitti per nos aut auctoritate noſtra con-
tinget apud ſedem prædictam vel alibi vbicunq;, & etiam per obitum Cardinalium eiuſdem
eccleſiæ Romanæ, aut officialium dictæ ſedis quamdiu ipſa officia actualiter tenebunt, videli-
cet Vicecancellarii, Camerarii, ſeptem notariorum Auditorum, literarum contradictarum, &
apoſtolici palatii cauſarum Auditorum, Correctorum, centum & vnius Scriptorum literarũ
apoſtolicarum, & vigintiquatuor Pęnitentiariæ præfatæ ſedis, & vigintiquinq; Abbreuiatorũ
necnon verorum Commenſalium noſtrorum, & aliorum vigintiquatuor Capellanorum ſe-
dis eiuſdem in epitaphio deſcriptorum, & etiam quorumcunq; legatorum ſeu collectorum,
ac in terris Romanæ eccleſiæ Rectorum, ac Theſaurariorum deputatorum ſeu miſſorum ha
ctenus vel deputandorum, aut mittendorum in poſterum vacantia, & inantea vacatura vbi
cunq; dictos Legatos, vel Collectores, ſeu Rectores, & Theſaurarios antequam ad Romanã
curiam redierint ſeu venerint rebus eximi contigerit ab humanis, necnon quorumlibet pro
quibuſcunq; negotiis ad Romanam curiam venientium ſeu etiam recedentium ab eadem ſin
locis a dicta curia vltra duas dietas legales non diſtantibus iam forſan obierunt, vel eos inan-

tea ab hac luce tranſire contigerit etiam ſimili modo quorumcunq; curialium peegrinationis, infirmitatis, ſeu recreationis, vel alia quacunq; cauſa ad quæuis loca ſecedentium, ſi eos antequam ad dictam curiam redierint in locis vltra duas dietas ab eadem curia, vt præmittitur, non remotis, dummodo eorum proprium domicilium non exiſtat ibidem, iam forſan deceſſerint, vel in poſterum eos contigerit de medio ſubmoueri, etiam nunc per obitum huiuſmodi vacantibus, vel in poſterum vacaturis. Rurſus monaſteria, prioratus, dignitates, perſonatus, decanatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, præbendas, & eccleſias, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica ſecularia & regularia, cum cura, vel ſine cura, quæcunq;, & qualiacunq; fuerint, etiam ſi ad illa perſonæ conſueuerint ſeu debuerint per electionem ſeu quemuis alium modum aſſumi, qui promoti per nos ſeu auctoritate noſtra ad Patriarchalium, Archiepiſcopalium, Epiſcopalium eccleſiarum, necnon monaſteriorum regimina obtinebunt tempore promotionis de ipſis factorum nunc quocunq; modo vacantia, aut in poſterum vacatura, necnon etiam per aſſecutionem pacificam quorumcunq; prioratuum, perſonatuum, officiorum, canonicatuum, præbendarum, eccleſiarum, aut beneficiorum aliorum per nos, ſeu auctoritate noſtrarũ literarum immediate collatorum ſeu conferendorum in poſterum, præterq̃ ſi virtute gratiæ expectatiuæ aſſecutio fiet nunc vacantia & inantea vacatura plena ſuper præmiſſis omnibus cum fratribus noſtris collatione præhabita, & matura deliberatione ſecuta ordinationi, diſpoſitioni, ac prouiſioni noſtræ, de ipſorum fratrum conſilio auctoritate apoſtolica reſeruamus, decernentes exnunc irritum & inane ſi ſecus ſuper præmiſſis & quolibet eorũ per quoſcunq; quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Item placet nobis ꝙ in Metropolitanis & cathedralibus etiam immediate non ſubiectis eccleſiis, & monaſteriis immediate ſubiectis ſedi apoſtolicæ fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam ſedem deferantur: quas etiam ad tempus fe. re. Nicolai Papæ III. quæ incipit, Cupientes; expectabimus: & elapſo dicto tempore ſi non præſentatæ, vel ſi præſentatæ minus canonicæ fuerint prouidebimus, & ſi canonicę fuerint eas confirmabimus, niſi ex rationabili, & euidenti cauſa, ac de dictorum fratrum conſilio de digniori & vtiliori perſona duximus prouidendum, prouiſo ꝙ cõfirmati prædicti, & per eos prouiſi, Metropolitanis ſuis, & aliis præſtent debita iuramenta, & alia, ad quæ de iure tenentur, etiam in monaſteriis dictæ ſedi immediate non ſubiectis, & aliis regularibus beneficiis: ſuper quibus pro confirmatione vel prouiſione ad dictam ſedem non conſueuit haberi recurſus, electi ſeu illi quibus prouidendum eſt pro confirmatione & prouiſione huiuſmodi ad curiam Romanam venire non tenebuntur: ipſaq; regularia beneficia ſub expectatiuis gratiis non cadant. Vbi autem pro monaſteriis ad dictam curiam venire ſeu mittere conſueuerint, non aliter confirmabimus vel prouidebimus quàm ſuperius de cathedralibus eccleſiis eſt expreſſum. Et de monaſteriis monialium non diſponemus niſi ſint exempta, & tũc per commiſſionem ad partes. De cæteris vero dignitatibus & beneficiis quibuſcunq; ſecularibus, & regularibus vacaturis vltra reſeruationes prædictas maioribus dignitatibus poſt Pontificales in cathedralibus, & principalibus in collegiatis eccleſiis exceptis, de quibus iure ordinario prouideatur per illos inferiores ad quos alias pertinet. Placet etiam nobis quòd per quãcunq; aliam reſeruationem gratiam expectatiuam aut quamuis aliam diſpoſitionem ſub quacunq; verborum forma per nos vel auctoritate noſtra factam vel faciendam nõ impedimus nos quo minus de illis cum vacabunt de Februarii, Aprilis, Iunii, Auguſti, Octobris, & Decẽbris menſibus libere diſponatur per illos ad quos eorũ collatio, prouiſio, præſentatio, electio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinebat reſeruatione aliis præmiſſo ac diſpoſitione auctoritate noſtra factis vel faciendis, non obſtantibus quibuſcunq; Quotiens vero aliquo vacante beneficio in Ianuarii, Martii, Maii, Iunii, Septembris, & Nouembris mẽſibus ſpecialiter diſpoſitioni dictæ ſedis reſeruatis non apparuerint infra tres menſes a die notæ vacationis in loco beneficii quod alicui de illo apoſtolica auctoritate prouiſum fuerit, exnunc & non antea ordinarius vel alius ad quem illius diſpoſitio pertinebit de illo libere diſponere poterit, & ad finem vt hęc ordinatio collationum beneficiorum non reſeruatorum per alternos menſes poſſit per dictã nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint, tempus cõgruum habeant eam acceptandi tunc quo ad dictam ſedem a kalendis Iunii proxime futuris ipſa currere incipiat, & durabit deinceps, niſi in futuro Concilio de conſenſu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum. Placet ſimiliter nobis ꝙ circa prouiſionem dictę ſedis ordinandam modus annatarũ hoc modo curꝛat. De eccleſiis cathedralibus omnibus & monaſteriis, virorum duntaxat, vacantibus, & va-

caturis, ſoluantur de fructibus primi anni a die vacationis, ſummæ pecuniarum in libris Cameræ apoſtolicæ taxatæ, quæ communia ſeruitia nuncupantur: & ſi quæ exceſſiue taxatæ ſint, et ꝙ prouideatur ſecundum qualitatem rerum, temporum, & regionum ne nimium prægrauentur, ad quod petentibus dabimus commiſſionem in partibus, qui diligenter inquirent & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum a die habitæ poſſeſſionis pacificæ totius vel maioris partis ſoluantur, & pro alia media parte infra annum ſequentem, & ſi infra annum bis vel pluries vacauerint, ſemel tantum ſoluatur: nec debitum huiuſmodi in ſucceſſorem in eccleſia vel monaſterio tranſeat. De cæteris vero dignitatibus, perſonatibus, officiis, & beneficiis ſecularibus ac regularibus quibuſcunq; quæ auctoritate dictæ ſedis conferantur, vel de quibus prouidebitur, præterquam vigore gratiarum expectatiuarum, aut cauſa permutationis, ſoluantur annatæ ſeu medii fructus iuxta taxam ſolitam a tempore poſſeſſionis intra annum, & debitum huiuſmodi. ſimiliter ſi ſucceſſorem in beneficio non tranſeat. Sed de beneficiis quę valorem xxiiii florenorum auri de camera non excedunt nihil ſoluatur: duretq; hæc obſeruantia deinceps, niſi eam ſimiliter in futuro concilio de ipſius nationis conſenſu contingat immutari. In aliis autem quæ per fe. re. Eugenium Papam IIII etiam prædeceſſorem noſtrum pro dicta natione vſque ad tempus futuri generalis concilii permiſſa, conceſſa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt in quantum illa concordiæ præſenti non obuiant, iſta vice nihil volumus eſſe immutatum, & per hoc ꝙ in concordatis huiuſmodi ſine quibuſuis aliis eorum occaſione conficiendis literis propter compendioſiorem deſcriptionem Alamania ſpecialiter appellatur, natio ipſa cenſeri non debet a Germanica natione diſtincta, ſeu quomodolibet ſeparata. Et propterea quia difficile foret præſentes literas ad ſingula in quibus de eis forſitan fides facienda fuerit, loca deferre, eadem apoſt. auctoritate decernimus ꝙ ipſorũ tranſumpto Metropolitanorum dictæ nationis ſigillo munito, tanquam præſentibus ſi exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde ſtetur ac ſi dictæ præſentes literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ: & inſuper quoque irritum & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reſeruationis, conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quadrigenteſimo Quadrageſimo ſeptimo Kalen. Aprilis. Pont. noſtri Anno Secundo.

'B. de Callio.

Sumptum ex regiſtro Cameræ apoſtolicæ collationum per me G de Vulterris dicti regiſtri magiſtrum, & concordat.

Contra portantes arma, & victualia ad partes infidelium.

NICOLAVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad æternam rei memoriam. Olim tam in generali q̃ in Lugdunenſi poſtmodum ſubſtituto conciliis per ſedem Apoſtolicã celebratis in illos falſos, & impios Chriſtianos, qui contra Deum & Chriſtianum populum Saracenis ferrum, arma, quibus Chriſtianos impugnent, & lignamina Galearũ, & aliorum vaſorum nauigabilium deferunt, in eos, & qui eis galeas vendunt, ac naues quoq; in pyraticis Saracenorum nauibus curam gubernationis exercent, vel in machinis, & quibuſlibet aliis eis impẽdunt auxilium, vel conſilium, vel fauorem in Chriſtianorum diſpendium, & ſpecialiter terræ Sanctæ, fuit excommunicationis ſententia promulgata, ipſoſq; rerũ ſuarum priuatione mulctari, & ſeruos capientium fore cenſuerint conſilia ſupradicta, expreſſe quoq; in ipſis præcipitur, vt talibus gremium non aperiatur eccleſiæ, niſi totum. quod de commertio tam damnato perceperit. & tandem de ſuo in ſubſidium terræ memoratæ præſumpſerit, vt æquo iudicio in quo deliquerit puniatur. Nos itaq; gerentes cordi negotia dictæ terræ duximus hactenus ſtatuendum, vt nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quoq; mercimonia in Alexandriam, vel alia loca Saracenorum terræ Aegypti deferre, vel mittere, ſeu de partibus eorum, vt eiſdem deferantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut conſilium, vel fauorem præſtare quoquomodo prǽſumat, ac illos, qui contra huiuſmodi conſtitutionem noſtram auſu temerario venire tentauerit, eo ipſo excommunicationis ſententia decernimus ſubiacere, a qua non

poſſit abſolui, niſi tantum de bonis propriis in dictæ terræ Sanctæ ſubſidium conuertere exſoluerit, quantum ad partes prædictas extulerit, vel miſerit, & deferre, vel de ipſorum partibus extrahi permiſerit faciendum. Et nihilominus ſi perſonas eorum capi contigerit, in ſeruitutē, & capientium illorum eſſe volumus, in quorū ceciderint captionem. Volumus autem in hac parte ſolertius prouidere, quanto amplius exigere hoc noſcitur vrgens neceſſitas dictæ terræ apoſtolica auctoritate ſtatuimus, vt nullus omnino aliqua victualia vſque ad decennium a data præſentium computandū: alia vero prædicta ad aliquod, ſeu aliqua de eiſdem, aut aliud, quod licet victualibus (ſicut præmittitur) vſq; ad prædictum tempus duntaxat exceptis, quacunq; occaſione, vel cauſa, ſeu quouis ingenio, vel quęſito colore, vllo vnquam tempore in Alexandriā, vel partes Aegypti, ſeu terras Soldano ſubiectas mittere, vel deferre præſumant, vel quātum in eo fuerit mitti, vel deferri permittat, auctoritate decernimus eadem, vt hi, qui cōtra huiuſmodi ſtatutum noſtrum quolibet modo venire præſumpſerint, præter pęnas prędictas, quas ipſo facto incurrere volumus, perpetuò ſint infames, & inteſtabiles habeātur, ita quòd teſtari, nec legata eis, ſeu relicta percipere valeant. Et inſuper ad ſuceſſiones tam teſtamento q̃ inteſtato ſint prorſus, & reddātur inhabiles, nec ad publica quęlibet admittantur officia, ſintq; illius actus legitimi perpetuò interdicti, poſtquam de huiuſmodi temeritate conſtiterit, diebus feſtiuis & dominicis publice nuncientur, & in fiſcum bona omnia deuoluantur. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, & conſtitutionis infringere, aut ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum apud Vrbem veterem x. Kal. Septembris. Pontificatus noſtri Anño Quarto.

BVLLAE PAVLI II.

Contra ſimoniacos.

PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Cum deteſtabile ſcelus ſymoniacæ prauitatis, tam diuinorum, quàm ſacrorum canonum auctoritas abhorreat, atque damnet, Nos conſiderantes, ꝙ plures pęnarum grauitas, quàm Dei timor arcere ſolet a voluntate peccandi, ac ſummis deſideriis affectantes, vt hoc peſtiferum vitium non ex vſu ſolum, ſed etiam ex mentibus hominum ſaltem propter pęnarum metus pęnitus euellatur, prædeceſſorū noſtrorū Rom. Pontificum veſtigiis inherentes, ac etiam oēs & ſingulas excōis, ſuſpenſionis, priuationis, & interdicti, ſententias, cenſuras, et pęnas dudū a Ro. Pontificibus prædictis, & pro talibus reputatis, contra ſimoniacos quomodolibet latas, & illos quos cuiuſcūq; ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, vel ꝑeminentiæ fuerint, ēt ſi Cardinalatu, Patriarchali, Epiſcopali, Regali, Reginali, vel alia quauis eccleſiaſtica, ſeu mūdana dignitatibus pręfulgeant, & eorū quemlibet tam manifeſtū q̃ occultū ipſo facto incurrere volumus: cōfirmantes et innouantes ap̄lica auoctritate declaramus, ꝙ oēs illi qui ſimoniacè ordinati fuerint, a ſuorū ſint ordinum executione ſuſpenſi. Per electiones uero, poſtulationes, confirmationes, prouiſiones, ſeu quaſuis alias diſpoſitiones, quas ſymoniaca cōtingerit labefieri, & quæ iuribus omnino careāt in eccleſiis, monaſteriis, dignitatibus, perſonatibus, officiis eccleſiaſticis, & quibuſuis beneficiis, aut aliquo eorum, cuiquam ius nullatenus acquiratur, nec inde faciat aliquis fructus ſuos, ſed ad illorū omnium, quæ percepit, reſtitutionem ſub animæ ſuæ periculo ſit aſtrictus. Statuentes præterea ꝙ vniuerſi, & ſinguli, etiam præmiſſis dignitatibus præditi, qui quomodolibet dando, vel recipiendo ſimoniam commiſerint, aut ꝙ illa fient mediatores ſteterint ſeu procurauerint, ſententiam excommunicationis incurrant, a qua niſi a Romano Pontifice pro tempore exiſtente, non poſſint abſolui, præterquā in mortis articulo conſtituti. Et vt huiuſmodi labis contagio frequētius reprimatur, omnibus & ſingulis eccleſiaſticis ſecularibusq; perſonis, cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictius iniungimus, vt eos omnes, quos ſimoniam huiuſmodi commiſiſſe, vel procuraſſe, aut in ea mediatores eſſe ſciuerint, Pontifici prædicto, vel cui idem Pontifex duxerit comittendum per ſe, vel alios reuelare q̃ totius non omittant, pro reuelatione huiuſmodi etiam ſi complices fuerint, non ſolum veniam a nobis, ſed etiam gratiam conſecuturi, ſi eorum iudicio participes tāti criminis valeant coerceri, quod ſi non fecerint abſolui non valeant, donec prædicta reuelent, & cōplices huiuſmodi detecti arctius puniantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, innouationis, declarationis, & voluntis infringere, &c. Si quis autem &c. Dat. Romę apud S. Petrū. Anno incarnationis Dn̄icæ 1464. Nono Kal. Decemb. Pont. n̄ri Anno primo. Publicata die 23. Nouemb. anno ꝑdicto

De beneficiis affectis.

PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad Romani Pontificis prouidentiam, & circumſpectionem prouidam ſpectare dignoſcitur dubia iuris, ex quibus lites graues oriuntur indies ſuæ declarationis oraculo terminare, prout negotiorum qualitate, & temporum conditione inſpectis conſpexit, ſalubriter expedire. Cum itaq; nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri per diuerſas eorum conſtitutiones quas ſuo tempore duntaxat durare uoluerunt, quæcunq; beneficia eccleſiaſtica, quæ ſui & S. R. E. viuentium, & tunc exiſtentium Cardinalium familiares continui commenſales obtinebant, & in poſterum obtinerent, eorum familiaritate durante, etiam ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel aliàs receſſiſſent, necnon illa, quæ etiam fructuum, & prouentuũ Cameræ apoſtolicæ debitorum collectores, & qui ipſorum prædeceſſorum temporibus ſua officia exercerẽt vniti ſubcollectores, durantibus eorum officiis obtinebant, ac in quibus vacauerint, cum irritantis appoſitione decreti, & deinde prædeceſſoribus ipſis ſublatis de medio, ac eorum beneficiorum occurrentibus vacationibus, inter vtriuſq; iuris interpretes, etiam officiales Romanæ curiæ ſæpenumero hæſitatum extiterit, an beneficia huiuſmodi propter reſeruationem, & decretum prædicta reſeruata, vel affecta remanſerint, ita ꝙ nullus præter Romanum Pontificem de illis diſponere potuerit, ſiue poſſit, reſeruatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis. At propter ambiguitatem huiuſmodi varias quoq; iuriſperitorum opiniones & diſceptationes ipſas aduertemus, plerunq; pro reſeruatione, & affectione præmiſſis, interdũ vero econtra pronunciatum & diffinitum fore. Nos qui vigilis more paſtoris ſuper his maturo prouidendum eſſe conſilio non indigne cenſuimus, & propterea in ſingulis cauſis ſuper quibuſuis beneficiis eccleſiaſticis eandem ambiguitatem quomodolibet concernentibus vſq; ad noſtrum beneplacitum ſuperſedere mandauimus, cupientes, quemadmodũ noſtro incumbit officio, dubiis huiuſmodi finem imponere, ſubditorum obuiare diſpendiis, & ne lites fiant pęnitus immortales, de oportuno remedio prouidere, fe. re. Vrbani V. Gregorii IX. & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum, qui ad ſubmouendas altercationum fomenta, & ambiguitates huiuſmodi lucidandas, declarationes ſimiles per ſuas literas ædiderunt, veſtigiis inhærentes, ac prouide conſiderantes effectum per reſeruationem manuſq; adpoſitionem eorumdem prædeceſſorum in dictis beneficiis in eſſe productum, per obitum nequaquam cenſeri debere reuocatam. Romani quoq; Pontificis manus appoſitionẽ prædictã tantæ efficaciæ, tantæq; virtutis exiſtere, vt ſi literæ apoſtolicæ ſuper prouiſionibus beneficiorum, aut de prouidendo mandatis in quibus decretum & reſeruatio huiuſmodi apponuntur, ex aliqua cauſa ſuum debitum nõ ſortiantur effectum, facultatem tamen prouidendi de beneficiis taliter reſeruatis quibuſcunq; aliis fuiſſe adeptam, huius perpetuæ, & irrefragabilis conſtitutionis ædicto, de venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium conſilio, omnia & ſingula beneficia eccleſiaſtica ſecularia, & cuiuſuis ordinis regularia, etiam ſi præpoſitatus, canonicatus, præpoſituræ, & præbendæ, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia fuerint, & ad illa conſueuerint, qui per electionem aſſumi, eiſq; cura immineat animarum vt pręmittitur, reſeruata, per Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros canonice intrantes in poſterum reſeruanda, actu quouis modo vacantia, & inantea vacatura, per huiuſmodi reſeruationem, & decretum remanſiſſe, & remanere ſemper affecta, nullumq; de illis cum primum hac re contigerit, pręter eundem Romanum Pontificem ea vice quouis modo diſponere potuiſſe, ſiue poſſe, harum ſerie decernimus, pariter & declaramus, ꝙ tam in pendentibus etiam per appellationem, quàm in futurum ſuper eiſdem beneficiis, vt præmittitur, reſeruatis, committendis cauſis, per dilectos filios magiſtros Capellanos noſtros, & palatii apoſtolici Auditores, atq; alios quoſcunq; delegatos, & iudices vbilibet inuiolabiliter obſeruari, & ſecundũ præmiſſa nec aliter ſententiari, & diffiniri volumus, atque mandamus eis, & eorum cuilibet, quauis alia ſuper præmiſſis interpretandi facultate ſublata: decernentes exnunc irritum & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, declarationis, voluntatis, mandati, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Marcum. Anno incarnationis Dominicæ MCCCCLX Septimo Kal. Septemb. Pont. noſtri Anno Tertio.

De alienatione bonorum eccleſiaſticorum non fienda.

PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ambitioſæ cupiditati illorum præcipue qui diuinis,&humanis affectari, damnatione poſtpoſita, immobilia,& pretioſa mobilia Deo dicata, ex quibus eccleſiæ, monaſteria, & pia loca reguntur, illuſtrenturq́, & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant, profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum,ac diuini cultus detrimento exquiſitis mediis vſurpare præſumunt,occurrere cupientes omnium rerum, & bonorum eccleſiaſticorum alienationem, omnemq́ pactum per quod ipſorum dominium cōceſſionem, hipothecam, locationem,& conductionem,vltra triennium,necnon infeudationem, vel contractum emphiteoticum, prætetquam in caſibus a iure præmiſſis,ac de rebus & bonis in emphiteoſim ab antiquo concedi ſolitis,& tunc cum eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus,& bonis ſeruando ſeruari non poſſunt, pro inſtantis temporis exigentia, ac perpetuo valitura conſtitutione fieri poteſt prohibemus,prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus, prohibitionibus,& decretis aliis ſuper hoc æditis,quę tenore præſentium innouamus,in ſuo nihilominus robore permanſuris. Si quis contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio,hipotecatio,conceſſio,locatio,conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omnino ſit roboris vel momenti: & tam qui alienat, q̄ is qui alienatas res, & bona prædicta receperit, ſententiam excommunicationis incurrat. alienanti vero bona eccleſiarum, monaſteriorum, locorumq́ piorum quorumlibet inconſulto Romano Pontifice, aut cōtra præſentis conſtitutionis tenorem ſi pontificali vel abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus eccleſiæ ſit pęnitus interdictus,& ſi per ſex menſes immediate ſequētes ſub interdicto huiuſmodi,animo, quòd abſit, perſeuerauerit indurato,lapſis menſibus eiſdem, a regimine & adminiſtratione ſuæ eccleſiæ, vel monaſterii cui præſidet,in ſpiritualibus & temporalibus ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores vero prælati,cōmendatarii,& alii eccleſiarum rectores,beneficiati, vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes, prioratibus,præpoſituris,,præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, canonicatibus, prębendis, aliiſq́ eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura,ſecularibus, & regularibus beneficiis, quorum res, & bona alienarunt duntaxat ipſo facto priuati exiſtant, illaq́ abſque declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſſintq́ per locorum ordinarios, vel alios ad quos eorum collatio pertinet, perſonis idoneis, illis exceptis, quæ propterea priuatæ fuerint,libere de iure conferri,niſi aliàs diſpoſitioni apoſtolicæ ſedis ſint ſpecialiter aut generaliter reſeruata: & nihilominus alienatæ res, & bona huiuſmodi ad eccleſias,monaſteria,& loca pia,ad quæ ante alienationem huiuſmodi pertinebant, liberæ reuertantur. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitiouis,& innouationis infringere, aut ei auſu temerario contraire. Si quis autem. &c. Datum Romæ apud ſanctū Marcum. Anno incarnationis Dominicæ MCCCCLXVII Kal Martii. Pontificatus noſtri Anno Quarto.

De caſibus reſeruatis.

PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Etſi Dominici gregis ſaluti ſemper intenti, ſingulis cum humilitate poſcentibus ea benigne concedere ſtudeamus,per quæ peccatorum mole depoſita,ſalus ipſa ſuccedat,& ab hoſtis humani generis ſeruitute ereptas animas lucrifaciamus altiſſimo, qui nobis eas ſua bonitate commiſit, Id tamen propenſiori ſtudio præcauendum eſſe cenſemus, ne cuiuſuis indulgentiæ remiſſionis, vel facultatis obtentu Chriſtifideles procliuiores ad illicita in poſterum committenda reddantur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentiuum. Hac itaq́ conſideratione habita olim emanauit a nobis conſtitutio tenoris ſubſequentis, videlicet, Sanctiſſimus in Chriſto pater, & Dominus noſter Dominus Paulus diuina prouidentia Papa II. Qui pridem ſuper plenariis remiſſionibus,quę ſemel in vita,& ſemel in mortis articulo conceduntur,formam & normam inſtituit,ne paſſim ſine exceptione quorumcunq́ criminum procliuiores redderentur homines ad peccandum per regulam in Cancellaria apoſtolica publicatam ſtatuit, & ordinauit, q̄ in quibuſcunq́ conceſſionibus,& facultatibus abſoluendi, caſus infraſcripti tanquam ſpeciales ſedi apoſtolicæ reſeruati, ſemper intelligerentur excepti,videlicet,offenſæ eccleſiaſticæ libertatis,violationis Interdicti ab eadem ſede impoſiti,criminum hæreſis,conſpirationis in perſonam,aut ſtatum Romani Pontificis, ſeu cuiuſuis offenſæ,inobedientiæ, ſeu rebellionis eiuſdem Pontificis,vel ſedis apoſtolicæ,presbytericidii,offenſæ perſonalis in Epiſcopum,ſeu aliū

Prælatum, inuaſionis, depredationis, occupationis, aut deuaſtationis terrarum Romanæ eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectarum, ac etiam inuaſionis Romipetarum, ſeu quorumcunq; aliorum ad Romanã curiã venientium, prohibitionis deuolutionis cauſarum ad dictã curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, impoſitionis nouorum onerum realium, vel perſonalium eccleſiis, vel eccleſiaſticis perſonis, ſimoniæ ſuper ordinibus, vel beneficiis aſſequendis in eadem curia, vel extra contractæ, & generaliter in caſibus contentis in bulla, quæ conſueuit in die Cœnæ Domini per prædeceſſores ſuos Romanos Pontifices publicari. Conſiderans q; plerunq; contingit ſuam Sanctitatem huiuſmodi facultates, & confeſſionalia, tam præſentibus, quàm abſentibus, etiam oraculo viuæ vocis concedere, ne prætextu conceſſionis huiuſmodi, vel pœnitentes, vel confeſſores ſupraſcriptis caſibus falliantur, & fallant, ſtatuit, decreuit, & ordinauit ſuæ intentionis fuiſſe, & eſſe per quaſcunq; conceſſiones, & facultates per ſuam Sanctitatem tam ſcripto q̃ verbo factas, & in poſterum faciendas, nemini licere irritos a dictis caſibus abſoluere ſine ſpeciali ſuæ Sanctitatis licentia. Quinimmo conceſſiones, & indulta prædicta, quo ad caſus exceptos huiuſmodi nulli pœnitus ſuffragari. Vt autem ipſa conſtitutio, quæ dudum ſcilicet V. Kal. Aprilis, Anni incarnationis Domini noſtri Ieſu Chriſti MCCCCLXVI Pont. noſtri Anno Secundo publicata fuit, eiſdem Chriſtifidelibus plenius innoteſcat, nullusq; illius ignorantiam prætendere valeat in futurum præſentibus inſeri fecimus, vt ad maiorem omnium perueniat notionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicæ MCCCCLXVIII. Quinto Nonas Martii, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

BVLLAE SIXTI IIII.

De ædificiis, & nouis operibus conſtruendis ad decorem Vrbis.

Confirmata p Leonem X. ut infra.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Etſi de cunctarum ciuitatum temporali dominio Romanæ eccleſiæ ſubiectarum decori, & venuſtati cogitare nos deceat, ad noſtram tamen almam Vrbem Apoſtolorum Petri, & Pauli glorioſo martyrii cruore Dño noſtro Ieſu Chriſto conſecratam, ciuitatem ſacerdotalem & Regiam, eiuſq; decorem, & venuſtatem tanto accuratius aciem noſtræ conſiderationis extendere nos conuenit, quanto illa caput eſt orbis, & altiſſimus in ea ſacerdotii principatum, & Chriſtianæ religionis caput inſtituit, & ſui Vicarii ſedem, ad quam de vniuerſis mundi partibus Chriſtifideles confluant in numero copioſo, voluit collocari. Cum itaq; viæ, & ſtratæ publicæ eiuſdẽ Vrbis in pleriſq; locis, cauſantibus porticibus, profellis, & aliis variis ædificiis domorum ſitarũ iuxta illas, adeò arcte exiſtant, vt per eas commmode deambulari, & neceſſaria ad victum multitudinis ciuium Romanorum, & curialium, ac aliorum in ipſa Vrbe habitãtium & confluentium ad eandem, præſertim temporibus indulgentiarum anni Iubilei, & aliarum per nos, & prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices viſitantium Apoſtolorum præfatorum baſilicas, & alias eiuſdem Vrbis eccleſias, deferri commode nequeant, & in quibuſdam locis vix ſinguli ſimul equeſtres ſe obuiantes in eis tranſire poſſint per eaſdem, idq; cedat ad non modicam eiuſdem Vrbis deformitatem, ac ciuium, curialium, & confluentium prædictorum incõmoditatem. Et propterea nos habita ſuper his deliberatione matura decreuimus, vias ipſas, præſertim quæ magis frequentantur, & principaliores exiſtunt, ampliari, ac porticus, & impedimenta prædicta, quibus ſic arctantur, amoueri, & lateribus oportunè pauimentari, iamq; opus ipſum cœptum ſit in diuerſis locis, & in illius proſecutione non ceſſetur. At, ſicut accepimus, propter demolitionem huiuſmodi nonnullæ ex domibus ipſis, quarum porticus, & profella ac alia ædifitia dirui oportuit exinde, vtpote neceſſariis manſionibus ſolitis, & officinis carentes ad inhabitandum minus commodæ, & ferè inutiles factæ ſint, & ea propter illarum domini eorum parietes decentes, vt expediret, ad decorem viarum earundem reparare, & expenſas oportunas propterea ſubire nõ curent, ſublata ſpe habitandi in eis aut alias vtilitatem recipiendi ex eiſdem, expediatq; ad obuiandum huiuſmodi incommoditatibus ex duabus aut pluribus contiguis domibus vnam commodam conſtituere, aut partem vnius ex eidem domibus alteri conuicinæ domui incorporare, ſicq; indemnitati dominorum earundem obuiare, & decori huiuſmodi conſulere, & vicinarum domorum domini, vt plurimum ſuper his non conueniant

uenient

ueniant, & recuſent ſibi complacere,etiam pro iuſto,& rationabili prætio . Contingat quoq; interdum nonnullos tam Romani ciues, quàm curiales, & alios forenſes in eadem Vrbe domos de nouo ædificare, vel antiquas reformare,& ampliare velle,& pro illarum decenti conſtructione indigere conuicinis domibus interdum ruinoſis, & depreſſis domui depreſſæ, vel ruinoſæ,vel domorum dirutarum ſediminibus,plateolis,& ſolo,ſeu alio loco vicinis,& huiuſmodi domorum,ſediminum,ſeu plateolarum,& ſoli,aut loci dominos requiſitos,vt de illis eiſdem ædificare,& reformare volentibus venditionis titulo complaceant, de domibus,ſediminibus,ſolo,ſeu loco,oblato etiam perſæpe pluſquam iuſto prætio,id facere nullatenus velle, aut longe plus iuſto prætio, etiam nõnunquam duplum illius tranſcendendo,petere pro eiſdem, Quo fit,vt prædicti nouas domos ædificare,& antiquas ampliare volentes,pręſertim curiales, & forenſes,qui ad id iuuari,& alici deberent,maxime à Romanis ciuibus ab huiuſmodi eorum laudabili ædificandi,aut ampliandi propoſito retrahuntur. Etſi aliquando dilecti filii Franciſcus de Porcariis,& Baptiſta Staglia moderni, & qui pro tempore ſunt Magiſtri ædificiorum & ſtratarum eiuſdem Vrbis,pro conſeruandis nouis plateis in locis conuenientibus,aut antiquis ampliandis,& reformandis,volunt domos aliquas dirui facere,in totum,vel in partem,illarum domini ſimiliter oblato eis etiam iuſto, & rationabili prætio,ne id fiat pertinaciter ſe opponere, & huiuſmodi nouarum platearum ordinationem,& antiquarum dilatationem, & ampliationem omni conatu poſſibili impedire non verentur . Quæ omnia publico bono & decori,ac pulchritudini eiuſdem Vrbis, noſtræq; circa id intentioni obuiare manifeſte cernuntur . Nos igitur æquum arbitrantes publicam vtilitatem in his præferri priuatæ commoditati quorumlibet, & illorum,qui tam ſalubri publico bono indirecto modo pręmiſſo ſe opponũt duritiem, ſuperioris auctoritate,& æqua ordinatione comprimi: ac propterea volentes ſuper his omnibus opportunum adhibere remedium,Motu proprio,nõ ad alicuius ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione , & ex certa noſtra ſcientia , & de plenitudine poteſtatis apoſtolicæ, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus,& ordinamus q; venerabilis frater Gulielmus Epiſcopus Oſtieñ. Camerarius noſter, præfati Franciſcus,& Baptiſta, ac ipſorum Epiſcopi, Franciſci , & Baptiſtæ in Camerariatus noſtri, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis,ac magiſtratus ædificiorum Vrbis officiis reſpectiue ſucceſſores, qui pro tempore erunt,perpetuis futuris temporibus ad requiſitionem dominorum domorum,quarum porticus,proſella, ſeu alia ædificia pro viis ſeu plateis,& aliis locis publicis eiuſdem Vrbis hactenus diruta fuerint,& dirui contingeret in futurum,quandocunq; de mãdato Magiſtrorum eorundem ſi domini prædicti in domibus ipſis inhabitare ſoliti, afferant demolitionem eandem,& tempore demolitionis huiuſmodi factæ, & quam fieri contingeret in futurum abſq; dolo,& fraude inhabitabant,& in poſterum inhabitabunt , Et propter huiuſmodi demolitionem iam factam,& quæ fieret , domus ipſæ effectæ ſint , vel efficerentur in poſterum pro eorundem dominorum ipſarum commoda receptione, & inhabitatione incapaces,ſintq; iuxta eas aliquæ domus per earum dominos minime inhabitari ſolitæ,ſed pro earum annua reſponſione,vel aliàs locari conſuetæ : ex quarum coniunctione cum domo huiuſmodi ſic incommoda effecta domino domus ſic incommodæ effectę aduerſus incommoditatem huiuſmodi ſubueniri valeat,teneantur & debeant compellere illos,ad quos domus ipſas ſic vicinas legitime pertinere eis conſtabit,etiam ſi ad eccleſias; & monaſteria, tam virorum, q̃ mulierum ordinum quorumcunq;,etiam exemptorum,necnon beneficia eccleſiaſtica,hoſpitalia, ac loca pia pertinerent, ad vendendum eaſdem domos vicinas , quas inhabitari ſoliti non ſunt,dominis domorum contiguarum, quas ſic incommodas effectas eſſe cognouerint, pro prætio per duos probos & expertos viros per vtranq; partem eligendos,determinando, & declarando . Si vero hi duo concordes in eodem aſſignando prætio non eſſent, eo caſu ipſi Camerarius , & Magiſtri ædificiorum præfatæ Vrbis, habito ipſorum duorum iudicio; prætia eadem imponere,& aſſignare habeant . Etſi forſan contingeret ex demolitione huiuſmodi duas domos ſic per earum dominos inhabitatas,incommodas modo prædicto effici,& inter eas eſſe aliam domum per illius dominum locari ſolitam , quam quilibet vicinarum domorum prędictarum incommoditati ſubiacentium,& ad receptionem ipſorum non ſufficientium ſibi vendi,& ſuæ domui incorporari poſtularet,debeant Camerarius,& Magiſtri præfati illi ex eis ſic petentibus venditionem huiuſmodi fieri mandare , quem magis indigere domo vendenda cognouerint. Etſi forſan vterq; æqualiter indigeret,partem vni, & partem alteri, ſi

cōmode vendi poterit, vendi faciant, aut aliter deſuper prouideant, prout eis videbitur expedire. Etſi in neutra domorum vicinarum, quæ ſic inutiles iam effectæ forent ex demolitione prædicta, vel efficerentur in futurum, earum domini habitarent, ſed eas locari ſoliti eſſent, liceat etiam tunc Camerario, & Magiſtris pręfatis ſi id petatur per alterum dominorum earundē, domum, quam maiora incōmoda paſſam eſſe cognouerint, domino alterius domus minus læſæ, ſi emere voluerit, vendi facere modo prędicto, & illo inſtante dominum domus magis læſæ ad id compellere, & ſimiliter dominum domus econtra minus læſę, ad emendum domum magis læſam, aut ſuam domino domus minus lęſæ vendendū compellere, ſeu aliàs, prout eis videbitur prouidere, ꝙ ambæ domus ipſæ inutiles, & inhabitabiles non remaneant. Et ſimiliter, prout eis videbitur, prouidere teneantur, quotiens domus ipſæ ſic vicinæ, & locari ſolitæ, ęqualiter læſę, & incommodæ effectæ forent. Et ne ob proteruiam, & duritiam dominorum domorum, ſine quarum demolitione plateæ in vrbe neceſſariæ, & vtiles ad illius decorem de nouo ordinari, vel iam ordinatę ampliari commode nequeant, platearū earundem ordinatio, & ampliatio, ac palatiorum, & domorum de nouo conſtructio, ſeu reformatio retardetur, eis motu, & ſcientia, ac auctoritate, & poteſtate ſtatuimus; ꝙ Camerarius, & Magiſtri præfati poſſint, & debeant dominos domorum quarumlibet locari, non autem per ipſummet inhabitari ſolitarum, eccleſiaſticos, & ſeculares, quacunque dignitate fungentes compellere ad vendendum Conſeruatoribus, ſeu Syndico eiuſdem Vrbis, domus, quas Camerarius, & Magiſtri pręfati, neceſſarias, & vtiles eſſe cognouerint, pro huiuſmodi plateis de nouo ordinandis, & antiquis reformandis, & ampliandis pro iuſto, & rationabili pręcio, vt pręmittitur, imponendo. Et ſimiliter ad vendendum domos huiuſmodi per eos inhabitari minime ſolitas, ſed locari, quas vtiles, & neceſſarias eſſe putauerint pro palatiis, domibus, ſeu aliis ędificiis, tam profanis ꝗ eccleſiaſticis in eadem vrbe de nouo conſtruendis, ſeu iam conſtructis ampliandis, perſonis habentibus iuxta illas domum, ſeu ſolum, aut locum alium, & volentibus inhibi de nouo domos, vel palatia conſtruere, ſeu iam conſtructa ampliare, pro iuſto & rationabili pręcio, vt pręfertur, taxando. Et inter duos, ſeu plures, ſic ędificare, ſeu ampliare volentes, & pro huiuſmodi venditione eis fienda ad effectum præmiſſum inſtantes, illamq; eis fieri petentes, ille proferatur, cui domus, platea, ſeu locus, de cuius venditione ageretur, magis adiaceret, ſeu qui illi magis indigeret, & ex cuius ędificio plus decori eiuſdem Vrbis cōſuli ſperaretur, & ſi in omnibus paritas foret, liceat Camerario, & Magiſtris pręfatis vēditionem huiuſmodi pro parte vni, & pro parte alteri fieri mandare, aut eorum alteri, prout eis videbitur. Et in ſingulis caſibus prædictis, in quibus volumus ꝙ Camerarius, & Magiſtri pręfati compellere poſſint aliquos ad vendēdum, ſi illi ad quos pertineret, moniti, & requiſiti per Camerarium, & Magiſtros pręfatos, bis cum termino conuenienti eorum arbitrio moderando, vendere recuſauerint, aut malitioſe diſtulerint, præfati Camerarius, & Magiſtri debeant, vice, & nomine illorum ſic requiſitorum, & recuſantium, vel differentium venditionem huiuſmodi facere, cum permiſſionibus, obligationibus, pęnis, renuntiationibus, iuramento, pactis, & clauſulis conſuetis: & pręcium inde proueniens recipere, & penès ędem ſacram, aut fide, & facultatibus idoneam perſonam deponere, dominis domus, ſeu alterius loci ſic pro tempore vēditę, ſi venditionem ipſam ratam habere, & fideiuſſores de euictione præſtare voluerint, & non aliàs conſignandū, habeantq; venditiones ipſę, quas ſic per Camerarium, & Magiſtro, fieri contingeret, & traditiones locorum, & domorum ſic venditorū plenam roboris firmitatem, ac ſi per illos ad quos domus ipſę tunc pertinebunt, fierent, & eoſdē pęnitus, & omnino operentur effectus, quos operarentur, ſi fierent ab eiſdem. Prouideant autem Camerarius, & Magiſtri præfati in caſibus prędictis, in quibus ſtatuimus aliquos compelli debere ad vendendum proponentibus noua ędificia conſtruere, ſeu iam conſtructa ampliare velle, tales ſic prępoſitentes ante omnia ſe obligent ad inchoandum, & perficiendum huiuſmodi noua ędificia modis, & formis ac infra tempus, & ſub pęnis de quibus ipſis Camerario, & Magiſtris, perſonarum, & ędificiorum qualitate inſpecta videbitur, & ab illis, qui ſic ſe obligauerint, & præmiſſa non adimpleuerint, pęnas exigant memoratas, et nihilominus eos compellant ad obſeruandum promiſſa per eos vel quas prius habitabunt, et etiam pręterea eis venditas domos, aliis ędificare volentibus vēdendū pro iuſto et rationabili pręcio, vt præfertur, moderando. Et quia interdū contingit, ꝙ habentes domos, ſiue domorum ſediminia, clauſtra, ſeu loca in eadem vrbe, et illa vendere volentes, variis plerunq; modis, et occaſionibus illa vendere recuſant, habentibus domos, ſedi-

minia, clauſtra, & loca vicinia illis, quæ vendere volunt, & nonnunquam illa vendunt æmulis eorundem vicinorum, ſeu perſonis eis parum gratis, quo fit, vt ipſi domorum, clauſtrorũ, & ſediminium, ſeu aliorum locoꝝ vicinorum domini illa emere volentes, & habere nequẽtes, retrahantur perſæpe ab ædificando de nouo, in eorũ ſediminibus, & locis vicinis, ac ampliando domos, quas inibi habent, ſicq; decori eiuſdem Vrbis, aut ſaltem ipſorum vicinorum cõmoditati uon parum detrahitur. Volentes ſuper hoc æqua ordinatione prouidere, Motu, ſcientia & auctoritate prædictis, etiam ſtatuimus, & ordinamus, ꝙ præfati ſic vendere volentes, teneantur, & debeant domos, ſediminia, clauſtra, plateolas, & loca venalia huiuſmodi vendere habentibus domos, ſediminia, clauſtra, & loca alia illis contigua, pro iuſto, & rationabili prætio per alios euidenter, & non ficte forſitan oblato. Et ſi illa aliis quàm vicinis præfatis venderent, venditiones ipſæ, quoad illos, qui emerent, & illoꝝ commodum, nullius ſit roboris, vel momẽti, & habeantur pro infectis, & perinde, ac ſi per illum ex vicinis, cui vendirio ipſa præſentis cõſtitutionis vigore fieri debebat, facta foret, debeant Camerarius, & Magiſtri præfati ementem à poſſeſſione domus, ſediminis, clauſtri, plateolæ, ſeu alterius loci ſic empti, abſque vlla tela iudicii vicino inſtante, & prætium rationabile offereute, & dicto emptori ſi illud recipere, & emptioni per eum factæ renunciare, & ipſum vicinum, iuxta Camerarii, & Magiſtrorum prædictoꝝ ordinationem, cautum facere voluerit, perſoluendum deponẽte amouere, & ipſum vicinum in illius poſſeſſionem inducere. Et ſi forſan duo eſſent vicini, quibus domus, clauſtrũ, ſedimen, plateola, ſeu alius locus, de cuius venditione ageretur, vtilitatem, & cõmoditatem afferre poſſet, ille ex eis præferri debeat in pręmiſſis, quem Camerarius, & Magiſtri præfati, conſideratis circunſtantiis vniuerſis, venali domo, ſedimine, clauſtro, ſolo, plateola, ſeu loco alio, magis indigere declarauerint. Et ſi æqualiter indigerent, & pro parte vni, & pro parte alteri poſſit exinde commoditas prouenire, vtriſq; proportionabiliter concedatur. Si vero facta illius diuiſione, portiones vtriſque ferè inutiles eſſent, non diuidatur, ſed Camerarius, & Magiſtri alterum eorundem vicinorum, quem voluerint, præferri faciant in præmiſſis. Et vt ea, quę ſupra ſtatuta ſunt, votiuum ſortiantur effectum, in præmiſſis omnibus, & ſingulis, Camerario in eccleſiaſticis, & ei, ac Magiſtris præfatis in alias perſonas, facultatem, & poteſtatem concedimus, ita ꝙ idem Camerarius per cenſuram eccleſiaſticam, & ipſe, ac Magiſtri præfati per pęnarum, & mulctarum exactionem, ac perſonalem diſtinctionem, & alia iuris remedia contradictores quoslibet & rebelles compellere valeant ad præmiſſa. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac municipalibus ſtatutis vrbis, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia valatis, exemptionibus, ac indultis, priuilegiis, & literis Apoſtolicis, necnon interdictis perſonis eccleſiaſticis, bonorum immobilium alienationibus, & præſtitis per eos deſuper iuramentis, à quibus eas abſoluimus, contrariis quibuſcunq;, ſeu ſi aliquibus communiter, vel diuiſim à ſede præfata indultum exiſtat, ꝙ interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd prætia domorum, & aliorum bonorum immobilium ad eccleſias, monaſteria, & alia pia loca huiuſmodi pertinentium, quæ vendi contingeret in poſterum vigore præſentium penès ædem ſacram, aut fide, & facultatibus idoneam perſonam cum recognitionibus, obligationibus, & cautelis, etiam in talibus adhiberi ſolitis, deponantur, & in emptionem aliorum bonorum immobilium pro eiſdem eccleſiis, monaſteriis, & piis locis omnino conuertantur. Quodq; dilecti filii Cameræ eiuſdem Vrbis Conſeruatores præſentes noſtras literas in regiſtrorum priuilegiorum, & aliarum ſcripturarum eiuſdem Vrbis libro, in eorum archiuio conſeruari ſolito, regiſtrari, & illarum tenores in locis publicis, & conſuetis eiuſdem Vrbis ſono tubæ, præmiſſo vulgari ſermone publicari, ac præſentes valuis Capitolii triduo iuris horis, & alibi, prout Camerario, & Magiſtris præfatis viſum fuerit, affigi faciant, vt omnibus omni tempore facilius innoteſcant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, conceſſionis, abſolutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M C C C C L X X X, Pridie Kal. Iulii, Pontificatus noſtri Anno Nono.

In tergore vero apparebant infraſcripta verba, videlicet

Anno Domini M CCCC L X X X Indictione xiii, die vero Sabbati, prima menſis Iulii affixa & publicata fuit hæc præſens introſcripta Romæ in valuis Cancellariæ Apoſtolicæ, durante Cancellaria, necnon in acie campi Floræ, vt moris eſt, per me Thomam Oſercici S. D.N. Papæ Curſorem.

Anno vt ſupra, die vero Dominica ſecunda menſis ſupradicti affixa & publicata fuit in loco præſcripto, ſcilicet in acie campi Floræ, vt ſcriptum eſt, per me Thomam Oſerner S.D.N. Papæ Curſorem.

Anno Domini M C C C C LXXXI, die x menſis Martii affixa & publicata fuit præſens Bulla in valuis Curiæ Capitolii per me Lucianum mandatarium Curiæ Capitolii, &c.

Die xii menſis Martii affixa vt ſupra, in valuis Curiæ Capitolii per me ſupraſcriptũ Lucianũ.

Die xv Menſis Martii affixa vt ſupra, in valuis Curiæ Capitolii per me ſupraſcriptum Lucianũ.

R. in Camera Apoſtolica.

De Spello.

BVLLAE INNOCENTII VIII.

Contra non ſoluentes annatas.

INNOCENTIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Apoſtolicæ Cameræ, ex qua non modo S.R.E. ſed etiam magnũ totius Chriſtianæ Reip. ſubſidium prouenit, iura illæſa ſeruare (vt tenemur) modis omnibus cupientes, his, quæ propterea à prædeceſſoribus noſtris emanarunt, libenter adiicimus muniminis noſtri firmitatem, ac alias deſuper prouidemus, prout in domino conſpicimus, libenter expedire. Dudum ſiquidem per fe. re. Pium Papam I I prædeceſſorem noſtrum accepto quòd numerus debitorum dictæ Cameræ nimis auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum eccleſiaſticorũ, quæ auctoritate Apoſtolica aſſecuti fuerant, excõmunicationis ſententiam in eos latam, quam non ſoluendo in præfiſſo eis termino ipſo facto incurrebant, minime curare videbantur, per hoc animabus ſic illaqueatis periculum imminebat, & continue dictæ Cameræ damna ſubſequebantur. Idem prædeceſſor cupiens tam ſaluti animarum, quàm ipſius Cameræ indemnitatibus ſalubriter prouidere, proinde ordinauit, quòd omnes, qui de cætero pro annatis quorumcunque beneficiorum in dicta Camera ſe obligarent, ſi infra eis præfixos terminos dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum, & prouentuum eis in partibus exiſtentibus ſatisfacere deficerent, ipſo facto lapſo termino, non ſolum ſententiam excõmunicationis inciderent, ſed etiam beneficiis ſuis, pro quibus ſe in dicta Camera obligaſſent, omnino priuati forẽt: illi vero, qui non pro ſe, ſed pro aliis, vt principales ſe pro annatis huiuſmodi obligarent, ſi in terminis non ſatisfacerent, vltra ſententiam excommunicationis huiuſmodi eſſent ipſo facto omnibus beneficiis eccleſiaſticis, quæ obtinerent priuati; poſſentque talia beneficia per quoſcunque libere impetrari, prout in eiſdem prædeceſſoris literis deſuper confectis plenius continetur. Cum autem (ſicut accepimus) ex ordinatione prędicta ab aliquibus temporibus citra, ideo optans fructus non prouenerint, quia nonnulli, qui beneficia eccleſiaſtica per huiuſmodi priuationem vacantia pro tempore poſtmodum impetrarunt, ſuper illis agendo, & qui excipiendo priuationem huiuſmodi in iudicium dedignarunt, coram palatii cauſarum Apoſtolici Auditoribus, & aliis iudicibus Romanæ curiæ auditi non fuerunt, ab eiſdem Auditoribus, & iudicibus aſſerentibus ordinationem eandem prædeceſſoris præfati non fuiſſe receptam, & moribus vtentium comprobatam: creuitque, & creſcit indies numerus debitorum eorundem in animarum non ſoluentium, quæ debent, periculum, & præfatę Cameræ, ac Chriſtianæ Reip. præfatæ non leue preiudicium. Nos igitur volentes ſuper præmiſſis opportune prouidere, eiuſdem prædeceſſoris ordinationem, & literas prædictas, ac omnia & ſingula in eis contenta auctoritate Apoſtolica, præſentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, iuxta illarum continentiam, & tenorem, ac volumus, & eadem auctoritate ſtatuimus, quod hactenus obligati Cameræ eidem ex cauſis prædictis qui non ſoluerunt ſtatutis eis terminis, ac propterea excommunicationis ſententiam, & iuxta eiuſdem prædeceſſoris literarum continentiam priuationis pęnam prædictam incurrerunt, ſi curiales infra vnum, citramontani infra tres, & vltramontani infra nouem menſes à die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica computandos, dictæ Cameræ de his, quæ debeant, ſatisfecerint, ex tunc eo ipſo ab excommunicationis ſententia abſoluti, & ad beneficia, quibus prop-

8

terea iuxta ordinationem prædictam priuati exiſtunt, plenarie reſtitui: & ſi non ſoluerint in terminis prædictis priuationis pœnam prædictam de nouo incurrant eo ipſo. Quodq; illi, qui in poſterum ſe obligabunt, excommunicationis, & priuationis pœnas prædictas, iuxta eiuſdem prædeceſſoris ordinationem omnino incurrant, & impetrantes beneficia per huiuſmodi priuationem vacantia, & ſimiliter contra illos ſic priuatos de priuatione huiuſmodi excipientes, poſſint, & debeant per quoſcunque auditores audiri, nec eo prætextu, quód conſtitutio prædicta non fuerit recepta, & moribus vtentium comprobata repelli: teneanturq; auditores & iudices quicunq; de cauſis cognoſcendis in Romana curia, & extra, ſecundum eandem ordinationem iudicare, ſublata eis, & cuilibet eorum quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, nec proſint obligatis prædictis quietationes, quas à collectoribus, vel ſubcollectoribus prædictis haberent, quæ publico nõ probarentur inſtrumento. Decernẽtꝭ præſentes literas ex die publicationis earum in Cancellaria Apoſtolica quoſcunque ligare, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus conſtitutionibus, ac ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ idem prędeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Nulli ergo omnino hominum liceat &c. noſtræ approbationis, conſtitutionis, voluntatis, ſtatuti, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dñicæ M CCCCLXXXIIII. xiii Kal. Martii. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta Bulla Romæ in Cancellaria Apoſtolica, die Iouis xvii menſis Februarii, anno Domini MCCCCLXXXV. Pont. præfati D. Innocentii Papæ VIII Anno Primo.

De reuocatione conceſſionum Iuriſpatronatus.

INNOCENTIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Etſi ab Apoſtolica ſede, ad quam de diuerſis mundi partibus negotiorum multitudo confluit, curis continue plena innumeris, nonnulla interdum ex aliquibus cauſis aliquando per occupationem importunam petentium inſtantiam concedantur, quæ in alieni iuris, & præſertim auctoritatis Apoſtolicæ, ac iuriſdictionis Epiſcopalis, & aliorum collatorum, necnon eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, hoſpitaliumq;, & piorum locorum præiudicium tendunt, & detrimentum, non debet reprehenſibile videri ſi Romanus Pontifex ad cuius prouidentiã pro debito paſtoralis officii ſpectat ſuper his débite prouidere, illa ẽt aliis rationabilibus, & à iure non deuiantibus cauſis, maturius, & attentius deinde cognitis quandoq; reuocat, & annullat, ac ad ſtatum redigit rationis, maxime cum rerum & temporum qualitate præfatis id in domino conſpicit ſalubriter expedire. Sanè poſtquam ad ſummi Apoſtolatus apicem fuimus, diuina fauente clementia, aſſumpti, fidedigna plurimorum relatione intelleximus, ꝙ nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, & dictę ſedis Legati, ac Nuncii, etiam cum poteſtate Legati de latere, eorum legatione, vel de ſpeciali facultatis auctoritate, retroactis temporibus, & pręſertim à xxv annis citra, diuerſis Regibus, & Reginis, Ducibus, Marchionibus, & aliis Principibus, comitatibus, ciuitatibus, vniuerſitatibus, oppidorum, caſtrorum, villarum, & aliorum locorum, confraternitatibus, & collegiis ſecularium perſonarꝫ, necnon aliis, tam eccleſiaſticis ꝙ̃ ſecularibus perſonis diuerſorum ſtatus, gradus, & conditionis aliquibus eorum, ſimpliciter, & abſque aliqua cauſa, & aliquibus ſub certis conditionibus tunc expreſſis, quas perſonæ, & alii ſupradicti adimplere promiſerant, vel quæ per eos adimpleri mandabantur, iuſpatronatus, & præſentandi, ſeu nominandi perſonas idoneas ad diuerſa monaſteria, prioratus, & prępoſituras, præpoſitatus, ac alias dignitates conuentuales, ac in cathedralibus, Metropolitanis poſt Pontificales maiores, & collegiatis eccleſiis, principales perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & prębẽdas, cęteraq; beneficia eccleſiaſtica cũ cura & ſine cura, ſecularia, & regularia, ac hoſpitalia, & alia pia loca extũc deinceps vacatura, pro eis, eorũq; hęredibus, & ſucceſſoribus, & aliàs, ſeu aliis modis, & formis ꝑ diuerſas eorꝫ literas in perpetuũ, vel ad certũ tempus reſeruarunt cõceſſiones, & aſſignationes, quorꝫ aliqui cõditione augẽdi valorẽ annuũ fructuũ, redituũ, & prouentuũ beneficiorꝫ pdictorꝫ ad certã ſummã tũc expreſſam, ſeu reparandi, inſtaurandi, & reędificandi eccleſias, illarumq; ſtructuras, & ædificia ad ruinam tendentia, vel iam funditus dirupta, & deſtructa, ad quas ratione reſeruationis, conceſſionis, & aſſignationis prędictorum tenebantur, nullatenus executioni demandarunt,

& aliis conditiones huiuſmodi adeo tenues impoſitæ fuerunt, ꝙ monaſteriis, prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, & officiis, canonicatibus, & præbendis, aliiſq; beneficiis, ac hoſpitalibus, & piis locis prædictis, parua potuit exinde vtilitas prouenire, quinimmo, quod deterius eſt, nonnulli ex perſonis ſupradictis, quibus iuſpatronatus huiuſmodi, vt præmittitur, conceſſum eſt, monaſteriorum, prioratuum, præpoſiturarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorumq; canonicatuum, & prębendarum, aliorumq; beneficiorum, ac hoſpitalium, & piorum locorum prędictorum fructus, redditus, & prouentus, ſeu eorum partem plerunq; vſurpant, & in ſuos damnabiles vſus conuertunt, quod vt commodius facere poſſint, ad monaſteria, prioratus, prępoſituras, prępoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, aliaq; beneficia, nec non hoſpitalia, & pia loca huiuſmodi, perſonas minus idoneas, & de quibus per eorum liberas voluntates diſponere poſſunt, ſæpenumero præſentant, & in illis inſtitui procurant; in graue monaſteriorum, dignitatum, aliorumq; beneficiorum, ac hoſpitalium, & piorum locorū prædictoꝝ præiudicium, et detrimentum, animarumq; ſuarum periculum, pernicioſum quoque exemplum, et ſcandalum plurimorum. Nos igitur attendentes, iuxta canonicas ſanctiones, iuſpatronatus, et præſentandi ad regimina monaſterioꝝ, ac prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, et alias conuentuales, necnon in cathedrales, et metropolitanas, et collegiatas eccleſias huiuſmodi dignitates, ad quas perſonæ idoneæ per conuentus, et capitula illarum, ſeu illorū dum pro tempore vacant, eligi conſueuerunt, in laicum nullo modo cadere poteſt, niſi ex ſpeciali ſedis prædictæ priuilegio, quod non niſi ex maximis, et vrgentibus cauſis alicui per ſedē eandem concedi conſueuit: Quodq; etiam conueniens non videtur ꝙ iuſpatronatus ad beneficia eccleſiaſtica pro nulla, ſeu leui et facili cauſa acquiritur, pręſertim cum iuris alieni pręiudicio. Volenteſq; ne ſedis prędictæ auctoritas, et locorum ordinariorum, aliorumq; collatorum, & collatricum iuriſdictio propterea indies minuantur, ac monaſteria, dignitates, & alia beneficia, hoſpitalia, & pia loca ſupradicta, ex conceſſione, & reſeruatione iuriſpatronatus huiuſmodi aliqua detrimento (prout propterea contigit) patiantur, ſeu monaſteria, & aliæ dignitates electiuę, ac in quibus reſeruationes, & conceſſiones huiuſmodi, pro nulla, ſeu læui cauſa factæ fuerunt, alia beneficia, hoſpitalia, & pia loca prędicta ſua ſolita gaudeant libertate, debite, prout noſtro incumbit officio, prouidere. Deliberatione ſuper his cū fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus præhabita diligenti, etiam expreſſis, & certis aliis nobis notis legitimis, & id ſuadentibus cauſis, omnes, & ſingulas conceſſiones, reſeruationes, aſſignationes, iuriſpatronatus, & pſentandi, ſeu nominādi perſonas hmōi ad monaſteria, prioratus, præpoſituras, ppoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, præbendas, aliaq; beneficia, ac hoſpitalia, & pia loca ſupradicta per ſedem, ac Legatos, & Nuncios prædictos, à dictis x x v annis citra, Regibus, Reginis, Ducibus, Marchionibus, & aliis perſonis ſupradictis, necnō ciuitatibus, vniuerſitatibus, confraternitatibus, & collegiis huiuſmodi, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, & ex quibuſcunq; cauſis, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine factis, quoad monaſteria videlicet, ac prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, & alias dignitates, ac beneficia electiua, etiam ſi quaſcunque conditiones propterea impoſitas adimpleuiſſent. Quæ vero ad non electiua, ac hoſpitalia, & alia pia loca huiuſmodi factæ fuerunt, illorum ratione fructus, redditus, & prouentus beneficiorum non electiuorum, ac hoſpitalium, & aliorum piorum locorū prędictorum ad medietatem veri annui valoris fructus, redditus, & prouētus eorundem, ſecundū communem æſtimationem de propriis eorum bonis non auxerunt, vel eccleſias de nouo in illis non ædificarunt, ſeu omnino funditus dirupatas, & deſtructas reædificarunt, aut loca, ſeu fundos in quibus ædificarentur, non conceſſerunt, etiam ſi conditiones, ad quas aliàs forſan quomodis præmiſſis tenebantur, executioni demandaſſent, de eorundem fratrum conſilio, auctoritate apoſtolica, & etiam ex certa noſtra ſcientia, tenore præſentium, reuocamus, caſſamus, irritamus, & anihilamus, ac pro nullis, caſſis, irritis, & infectis omnino habere volumus, ordinariis, & aliis collatoribus, ac collatricibus quibuſcunq; concedentes, vt ceſſantibus reſeruationibus Apoſtolicis hactenus, ſi pro tempore factis, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, ac alia beneficia ſupradicta, cum deinceps pro tempore vacauerint, nulla expectata præſentatione, ſiue nominatione conferre: ac hoſpitalia, & alia pia loca cōmittere, monaſteriis vero hmōi de perſonis idoneis prouidere, ſeu aliàs de illis diſponere, ac cōuentibus, & capitulis monaſterioꝝ, prioratuum, præpoſiturarum, præpoſitatuum, ac aliarū

dignitatum, præſertim conuentualium, necnon eccleſiarum cathedralium, etiam Metropolitanarum, & collegiatarum, vt electiones perſonarum idonearum ad illa ex beneficiis ſupradictis, quæ electiua eſſe conſueuiſſent, ſimilibus ceſſantibus reſeruationibus, procedere libere poſſint, & debeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi conceſſiones, reſeruationes, & aſſignationes iuriſpatronatus huiuſmodi, nullatenus emanaſſent, ac diſtrictius inhibentes omnibus & ſingulis ſupradictis quibus reſeruatione, & aſſignatione iuriſpatronatus huiuſmodi, vt præmittitur, factę fuerunt, ne de cætero occurrentium vacationum monaſteriorum, prioratuum, præpoſitutarum, præpoſitatuum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, aliquam procedere, ac ordinarios, alioſq; collatores, & collatrices prædictos, quominus illa conferant, & eos ad quos electio pertinet, ne eligant directe, vel indirecte impedire, contra præſentium tenorem quoquomodo præſumant. Decernentes etiam ex nunc irritum & inane ſi ſecus ſuper his per quoſcunque, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, necnon literis ſuper reſeruationibus, & conſtitutionibus huiuſmodi affectis, etiam ſi in eis contineretur, ꝙ illæ generalibus reuocationibus, quæ fierent, nullatenus includerentur, niſi de perſonarum, quas concernunt, & quarum conſideratione, emanarunt nominibus, cognominibus, dignitatibus, officiis, ac cauſis propter quas conceſſæ ſunt, ſeu quæuis alia expreſſio indiuidua fieret de eiſdem: idq; eis inſinuaretur per diuerſas literas ſub diuerſis datis, & earundem perſonarum in huiuſmodi reuocatione expreſſus accedat aſſenſus, quas, & quaſcunq; alias clauſulas, quæ ad huiuſmodi effectum, ꝙ non includerentur in huiuſmodi reuocatione in eis adiectæ forent illis præſentibus, pro inſertis, & ſufficienter expreſſis habentes nemini volumus nullatenus ſuffragari, quominus reſeruationes, conceſſiones, iuriſpatronatus, ac literæ deſuper confectę huiuſmodi in pręſentibus literis, & reuocatione includantur, perinde ac ſi omnia requiſita ad eorum reuocationē, iuxta earum formas, & clauſulas in eiſdem præſentibus literis & reuocationibus ſpecificarent, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę voluntatis, reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, conceſſionis, inhabilitationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicę M CCCC LXXXV. Decimo Kal. Septembris. Pont. noſtri Anno primo,

Viſa Io de Xericio. L. Criſſus.
Ia. Viella. De curia.

Lecta in Camera Apoſtolica die Sabbati x menſis Septembris.
Publicata die Martis xiii Septembris in portis Cameræ Apoſtolicę.

Approbatio, & confirmatio geſtorum in Germania, Vngaria, & Polonia, &c. per Legatum Apoſtolicum à Siſto IIII deſtinatum.

INNOCENTIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Dignum reputamus & congruum, vt cum ſuper facultatibus quę à ſede Apoſtolica Nuntiis ſuis cum plena poteſtate Legati de latere ad diuerſas mūdi partes per ſedem eandem pręſertim pro vrgentibus Romanę eccleſię negotiis deſtinatis, conceſſę: ac ſuper his quę illarum vigore geſta fuerunt aliquę opiniones, ſeu dubitationes inſurgant, Romanus Pontifex, illa p eorum quibus conceſſa ſunt, quiete, & ſecuritate approbet, & confirmet, vt ea firmius & illibata perſiſtant, quo magis fuerint ſuo pręſidio communita. Dudum ſiquidem felicis recordationis Sixtus Papa IIII prędeceſſor noſter venerabilem fratrem noſtrum Bartholomęum Epiſcopum Ciuitatis Caſtelli ad Alamaniam, ac vniuerſas ſingulas prouincias, ciuitates, terras, & loca Germanię ſacroſancto Romano imperio, illiuſq; Electoribus ac ſubditis ſubiecta: necnon Vngarię, Polonię, Boemię, & Dacię Regna, pro nonnullis ſuis & eiuſdem Romanę Eccleſię arduis & vrgentibus negotijs, ſuum & dictę ſedis Nuncium & Oratorem cum plena & omnimoda poteſtate Legati de latere deſtinauit, ſibiq; vt erga pręfatarum nationum homines ſe poſſet reddere gratioſum nonnulla tunc expreſſa gerendi & exercendi infra limites legationum huiuſmodi, tam per literas etiam in forma breuis, quàm viuę vocis oraculo, conceſſit facultatem. Derogando etiam certis literis per ipſum Siſtum prędeceſſorem contra facultates Nunciis huiuſmodi pro tempore conceſſas æditis, prout in ſingulis deſuper confectis

literis, quarum tenores ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis plenius continentur. Cum autem, ſicut accepimus, ab aliquibus de viribus geſtorum per præfatū Epiſcopum Nuncium tēpe quo legationis fungebat̃ officio à nonnullis hęſitetur. Nos attendentes quòd dictus Epiſcopus omnia ſibi per dictum Sixtum prędeceſſorem commiſſa probe & laudabiliter, non ſine magno Romanæ Eccleſiæ honore, & vtilitate, & eorum quibus in vim ipſarum facultatum gratias impertitus eſt, commode geſſit. Quodq; etiam intentiones eiuſdem prædeceſſoris fuit, vt vigore facultatum ipſi Epiſcopo cōceſſarū pro tempore geſta omnino ſuū plenū ſortitentur effectū. Ne ab eodē Epiſcopo iuxta deſuper ſibi à præfato prædeceſſore ſpiritualem per illius literas etiam in forma breuis & verbo conceſſam facultatem inualidam reputari. & de illorum viribus hęſitari contingat, Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, omnia & ſingula per eundem Epiſcopum iuxta ſibi conceſſas facultates huiuſmodi geſta, facta, conceſſa, largita, & indulta diſpenſationibus cum bigamis, & cum homicidiis voluntariis ad ſacros ordines, & in ſecundo conſanguinitatis, vel affinitatis gradibus, ac ſuper voto religionis, necnon indulgentiis plenariis, eccleſiis, ac piis locis, necnon vſus lacticiniorū vniverſitatibus factis, & per breue ad aliquot annos confirmatis conceſſionibus, & quæ effectum ſortitæ non ſint ſpecialibus reſeruationibus, ſi quas idem Epiſcopus conceſſiſſet, ac collationibus beneficiorum, in quibus iuxta commiſſionem venerabili fratri noſtro Epiſcopo Sabineñ. factam procedi volumus dumtaxat excepis. Quorum omnium & ſingulorum ac literarum deſuper ab eodem Epiſcopo expeditarum tenores & formas, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus etiam pro ſufficienter expreſſis, ex certa noſtra ſcientia approbamus, & confirmamus, ac plenum firmitatis robur obtinuiſſe & obtinere debere decernimus, ſupplentes omnes & ſingulos tam iuris q̄ facti defectus, ſi qui forſan etiam prætextu reuocationum prædictarum interueniſſent in eiſdem, ac decernentes ſic ab omnibus cenſeri, iudicari, & reputari debere. Irritum quoque & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus omnibus præmiſſis, & quibuſuis aliis præfati prædeceſſoris ac noſtris conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſiue regulis contra huiuſmodi facultatum tenorem forſan etiam cum decreto irritanti æditis, etiam ſub quacunq; data contingat illas apparere: necnon omnibus illis quæ in literis facultatum Epiſcopo conceſſarum huiuſmodi decretum eſt non obſtare, cęteriſq; contrariis quibuſcunq;. Verum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæq; loca in quibus expediens foret deferre, volumus, ac etiam motu & ſcientia ſimilibus decernimus, quòd illarum tranſumptis manu alicuius publici notarii inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo præfati Epiſcopi, vel alicuius perſonæ eccleſiaſticæ in dignitate cōſtitutæ munitis, ea prorſus in iudicio & extra & aliàs vbilibet fides indubia adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, conſtitutionis, ſuppletionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M C C C C L X X X V. Vndecimo Kal. Nouembris. Pont. noſtri Anno Secundo.

SEQVITVR COMMISSIO AD QVAM
Bulla ſe principaliter ſe refert.

CVM aliàs venerabilis frater noſter Bartholomæus Epiſcopus ciuitatis Caſtelli per fe. re. Sixtum Papam IIII prædeceſſorem noſtrum ad Germaniam, &c. cum plena poteſtate Legati de latere Nuntius & Orator deſtinatus fuiſſet, idem Bartholomæus Epiſcopus conceſſæ ſibi facultatis vigore, plurima beneficia eccleſiaſtica, &c. diuerſis perſonis contulit, ac alia fecit, prout in literis per eum deſuper conceſſis, quarum tenores &c. plenius continentur. Et cum ſuper beneficiis huiuſmodi per eundem Bartholomęum Epiſcopum collatis inter eos, quibus illa contulerat, & alios, qui à ſede Apoſtolica ſibi conferri, aut prouideri de eiſdem obtinuerant lites exortæ, & coram diuerſis iudicibus introductę eſſent, aſſereturq; eiuſdem Bartholomęi collationes prętextu quarundam literarum dicti prędeceſſoris, quibus aſſeritur conceſſam ſibi facultatem huiuſmodi fore reuocatam, non valere. Nos perſonis ipſis quę tanq̄ ignarę reuocationis prędictę beneficia huiuſmodi ab ipſo Bartholomęo Epiſcopo, vt pręfertur, obtinuerant, & iura Camerę Apoſtolicę propterea debita perſoluerunt, aut ſoluere

ſe obligarunt, compatientes modum quem idem prædeceſſor noſter in ſimilibus cauſis exortis ſuper beneficiis per venerabilem fratrem noſtrum Vrſum Theaneñ. Epiſcopum ad dictas partes per eundem prædeceſſorem noſtrum alias deſtinatum, collatis ſeruauit, ſequi, & imitari, & ſic indemnitati collitigantium prouidere volentes, tibi Oliuerio Epiſcopo Sabinenſi, cui antea huiuſmodi cauſas & lites ad nos aduocatas, & in ſtato debito reſumendas, & vlterius audiendas, ac fine debito terminandas, & ad eum finem tamen ꝙ indemnitati, vt præfertur, collitigantium occurreretur, commiſimus, mandamus quatenus ad tibi cauſarum huiuſmodi commiſſarum deciſionem nequaquam procedas, ſed tam tu Oliueri Epiſcope quàm venerabilis frater Ardicinus Epiſcopus Alietieñ. referendarius noſter domeſticus, ad quem ratione officii referendariatus quod obtinet beneficiorum pro tempore vacantium notitia facile poteſt peruenire ſolicitudinem & curam ſuſcipiatis, & quilibet veſtrum occurrente vacatione aliquorū beneficiorum in partibus illis in quibus litigioſa beneficia huiuſmodi conſiſtunt, ſeu locis aliis collitigantibus commodis illorum vacationes huiuſmodi, & hanc noſtram præordinationem ad notitiam & memoriam noſtram reducendi, & apud nos ſolicitandi ſic ſuſcipiat ꝙ illis vacantibus alteri collitigantium prouideatur in beneficiis ipſis ſeu penſionibus, ita vt ille cui ſic prouiſum fuerit collitigantem pacificum dimittat. Quodq; tu Oliueri Epiſcope vſquequo ſic prouideatur cauſas ipſas ſine ſpeciali mandato noſtro non decidas, ſed in earum deciſione interim ſuperſedeas, non obſtaute tibi facta commiſſione prædicta, cæteriſq; in contrarium facientibus quibuſcunq;.

Signatura ſumm: Pont. Placet, & ita mandamus I.

Regula reuocationis facultatum Notariorumq; creatioñ. & ad doctoratus.

SAnctiſſimus in Chriſto pater, & dominus noſter D. Innocentius diuina prouidentia Papa VIII rationabilibus ſuadẽtibus cauſis reuocauit quaſcunq; facultates per fe.re. Sixtum Papam IIII prædeceſſorem ſuum ſuper applicatione male ablatorum incertorum, & illorum ac ad certas & incertas pias cauſas diſpoſitorum, necnon votoꝝ emiſſoꝝ commutatione & electione cõfeſſorum, qui eligentium confeſſione audita, eis de abſolutionis beneficio prouideāt. Notariorum quoque creatione, & ad doctoratus & magiſterii, & ad licentiæ, alios ue gradus in facultatibus promotione, & ſuper contractus ſcienter vel ignoranter, & contrahendis matrimoniis inter coniunctos quibuſuis cõſanguinitatis vel affinitatis gradibus, & propterea ſeu alias illa inuicem contrahere impeditis, necnon natalium defectibus ad ſucceſſiones, honores, & officia ſecularia diſpenſationibus ad commodum Saoneñ. & aliorum quorumcunq; mentium pietatis conceſſas: etiam ſi ſuæ Sanctitatis aut Legatorum ſuorum, etiam de latere auctoritate confirmata apparerent, & de nouo conceſſæ quo ad omnia in quibus facultates ipſæ nõ dum ſunt ſortitę effectum. Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid ſecus earum prætextu de cætero ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Placet, publicetur, & deſcribatur.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica die Iouis, xvi menſis Auguſti, Pontificatus ſanctiſſimi domini noſtri domini Innocentii Papę VIII, Anno eius Tertio.

Reuocatio reſeruationum, & reſeruandi facultatis, &c.

SAnctiſſimus in Chriſto pater & dominus noſter D. Innocentius diuina prouidentia Papa VIII vrgentibus nonnullis rationabilibus cauſis quaſcunq; eccleſiarum, monaſteriorum, dignitatum, perſonatuum, & adminiſtrationum officiorum, canonicatuum, & prębendarum, ac aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, & piorum locorum quorumlibet vacaturorum ſpeciales reſeruationes & reſeruandi facultates & mandata ſuper quibus literæ apoſtolicę per Cancellariam Apoſtolicam expediri non conſueuerunt, de prouidendo ſeu conferendo non tamen in forma capituli mandatum nec facultates reſeruandi & prouidendi nominandis capellanis & dilectis ſingulorum Regum, & Principum in genere conceſſas, ac reſeruationum earundem reualidationes, & extenſiones, necnon conceſſas vniones, annexiones, & incorporationes, ac vniendi, annectendi, & incorporandi, & ſic reſeruata cum vacabunt conferendi mandata literis deſuper confectis, ac omnibus & ſingulis in eiſdem literis contentis clauſulis, quæ à Sanctitate ſua, vel Apoſtolicæ ſedis legatis hactenus etiam cum motus proprii, & certæ ſcientiæ, aliiſq; fortioribus clauſulis, etiam quorumuis prælatorum, Regum, Ducum, Prin

pum,& aliarum perſonarum intuitu vel iurium ceſſorum,vel ablatorum ſeu ſeruitiorum etiam pro fide catholica impenſorum contemplatione emanarunt quoad beneficia diſpenſationi apoſtolicæ generaliter reſeruata, & quo ad ea in quibus non ſunt ſortitæ effectum duntaxat ex certa ſua ſcientia reuocauit,caſſauit,& annullauit,necnon eaſdem & quaſcunq; alias gratias expectatiuas & ſpeciales reſeruationes, & ipſarum reſeruationum reualidationes, extenſiones, & ſuper illis confectas literas, in quibus certus librarum,ſeu florenorum valor vltra taxam per conſtitutiones ſuper hoc per Sanctitatem ſuam æditas limitatam reperitur expreſſus. Et quæ duorum beneficiorum etiam diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter non reſeruatorum numerũ excedunt: cum earum proceſſibus ad duas collationes priores in literis deſuper confectis expreſſas, & totidem beneficia generaliter non reſeruata canonicatu, & præbenda, ac dignitate in eadem eccleſia, in qua creati fuerint ii, quibus huiuſmodi reſeruationes, ſeu gratiæ expectatiuæ ad pluritatem beneficiorum conceſſæ fuerunt pro vno beneficio computatis reſtrinxit, repoſuit & reduxit, ac alia's quo ad reliquum noſtrorum beneficiorum in eiſdem gratiis expectatiuis & ſpecialibus reſeruationibus comprehenſorum caſſauit,& pro inſertis haberi,ac antelationes alias in eis contentas clauſulas,quoad ipſa duo beneficia, ad quę reducuntur,iuxta cõſtitutiones ſuas deſuper æditas regulari voluit. Declarauit etiam Sanctitas ſua reſeruationes, & reualidationes, ac extenſiones, & ſuper illis confectas literas, monaſteria etiam diſpoſitioni Apoſtolicę generaliter non reſeruata in ſpecie vel in genere ſe extẽ. necnon ſingulas perſonas, quibus reſeruationes,& gratiæ expectatiuę ac vniones, vt pręmittitur, conceſſæ ſunt cuiuſcunque dignitatis,ſtatus,gradus,ordinis,vel præeminentię exiſtant, etiam ſi pontificali, aut alia ſuperiori dignitate pręfulgeant, ſub pręſenti conſtitutione includi, & eis non ſuffragari, clauſulas in literis reſeruationum, reualidationum, et extenſionum earum, necnon vnionum, & mandatorum huiuſmodi appoſitas etiam ſi illis contineatur expreſſe ꝙ illi in huiuſmodi generalibus reuocationibus quę fierent nullatenus includerentur, ſed cenſerentur poſt huiuſmodi reuocationes faciendas in priſtinum ſtatum, & vigorem in quo ante reuocationes huiuſmodi erant reintegratę,reſtitutę & repoſitę,niſi de perſonarum quas concernunt, & quarum conſideratione emanarunt nominibus, cognominibus, dignitatibus, & officiis ac cauſis, propter quas conceſſę ſunt, aut alia quęuis limitata & indiuidua mentio ſpecialis fieret, & id eis per diuerſas literas ſub diuerſas datas inſinuaretur, ac earundem perſonarum ad id expreſſus accedat aſſenſus. Ac decreuit irritum,&c. Placet,publicetur,& deſcribatur. I.

Secunda Regula. SAnctiſſimus in Chriſto pater,& dominus noſter D. Innocentius diuina prouidentia Papa VIII, qui ſe prius ab vnionum & ſpiritualium reſeruationum conceſſione abſtinere propoſuit, ac conceſſas reuocauit: quia variis plerunq; reſpectibus, ac earum conceſſione conceſſarum reuocatarum in priſtinum vigorem reſtitutionem, ac nunquam quòd ſub reuocationibus iam factis & faciendis iuxta ſuę mentis conceptum comprehenſæ non fuerunt,nec ſine,atteſtatione dicta ratione & decreto conſideratis temporum & perſonarum conditionibus, vt deſiderabat abſtinere nequiuit, vnionum & ſpecialium reſeruationum huiuſmodi vſum extirpare. Et ne perſonæ pro quibus ſpeciales reſeruationes & decreta huiuſmodi emanarunt ſe ab eadem Sanctitate deceptas,& effectum ſibi pro tempore conceſſarum literarum fruſtratas dicere, ac præſentis facultatis ignorantiam allegare poſſint obuiare cupiens, Reuerendiſſimo in Chriſto patri domino Antoniotto Epiſcopo Aurienſi eiuſdem Sanctitatis Datario reuocationem vnionum temporalium,ac per deceſſum duntaxat, necnon ſpecialium reſeruationum ad eccleſias,monaſteria,canonicatus,& pręb endas,dignitates, ac præſtimonia præſtimoniales portiones & ſimplicia, aliaq; cum cura,& ſine cura beneficia eccleſiſtica ſecularia. & quorumuis ordinum regularium quarumcunq; aliarum qualitatum vacatura, alia's quàm per Cancellariam apoſtolicam expediri ſolitarum conceſſarum perſonarum ſub quacunq;,ac cõcedendarum,deinde ſecuta ad inſtantiam quarumcunq; data.poſt tamen præſentis in dicta Cãcellaria publicationem cum quibuſuis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ac talibus ꝙ illæ quaſcunq; ſpecialis reſeruationis,& prædictas vniones,etiam motu proprio, & ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aliiſq; fortioribus, & efficacioribus clauſulis, & ex quibuſcunq; cauſis, etiam de neceſſitate exprimendis quibuſuis perſonis quarumcunq; etiam Archiepiſcopali,& Epiſcopali dignitate fulgentibus præterquam per dictam Cancellariam expediri ſolitas conceſſas pro tempore comprehendant iuxta petentium voluntatem

datandi licentiam cōceſſit & facultatem. Ac voluit ꝙ ſi in cōcedendis reſeruationibus & vnionibus huiuſmodi, ac deſuper conficiendis literis dicto Datario per eandem Sanctitatem inhibere contingat, etiam cum irritanti decreto ne reuocationes huiuſmodi daret, nihilominus inhibitio & decretum huiuſmodi illum non arctent, nec ligent, quominus licentia & facultate prædictis libere vti poſſit, vt præfertur: ac decreuit irritum & inane ſi ſecus ſuper his à quoq̃ quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, literaſq; ſuper reuocatione huiuſmodi pro petentibus eo modo quo literæ de curia expediuntur, expediri debere, ac ab earum datis, non ſolum ſcientes, ſed etiam ignorantes ligare.

Placet, & ita motu proprio mandamus, publicetur & deſcribatur. I.

Lectæ, & publicatæ fuerunt ſupraſcriptæ regulæ Romæ in Cancellaria Apoſtolica die Iouis, v.i Septembris, Anno MCCCCLXXXVII, Pontificatus Sanctiſſimi dñi noſtri, D. Innocentii Papæ VIII, Anno eius Tertio.

Quòd Scriptores Apoſtolici vltra taxam quicquam accipere nō debeant.

NVper, non ſine graui moleſtia, accepimus, ꝙ plerique ex dilectis filiis literarum Apoſtolicarum Scriptoribus, à partibus illarum expeditionem proſequentibus, pecuniam vltra taxam eis debitam variis, & exquiſitis modis extorquere præſumunt. Siquidem nonnulli ex ipſis notas earundem literarum per eos ad ingroſſandum pro tempore receptas tamdiu ingroſſare, & ſcribere malitioſe differunt, quamdiu partes ipſæ tædio affectę illarum expeditionem pretio redimere arceantur, & alii notas prædictas, niſi certa mercede, vltra taxam huiuſmodi per eos ab eiſdem partibus habita impudenter ſcribere recuſant. Plures vero aſſerentes ſe portionem ſuam in epitaphio iam habere, & per conſequens vlterius, niſi cum amiſſione taxę non ſcribere poſſe, licet reuera portionem tunc non habeant, & cum lucro taxæ ſcribere poſſint, præmium laborum ſuorum, vt appellant, expoſcere, & exigere, necnon alias machinationes, ac fraudes ad effectum extorſionis huiuſmodi committere non verentur, in animarum ſuarum periculum, ac dictarum partium graue præiudicium, & grauamen. Nos igitur machinationibus & fraudibus huiuſmodi (prout noſtro incumbit officio) obuiare, parteſq; prædictas ab indebitis exactionibus releuare volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, omnibus & ſingulis Scriptoribus antedictis nunc & pro tempore exiſtentibus, ne de cętero notarum literarum huiuſmodi ingroſſatione ad effectum extorſionis huiuſmodi vltra terminum ſuper hoc per ſe. re. Eugenium Papam IIII prædeceſſorem noſtrum ſtatutum, malitioſe differre, ſeu etiam, niſi maiori mercede habita recuſare, aut prӕmium laborum ſuorum prædictorum cum taxam ſuper ſe, vel ſuos, pro quibus ſcribunt, habere poſſint, ab eiſdem partibus petere, vel exigere, & vltra debitam taxam huiuſmodi extorquere, aut alias ad effectum præmiſſum machinationes, & fraudes huiuſmodi admittere quoquomō præſumant, ſub excōis latæ ſententiæ contraria contrafacientes eo ipſo incurrant, illius abſolutione, præterquam in mortis articulo, nobis retenta, necnō quinquaginta ducatorum auri de camera, pro vna parti accuſanti, & pro alia capellę eorum Scriptorum, & pro tertia partibus fabricæ baſilicæ principis Apoſtolorū de Vrbe, partibus irremiſſibiliter, quotiens de prӕmiſſis conſtiterit, applicandarum pęnis diſtrictius inhibemus. Et volumus quòd præſens inhibitio, & mandatum noſtrum in Cancellaria Apoſtolica legatur, & publicetur, ac etiam in illius libro deſcribatur: illudq; per Scriptores prædictos inuiolabiliter obſeruetur. Quibuſuis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis per nos, & prædeceſſores noſtros ſuper hoc æditis, quaſcunq; alias cenſuras & pęnas in ſe continentibus, per quas eoſdem Scriptores, vel eorum aliquem, niſi in præmiſſis caſibus, ac alias quaſuis perſonas ligare nullo modo volumus. Et quibus illas, etiam ſi de eis, eorumq; totis tenoribus habenda eſſet mentio ſpecialis, præſentibus pro expreſſis habentes, motu, & ſcientia ſimilibus derogamus, pęnitus, & omnino ceſſantibus, cæteriſq; cōtrariis quibuſcunq;.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta inhibitio Romę in Cancellaria Apoſtolica, die Sabbati, ix menſis Iunii, anno MCCCCLXXXVII, Pont. Sanctiſſ. domini noſtri D. Innocentii Papę VIII. Anno eius Tertio.

Contra nepotes, germanoſq;, & familiares non veros.

CVM ſicut (non ſine graui diſplicentia) accepimus, nonnulli conſcientiæ ſuæ prodigi, & auaritiæ morbo laborantes, vt literas Apoſtolicas gratis expediant, & officiales debita eorum portione defraudent, in eiſdem literis ſe nonnunquam venerabilium fratrum noſtrorũ S. R. E. Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreuiatorum de maiori præſidentia, ſeu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum perſonarum quarumcunq;, ex quarum qualitatibus & priuilegiis, ſiue antiqua conſuetudine literas ipſas gratis expedire ſolent, nepotes, & quandoq; germanos, interdum vero familiares continuos commenſales fuiſſe, & eſſe affirmare, & vt tales in dictis literis ſe inſcribi facere, ac feciſſe non vereantur, cum re uera tales nõ fuerint, in animarum ſuarum periculum, ac officiorum Romanæ Curiæ non modicum præiudicium, & grauamen. Nos fraudibus, & deceptionibus huiuſmodi (prout noſtro incumbit officio) de remedio oportuno prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, omnes, & ſingulos cuiuſcunque ſtatus, gradus, & conditionis fuerint, & quocunq; nomine nuncupentur, qui ſe Cardinalium, aut Aſſiſtentium, ſeu Scriptorum eorundem, aut aliarum perſonarum quarumcunque, ex quarum qualitatibus, & priuiligiis, ſiue antiqua conſuetudine, literas ipſas gratis expedire ſolent, nepotes, ſeu germanos, aut familiares continuos commenſales, in eiſdẽ literis nominauerint, cum re vera tales non fuerint, excommunicationis ſententia, à qua niſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, mortis articulo excepto, ac ſatisfactione præuia, abſolui non poſſint, auctoritate Apoſtolica, per præſentes innodamus. Et nihilominus conceſſiones, & gratias in eiſdem literis contentas quaſcunq;, ipſasq; literas hactenus expeditas, & expediendas, viribus omnino carere, eiſq;, & eorum ſingulis in aliquo ſuffragari non potuiſſe, nec in futurum poſſe, motu auctoritate, & ſcientia ſimilibus, decernimus, & declaramus: ac volumus quod mandatum, decretum, & declaratio noſtra huiuſmodi in Cancellaria Apoſtolica publicetur, & in illius libro deſcribatur, ac perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis priuilegiis, & indultis, eiſdem perſonis conceſſis, quæ eis, aut eorum alicui, quoàd præmiſſa, volumus nullatenus ſuffragari, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Lectum, & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica, die Sabbati xviii menſis Augusti, anno MCCCCLXXXVII, Pontificatus Sanctiſſ. domini noſtri D. Innocentii Papæ VIII, Anno Tertio.

De facultate Reuerendiſſ. Dominorum Auditorum Rotæ.

INNOCENTIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Finem litibus, quæ in palatio Apoſtolico nunc, & pro tempore vertuntur, quanto celerius fieri poteſt imponi, & collitigantes ab intolerabilibus expenſis, quas illas proſequendo perferunt, releuare, quantum nobis poſſibile eſt, cupientes, hac in perpetuũ valitura conſtitutione, ſtatuimus, & ordinamus, quòd ſi diuerſis cauſarum palatii Apoſtolici Auditoribus, diuerſas commiſſiones præſentatas hactenus, vel pro tempore reperiri contingat, in eadem cauſa eiuſdem tenoris, vel effectus, licet ad diuerſarum perſonarum inſtantiam, Auditor cui prius commiſſio præſentata fuit, iuriſdictionem in procedendo, & iudicando retineat, abſque alia deſuper commiſſione, aliorumq; coadiutorum ad id accedente conſenſu. Et quòd Auditores cauſarum prædictarum conſtito eis, quòd citatio per eis decreta in cauſis (minus tamen legitime executa) ad partis citatæ notitiam peruenerit ante terminorum obſeruationem ad expeditionem cauſarum earundem, abſque alia commiſſione, perinde ac ſi citatio legitime executioni demandata foret, procedere. Et in viduarum, & pupillorum, necnon vbi de ſumma, vel rei valorem quingentorum florenorum auri non excedente ageretur, eo modo, quo in beneficialibus cauſis de coadiutorum ſuorum conſenſu etiam procedere. Remiſſorias præterea ad partes in cauſis coram eis nunc, & pro tempore pendentibus, in quauis inſtantiã nouam'uc dilationem, ſi petatur, de aliorum coadiutorum conſilio concedere. Ad reiterationem quoque terminorum nulliter, vel male obſeruatorum partes, ſeu colligantes earum procuratores admittere, & fidem regiſtris, coram aliis iudicibus, etiam in partibus factis, quoad iura in eis regiſtrata duntaxat, de ſimili conſilio adhibere, & ſuper articulo grauaminis, ac negotio principali ſimul, & ſi petatur, ac coadiutoribus expedire videbitur, reſectis expenſis in eodem principali negotio, omiſſo appellationis articulo procedere, & dũ eis videbitur expedire, fatalia in cauſis

proro-

prorogare, vel denouo concedere, & ſuper appellatione interpoſita a ſententia diffinitiua decurſo vltimo momento temporis, ad id de iure præfixi, eadem tamen die vltimi momenti, perinde ac ſi debito tempore interpoſita foret, iuſtitiam miniſtrare. Etſi prima, vel ſecunda ſententia reperiatur nulla, ex inordinato proceſſu, vel etiam ex omiſſione iuramenti ſuper perhorreſcentia, iuxta conſtitutionem ſe. re. Bonifacii Papæ V I I I, prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Statutum, dummodo illud per partem in quacunque parte iudicii poſtea præſtetur, ad confirmationem, vel informationem, refectis expenſis, procedere. Necnon iuxta cõſtitutionem Vienenſis concilii, quæ incipit, Ad compeſcendas, ſequeſtra decernere, libere, & licite valeant. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M C C C C L X X X V I I, Idus Ianuarii, Pontificatus noſtri Anno Quarto. Placet. publicetur, & deſcribatur. I.

Anno a natiuitate Domini M C C C C L X X X V I I, Indictione v i, &c. Pontificatus ſanctiſſ. domini Innocentii V I I I Anno Quarto retroſcriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in valuis Audientiæ, & in acie campi Floræ, die xiiii Ianuarii per me Ferdinãdum del pozzo S. D. N. Papæ Curſorem.

Lecta Romæ in Cancellaria Apoſtolica die Sabbati x i x menſis Ianuarii, anno incarnationis Dominicæ M C C C C L X X X V I I, Pont. ſanctiſſ. domini noſtri Innocentii V I I I, Anno Quarto.

Contra impedientes mandata Apoſtolica.

INNOCENTIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Officii noſtri debitum, quo ſumus vniuerſis noſtræ curæ creditis in iuſtitia debitores, exigit, & ad hoc potiſſimum nos inducit, vt huius ſanctæ ſedis Apoſtolicæ auctoritatem, & honorem præſeruemus, ac opportunæ prouiſionis remedia etiam adhibeamus, per quæ ius ſuũ quiſque conſequi valeat, & iniuſtitiam, exquiſitis viis, & a canonibus damnatis modis conculcare, ſatagentium malitiis obuietur, tranſgreſſoreſq; debitis afficiantur pœnis, vt a ſimilibus abſtinere diſcant, & alii ſine virtutis amore, & iuſtitiæ zelo inducti, ſaltem formidine pœnæ perterriti, talia committere non præſumant. Sane multorum clamoribus, & fidedignorum relatione (non ſine maxima mentis noſtræ perturbatione) accepimus, quod ſæpiſſime contingit, & quodammodo in quandam conſuetudinem, ſeu potius abuſum deductum eſt, vt cum aliqui ad Romanam Curiam, ad quam, vtpote communem omnium patriam, ex omnibus mundi partibus confluere ſoliti ſunt, pro iuſtitiæ complemento, in cauſis potiſſime ad forum eccleſiaſticum pertinentibus, conſequendo, accedunt, & cauſas in eadem curia palatii Apoſtolici cauſarum Auditoribus, ſeu aliis iudicibus, contra eorum aduerſarios committi, & citationes ad partes, vt moris eſt, & ſtyli antiquitus in eadem curia obſeruati exiſtit, decerni obtinuerunt, hi contra quos huiuſmodi citationes executioni mandari debent, ad iudicia ſecularia, & alias vetita, principeſq; & potentatus ſeculares recurſum habentes, tam perſonis ſic agentibus, quã notariis publicis, & aliis, etiam quibuſcunque Curſoribus noſtris, huiuſmodi citationes exequi volentibus, per principales, ſeu iudices, & officiales ſeculares, huiuſmodi ſub formidabilibus pœnis inhiberi, & præcipi procurant & faciunt ne illas exequantur, & vt iam factas executiones reuocent, ſeu ſaltem etiam iuramento aſtringi, quod de executionibus huiuſmodi relationes non faciant, aliaſq; ne huiuſmodi executiones fiant diuerſimode impediunt, & quandoq; clerici, quibus in beneficiis eccleſiaſticis ius competit, beneficia ipſa ad ſuorum aduerſariorum inſtantiam reſignare, & illa ius nullum habentibus dimittere compellantur. Notarii vero, ſeu tabelliones publici, & aliæ perſonæ eccleſiaſticæ, plus temporalem, quã æternam pœnam metuentes, de huiuſmodi citationum executionibus, & inhibitionibus, ſeu impedimentis circa illas præſtitis, etiam in virtute per eos in ipſorum creatione ad notariatus, ſiue tabellionatus officium præſtiti iuramenti, ab his, quorum intereſt, requiſiti, metu pœnarum temporalium, huiuſmodi inſtrumenta publica deſuper conficere, & in

publicam formam tradere, aut de his, ſe rogatos facere non audent, ex quo iuſtitia perit, ſeu ſaltem retardatur, beneficiaq́ eccleſiaſtica multotiens abſq́ titulo canonico detinentur occupata, mandata vero Apoſtolica contemnuntur, & auctoritas ſedis prædictæ vileſcit, libertaſq́ eccleſiaſtica conculcatur. Nos igitur cupientes, quantum cum Deo poſſumus, huic morbo, ne vlterius inualeſcat, opportunam medelam adhibere, auctoritate Apoſtolica, hac noſtra perpetua conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes, & ſingulæ perſonæ, tam ſeculares, quàm regulares, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ, ſeu ordinis exiſtant, contra quas in eadem curia cauſæ, quæ in illa tractari conſueuerunt, ſeu poſſunt, de iure, vel conſuetudine commiſſæ ſunt, vel in futurum, tam per appellationem, ſeu deuolutionem ad illam, aut aliàs quomodolibet committerentur, & quæ citationes huiuſmodi in vim commiſſionum Apoſtolicarum decretas, vel decernendas, aut quæuis alia mandata, ſeu reſcripta Apoſtolica, iuſtitiam, vel gratiam continentes, quominus iuxta illorum tenorem executioni demandentur, per ſe, vel per alium, ſeu alios, directe, vel indirecte, quouis quæſito colore impedire, aut impediri facere, ſeu clericis vt beneficia eccleſiaſtica renuncient, aut iuri ſuo aliis ſibi cõpetenti cedant, vel vt à perſecutione cauſarũ, & iuriũ huiuſmodi deſiſtant, mandari facere præſumpſerint, aut pro illis impediendis, & renunciandis ad principes, ſeu officiales ſeculares publice, vel occulte, per ſe, vel alium quouis quæſito colore recurſum habuerint, cauſam perdant, & omne ius, tam in petitorio, quàm poſſeſſorio, in re, vel ad rem de qua agitur eis competens eo ipſo amittant, & ad beneficia ſic renunciata obtinendum inhabiles exiſtant. Aliæ vero perſonæ eccleſiaſticæ, ſeu etiam ſeculares, quas cauſa huiuſmodi non tangit, executionem citationum huiuſmodi, aut aliorum quorumcunque mandatorum, ſeu reſcriptorum, & prouiſionum apoſtolicarum, vt præmittitur, impedientes, aut impedimentis huiuſmodi auxilium, conſilium, vel fauorem, publice, vel occulte, directe, vel indirecte præſtantes, cuiuſcunque conditionis, vel præeminentiæ exiſtant, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant, à qua præterquam in mortis articulo conſtituti, & ſatisfactione præuia, ab alio quàm à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & canonice intrante abſolutionis beneficium nequeant obtinere. Notarii vero, ſiue tabelliones publici prædicti, qui de executionibus citationum, & mandatorum, ac prouiſionum huiuſmodi faciendis, aut quo minus fiant inhibitionibus, requiſiti fuerint inſtrumenta publica deſuper ad inſtantiam intereſſe habentium, ſeu intereſſe prætendentium, ſatisfacto tamen de congruo ſalario, conficere recuſauerint, periurii reatum incurrant, ac executionem officii tabellionatus amittant, fiantq́ infames eo ipſo, & eorum inſtrumentis ſiue ſcripturis publicis poſtmodum per eos ſuper rogatibus poſtea factis, & conficiendis, donec ab huiuſmodi reatu periurii, abſolutionem, & infamiæ abſterſionem obtinuerint, nulla fides in iudicio, vel extra adhibeatur. Et vt huiuſmodi conſtitutio, & ſtatutum ad ſingulorum notitiam deducantur, vniuerſis locorum ordinariis in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, quatenus ſtatutum, & conſtitutio noſtra huiuſmodi per ſe, vel alium, ſeu alios in eorum eccleſiis, vel ciuitatibus publicent, ſeu publicari faciant, ac conſtitutionis huiuſmodi copiam cathedralium eccleſiarum valuis, ita quòd veriſimiliter ad ſingulorum notitiam peruenire valeant, affigi faciant. Necnon pro tempore exiſtenti curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, vt inſtante Procuratore Fiſci noſtri, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum contra omnes, & ſingulos etiam qualitercunq́ prærogatiuatos, quos prædictas ſententias, & pœnas ſibi incurriſſe conſtiterit, eiſdem ſententiis, & pœnis illaqueatos tamdium publice nunciet, & faciat ab aliis nunciari, ac vt excommunicatos ab omnibus arctius euitari, & nihilominus legitimis per eum deſuper habendis ſeruatis proceſſibus, ſententias, & pœnas præfatas iteratis vicibus, aggrauare, auctoritate Apoſtolica procuret, donec ipſi ſic excommũnicati abſolutionis beneficium, ſatiſfactione præuia, meruerint obtinere. Volumus autem conſtitutionem, & ſtatutum huiuſmodi in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in quinterno Cancellariæ prædictæ inter alias inhibi deſcriptas conſtitutiones annotari, & deſcribi, ac poſt duos menſes a die publicationis huiuſmodi computandos, omnes abſentes, præſentes vero in eadem curia poſt diem publicationis huiuſmodi arctare, ac omnibus petentibus dari, & concedi eo modo, quo aliæ conſtitutiones de curia concedi conſueuerunt. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq́ contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari nõ poſſint,

per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, quod quidem indultum decernimus eis, quacunq; auctoritate muniti ſint, in hoc aliqualiter ſuffragari nõ poſſe, quominus huiuſmodi ſentẽtiis, & pœnis ſubiaceant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, præcepti, mandati, voluntatis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M C C C C X C I, Octauo Kaleñ. Februarii, Pontificatus noſtri Anno Octauo.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta Bulla, ſiue conſtitutio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno incarnationis Dominicæ M C C C C X C I, Die vero vltima menſis Ianuarii, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto patris, & domini noſtri domini Innocentii, diuina prouidentia Papæ V I I I, Anno Octauo.

De Reuocatione facultatis conceſſæ ad beneficia reſignanda, & quomodo ipſa reſignari debeant.

INNOCENTIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Sicut bonus paſtor ſuper familiam domus ſuæ ſolerter inuigilans ſic prouidere, ſicq; diligenter debet attendere, quòd inordinata, & indiſpoſita ſi qua inuenerit, in eadem ſubmota difficultate reducat, pariter & reformet, & ſic nonnunquam decet & expedit Romano Pontifici in quo poteſtatis plenitudo conſiſtit, & cuius in factis per eum circa beneficia eccleſiaſtica gratiis adeo eſt ſeruandus intentionis affectus, vt in contrarium acta nullius exiſtant firmitatis, ne beneficia huiuſmodi abſque canonico titulo detineri contingat, circa gratias ipſas pro ſuæ circunſpectionis induſtria votiuæ declarationis, modificationis, & reuocationis adhibere remedium, prout expedire cognoſcit, deſuper ſalubriter prouidere. Sanè, ſicut accepimus, nonnulli obtenta per eos à ſede Apoſtolica licentia reſignandi beneficia eccleſiaſtica per eos pro tempore obtenta extra Romanam curiam in ordinariorum locorum, aut in dignitate eccleſiaſtica conſtitutarum perſonarum, ſeu cathedralium eccleſiarum canonicorum per eos eligendorum manibus, ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis, ac eiſdem in ordinariis perſonis, & canonicis, reſignationes ipſas ab eis, & perſonis compermutantibus, ſeu ſimpliciter reſignare volentibus extra dictam curiam recipiendi, & admittendi, ac reſignata beneficia per compermutantes, ſeu ſimpliciter reſignantes ipſis licentiam habentibus, & per eos ex dicta cauſa compermutantibus huiuſmodi, ſimpliciter vero idoneis perſonis conferendi conceſſa facultate abutentes nonnunquam licentiæ, & facultatis huiuſmodi prætextu, extra, & prope Vrbem, vel alium locum in quo Romanam Curiam reſidere contingit, reſignationes beneficiorum eccleſiaſticorum, quæ obtinent, ſimpliciter, vel ex dicta cauſa pro aliis beneficiis eccleſiaſticis in manibus perſonarum in præfaturis, & eccleſiaſticis dignitatibus conſtitutarum, aut canonicatus, & præbendas in cathedralibus eccleſiis obtinentium, in dicta curia reſidentium ad id extra muros Vrbis, & loci huiuſmodi propterea ſtudioſe ductarum faciunt, & ab illis de ſic reſignatis beneficiis ex dicta cauſa eis, & compermutantibus, & ſimpliciter perſonis aliis reſpectiue prouiſiones fieri procurant. Quandoque vero ex volentibus ſua beneficia eccleſiaſtica reſignare, ad finem, vt de illis perſonæ eis gratæ prouideatur, vel duobus inuicem permutare volentibus complaceant, & faciant, quòd illi, mediantibus huiuſmodi licentiis, & facultatibus, quod quærunt, obtineant indirecte, tam prope locum dictæ curiæ, quàm extra in partibus, in quibus degunt; fingunt ſe aliqua perſæpe tenuiſſima, & etiam ficta beneficia eccleſiaſtica, & quæ nonnunquam tales perſonæ eis conferre procurant, ad effectum huiuſmodi ex cauſa permutationis cum eiſdem perſonis pro illis beneficiis, quæ perſonæ illæ volunt ad illos peruenire, reſignare, virtute licentiæ, & facultatum earundem: & ſic de his, quæ ipſi habentes licentiam huiuſmodi reſignant beneficiis ex dictis cauſis perſonis illis, quorum opera nonnunq̃, vt præfertur, ea habuerunt, & quibus complacere ſtudẽt, de aliis beneficiis, quæ ſic fraudulenter compermutantes ipſi reſignant, vt tandem ad alios

perueniant,ipſis licentiam, & facultatem huiuſmodi habentibus, prouidetur , factaq; ſic hinc inde prouiſione prędicta collata eiſdem licentiã habentibus,beneficia in permutatione hmõi interdũ illico illoꝝ poſſeſſione nõ habita,& nõnunq̃ putantes cautius agere infra paucos dies, habita, vel non habita poſſeſſione huiuſmodi in his in quibus ex dicta cauſa permutationem fecerunt, vel alterius perſonæ manibus ſimpliciter reſignant , vt de illis prouideatur perſonis illis, quibus prouideri intendebant illi, qui ex dicta cauſa illa prius reſignauerant,vt præfertur, vel illa ex cauſa permutationis,cum illo cum quo compermutans primo permutare intendebat,reſignant,pro benificio,quod primo permutans affectabat habere, & completa permutatione ſecunda,per quam primi permutantis beneficium in illum cum quo permutare volebat, perueniat, denuo poſſeſſione etiam non habita collatum ipſi facultatem habenti in ſecunda permutatione beneficium ex cauſa permutationis cum primo permutante, pro illo, quod ipſemet facultatem habens, in prima permutatione reſignauerat beneficio primo permutanti collato reſignat , & ſic in huiuſmodi tertio loco , facta permutatione , quod primo dimiſerant, proprium beneficium recuperant , & illi primo compermutanti , cuius beneficium per eum dimiſſum, in prima permutatione peruenerat ad ſecundo permutantem , in ſecunda permutatione confertur , in huiuſmodi tertia permutatione dimiſſum per dictum ſecundo permutantem beneficium in ſecunda permutatione, & ſic de quorum nullus licentiam obtinet, permutandi propria beneficia per huiuſmodi tres permutationes , & earum circuitum ſucceſſiue factum modo prædicto inuicem permutant , prætextu licentiæ , & facultatis prædictæ , & quod deterius eſt , pro earundem facultatum vſu modo prædicto illas habentes , præmia exigunt , nonnunquam ab eiſdem in quorum fauores illis vtuntur , aliæq; diuerſæ fraudes committuntur, in animarum ſuarum periculum , & Apoſtolicæ auctoritatis contemptum, ac ſcandalum plurimorum . Quidam vero licentiis , & facultatibus huiuſmodi , quo ad beneficia , quæ obtinent diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata non contenti , vt plenius aliis valeant inſeruire, literas licentiæ, & facultatis huiuſmodi cum clauſula, etiam ſi compermutantium , ſeu ſimpliciter in eorum fauorem reſignantium beneficia eccleſiaſtica diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata exiſtant , à ſede præfata obtinere hactenus procurarunt , & procurant indies : & quanquam illi , in quorum manibus ſimpliciter reſignarunt beneficia huiuſmodi dictarum facultatum prætextu iuxta literarum deſuper confectarum teneantur , & debeant de nominibus , & cognominibus beneficiorum ſic reſignatorum , & perſonarum , quibus illa contulerint , ac diebus collationum eorundem agentes Cameræ Apoſtolicæ, aut collectorem, vel ſubcollectorem fructuum,& prouentuum eiuſdem Cameræ debitorum in partibus illis certificare , tamen id facere perſæpe omittunt , in eiuſdem Cameræ non modicum præiudicium & grauamen . Nos igitur huiuſmodi fraudibus,& abuſionibus obuiare volentes, hac in perpetuum valitura conſtitutione , ſtatuimus , & ordinamus prætextu licentiarum, & facultatum huiuſmodi per nos hactenus , & ſedem prędictam conceſſarum, & quos concedi continget in poſterum , nil valide de cætero fieri poſſe in aliquo loco ab eo , in quo nos , & pro tempore exiſtentes Romani Pontifices curiam ſuam tenere contingerit loco per duas dietas legales non diſtant : & eas reſignationes licentiarum huiuſmodi vigore extra dictam curiam per duas dietas huiuſmodi fieri cenſeri, quæ duntaxat in locis ab eadem diſtantibus ad minus per duas dietas huiuſmodi fieri contingent, & non illas, quæ in locis minus diſtantibus fierent in futurum . Quodq; nullus huiuſmodi licentiis, & facultatibus conceſſis & concedendis à nobis , & ſede prędicta quandocunque in poſterum nullatenus vti valeat , niſi dum, & quando beneficia eccleſiaſtica , quæ obtinet ſimpliciter , vel ex cauſa permutationis verè & non ad aliorum commodum ficte reſignare intendit : contrafacientes vero tam infra duas dietas ab Vrbe , etiam verè , quam extra illas ficte , & in fraudem reſignantes , & perſonæ reſignationes huiuſmodi recipientes , & admittentes , ac notarii inde rogati , & teſtes interuenientes , eiuſdem fictionis & fraudis non ignari, ſi Epiſcopi, & ſuperiores, interdicti ingreſſus eccleſiæ , ſi vero alii ab eiſdem fuerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant . Decernentes per reſignationes ipſas , quas ſic contra ſtatutum, & ordinationem huiuſmodi fieri contingeret , in reſignantium pęnam beneficia reſignata vacare, collationes vero quæ fient de eiſdem prætextu facultatem prædictarum nullius eſſe roboris, vel momenti , & haberi debere prorſus pro infectis. Et præſumentes reſignationes huiuſmodi ficte,& nõ verè fieri,ſi illi,qui huiuſmodi facultates habent, & perſonæ compermutãtes cũ eis,

ſeu ſimpliciter in eorum fauorem reſignantes, reſignata per eos beneficia per quatuor menſes ante reſignationes ipſas pacifice non poſſiderint, vel ipſi reſignantes intra menſem poſt reſignationes ipſas morte præuenti fuerint, ſi tamen tempore reſignationum, ſeu permutationum eorundem infirmi erant, ea firmitate de qua deceſſerint. Reuocamus quoque omnes, & ſingulas licentias, & facultates huiuſmodi obtentas à nobis, & ſede prædicta ad beneficia compermutantium, ſeu ſimpliciter in fauorem habentium facultates huiuſmodi reſignantium diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata, vel ex generali reſeruatione affecta; & quoad illa nolumus eas de cætero cuiquam ſuffragari. Et ſi forſan in futurum ſic concederentur, quo ad compermutantium, ſeu ſimpliciter in fauorem huiuſmodi facultates impetrantium, reſignantium beneficia reſeruata, vel affecta, nullius eſſe roboris, vel momenti. Et ſi licentiarum huiuſmodi vigore, tam ex dicta cauſa, quam ſimpliciter reſignantes beneficia eccleſiaſtica quæcumque & qualiacunque cum cura & ſine cura, quorum fructus, redditus, & prouentus viginti quatuor florenorum auri de Camera, ſecundum communem æſtimationem valorem annuum excederent, etiam ſi ex dicta cauſa reſignata forent, inæquales tamen illorum fructus, redditus, & prouentus huiuſmodi exiſterent, vel recipientes, & admittentes reſignationes ipſas agẽtes Cameræ Apoſtolicæ præfatæ, aut collectorem, vel ſubcollectorem prædictos, de diebus collationum, quas fecerint, ac nominibus, & cognominibus beneficiorum, & perſonarum, quibus illa contulerint, ſimpliciter, vel inæqualitate fructuum, redditnum, & prouentuum ſubſiſtere, etiam ex dicta cauſa, quamuis inæqualitas prædicta ad dictam ſummam viginti quatuor librarum non aſcenderet, non certificauerint infra vnum, ſi citra, infra tres menſes à die collationum eorundem, ſi vltra montes reſignationes ipſas fieri contigerit, beneficia ipſa ſic collata, vere tunc cenſeantur eo ipſo, & vt vacantia poſſint libere conferri. Et ne vtentes licentiis, & facultatibus huiuſmodi valeant præmiſſorum ignorantiam allegare, volumus huiuſmodi conſtitutionem noſtram in audientia literarum contradictarum publicari, & in Cancellaria Apoſtolica deſcribi, & præſentes in curia extunc, abſentes vero ab eadem poſt duos menſes, à die publicationis huiuſmodi ligari. Et in literis licentiarum huiuſmodi, clauſulam per quam iniungitur collatoribus onus certificationis prædictæ, iniunctionem ipſam iuxta præſentis conſtitutionis ſeriem de cetero per eos, qui earum expeditione vacant, opportune cum præfixione termini prædicti, & decreto vacationis prædictæ ſi non certificent, appliari, non obſtantibus literis licentiarum huiuſmodi, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Et ne de præmiſſis valeat ignorantia allegari, volumus quod venerabilis frater noſter Rodericus Epiſcopus Portuenſis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, præſentes literas in quinterno Cancellariæ deſcribi, & ſuper præmiſſis pro quolibet petente literas duplicatas de curia per eandem Cancellariam expediri faciat, etiam ſub data tunc currenti valentes, quæ quoad hoc ſub ſingulis datis, ſub quibus literas ipſas duplicatas contigerit expediri, præſentes literæ cenſeantur innouatæ, & in illis contenta, totiens quotiens ſub alia data duplicabuntur, ſub illa à nobis emanari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M C C C C X C I, v Kal. Octobris, Sanctiſſ. domini noſtri domini Innocentii Papæ V I I I, Anno Octauo.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta Bulla, ſiue conſtitutio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, die Iouis, vi menſis Octobris, anno incarnationis Dominicæ M C C C C X C I, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto patris, & domini noſtri domini Innocentii, diuina prouidentia Papæ V I I I, Anno Octauo.

BVLLAE ALEXANDRI VI.

De facultate teſtandi, & diſponendi de palatiis, & aliis ædificiis, etiam extra Vrbem intra decem miliaria.

ALEXANDER Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ea, quæ à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſuadentibus honeſtis cauſis, emanarunt, libenter iure approbationis munimine ſolidamus, vt eo firmius illibata perdurēt, quo ſępius fuerint Apoſtolica auctoritate munita. Dudum ſiquidem á fe. re. Sixto Papa IIII prædeceſſore noſtro emenarunt literæ tenoris ſubſequentis. Sixtus, &c. Ad perpetuam rei memoriam, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno, &c. MCCCCLXXIIII Kal. Ianuarii, Anno Quarto, &c. Et eſt regiſtrata in lib. xvii. Bullarum D. Sixti, fol. cxvi. Nos igitur, qui ad præfatam almam Vrbem noſtram eiuſq; decorem, & venuſtatem, tanto accuratius, acie noſtræ conſiderationis extendere debemus, quanto illa caput eſt orbis, & altiſſimus in ea ſacerdotii principatum, chriſtianæ religionis caput inſtitituit, ac ſui Vicarii ſedem, ad quam de vniuerſis mundi partibus Chriſtifideles in numero confluunt copioſo, voluit collocari: cupientes, vt literæ prædictæ prædeceſſoris præfati, & in eis contenta, perpetuis futuris temporibus noſtræ approbationis munimine ſolidata, firmius obſeruentur, Motu, proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa noſtra ſcientia, etiam de venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E Cardinalium conſilio, pariter, & aſſenſu, literas prædictas, & in illis contenta, ac inde ſecuta quæcunque, auctoritate Apoſtolica, præſentium tenore approbamus, & plenum robur perpetuę firmitatis obtinuiſſe, & obtinere debere, etiam quoad domos, palatia, ędificia, & alia bona immobilia, ac iura quęcunq; in ꝑdictis literis expreſſa in dicta Vrbe, vel extra, aut prope eā ad miliaria decem conſiſtentia, ex fructibus, prouentibus, & emolumentis officioꝝ quorumcun que curię prædictæ acquiſita, & acquirenda in poſterum decernimus, & declaramus: & nihilominus potiori pro cautela literas prædictas, motu, ſcinetia, ac cōſilio, & aſſenſu ſimilibus, in omnibus, & per omnia innouamus, & de nouo concedimus. Illas etiam ad quæcunq; bona immobilia, etiam ex fructibus eccleſiaſticorum beneficiorum, & officiorum prædictorum licite acquiſita ex teſtamento, ac etiam ab inteſtato ad dictos hęredes prouenientia in dicta Vrbe, & eius ſuburbiis conſiſtentia, ac etiam emphitheorica, & feudalia, extendentes ſuper quibus pariformiter, vt ſupra, obſeruari perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, decernentes præſentibus, & aliis literis prædictis per quaſcunque alias literas prædictas, quę à nobis, & ſede prędicta forſan in poſterum, etiam cum quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, & inſolitis, ac etiam præſentibus, & aliis literis prædictis expreſſe derogantibus, etiam motu, ſcientia, ac cōſilio, & aſſenſu ſimilibus emanarent, derogari, & illis quorum intereſt, quouis modo præiudicari non poſſe. Et ſi vllo vnquam tempore quouis modo præiudicatum, & derogatum appareret per literas, & derogationes prędictas ius quæſitum fuiſſe, & eſſe, oblatum cenſeri, & illas tanquam iuris quæſiti ablatiuas omnino eſſe decernentes, ſic per quoſcunq; iudices, & commiſſarios, etiam eiuſdem S. R. E. Cardinales, & cauſarum palatii Apoſtolici Auditores, in quacunq; inſtantia, ſublata eis, & cuilibet eorum quauis alia interpretandi facultate, ſententiari, diffiniri, & iudicari debere. Irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper his à quouis quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Et pro eorum omnium executione votiua venerabilibus fratribus nobis Archiepiſcopo Raguſieñ & Epiſcopo Ferrereñ ac dilecto filio Camerario noſtro, necnon Pręſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, pręmiſſa, vbi, & quando, ac quotiens expediri potuerint, fuerintq; deſuper legitime requiſiti, præſentes ſolemniter publicatas, faciant, auctoritate prædicta, inuiolabiliter obſeruari, & illis, quos præmiſſa concernunt, & pro tempore concernent, deſuper veracis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittant eos contra literarū prædictarum tenorem quomodolibet, quauis auctoritate directe, vel indirecte moleſtari, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, & alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, illos quotiens expediuerit, iteratis vicibus aggrauare procurent, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinarionibus apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ idem prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, cæteriſq; contrariis quibuſcunque, ſeu

aliquibus communiter, vel diuiſim à ſede prędicta indultum exiſtat quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo &c. noſtrę approbationis, conſtitutionis, declarationis, innouationis, conceſſionis, extenſionis, ſtatuti, ordinationis, decreti, & mandati infringere, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno M CCCC XCIIII, Pridie Non. Octobris, Pontificatus ſanctiſſ. dñi noſtri D. Alexandri Papæ VI Anno Tertio.

Contra inuadentes, & verberantes partes aduerſas litigantes, ſeu earum procuratores.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. In eminentis ſedis Apoſtolicæ ſpeculo, diuina diſponente clementia, licet immeriti conſtituti, inter multiplices noſtræ ſolicitudinis curas, quibus aſſidue prę mimur, illam pro noſtro paſtoralis officio in primis ſuſcipere debemus, per quam noſtrę prouiſionis operę ad Romanam curiam, ad quam veluti fidelium matrem, & magiſtram, ac iuſtitiæ fontem, pro illa conſequenda continue de diuerſis mundi partibus confluit multitudo, pro eorum cauſis tractandis, confugientes, illas in eadem proſequentes, ſublatis quibuſuis impedimentis, iura ſua proſequi, & illa proſequendo in eadem curia libere, tute, & quiete perſonaliter valeāt permanere, prout perſonarum, & temporum cōditione inſpecta id in domino conſpicimus ſalubriter expedire: Sanè tam dilectorum filiorum noſtrorum cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorum, eorumq́ locatenentium, & aliorum fidedignorum relatione, quam multorum cauſas ſuas in dicta curia proſequentium grauiſſimis querelis, non ſine maxima mentis noſtræ perturbatione, ſæpenumero accepimus, quòd licet nos fe. re. Innocentio Papa VIII prædeceſſore noſtro, ſicut domino placuit ſublato de medio, ad ſummi Apoſtolatus apicem, diuina fauente clementia, aſſumpti, tam eiuſdem Innocentii, quàm aliorum Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, ſingulis annis in die Cœnæ Domini literas noſtras inter cętera omnes illos, qui per ſe, vel alium, ſeu alios, quaſcunq́ perſonas eccleſiaſticas, vel ſeculares ad eandem curiam ſuper cauſis, & negotiis ſuis recurrentes, illaq́ in eadem proſequentes, aut procurantes negotiorum geſtores, aduocatos, vel procuratores ipſarum, aut etiam auditores, ſeu iudices ſuper dictis cauſis, ſeu negotiis daputatis, occaſione cauſarum, & negotiorum huiuſmodi verberarent, mutilarent, vel occiderent, aut bonis ſpoliarent, & qui per ſe, vel alium, ſeu alios, directe, vel indirecte, prædicta exequi, vel procurare, aut eiſdem conſilium, vel fauorem præſtare non verebantur, cuiuſcunq́ præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus forent, etiam ſi Pontificali, Regali, Reginali, vel quauis alia præfulgerent dignitate, publice excommunicare, vel anathematizare conſueuerimus, prout alii prædeceſſores præfati, etiam per eorum literas ſingulis annis, dicta die facere conſueuerant. A quibus quidem ſententiis nullus per alium quàm Romanum Pontificem, niſi duntaxat in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc, niſi ſub certis modo, & forma expreſſis, abſolui poteſt. Tamen in dies dierum creſcente malitia, quàmplures iniquitatis filii perditionis alumni excommunicationis, & anathematis huiuſmodi ſententias paruipendentes, horrenda inhumanitate, deteſtandaq́ ſæuitia, morteमq́ ſitientes, aliorumq́ videntes forſan ſe in cauſis per eos, vel contra ipſos in dicta curia pro tempore motis, iuſtitiam non fouere, ſuorum ſalutis, ſtatus, & honoris immemores, humani generis hoſte procurante, Deiq́ timore poſtpoſito, eorum in dictis cauſis aduerſarios, aut illas pro eis in eadem curia proſequentes, aut procurantes, aduocatos, vel procuratores eorum, teſteſq́, & cauſarum prædictarum notarios, multotiens diuerſis excogitatis minis afficere, inuadere, verberare, mutilare, & occidere, ſeu per alios, etiam aſſaſſinos talia procurare, & exequi, proh dolor, auſu temerario non erubeſcunt, adeo, vt plerunq́ ius ſuum in ipſa curia proſequentes, metu, & quadam deſperatione ducti cauſas deſerere, aut non ſine magno ipſorum præiudicio, & detrimento ad concordiam, ſeu alias tranſactiones inhoneſtas, pactioneſq́ illicitas contra conſuetam dictę curiæ libertatem deuenire, & ab ipſa curia diſcedere cogantur, in diuinæ maieſtatis offenſam, iuriſdictionis, & auctoritatis apoſtolicæ læſionem, in animarum ſuarum periculum, pernicioſum quoq́ exemplum, & ſcandalum plurimorum. Nos igitur, qui tandem Romanam curiam, veluti ſupremum iuſtitiæ tribunal & ſaluberrimum oppreſſorum omnium refugium, liberam, immunem, & ſecuram omnibus conſeruare debemus, conſiderantes attentius, quòd plures pęnarum prauitas, quàm Dei ti-

mor, arcere ſolet à voluntate peccandi, & propterea tanto periculo volentes occurrere animarum, ac tam nefarios præſumptores, & facinoroſos homines eccleſiaſticæ animaduerſionis mucrone ferire, vt metus pœnæ meta huiuſmodi præſumptionis exiſtat, huius perpetuæ, irrefragabilis conſtitutionis edicto, de venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio prædictas excommunicationis, & anathematis, omneſq; & ſingulas ſententias, cenſuras, & pęnas eccleſiaſticas in talia præſumentes per canonicas ſanctiones, ac alias Apoſtolicas conſtitutiones quomodolibet latas & promulgatas, auctoritate Apoſtolica approbantes, & innouantes, ac omnes & ſingulos prædictos, qui forſan ſub illis comprehenſi nō eſſent, extendentes, & ampliantes, ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus omnes & ſingulæ eccleſiaſticæ, ſeculares'ue perſonæ cuiuſcunque qualitatis, dignitatis, & ſtatus, gradus, ordinis, & præeminentiæ fuerint, quæ earum in cauſis tam beneficialibus, quàm profanis, ac criminalibus, ſiue mixtis in dicta curia nunc & pro tempore pendentibus etiam ſuper his, quibus literę executoriales iam decretæ ſuum debitum conſecuræ non fuiſſent effectum, aduerſarios, aut illa pro eis proſequentia & procurantia, ſiue aduocatos, aut procuratores ipſorum, aut auditores, & alios iudices quoſcunq;, teſtes, & notarios præfatos minis afficere, inuadere, verberare, mutilare, & occidere, ſeu per alios talia procurare, & exequi quomodolibet pręſumpſerint, quanquam mutilatio, vel mors ex hoc forſan non ſequatur, aut tales ſcienter acceptauerint, defenderint, ſeu occultauerint, eiuſq; conſilium, auxilium, vel fauorem publice vel occulte, directe, vel indirecte pręſtiterint, ſiue qui præmiſſa etiam pro aliis quomodolibet commiſerint, vltra ſententias, cenſuras, & pęnas prędictas, quas etiam ipſi pari modo incurriſſe noſcantur, ſi ex colliti gantibus cauſam ipſam, & omne ius tam in petitorio, quàm poſſeſſorio, ac in re, vel ad rem, cauſa vel occaſione huiuſmodi quomodolibet competens eo ipſo perdant, pęnitus & amittant. Si vero alii fuerint ab ipſa curia & omnibus eiuſdē Romanæ eccleſiæ terris perpetui exilii omni ſpe reſtitutionis adempta. Et ſi mutilatio membri, vel mors (quod Deus auertat) ſubſequatur, vltra cauſæ, & iuris amiſſionem, ac exilii pęnam huiuſmodi tam ipſi, quàm pro eis præmiſſa exequentes, & omnes alii ſupradicti depoſitionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio, læſæ maieſtatis crimine ſententias incurrant ipſo facto. Eorumq; officia etiam eiuſdem Romanæ curiæ beneficia quæcunq; extunc ipſo iure vacare decernimus, & quę, vt præmittitur, vacatura, noſtræ & ſedis Apoſtolicę prædictę collationem & diſpoſitionem de ſimili fratrum eorundem conſilio reſeruamus. Inhibentes ne quis, pręter Romanum Pontificem, quacunque ſit ſuper hæc auctoritate munitus, de illis diſponere, vel circa illa per viam permutationis, vel aliàs innouare quoquomodo præſumat. Et decernentes extunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, libere aliis per nos, & ſedem prędictam dumtaxat conferantur. Sintq; etiam in ſuis bonis omnibus à cunctis perpetuo diffidati nihilominus & banniti, ac infames, & inhabiles habeantur. Et poſtquam probabilibus conſtiterit argumentis aliquem ſcelus tam execrabile commiſiſſe, nullatenus alia excommunicationis, & anathematis, amiſſionis, depoſitionis, ſeu diffidationis, & banni huiuſmodi aduerſus eum ſententia requiratur. Et vt ipſi nefarii præſumptores, ac facinoroſi homines à tam execrabili ſcelere facilius, & frequentius reprimantur, omnibus & ſingulis eccleſiaſticis, ſecularibuſq; perſonis, etiam cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub ſimili excommunicationis, & anathematis latę ſententię pęna, à qua non niſi, vt pręfertur, abſolui poſſint, diſtrictius iniungimus, vt eos omnes, quos pręmiſſa commiſiſſe, & procuraſſe, ac iura meditatos eſſe ſciuerint Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, vel alteri per quem ad eius notitiam facile poſſit peruenire, per ſe, vel alios quantocitius reuelare non omittant, pro reuelatione huiuſmodi gratiam: & ſi complices fuerint veniam conſecuturi. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, necnō omnibus illis, quę pręfati prędeceſſores in ſuis, & nos in noſtris literis prędictis voluimus nō obſtare, cęteriſq; contrariis quibuſcunque. Vt autem præſentes ad communem omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus illas in Cancellaria Apoſtolica, & Audientia literarum contradictarum, quas extunc quoſcunq; ligare decernimus, & deinde ſingulis annis prima die, qua per pręfatos Auditores, & Locatenentes audientia tenetur in loco dictę Audientiæ publicari, & in dicta Cancellaria inter alias extrauagantes, ac etiam inter dictorum Auditorum conſtitutiones deſcribi, vt hi, quos contigerit, quòd ad ipſos non peruenerint,

aut illas ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum nõ ſit veriſimile apud ipſos remanere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę approbationis, inuocationis, extenſionis, ampliationis, ſtatuti, ordinationis, conſtitutionis, reſeruationis, inhibitionis, iniunctionis, voluntatis, mandati, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D II, Idus Aprilis, Pontificatus noſtri Anno Decimo.

Hadrianus Promaronus.

BVLLAE IVLII II.

Contra aſpirantes ad Papatum ſimoniacè.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Cum tam diuino, quàm humano iure in ſpiritualibus præcipue deteſtabiliter ſimoniæ ſit labes prohibita, & longe magis in electione Romani Pontificis Vicarii Ieſu Chriſti domini noſtri abhominabilis ſit, & vniuerſali eccleſiæ pernicioſa, Nos qui regimini eiuſdem vniuerſalis Eccleſię, meritis licet imparibus, annuente domino præſidemus, cupientes quantum cum Deo poſſumus in præmiſſis pro tantæ rei neceſſitate, ac periculi magnitudine, vt tenemur, in poſterum ſalubriter prouidere, de fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio, & vnanimi conſenſu, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate, & de poteſtatis noſtræ plenitudine, ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & diffinimus, quòd ſi (quod Deus pro ſua clementia, & in omni bonitate auertat) contingerit, poſtquam nos, vel ſucceſſores noſtros ſucceſſiue ipſe Deus ab huiuſmodi vniuerſalis eccleſię regimine abſoluerit, humani generis inimico procurante, & ambitione, vel cupiditate ad hoc inclinante, ſeu impellente electionem Romani Pontificis, ab eo, quem eligi contigerit, vel ab aliquo, ſeu aliquibus de cętu Cardinalium quomodolibet votum dantibus, per ſimoniacam hæreſim in dando, promittendo, vel recipiendo pecunias, bona cuiuſcunque generis, caſtra, officia, vel beneficia, ſeu promiſſiones, & obligationes, commiſſam, per ſe, vel alium, ſeu alios quomodocunque, & qualitercunque, etiam in duarum partium, vel omnium Cardinalium vnanimi concordia quomodolibet, etiam per viam aſſumptionis vnanimiter, nemine diſcrepante, etiam ſine ſcrutinio factę celebrari, vel fieri, non ſolum huiuſmodi electio, vel aſſumptio eo ipſo nulla exiſtat, & nulla eidem ſic electo, vel aſſumpto adminiſtrandi in ſpiritualibus, & temporalibus facultatem tribuat, ſed etiam contra dictum ſic electum, vel aſſumptum de ſimoniaca labe, à quocunque Cardinali, qui eidem electioni interfuerit, opponi, & excipi poſſit, ſicut de vera, & indubitata hæreſi, ita quod à nullo pro Romano Pontifice habeatur. quinimmo ipſe ſit à priori ſuo Cardinalatu, & alio quocunque honore, eccleſiis cathedralibus, etiam Metropolitanis, & patriarchalibus, monaſteriis dignitatibus, & aliis quibuſcunque beneficiis, & penſionibus, quæ tunc obtinebant in titulum, vel in commendam, aut aliàs quomodocunque eo ipſo abſque alia declaratione priuatus exiſtat: & idem electus non apoſtolicus, ſed apoſtaticus, & tanquam ſimoniacus, & hæreſiarca, & ad prędicta omnia & ſingula perpetuo inhabilis habeatur, & ſit. Nec huiuſmodi ſimoniaca electio per ſubſequentem ipſius intronizationem, ſeu temporis curſum, aut etiam omnium Cardinalium adorationem, ſeu obedientiam, vllo vnquam tempore conualeſcat. Liceatque omnibus & ſingulis Cardinalibus, etiam illis, qui huius ſimoniatæ electioni, ſeu aſſumptioni conſenſerint, et poſt intronizationem, & adorationem, ſeu obedientiam, ac etiam vniuerſo Clero, populo Romano, necnon ſubditis, & ſancti Angeli de Vrbe, ac quarumuis aliarum Romanæ Eccleſiæ arcium Pręfectis, Caſtellanis, Capitaneis, & aliis officialibus, quocunque homagio, ſeu iuramento, vel cautione præſtitis non obſtantibus, à talis electi, etiam intronizati, obedientia, & deuotione impune, & quandocunque diſcedere (ipſis fidei Romanæ Eccleſię, & obedientiæ futuri Romani Pontificis canonicè intrantis nihilominus aſtrictis permanentibus) & eum, vt magum, ethnicum, publicanum, & hæreſiarcam euitare. Ad cuius quoque confuſionem poſſint Cardinales, qui præfatę electioni ſe opponere voluerint, ſi præſumpſerint ſe regimini vniuerſalis Eccleſiæ prætextu talis electionis ingerere, auxilium brachii ſecularis contra eum implorare. Nec tales ab eius obedientia diſcedentes, tanquam tunicę domini ſciſſores, aliquarum propter dictum diſceſſum pęnarum, ſeu cenſurarum vltioni ſubiaceant. Cardinales vero, qui

cum ſic ſimoniace elegerint, à ſuis ordinibus, etiam Cardinalatu titulis, & honore, ac quibuſcunque Patriarchalibus, Archiepiſcopalibus, Epiſcopalibus, & aliis prælaturis, ac dignitatibus, & beneficiis, quæ in titulum, vel commendam tunc obtinebant, vel in quibus, ſeu ad quę ius tunc habebunt, abſque alia declaratione priuati exiſtant, niſi ab illo pęnitus, & cum effectu diſceſſerint, & reliquis Cardinalibus, qui huiuſmodi ſimoniæ non conſenſerint, infra terminum octo dierum poſtquã fuerint ab eis requiſiti perſonaliter ſi fieri poterit, aliàs per ædictum publicum ſe abſque fictione, vel fraude viuerint, & coniunxerint. Et tunc ſi prælatis aliis Cardinalibus ſe vniuerint, & coniunxerint in priſtinum ſtatum, & ad priſtinos honores, & dignitates, etiam Cardinalatus, ac eccleſias, & beneficia, quibus præerant, & quæ obtinebãt reintegrari, rehabilitari, ac reſtitui; & repoſiti ab huiuſmodi ſimoniæ labe, & cenſuris, ac pœnis eccleſiaſticis quibuſcunq;, abſoluti eo ipſo exiſtant. Mediatores vero proſonetæ, trapezitę tam clerici quàm laici, cuiuſcunque dignitatis, qualitatis, & ordinis fuerint, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, ſiue Epiſcopali, vel alia ſeculari, mundana, ſiue eccleſiaſtica dignitate prædicti, etiam quorumcunq; Regum, & Principum Oratores vel Nuncii huius ſimoniacæ electionis participes ſint omnibus ſuis eccleſiis, beneficiis, prælaturis, & feudis, ac aliis quibuſcunque honoribus, & bonis eo ipſo priuati, & ad ſimilia inhabiles, ac etiam actiue & paſſiue inteſtabiles, & eorum bona ipſo facto ad inſtar reorum criminum læſæ maieſtatis Fiſco Apoſtolicæ ſedis applicentur, & deuoluantur ſi prædicti delinquentes eccleſiaſtici fuerint, vel alias Romanæ Eccleſiæ ſubditi. Bona vero, & feuda taliter delinquentium non ſubditorum ſecularium in partibus exiſtentia Fiſco ſecularis principis, in cuius territorio bona ſita fuerint, ipſo facto ſimiliter applicentur. Ita tamen, quòd ſi infra tres menſes à die quo notum fuerit illos ſimoniam commiſiſſe, vel participaſſe Principes dicta bona fiſco ſuo actualiter non applicauerint, extunc illa fiſcò Eccleſiæ Romanæ applicata cenſentur, & ſint eo ipſo abſque aliqua ſimili declaratione. Promiſſiones quoque, & obligationes, ſiue ſponſiones propterea quandocunque, etiam ante tempus dictę electionis, etiam extra perſonas Cardinalium, per quoſcunq; alios quomodocunq; factæ cum quauis inexcogitabili ſolemnitate, & forma, etiam iuratæ conditionales, ſiue euentuales, & in forma excommiſſarum ex quacunque cauſa, etiam depoſiti mutui cambii, confeſſionis de receptis, donationis, attendamenti, vel venditionis, permutationis, vel alterius cuiuſcunq; contractus, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ factæ, ſint nullæ & inualidæ, & ad agendum inefficaces, nulluſq; illarum vigore cogi, vel cõſtringi poſſit in iudicio, vel extra. Liceatq; omnibus ab illis impune abſque aliquo metu, ſiue periurii nota recedere. Et inſuper liceat Cardinalibus, qui electioni prædictæ ſimoniacæ interfuerint, & à præfato ſic electo diſceſſerint, adhibitis ſecum aliis Cardinalibus, etiam illis, qui huiuſmodi ſimoniacæ electioni conſenſerunt, & poſtea eidem Cardinalibus in dicta ſimonia nõ complicibus ſe vniuerint, ſi ſecum eidem vnire voluerint, alioquin ſine eis ad alterius nihilominus Pontificis electionem non expectata alia ſententia declaratoria ſimoniacæ electionis huiuſmodi, eadem tamen præſente noſtra conſtitutione ſemper in ſuo robore permanente, libere alias tamen canonice deuenire, & Concilium etiam generale indicere, & conuocare in loco idoneo, prout eis videbitur expedire. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, & præcipue fe. re. Alexandri Papæ III, quæ incipit, Licet de euitanda diſcordia, & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, etiam in conciliis generalibus æditis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Inhibentes poſtremo omnibus & ſingulis S. R. E. Cardinalibus, qui pro tempore erunt, & eorum ſacro Collegio, ne Apoſtolica ſede vacante, prædictis contrauenire, vel contra præmiſſa, vel aliquo præmiſſorum ſtatuere, diſponere, & ordinare, vel aliquo modo facere, ſeu attentare præſumãt quocunq; exquiſito colore vel cauſa, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pęna, quam ipſo facto incurrant, & à qua non niſi per Romanum Pontificem canonice electum, abſolui poſſint, niſi in mortis articulo. Decernentes extunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper his, vel aliquo præmiſſorum à quoq̃ ſcienter, vel ignoranter, etiam per nos contigerit attentari. Vt autem præſentis conſtitutionis, decreti, ſtatuti, ordinationis, ac inhibitionis noſtræ tenor ad omnium notitiam deducatur, volumus præſentes literas noſtras in valuis baſilicæ principis Apoſtolorum, necnon Cancellariæ, ac acie campi Florę affigi, nec aliam earundem literarum publicationis ſolemnitatem requiri, aut expectari debere, ſed huiuſmodi affixionem pro ſolemni publicatione, & perpetuo robore ſufficere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum conſtitutio-

nis, ordinationis, ſtatuti, decreti, diffinitionis, applicationis, approbationis, & inhibitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D V, Decimonono Kal. Februarii, Pont. noſtri Anno Secundo.

F. Argentineñ.
Sigiſmundus.

Contra non ſoluentes annatas.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Romani Pontificis prouidentia circunſpecta ad ea libenter intendit, per quæ animarum periculis, eccleſiarum, & monaſteriorum diſpendiis obuietur, Cameræq; Apoſtolicæ, cui diuerſa impenſarum oneta pro Eccleſiæ Romanæ ſtatu conſeruando quotidie incumbunt, indemnitati debite prouideatur. Dudum ſiquidem ad audientiam fe. re. Bonifacii V I I I, & Alexandri V, Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, deducto quòd nonnulli ad Patriarchales, Metropolitanas, & cathedrales eccleſias, monaſteria, & prioratus, tam regulares, quàm ſeculares promoti, ſeu de quibus per eoſdem prædeceſſores, ſeu ſedem Apoſtolicam, prædictis eccleſiis, monaſteriis, ſiue prioratibus hactenus quomodolibet prouiſum fuerit, in expeditione literarum Apoſtolicarum ſuper prouiſione huiuſmodi negligentes exiſtebant: quidam vero ex prędictis, quòd deterius erat, abſque huiuſmodi literis in ſuæ ſalutis interitum ad eccleſias, monaſteria, & prioratus huiuſmodi præter & contra ſtilum, & morem Romanę curiæ laudabiliter obſeruatos, ac etiam Apoſtolicas prohibitiones accedere præſumpſerant, ac eccleſiarũ, monaſteriorum, vel prioratuum huiuſmodi regimini, gubernationi, & adminiſtrationi ſe etiam ingerebant, & immiſcebant, ac ingerere, & immiſcere damnabiliter præſumebant, iidem prædeceſſores cupientes huiuſmodi damnis inſtantibus, & futuris remedium adhibere opportunum; videlicet idem Bonifacius prædeceſſor noſter vnam perpetuo valituram conſtitutionem, quę incipit, Iniunctæ, per quam inter alia ſanxit, vt Epiſcopi, & alii prælati, ſuperiores, necnon abbates, priores, & cæteri monaſteriorum regimina exercentes, quocunque nomine cenſerentur, qui apud dictam ſedem promouerentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munera reciperent, ad commiſſas eis eccleſias, ac monaſteria, abſque dictę ſedis literis huiuſmodi eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionẽ, continentibus accedere, ſeu bonorum eccleſiarum, ſiue monaſteriorum huiuſmodi adminiſtrationem recipere non pręſumerent, nulliq; eos abſque dictarum literarum oſtenſione reciperent, aut eis parerent vel intenderent. Quod ſi forſan cõtra pręſumptum foret, quòd per Epiſcopos, & prælatos, abbates, & priores, & alios monaſteriorum regimina exercentes prædictos medio tempore actum fore, irritum haberetur, necquicquam interim iidem Epiſcopi, vel pręlati, abbates, priores, vel regimina huiuſmodi exercentes de eccleſiarum, & monaſteriorum prouentum perciperent eorundem. Capitula vero, & conuentus eccleſiarum, & monaſteriorum ipſorum, & alii quicunque ipſos abſque huiuſmodi dictæ ſedis literis recipientes, vel obedientes eiſdem, tamdiu eſſent à beneficiorum ſuorum fructuum, & prouentuum perceptione ſuſpenſi, donec ſuper hoc eiuſdem ſedis gratiam meruiſſent, obtinere. Alexander vero prædeceſſor memoratus ipſius Bonifacii prædeceſſoris inhærendo veſtigiis, ac de conſilio tunc venerabilium fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium auctoritate Apoſtolica, & ex eius certa ſcientia aliam, quę incipit, Ex iniuncto, ædiderit conſtitutionem, per quam etiam inter alia ſtatuit, & decreuit, quòd omnes, & ſinguli Patriarchę, Archiepiſcopi, Epiſcopi, electi, adminiſtratores, commendatarii, abbates, & priores huiuſmodi, quibus per eum auctoritate Apoſtolica hactenus alicui Patriarchali, Metropolitañ. vel Epiſcopali, Eccleſiis, vel monaſteriis, ſeu de prioratibus, conuentualibus, etiam in adminiſtrationem, vel commendam prouiſum extitiſſet, & eorum literas vſque ad totalem expeditionem, & receptionem earundem literarum incluſiue expediri non feciſſent, ſub pęna priuationis eccleſiarum, monaſteriorum, & prioratuum huiuſmodi, & omnis iuris eis, & prouiſionibus prædictis quomodolibet acquiſiti (quam quemlibet negligentem incurrere voluit eo ipſo, & quòd eccleſias, & monaſteria, ac prioratus, negligentium præmiſſa ad effectum perducere, ex ea die, prout extunc præfata auctoritate vacare, & Apoſtolicæ ſedis diſpoſitioni ſpecialiter reſeruata fore decreuit, & declarauit) tenerentur, & deberent literas huiuſmodi ſuper prouiſionibus ipſis per ſe; vel alios vſque

ad præfatam earum totalem expeditionem, ac receptionem , vt præmittitur, incluſiue expediri feciſſe infra annum à data prouiſionis factæ continue computando. Illi vero, quibus prouideri contingeret quomodolibet in futurum de eccleſiis, monaſteriis , aut prioratibus huiuſmodi, ſeu alicui eorundem ſub pęna ſimili, quam, vt præfertur, incurrerent, etiam infra annū à die prouiſiouis faciendæ continuæ computari ſimiliter tenerentur, & deberent literas ipſas etiam ad prædictam totalem expeditionem, & receptionem incluſiue expediri feciſſe, & interim ſub eadem pęna per ſe, vel alios abſque literis prouiſionis in forma de regimine, gubernatione, ſeu adminiſtratione, vel quaſi eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuumq; prædictorū, vel alicuius eorum ſeu bonorum eorundem in ſpiritualibus , vel temporalibus nullatenus ſe ingerere, vel aliter ſe immiſcere, aut ſuper his, vel eorum aliquo, ſeu dependentibus vel connexis iuriſdictionem aliquam quomodolibet exercere præſumerent , cæteriſq; pęnis contra prædictos à iure, vel ab homine, etiam ratione negligentiæ, muneris conſecrationis, vel benedictionis non ſuſcepti, ſtatutum, & inflicturum, & aliis in ſuo robore permanſuris : Irritum, & inane cenſens ex ea die ſi ſecus vel aliter ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter in poſterum contigerit attentari quomodolibet . Succeſſiue vero recolendæ memoriæ Pius Papa II etiam prædeceſſor noſter, cupiens tam ſaluti animarum, quàm ipſius Cameræ Appſtolicæ indemnitatibus ſalubriter prouidere, ac exiſtimans eas, quas in dicta Camera deinceps pro annata beneficiorum per eos auctoritate Apoſtolica eſſecutorum obligari cōtingeret , infra terminos eis conſtitutos , omnino Cameræ prædictæ ſatisfacturos , ſi vltra ſententiam excommunicaiionis, quam non ſatisfaciendo in termino ſibi præfixo ipſo facto incurrerent, aliqua per eum illis pęna fortior infligeretur, præmiſſis, ac certis aliis rationabilibus cauſis animum ſuum mouennbus , per quandam conſtitutionem ſuam , quæ incipit, Romani Pontificis perpetuo prouidit eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuit , & ordinauit, ac decreuit, & declarauit, quòd omnes & ſingulæ obligationes, quę ex illa die ſuper annatis quorumcunq; beneficiorum in dicta Camera reciperentur, intelligerentur, quòd obligati ſi infra eis pręfixos terminos Cameræ Collectoribus in partibus pro tempore exiſtentibus ſatisfacere defeciſſent, tam, ipſo facto lapſo eodem termino ſententiam excommunicationis incurrerent, quàm beneficiis ſuis pro quibus in dicta Camera ſe obligaſſent, omnino eſſent, cenſerentur priuati . Illi vero, qui non pro ſe, ſed pro aliis, vt principalibus, & priuatæ perſonæ ſuper huiuſmodi annatis ſe obligarent, vltra incidentiam excommunicationis ſententię prædictæ ſi in termino conſtituto dictę Cameræ, vel Collectoribus non ſoluiſſent ipſo facto, ſuis omnibus quæ obtinerent beneficiis ſimiliter itnelligerentur eſſe priuati, atque talium beneficia poſſent in euentum prædictum per quoſcunque libere, & licite impetrari . Dehinc fe. re. Innocentius Papa VIII, ſimiliter præcceceſſor noſter per quandam ſuam conſtitutionem, quæ incipit, Apoſtolicæ Cameræ, accepto per eum quòd ex ordinatione Pii prædeceſſoris huiuſmodi optatus effectus non proueniat ex eo, quod diceretur eandem conſtitūtionem non fuiſſe acceptam, & moribus vtentium comprobatam, volens ſuper præmiſſis oportune prouidere , eiuſdem Pii prædeceſſoris ordinationem, ac omnia, & ſingula in ea contenta anctoritate Apoſtolica comprobauit . Illaq; robur perpetuæ firmitatis obtinere iuxta illius continentiam & tenorem debere decreuit . Et eadem auctoritate ſtatuit, quòd ante illam diem obligati Cameræ eidem ex cauſis prædictis, qui non ſoluiſſent, ſtatutis eis terminis, & propterea excommunicationis ſententiam , ac priuationis pęnam præfatas incurriſſent , ſi curiales infra vnum , citramontani infra tres, vltramontani infra nouem menſes à die publicationis ipſius, ſiue conſtitutionis in Camera Apoſtolica computando, dictæ Cameræ de eis, quæ debebant ſatisfacere , ex tunc eo ipſo ab excommunicationis ſententia abſoluti, & ad beneficia, quibus propterea iuxta ordinationem Pii prędeceſſoris huiuſmodi priuati exiſtebant , reſtituti cenſerentur . Et ſi non ſoluiſſent in terminis prædictis priuationis ſententiam prædictam incurrerent eo ipſo . Quodq; illi, qui poſt dictam ſuam ordinationem, & conſtitutionem ſe obligarent, excommunicationis & priuationis pęnas prædictas , iuxta eiuſdem Pii prædeceſſoris ſui ordinationem omnino incurrerent . Et impetrantes beneficia per huiuſmodi priuationem vacantia , vel contra eos de huiuſmodi priuatione excipientes audiri deberent per quoſcunque auditores, nec repelli poſſent, eo prætextu, quod conſtitutio prædicta non fuerit recepta, & moribus vtentium cōprobata . Et ſic voluit per quoſcunq; Auditores , & iudices in Romana curia, & extra eam ſecundum eandem ordinationem iudicare, ſublata eis, & cuilibet eorum qualibet aliter iu-

dicandi,

dicandi,& interpretandi facultate,& auctoritate. Ac inſuper voluit, ꝙ quitationes, quas obligati prædicti à Collectoribus, vel ſubcollectoribus Camerę Apoſtolicæ haberenr, nullam fidem facerent, niſi per publicum probarentur inſtrumentum. Nos igitur cupientes ne prouiſiones, conceſſiones, & gratiæ Apoſtolicæ ſedis, & præcipue quæ à nobis emanarunt, & pro tempore emanabunt diu maneant in ſuſpenſo, ſed producte ad actum iuxta Apoſtolicas conſtitutiones deducantur: & ne eccleſiarum, monaſteriorum, & prædictarum dignitatum eccleſiaſticarum prælati, ſeu commendatarii, & adminiſtratores abſq; titulo, & literis Apoſtolicis, in animarum ſuarum periculum regimini, & adminiſtrationi eorundem ſe ingerere, aut alias illis immiſcere præſumanr. Ac ne Cameræ Apoſt. redditus minuantur, ſed damnis eiuſdem obuietur, in præmiſſis omnibus prouidere prædictorum prædeceſſorum noſtrorum inhęrendo veſtigiis, Motu proprio, & ex certa ſcientia conſtitutiones præfatas, & earum quamlibet innouantes præſenti conſtitutione perpetuo valitura, declaramus, decernimus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd conſtitutiones Bonifacii, Alexandri, Pii, & Innocentii prædeceſſorum noſtrorum huiuſmodi, etiam quoad pęnas, & cenſuras, etiam priuationis in eis expreſſas, quoad futura in omnibus, & per omnia, iuxta illarum tenores qui omnes inuiolabiliter perpetuis futuris temporibus obſeruentur. Quo vero ad præſentia, præterita, conſtitutiones, & ordinationes eaſdem moderamus ſub hac forma, videlicet, quód quo ad Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, electos, adminiſtratores, commendatarios, Abbates, Priores, & alios quoſcunq; quibus auctoritate Apoſtolica de Patriarchali, Metropolitani, vel cathedrali eccleſiis, aut monaſteriis, ſeu prioratibus, conuentualibus, etiam in adminiſtrationem, vel commendam, hactenus prouiſum extitit. Et ſub his literis vſque ad totalem expeditionem, & receptionem earundem expediri infra terminum in conſtitutione Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi præfixum non fecerunt, vel etiam ſine literis confirmationis, prouiſionis, vel commendæ, conſecrationis, & benedictionis eccleſiarum, monaſteriorum, vel prioratuum adminiſtrationem acceperunt, & illi incumbunt, vel etiam quoad illos, qui pro annatis quorumcunq; beneficiorum in dicta Camera Apoſtolica ſe pro ſe ipſis, vel aliis infra certum tempus pro ſolutione obligauerunt, & ſtatutis terminis non ſoluerunt, ac propterea ſententias, & pęnas in pręmiſſis conſtitutionibus & obligationibus contentas incurrerunt. Si citramontes infra quatuor: Si vltra montes infra octo menſes à die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica computando literas huiuſmodi totaliter expedierint, & ad ſe receperint, & de his quæ debent Cameræ prædictæ ſatisfecerint, extunc dum tamen per prouiſiones, collationes, ſeu alias quaſlibet diſpoſitiones de eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, dignitatibus, & beneficiis prædictis a prædicta ſede Apoſtolica, vel aliàs a quocunq;, vel quocunq; factas non ſit alteri ante datam huiuſmodi conſtitutionis noſtræ ius quæſitum, eo ipſo ab excommunicationis ſententia, & aliis pęnis, quibus per prædictas conſtitutiones, vel obligationes reſpectiue obligati eſſent abſoluti, & ad beneficia quibus propterea priuati eſſent, plenarie reſtitui, auctoritate noſtra cenſeantur, perinde ac ſi præmiſſa omnia, & ſingula in ipſis, conſtitutionibus contenta pęnitus obſeruaſſent, & pęnas præfatas non incurriſſenr. Quod ſi prædictas literas non expediuerint, & illis conſtitutionibus non paruerint, vel in terminis ipſis non ſoluerint, pęnas prædictas, etiam priuationis eo ipſo incurriſſe ſe nouerint, quos etiam tenore pręſentis cōſtitutionis expreſſe pęnis, & cenſuris eiſdem innodamus, & priuatos declaramus. Et inſuper eadem auctoritate Apoſt. ſtatuimus, & ordinamus, quòd illi, quos pro annatis huiuſmodi dictæ Cameræ teneri conſtiterit, etiam ſi aliàs illas ſoluere nullatenus promiſiſſent, ſeu ad illarum ſolutionem non aliter ſe ſpecialiter obligaſſent, ſi literas hactenus deſuper Apoſtolicas aliqua machinatione, vel fraude adhibitis ſolutione annatæ, vel obligatione in eadem Camera minime facta recepiſſent, dum tamen beneficia ipſa fuiſſenr, ſeu fuerint quomodolibet realiter aſſecuti ad ſolutionem annalem, & iurium prædictorum efficaciter teneantur. Et niſi infra quatuor menſes ſi citramontani, & octo menſes ſi vltramontani fuerint à die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica computando de annata debita ſatisfecerint dictæ Cameræ Apoſtolicæ, vel eius collectoribus, de qua ſolutione appareat per inſtrumentum publicum, lapſo dicto termino, beneficiis pro quibus de annatata ſoluenda tenentur, omnino ſint, & intelligantur eo ipſo priuati. Etſi in omnibus & ſingulis pręmiſſis ēt ꝑ quoſcunq; iudices, ēt S.R.E Cardinales, & palatii Apoſt. Auditores & alios in Romana curia, vel extra eam in cauſis in quauis inſtantia, etiam per appellationem

vel alio quouis modo quocunq;, & qualitercunq; pendentibus iudicari debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, perpetuo decernimus, & declaramus: Non obſtantibus omnibus, quæ iidem prædeceſſores in præfatis ſuis conſtitutionibus voluerunt non obſtare, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Vt autem hæc innouatio, ſtatutum, voluntas, decretum, & ordinatio, ac declaratio noſtra ad omnium, & ſingulorum notitiam deducantur; nulluſq; poſſit deinceps aliquam excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, vtq; perpetuo firma, & illibata permaneant, auctoritate, & tenore prædictis volumus, & mandamus vt in valuis noſtræ Cancellariæ tribus vicibus, diuerſiſq; diebus dum ipſa Cancellaria tenebitur, & donec durabit, p aliquem ex Curſoribus noſtris affigantur & teneantur, exindeq; in libris Cancellariæ Apoſtolicæ vbi ſimilia deſcribi, & regiſtrari conſueuerunt per officiales Cameræ prædictæ, ad quos pertinet ad perpetuam rei memoriam deſcribantur, & regiſtrentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ innouationis, ſtatuti, decreti, ordinationis, declarationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D V, Quinto Kalen. Auguſti. Pont. noſtri Anno Secundo.

Contra non ſoluentes annatas.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Ex debito Paſtoralis officii, nobis, meritis inſufficientibus, ex alto commiſſi, quo vnicuique ſumus in iuſtitia debitores, ad ea libenter intendimus, per quæ Cameræ Apoſtolicæ, & venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Collegii, ac ſedis Apoſtolicæ officialium indemnitati, vt & iura illorum illæſa ſeruentur, volens ſalubriter prouideri, ac ea, quæ propterea a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris proceſſiſſe comperimus, ne diſſuetudine, incuria, aut aliàs depereant, ſed firma, perpetuo, & illibata perſiſtant, libenter Apoſtolico munimine roboramus, ac alias ſtatuimus, & ordinamus, prout in domino proſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem a fe. re. Paulo Papa II prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis. PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Decet Romano Pontifici in ſuis fore gratiis liberalem, quòd in eccleſiarum, & monaſteriorum, aut clericalis ordinis perſonarum ſecularium, ſiue regularium fauorem conceſſa in Cameræ Apoſtolicæ, vel aliud præiudicium non redundent. Sane dudum ad humiles diuerſorum poſcentium ſupplicationes, & ex certis rationabilibus cauſis tunc expreſſis inducti, tam nos, quàm S R. E. Mart. V, Euge. IIII, Nico. etiam V, Caliſtus III, & Pius II, Pontifices prędeceſſores noſtri, quamplura diuerſorum ordinum monaſteria, prioratus, præpoſituras conuentuales, necnon dignitates maiores in cathedralibus, etiam Metropolitanis, & principales in collegiatis eccleſiis, adminiſtrationes quoque, officia, & beneficia eccleſiaſtica, etiam diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata inuicem, vel aliis cathedralibus etiam Metropolitanis, vel collegiatis eccleſiis, earumq; capitularibus menſis, ac menſariis dignitatibus, collegiis, vniuerſitatibus, & beneficiis, & præſertim congregationis Canonicorum regularium ſancti Auguſtini, Lateraneñ. & de Scopeto, ſeu ſancti Saluatoris nuncupatorum monachorum, S. Iuſtinæ Paduanæ, montis Oliueti, S. Benedicti, Ciſtercieñ. Vallis vmbroſæ, & Cartuſieñ. ordinibus, preſbyterorumq; S. Georgii in Alega Venetiarum, atq; aliis monaſteriis, domibus, hoſpitalibus, fabricis, & piis locis, vtriuſq; ſexus perſonarum ſub diuerſis modis & formis Apoſtolica auctoritate vniuimus, incorporauimus, annexuimus, applicauimus, atq; ſubmiſimus, propter quæ eccleſiæ, monaſteria, prioratus, prępoſituræ, dignitates, adminiſtrationes, officia, & beneficia vnita huiuſmodi amplius nequaquam vacare ſperant. Cumq; propterea Camera Apoſtolica, necnon venerabilium fratrum noſtrorum S R. E. Cardinalium Collegium, & ſedis Apoſtolicæ officiales detrimentum non modicum patiantur, Nos, quorum intereſt eorundem Camerę collegii, & officialium indemnitati proſpicere volentes, quemadmodum par eſt, & vniones, incorporationes, annexiones, applicationes, & ſubmiſſiones prędictæ ſi alias rite rationabiliter proceſſerint, ita in ſua firmitate pmaneant, q ipſorum quibus vna cum ſuis oneribus vnita fuere cōmodis diſeruiatur, & aliorum iura propterea nō ledanť auctē Apoſt. tenore pręſentiū ſtatuimus, & ordinamus, decernimus & declaramus,

quo'd omnia,& ſingula monaſteria, videlicet illa, quorum fructus, redditus, & prouentus ad ſummam Centum florenorum auri de Camera ſecundum communem æſtimationem aſcendunt annuatim, ſiue in libris eiuſdem Cameræ taxati reperiantur communia,& minuta ſeruitia, atque alia iura debita,& conſueta, tam ipſis Cameræ,& Collegio, quàm officialibus prædictis. Reliqua vero monaſteria, prioratus,præpoſituræ,præpoſitatus,dignitates,perſonatus, adminiſtrationes,officia,& beneficia,vt præfertur,vnita,pro quibus Cameræ Apoſtolicæ annata,ſeu alia iura ſolui conſueuerant,vel debeant,temporibus retroactis,& de ſoluendo ſingulis certis temporibus futuris obligatio in eadem Camera per inaduertentiam facta non fuit, annatam,ſiue medios fructus vnius anni,in poſterum ſingulis Quindecim annis perpetuo ſeeuturis eidem Cameræ ſoluere teneantur,& debeant: & quòd de omnibus monaſterijs,prioratibus, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, & beneficiis, vt præfertur, vnitis, à quorum vnionum temporibus poſtquam illæ fuere ſortitæ effectum, anni Quindecim effluxerunt infra annum proxime futurum communia minuta, & alia iura, ſeu annatas,& medios fructus huiuſmodi ſoluere aſtringantur, etiam ſingulis annis Quindecim in futurum, prout multi alii ſimiles vniones, & gratias obtinentes faciunt, & facere conſueuerunt,& ad hoc hi,quorum intereſt, infra ipſius anni ſpacium ſe in eadem Camera efficaciter obligare debeant cum effectu, alioquin ſi à ſolutione, aut obligatione præmiſſis ceſſare præſumpſerint,vniones,annexiones,incorporationes prædictę habeantur penitus pro infectis,& ſic vnita monaſteria, prioratus,præpoſituræ,præpoſitatus,dignitates, perſonatus,adminiſtrationes, officia, & cuiuſuis qualitatis, aut generis beneficia huiuſmodi tanquam verè vacantia poſſint libere à ſede prædicta impetrari, & canonice obtineri, ac ſi vniones ipſæ, & ſuper eis confectæ literæ,proceſſus quoque habiti per eoſdem,& quæcunque inde ſecuta nullatenus emanaſſent: non obſtan. vnione, & aliis prædictis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis,ordinationis,& voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei,ac beatórum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ, MCCCCLXIX, Octauo idus Ianuarii, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

CVM autem (ſicut accepimus) ex huiuſmodi, & quæ poſtea, tam per recolendæ memoriæ Sixtum IIII, Innocentium VIII, & Alexandrum VI, etiam Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros hactenus factæ fuerunt, perpetuis vnionibus, & applicationibus, ex multorum negligentia, ſiue malitia, qui dictis literis parere in animarum ſuarum periculum hactenus contempſerint,dicta Camera in ſuis iuribus non mediocrem patiatur iacturam,Nos volentes eorundem Cameræ Collegii,& officialium indemnitati conſulere,tam ſtatutum,ordinationē, decretum,& declarationem prædictas, quàm omnia, & ſingula alia in ipſis præinſertis literis contenta eadem auctoritate Apoſt. tenore præſentium approbamus,& innouamus,ac inuiolabiliter obſeruari debere,ac omnes & ſingulos cuiuſcunq; qualitatis, gradus, vel conditionis fuerint, qui tempore datæ publicationis præinſertarum literarum ſoluere tenebantur, & hactenus non ſoluerunt, & illis, qui poſtea ſe obligarent, ſeu aliàs ratione monaſteriorum, & aliorum beneficiorom ſic vnitorum ad valorem Centum florenorum auri de Camera communi æſtimatione aſcendentium, vel quorum fructus, redditus,& prouentus, in eiſdem libris ad ſimilem ſummam taxati reperiuntur eidem Cameræ ſoluere tenentur, ad integram ſolutionem eidem Camerę de præmiſſis faciendam infra annum à die publicationis præſentium computandum, iuxta tenorem dictarum literarum, & ſub pęnis in illis contentis, vt par eſt, omnino teneri,& allegari decernimus: non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D V, Quinto Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno Secundo.

De facultate teſtandi, & diſponendi de palatiis, & aliis ædificiis vrbanis, ſeu ruſticis.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Licet ad ea, quæ per ſedem Apoſtolicam conceſſa fuerunt, plenam obtineant roboris firmitatem, nõnunquam tamen Romanus Pontifex illa, cum ab eo petitur, libenter approbat, vt ea firmius illibata perſiſtant, quo magis fuerint ſuo præſidio communita. Dudũ ſiquidem à fe.re. Sixto Papa IIII prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis, SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Etſi vniuerſis Romanæ Eccleſiæ dominio temporali ſubiectis ciuitatibus, pro eorum ſtatu proſpero, & incrementis felicibus, Apoſtolica nos deceat prouiſione conſulere, Almæ tamen Vrbi noſtræ ſanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli martyrio conſecratæ, quæ ipſius Petri ſedes, ſacerdotii principatus, & Chriſtianæ religionis caput eſt, eo nos conuenit ampliori cura proſpicere, quo ipſa ſacerdotalis ciuitas cunctis aliis prælata, nobiſq; peculiaris filia, & paterna dilectione cõiuncta exiſtit. Cupientes igitur pro inſtauratione dictæ Vrbis, quæ cauſantibus ſiniſtris euentibus in ciuibus, incolis, & ædificiis, plurimum diminuta eſt, vt annuente altiſſimo, virorum copia inſtauretur, & quantocitius ipſius ſtructuræ, & ædificia refectionem, & reparationem pro eius venuſtate, & decore conſequatur, ſuiſq; ſtatuti, & neceſſitati oportunis remediis conſulatur, de venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu, hac perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes & ſinguli tam noſtri Curiales Ro. curiam ſequentes, q̃ alii cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis exiſtant, etiã ſi Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, vel quauis alia eccleſiaſtica, aut mundana dignitate præfulgeant, & ſi regulares fuerint, adminiſtrationem, aut dignitatem obtineant, qui palatia, domos, caſalia, ſiue alia ædificia vrbana, vel ruſtica ædificarunt, ædificauerint, aut ædificabunt, ſeu fundari, & ædificari fecerunt, vel fecerint in futurum, aut ędificata, & conſtructa emerunt, aut emerint, ſeu ement, aut illa, vel cenſus annuos, iura, & quæuis immobilia bona in dicta Vrbe, vel extra, aut prope eam ad miliaria Decem alio quouis iuſto titulo tam ex bonis, & pecuniis propriis, quàm ex fructuum, reddituum, & prouentuum, ac eccleſiaſticorum beneficiorum ad eos ſpectantium prouentibus acquiſiuerint hactenus, vel acquirent in poſterum, de eiſdem caſalibus, domibus, palatiis, ædificiis, cenſibus, iuribus, necnon territoriis, feudis, iuriſditionibus, & bonis aliis quibuſlibet dummodo ad eccleſias, monaſteria, & alia pia loca, aliter quàm ex fructibus eorum, vt præfertur, de quibus ad effectum præſentium licere volumus eis pro voto diſponere non pertineãt, in vita ipſorum, & mortis articulo, prout eis videbitur, diſponere, teſtari, codicillari, eaq; legare, relinquere, ſeu inter viuos, & cauſa mortis, aut pro remuneratione laboris, vel obſequiorũ eis impenſorum quibuſuis perſonis cuiuſcunque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, etiam ſi aliàs hæredes, ligatarii, donatarii, vniuerſales, aut particulares hæredes, ſucceſſores, & perſonæ aliæ ad quas ex dominorum voluntate peruenerint, illa filii, nepotes, conſanguinei, affines, familiares, vel alii ẽt ſi incapaces, & inhabiles ſint, & inhabilitate vel incapacitate quacunq; notati (dummodo criminis læſæ maieſtatis rei, aut Eccleſiæ Romanæ prædictæ hoſtes non exiſtant) erogare, donare, legare, relinquere, ac etiam in pios, & alios quoſcunq; vſus conuertere. Etſi ipſas eccleſiaſticas aut dignitatem, ſeu adminiſtrationem habentes, regulares perſonas de bonis prædictis aliter non diſpoſito decedere contigerit, palatia, domus, caſalia, & alia ipſorum bona in Vrbe prædicta, vel infra miliaria huiuſmodi conſiſtentia; ad proximiores ſuos, etiam ſi agnati, cognati, & minus capaces, vel inhabiles fuerit, vt præfertur, ſalua tamen gradus prærogatiua iuxta diſpoſitionem iuris, ſi aliter de ipſorum decendentium voluntate non conſtet, bona prædicta deueniant, ipſiq; proximiores, ſiue agnati vel cognati in eis ſuccedere poſſint, & debeant in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi deſcendentes filii, nepotes, agnati, & cognati, habiles, capaces, & hæredes ſcripti exiſterent. ac palatia, domus, caſalia, & reliqua bona ipſorum ex labore, vel induſtria, non autem ex fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis acquiſita fuiſſent, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex certa ſcientia concedimus: eiſq; facultatem, & poteſtatem teſtandi, codicillandi, legandi, concedendi, donandi, erogandi, proximioribus vero, necnon agnatis, & cognatis prædictis, etiam incapacibus, & defectum natalium patientibus in eis, vt præfertur, ſuccedendi licentiam liberam impartimur:

Diſtrictius inhibentes dilectis filiis Cameræ Apoſtolicæ Clericis, & aliis noſtris, ac curiæ, & vrbis prædictarum officia libus, necnon eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum eccleſiaſticorum locorum, Prælatis, Capitulis, Conuentibus, Prioribus, Prætatis, Plebanis, Rectoribus, aliiſq; quocunq; nomine nuncupentur ne de bonis per eoſdem, vt præmittitur, relictis legatis donatis, ſeu quouis modo in dicta Vrbe, vel extra infra ſpatium prætaxatum dimiſſis; quouis modo ſic intromittere, aut illa petere, vendicare, ſeu hæredes, & ſucceſſores decedētium perſonarum earundem illorum occaſione impedire, aut moleſtare quoquomodo præſumant, ac decernentes irritum, & inane quicquid per quoſcunque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtroꝝ ſtatutū, ordinationis, voluntatis, conceſſionis, elargitionis, inhibitionis, & conſtitutionis infringerē, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicę M.C CCCL XX, Quarto Kal. Ianuarii, Pontificatus noſtri Anno Quarto. NOS igitur qui eoſdem Curiales tanquam præcipuos noſtros, & Romanæ Eccleſiæ filios, propter continuam, quam nobiſcum, & Romanos Pontifices pro tempore exiſtente conuerſationem habent, quiq; laborū & onerum nobis, & Romanæ curiæ incumbentium participes ſunt, quodam ſpeciali & particulari præ cæteris aliis noſtræ curæ commiſſis proſequimur dilectionis affectu. Cupientes quantum cum Deo poſſumus, eorum commoditatibus prouidere, & indemnitatibus occurrere, Motu proprio, non ad ipſorum Curialium, vel aliquorum aliorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, literas prædictas cum inhibitionibus, ac omnibus & ſingulis aliis in eis contentis capitulis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium confirmamus, & approbamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & iuxta illarum tenorem obſeruari debere decernimus, volumus, & mandamus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis; cæteriſq; contrariis quibuſcūq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, approbationis, decreti, voluntatis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D V I I, Tertiodecimo Kal. Ianuarii, Pont. noſtri Anno Quinto.

De reformatione tribunalium Vrbis.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Ad perpetuam rei memoriam. Decet Romanum Pontificem ex debito ſui paſtoralis officii proſpicere, & vbique, præſertim in hac alma Vrbe, ad quam pro iuſtitia totius orbis confluit, ne propter varios diuerſorum iudicum & tribunalium concurſus, ac varias, & diuerſas procedendi formas, præſertim pauperes litigantes in eorum bono iure lędantur, ſed vt cuilibet ius ſuum explicite quantum poſſibile ſit, reddatur, & iuriſdictiones ius reddentium ita diſtinctæ ſint, vt nulla confuſio, & perplexitas oriri poſſit. Sane, prout ex multorum querela, ac nuper à dilectis filiis nobilibus viris Ludouico de Matheis, & Mariano de Caſtellanis, ac Lutio de Lutis Conſeruatoribus Romanorum ciuium, & Cameræ præfatæ Vrbis, necnon Ludouico de Cencis Priore Capitum Regionū, & Paulo de Planca noſtri Conſiſtorii, & ipſorum Conſeruatorum Aduocato, accepimus, adeo à certis temporibus citra diuerſa iudicum tribunalia in Vrbe inſurrexiſſe, adeo etiam ipſi iudices, tam ordinarii, quàm delegati inter ſe concurrere, & in procedendo varium modū obſeruare, vt ſæpe litigantes ipſi, confuſione quadam perterriti, cauſas ipſas deſerere cogantur, aut illas inchoare non audeant, ſæpe etiam adeo celeri iudicio expediri, vt præcipitari quodāmodo videantur, in magnum ipſorum litigantium præiudicium, ac iuſtitiæ, & officii noſtri detrimentum. Nos igitur in præmiſſis prouidere volentes, ac cupientes ne litigantes ipſi tam in confuſione tribunalium huiuſmodi, quam etiam in expenſis, & eorum bono iure grauentur. Quodq; etiam quilibet forum ſuum intelligat, & ſequatur, inhærentes etiam veſtigiis felicis recordationis Sixti Papæ Quarti patrui prædeceſſoris noſtri (vt etiam accepimus) quaſdam deſuper conſtituit ordinationes, in volumine Statutorum dictæ Vrbis deſcriptas, Motu proprio, non ad ipſorum Conſeruatorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, ſtatuimus, & ordinamus,

quòd omnes incolæ Romæ habitantes (dummodo non ſint campſores, & notabiles mercatores Romanam curiam ſequentes, Oratores Principum, & aliarum Communitatum, familiares Cardinalium, continui tamen commenſales, vel officiales Romanæ curiæ, dummodo Romani non exiſtant, aut curiales Romanæ curiæ ſequentes, & in illius vſu exiſtentes) qui omnes in eorum foro, necnon ciues omnes ſeculares conueniantur In curia Capitolii aut coram aliis officialibus ſecularibus Vrbis, prout ad eorum officium ſpectat, & non aliter. Quodq; omnes clerici Romani conueniantur coram Vicario noſtro in ſpiritualibus in Vrbe, aut aliis clericis, & officialibus eccleſiaſticis Vrbis ad quos ſpectat. Ac quòd de omnibus exceſſibus factis in Vrbe ratione territorii, laici puniantur per officiales laicos Vrbis, clerici vero Romani per Vicarium præfatum. Itemq; laici, qui ſequuntur curiam, tam mares, q̃ fęminæ, & nõ alii conueniantur in curia Mareſcalli, dummodo non ſint perſonæ prædictæ, videlicet campſores, & notabiles mercatores Romanam curiam ſequentes, Oratores Principum, & Communitatum, familiares Cardinalium laici, vel officiales Romanaæ curiæ, etiam curiales, qui indifferenter conueniantur duntaxat coram Auditore Cameræ, tanquam iudice exemptorum in ciuilibus, in criminalibus vero quo ad laicos eandem curiam ſequentes inter ipſum Anditorem, & Mareſcallum, & Guberriatorem ſit locus præuentioni, dummodo non agatur de pęna capitali, vel mutilatione membri, quo caſu Auditor non ſe intromittat, iuxta alias noſtras literas deſuper expeditas. Volumus etiam quòd ab eodem Mareſcallo appelletur ad præfatum Auditorem Cameræ: & quòd iudex deputandus per ipſum Mareſcallum non poſſit ſtare in officio vltra duos annos, & in fine cuiuſlibet anni debeat ſyndicari per Syndicum per nos deputandum, & repertus culpabilis puniri, in reliquis ſeruentur literæ noſtræ deſuper æditæ. Inſuper volumus, & mandamus q Vicecamerarius, ſiue Gubernator in Vrbe nullum tribunal cognitionum cauſarum priuatarum teneat, neque per ſe, neque per alium, ſed ad eum venientem ad ſuum iudicem remittat, & ſit ſuper intendens, vt quilibet in præmiſſis officiis ſuos terminos obſeruet, & contrafacientem puniat, aut nobis referat: & debeat carceres omnium præmiſſorum viſitare vnà cum aliis ad id per nos per alias noſtras literas deputatis, & de officialium omnium, maxime Notariorum maleficiorum tranſgreſſionibus cognoſcere. In conuentibus autem ſtatum, aut pacem, & quietem ciuitatis, & Romanæ curiæ quantum videat neceſſe eſſe officialem ad quem ſpectat iuuare, & omnia pro poſſe ad pacem reducere. Necnon cauſis querelarum contra Barones, ac capitales, videlicet, mortis naturalis, & brigarum vna cũ paceriis iuxta formam ſtatutorum Vrbis, & treugarum, ſeu ſecuritatum, aut pacis ruptarum, etiam per ſe ipſum. Item mercedum ſalariorum, quas cauſas mercedum ſine tribunali, & ſcriptura ſummarie manu regia cognoſcere poſſit, & terminare iuxta formam dictorum ſtatutorum, vel iuris communis, vbi ſtatuta deficerent, & in quibus omnibus locus ſit præuentioni inter ipſum, & Senatorem, & ſi concurrat, Senator præferatur. Notarii vero Gubernatoris ſoli per ſe ipſos, & non per ſubſtitutos officium exerceant ſine tribunali, prout alias Ludouicus Sabinus, & Marius Geretanus tempore eiuſdem Sixti prædeceſſoris exercere ſolebant, qui etiam regiſtra aliqua non faciant. Ipſeq; Gubernator vnum tantum Condeſtabilem, ſeu Capitaneum retineat cum x x v ſatellitibus, & ſine dicto Condeſtabili executiones ipſiuis Gubernatoris fieri non poſſint. Volumus etiam quòd idem Gubernator vigore obligationum in forma Cameræ Apoſtolicæ non poſſit aliquem excommunicare, nec excommunicatum publicare, nec cenſuris eccleſiaſticis in aliquo caſu vti, prout antiqui Gubernatores non ſunt vſi, & cenſuræ per eum ſuper hoc latæ ſint ipſo iure nullæ. Similiter volumus, q Baricellus ſit merus executor, & nullum iudicare valeat, quodq; executiones in capitalibus per eum fiendæ fiant in Capitolio, prout ab antiquo conſuetum fuit, niſi aliter pro temporis, & maleficii qualitate, & grauitate viſum fuerit, expedire poſſit, & repertos infragranti crimine punire iuxta formam Breuis facultatis ſuæ. Item volumus q omnes officiales quicunq; ſint, etiam Gubernatoris, & Auditoris Cameræ prædictorum, & reliqui alii, & etiam ipſe Baricellus in fine cuiuſlibet anni ſyndicari debeant per aliquos per nos deputandos iuxta formam earundem literarum noſtrarum: ipſeq; Gubernator teneatur pro ſe, & eius officialibus, & in principio eius officii debeat ſuper hoc cauere. Similiter Auditor Cameræ præfatæ in fine cuiuſlibet anni teneatur reddere rationem coram eiſdem deputãdis de geſtis per ſe, & eius Locumtenentẽ. Volumus etiam vt litibus finis citius imponatur, quòd tam à iudicibus Capitolinis, quàm etiam quibuſcunque aliis in cauſis, quæ aliàs eſſent de foro Capitolino, appelletur ad Capitaneum

Vrbis,vel alium per nos deputandum dummodò quod cauſas dicti fori in Capitolio tribunal teneat, quod etiam in cauſis in curia Gubernatoris eiuſdem pendentibus, & quæ pendere cō-rigerit habere locum decernimus, à quo iudice appellationis appellari non poſſit, niſi prout, & quantum ſtatuta huiuſmodi in cauſis curiæ Capitolii permittunt. Poſtremo mandamus in omnibus curiis ordinariis Vrbis, & in omnibus ſolutionibus Notariorum executorum, etiam pro executionibus fiendis per ipſum Baricellum, ac pro mercedibus quorumcunq; aliorum officialium ſeruari tabulam marmoream in Capitolio affixam, & vbi in aliquibus caſibus illa deficeret, mandamus ſeruari ſtatuta Vrbis. Volumus etiam q̄ pro quibuſuis ſigillationibus, præſertim mandatis de relaxando incarceratos, & aliis quibuſuis apodiſſis nil ſoluatur, niſi pro ut in dicta tabula continetur, ſeu in dicta curia Capitolii ſeruari conſueuit, ita tamen, quod pro relaxatione innocentum nil penitus ſoluatur per ipſum captiuum, ſed per eum ad cuius inſtantiam forſan captus fuit, maxime in capturis pro ſuſpecto, & fugitiuo, quo caſu nouas reformationes dictæ Vrbis ſeruari volumus, decernentes in Vrbe præfata nulla alia ordina-riorum iudicum tribunalia teneri poſſe, nec iuriſdictiones cauſarum exerceri, niſi in locis prædictis: Quodq; ſententiæ tam diffinitiuæ quàm interlocutoriæ, necnon decreta, execu-tiones, mandata, proceſſus, cenſuræ, & quicquid ſecus contra præmiſſa fieret, nullius fore ro-boris, vel momenti, præſentibuſq; derogari nō poſſe, nec derogatum cenſeri, etiam per nos, aut ſucceſſores noſtros, niſi de nominibus, & cognominibus litigantium, iudicum, & intereſ-ſe habentium ac ipſarum præſentium de verbo ad verbum totalis, & ſpecialis mentio fiat. Mandantes Gubernatori, Senatori, Auditori Cameræ, Mareſcallo, Baricello, eorumq; iudi-cibus, & executoribus præfatis, necnon quibuſuis aliis perſonis ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac Centum ducatorum pęnis totiens quotiens contra præmiſſa, ſeu aliquod prę-miſſorum fecerint, incurrendis, & in eorum ſyndicatibus exigendis, ne contra ordinationes, ſtatuta, & volentatem noſtrā hmōi cōtrauenire, aut aliquid attentare audeant. Nōobſtanti-bus conſtitutionibus, ordinationibus apoſtolicis, ac quibuſuis priuilegiis, etiam fori ac exem-ptionibus, indultis, & facultatibus, quibuſuis perſonis, etiam Vicecamerario, ſeu Gubernato-ri præfatis, aut Collegiis, vel Confraternitatibus, etiam quauis cauſa, & motu proprio, & ex certa ſcientia, ac cum quibuſuis clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis fortiſſimis, etiam quibus derogari non poſſet, niſi ſub certis modo, & forma per nos, & ſedem Apoſtolicam conceſſis, & concedendis, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, voluntatis, decreti, & mandati infringere, vel vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X I I, Quinto Kal. Aprilis, Pont. noſtri Anno Nono.

V. Copis.

De reformatione officialium Romanæ curiæ.

IVLIVS Papa Secundus, Ad perpetuam rei memoriam. Etſi Romanus Pontifex in Apoſtolicæ ſublimitatis ſpecula conſtitutus, ex debito paſtoralis officii diuina diſpoſitione ſibi commiſſi, aſſidua meditatione cordis vigilare, & ſolicite intendere debet, vt cuncta, quæ Chriſtianę Reipublicæ commoditatem & vtilitatem reſpiciunt, ſalubriter dirigantur. Per Apoſtolicę tamen ſedis officia, per quorum exercitium in ſpiritualibus, & temporalibus, fide-lium negotia geruntur, ſi qua labentis temporis curſu, aut calamitate, ſeu peruerſorum malitia excreſcente per ipſos Officiales deformata fuerint, ad ſtatum debitum redigenda ſolertioris diligentiæ ſtudium vertit, vt per ſuæ prouiſionis miniſterium appetitus noxii limitentur, Chri-ſtiq; fideles perinde non lędantur, ſed iuſtitia, & æquitate vigente, innordinata, & damnoſa ad debitę reformationis reducantur effectum, prout rerum, & temporum qualitate penſata con-ſpicit in domino rationabiliter expedire. Sanè, non ſine graui moleſtia, accepimus, quòd quamuis per fe. re. nonnullos Romanos Pontifices, ſeu ab eis deputatos, & per nos in inſtitu-tione, & erectione, ſeu aliàs regiminè & gubernatione officiorum prædictorum, quantum il-lorum officiales pro taxis, ſalariis, emolumentis, laboribus, ſeu mercedibus eorum recipere deberent, diuerſæ conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta ædita fuerint, tamen plurimi officia-les præfati, ſiue temporum aduerſa conditione inducti, aut auaritia excęcati, ſeu prædeceſſo-rum noſtrorum indulgentia, & manſuetudine abutentes, eorum conſcientiarum prodigi, ex-

Confirmata per Leonem X ut infra.

comunicationis ſententiam contra eos latam, & promulgatam, qui contrafecerint in ordinationum, conſtitutionum, & ſtatutorum huiuſmodi contemptum incurrere non expauentes, conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta præfata non obſeruant, ſed in taxis, ſalariis, ſeu mercedibus recipiendis, facultatibus ampliandis, & extendendis, modum, & formā in eis expreſſam excedunt, quinimmo, quod etiam nullatenus ferendum eſt, etiam ſi nihil eis a partibus negotia proſequentibus debeatur, noua grauamina, & angarias quotidie imponentes, pro eorum arbitrio pecuniæ expetunt, & exigunt, in animarum ipſorum periculum, & partium detrimentum, pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum, totiuſq; Romanæ curiæ infamiam, & iacturam. Nos igitur attendentes, quòd fideles præfati ex diuerſis mundi partibus, tum ad dictam ſedem venerandam, tum ad animarum ſalutem promerendam, & procurandam, & pro incumbentium negotiorum expeditione accedunt, indecens, iniquum, & non tollerandum fore duximus pietatem in diſpendium retorqueri. Cupientes igitur huiuſmodi damnandis conatibus, & indebitis exactionibus more boni paſtoris, cuius non eſt pati ouem deglutiri, ſed conſeruari opportune prouidere, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris Raphaele Oſtień. Camerario, & Marco Prænestineń. Epiſcopis, & Thoma. tt. S. Martini in Montibus, & Leonardo tt. S. Suſannæ Maiori Pęnitentiario, necnon Antonio. tt. S. Vitalis, & Petro tt. S. Euſebii presbyteris, & Alexandro ſancti Euſtachii, & Loyſio ſanctæ Mariæ in Coſmedim Diaconis, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, reformatoribus per nos nuperrime deputatis, diſcuſſione, & deliberatione matura pro vtilitate, & conſeruatione dictæ curiæ & officialium, ac ad tollendos clamores, querelas, & querimonias, quæ indies propterea audiuntur, Motu proprio, non ad aliquorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta prædeceſſorum præfatorum, & noſtra huiuſmodi circa taxas, ſalaria, & emolumenta, facultates, & mercedes dictorum officialium diſponentia auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium innouamus, & quo ad illa (vt in eis continetur) ſtatuimus, & ordinamus, illiſq; ſtare, & in ea inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Et nihilominus omnibus & ſingulis Vrbis noſtræ Gubernatori, Senatori, Cameræ Apoſtolicæ Auditori, Clericis, & Præſidentibus. Notariis dictæ ſedis de numero participantium, ac Secretariis noſtris, Subdiaconibus, Acolytis, cerimoniarum Clericis, Cubiculariis, literarum Apoſtolicarum, etiam de maiori præſidentia Abbreuiatoribus, Scriptoribus, & Sollicitatoribus eorundemq; ac Penitentiariæ Apoſtolicę, Breuium Apoſtolicorum, Archiuii Romanæ curiæ Scriptoribus, Plumbi, & ipſarum literarū ac ſupplicationum per nos & de mandato noſtro ſignatarum regiſtrorum Magiſtris, Clericis, & Regiſtratoribus. Plumbatoribus, taxæ plumbi collectoribus, audientiæ contradictarum, & cauſarum palatii Apoſtolici Auditoribus, Iudicibus, & Commiſſariis curiæ præfatæ, Pęnitentiariæ, & Audientiæ huiuſmodi Procuratoribus, Aduocatis Conſiſtorialibus, Curſoribus, ſacri palatii Apoſtolici, Cameræ, & Auditoris Cameræ Notariis. Ripæ Præſidentibus, Parafrenariis noſtris, & venerabilium fratrum noſtrorum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, ſeruientibus armorum Officialibus ad portam ferream, cæteriſq; Officialibus Sedis, & Curiæ prędictarum, nunc, & pro tempore exiſtentibus, ne pro taxis, mercedibus, emolumentis, laboribus, regularibus, aut cuiuſuis alterius lucri, & receptionis nomine, aliquid in pecuniis, rebus, bonis, aut promiſſionibus, quomodocunq; & qualitercunq; directe, vel indirecte, etiā à ſponte dantibus, & offerentibus, vltra quàm in eorum officiorū primæua inſtitutione, ſeu erectione reſpectiue, ſi de ea conſtare, aut apparere poteſt, & in ea de taxis, ſalariis, mercedibus, vel emolumentis huiuſmodi caueatur, alioquin quàm temporibus piæ memoriæ Nicolai V, Caliſti Tertii, & Pauli II etiam prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum Officiales qui tunc temporis officia huiuſmodi obtinentes, & exercentes ſimiliter reſpectiue capiebant, ſeu capere poterant, ſeu conſueuerant, petere, recipere, vel exigere, per ſe, vel alium præſumāt, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, à qua (excepto mortis articulo) non niſi per Romanū Pontificem abſolui poſſint, & pro prima Centum Ducatorum auri de Camera, pro ſecunda ſuſpenſionis exercitii, & perceptionis emolumentorum ad ſex menſes, Fabricæ Baſilicæ principis Apoſtolorum dictæ Vrbis applicandorum: pro tertia vero vicibus, quibus contrafecerint, priuationis officiorum pęnis ipſo facto incurrendis abſque aliqua declaratione mandamus. Necnon ipſos Officiales contrafacientes ad reſtituendum quicquid vltra pręmiſſa receperint, illis à quibus ea perceperint obligatos fore decernimus, & declaramus. Quarum pę

narum executores venerabiles fratres noſtros Camerarium, Vicecancellarium, & Pęnitentiarium maiorem S.R.E. Cardinales, qui nunc ſunt, & pro tempore erunt, eſſe volumus. Et ipſis non exequentibus, aut non curantibus procedere, iuxta qualitatem officialium eis ſubditorũ, & ab ipſis dependentium. executionem dictarum pęnarum per prædictos venerabiles fratres noſtros Reformatores, & quemlibet ex ipſis octo Cardinalibus inſolidum fieri volumus, & mandamus, omni prorſus exceptione, & cauillatione remotis, ipſoſq; exnunc executores pręmiſſorum facimus, conſtituimus, & ordinamus, & eorum quemlibet. Ne tamen propter præmiſſa grauamina, & indebitas exactiones, ac inhoneſtas taxas in perniciem publicæ vtilitatis tendentia, & tendentes aliquibus officiis in Romana curia per inaduertentiam, vel aliter tempore inſtitutionis, & fundationis per bo. me. prædeceſſores noſtros, vel non impoſitas approbare, & confirmare videamur, declaramus, tenore præſentium, noſtræ intentionis non fuiſſe, nec eſſe illa aliquo modo probare, ſeu confirmare per præmiſſa, ſed habita cum Reformatoribus matura. & diligenti diſcuſſione, & examine ad rectitudinis, & æquitatis normam reducere, & reformare, illaſq; & illa corrigere & emendare: non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, ſtatutis quoq;, & cõſuetudinibus officiorum huiuſmodi, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, aut quauis alia firmitate roboratis priuilegiis, indultis, literis, & mandatis Apoſtolicis, etiam in quinterno Cancellariæ Apoſtolicæ, aut libris Cameræ præfatæ, vel alibi deſcriptis, publicatis, & innouatis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine. etiam cum quibuſuis clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis fortioribus, efficacioribns, inſolitis, aut magis vrgentibus, ac damnorum, etiam pro fide catholica paſſorum, iurium ceſſorum, ſeu ablatorum, vel quauis alia grandi, & inexcogitabili conſideratione intuitu, vel reſpectu officiis, ſeu officialibus huiuſmodi conceſſis, quibus etiam ſi de illis, eorumq; tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales id importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, & in eis caueretur expreſſe ꝙ in illis non niſi ſub certis inibi expreſſis modis, & formis, aut nullatenus derogari poſſit illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur pro expreſſis habentes, motu, & ſcientia prædictis derogamus, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ innouationis, ſtatuti, ordinationis, decreti, mandati, voluntatis, deputationis, conſtitutionis, declarationis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Domininicæ M D X I I, Tertio Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno Nono.

BVLLAE LEONIS X.

De priuilegiis doctorum, & ſtudentium in ſtudio generali Almæ Vrbis exiſtentium.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dum ſuauiſſimos, atque vberes fructus, quos viri literarum ſcientia prædiri in agro domini indies producunt, animo contemplamur, dumq; quàm vtilis, & neceſſarius, pro ſpiritualium, temporaliumq; rerum in hac plena tenebris, & caligine vita, regimine, & directione ſalubrius ſit ipſarũ literarum vſus ſedula meditatione perpendimus, inter ſolitudines varias, quibus pro iniunctæ nobis deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis officio proſpere, & feliciter exequendo vndiq; augimur, illam libenter amplectimur, per quam in ſingulis orbis partibus literarum ſtudio vacare cupientibus illarum capeſcendarum occaſio, & commoditas miniſtretur. Sed vt hoc in vrbe noſtra votiuos ſortiatur effectus, eo propenſior cura nos vrget, quo Vrbs ipſa Vicarii Chriſti in terris Regia, anteq; eius oculos ſemper poſita, tanquam Apoſtolicæ ſedis validiſſimum firmamentum ſuper cæteras orbis vrbes principatum obtinere dignoſcitur, dignumq; eſt, vt ſicuti eius excellentiſſima eſt conditio, ſic etiam ipſius incolæ, & habitatores in omni virtutum genere, & præcipue liberalium artium diſciplina, quæ ipſarum eſt nutrix, & alumna virtutum, alias antecellat. Dudum ſiquidem fe. re. Eugenius Papa IIII prædeceſſor noſter tunc Conſeruatorum, & Capitum Regionum dictæ Vrbis ſupplicationibus inclinatus, de fratrum ſuorum S.R.E. Card. conſilio, Apoſtolica auctoritate ſtatuit, decreuit, & ordinauit, quòd in Vrbe prædicta perpetuis futuris temporibus generale ſtudium vigeret in qualibet facultate, ac docentes, & ſtudentes ibidem omnibus priuilegiis, libertatibus, & immunitatibus cõceſſis Docto-

ribus,& Scholaribus in ſtudiis generalibus commorantibus gauderent,& vterentur.ac Docto
res,& Scholares in ipſo Romano ſtudio commorantes non poſſent inuiti in curia Capitolii,
occaſione qualibet,ciuiliter, vel criminaliter conueniri, niſi forſan pro homicidio per eorum
aliquem,vel aliquos perpetrato, in quo caſu Vicarius Romani Pontificis in ſpiritualibus cõtra
clericos,& Senator,ſeu Senatores,qui pro tempore forent in eadem Vrbe contra laicos pro
cederẽt,& facerent,quod iuſtitia ſuaderet, nec iidem Doctores & Scholares Vrbis ad aliquas
contributiones in taliis , aut collectis , quæ imponerentur pro tempore habitatoribus dictæ
Vrbis, ſeu aliqua obſequia Communi Vrbis ipſius pręſtandæ prætextu moræ, quam in eadẽ
Vrbe traherent, vel aliqua pedagia , ratione rerum ſuarum , quas ad dictum Romanum ſtu
dium deferri, vel exinde reportari facerent, tenerentur: quodq; penſiones domorum, quas in
eadem Vrbe ſtudii cauſa commorando inhabitarent, taxari deberent per duos taxatores, quo
rum vnum ipſi Doctores,& Scholares, alterum Commune Vrbis eligerent,& ſi duo concor
dare nequirent,ſtetur taxationi tertii taxatoris ab eiſdem Doctoribus,& Scholaribus eligendi,
ac vltra taxationem huiuſmodi nihil ab eis poſſet exigi nomine penſionis pro domibus ante
dictis . Et licet Roma communis omnium eſſet patria, ſi tamen quiſpiam litem contra Scho
lares in illa cauſa ſtudii huiuſm odi peregrinos ſuper aliquo negotio mouere vellet huiuſmodi
rei optione data Scholaribus ipſis eos coram domino,aut magiſtro ſuo,vel Vicario prędicto
conueniret, iuxta legitimam ſuper hoc æditam ſanctionem, & qui contrafacerent,pęnam di
ctæ ſanctionis incurrerent . Rectores quoque ſtudii Vrbis huiuſmodi pro tempore exiſten
tes in ipſos Doctores, & Scholares, ac familiares ipſorum tam circa cognitionem, & deciſio
nem cauſarum ciuilium, & criminalium,ciuiliter,& criminaliter in criminibus leuioribus mo
tarum,quàm ipſorum corrigendos exceſſus leues,ordinariam poteſtatem obtinerent,eiſdemq;
Doctoribus , & Scholaribus, quo literarum ſtudio commodius poſſent incumbere , quòd
quandiu in præfato Vrbis ſtudio docendo,vel audiendo verſarentur, fructus,redditus,& pro
uentus omnium beneficiorum ſuorum cum cura,vel ſine cura, etiam ſi eorum aliquas digni
tates, vel perſonatus exiſterent (quotidianis diſtributionibus duntaxat exceptis) cum ea inte
gritate percipere valerent, cum qua illos perciperent,ſi in eccleſiis in quibus illa conſiſterent,
perſonaliter reſiderent , & ad reſidendum interim in eiſdem minime tenerentur , nec ad id à
quoquam compelli poſſent . Et vt pro dicti ſtudii manutentione facultates neceſſariæ non
deeſſent, de ſimili conſilio & dilectorum filiorum Populi Romani , qui pluries ſuper his in
eorum publicis congregationibus tractatum habuerant,& ſic fieri deſiderabant expreſſo con
ſenſu,etiam ſtatuit,& ordinauit,quòd extunc de cætero in perpetuum Gabella vini forenſis in
tabernis pro tempore vendendi, pro qua venditores huiuſmodi vini ſex denarios pro quali
bet libra Cameræ dictæ Vrbis ſoluere tenebantur,ad tres ſolidos cum dimidio pro libra auge
retur, & pecuniæ inde prouenientes iuxta ordinationem tunc, & pro tempore exiſtentium
Rectoris,& Reformatorum dicti ſtudii in ſalaria Doctorum per eos ad legendum in eodem
ſtudio pro tempore conductorum , & alias expenſas in dicto ſtudio occurrentes , & non in
alios vſus exponerentur, nec Gabellæ huiuſmodi augumentum duraret, niſi ipſo Vrbis ſtu
dio durante : Decernens extunc irritum , & inane ſi ſecus ſuper præmiſſis à quoquam quauis
auctoritate ſcienter,vel ignoranter contingeret attentari,prout in ipſius prædeceſſoris deſup
confectis literis plenius continetur . Cum autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte vene
rabilis fratris Dominici Iacobatii de Fareſchis Epiſcopi Lucerini, Referendarii,& in eadem
Vrbe, eiuſq; diſtrictu in ſpiritualibus Vicarii noſtri , qui etiam dicti Romani ſtudii Rector
exiſtit, & dilectorum filiorum Petri de Meriliis, Ioannis de Arcionibus , & Ioannis Baptiſtæ
de Eccleſia,ac Iacobi de Palinis Ciuium Romanorum,eiuſdem ſtudii Reformatorum petitio
continebat, licet Gabella prædicta pro ipſius ſtudii in ſtatu florido, & fructifero manutentio
ne,& Cammuni Ciuium, & aliorum vndecunque ad Vrbem ſtudii huiuſmodi cauſa pro tem
pore venientium vtilitate,& commodo aucta fuerit, & ob auctam quoque,benedicente domi
no,eiuſdem populi multitudinem,augmentum ipſum adeo creuerit, vt ex illo viris in qualibet
literarum diſciplina quantominus egregiis honeſta ſalaria conſtitui poſſint, ipſiuſq; ſtudii Ro
mani vniuerſitas Doctoribus, & Scholaribus intèr cæteras ſtudiorum generalium in Italia
vniuerſitates frequens,& celebris eſſe deberet, tamen à pluribus citra annis,adeo in illo Scho
larium copia defecit,vt quandoq; plures ſint qui legant,quàm qui audiant,quod ex eo potiſſi
mum creditur prouenire, quòd promiſſa per Eugenium prædeceſſorem præfatum Scho-

laribus immunitas, & alia prædicta minime obſeruantur, & Lectores ipſi Romanæ curiæ negotiis ſe inuoluentes legendi munus ad quod ſunt iuxta mercedē conducti, paſſim omittunt, pro parte eorundem Dominici Epiſcopi Rectoris, & Reformatorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt literas Eugenii prędeceſſoris huiuſmodi approbare, & innouare, ac alias in pręmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur irreparabilem lapſi nequicquam temporis huiuſmodi iacturam ęgreferentes, cupiētesq́; ſicut prouidum decet patremfamilias, futuris temporibus conſulere, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentiū dictas Eugenii prędeceſſoris literas approbamus, & innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, decernentes omnia, & ſingula in eiſdem literis contenta, pręſertim quòd de Scolarium exemptione, immunitate, & aliis conceſſis pręrogatiuis, & gratiis in eis traditis, debere inuiolabiliter obſeruari; & nihilominus hac irrefragabili, & perpetuis futuris temporibus valitura conſtitutione ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, vt ex nunc decetero, pręter alios qui neceſſarii fuerint in qualibet facultate Lectores, vnus ſaltem in iure Canonico, & vnus in iure Ciuili Doctores, & vnus in Theologia, & vnus in Philoſophia, ſeu Medicina Magiſtri, eminentis literaturę viri vndecunq; ad legendum in ſcholis publicis dictę Vrbis, ſolitis temporibus, & diebus, iuſtis, & honeſtis ſalariis arbitrio pro tempore exiſtentium Rectoris, & Reformatorum dicti ſtudii, iuxta ipſorum doctorum, & Magiſtrorum qualitates de Romani Pontificis licentia moderandis, & aſſignandis per eoſdem Rectorem, & Reformatores communi opportuna in hoc per eos adhibenda diligentia annuatim conducantur, & nullus dictorum duorum Doctorum ſic conducendorum interim aduocationis aut pręterquam domi ſi voluerit conſulendo quoduis aliud curię, vel Vrbis prędictarum officium valeat exercere, ſed tam ipſi, quàm cęteri omnes ad legendum in huiuſmodi ſcholis pro tempore conducti ſolitis temporibus, & diebus, horiſq; ad id eis per Rectorem, & Reformatores præfatos ſtatutis legitimo impedimento ceſſante commiſſum ſibi legendi munus obire, & poſt finitas lectiones per aliquod conueniens ſpatium circulos in eiſdem ſcholis tenere debeant, & ſi quis ex eis non legitime impeditus a legendo ceſſauerit, quotiens id fecerit, totiens dupli eius, quòd pro qualibet lectione ex conſtituto ei ſalario ipſum attingere diſcernetur, & quód pro vna Bidellis ſiue Nunciis dicti ſtudii id legitime denunciantibus, & tribus reliquis quartis partibus fabricę ſcholarum earundem ex nunc applicamus, pęna mulctetur ex ei tradenda bulletta, ſeu mandato defalcandi, & denuncianti, ac curam dictę fabricę habenti, iuxta applicationem prędictam perſoluendi. Et quoniam inutilis hęc prouiſio de facili reddi poſſet, niſi ſint qui eius tranſgreſſores annotent, & ſcholas ipſas ſolicite viſitent, & frequentent, quòd Rector cum duobus ad minus dictorum Reformatorum ſemel in menſe ad minus, & pluries vbi cognouerint expedire diebus, atque horis variis, & incertis ad ipſas ſcholas ſe perſonaliter conferant, & eas, earumq; Lectores dum legunt, dum tenent circulos, viſitent: & ſi qua correctione, aut reformatione digna viderint, illa corrigant, & reforment, & vnus ex eiſdem Reformatoribus ſeorſum bis ſaltem in hebdomada viſitationis huiuſmodi officium ſubeat per ſe ipſum, & tranſgreſſiones, aut alia corrigenda, vel reformanda cum Rectore conferat, & collegis, vt eorum opera ſic adhibita, ſuper quo eorum, & ipſorum cuiuſlibet conſcientias oneramus, ſtudium prædictum votiuis proficiat incrementis. Bidelli vero, ſeu Nuncii præfati, aut eorum alter rotuli collationatam copiam habeant penes ſe, in quo ſint nomina omnium Lectorum, & qua quiſque hora, iuxta illius ordinem, & tenorem ſcholas circumeant, feſta Palatii conſueta in ſcholis ante cathedram, Doctoribus, & Scholaribus nuncient: & ſi quem ex dictis Lectoribus ſuo loco abeſſe reperierint, adhibito teſte, illum annotent, & in fine cuiuſque hebdomadæ Notario dicti Rectoris, qui rem ad ipſorum Rectori. & Reformatorum notitiam fideliter deducat, & in ſcriptis tradat: & ſi dicti Bidelli in pręmiſſis negligentes fuerint, per pro tempore exiſtentem ipſius ſtudii Rectorem, pro prima eiuſdem Rectoris arbitrio, pro ſecunda vero vicibus ſalarii, & emolumentorum omnium vnius ſemeſtris, in dicta fabrica conuertendorum, amiſſionis pęna mulctetur: quod ſi tertio in ſimilem inciderint negligentiam officio Bidellatus huiuſmodi perpetuo priuati, & ad illud vlterius obtinendum inhabiles ſint, illudq; vacare cenſeatur eo ipſo. Et ne (quod paſſim euenit) Lectores præfatos, & legendi, & ſalaria non ſine tædio percipiendi duplex cura fatiget, quòd dilectus filius modernus Depoſitarius pecuniarum dictæ Gabellæ, antequam de officio

depoſitariatus huiuſmodi ſe vlterius intromittat,& ſui in dicto officio ſucceſſores antequam
ad illud quomodolibet admittantur, cautionem præſtent de ſalariis dictis Lectoribus pro
tempore conſtitutis iuxta mandata deſuper confici ſolita,& eis exhibita abſque moræ diſpen
dio integre perſoluendis,quod ſi Depoſitarius ipſe ſolutionem huiuſmodi per tres dies poſt
præſentationem mandati ſibi factam diſtulerit, liceat dictæ Gabellæ conductoribus ſalaria
ipſa iuxta dicta mandata, quamuis illa ad Depoſitarium ſint directa cum retentione pro ſe
emolumentorum inde prouenientium, quæ capita ſolidorum vocantur,auctoritate præſen
tium libere perſoluere ex pecuniis eiuſdem Gabellæ ad quod faciendum, & ſingulas tertias
partes ſalariorum huiuſmodi per decennium antequam ipſius ſolutionis dictis Lectoribus
pro tempore faciendæ terminus aduenerit,pro tempore exiſtenti Depoſitario præfato cum
effectu aſſignandas Conductores ipſi in contractu conductionis dictæ Gabellæ ſe ſpeciali-
ter, etiam ſub aliqua pecuniaria pęna debeant obligare. Inſuper inhibemus ſub excommu-
nicationis latę ſententiæ,& dupli eius in quo læſio committetur,ſi æſtimationem recipiat par
ti damnum,vel iniuriam patienti ex nunc applicati pęna quotiens contrauentum fuerit ipſo
facto incurrenda, dilectis filiis modernis,& qui pro tempore fuerint dictæ Vrbis Guberna-
tori,Senatori,curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, cæteriſq; curiæ,& Vrbis præ
dictarum ordinariis,& extraordinariis iudicibus ne ſuper cauſis contra dictos Scholares,ſeu
eorum aliquem pro tempore motis, & Dohanarum, ac aliarum Gabellarum quarumcunq;
etiam ratione portarum,& pontium dictę Vrbis Exactoribus,ne in rebus,& bonis ad dictos
Scholares pro eorum ſtudio huiuſmodi inſiſtentium vſu pertinentibus contra exemptio-
nem,& immunitatem prædictas in ipſorum Scholarium, ſeu alicuius eorum præiudicium,
directe vel indirecte quouis quæſito colore quicquam facere,vel attentare præſumant.Quo
circa per Apoſtolica ſcripta mandamus præfato Dominico Epiſcopo moderno,& qui pro
tempore fuerint dicti ſtudii Vrbis Rectori, & prædictis modernis, ac pro tempore exiſten-
tibus Reformatoribus, vt præmiſſa omnia, & ſingula quantum ad eos attinet, obſeruent, &
quoad alios cuiuſcunq; ſtatus,gradus,& conditionis fuerint,faciat ipſe Rector de dictorum
Reformatorum conſilio, auctoritate noſtra firmiter obſeruari, tranſgreſſores,contumaces,
& inobedientes quoſcunq; per cenſuram eccleſiaſticam,& alia iuris,de quibus ſibi videbitur
opportuna remedia,appellatione quauis omnino remota compeſcendo . Venerabili vero
fratri noſtro Raphaeli Epiſcopo Oſtieñ. moderno & qui pro tempore fuerit collegii vene
rabilium fratrum noſtroꝝ dictæ Ro Eccleſiæ Card. Decano, ac pro tempore exiſtentibus
primo ex presbyteroꝝ,ac primo ex DiaconoꝝCardinalium huiuſmodi ordinibus,quatenus
Rectori,& Reformatoribus,Doctoribus,& Scholaribus præfatis quando & quotiens pro
parte ipſoꝝ, vel alicuius eoꝝ fuerint requiſiti in præmiſſis efficacis aſſiſtāt ꝓſidio defenſionis,
faciantq; eos,& eorū quęquā reſpectiue auctoritate,facultate, exemptione,immunitate,& cę
teris ſupradictis pacifice vti,frui,& gaudere,non permittentes ipſos per quoſcunq; deſuper
indebite moleſtari,perturbari,aut inquietari.Barūcello quoque Coneſtabilibus,Mareſcallis,
& cæteris curiæ,& Vrbis prædictarum Executoribus quibuſcunq; præſentibus, & futuris,
vt præfati Rectoris mandata contra quoſcunq;,tam perſonaliter,quàm realiter exequenda,
præmiſſorum occaſione,& auctoritate præſentium de dictorum Reformatorum,vel ſaltem
duorum ex eis conſilio pro tempore decreta ſolicite, & fideliter exequantur . Non obſtan-
tibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ
Vrbis iuramento confirmatione Apoſtolica , vel quauis firmitate alia roboratis , necnon
omnibus illis,quæ dictus Eugenius prædeceſſor in ſuis literis prædictis voluit non obſtare,
contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter,vel diuiſim à dicta ſit ſede indultum,
quòd interdici,ſuſpendi,vel excommunicari non poſſint,per literas Apoſtolicas non facien
tes plenam & expreſſam,ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Cæte-
rum quia ob curiæ noſtræ in vrbe continuam reſidentiam frequens in eadem Vrbe eſt ec-
cleſiaſticarum perſonarum concurſus,& modernis temporibus pro clariori canonum intel-
ligentia legum cognitio non ab re dignoſcitur,quibuſuis Archidiaconis,Decanis ,Plebanis,
Præpoſitis,Cantoribus,& aliis Clericis ſæcularibus,etiam perſonatus habentibus,ac Preſby
teris,quibus leges audire ſub excommunicationis ſententia,& aliis pęnis eſt à iure prohibi-
tum in ſtudio Vrbis huiuſmodi duntaxat,pro clariori dictorum canonum intellectu, leges
ſine alicuius cēſuræ,ſiue pęnæ incurſu audiendi ſanctæ cōmemorationis Honorii Papę III

ſimiliter

ſimiliter prædeceſſoris noſtri,& aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis nequaquam obſtantibus, auctoritate, & tenore præmiſſis plenam, & liberam licentiam elargimur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis,innouationis,communitionis,decreti,ſtatuti,ordinationis, inhibitionis,& elargitionis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X I I I, Nonis Nouembris. Pontificatus noſtri Anno Primo.

De reformatione Officialium Romanæ Curiæ.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio in Apoſtolici culminis ſpecula diuinæ gratiæ munere collocati, nihil magis eſſe noſtri officii duximus,quàm ſedulo,ac diligenter omnia circunſpicere,quæ ad catholici nobis commiſſi gregis cuſtodiam, incolumitatem, augmentum pertinere poſſent, & in hoc ipſum omnes induſtriæ neruos, omnes animi,ingeniiq; vires contulimus. Cum igitur fe. re. Iulius Papa II prædeceſſor noſter, vt erat fidelium commodi ſollicitus, & tutelæ ſtudioſus tum aliis multis de cauſis, tum quia frequens circa Romanæ Curiæ Officiales querimonia vrgebat, oecumenicum Lateranenſem Concilium indixiſſet,& deputatis variis venerabilium fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, & Prælatorum inſuper congregationibus, qui de querelis ipſis accurate inquirerent: & ne Curiales interim & alii ad Curiam pro gratiis accedentes,nimio expenſarum onere fatigarentur, ſimul vt infamiā, qua dicti Officiales flagrabant, mitigaretur, celeri remedio Bullam reformationis ædidiſſet,qua illi officiorum ſtatutis cuſtodiendis ſub graui pœna denuo aſtringebantur,ne circa exceſſus ſpecialiter decernere,aut Concilium abſoluere,morte preuentus quiuiſſet. Nos eius non minus curæ quàm officii ſucceſſores,initio ſtatim noſtri Pontificatus, & continuare Synodum, & pacem inter Chriſtianos Principes procurare, nec minus cum velle reformationem perficere noſtræ mentis ſit, primum à prædeceſſore ipſo ſuper officiis prouiſa nouis fulcire ſubſidiis, & auctis deputationibus exequi non deſtitimus: enimuero nulla vehementior cura nos angit,quàm vt tribuli,& ſentes ex dominico agro eruantur, & ſi quid eſt, quod eius culturæ officiat, radicitus euellatur, atque extirpetur. Sedula ergo à deputatis relatione habita, & quid à quibus exorbitaretur,animaduerſo vt quæq;, vel à decenti,& laudabili more, vel à primæua inſtitutione deſciuerant, ad normam retraximus, & ea in vnam reformationis Bullam,ſacro approbante Concilio, ſuper hoc æditam, ex ordine congeſſimus, in eaq; executores, qui ordinata ſeruari cogerent, deputauimus, quam ab Officialibus ipſis,& cæteris, vt quenq; tangere, ſine fraude, & inuiolabiliter obſeruari, hoc ſacro approbante Concilio mandamus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, à qua niſi per Romanū Pontificem, excepto mortis articulo, abſolui non poſſint, ita vt vltra hanc, & alias pœnas in Bulla ipſa particulariter expreſſas contrauenientes officio in quo delinquerint ad ſemeſtre tempus ſint eo ipſo ſuſpenſi: & ſi ſecundo errauerint in eodem officio, quod quantum in ſe fuit,coinquinarunt,perpetuo careant. Qui poſtquam conſtitutione noſtra ad frugem redierunt,inhibito, atque ſublato communi damno, ad cæteras reformationis partes procedemus, & ſi nobis omnipotens pro ſua miſericordia conceſſerit, vt pacē inter Chriſtianos Principes componamus, non noxiis ſolum ſeminibus extirpandis,ſed & propagandis Chriſtifidelibus inſiſtemus, ac ſanctiſſimam contra infideles expeditionem, cuius deſiderium aſſidue noſtro cordi inhæret,Deo ipſo rei ſuæ fauente, eorundem fulti præſidiis,aggrediemur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, anno incarnationis Dominicæ M D X I I I, Quartodecimo Kalen. Ianuarii, Pontificatus noſtri Anno Primo.

De ſocietatibus Officiorum Romanæ Curiæ.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Romanum Pontificem, in quo fidei orthodoxæ fundamenta à Deo ſunt conſtituta, & qui Chriſtianæ veritatis aſſertor exiſtit, in primis ſumma ope niti decet ne contrahentium in hac alma Vrbe, in qua Romanò Pontifice regimini vniuerſalis Eccleſiæ præſidente, aliquo modo animæ ſaluti præiudicium afferri contingat, ſed quæ ex huiuſmodi comerriis procedunt, ſine aliqua labe, ac in ſinceritate fidei inuiolata permanere debeant, ne vnde ius oritur, exinde naſcatur iniuria, & qui documenta ſalutis cæteris præſtare conſueuit, exempla tribuat delinquendi. Ea igitur cura moti libenter ad ea intendimus, per quæ non ſolum Curiales (quantum cum domino poſſumus) ſine aliqua labe in bono conſeruentur ſtatu, & ex eorum laboribus, ac laudabili exercitio commode honeſteque ſe ſubſtentare valeant, ſed omnis prorſus illiciti lucri via eis præcludatur, & eorum dipendiis obuietur. Cum itaque fidedignorum teſtimonio acceperimus, quòd Officiales Romanæ Curiæ pecuniis indigentes partem aliquam officiorum, quæ obtinent, aliis pro certa pecuniarum ſumma communicant, & ad reſpondendum de emolumentis pro dicta rata cum aliquibus pactis minus licitis ſe obligant. Aliqui vero officia ipſa de pecuniis aliorum ementes, & illa in propria perſona exercentes, etiam cum ad illa exercenda plurimum apti exiſtant, in eorum ingenio, & induſtria confidentes aliqua ſuper illis ineunt conuentiones. Nos ſuper his opportunum remedium adhibere volentes, per quod huiuſmodi contrahentium animarum ſaluti, ac conſcientiæ puritati, & indemnitati cõſulatur, per præſentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine perpetuo duraturas, ſancimus, & ordinamus, vt quicunque officialis, tam in Romana Curia, quàm extra eam officia ad Romanum Pontificem, ſedem, ſeu Cameram Apoſtolicam quomodolibet ſpectantia obtinens, & ad vitam illa ementium vendi ſolita, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis, aut dignitatis, vel honoris exiſtat, partem aliquam, magnam, ſeu minimam dictorum officiorum, quæ obtinet, ſeu illorum fructus, vendere, donare, ſeu quouis titulo in alium, etiam extra Romanam Curiam abſentem, qui conuentionem partis officii, & illius emolumentorum facere, & finire per procuratorem in Romana Curia conſtituendum, poſſit & valeat transferre, vendere, donare, aut ſi alias alienare voluerit, tam ei, quàm ipſis emptoribus, donatariis, ſeu quouis alio titulo partem ipſam recipientibus, pro quauis ſumma, ſeu pretio inter eos conueniendo, vendere, donare, &, vt præfertur, transferre, ipſique emptores, donatarii, & alii quouis titulo, ad certum tempus, ſeu ad eorum vitam, prout partes ipſæ conuenerint, libere, & licite accipere, & retinere: illorumque fructus, & emolumenta, etiam propria auctoritate, de manibus ipſorum officialium fructus, iuxta eorum conuentionem per ſupplicationem manu noſtra propria ſignatam approbandam recipere, & exigere, necnon in alios alienare, & diſponere, prout titulum habentes libere, & licite valeant. Et cum mulieribus propter rerum inexperientiam de earum dotibus, & pecuniis, quibus ſe ſubſtentare debent, commercia facere non conueniat, ac propterea quandoque occurrat eas à perſonis, quibus pecunias pro aliqua vtilitate habenda concedunt, defraudari, & decipi, & aliquando non ſolum fructibus, ſed capitali priuari; quandoque vero etiam in animarum ſuarum periculum, minus honeſta lucra per eas recipi contingat, ſexui earum imbecillitati, ac ẽt neceſſitati, vt ſine conſcientiæ ſcrupulo, & animarum ſuarum, ac perditionis, & amiſſionis bonorum ſuorum periculo, fructus ex earum ſubſtentatione conſequi valeant, prouidere volentes, ordinationem, & facultatem huiuſmodi, quoad officia Præſidentium, & Portionũ, annonæ Ripæ duntaxat, etiam ad ipſas mulieres extendimus, ita quòd ipſis mulieribus, tam puellis, quàm maritatis, & viduis, tam in Romana Curia, quàm extra eam exiſtentibus, liceat partem officiorum Præſidentium, & Portionum huiuſmodi, dummodo in perſonis earum Portiones, & Officia ipſa non ſint, quouis titulo ad tempus, vel ad vitam habere ab hominibus, in quorum perſonis Portiones, & officia ipſa fuerint: ſtatuentes, & ordinantes, quòd habens titulum officii, ſaltem tertiam partem valoris officii, ſeu Portionis huiuſmodi habere debeat. Et ſi contingat eum decedere, per talis decedentis obitum, pars, quæ ad ipſum decedentem tunc ſpectabat, & non aliæ, quæ ad alium, vel alios, in dicto officio partem habentes, ſpectabant, vacare cenſeatur, ac de titulo, & parte vacantibus duntaxat, ſimili modo ſi alium, ſeu alios, etiam fœminam, partem, ſeu partes in huiuſmodi officiis habentes, decedere contigerit, partes ſic decedentium vacare cenſeantur,

& de illis per Romanum Pontificem, aut ſedem, ſeu Cameram Apoſtolicam libere diſponi poſſit. Et ſi titulum, vel partem habens delinqueret, & propterea priuari contingerit, pęna priuationis ſuum teneat auctorem, & alteri partem habenti, vel econuerſo minime noceat. Et ad obuiandum fraudibus, quæ in præmiſſis fieri poſſent, volumus, decernimus, & mandamus quòd ſuper huiuſmodi rata parte, ſeu portione ſic quouis modo communicanda, ſupplicatio manu noſtra, ſeu Romani Pontificis pro tempore exiſtentis haberi debeat, cuius ſupplicationis ſolam ſignaturam ſufficere, & per Datarium, & Regiſtrum ſupplicationum, more ſolito, mitti, & pro ſignatura & gratia communicationis officiorum huiuſmodi ad vitam, vel aliud tempus vltra annum cum dimidio, quinque, pro anno vero cum dimidio, aut minori tempore communicationis officiorum huiuſmodi quouiſmodo faciendæ, duo ducati auri de Camera pro quolibet centenario ad dictam rationem reſpectiue, pro qua præfata rata, ſeu portio communicata fuerit, recipi, & conſenſus communicationis, ſeu ad partem admiſſionis vigore ſupplicationis deſuper ſignatæ huiuſmodi, coram vno ex Cameræ Apoſtolicæ Notariis duntaxat præſtari, & per eum in vno in dicta Camera, & alio libris penès ipſum Datarium pro tempore exiſtentem conſeruandis regiſtrari debeat, & pro tali regiſtratura, & labore cuiuſq; portionis cuiuſcunq; ſummæ vigore vnius ſupplicationis alteri communicatæ, vltra vnum groſſumLeonem nuncupatum, ab altera partium recipi non poſſit. Decernentes quaſcunq; ſocietates, communicationes, & contractus decętero faciendos ſine expreſſa noſtra, ac Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, & canonice intrantis approbatione, & ſignatura, irritas, & inanes, ac portionem alteri quouis modo pro tempore ſine approbatione, & ſignatura noſtris aſſignatam, ſeu communicatam dictæ Cameræ Apoſtolicæ applicatam, & applicatas, ac quæcunq; pacta, & conuentiones ſuper dictis officiis ſine noſtra, aut dictæ ſedis licentia pro tempore inita, tanquam ſuſpecta, & illicita, nulla declaramus. Adiicientes, quòd ſi aliquam partem pecuniarum ſuper officiis huiuſmodi ad tempus nondum effluxum habentes, ac beneficio huius conſtitutionis ad ſaluandum pecunias officialibus ſuper eorum officiis mutuatas in euentum obitus eorundem officialium vti volentes, modo præmiſſo ſoluentes, & ſupplicationes deſuper ſignatas obtinentes, pecunias officialibus huiuſmodi mutuatas in euentum eorum obitus de pretiis officiorum vendendorum recuperare debeant, præmiſſaq; omnia in aliis officiis dictæ curiæ ad Camerarium, Vicecancellarium, Pęnitentiarium maiorem, & ſacri Palatii Apoſtolici Auditores ſpectantia, dummodo ad hoc ipſorum, quorum intereſt, expreſſus acceſſerit aſſenſus, locum ſibi vendicare volumus, atque decernimus, ac pro ipſorum officialium, & contrahentium indemnitate, Motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus etiam decernimus, & declaramus, quòd in euentum in quem contigerit hanc noſtram conſtitutionem aliqua ratione, vel cauſa in toto, vel in parte extingui, ſeu reuocari, aut ipſos officiales, vel contrahentes quo minus emolumenta iuxta conuentionem inter eos factam, ſeu faciendem percipere libere poſſent, quomodolibet impediri, aut moleſtari, nos, & ſucceſſores noſtros, & Cameram Apoſtolicam præfatam, & eius bona in vim validi, & efficacis contractus ipſis officialibus, vel contrahentibus pro tempore exiſtentibus obligamus. Si vero fuerit facta aliqua diminutio emolumentorum huiuſmodi, ad ſoluendum, & ſatisfaciendum ipſis de ſumma, quam eoſdem contrahentes pro huiuſmodi diminutione amiſiſſe conſtabit. Si autem præſentes literas reuocari contigerit, ad reſtituendum, ſeu reſtitui faciendum eiſdem contrahentibus tunc pro tempore exiſtentibus totam illam ſummam, quam pro eiſdem ſocietatibus ſoluiſſe conſtabit in quibus nullo modo, nulla'ue ratione, vel cauſa computari debeant, ſeu poſſint in toto vel in parte emolumenta per eos interim percepta, ſed eos, & eorum quemlibet iuſto, & legitimo titulo emolumenta prædicta ſibi acquirere, & vt ſua retinere poſſe, & debere. Mandamus pręterea pfato Camerario, & Cameræ Apoſtolicæ Clericis pręſentibus, quos ſuper prædictis ſocietatibus conſeruatores proprios ſpeciales, & ordinarios iudices deputamus, vt in huiuſmodi concernētibus negotiis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtant. Decernentes quòd in præmiſſis Camerarii, vel Clericorum prædictoꝝ determinationi omnino ſtetur, nec cuiquam ab eorū decreto appellare, aut ipſos contrahentes ad aliud tribunal, etiam vigore reſcriptorum Apoſtolicorum trahere liceat, neq; Clerici ipſi ſuſpecti allegari, etiam prætextu portionū, & officioꝝ per aliquē ex eis obtentarū, & obtentoꝝ poſſint, cū veriſimile nō ſit iudicia tot pſtantiſſimoꝝ viroꝝ, quoꝝ fidei, ac prudētię pfatæ Eccl'æ patrimoniū credit, aliqua rōe à rectitudine declinatura,

quatenus ipſi ad infraſcriptarum, & ſupradictarum ſententiarum, & pęnarum declarationẽ & executionem, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, omni iudiciaria tela poſtpoſita, iuxta ſtylum, & morem Cameræ, ſola facti veritate comperta, procedentes, cum effectu, quotiens requiſiti fuerint, & id nouerint expedire, prædicta omnia & ſingula obſeruent, & ab aliis faciãt ſub pęnis eorum arbitrio imponendis, inuiolabiliter obſeruari, ſcripturaſq; neceſſarias, & opportunas obligationes deſuper faciant, obligationem per nos ſic factam cognoſcentes, & ſequentes, eiſq; officialibus, vel cõtrahentibus ſuper præmiſſis, & eorum plena, & inuiolabili obſeruatione quodcunq; publicum inſtrumentum obligationis bonorum S. R. E. & Cameræ earundem, ad ipſorum contrahentium requiſitionem, & in euentum prædictum abſque alterius declarationis, ſeu mãdati expectatione, de præmiſſis debitam, & integram ſatisfactionem faciant. Decernentes quicquid per Cameram ipſam ſuper hoc ſi actum, geſtum, determinatumq; fuerit, ac ſententiatum, & iudicatum perpetuo ratum, firmum & inuiolabile eſſe debere, ac irritum & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, ſeu ad præfatæ curiæ iudicium trahi non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, quorumcunq; tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumq; totis tenoribus habenda foret in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad hæc eis nullatenus volumus ſuffragari. Vt autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, ac per omnes inuiolabiliter debeant obſeruari, volumus illas in valuis Cancellariæ Apoſtolicæ, & Audientiæ literarum contradictarum noſtrarum, & in Camera Apoſtolica affigi, legi, & publicari, vt hi quos literæ ipſæ concernũt, ſeu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quòd ad illorum notitiam non peruenerint, vel illas ignorauerint, quominus eos arctent, perinde ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare. Volumus etiam, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum tranſumptis vnius Notarii manu ſubſcriptis, & alicuius pręlati, vel perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo munitis, ea prorſus fides indubia adhibeatur, quæ præſentibus noſtris literis adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſanctionis, ordinationis, extenſionis, ſtatuti, decreti, mandati, declarationis, adiectionis, obligationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X I I I I, Pridie Idus Ianuarii. Pontificatus noſtri Anno Secundo.

De poteſtate Reuereñ D. Almæ Vrbis Gubernatoris.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilecto filio Magiſtro Amadeo Berruto Notario noſtro, pro nobis, & Romana curia, ſiue Eccleſia in Alma Vrbe noſtra Gubernatori, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Etſi pro cunctarum ciuitatum temporali dominio S.R.E. ſubiectarum, proſpero ac felici regimine, quantum nobis ex alto conceditur, curam ſolertem, & vigilem gerere debeamus, de noſtræ tamen Almæ Vrbis beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum cruore domino noſtro Ieſu Chriſto conſecratæ, ac incolarum eius & Cameræ Apoſtolicæ officiorum, diligenti adminiſtratione, tanto accuratius cogitare nos conuenit, quanto Vrbs ipſa caput eſt orbis, & in ea altiſſimus Sacerdos principalem ac præcipuam ſedem, ad quã de diuerſis mundi partibus Chriſtifideles confluunt in numero copioſo, voluit collocari, & quæ in eadem Camera peraguntur, inter grauiora dictæ Eccleſiæ negotia ſolita ſunt reputari, eaq; expedit ſolerti cura, & diligentia pertractari. Cupientes igitur vt Vrbs ipſa, ac illius ciues, & incolæ peculiares noſtri, et præfatæ Eccleſiæ filii prouidi Gubernatoris potiantur regimine, et quæ ad Camerariatus officium, in Camera præfata pertinent, ei per Camerariũ noſtrũ, Locũtenentem, ſeu Vicecamerariũ ibidem exerceri ſolita ſunt, eaq; expedit ſolerti cura expediantẽ, ac de te tu, qui prælatus nr̃ domeſticus exiſtis, et in quo tãdiu

tam doctrinam ſingularem, quàm fidei conſtantiam, magnanimitatem, circunſpectionem, ac vitæ integritatem, atque alias virtutes, authore domino, cumulatas eſſe, teq; illis euidentiſſima experientia comprobatum eſſe cognoſcimus, ſumentes in domino fiduciam ſpecialem quòd omnia etiam ardua, & difficilia, quæ ad honorem, & felicem, ac proſperum ſtatum, ac Eccleſiæ, & ſedis prædictæ pertinere cognoueris, diuina fauente clementia, laudabiliter exequeris, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, te in Vrbe ipſa, eiuſq; diſtrictu, & pertinentiis, generalem Gubernatorem, ac in Camera Apoſtolica Vicecamerarium, ac Camerarii præfatæ Cameræ Locumtenentem, cum arbitrio, poteſtate, honoribus, oneribus, pertinentiis, & emolumentis conſuetis ad noſtrum & dictæ ſedis beneplacitum, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium conſtituimus, & deputamus, quaſcunque alias commiſſiones de dictis Vicecamerariatus, & Gubernatoriatus officiis alias factas harum ſerie pœnitus reuocantes. Ac tibi omnes & ſingulas cauſas commiſſas, ac negotia per nos, noſtraſq; in forma Breuis literas, ſiue alias commiſſiones quomodolibet in genere, vel in ſpecie Gubernatori prædeceſſori tuo commiſſas, iuxta illarum literarum commiſſionem, & tenorem proſequi, & in omnibus aliis & ſingulis cauſis, etiam per nos, & venerabilem fratrem noſtrum Raphaelem Epiſcopum Oſtien. Camerarium noſtrum commiſſis pro tempore, & committendis Auditoribus, & Locatenentibus tuis, ac aliis de quibus videbitur vices tuas, etiam vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiue, & cum poteſtate exequendi quotiens tibi placuerit, committendi, ac tam per te ipſum, quàm per tuos Auditores, ſeu Locatenentes, exercentes vices tuas in eiſdem, & tam in ciuilibus, quàm in criminalibus, & tam ſpiritualibus, quàm temporalibus cauſis, & aliis quibuſcunque negotiis, tam contra ciues Romanos, quàm forenſes, eccleſiaſticos, & laicos, & incolas, necnõ religioſos cuiuſcunq; ordinis, ſtatus, gradus, conditionis, ſeu dignitatis exiſtant, actiue & paſſiue concernentibus, & tam in palatio Apoſtolico, & in Burgo ſancti Petri, & in Caſtro noſtro ſancti Angeli, necnon & in Capitolio, quàm alibi. Et ad reprimendum litium anfractus, necnon partium litigantium expenſas indemnitatibus, & diſpendiis parcendum, in cauſis, & negotiis huiuſmodi procedendi, etiam nullo pœnitus iuris ordine, ſeu dictæ Cameræ, & curiæ Romanæ ſtylo, vel conſuetudine ſeruatis, ſed ſola facti veritate inſpecta, de bono, & æquo, & pro contingentia rerum, & qualitate facti, quandocunq; tibi viſum fuerit etiam de facto, manu Regia, ac velo leuato, etiam ſecundum voluntatem, & beneplacitum, & diſpoſitionem tuam procedendi, & iudicandi, & iuſdicendi, necnõ occaſione coram te litigantium, excommunicationis, ſeu alias cenſuras, & pœnas contra eos promulgandi, & relaxandi, & brachium etiam ſeculare exercendi, etiam contra Romanos, & alios ſupradictos quacunq; auctoritate, & dignitate fungentes, & generaliter omnia alia & ſingula faciendi, dicẽdi, gerendi, exercendi, procurandi, quæ in præmiſſis, & quæ ad officium ipſum de iure, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet pertinere dinoſcuntur, & quæ nos ipſimet in omnibus & ſingulis præmiſſis facere poſſumus, & omnia alia & ſingula, quæ Vicecamerarii, & Gubernatores, qui pro tempore fuerunt, facere, mandare, ordinare, corrigere, & exequi ſoliti ſunt, faciendi, mandandi, ordinandi, diſponendi, & contra quaſcunq; prædictas perſonas, etiam nulla præcedente infamia, nulloq; proceſſu inquirendi, eaſq; corrigendi, caſtigandi, & etiam vſque ad vltimum ſupplicium incluſiue puniendi. Ita quòd quamprimum citationem contra aliquem ciuem Romanum, vel alium quemcunq; ex prædictis quomodolibet delinquentem ad eius domum factam, quoſcunq; alios iudices præueniſſe cenſeris, ita ꝙ alii nullatenus contra eundem, vt ſupra, citatum quomodolibet procedere poſſint, nec etiam per eos ſuper pœnis contra deferentes arma, & alios delinquentes per te indictis, vel comminatis, poſt illarum incurſum poſſit intromitti, aut abſolutio, vel condemnatio, aut remiſſio duntaxat pertineant. Necnon delinquentes quoſcunq; citandi, & citari faciendi, et pro prima vice, ad domum ſolitæ habitationis eoꝝ, quæ perinde valeat, ac ſi fuiſſent perſonaliter apprehenſi, ipſoſq; delinquentes, vel rebelles, aut inobedientes pecuniariũ, ac priuationis officioꝝ, & aliis de quibus tibi videbiť, & placuerit pœnis cõdemnandi, mulctandi, & pœnas ipſas tam à iure cõmuni, ꝗ ex ſtatuto, vel cõſuetudine, aut aliàs quomõlibet impoſitas, & tã corporis afflictiuas vſq; ad vltimũ ſuppliciũ incluſiue, ꝗ pecuniarias, pro modo, culpæ, qualitateq; delicti, cauſę, loci, & pſonæ, augẽdi, & minuẽdi, ſtatutis Vrbis toties quotiẽs tibi videbiť, & placebit, derogãdi, ędita q; ac decreta pclamata, ſeu bãnimẽta, & ſtatuta, quotiẽs tibi placuerit

& ſub quibuſcunque pęnis,ac contra quoſcunque faciendi,& quęcunq; alia per quoſcunq;
etiam per nos ædita,& ædenda,interpretandi,mutandi,& alterandi,pro bono pacis, & vtili-
tate ſubditoꝝ,& correctione delictorum,ac inductione bonorum morum, plenam liberam,
& omnimodam,auctoritate Apoſtolica,tenore præſentium cōcedimus facultatem: ſtatuen-
tes proceſſus tuos,vel Auditorum,ſeu Locatenentium tuorum in cauſis pręmiſſis,vel ſenten
tiis ferendis,ob iuris ordinem,telamq; iudiciariam, dictæq; Cameræ, & Romanæ curiæ ſty-
lum,vel conſuetudinem,& illis non ſeruatis per viam nullitatis, vel alia's quomodolibet im-
pugnari,ſeu reuocari nō poſſe, nec à proceſſibus, & ſententiis huiuſmodi in cauſis ciuilibus
vſque ad ſummam Decem ducatoꝝ auri,& in cauſis criminalibus,& mercedum nullatenus ꝑ
aliquem appellari,vel reclamari poſſe. Nec cauſæ a te, vel Locatenentibus,ſeu Auditoribus
tuis auocari poſſint,niſi Motu proprio noſtro,& te prius acerſito,& audito.Mandantes prę-
fato Camerario noſtro,necnon dilectis filiis Prælatis, Præſidentibus, Clericis Cameræ præ-
dictæ,Vrbis Senatori,& Conſeruatoribus,& aliis ad quos quomodolibet ſpectat,& pertinet
ac ſpectare & pertinere poterit quomodolibet in futurum,vt te ad dictum officium,eiuſq; li-
berum,vt præmittitur,exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta huiuſmodi reci-
piant,& admittant,ac in omnibus, quæ ad officium ipſum pertinent, tibi veluti perſonæ no-
ſtræ propriæ efficaciter pareant,obediant,& intendant. Volentes pariter,& ſtatuentes,ac de
Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernentes,quòd in his, quæ per te,vel alium,ſeu alios ꝑ
te deputandos,& ſubdelegandos tuo nomine in officio huiuſmodi ingerētur ab aliquo cu-
iuſcunq; conditionis,ſeu auctoritatis exiſtat, vllo vnq̄ tempore, vlla'ue occaſione,vel cauſa
moleſtari,aut quomodolibet inquietari valeas,nec tu, aut ipſi de præmiſſis vllo vnquam tem
pore rationem reddere,aut ad ſyndicatum ſtare tenearis. Et ꝙ officium huiuſmodi per te,vel
alios exercendo,& per quaſcunq; captionem,detentionem,ſeu torturam quorumcunq; Cle-
ricorū,vel priuilegiatoꝝ,contra quos etiam nulla præcederet infamia, ſed ſola indicia, nullas
cenſuras,vel pęnas,vel per cōminationem,cōmiſſionem,vel impoſitionem pęnæ corporalis,
mutilationis membrorū,aut capitalis,vbi etiam ſanguinis effuſio fuerit facienda, vel fieri con-
tigerit,aut ſi fortuitu,vel alia quauis cauſa occurret,vel in tortura,ſeu punitione,per te,vel de
mandato tuo facienda,aliqua membra mutilari, aut aliquem ab hac luce migrare, ſeu ſangui-
nis effuſionem fieri,nullam propterea irregularitatis,vel infamiæ maculam,ſiue notam, tu,&
tui prædicti incurrant, nec incurrere valeant,ſed perinde ſit, ac ſi talia cōminatus nō fuiſſes,
vel impoſuiſſes,aut talibus non interfuiſſes,ac tui Auditores,& Mandatarii non interfuiſſent:
ac ſic per quoſcunq; reputari,tractari,& iudicari debere.Decernentes ex nunc irritum & ina
ne quicquid ſecus ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis à quoquam quauis auctoritate ſcien-
ter vel ignoranter contigerit attentari. Volumus etiam certis bonis reſpectibus moti, & ita
ſub excōmunicationis pęna latæ ſententiæ mandamus ꝙ Bariſellus, & cæteri Executores in
cauſis criminalibus, in quibus venit mors inferenda, vel corporis pęna, ſeu ſanguinis impo-
nenda teneantur mandata tuorum Locatenentium,ſeu Auditorum, qui in dictis cauſis ſen-
tentiam tulerint,de tuo tamen mandato,ac cōmiſſione facta, indilate exequi,iuxta illorū teno
rem,quamuis per te ipſum manu propria nō fuerint ſubſcripta. Mandantes vlterius omnia,
& ſingula præmiſſa in omnibus & ſingulis cauſis,& negotiis, tam pendentibus præteritis, &
præſentibus,quàm futuris,locum ſibi vendicare,& effectum ſuum ſortiri. Non obſtantibus
cōſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,ac ſtatutis prædictis iuramento confirmatione
Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis,priuilegiis quoq; & indultis,ac literis Apoſto-
licis,etiam in forma Breuis per fe. re. Iulium Papam II, prædeceſſorem noſtrum Populo
Romano cōceſſis,& per nos cōfirmatis,innouatis, ac etiam de nouo conceſſis, quibus etiam
ſi ad illorum derogationem de eis,eorumq; totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,indiuidua,ac de
verbo ad verbum, non autem per generales clauſulas idem importantes, mentio,ſeu quauis
alia expreſſio habenda foret,illorum omnium tenores præſentibus pro expreſſis, & inſertis
habentes,illis alia's in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa Motu, & ſcientia ſimilibus
ſpecialiter & expreſſe derogamus,eaq; quoad præmiſſa nemini volumus ſuffragari,cæteriſq;
cōtrariis quibuſcunq;. Tu igitur officium ipſum ſic ſollicite, fideliter, & prudenter ſtudeas
exercere,vt tua poſſit apud nos fidelitas,& prudentia nō immerito commendari,& ad maio-
ra tibi committenda promptius inuitemur. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno
incarnationis Dñicæ M D X I I I I. Quarto Kal. Iulii, Pont. noſtri Anno Secundo.

Contra inuadentes Ciuitates, Terras, & quæcunque alia loca ad Romanam Eccleſiam pertinentia.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Inter graues ſollicitudines, & curas. quibus pro paſtoralis officii, & Apoſtolicæ ſeruitutis debito continue præmimur. vna eſt peculiaris, qua ſemper angimur, vt defenſioni, & cuſtodiæ Ciuitatum, & Terrarum, & locorum nobis, & S. R. E. ſubiectorum aſſidue inuigilemus, ac ne peruerſorum temerariis auſibus à quibuſuis gentium armorum ductoribus, qui ſine iuſtitiæ miniſterio, ſed hoſtili manu, & propria temeritate procedunt, occupentur, & diſſipentur, omnibus remediis, & iuris auxilio opportune prohibere, quod tanto periculoſius negligitur, quanto exinde turbatio, & confuſio Ciuitatum, & Terrarum Eccleſiaſtici ſtatus de facili cauſaretur, & Pontificalis authoritas minueretur. Cum itaque opem, & operam efficaces adhibere debeamus, vt omnes Chriſtifideles, præſertim in terris, & locis nobis, & dictæ ſedi mediate, vel immediate ſubiectis exiſtentes, ſublatis quibuſcunque armorum ſtrepitibus, & impedimentis, quiete & pacifice viuere valeant, omnibus iuris remediis (vbi etiam peruerſorum audatia exigit, vibrato Apoſtolicæ poteſtatis mucrone) per cenſuras eccleſiaſticas prouidere volentes. Sane cum mente reuoluimus quot & quantos labores fe. re. Iulius Papa II, prædeceſſor noſter pro recuperatione Ciuitatum, Terrarum, & locorum ad Romanam Eccleſiam canonico titulo pertinentium, quæ à diuerſis Ducibus, Principibus, & potentatibus longo tempore occupata, & detenta fuerant, paſſus ſit: præſertim cum adductus fuerit conſilium capere de adeundis per ſe ipſum, viſitandis, & reformandis aliquibus Romanæ Eccleſiæ Ciuitatibus, & illarum ſtatu, aſſumptis etiam aliquibus copiis, vt contumaces compeſcere poſſet, iter matura deliberatione cum S. R. E. Cardinalibus, ipſis eum comitantibus, arripere, illaque feliciter, & proſpero ſucceſſu, dextera domini ſibi aſſiſtente, recuperauerit, & dictæ Romanę Eccleſiæ reintegrauerit. Nos etiam poſt noſtram ad ſummi Apoſtolatus apicem, diuina fauente clementia, aſſumptionem, Parmam, & Placentiam Ciuitates, quibus Apoſtolica ſedes, ea tunc vacante, ſpoliata fuerat, ſumma diligentia reſtitui curauimus, vt omnia quæque per eundem Iulium prædeceſſorem recuperata, pro noſtro, & dictæ ſedis honore non minori diligentia, ac oportunis iuris remediis conſeruare intendimus, quam idem Iulius prædeceſſor cum in humanis ageret, recuperare ſtuduerit: animo etiam ſemper geſſimus Reges, & Principes, ac Potentatus, quos tempore aſſumptionis noſtræ huiuſmodi inter ſe bello deſſidentes audiuimus, non armis, ſed concordia eorum differentias, & lites, domino concedente, terminari, & inter fideles quoſlibet, controuerſias ſuper quacunque, etiam maxima importante re, via iuris, & non armis decidi, & terminari, ipſaque arma Regum, & Principum, ac potentatuum prædictorum vnanimi conſenſu contra imaniſſimos Chriſti nominis hoſtes, ad fidei exaltationem conuerti ſummo ſtudio concupiuimus. Et cum à quampluribus prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus conſtitutiones, diuerſas cenſuras, & pœnas in ſe continentes, contra occupantes Ciuitates, & Terras, & loca huiuſmodi, aut illa hoſtiliter inuadentes emanauerint, & ſingulis annis cenſuræ huiuſmodi contra talia præſumentes in die cœnæ Domini innouentur, ea propter ne Terrarum, aut locorum, ac iurium, ſeu bonorum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ curam negligere videamur, necnon ad tollendam ſuper præmiſſis ignorantiæ, aut cuiuſlibet alterius generis excuſationem, omnes, & ſingulas conſtitutiones, & literas Apoſtolicas, ac proceſſus, qui ſingulis annis publice promulgantur in die cœnæ Domini ex more Romanorum Pontificum, ac alias quaſcunque conſtitutiones, ſeu canonicas ſanctiones quomodolibet æditas, excommunicationis, ac alias ſententias, cenſuras, & pœnas contra Ciuitates, & Terras, loca, & iura ad dictam Romanam Eccleſiam pertinentia, occupantes, aut illa hoſtiliter inuadentes, vel ad id per ſe, vel alium, ſeu alios, auxilium, conſilium, vel fauorem, directe, vel indirecte, aut aliàs quouis quæſito colore præſtare præſumentes, cuiuſcunque ordinis, præeminentiæ, conditionis, & ſtatus, etiam ſi Cardinalatus, aut Patriarchali, Regali, Reginali, aut alia quauis eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, continentes, approbamus, & innouamus, illaſque inuiolabiliter obſeruari debere decernimus: ac omnes & ſingulos Reges, Duces, Principes Marchiones, Comites, Barones, ac Communitatum, Vniuerſitatum tam in Italia, quàm extra Italiam exiſtentium ſingulas perſonas, Ciuitates, Terras, & loca præſertim Parmam, & Placentiam, ad dictam Romanam Eccleſiam mediate, vel immediate, pertinentia, ſeu in quarum, vel quorum, aut cuiuſlibet earum, vel eorum poſſeſſione quomolibet

eadem ſancta Romana Eccleſia per ſe, vel alium extiterit, hoſtiliter inuadentes, aut aliàs cum gentibus armorum, aut ſtipendiariis equeſtribus, vel pedeſtribus, aut ſine, etiam ad vocationem populorum, ſeu factionum, aut priuatarum perſonarum, aut aliàs qualitercunq;, & quomodocunq;, & quouis quæſito colore, aut ingenio, abſque noſtra ſpeciali licentia occupantes, necnon ſtipendiarios equeſtres, aut pedeſtres quomodolibet contra præſentes literas noſtras, & in eis contenta militantes, aut auxilium, conſilium, vel fauorem præſtantes, ex parte omnipotentis Dei, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, auctoritate beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, ac noſtra, & de poteſtatis plenitudine, excommunicamus, anathematizamus, ac maledictionis, & damnationis æternæ mucrone percutimus, ac omnium eccleſiaſticarum cenſurarum laqueis ligatos, & irretitos eſſe, vigore præſentium decernimus, ac reos crimine læſæ maieſtatis, & à ſede Apoſtolica, & à ſancta Romana Eccleſia, ac omnibus dictæ Romanæ Eccleſiæ deuotis, cum eorum bonis perpetuo diffidatos, infames, & inhabiles ad omnes eccleſiaſticas, vel mundanas dignitates, omneſq; actus legitimos, & eccleſiaſtica ſepultura indignos eſſe, auctoritate, & poteſtate prædictis etiam decernimus. Et generaliter Ciuitates, Terras, Oppida, & loca quæcunque, ad quæ aliquem eorundem excommunicatorum declinare contigerit, quamdiu ibidem permanſerit, etiam triduo poſt receſſum eiuſdem, eccleſiaſtico interdicto ſubiicimus: necnon excommunicatos, anathematizatos, & maledictos, titulis, dignitatibus, & honoribus, in quibus conſtituti exiſtunt, & tam ipſos quàm Communitates, Caſtra, Oppida, & loca prædicta, omnibus priuilegiis, & indultis, etiam Studii generalis, conceſſionibus, & gratiis, dignitatibus, honoribus, quibus vtuntur, & gaudent, ſeu muniti ſunt, necnon bonis omnibus, quæ in feudum, vel in emphiteoſim, ſeu aliàs à præfata Romana, vel aliis eccleſiis, monaſteriis, & locis eccleſiaſticis, aut aliàs quomodolibet, etiam ab Imperatore, Regibus, ſeu aliis Principibus, ac ſæcularibus poteſtatibus obtinent, pęnitus priuamus, dictaq; bona feudalia, vel emphiteotica, vt præfertur, obtenta, ad dños ſuos reuerti debere, ita, vt de illis libere diſponere poſſint decernimus. Et ſi aliqui excommunicatis, anathematizatis, & maledictis prædictis, clerici, ſęculares, vel prælati, etiam in Archiepiſcopali, Epiſcopali, vel alia dignitate, etiam Cardinalatus honore, & beneficiati fuerint, illos dignitate, ac titulo Cardinalatus, necnon prælaturis, adminiſtrationibus, regimineq;, ac omnibus & ſingulis beneficiis, dignitatibus, perſonatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliiſq; beneficiis eccleſiaſticis, ac ordinibus, etiam ſacerdotalibus, ad quos promoti forent, ſine vlla ſpe reſtitutionis, & abſq; alia citatione, ſeu declaratione priuamus, & exnunc priuatos eſſe per præſentes decernimus. Abſolui autem à prædictis cenſuris, ſententiis, ac pęnis nullus ex ſupradictis per alium quàm per Romanum Pontificem, niſi duntaxat in mortis articulo conſtitutus, poſſit, nec etiam tũc niſi quantum fieri poteſt, ſatisfactione præuia, & de ſtando ſanctæ matris Eccleſiæ mandatis, & ſimilia vlterius non committendo, legitima cautione præſtita, aliter autem abſoluere, aut, indignos ſepultura eccleſiaſtica, vt præfertur, ſepelire præſumentes, ſupradictis omnibus, & ſingulis pęnis eo ipſo ſubiicimus. Quodq; de beneficiis prædictis poſſit, et debeat per ſedem prædictam duntaxat, ſeu ab illa ſpecialem facultatem habentes, abſque alia declaratione incurſis pęnæ huiuſmodi libere illico prouideri, auctoritate prædicta, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac omnibus, et ſingulis Ciuitatum, et Terrarum nobis, et Romanæ Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectarum perſonis ſub eiſdem pęnis, quas eo ipſo ſi contrafecerint, abſque alia declaratione incurrant, et à quibus, vt præfertur, nonniſi à nobis, et ſucceſſoribus noſtris, præterquam in mortis articulo conſtituti, et debita ſatisfactione præmiſſa abſolui poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, ne aliquas gentes armigeras, præterquam ad noſtra, et dictæ S.R.E. ſtipendia militantes, quouis quæſito colore in Ciuitatibus, Terris, Caſtris, oppidis, et locis nobis ſubiectis, ſine noſtra ſpeciali licentia admittere, et retinere, illiſq; victualia, aut aliquod ſubſidium quoquomodo præſtare præſumant, eoſq;, etiam ſi Cardinalatus honore, vel Archiepiſcopali, Epiſcopali, aut quauis alia eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, ſi contrafecerint, ipſo facto eiſdem pęnis ſubiacere, Ciuitates quoque, Terras, Caſtra, Oppida, et loca prædicta, ad quæ inobedientes huiuſmodi declinare, et in quibus moram trahere contigerit, eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto tamdiu firmiter obſeruando, donec compuncti corde huiuſmodi interdicti relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa meruerint obtinere, ac ibidem permanſerint, et per triduum poſt eorum diſceſſum, auctoritate Apoſtolica, ſcientia, et poteſtate prædictis

decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſcunque priuilegiis, & indultis, ſiue indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus à prædicta ſede ſub quauis forma, vel tenore, quibuſuis ex ſupradictis etiam Cardinalibus conceſſis, quòd excommunicari, vel anathematizari non poſſint, conſuetudinibus quoque, obſeruantiis, ſcriptis & non ſcriptis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæq; loca in quibus expediens fuerit illas deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus quòd illarum tranſumptis, manu alicuius Notarii inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicuius prælati, ſeu alterius perſonæ in eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ ſigillatis, ea prorſus fides indubia in iudicio. & extra, ac aliàs vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Inſuper vt præmiſſa omnia & ſingula ad omniū ad quos ſpectat, notitiam, & cognitionem deueniant, omniumq; in præſentibus literis contentorum certa & indubitata notitia habeatur, nulluſq; præmiſſorum ignorantiam iuſte prætendere poſſit, nec ſe legitime excuſare valeat, volumus, & decernimus præſentes litetas noſtras, per aliquos curiæ noſtræ Curſores, vel Notarios publicos in Baſilica Principis Apoſtolorum, & eccleſia Lateranenſi, hora diuinorum, publice, alta, & intelligibili voce legi, & publicari, & dictarum eccleſiarum portis, ſiue valuis, ac in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apoſtolicæ affigi, & ibidem per aliquot temporis ſpatium dimitti debere. Quæ ſic publicatæ, & affixæ nunc à die publicationis prædictæ immediate ligent, & effectum ſortiantur, & eos quos concernunt ita arctent, perinde ac ſi perſonaliter eiſdem intimatæ eſſent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, excommunicationis, anathematizationis, percuſſionis, ſubiectionis, priuationis, mandati, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X V, Octauo Kal. Iulii. Pont. noſtri Anno Tertio.

De poteſtate teſtandi, ædificandi, & alienandi, omnibus in Alma Vrbe exiſtentibus.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruoꝝ Dei Ad perpetuā rei memoriam. Inter curas multiplices, quæ pro paſtorali officio laudabiliter exequendo nobis incumbunt, illam libenter amplectimur per quam Romana Vrbs in qua Apoſtolorum princeps ſibi, & ſuis in Chriſti Vicariatu ſucceſſoribus ſedem ſtatuit, & ad quam de vniuerſis orbis prouinciis frequens, aſſiduuſq; hominum eſt acceſſus, conditio non minus in vrbanorum, ruſticorumq; prædiorū amplitudine, & excellentia, quàm virorum inſignium numero, & ornatu noſtræ prouiſionis opere præclarior indies, atque illuſtrior fiat, & qui in ea pro tempore degerint, aut Romani Pontificis curiam ſequentur, certiore in ſuorum diſpoſitione bonorum libertate fruantur, & quæ propterea à nonnullis ex prædeceſſoribus noſtris prouida conſideratione emanarunt, vt eo firmius illibata permaneant, quo fuerint crebrius Apoſtolico circumſulta præſidio, noſtræ approbationis munime roboramus, extendimuſq;, & ampliamus, prout temporum ratione habita, noſtro, & eiuſdem Vrbis, ac curiæ decori cognoſcimus expedire. Dudum ſiquidem ſe. re. Sixtus Papa IIII prædeceſſor noſter cupiens dictæ Vrbis decori, & venuſtati in ſtructuris, & ædificiis, ac virorum copia nobilium, quibus vrbs ipſa ob varios ſiniſtros euentus plurimum diminuta fuerat, oportune conſulere, habitá ſuper hoc cum tunc S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, de illorum conſilio & aſſenſu, & de ipſius prædeceſſoris certa ſcientia, per quaſdam primo, quòd omnes, & ſinguli, tam ſui curiales dictam curiam ſequentes, quàm alii cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis exiſterent, etiam ſi Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, vel quauis alia eccleſiaſtica, aut mundana dignitate fulgerent, & ſi regulares forent adminiſtrationem, aur dignitatem obtinerēt, qui palatia, domos, caſalia, ſiue alia ædificia vrbana, vel ruſtica ædificauerant, aut ædificarent, ſeu ſundari, & ædificari fecerant, vel facerent in futurum, aut ædificata, & conſtructa emerant, ſeu emerent, vel illa, aut cenſus annuos, iura, & quæuis immobilia bona in Vrbe, vel extra, aur prope eam ad miliaria Decem, alio quouis iuſto titulo, tam ex bonis, & pecuniis propriis, quàm ex fructuum, reddituum, & prouentuum eccleſiaſticorum beneficiorum ad eos ſpectantium prouenientibus acquiſiuerant eatenus, vel acquirerent in poſterum, de eiſdem caſalibus, domibus, palatiis, ædificiis,

cenſibus, iuribus, necnon territoriis, feudis, iuriſdictionibus, & bonis aliis quibuſlibet, dummodo ad eccleſias, monaſteria, & alia pia loca, aliter quàm ex fructibus eorum, vt præfertur, de quibus licere voluit eis pro voto diſponere non pertinerent in vita ipſorum, & mortis articulo, prout eis videretur, diſponere, teſtari, codicillari, eaq; legare, ſeu inter viuos, & cauſa mortis, aut pro remuneratione laborum, vel obſequiorum eis impenſorum donare, & relinquere quibuſuis perſonis, cuiuſcunque ſtatus, vel conditionis forent, etiam ſi aliàs legatarii, donatarii vniuerſales, aut particulares hæredes, ſucceſſores, & perſonæ aliæ, ad quas ex dominorum voluntate illa peruenirent, filii, nepotes, conſanguinei, affines, familiares, vel alii, ét incapaces, & inhabiles eſſent, & inhabilitate, vel incapacitate quacunque notati, dummodo criminis læſæ maieſtatis rei, aut dictæ Romanæ Eccleſiæ hoſtes non eſſent, ac etiam impios, & in alios quoſcunq; vſus cõuertere, libere, & licite poſſent, & ſi ipſas eccleſiaſticas, aut dignitatem, ſeu adminiſtrationem habentes, & regulares perſonas de bonis prædictis per eas aliter non diſpoſito decedere contingeret, palatia, domos, caſalia, & alia ipſorum bona in Vrbe, vel intra miliaria huiuſmodi conſiſtentia ad proximiores ſuos, etiam ſi agnati, cognati, & minus capàces, vel inhabiles forent, vt præfertur, ſalua tamen gradus prærogatiua, iuxta diſpoſitionem iuris, ſi aliter de ipſorum decedentium voluntate non conſtaret, deuenirent, ipſiq; proximiores, ſiue agnati, vel cognati in eis ſuccedere poſſent, & deberent in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi deſcendentes, filii, nepotes, agnati, & cognati habiles, capaces, & hæredes ſcripti exiſterent, ac palatia, domos, caſalia, & reliqua bona, ex ipſorum labore, vel induſtria, non autem ex fructibus, redditibus, et prouentibus eccleſiaſticis acquiſita forent, ſtatuit, et ordinauit, eiſq; facultatem, et poteſtatem teſtandi, codicillandi, legandi, concedendi, donandi, erogandi: proximioribus vero, necnon agnatis, et cognatis prædictis, etiam incapacibus et defectum natalium patientibus, in eis, vt præfertur, ſuccedendi, liberam licentiam conceſſit. Inhibuitq; Cameræ Apoſtolicæ Clericis, et aliis ſuis, ac curiæ, et Vrbis prædictarum officialibus, necnon eccleſiarum, monaſteriorum, et aliorum eccleſiaſticorum locorum, Prælatis, Capitulis, Conuentibus, Prioribus, Præpoſitis, Plebanis, Rectoribus, aliiſq; quorumque nomine nuncuparentur, ne de bonis per eoſdem, vt præmittitur, relictis, legatis, donatis, ſeu quouis modo in dicta Vrbe, vel extra, infra ſpatium huiuſmodi demiſſis ſe intromittere, aut illa petere, vendicare, ſeu hæredes, et ſucceſſores deſcendentium perſonarum earundem illorum occaſione impedire, aut moleſtare quoquomodo præſumerent, ac decreuit irritum, et inane, quicquid ſecus ſuper his per quoſcunq; quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigeret attentari. Et deinde per alias ſuas literas motu proprio, et ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam perpetuo ſtatuit, et ordinauit, quòd tunc et pro tempore exiſtentes dictæ Romanæ Eccleſiæ Camerarius, et Magiſtri ædificiorum, et ſtratarum dictæ Vrbis ad requiſitionem dominorum quorumcunque domorum, quarum porticus, proſella, ſeu alia ædificia pro viis, ſeu plateis, et aliis locis publicis eiuſdem Vrbis eatenus dirupta fuerant, ac dirui contingeret quandocunq; de mandato Magiſtrorum eorundem, ſi domini prædicti in domibus ipſis habitare ſoliti erant ante demolitionem eandem, & tempore demolitionis huiuſmodi factæ, & quam fieri contigeret in futurum, abſque dolo, & fraude inhabitabant, & in poſterum inhabitarent, & propter huiuſmodi demolitionem iam factam, & quæ fieret domus ipſæ effectæ eſſent, vel efficerentur in poſterum pro eorundem dominorum ipſarum commoda receptione, & inhabitatione incapaces. Eſſentq; iuxta eas aliquæ domus per earum dominos minime inhabitari ſolitæ, ſed pro earum annua reſponſione, vel aliàs locari conſuetæ, ex quarum coniunctione cum domo huiuſmodi ſic incommoda effecta domino domus ſic incommodæ effectæ aduerſus incommoditatem huiuſmodi ſubuenire valeret, tenerentur compellere illos, ad quos domus ipſas ſic vicinas legitime pertinere eis conſtaret, etiam ſi ad eccleſias, & monaſteria, tam virorum, quàm mulierum ordinũ quorumcunq;, etiam exemptorum, necnon beneficia eccleſiaſtica, hoſpitalia, ac loca pia pertinerent, ad vendendum eaſdem domos vicinas eis, quas ſic incommodas effectas eſſe cognoſcerent, pro pretio per duos probos & expertos viros per vtranq; partem eligendos determinando, & declarando: ſi vero hi duo concordes in eodem aſſignando pretio non eſſent, eo caſu ipſi Camerarius, & Magiſtri ędificiorum habito ipſorum duorum iudicio pretia eadem imponerent, & aſſignarent. Etſi forſan contigeret ex demolitione huiuſmodi duas domos ſic per earum dominos inhabitatas incommodas modo præmiſſo effici, & inter eas eſſe aliam

domum per illius dominum locari ſolitam,& quam quilibet dominorum vicinarum domorum prædictarum incommoditati ſubiacentium, & ad receptionem ipſorum non ſufficientium ſibi vendi,& ſuæ domui incorporari poſtularet,deberent Camerarius,& Magiſtri præfati illi ex eis ſic petentibus venditionem huiuſmodi fieri mandare, quem magis indigere domo vendenda exiſtimarent. Et ſi ea forſan vterque æqualiter indigeret, partem vni, & partem alteri,ſi commode diuidi poſſet vendi facerent, aut aliter deſuper prouiderent, prout eis expedire videretur. Etſi neutram domorum vicinarum, quæ ſic inutiles iam effectæ forēt ex demolitione prædicta, vel efficerentur in futurum, earum domini habitarent, ſed eas locare ſoliti eſſent, liceret etiam tunc Camerario, & Magiſtris præfatis, ſi id peteretur, per alterum dominorum domorūm earundem dominum domus minus læſæ ad inſtantiam domini domus magis læſæ, ad emendum domum magis læſam, aut ſuam domino domus magis læſæ vendendum compellere, ſeu aliàs prout eis videretur,prouidere quòd ambæ domus ipſæ inutiles.& inhabitabiles non remanerent, & ſimiliter, prout eis videretur, prouiderent, quotiens domus læſæ ſic vicinæ, & locari ſolitæ æqualiter læſæ, & incommodæ effectæ forent. Et ne ob proteruiam, & duritiam dominorum domorum, ſine quarum demolitione plateæ in eadem Vrbe neceſſariæ,& vtiles ad illius decorem de nouo ordinari,vel iam ordinatæ ampliari, & noua palatia,nouæq; domus conſtrui, ſeu iam conſtructæ ampliari commode nequirent, platearum earundem ordinatio,& ampliatio, ac palatiorum, & domorum de nouo conſtructio, ſeu reformatio retardentur,poſſent,atque deberent iidem Camerarius, & Magiſtri dominos domorum quarumlibet locari, non autem per ipſoſmet dominos inhabitari ſolitarum,eccleſiaſticos, & ſæculares quacunq; dignitate fungentes, cogere ad vendendum pro iuſto,& rationabili pretio,vt præmittitur,ſtatuendo Conſeruatoribus,ſeu Syndicis eiuſdem Vrbis domos, quas pro huiuſmodi plateis de nouo ordinandis, vel antiquis reformandis,& ampliandis,neceſſarias,& vtiles eſſe cognoſcerent, idemq; facerent circa alias domos per earum dominos inhabitari minime ſolitas,ſed locari,quas vtiles, & neceſſarias eſſe putarent, pro palatiis,domibus,ſeu aliis ædificiis, tam profanis, quàm eccleſiaſticis in eadem Vrbe de nouo conſtruendis, ſeu iam conſtructis ampliandis,ad inſtantiam perſonarum habentium iuxta illas domum,ſeu ſolum,aut locum alium, & volentium inibi de nouo domos vel palatia conſtruere, ſeu iam conſtructa ampliare. Etſi duo,ſeu plures in huiuſmodi inſtantia concurrerent, ille cæteris præferretur, cui domus, platea, ſeu locus, de cuius venditione ageretur magis adiaceret, ſen qui illo magis indigeret, & ex cuius ædificio plus decori eiuſdem Vrbis conſuli ſperaretur. Etſi in omnibus paritas foret, liceret Camerario,& Magiſtris præfatis venditionem huiuſmodi pro parte vni, & pro parte alteri, aut vni ex eis in totum fieri mandare, prout eis videretur. Et voluit dictus prædeceſſor, ꝙ in ſingulis caſibus prædictis ſi illi ad quos domus,& alia loca vendenda huiuſmodi pertinerent,& moniti,& requiſiti per Camerarium,& Magiſtros prædictos bis cum termino conuenienti, eorum arbitrio moderando vendere recuſarent, aut malitioſe differrent, Camerarius,& Magiſtri præfati deberent vice, & nomine illorum ſic requiſitorum, & vendere recuſantium, vel differentium venditionem huiuſmodi facere,cum promiſſione,obligatione,pœnis,renunciationibus,iuramentis,pactis,& cautelis conſuetis,& pretium inde proueniens recipere, & penes ædem ſacram,aut fide,& facultatibus idoneam perſonam deponere,dominus domus,aut alterius loci ſic,per eos pro tempore venditi, ſi venditionem ipſam ratam habere, & fideiuſſores de euictione præſtare vellent, & non aliàs conſignandum, haberentq; venditiones ipſæ, quas ſic per Camerarium,& Magiſtros fieri cōtingeret, & traditiones locorum,& domorum ſic venditorum plenam roboris firmitatem, & eoſdem omnino operarentur effectus, ac ſi per illos ad quos illa tunc pertinebant,factæ fuiſſent. Prouiderent quoque iidem Camerarius, & Magiſtri in caſibus in quibus aliquos compelli contingeret ad vendendum proponentibus noua ædificia conſtruere ſeu iam conſtructa ampliare ſe velle, vt ipſi talia proponentes ante omnia ſe obligarent ad inchoandum, & perficiendum huiuſmodi noua ædificia, modis, & formis, ac infra tempus,& ſub pœnis de quibus ipſis Camerario, & Magiſtris perſonarum,& ædificiorum qualitate inſpecta videretur, & ab illis qui ſic ſe obligaſſent, & præmiſſa non ampliarent,pœnas exigerent,moderatas, & nihilominus eos compellerent ad obſeruandum præmiſſa per eas,vel quas prius habitarent, & etiam propterea eis venditas domos aliis ædificare volentibus vendendum pro iuſto, & rationabili pretio, vt præfertur, moderando.

Et quia interdum contingebat, quòd habentes domos, ſiue domorum ſediminia, clauſtra, ſeu loca in eadem Vrbe, & illa vendere volentes, variis plerunq; modis, & occaſionibus illa vendere recuſabant, habentibus domos, ſediminia, clauſtra, & loca illis vicina, & nonnunquam illa vendebant æmulis eorundem vicinorum, ſeu perſonis eis parum gratis, quo fiebat, vt ipſi domorum, clauſtrorum, & ſediminium, ſeu aliorum locorum vicinorum domini illa emere volentes, & habere nequeuntes retraherentur perſæpe ab ædificatione de nouo in eorum ſediminibus, & locis vicinis, ac ab ampliandis domibus, quas inibi habebant, ſicq; decori eiuſdem Vrbis, aut ſaltem ipſorum vicinorum commoditati non parum detrahebatur, etiam ſtatuit, & ordinauit idem prædeceſſor quòd præfati ſic vendere volentes, tenerentur domos, ſediminia, clauſtra, plateolas, & loca venalia huiuſmodi vendere habentibus domos ſediminia, clauſtra, & loca alia illis contigua pro iuſto, & rationabili pretio per alios euidenter & non ficte forſan oblato, & ſi illa aliis quàm vicinis præfatis venderent, venditiones illæ quoad alios, qui ea emerent, & eorum commodum nullius eſſent roboris, vel momenti, & haberentur pro infectis, & deberent Camerarius, & Magiſtri præfati ementem poſſeſſionem, domus, ſediminis, clauſtri, plateolæ, ſeu alterius loci ſic empti, abſque vlla tela iudicii, vicino inſtanti, & pretium rationabile offerenti, & dicto emptori ſi illud recipere, & emptioni per eum factæ renunciare, & ipſum vicinum iuxta Camerarii, & Magiſtrorum prædictorum ordinationem cautum facere vellet, perſoluendum deponente amouere, & ipſum vicinum in illius poſſeſſionem inducere, perinde ac ſi emptio ab ipſo facta fuiſſet: & ſi forſan duo eſſent vicini, quibus domus, clauſtrum, ſedimen, plateola, ſeu alius locus, de cuius venditione ageretur vtilitatem, vel commoditatem ferre poſſet, ille ex eis perferri deberet in præmiſſis, quem Camerarius, & Magiſtri præfati, conſideratis circunſtantiis vniuerſis, venali domo, ſedimine, clauſtro, ſolo, plateola, ſeu loco alio magis indigere declararent: & ſi æqualiter indigerent, & pro parte vni, & pro parte alteri poſſet exinde commoditas prouenire, vtrique proportionabiliter concederetur. ſi vero facta illius diuiſione portiones vtriuſque ferè inutiles eſſent, non diuideretur, ſed Camerarius, & Magiſtri alterum eorundem vicinorum, quem vellent, illam, vel illud aſſignarent Camerario in eccleſiaſticas, & eo, ac Magiſtris præfatis in alias perſonas cum facultate, & poteſtate, videlicet, Camerario per cenſuram eccleſiaſticam, & ipſo, ac Magiſtris præfatis per pœnarum, & mulctarum exceptionem ac perſonalem diſtrictionem, et alia iuris remedia, contradictores quoſlibet, et rebelles compeſcendi, executoribus deſuper deputatis, prout in ſingulis literis prædictis plenius continetur. Et ſucceſſiue piæ memoriæ Iulius Papa II etiam prædeceſſor noſter, Motu, & ſcientia ſimilibus dictas priores literas cum inhibitionis, ac ſingulis aliis in eis contentis clauſulis approbauit, & confirmauit, ac perpetuo firmitatis robur obtinere, & obſeruari debere decreuit, voluit, & mandauit. Nos igitur conſiderantes quantum decoris, & dignitatis Vrbi, & Curiæ ſupradictis, & in ædificiorum, & prædiorum ampliatione, & ſalubrioris aeris amenitate, & hominum in omni virtutum, & dignitatum genere, illuſtrium copia, & cultu, à tempore quo dictæ literæ emanarunt, aceſſit, & quòd pro conſeruatione, & in melius progreſſu Curiæ, & Vrbis prædictarum ſtatus neceſſaria eſt, perpetua, & inuiolabilis dictarum vſus, & obſeruantia literarum, earumq; in aliquibus, quæ ipſarum, etiam in ſuburbiis, & aliis locis dictæ Vrbis, vt præmittitur, circumuicinis effectum paſſim impedire noſcuntur, extenſio, & ampliatio; cupienteſq; in præmiſſis pro virili noſtra opportunum adhibere remedium, Motu ſimili, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera & matura deliberatione, ac certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, omnes & ſingulas literas prædictas cum omnibus in eis contentis clauſulis approbamus, & innouamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, decernentes eas in ſingulis ipſarum partibus, etiã in quibus forte hactenus in vſum receptæ non ſint, debere ab omnibus perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari. Et nihilominus dictorum prædeceſſorum inhærendo veſtigiis, cupientes ipſorum ciuium, & Curialium, & aliorum ædificare volentium commoditatibus prouidere, vt quantocitius Vrbs ipſa, ac prædia, noſtris præſertim temporibus, ædificiis, ac prædiis inſtauretur: conſiderantes quòd in eadem Vrbe, & eius diſtrictu ſunt multæ domus, & loca ſub proprietate tam diuerſarum Baſilicarum, & eccleſiarum, quàm hoſpitalium & aliorum quorumcunque piorum locorum in caſum in quem domini, quibus in cenſum, aut emphiteoſim, ſeu aliàs quomodolibet loca, aut domus conceſſa ſunt, in illis ædificare vel-

lent,

lent, vel cum aliis ad hunc effectum tantum, pro vt melius poterunt, concordare, iuxta ſeriem & tenorem literarum fe. re. Alexandri Papæ VI, etiam prædeceſſoris noſtri ſuper via Alexandrina emanatarum, quas cum omnibus illarum inhibitionibus, decretis, clauſulis, & mandatis approbamus, & innouamus, ac ad quæcunque Vrbis, & prædiorum loca ad hunc effectum extendimus, & ampliamus. Earundem tamen Baſilicarum, eccleſiarum, & aliorum quorumcunque etiam piorum locorum, non ſolum indemnitati, ſed vtilitati prouidere volentes, prout per præſentes prouidemus. Et vt dicti domini, vel alii ad ædificandum facilius, & libentius inducantur, volumus & decernimus, quòd ſi cenſus, vel reſponſio, & penſio annua erit in emphiteoſim perpetuam, aut cenſum perpetuum alicuius familiæ, quot tali caſu liceat illis de familia tantundem cenſum, ſiue ſimilem reſponſionem in aliam domum, ſiue domos, vel poſſeſſionem, aut quæcunque alia bona ſtabilia ad dictum cenſum, vel reſponſionem conuenientia transferre, & permutare, aucta tamen decima parte. Quod etiam volumus, & decernimus, de domibus, & locis, tam intra, quam extra ipſam Vrbem infra miliaria prædicta huiuſmodi conſiſtentibus, & cæteris bonis dictarum Baſilicarum, eccleſiarum, & aliorum etiam piorum locorum, diuerſis inquilinis pro annua reſponſione, vel aliter, etiam ad plures annos quibuſuis locatariis locari, ſeu ad plures vitas, aut cum facultate denominandi vnam, vel plures perſonas concedere ſolitis, ſeu conceſſis, aut in futurum concedendis, quod poſſint in illis ædificare, ſeu illa quoquo modo ampliare volentes, dare, & conſignare dictis dominis, & proprietariis alias domos, ſeu poſſeſſiones, vel quæcunque alia bona ſtabilia tantundem, diuerſis inquilinis pro annua penſione, cum augmento tamen decimæ, ſeu maioris partis, arbitrio Camerarii, & Magiſtrorum ſtratarum huiuſmodi, quod honeſtum viſum fuerit, ac alias, ſeu illarum, & illorum peritia cum dicto augmento, iuxta formam, & tenorem dictarum literarum Alexandri, & pecunias inde prouenientes in alias poſſeſsiones, & bona, vel neceſsitates ipſarum eccleſiarum, prout in dictis literis latius continetur, conuertere. Quod ſi quis id efficere recuſabit, poſsint Camerarius, & Magiſtri præfati iuxta facultates in dictis literis Sixti, & Alexandri conceſſas cogere quæcunque capitula, conuentus, hoſpitalia, & alia quæuis etiam pia loca ad faciendum dictam permutationem cum augmento dictæ decimæ partis. Et ſi inter duos, aut plures ædificare volentes, lis, aut controuerſia oriri contingat, volumus, & decernimus, quòd præuentio habeat locum, quòd qui primus negotium incęperit, & dictos dominos proprietarios primus interpellauerit, ille ſit potior, nec ab aliquo poſtea moleſtari, vel quoquo modo impediri poſsit, & valeat: quinimmo ex tūc ſit illi ius quęſitum. Et tamen ad tollendum ſcandala, ſeu controuerſias, quæ exinde oriri contingeret, ne quis poſtea doloſe, & fraudulenter ob protetuiam aliquorum, & inuidiam, ſeu ipſorum commodum plerunque fieri poſset, etiam ſi plus offerret, & aliis, vt præmittitur, eſſet impedimentum, volumus, & decernimus, quòd præmutatio huiuſmodi cum augmento decimæ partis, & vltra; prout arbitratum fuerit, vt præfertur; cenſeatur, & ſit in euidentem vtilitatem. Et ne ob huiuſmodi interpellationem domini, & proprietarii prædicti aliqua damna, ſeu incommoda patiantur, quòd liceat ipſis eaſdem ſuas domos, loca, & bona retinere, donec ſit illis cum effectu aſsignata dicta recompenſa cum augmento huiuſmodi. Et quoniam, ſicut accepimus, nōnulli ad habitandum domos, quibus illarum vicinos pro ornatu, & ampliatione prædictis indigere conſpiciunt, de nouo ſe cōferunt, vel illas inſtaurari, aut refici faciunt, vt quod eis directo non licet, hac ſaltem via obliqua dictæ Vrbis decori, & vtilitati obuiēt, illa augere deſiderantes ad domos ipſas longe plus iuſto pretio emendum neceſsitate compellant, auctoritate & tenore præmiſsis declaramus omnes, & ſingulos, qui poſtquā pro parte dictorum Magiſtrorū ſuper domibus eorū per eos tunc nō habitatis pro cōmoditate in illis & apud illas ædificare volentium, vt præfertur, vendendis requiſiti fuerint, domos vendendas huiuſmodi de nouo habitare, aut inſtaurari, vel refici, nō tamen à fundamentis facere incęperint, ad illas vendendū iuxta dictarū Sixti prædeceſſoris poſteriorum literarū tenorem, perinde ac ſi ad eas de nouo habitandum ſe nō contuliſsent, illaſue inſtaurari, aut refici facere non incępiſsent, per Camerarium, & Magiſtros præfatos cogi & compelli poſse, atque debere, tam in præteritis quàm in futuris. Ac volumus ea omnia quæ per Sixtum prædeceſſorem pręfatum ſuper venditionibus, & diuiſionibus domorum, arearū, ſiue platearū intra Vrbem conſiſtentiū in fauorem perſonarū de nouo ædificare, aut conſtructa ædificia, et pręędia ampliare volentiū, ab inuitis dominis, ſeu etiam eorum nomine faciendis, prouide ſunt diſpoſita, etiam

extra Vrbem in locis vltra prædicta miliaria non diſtantibus,in quibus ab aliquot citra an
nis multa,& ſpecioſa viridaria, vineæ, & alia non minus pulchra, quàm vſui humano vtil
& neceſſaria,ſeceſſus,& ædificia ſurgere inceperunt,vicem ſibi vendicare,& effectum ſorti
debere,vbi,& quotiens eiſdem Camerario,& Magiſtris videbitur vtilitati, vel ornatui publi
co expedire. Non obſtantibus conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,ac quibuſui
facultatum,& licentiarum teſtandi, & alias diſponendi inter viuos, vel in vltima volunta
de bonis & rebus per eccleſias,& alia eccleſiaſtica, & pia loca, illorumue fructus, reddit
prouentus,pro tempore acquiſitos,perſonis eccleſiaſticis,ſæcularibus,& regularibus,per ſe
dem Apoſtolicam quomodolibet conceſſarum, reuocationibus, reductionibus, modifica
tionibus,ſuſpenſionibus,& aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam per viam perpetuæ conſti
tutionis,ex quibuſuis,etiam in fidei,ac Terræ ſanctæ contra infideles, & fabricæ dictæ Baſi
licæ ſubſidium, aut aliis quantumlibet maximis, & vrgentiſſimis, ac neceſſariis cauſis, etiam
Motu,& ſcientia,ac poteſtatis plenitudine ſimilibus, & de dictorum Cardinalium conſilio,
etiam conſiſtorialiter habito,& cum aliis quibuſcunque,etiam derogatoriarum derogatoris
& talibus clauſulis irritantibus,declarationibus, reſtitutionibus, reintegrationibus,& decre
tis, quòd illis non poſſit modo aliquo derogari per præfatos, & quoſcunque alios Romanos
Pontifices ſimiliter prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem prædictam factis, & faciendis,
quibus omnibus illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro
ſufficienter expreſſis habentes harum ſerie,motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſupradi
ctis ſpecialiter,& expreſſe derogamus,& ad præſentium,& dictarum Sixti, Alexandri, Iulii,
& aliorum prædeceſſorum literarum, & contentorum omnium in eis obſeruationem nos,
ſucceſſoreſque noſtros æque, & abſque vlla differentia teneri, ac ſi ea ſolemni dilectorum fi
liorum Pauli Coleiuannis,& Franciſci de Veteranis,ac Iuliani de Lotis Conſeruatorum Ca
meræ, & Antonii de Zochulis Prioris Capitum Regionum dictæ Vrbis, ac Marci Antonii
de Alteriis,& Iacobi de Fraiapanibus Magiſtrorum ędificiorum,& viarum dictę Vrbis pro
dilectis filiis Populo Romano,& ipſius nomine ſtipulatione deſuper præcedente,nos,& ſuc
ceſſores noſtri præfati eiſdem Populo conceſſiſſemus, & cum eis ſuper his omnibus, & ſin
gulis contraxiſſemus,decernimus,& declaramus,cæteriſque contrariis quibuſcunque. Et quia
difficile forſan foret præſentium literarum notitiam ad quaſcunque perſonas deuenire, ea
dem Apoſtolica auctoritate volumus,& decernimus, quod tranſumptis præſentium litera
rum,etiam per impreſſionem factis,ſubſcriptione,& ſigillo dilectorum filiorum Conſerua
torum Cameræ almæ Vrbis noſtræ munitis, eadem fides vbicunque, adhibeatur, quæ ipſis
originalibus literis quibuſcunque in locis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nul
li ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, com
munitionis,decreti,extenſionis,ampliationis,prouiſionis, voluntatis, declarationis, & dero
gationis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſe
rit,indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe no
uerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ
M D X V I, Quarto Nonas Nouembris. Pont. noſtri Anno Quarto.

De moderatione priuilegiorum per ſedem Apoſtolicam Fratribus Mendicanti-bus, & aliis Religioſis conceſſorum.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approban
te Concilio. Dum intra mentis archana reuoluimus, & diligenti conſideratione penſa
mus,operoſa ſolicitudinis ſtudia, continuoſque labores, pro diuini nominis gloria, exaltatio
ne catholicę fidei,Eccleſiæ vnitate ſeruanda,& inſtitutione,ac ſalute fidelium animarum per
Coepiſcopos,eorumque ſuperiores,in diuerſis partibus ad regimen ſuarum eccleſiarum à ſe
de Apoſtolica conſtitutos, necnon Fratres diuerſorum ordinum Mendicantium indefeſſe,
& indeſinenter impenſos,tanta ex eorum in vinea Domini fructuoſis operibus,& oportune
ac laudabiliter geſtis, cordi noſtro prouenit ſatisfactio, vt his quæ ad pacem, & quietem in
ter eos conſeruandam conducere cognoſcimus, omni ſtudio intendamus. Nouimus enim
Epos ipſos in partē ſolicitudinis nr̃æ aſſumptos fuiſſe,quorum honor, & ſublimitas,teſtāte Am
broſio,nullis poteſt cōparationibus adęquari. Religioſos ēt in agro Dñico pro Chriſtianæ

religionis defenſione, & ampliatione complura feciſſe, ac vberes fructus protuliſſe, & indies
ſingulos proferre. Ita vt eorundem Epiſcoporum, ac religioſorum bonis operibus, ortho-
doxam fidem incrementa ſumpſiſſe, & per orbem terrarum vndique dilatatam fuiſſe, fideliũ
nullus ignoret. Et ſicut ipſi ſæpenumero vigilantiſſima, & ſolerti cura, ſciſmata in Dei eccle-
ſia extinguere, & Eccleſiæ vnitatem reddere, & vt eidem Eccleſiæ pacis tranquillitas dare-
tur, innumeros labores ſubire non dubitarunt, Ita quoque par eſt, eos inter ſe noſtris pro-
uiſionibus pacis vinculo, ac fraterna charitate, & vnitate coniungi, vt eorum concordi do-
ctrina, & mutuis operibus vberiores in eccleſia Dei fructus proueniant. Sane cupientes, vt
iura ſpiritualia, quæ ad Dei laudem, & Chriſtifidelium animarum ſalutem pertinent, & quo-
rum exercitium præfatis Epiſcopis, & eorum ſuperioribus in ſuis diocęſibus, cum ipſi in par
tem ſolicitudinis, vt præfertur, aſſumpti, ac diocęſes diſtinctæ, & cuilibet eorundem Epiſco-
porum aſſignatæ fuerunt, commiſſum extitit, per ipſos Epiſcopos exerceantur, & ius illa li-
bere exercendi, quantum fieri poteſt, eis illæſum præſeruetur. Et ſi aliqua dictis Fratribus
Mendicantibus in eorundem Epiſcoporum læſionem per Romanos Pontifices prædeceſſo
res noſtros, & ſedem Apoſtolicam conceſſa fuerint, cõceſſiones huiuſmodi eiſdem Religio-
ſis factas, in ſubſequentibus duximus moderandas, vt ipſi Fratres potius ab eiſdem Epiſco-
pis omni cum charitate foueantur, quã in aliquo modo moleſtentur, & inquietentur. Vna
enim eſt Regularium, Sæcularium, Prælatorum, & ſubditorum exemptorum, & non exem
ptorum vniuerſalis Eccleſia, extra quam nullus omnino ſaluatur, eorumq; omnium vnus
dominus, vna fides: & propterea decet eos, qui eiuſdem ſunt corporis, vnius etiam eſſe volun
tatis, & ſicut fratres nexu inuicem charitatis aſtricti ſunt, ſic non conuenit alterum in alterius
iniuriam, ſeu iacturam proſilire, dicẽte Saluatore, Hoc eſt præceptum meum, vt diligatis in-
uicem, ſicut dilexi vos. Ad conſeruandam igitur inter Epiſcopos, & eorum ſuperiores, ac
Prælatos, & Fratres huiuſmodi mutuam charitatem, & beneuolentiam, diuini quoque cultus
augmentum, pacemq;, & tranquillitatem vniuerſalis Eccleſiæ ſtatus, quod ita demum fieri
poſſe cognoſcimus, ſi vnicuique, quantum fieri poteſt, ſua iuriſdictio conſeruetur. Sacro ap
probante Concilio, ſtatuimus, & ordinamus, quòd Epiſcopi, & eorum ſuperiores, & alii Prę
lati præfati, parrochiales ad eoſdem Fratres ratione locorum ſuorum legitime ſpectantes,
quo ad ea, quæ ad parrochianorum curam, & ſacramentorum conſeruationem, adminiſtra-
tionemq; pertinent, ſine tamen viſitatorum inſolito grauamine, vel impenſa viſitare, & illa-
rum curam gerentes, & circa illam delinquentes, ſi Religioſi fuerint iuxta ipſius ordinis re-
gularia inſtituta, intra ſepta regularis loci. Sæculares vero preſbyteros, & Fratres huiuſmodi
beneficia obtinentes, libere tanquam ſuæ iuriſdictioni ſubiectos punire, qui vinculo excom
municationis ligati non fuerint, miſſas in eccleſiis domorum eorundem, deuotionis cauſa,
celebrare volentes, libenter recipere debeant, ac ab eiſdem Pręlatis ad proceſſiones ſolemnes
pro tempore faciendas requiſiti, (dummodo eorum loca ſuburbana vltra vnum miliare à ci-
uitatibus reſpectiue non ſint remota) accedere. Necnon ſuperiores eorundem Fratrum, Fra
tres, quos ad audiendas confeſſiones ſubditorum eorundem Prælatorum pro tempore ele-
gerint, eiſdem Prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare, ſi eos ſibi exhiberi, & præſenta-
ri petierint, alioquin eorum Vicariis (dummodo ad Prælatos vltra duas dietas accedere non
cogantur) omnino teneantur. Poſſintq; illi per eoſdem Epiſcopos, & Prælatos ſuper ſuf-
ficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi ſacramenti peritia duntaxat examinari. Talibus
præſentatis admiſſis, vel etiã indebite recuſatis, confitentes, conſtitutioni, quę incipit, Omnis
vtriuſq; ſexus, quo ad confeſſionem duntaxat ſatisfeciſſe cenſeantur. Ipſiq; Fratres, etiam fo
renſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen & clericos ſæculares à ſententiis ab homi
ne latis nullatenus abſoluere poſſint. Euchariſtiæ vero, & extremæ vnctionis; aliaq; eccleſia
ſtica ſacramenta illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, di-
centibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegaſſe, dare nequeant, niſi denegatio ſine le
gitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico fa-
cta doceretur. Eorundẽ vero Fratrũ obſequio inſiſtentibus ſacramenta hmõi nullatenus mi
niſtrare valeant, niſi illoꝝ durante obſequio. Pacta aũt, & cõuentiones inter eoſdem Fratres
& Prælatos, atque curatos pro tpe inita valeant, niſi per ſubſequutũ Capitulũ proximũ gene
rale, vel prouinciale refutata p eos refutatio hmõi intimata debito tpe fuerint. Parrochias aũt
cũ Cruce ad leuanda funera eoꝝ, qui apud eccleſias domoꝝ, & locoꝝ eorundẽ ſuã elegerint

ſepulturam intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante parrochiano
presbytero, & tunc ſine eius, ac Ordinarii præiudicio, niſi eiſdem Fratribus ſuper hoc an-
tiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſeruantia, & cum pacifica poſſeſſione ſuffragetur. Vo-
lentes quoque ſepelliri in habitu eorundem Fratrum in clauſtro non degentes, ſed in pro-
priis domibus habitantes, in eorum vltima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint. Quodq;
Fratres ipſi ad ordines promouendi, per Ordinarios de grammatica, & ſufficientia examina-
ri, & dummodo competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios libere admitti, ac nulla-
tenus in eorum eccleſiis, ſeu domibus, aut aliis eorum locis ab alio quàm à diœceſano Epi-
ſcopo, vel eius vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſque rationabili cau-
ſa contradicente, vel eo à diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debeant. Nec ab
alieno Epiſcopo conſecrationem eccleſiæ, vel altaris, aut cimiterii benedictionem petere, ſeu
in eccleſiis per eos pro tempore ædificandis primum lapidem per alienum Epiſcopum po-
ni facere poſſint, niſi vbi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reuerentiis, & inſtantia requiſi-
tus, ſine legitima cauſa id recuſauerit, & abſque curatorum conſenſu ſponſum, & ſponſam
benedicere nequeant. Et vt debitus honor matrici eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres, quàm
alii clerici ſæculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ ſedis priuilegio muniti die Sabbati maioris
hebdomadæ, antequam campana cathedralis, vel matricis eccleſiæ pulſauerit, campanas in
eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pęnam Centum ducatorum incurrant.
Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in matrici eccleſia ciuita-
tum, necnon in collegiatis, & parrochialibus eccleſiis, caſtrorum, & oppidorum reſpectiue
ſolemniter publicatas, quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinariis requiſiti fuerint, in eccleſiis
domorum ſuarum publicare, ac ſeruare. Et vt animarum vtriuſque ſexus Chriſtifidelium
ſaluti vberius conſulatur, illos quorum confeſſiones pro tempore audierint, cuiuſcunq; ſta-
tus, & conditionis fuerint ad ſoluendum decimas, ſiue aliam bonorum, ſeu fructuum quo-
tanni, in locis in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt, etiam ſub onere con-
ſcientiarum ſuarum monere, & hortari, ipſisq; etiam illas ſoluere recuſantibus abſolutionem
denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publice prædicare, & perſuadere tenean-
tur. Conſeruatores autem eiſdem Fratribus pro tempore à ſede Apoſtolica deputandi do-
ctrina, & probitate præſtantes, & in eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram
eis per eoſdem Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas à loco ſuæ ſolitæ habitationis
nullus trahi poſſit, priuilegiis ſuper hoc aliàs eis conceſſis nullatenus ſuffragantibus. Excom-
municati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertii agere-
tur abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoque, & negotiorum ge-
ſtores, ac operarii eorundem Fratrum ſeruitiis inſiſtentes ſententiis excommunicationis pro-
mulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint: aut dantibus, conſilium, au-
xilium, vel fauorem præſtiterint. Fratres autem, & Sorores Tertii ordinis, necnon Mantel-
lati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii quocunque nomine nuncupati, in propriis do-
mibus habitātes, ſepulturam vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Eucha-
riſtiam, necnon extremam vnctionem, cæteraq; eccleſiaſtica ſacramenta (pęnitentiæ ſacra-
mento duntaxat excepto) à proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt,
præferenda teneantur, ac in foro ſæculari coram iudicibus ſæcularibus conueniri poſſint.
Et ne cenſura vileſcat eccleſiaſtico, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, iidē
dicti Tertii ordinis ad diuina audienda in eccleſiis ſuorum ordinum tempore interdicti nul-
latenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant,
aut dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem quoquo modo præſtiterint. Collegialiter au-
tem viuentes, ſeu cum Clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cęlibem, aut ca-
ſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuilegiis, quibus Fratres
ordinis cuius Tertiæ regulæ habitum geſtant, gaudere debeant. Omnia etiam ſingula ſupra
dicta ad reliquos Religioſos ordinum quorumcunq; extendi, & per eos etiam ſeruari debe-
re volumus, atque decernimus. Saluis tamen in reliquis deſuper non expreſſis, tam Epiſco-
porum, quàm Fratrum, & aliorum Religioſorum prædictorum iuribus, quibus per pręmiſſa in aliquo
præiudicare, ſeu quicquam innouare nō intēdimus. Non obſtan. cōſtitutionibus, & ordinationib.
Apoſtolicis, ac ſtatutis, & cōſuetudinibus dictorum ordinū, iuramento confirmatione Apoſt.
vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoq; & indultis, ac literis Apoſt. cōtra præmiſſa,

ſeu aliquod præmiſſorum,eiſdem ordinibus conceſſis, etiam in Mari magno contentis, quibus etiam, ſi ad illorum derogationem, de eis eorumq́ totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica expreſſa,indiuidua, ac de verbo ad verbo, non autem per clauſulas generales id importantes, mentio,ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, illorumq́ tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes,ſpecialiter,& expreſſe derogamus, cæteriſq́ contrariis quibuſcunque. Decernentes ex nunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Eoſdem inſuper Fratres in virtute ſanctæ obedientiæ monemus,vt eoſdem Epiſcopos loco ſanctorum Apoſtolorum ſubrogatos, pro debita,& noſtra, ac Apoſtolicæ ſedis reuerentia,congruo honore, & conuenienti obſeruantia venerentur. Ipſos quoque Epiſcopos hortamur,ac per viſcera miſericordiæ Dei noſtri requirimus,vt Fratres ipſos affectu beniuolo proſequentes,caritatiue tractent,ac benigne foueant, ſeq́ illis minime difficiles, aut duros, vel moroſos, ſed potius faciles,mites, propitios, piaq́ munificentia liberales exhibeant, ac in omnibus prædictis tanquam in agro dominico cooperatores, eorumq́ laborum participes prompta benignitate recipiant, eorumq́ iura omni cum caritate cuſtodiant,atque defendãt, vt tam Epiſcopi,quàm Fratres præfati,quorum opera veluti lucernæ ardentes ſupra montem poſitæ,omnibus Chriſtifidelibus lumen præbere debent,ad Dei laudem, fidei catholicæ exaltationem, populorumq́ ſalutem,de virtute in virtutem proficiant, ac exinde à largiſſimo bonorum omnium retributore domino perennis vitæ præmium conſequi mereantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti,ordinationis, voluntatis, derogationis, decreti, monitionis, exhortationis, & requiſitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, anno incarnationis Dominicæ M D X V I, Decimanona Decembris. Pontificatus noſtri Anno Quarto.

De priuilegiis Chriſtianiſſimo Francorum Regi,& Gallicæ nationi, loco Pragmaticæ ſanctionis conceſſis, in Lateranenſi Concilio approbatis.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio, diuina diſponente clementia,per quam Reges regnant,& Principes imperant, in eminenti Apoſtolatus ſpecula &,ſuper gentes & Regna meritis licet imparibus conſtituti animo reuoluentes, quod &ſi ea quæ pro ſalubri, & quieto regimine Regnorum, & ad pacem & iuſtitiam populorum,perpetua eorundem Regnorum ſtabilitate,Regibus pręſertim de fide catholica,& de republica Chriſtiana,& Apoſtolica ſede benemeritis,laudabili, & prouida noſtra ordinatione cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus conceſſa, ac ad effectum huiuſmodi geſta ſtatuta, ordinata decreta, facta'ue ſunt plenam roboris obtineant firmitatem illis nihilominus interdum ſacro approbante Concilio noſtræ innouationis,& approbationis robur adiicimus, vt eo firmius illibata perdurent, quo ſæpius erunt noſtra auctoritate, ac etiam generalis Concilii præſidio communita,efficacemq́ operam circa eorundem conſeruationem libenter adhibemus,vt Reges & ipſorum Regnorum perſonæ conceſſionibus priuilegiis, ſtatutis, & ordinationibus huiuſmodi in domino plene gaudentes, in pacis & tranquillitatis, ac amenitatis dulcedine conquieſcant, & in eorum ſolita erga eandem ſedem deuotione feruentius perſeuerent. Nuper ſiquidem vt eccleſia ſponſa noſtra in ſancta vnione conſeruaretur, & per Chriſtifideles ſacris Canonibus à Romanis Pontificibus,& ſacris generalibus Conciliis duntaxat ędítis vterentur quaſdam Conſtitutiones,quas decetero loco Pragmaticæ ſanctionis, & contentorum in ea in Regno Frãciæ pro bono pacis, & concordiæ, ac illius communi,& publica vtilita[illegible] cum chariſſimo in Chriſto filio noſtro Franciſco Francorum Rege Chriſtianiſſimo, [illegible]ononiæ cum noſtra Curia eſſemus, tractatas, & cum eiſdem fratribus noſtris dilig[illegible] [illegible] examinatas, & de eorum conſilio, cum præfato Rege concordatas, & per ipſius Regis legitimum procuratorem acceptatas,de eorundem fratrum conſilio, & vnanimi conſenſu ſtatuimus, & ordinauimus, prout in noſtris literis deſuper confectis plenius continetur: quarum tenor ſequitur, & eſt talis.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Primitiua illa Eccle
ſia in angulari petra à Saluatore noſtro Ieſu Chriſto fundata Apoſtolorum præconiis cla
ta, Martirumq́ ſanguine conſecrata, & aucta, vbi primum, iuuante domino, per orbem ter
rarum lacertos mouere cępit, prouide attendens quantum oneris humeris impoſitum ha
beret, quot oues paſcere, quot cuſtodire, ad quot etiam remotiſſima loca oculos intendere
oporteret, diuino quodam conſilio parrochias inſtituit, dioceſes diſtinxit, Epiſcopos crea
uit, & Metropolitanas perfecit, vt tanquam membra capiti obſequentia, cuncta ſecundum
eius voluntatem ſalubriter in domino gubernarēt, & tanquam riuuli à perenni fonte, Ro
mana videlicet Eccleſia deriuantes, ne angulum quidem dominici agri irrigatum dimitterēt.
Vnde ſicut alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri ſuo tempore omni ſtudio cura
runt, vt dicta Eccleſia vniretur, & in ſancta vnione ſine ruga, & macula conſeruaretur, &
omnes vepres ab eadem Eccleſia abolerentur, cui proprium eſt diuina opitulante gratia
virtutes colere, & vitia radicitus extirpare: ita & nos tempore noſtro, & præſenti duran
te Concilio ea facere, & curare debemus, quæ vnioni, & conſeruationi eiuſdem Eccleſiæ
conducere videntur. Ea propter omnes ſpinas quæ vnioni huiuſmodi obſiſtunt, & ſegetem
domini pullulare non ſinunt, tollere prorſus, & extirpare, ac virtutes in vinea domini inſe
rere ſatagimus. Sane inter arcana mentis noſtræ reuoluentes quot tractatus inter piæ memo
riæ Pium II, Sixtum IIII, Innocentium VIII, Alexandrum VI, & Iulium II, Romanos
Pontifices prædeceſſores noſtros & claræ memoriæ Reges Franciæ Chriſtianiſſimos ſu
per abrogatione certæ conſtitutionis in dicto Regno Franciæ vigentis, quæ Pragmatica vo
catur, habiti fuerunt: & licet Pius II præfatus Nunciis ad claræ memoriæ Ludouicum XI
Franciæ Regem Chriſtianiſſimum deſtinatis, tantis eiſdem perſuaſerit rationibus, vt Rex ipſe
Pragmaticam ſanctionem huiuſmodi tanquam in ſeditione, & ſciſmaticis tempore natam
ſuis patentibus literis abrogauerit, tamen huiuſmodi abrogatio nec etiam literæ Apoſtolicę
præfati Sixti ſuper concordata cum Oratoribus præfati Regis Ludouici ad præfatum Sixti
prædeceſſorem deſtinatis habita expeditę per Pręlatos & perſonas eccleſiaſticas dicti Regni
receptæ non fuerunt, nec ipſi Prælati, & perſonæ eccleſiaſticæ illis parere, nec monitis Inno
centii, & Iulii prædictorum aures præbere, ſed eidem Pragmaticæ conſtitutioni inherere
voluerunt, vnde præfatus Iulius prædeceſſor in præſenti Concilio Lateranenſi vniuerſalem
Eccleſiam repreſentante per eum legitime in dicto abrogationis Pragmaticæ ſanctionis hu
iuſmodi negotium, & illius diſcuſſionem venerabilium fratrum ſuorum Cardinalium, de
quorum numero tunc eramus, & aliorum Prælatorum congregationibus, relationemq́ di
ſcuſſorum ſibi, & eidem Concilio faciendam commiſit, Gallicoſq́ Prælatos, Capitula eccle
ſiarum, & Monaſteriorum, Conuentus, ac Parlamenta, & laicos illis fauentes, cuiuſcunq́ di
gnitatis, etiā ſi Regalis exiſterēt, ſanctione prædicta vtentes, ſeu illam approbantes, omneſq́
& ſingulos alios ſua communiter vel diuiſim intereſſe putantes per ędictum publicum cum
ad partes illas tutus non pateret acceſſus in certis eccleſiis tunc expreſſis affigendum moneri,
& citari infra certum competentem terminum præfigendum ad comparendum coram eo in
Concilio præfato, cauſaſq́ dicendum quare ſanctio præfata in concernentibus auctorita
tem, dignitatem, & vnitatem Eccleſiæ Romanæ, & Apoſtolicæ ſedis, ſacrorumq́ canonum,
& eccleſiaſticæ libertatis violationem nulla, & inualida declarari, decerni, & abrogari non
deberet. Et cum ſuper hiis in forma iuris in præfato Concilio Lateranenſi procederetur,
dictuſq́ Iulius prædeceſſor, ſicut domino placuit, rebus fuiſſet humanis exemptus, noſq́ di
uina fauente clementia, ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti fuiſſemus, & contra Pręlatos
Capitula, Conuentus, & perſonas huiuſmodi ad nōnullos actus proceſſiſſemus, tandem con
ſiderantes pacem eſſe vinculum caritatis, & ſpiritualem virtutem qua ſaluamur, dicente do
mino, Qui biberit aquam quam ego dabo ei bibere non ſitiet in æternum, & quòd in pace
conſiſtat ſalus vniuerſorum, Caſſiodoro teſtante, omni quippe Regno deſiderabilis debet
eſſe tranquillitas, in qua & populi proficiunt, & vtilitas gentium cuſtoditur, matura delibe
ratione cognouimus, non per Nuncios, aut Legatos noſtros, ſed in præſtatione obedientiæ
filialis, quam charíſſimus in Chriſto filius noſter Franciſcus Francorum Rex Chriſtianiſſi
mus perſonaliter nobis præſtitit, hæc cum Maieſtate ſua coram diſcutere, eumq́ paternis
hortari monitis, vt ad laudem Dei, & ſui honorem prompto animo libens, ac volens dictæ
Pragmaticæ ſanctioni abrenunciare, & ſecundum Canones, & Conſtitutiones S. R. Eccleſiæ

quemadmodum cæteri Chriſtiani viuere mandatis Apoſtolicis, & prouiſionibus quæ à ſede Apoſtolica pro tempore emanarent parere & obedire vellet. Et cum ex electionibus quæ in eccleſiis cathedralibus, & Metropolitanis, ac monaſteriis dicti Regni à multis annis citra fiebant, grandia animarum pericula prouenirent, cum pleriq; per abuſum ſecularis poteſtatis nonnullæ vero præcedentibus illicitis et ſimoniacis pactionibus, aliæ particulari amore, & ſanguinis affectione, et non ſine periurii reatu fierēt, cum Electores ipſi etiam ſi ante electionem per eos faciendam magis idoneum, et non eum quem promiſſione, aut datione alicuius rei temporalis, ſeu prece vel precibus per ſe, vel alium interpoſitis electionem procurare didiciſſent eligere ſponte iurarent, iuramentum huiuſmodi non ſeruarent, ſed contra proprium huiuſmodi iuramentum, in animæ ſuæ præiudicium, venirent, vt nobis notorie conſtat ex crebris abſolutionibus et rehabilitationibus à nobis, et prædeceſſoribus noſtris petitis et obtentis, idem Franciſcus Rex noſtris paternis monitis tanquam verus obedientiæ filius parere volens, tam pro bono obedientiæ in qua magnum meritum vere conſiſtit, quàm pro communi, et publica Regni ſui vtilitate, in locum dictæ Pragmaticæ ſanctionis, ac ſingulorum capitulorum in ea contentorum Conſtitutiones infraſcriptas inuicem tractatas, et cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus diligenter examinatas, et de eorum conſilio cum præfato Rege concordatas per dilectum filium Rogerium Barne Regni Aduocatum, Oratorem ſuum, ad hoc ab eodem Franciſco Rege ad nos deſtinatum, habentem ad hoc ſpeciale et ſufficiens mandatum acceptauit. De eorundem fratrum conſilio, et vnanimi cōſenſu, ex certa noſtra ſcientia et poteſtatis plenitudine ſtatuimus, et ordinamus quòd de cætero perpetuis futuris temporibus loco dictę Pragmaticæ Conſtitutionis, ac omnium, et ſingulorum capitulorum in ea contentorum in dicto Regno, Delphinatu, et Comitatu Dieñ. ac Valentineñ infraſcriptæ obſeruentur Conſtitutiones, videlicet, quòd Cathedralibus, et Metropolitanis eccleſiis in Regno, Delphinatu, et Comitatu prędictis nunc et pro tempore etiam per ceſſionem in manibus noſtris, et ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium ſponte factam vacantibus, illarum Capitula, et Canonici ad electionem ſeu poſtulationem inibi futuri Prælati procedere non poſſint, ſed illarum occurrente huiuſmodi vacatione Rex Franciæ pro tempore exiſtens vnum grauem Magiſtrum, ſeu Licentiatum in Theologia, aut in vtroque, ſeu altero iurium Doctorem, aut Licentiatum in vniuerſitate famoſa, & cum rigore examinis, & in vigeſimo ſeptimo ſuæ ætatis anno ad minus conſtitutum, & aliàs idoneum infra ſex menſes à die vacationis eccleſiarum earundem computandos, nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu ſedi prædictæ nominare, & de perſona per Regem huiuſmodi nominata, per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu ſedem prædictam prouideri: & ſi contingeret præfatum Regem perſonam taliter non qualificatam ad dictas eccleſias ſic vacantes nominare, per nos, & ſucceſſores, ſeu ſedem huiuſmodi de perſona ſic nominata eiſdem eccleſiis minime prouideri debeat, ſed teneatur idem Rex infra tres alios menſes à die recuſationis perſonæ nominatæ non qualificatæ, ſolicitatori nominationem non qualificatam proſequenti conſiſtorialiter factæ intimandæ computandos, alium ſupradicto modo qualificatum nominare, alioquin vt diſpendioſe eccleſiarum huiuſmodi vacationi celeriter conſulatur eccleſiæ tunc ſic vacanti per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu ſedem huiuſmodi de perſona, vt præfertur, qualificata, necnon eccleſiis per obitum apud ſedem prædictam vacantibus, ſemper nulla dicti Regis præcedente nominatione libere prouideri poſſit: decernentes electiones contra præmiſſa attemptatas, ac prouiſiones per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu ſedem huiuſmodi factas nullas, & inualidas exiſtere. Conſanguineis tamen præfati Regis, ac perſonis ſublimibus ex cauſa rationabili, & legitima in nominatione & Apoſtolicis literis exprimenda, necnon religioſis Mendicantibus reformatis eminentis ſcientiæ, & excellentis doctrinæ, qui iuxta ſui ordinis regularia inſtituta ad gradus huiuſmodi aſſumi non poſſunt, ſub prohibitione præmiſſa minime comprehenſis, ſed de eorū perſonis dictis eccleſiis pro tempore vacantibus ad dicti Regis nominationem per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu ſedem huiuſmodi libere prouideri poſſit. Monaſteriis vero, & prioratibus conuentualibus, & vere electiuis, videlicet in quorum electionibus forma capituli, quia propter ſeruari, & confirmationes electionum huiuſmodi ſolemniter peti conſueuerunt in Regno Delphinatu, & Comitatu huiuſmodi nunc & pro tempore etiam per ſimilem ceſſionem vacantibus, illorum conuentus ad electionem, ſeu poſtulationem Abbatis, ſeu Prio-

ris procedere non poſſint, ſed idem Rex illorum occurrente huiuſmodi vacatione religioſum eiuſdem ordinis in ætate viginti trium annorum ad minus conſtitutum infra ſimile tempus ſex menſium à die vacationis monaſteriorum, & prioratuum huiuſmodi computandorum nobis & ſucceſſoribus noſtris, aut ſedi huiuſmodi nominare, & de perſona per Regem huiuſmodi monaſterio vacanti nominata per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu ſedem huiuſmodi prouideri. Prioratus vero perſonæ ad illum per eundem Regem nominatæ conferri debeat, ſi vero idem Rex presbyterum ſæcularem, aut religioſum alterius ordinis, aut minorem viginti trium annorum, vel aliàs inhabilem nobis, aut ſucceſſoribus noſtris infra dictum ſemeſtre, ſeu ſedis huiuſmodi nominaret, talis nominatus recuſari, & nullatenus ſibi prouideri debeat, ſed Rex ipſe infra trimeſtre à die recuſationis ſupradicto modo intimandæ computandas alium modo ſupradicto qualificatu monaſterio, ſeu prioratui tunc vacanti nominare, & de perſona ad monaſterium nominata illi prouideri: ad prioratum vero nominato prioratus ipſe per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu ſedem prędictam conferri debeat, alioquin dictis nouem menſibus effluxis, nulla ſeu de perſona minus idonea, & modo præmiſſo non qualificata facta nominatione, ac etiam vacantibus apud ſedem prædictam ſemper, etiam nulla dicti Regis expectata nominatione, per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu ſedem prædictam monaſteriis prouideri: prioratus vero perſonis, vt præfertur, qualificatis, duntaxat conferri libere poſſint. Electiones autem, & illarum confirmationes, necnon prouiſiones per nos, & ſucceſſores noſtros, & ſedem prædictam contra præmiſſa pro tempore factas, nullas, irritas, & inanes eſſe decernimus. Per præmiſſa tamen non intendimus in aliquo præiudicare capitulis eccleſiarum, & conuentibus monaſteriorum & prioratuum huiuſmodi priuilegia à ſede Apoſtolica proprium eligendi prælatum obtinentibus quominus ad electionem Epiſcoporum, ac Abbatum, & Priorum iuxta priuilegia eis conceſſa libere procedere poſſint, iuxta formam in eorum priuilegiis contentam: & ſi in eorum priuilegiis forma aliqua expreſſa non fuerit, tunc formam Concilii generalis, Quia propter, ſeruare teneantur: dummodo de priuilegiis ſibi conceſſis huiuſmodi per literas Apoſtolicas, ſeu alias auctenticas ſcripturas docuerint, omni alia ſpecie probationis eis in hoc adempta. Volumus quoque, & ordinamus quòd in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis decetero non dentur aliquæ gratiæ expectatiuæ, ac ſpeciales, vel generales reſeruationes ad vacatura beneficia, per nos, & ſedem prædictam non fiant: & ſi de facto per importunitatem, aut aliàs à nobis, & ſucceſſoribus noſtris, & ſede prædicta emanauerint, illas irritas, & inanes eſſe decernimus. In cathedralibus tamen Metropolitanis, & collegiatis eccleſiis, in quarum ſtatutis cauetur expreſſe quòd nullus ibidem dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium obtinere poſſit, niſi in illis actu canonicus exiſtat, canonicos ad effectum duntaxat inibi obtinendi dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium huiuſmodi, & non conſequendum primam præbendam vacaturam creare poſſe intendimus. Statuimus inſuper quòd ordinarius collator in vnaquaque cathedrali, ac etiam Metropolitana eccleſia canonicatum, & præbendam theologalem inibi conſiſtentes conferre teneatur vni Magiſtro, ſeu Licentiato, aut Baccalario formato in Theologia, qui per decennium in vniuerſitate ſtudii generalis priuilegiata ſtuduerit, ac onus reſidentiæ lecturæ, & prædicationis actu ſubire voluerit, quiq; bis, aut ſemel ad minus per ſingulas hebdomadas, impedimento ceſſante legitimo, legere debeat, & quotiens ipſum in huiuſmodi lectura deficere cōtigerit, ad arbitrium capituli per ſubtractionem diſtributionum totius hebdomadæ puniri poſſit: & ſi reſidentiam deſeruerit, de illis alteri prouideri debeat: & vt liberius ſtudio vacare poſſit, etiam ſi abſens fuerit à diuinis habeatur pro præſente, ita vt nihil perdat. Præfatiq; ordinarii collatores, ſeu patroni eccleſiaſtici quicunque fuerint, vltra dictam præbendam theologalem, quam, vt præfertur, qualificato, conferre tenentur tertiam partem omnium dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, & officiorum, cæterorumq; beneficiorum eccleſiaſticorum ad eorum collationem, prouiſionem, nominationem, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem quomodolibet ſpectantium viris literatis, graduatis, & per vniuerſitates nominatis, hoc modo, videlicet, Primo menſe poſt præſentium acceptationem, & earundem publicationem, præfati ordinarii collatores dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia ad eorum collationem, prouiſionem, nominationem, præſentationem, ſeu quam vis aliam diſpoſitionem, vt præfertur, ſpectantia graduatis huiusmodi, qui literas ſuorum graduum cum tempore ſtudii debite

inſinuauerint, conferre teneantur. Beneficia vero, quæ in duobus ſequentibus menſibus vacare contigerit, illa iuxta iuris communis diſpoſitionem, perſonis idoneis libere conferre, ſeu perſonas idoneas ad illa præſentare. Beneficia autem quæ in quarto menſe vacare contigerit, viris graduatis per vniuerſitatem nominatis, qui gradus & nominationis literas cum tempore ſtudii debite inſinuauerint, conferre, ſeu præſentare teneantur. Beneficia vero quæ quinto, & ſexto menſibus vacare contigerit ſimili modo perſonis idoneis libere conferre, ſeu perſonas ad illa præſentare poſſint. Beneficia autem quæ ſeptimo menſe vacare contigerit, graduatis qui ſimili modo literas gradus cum tempore ſtudii debite inſinuauerint, conferre teneantur. Beneficia vero quæ octauo, & nono menſibus vacare contigerit, pari modo perſonis idoneis conferre, ſeu perſonas idoneas ad illa præſentare teneantur. Beneficia autē quæ menſe decimo vacare contigerit, graduatis nominatis, qui gradus & nominationis literas cum tempore ſtudii debite inſinuauerint, per eoſdem ordinarios conferri, ſeu ipſi ad illa præſentari debeant. Beneficia autem quæ vndecimo, & duodecimo menſibus vacare contigerit, per eoſdem ordinarios perſonis idoneis, iuxta iuris communis diſpoſitionem cōferri, ſeu ipſi ad illa præſentari debeant. Si quis vero cuiuſcunq; ſtatus, etiam ſi Cardinalatus, Patriarchalis, Archiepiſcopalis, aut Pontificalis, vel alterius cuiuſlibet dignitatis contra prædictum ordinem, & qualificationes ſuperius ordinatas de dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis, ſeu quibuſuis aliis beneficiis eccleſiaſticis huiuſmodi, aliter quàm modo præmiſſo diſpoſuerit, diſpoſitiones ipſæ ſint ipſo iure nullæ: collationeſq; & prouiſiones, ac diſpoſitiones illorum ad imediatum ſuperiorem deuoluantur, qui eiſdem perſonis, modo præmiſſo qualificatis prouidere teneatur, & ſi contrauenerit ad alium ſuperiorem deuoluatur prouiſio, & præſentatio huiuſmodi gradatim donec ad ſedem Apoſtolicā fiat deuolutio. Præterea volumus quòd Collatores ordinarii & patroni eccleſiaſtici præfati qui dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia ac beneficia in menſibus graduatis, & nominatis aſſignatis vacantia illis graduatis ſimplicibus, aut nominatis illa conferre, aut ad illa eos duntaxat præſentare teneantur, qui per tempus competens in vniuerſitate famoſa ſtuduerint: tempus autem competens decennium in Magiſtris, ſeu Licentiatis, aut Baccalariis in Theologia: ſeptennium vero in Doctoribus, ſeu Licentiatis in iure Canonico, Ciuili, aut Medicina: quinquennium autem in Magiſtris, ſeu Licentiatis in artibus cum rigore examinis à logicalibus incluſiue, aut in altiori facultate: Sexennium autem in Baccalariis ſimplicibus in Theologia: Quinquennium vero in Baccalariis iuris Canonici, aut Ciuilis, in quibus Baccalariis iuris Canonici, aut Ciuilis, ſi ex vtroque parente nobiles fuerīt, triennium eſſe decernimus, præfatiq; graduati & nominati Collatoribus ordinariis ſiue patronis eccleſiaſticis ſemel ante vacationem beneficii de literis gradus, ſeu nominationis, & de præfato tempore ſtudii per literas patentes vniuerſitatis in qua ſtuduerint manu ſcribæ, & ſigillo vniuerſitatis ſignatas fidem facere teneantur. Cum vero probatio nobilitatis fieri deberet ad effectum vt nobiles ipſi gaudere poſſint beneficio minoris temporis ſtudiis, tunc nobilitas ipſa per quatuor teſtes deponentes in iudicio coram iudice ordinario loci in quo eſt natus ille de cuius nobilitate ex vtroque parente conſtare debet, etiam in partis abſentia probari poſſit, teneāturq; præfati graduati tam ſimplices quàm nominati patronis eccleſiaſticis, aut Collatoribus ordinariis, quibus gradus, aut nominationis literas huiuſmodi inſinuare debe-rent, literas ſuorum gradus & nominationis certificationis temporis ſtudii, & atteſtationis nobilitatis duplicatas dare, ac ſingulis annis tempore Quadrageſimæ per ſe, vel procuratorem ſuum Collatoribus, nominatoribus, ſeu patronis eccleſiaſticis, aut eorum vicariis eorum nomina, & cognomina inſinuare, & eo anno quo præfatam inſinuationem facere omiſerint, beneficium in vim gradus aut nominationis huiuſmodi petere non poſſint: & ſi Collatoribus ordinariis aut patronis eccleſiaſticis in menſibus deputatis graduatis ſimplicibus, aut graduatis nominatis non eſſet graduatus, aut nominatus, qui diligentias præfatas fecerit collatio, ſeu præſentatio per collatorē, ſeu patronum eccleſiaſticum, etiam eiſdem menſibus facta alteri quàm graduato, vel nominato, non propter hoc irrita cenſeatur. ſi tamen graduatus ſimplex, aut nominatus beneficium poſt inſinuationem gradus, aut nominationis in menſibus eis aſſignatis vacans petierit, & inter ſuam inſinuationem & præfatam requiſitionem non ſuperuenerit, Quadrageſima in qua nomen, & cognomen inſinuare debuerit, ad beneficium ſic vacans eum capacem ipſumq; illud conſequi poſſe & debere decernimus. Statuimus

quoque,& ordinamus quòd Collatores ordinarii & patroni eccleſiaſtici præfati inter gra
duatos,qui literas gradus cum tempore ſtudii & atteſtatione nobilitatis debite inſinuauerint,
quoad beneficia in menſibus eis deputatis vacantia gratificare poſſint illum ex eis, quem vo
luerint. Quo vero ad beneficia in menſibus graduatis nominatis deputatis antiquiori nomi
nato conferre,ſeu antiquiorem nominatum qui literas nominationis temporis ſtudii & atte
ſtationis nobilitatis debite inſinuauerit præſentare, ſeu nominare teneantur. Concurrenti
bus autem nominatis eiuſdem anni Doctores Licentiatis,Licētiatos Baccalariis demptis Bac
calariis formatis in Theologia,quos fauore ſtudii Theologici Licentiatis in iure Canonico,
Ciuili,aut Medicina præferendos eſſe decernimus Baccalarios iuris Canonici,aut Ciuilis ma
giſtris in artibus præferri volumus. Concurrentibus autem plutibus Doctoribus in diuer
ſis facultatibus Doctorem Theologum doctori in iure doctorem in iure Canonico Docto
ri in iure Ciuili Doctorem in iure Ciuili Doctori in Medicina præferendos eſſe decerni
mus,& idem Licentiatis & Baccalariis ſeruari debere volumus:& ſi in eiſdem facultate,& gra
du concurrerent ad datam nominationis,ſeu gradus recurrendum eſſe volumus,& ſi in om
nibus hiis concurrerent,tunc Collator ordinarius inter eoſdem cōcurrentes gratificare poſ
ſit. Volumus autem quòd nominati literas nominationis ab vniuerſitatibus in quibus ſtudue
rint obtinentes in nominationum literis beneficia per eos poſſeſſa,& eorum verum valorem
exprimere teneantur, alioquin literæ nominationis huiuſmodi eo ipſo nullæ ſint & eſſe cen
ſeantur Si quis vero ex dictis qualificatis graduatis ſimplicibus,aut nominatis tempore vaca
tionis beneficii in menſibus eis deputatis vacantis duas obtineat præbendas in cathedral[ib]us
etiam Metropolitanis aut collegiatis ſeu dignitatem vel præbendam,vel aliud,ſeu alia bene
ficium ſeu beneficia,quorum inſimul,vel cuius fructus,redditus,& prouentus, tempore reſi
dentiæ,& horis diuinis intereſſendo ad ſummam ducentorum florenorum auri de Came
ra aſcenderet beneficium in vim gradus,ſeu nominationis huiuſmodi tunc petere, ſeu conſe
qui non poſſit. Et inſuper quòd tam graduati ſimplices, quàm nominati beneficia in menſi
bus eis aſſignatis vacantia petere,& conſequi poſſint ſecundum propriæ perſonæ condecen
tiam & conformitatem videlicet ſæculares ſæcularia,& religioſi regularia beneficia eccleſia
ſtica,ita quod ſæcularis nominatus beneficia regularia in menſibus deputatis vacantia præte
xtu cuiuſuis diſpenſationis Apoſtolicæ, & econtra religioſus beneficia ſæcularia petere aut
conſequi minime poſſint. Quodq; beneficia ſimpliciter,vel ex cauſa permutationis in men
ſibus graduatis ſimplicibus & nominatis aſſignatis vacantia eis non ſint affecta,nec debita,
ſed ex cauſa permutationis compermutantibus duntaxat, ſimpliciter vero vacantia beneficia
huiuſmodi perſonis idoneis per ipſos ordinarios libere conferri poſſint. Statuimus quoq;
quòd parrochiales eccleſiæ in ciuitatibus,aut villis muratis exiſtentes,non niſi perſonis mo
do præmiſſo qualificatis,aut ſaltem qui per tres annos in Theologia, vel altero iurium ſtu
duerint,ſeu magiſtris in artibus qui in aliqua vniuerſitate priuilegiata ſtudentes magiſterii
gradum adepti fuerint conferantur. Monemus autem præfati Regni vniuerſitates ſub pœ
na priuationis omnium & ſingulorum priuilegiorum à nobis & ſede Apoſtolica obtento
rum ne Collatoribus ſeu patronis eccleſiaſticis habeant aliquos nominare niſi eos qui ſecun
dum præfata tempora ſtuduerint,& ſecundum dictarum vniuerſitatum ſtatututa ad gradus
& non per ſaltum prouecti fuerint, quod ſi ſecus fecerint vltra nullitatis pęnam, quam in
præfatarum nominationum literis declaramus vniuerſitates ipſas nominandi priuilegium
ad tempus ſecundum culpæ qualitatem ſuſpendemus. Si quis autem graduatorum, aut no
minatorum in menſibus deputatis Collatoribus ordinariis,aut perſonis eccleſiaſticis benefi
cium vacans in vim gradus aut nominationis petierit,& Collatorem ordinarium in vim præ
fati gradus aut nominationis in proceſſu poſuerit,& aliter moleſtauerit illum vltra expenſa
rum,damnorum,& intereſſe condemnationem à fructibus ſui gradus, & nominationis pri
uandum eſſe decernimus: eodemq; vinculo Collatores ordinarios & patronos eccleſiaſti
cos quibus graduati,& nominati debite vt ſupra,qualificati ſuos gradus & nominationis li
teras inſinuauerint,aſtringimus, vt beneficia ad eorum collationem vel præſentationem ſpe
ctantia,in menſibus graduatorum ſimplicium & nominatorum vacantia ſtantibus præfatis
graduatis aut nominatis debite qualificatis illa proſequentibus aliis quàm graduatis,aut no
minatis conferant ſub pęna ſuſpenſionis poteſtatis conferendi beneficia in octo menſibus
illo anno ad collationem eorum ac præſentationem liberam ſpectantibus. Statuimus quoq;

& ordinamus quòd quilibet Romanus Pontifex ſemel duntaxat tempore ſui Pontificatus literas in forma mandata iuxta formam inferius annotatam, & non vltra dare poſſit, hoc modo videlicet, vnum Collatorem habentem collationem decem beneficiorum in vno, habentem autem collationem quinquaginta beneficiorum, & vltra in duobus beneficiis duntaxat grauari poſſit, ita tamen quod in eadem eccleſiæ cathedrali, vel collegiata Collatorem vnum pro tempore in duabus præbendis non grauet. Et vt obuietur litibus quæ occaſione literarum mandatorum huiuſmodi oriri poſſent, mandata huiuſmodi ſub forma quæ eſt inferius annotata dari volumus quam ad perpetuam rei memoriam in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in illius quinterno regiſtrari mandamus, declarantes proſequentes huiuſmodi mandata quoad beneficia ſub illis comprehenſa (ordinariis Collatoribus, & graduatis ſimplicibus & nominatis) præferendos eſſe: noſq; & ſucceſſores noſtros iure præuentionis dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica ſæcularia, & quorumuis ordinum regularia quæcunque, & quocunque qualificata, tam in menſibus graduatis ſimplicibus & nominatis quam ordinariis Collatoribus præfatis aſſignatis vacantia, ac etiã ſub dictis mandatis comprehenſa libere confere. Statuimus inſuper quòd in prouiſionibus quas perſonis quibuſuis de beneficiis vacantibus, ſeu certo modo vacaturis per nos & ſucceſſores noſtros, ac ſedem prædictam etiam motu proprio etiam promotis ad eccleſias cathedrales & Metropolitanas, ac monaſteria vt obtenta per eos beneficia retinere poſſint fieri cõtigerit illorum verus annuus per florenos aut ducatos auri de Camera aut libras Turoneſi. ſeu alterius monetę valor ſecundum communem extimationem exprimi debeat, alioquin gratiæ ipſæ ſint ipſo iure nullæ. Statuimus quoque & ordinamus quòd in Regno Delphinatu. & Comitatu prædictis, omnes & ſingulæ cauſæ exceptis maioribus in iure expreſſe denominatis apud illos iudices in partibus qui de iure aut conſuetudine præſcripta vel priuilegio illarum cognitionem habent terminari & fieri debeant. Et ne ſub vmbra appellationũ, quæ nimium & nonnunquam friuolę interponi conſueuerunt, atque etiam in eadem inſtantia ad prorogationem litium ſæpę multiplicari iniuſtis vexationibus materia præbeatur, volumus quòd ſi quis offenſus coram ſuo iudice iuſtitiæ complementum habere non poſſit ad immediatum ſuperiorem per appellationem recurſum habeat, nec aliquem ſuperiorem etiam ad nos & ſuceſſores noſtros, vel ſedem prædictam, omiſſo medio, nec à grauamine in quacunque inſtantia ante diffinitiuam ſententiam quomodolibet appelletur, niſi forſitan tale grauamen extiterit quòd in diffinitiua reparari nequiret, & eo caſu non niſi ad imediatum ſuperiorem liceat appellari. Si quis vero imediate ſubiectus ſedi Apoſtolicæ ad eandem ſedem duxerit appellandum, cauſa committatur in partibus per reſcriptum vſque ad finem litis, videlicet vſque ad tertiam ſententiam conformem incluſiue ſi ab illis appellari contigerit, niſi propter defectum denegatę iuſtitiæ, aut iuſtum metum, & tunc committi debeat in partibus conuicinis, & cum cauſarum expreſſione, quæ etiam de illis etiam legitime aliàs q̃ per iuramentum coram iudicibus à ſede Apoſtolica deputandis conſtare debeat. Proceſſus aũt cõtra p̃miſſa attemptatos nullos & irritos eſſe volumus, ac reſcripta cõtra p̃miſſa impetrantes in expẽſis, damnis, & intereſſe cõdemnari debere decernimus atque declaramus. Sanctæ vero Romanæ Eccleſiæ Cardinales qui pro vniuerſali eccleſia continue laborant, necnon dictæ ſedis officiales, officia ſua actu exercentes ſub præſenti decreto non intendimus comprehendi. Statuimus etiam & ordinamus quòd iudices cauſas quę in partibus teminari debent coram eis pro tempore pendentes ſub pęna excommunicationis & priuationis beneficiorum per eos obtentorum eo ipſo incurrenda infra biennium terminare debeant. Pars vero diffugiens, & expeditionem ipſius cauſæ malitioſe impediens, grauiſſime per eoſdem iudices mulctetur, etiam vſque ad priuationem iuris in huiuſmodi proceſſu prætenſi, ſi eis viſum fuerit, ſuper quo eorum conſcientias oneramus, ab interlocutoriis autem ſecundo, à diffinitiuis vero tertio duntaxat prouocare licere decernimus. Volumuſq; ſecundam ſententiam interlocutoriam conformem, & tertiam diffinitiuam etiam conformem omni mora ceſſante executioni debite demandari debere, quacunque appellatione interpoſita non obſtante. Statuimus quoque quòd quicunq;, dummodo non ſit violentus, ſed habens coloratum titulum pacifice, & ſine lite Prælaturam dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium ſed quodcunque beneficium eccleſiaſticum triennio proximo hactenus poſſidet, vel pro tempore poſſidebit in petitorio vel poſſeſſorio à quoquam etiam rationem iuris nouiter re-

perti moleſtari nequeat, præterquam prætextu hoſtilitatis, aut alterius legitimi impedimenti, de quo proteſtari, & illud iuxta Concilium Vienneſi intimari debeat, lis autem hoc caſu quo ad futuras controuerſias intelligatur, ſi ad executionem citationis, iuriſq; ſui in iudicio exhibitionem, aut terminorum omnium obſeruationem proceſſum fuerit. Monemus etiam ordinarios, vt diligenter inquirant, ne quis ſine titulo beneficium poſſideat, & ſi quem beneficium ſine titulo poſſidere repererint, declarent illi ius non competere cuiuſuis temporis detentione non obſtante: de ipſoq; beneficio poſſit illi (dummodo non ſit intruſus, vel violentus, aut aliàs indignus) vel alteri idoneo prouideri. Et inſuper ſtatuimus quòd quicunq; clericus cuiuſcunq; conditionis, ſtatus, religionis, dignitatis, etiam ſi Pontificalis, vel alterius præeminentiæ fuerit, qui poſt habitam præſentium notitiam, quam habere præſumatur, poſt duos menſes poſt earundem præſentium publicationem in eccleſiis cathedralibus factam, quam ipſi diœceſani omnino facere teneantur, poſtquam præſentes ad eorum notitiam peruenerint, publicus concubinarius à perceptione fructuum omnium beneficiorum ſuorum trium menſium ſpatio ſit ipſo facto ſuſpenſus, quos ſuus ſuperior in fabricam, vel aliam euidentem eccleſiarum vtilitatem, ex quibus hi fructus percipiuntur, conuertat: necnon huiuſmodi publicum concubinarium, vt primum talem eſſe nouerit mox ſuus ſuperior monere teneatur, vt infra breuiſſimum terminum concubinam dimittat, & ſi illam non dimiſerit, vel dimiſſam aliam publice reſumpſerit, inhibemus vt ipſum omnibus ſuis beneficiis omnino priuet. Et nihilominus ii publici concubinarii vſque quo cum eis per ſuos ſuperiores poſt ipſarum concubinarum dimiſſionem, manifeſtamq; vitæ emendationem fuerit diſpenſatum, ad ſuſceptionem quorumcunq; honorum, dignitatum, beneficiorum, officiorumue ſint inhabiles, qui ſi poſt diſpenſationem reciduo vomitu ad huiuſmodi publicum concubinatum redierint, ſine ſpe alicuius diſpenſationis ad prædicta prorſus inhabiles exiſtant: quodq; ſi hii ad quos talium correctio pertinet, eos, vt prædictum eſt, punire neglexerint, eorum ſuperiores tam in ipſos de neglectum, quam in illos pro concubinatu modis omnibus digna punitione animaduertant, in Conciliis etiam prouincialibus, & ſynodalibus aduerſus tales punire negligentes, vel de hoc crimine diffamatos, etiam per ſuſpenſionem à collatione beneficiorum, vel alia condigna pœna ſeueriter procedatur: & ſi hii quorum deſtitutio ad nos, & ſedem prædictam ſpectat per Concilia prouincialia, aut ſuos ſuperiores propter concubinatum publicum reperiantur priuatione digni, ſtatim cum proceſſu inquiſitionis ad nos deferantur eadem diligentia, & inquiſitio in quibuſcunque generalibus capitulis, etiam prouincialibus quoad eos ſeruetur pœnis aliis contra prædictos, & alios publicos concubinarios à iure ſtatutis in ſuo robore permanſuris. Publici autem intelligendi ſunt non ſolum hii, quorum concubinatus per ſententiam, aut confeſſionem in iure factam, ſed per rei euidentiam, quæ nulla poſſit tergiuerſatione celari, notorium eſt, ſed etiam qui mulierem de incontinentia ſuſpectam, & diffamatam tenent, & per ſuum ſuperiorem admoniti ipſam cum effectu non dimittunt. Quia vero in quibuſdam regionibus nonnulli iuriſdictionem eccleſiaſticam habentes pecuniarios quæſtus à concubinariis percipere non erubeſcunt, patientes eos in tali fœditate ſordeſcere, ſub pœna maledictionis æternæ præcipimus ne deinceps ſub pacto compoſitione, aut ſpe alterius quæſtus, talia quouiſmodo tolerent, aut diſſimulent, alioquin vltra præmiſſam negligentiæ pœnam duplum eius quod propterea acceperint reſtituere, & ad pios vſus omnino conuertere teneantur, & compellantur. Ipſas autem concubinas, aut ſuſpectas prælati omnibus modis curent à ſuis ſubditis per auxilium, & brachii ſæcularis inuocationem, ſi opus fuerit, pœnitus arcere, qui etiam filios ex tali concubinatu procreatos apud patres ſuos cohabitare non permittant. Iubemus inſuper quòd in prædictis ſynodis, & capitulis præmiſſa publicentur, & vt quilibet ſuos ſubditos ad ipſarum cõcubinarum dimiſſionem moneant diligenter iniungimus. Præterea omnibus ſæcularibus viris, etiam ſi Regali præfulgeant dignitate, ne ullum qualecunq; inferant impedimentum, quocunque quæſito colore prælatis, qui ratione officii ſui aduerſus ſubditos ſuos pro huiuſmodi concubinatu, & aliis caſibus ſibi à iure permiſſis procedunt. Et cum omne fornicationis crimen lege diuina prohibitum ſit, & ſub pœna peccati mortalis neceſſarium euitandum, monemus omnes laicos, tam vxoratos, quàm ſolutos, vt ſimiliter a concubinatu abſtineant: nimis enim reprehenſibilis eſt qui vxorem habet, & ad aliam vxorem, ſeu mulierem accedit: qui vero ſolutus eſt, ſi continere nolit, iuxta Apoſtoli conſilium vxorem ducat, pro huiuſmodi autem diuini obſeruantia præcepti, hii ad

quos

quos pertinet tam ſalutaribus monitis, quàm aliis canonicis remediis omni ſtudio laborent. Statuimus inſuper quòd ad vitandum ſcandala, & multa pericula, ſubueniendumq; conſcientiis timoratis, quòd nemo deinceps à communicatione alicuius in ſacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut aliis quibuſcunque diuinis, vel extra prætextu cuiuſcunque ſententiæ, aut cenſuræ eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel à iure generaliter promulgatæ, teneantur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum eccleſiaſticum obſeruare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura huiuſmodi fuerint vel contra perſonam, Collegium, Vniuerſitatem, eccleſiam, aut locum certum, aut certam à iudice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſſe, aut ſeu notorie in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quòd nulla poſſit tergiuerſatione celari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, cum à communione illius abſtinere volumus, iuxta canonicas ſanctiones. Per hoc tamen huiuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis quomodolibet ſuffragari. Et quoniam ex indiſcreta interdictorum promulgatione multa conſueuerunt ſcandala euenire, ſtatuimus quòd nulla ciuitas, oppidum, caſtrum, villa, aut locus eccleſiaſtico ſupponi poſſit interdicto, niſi ex cauſa, ſeu culpa ipſorum locorum, aut domini, ſeu Rectoris, vel officialium: propter culpam autem, ſeu cauſam alterius cuiuſcunq; priuatæ perſonæ huiuſmodi loca interdici nequaquam poſſint, auctoritate quacunque ordinaria, vel delegata, niſi talis perſona prius fuerit excommunicata, ac denunciata, ſeu in eccleſia publicata, aut domini, ſeu Rectores, vel Officiales ipſorum locorum auctoritate iudicis requiſiti, huiuſmodi perſonam excommunicatam infra biduum inde cum effectu non eiecerint, aut ad ſatisfaciendum compulerint, qua etiam poſt biduum eiecta recedente, vel ſatiſfaciente, mox ad diuina reſumi poſſint, quòd etiam in pendentibus locum habere decernimus. Necnon Conſtitutionem de eorundem fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio ęditam, quam cum irritanti decreto ſtatuimus, decreuimus, & ordinauimus quòd ex tunc de cętero perpetuis futuris temporibus de ceſſione regiminis, & adminiſtrationis eccleſiarum, & monaſteriorum, facta per eos, qui eccleſiis, & monaſteriis ipſis præerunt, ſeu illa in adminiſtrationem, ſeu commendam, aut vt aliis vnita, aut aliàs obtinebant, reſignatione aliorum quorumcunque beneficiorum eccleſiaſticorum, ſeu ceſſioni iuris in eis, vel ad ea quomodolibet competentis, aut priuationis, vel depoſitionis, aut cenſurarum fulminatione, etiam in literis Apoſtolicis à nobis, & ſede Apoſtolica, etiam Motu proprio pro tempore emanatis, quæ in manibus Romani Pontificis factæ dicerentur contentis, etiam ſi ſuper illis narrantis fundaretur intentio conſtare, & apparere deberet per publica inſtrumenta, vel documenta auctentica. Alioquin tam in iudicio, quàm extra illud, narratiuæ, & aſſertiones huiuſmodi in præiudicium tertii minime ſtari, nec ex illis alicui præiudicium afferri debere, niſi de huiuſmodi narratiua, & aſſertione etiam in literis Apoſtolicis facta altero ex præmiſſis modis doceretur innouamus, illamque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari mandamus. Et quia ad supr. 'ictam concordiam cum præfato Franciſco Rege ob illius ſinceram deuotionem erga nos, & ſedem prædictam oſtenſam, cum ad præſtandam nobis reuerentiam, & filialem obedientiam ad ciuitatem noſtram Bononiæ perſonaliter acceſſit conſenſimus, illamq; inuiolabiliter obſeruari deſideramus, illam veri contractus, & obligationis inter nos, & ſedem Apoſtolicam prædictam ex vna, & præfatum Franciſcum Regem, & Regnum ſuum ex altera partibus, legitime initi, vim, & robur obtinere, ac illi, & præſentibus in aliqua ſui parte per quaſcunque literas, & gratias per nos, & ſucceſſores noſtros deſuper concedendas derogari, clauſulamq; cum earundem derogatione præſentium latiſſime extendenda, ac quòd eædem præſentes literæ, & earum tenor pro expreſſis habeantur in quibuſuis ſupplicationibus pro tempore ſignatis appoſitam, nihil pęnitus operari, & illius vigore in literis Apoſtolicis ſuper ipſis ſupplicationibus conficiendis quicquam per quod præſentibus, aut alicui particulæ de contentis in eis derogaretur, ſeu derogari videretur, narrari non poſſit, & ſic per quoſcunque iudices, etiam Commiſſarios, etiam cauſarum palatii Apoſtoli Auditores, & præfatæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quibuſuis cauſis ſuper præmiſſis, vel eorum aliquo pro tempore motis iudicari, diffiniri, &

ſententiari debere, ſublata eis aliter ſententiandi, & diffiniendi omnimoda facultate & auctoritate, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper hiis vel eorum aliquo à quoquam quauis auctoritate etiam per nos & ſucceſſores noſtros præfatos ſcienter, vel ignorãter cõtigerit attemptari decernimus. Volumus aũt ꝙ ſi præfatus Rex præſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta quæ in prima futura Seſſione præſentis Concilii Lateranenſis approbare, & confirmare facere promiſimus, infra ſex menſes à die approbationis, & confirmationis computandos non approbauerit, & ratificauerit, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno ſuo, & omnibus aliis locis, & dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias etiam eccleſiaſticas perſonas, ac Curias Parlamentorum legi, publicari, iurari, & regiſtrari ad inſtar aliarum Conſtitutionum Regiarum, & de acceptatione, lectione, publicatione, iuramento, & regiſtratione prædictis infra prædictum tempus per omnium & ſingulorum ſupradictorum patentes literas, aut auctenticas ſcripturas nobis non tranſmiſerit, aut Nuncio noſtro apud ipſum Regem exiſtenti, per eum ad nos deſtinandas non conſignauerit, & deinde ſingulis annis etiam legi, prout aliæ ipſius Franciſci Regis Conſtitutiones, & ordinationes, quæ in viridi ſunt obſeruantia, obſeruari debent, inuiolabiliter obſeruari cum effectu non fecerit, præſentes literæ, & inde ſecuta quæcunque ſint caſſa, & nulla, nulliuſq; roboris vel momenti. Et cum omnium quæ in Regno Delphinatu, & Comitatu prædictis agantur notitiam non habeamus conſuetudines ſtatuta, ſeu vſus libertati eccleſiaſticæ, & auctoritati ſedis Apoſtolicæ quomodolibet præiudicantia ſi qua in Regno Delphinatu, & Comitatu prædictis alias quàm in præmiſſis exiſtant non intendimus nobis, & eidem ſedi in aliquo præiudicare, ſeu illa tacite vel expreſſe quomodolibet approbare. Et nihilominus præfato Franciſco, & pro tempore exiſtenti Francorum Regi in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus quatinus per ſe, vel alium, ſeu alios in dignitate eccleſiaſtica conſtitutos præſentes literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta quando & quotiens opus fuerit publicari, & ea inuiolabiliter obſeruari faciat. Contradictores cuiuſcunque dignitatis & præeminentiæ fuerint per cenſuras eccleſiaſticas, & pecuniarias pęnas, aliaq; iuris & facti quęuis opportuna remedia appellatione qualibet omnino poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus omnibus ſupradictis: aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Forma vero ſupradicti mandati Apoſtolici ſequitur, & eſt talis.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabili fratri Epiſcopo N. & dilectis filiis Capitulo ſinguliſq; Canonicis eccleſiæ N. ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Vitæ ac morum honeſtas, aliaq; laudabilia probitatis, & virtutum merita, ſuper quibus dilectus filius N. apud nos fidedigno commendatur teſtimonio, nos inducunt, vt ſibi reddamur ad gratiam liberales. Hinc eſt quòd nos cupientes vt eidem N. iuxta illius quæ olim per fęlicis recordationis Gregorium Papam VIII prædeceſſorem noſtrum ad tunc Epiſcopum Nouiomenſem directa extitit, quæ incipit Mandatum, & aliarum duarum illam immediate ſequentium decretalium formas de Canonicatu, & præbenda, aut dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio veſtræ, vel alterius eccleſiæ, aut alio beneficiò cum cura, vel ſine cura, etiam ſi parrochialis eccleſia, vel eius perpetua Vicaria, aut Capella, ſiue perpetua Capellania ad veſtram collationem, nominationem, ſeu præſentationem, & aliam quamcunque diſpoſitionem prouideri poſſit, ac volentes præfato N. meritorum ſuorum intuitu gratiam facere ſpecialem, ipſumq; N. à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſq; eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pęnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, necnon omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura quæ præfatus N. etiam ex quibuſuis Apoſtolicis diſpenſationibus obtinet, & expectat, ac in quibus, & ad quæ ius ſibi quomodolibet competit quæcunque, quotcunque, & qua-

liacunque ſint, eorumque fructuum, reddituum, & prouentuum veros annuos valores, ac huiuſmodi diſpenſationum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio non ad ipſius N. vel alicuius alterius pro eo nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus quatinus ſi vobis pro alio non ſcripſerimus qui ſimile mandatum, aut ſimilem gratiam proſequatur Canonicatum & præbendam, aut dignitatem, perſonatum. adminiſtrationem vel officium veſtræ, vel alterius eccleſiæ, aut aliud beneficium eccleſiaſticum cum cura vel ſine cura, etiam ſi parrochialis eccleſia, vel eius perpetua Vicaria aut Capella, vel perpetua Capellania fuerit ad veſtram collationem, prouiſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quanuis aliam diſpoſitionem pertinens, etiam ſi dignitati, perſonatui, adminiſtrationi, vel officio huiuſmodi cura immineat animarum, dummodo talis dignitas electiua non exiſtat cum creatione in Canonicum veſtræ vel alterius eccleſiæ, & ſi in ea ſtatuto & priuilegio expreſſe caueatur, ꝙ nulli de dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio prouideri poſſit, niſi cum effectu illius eccleſiæ Canonicus exiſtat Canonicatum huiuſmodi eccleſiæ cum plenitudine iuris Canonici, & non obſtante de certo Canonicorum numero ad effectum huiuſmodi dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium duntaxat obtinendi, & non aliàs auctoritate Apoſtolica. tenore præſentium conferimus, & de illo etiam prouidemus ſi quem, quam, vel quod poſt menſem poſtquam præſentes literæ vobis præſentatæ fuerint extra Romanam curiam vacare contigerit cum plenitudine iuris Canonici, ac omnibus iuribus & pertinentiis ſuis eidem N. conferatis, & de illo, aut illa prouideatis, ſeu ipſum ad illum, illam, vel illud præſentetis, aut nominetis, ipſumq; N. in Canonicum, & in fratrem veſtræ vel alterius eccleſiæ ad effectum tantum obtinendi dignitatem, perſonatum. adminiſtrationem, vel officium huiuſmodi recipiatis, ſtallum ſibi in choro, & locum in Capitulo cum plenitudine iuris Canonici aſſignetis. Inducentes eundem N. vel procuratorem ſuum eius nomine in corporalem poſſeſſionem, Canonicatum, præbendæ, aut dignitatis, perſonatus, adminiſtrationis, vel officii, ſeu beneficii huiuſmodi, iuriumq; & pertinentiarum vniuerſorum prædictorum, defendenteſq; inductum, ac facientes N. vel pro eo procuratorem prædictum ad præbendam aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, ſeu beneficium huiuſmodi quodcunq; fuerit, vt moris eſt, admitti, ſibiq; de illius. vel illorum fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuerſis integre reſponderi. Non obſtantibus de certo Canonicorum numero, vt præfertur, & aliis conſtitutionibus et ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ veſtræ vel alterius eccleſiæ iuramento confirmatione Apoſtolica. vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcunque. Aut ſi vobis ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quòd ad receptionem, vel prouiſionem alicuius minime teneamini, quòdque de Canonicatibus, & præbendis, ſeu dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis veſtræ, vel alterius eccleſiæ, aut aliis beneficiis eccleſiaſticis quibuſcunque ad veſtram collationem, prouiſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem communiter, vel diuiſim pertinentibus, nulli valeat prouideri per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ ſedis indulgentia generali vel ſpeciali cuiuſcunque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam effectus huiuſmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Seu ſi dictus N. præſens non fuerit ad præſtandum de obſeruandis ſtatutis, & conſuetudinibus veſtræ, vel alterius eccleſiæ ſolitum iuramentum, dummodo in abſentia ſua per procuratorem idoneum, & cum ad eccleſiam ipſam acceſſerit, corporaliter illud præſtet Dat. &c.

Dilectis filiis N. & N. ac N. Officilibus ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Hodie cupientes, vt dilecto filio N. clerico N. diocęſi iuxta illius quæ olim per fęlicis recordationis Gregorium Papam VIII prædeceſſorem noſtrum ad tunc Epiſcopum Nouiomenſem directa extitit, quæ incipit Mandatum, & aliarum duarum illam immediate ſequentium Decretalium formas de Canonicatu, & præbenda, aut dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio eccleſiæ N. aut alio beneficio eccleſiaſtico, cum

cura, vel ſine cura prouideri poſſet motu proprio venerabili fratri n oſtro Epiſcopo N. et dilectis filiis Capitulo, ſingulisq; Canonicis eccleſię N. per alias noſtras literas mandauimus quatinus ſi eis communiter vel diuiſim pro alio non ſcripſiſſemus, qui ſimile mandatum, aut ſimilem gratiam proſequeretur, eidem N. Canonicatum, & præbendam, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, aut beneficium eccleſiæ N. aut aliud beneficium eccleſiaſticum ad eorum collationem, prouiſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem communiter vel diuiſim pertinentia, ſi quem, quam, vel quod poſt menſem poſt præſentationem earundem literarum vacare cõtingeret cum plenitudine iuris Canonici, ac omnibus iuribus & pertinentiis ſuis, prout ad eos communiter vel diuiſim pertineret, conferrent, & aſſignarent, aut eum ad illa præſentarent eligerent nominarent, ſeu de illis prouiderent prout in eiſdem literis plenius cõtinetur. Quo circa diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta, motu ſimili mandamus quatinus vos, vel duo, aut vnus veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios ſi Epiſcopus, Capitulum, & Canonici prædicti canonicatum & pręb endam, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, aut beneficium huiuſmodi eidem N. conferre & aſſignare. ac de illis etiam prouidere recuſauerint, ſeu diſtulerint, aut negligentes fuerint canonicatum, & præbendam, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium huiuſmodi cum plenitudine iuris Canonici, ac omnibus iuribus, & pertinentiis ſupradictis, eidem N. conferre, & aſſignare, necnon eundem N. ad illa, vt moris eſt, admittere, & in Canonicum recipere, & in fratrem ſtallo ſibi in choro, & loco in capitulo aſſignatis, omniaq; & ſingula alia in dictis literis contenta alias iuxta earundem continentiam, ac formam in omnibus; & per omnia facere & exequi curetis: contradictores prout iuſtitia ſuadebit, ad hoc compeſcendo, non obſtantibus omnibus, quæ in dictis literis voluimus non obſtare. Dat. &c. Pro regularibus autem ſimilis forma illis conueniens detur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, ſuſpenſionis, aſtrictionis, declarationis, præcepti, inioctionis, nominationis, innouationis, conſenſus, decreti, voluntatis, promiſſionis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Quintodecimo, Kalen. Septembris, Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Nos igitur vt literæ ipſæ quæ ob id præcipue ędítæ fuerunt, vt in corpore miſtico, ſancta videlicet Eccleſia perpetua charitas & pax inuiolata perdurent, & ſi qua membra diſſentiant ea commode ſuo reinſerantur corpori, eo magis obſeruentur quo clarius conſtiterit ipſas literas ea matura & ſalubri deliberatione, ac nobis dicto ſacro Lateranenſi approbante Concilio approbatas & innouatas qua ſtatutæ & ordinatæ fuerunt licet ad earundem literarum ſubſiſtentiam & validitatem alia approbatione non indigerent, ad abundantiorem tamen cautelam, vt eo tenacius obſeruentur, & difficilius tollantur, quo tantorum patrum fuerint maiore approbatione munitæ, literas prædictas cum omnibus & ſingulis ſtatutis, ordinationibus, decretis, diffinitionibus, pactis, conuentionibus, promiſſionibus, voluntate, ac pęnis inhibitione, aliiſq; omnibus, & ſingulis clauſulis in eis contentis, illa præſertim, qua volumus quòd ſi præfatus Franciſcus Rex ſupradictas literas, ac omnia & ſingula in eis contenta infra ſex menſes à data præſentium computandos non approbaret, & ratificaret, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno ſuo, & aliis locis, & dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, et alias eccleſiaſticas perſonas, ac Curias Parlamentorum acceptari, legi, publicari, iurari, et regiſtrari ad inſtar aliarum Conſtitutionum Regiarum, et de acceptatione, lectione, publicatione, iuramento, et regiſtratione prædictis intra prædictum tempus per omnium et ſingulorum ſupradictorum patentes literas, aut auctenticas ſcripturas nobis non tranſmitteret, aut Nuncio noſtro apud ipſum Regem exiſtenti per eum ad nos deſtinandas non conſignaret, et deinde ſingulis annis etiam legi, prout aliæ ipſius Franciſci Regis Conſtitutiones et ordinationes, quæ in viridi ſunt obſeruantia obſeruari debent, inuiolabiliter obſeruari cum effectu non fecerit, literæ ipſæ et inde ſecuta quęcunque eſſent caſſa et nulla, nulliuſq; roboris vel momenti, ſacro Lateraneñ Cõcilio approbante, Apoſtolica auctoritate et poteſtatis plenitudine appbamus, et innouamus, eaſq; inuiolabiliter et irrefragabiliter.

obſeruari,& cuſtodiri mandamus, roburq; perpetuæ firmitatis in euentum dictarum approbationis, & ratificationis, & non aliter, nec alio modo obtinere, omneſque in dictis literis comprehenſos ad ipſarum literarum ac omnium & ſingulorũ in eis expreſſorum obſeruationem ſub cenſuris & pęnis,ac aliis in eis contentis iuxta earundem literarũ tenorem & formam teneri & obligatos eſſe decernimus, non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ in dictis literis voluimus non obſtare,cæterisq; contrariis quibuſcunq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis,innouationis,mandati,decreti,& declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, anno incarnationis Dominicæ M D XVI. Quartodecimo Kalen. Ianuarias, Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Viſa Io. Saluius.

Bembus.

Lecta in vndecima Seſſione in ſacroſancta Lateranẽ. Baſilica ſolemniter celebrata.

Contra Barones,& Communitates permittentes latrocinia fieri venientibus ad Vrbem, & recedentibus ab ea.

LEO. Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Romani Pontificis prouidentia circunſpecta prædeceſſorum ſuorum geſta,quæ præcipue pro venientium ad Almam Vrbem totius orbis caput,& recedentium ab ea ſecuritate, & commodo facta ſunt, penſatis opportunis occaſionibus innouat,atque extendit,prout conſpicit in domino ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem à fe. re. Iulio Papa II, prædeceſſore noſtro emanarunt literæ in forma Breuis tenoris ſubſequentis,IVLIVS Papa II. Dilectis filiis Baronibus,& Domicellis,ac Communitatibus,& Vniuerſitatibus Terrarum, & Caſtrorum eorundem, necnon aliis Ciuitatibus, & Vniuerſitatibus Oppidorum, & Terrarum S. R. E. mediate, vel immediate ſubiectis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Quia nihil eſt, quod magis expediat noſtræ Almæ Vrbi,& curiæ,ac cæterorum ſubditorum S.R.E. quieti,& regimini,quàm quòd euntes,& redeuntes ad eundem,ac cæteras terras eiuſdem S.R.E. ſecure, & libere ſine curſione, offenſione, & inuaſione latronum ,furum,ac ſycariorum, & aliorum maleuiuentium ſtare,ire,& reddire poſſint,& valeant,ac propterea,tam de iure communi,quàm ex ſpecialibus ordinationibus fe. re. Pauli II, & Sixti IIII,noſtri ſecundum carnem patrui, ac Innocentii VIII, & Alexandri VI prædeceſſorum noſtrorum Romanoꝝ Pontificum ſtatutum fuerit,vt omnes Barones,& Domicelli,& Vniuerſitates caſtrorum eorundem,ac Ciuitates,etiam cæteræ terræ, & oppida S.R.E. mediate, & immediate ſubiecti, & ſubiectæ,eorum Terras,Oppida, Villas , & Territoria quæcunque , à dictis latronibus, ſycariis , furibus, & aliis delinquentibus cuſtodirent , & ſecura , ac libera facerent, aliàs ad emendandum omnium damnorum, & rerum ſubtractarum tenerentur, & obligarentur. Idcirco prædeceſſorum noſtrorum veſtigia inſequentes, pro pace,& quiete dictæ Vrbis,& omnium Terrarum prædictarum, omniumq; incolarum, & venientium ad eaſdem ſecuritate, vobis omnibus, & veſtrum cuilibet tenore præſentium expreſſe mandamus, vt veſtras Terras,Communitates, Vniuerſitates, Villas,& Caſtra, ac Territoria omnia à præfatis viris facinoroſis, latronibus, furibus, ſycariis, & aliis delinquentibus à die intimationis præſentiũ earundem ſecura,& libera teneatis, reſeruetis, & cuſtodiatis, quod ſi ſecus feceritis, tam pęnas iuris, quàm alias pęnas, & cenſuras à prædeceſſoribus noſtris prædictis ſuper his promulgatas ipſo facto vos, & quemlibet veſtrum incurrere decernimus & declaramus. Mandantes inſuper venerabili fratri Raphaeli Epiſcopo Albanẽ. Camerario noſtro, ac dilectis filiis Clericis,& Præſidentibus Cameræ Apoſtolicæ, necnon Almæ Vrbis Senatori,& aliis Officialibus, Legatis,& Gubernatoribus Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum,& locorum eiuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ quatenus ad denunciationem, & querelam eorum, qui inuaſi, ſpoliati,aut aliquod aliud damnũ ab hmõi latronibus,furibus, & ſycariis paſſi fuerint, pro ſatisfactione eoꝝ ad declarationem dictaꝝ pęnarũ, & emendationem dictoꝝ damnorũ,

iuxta formam,& tenorem conſtitutionum prædictarum, & præſertim conſtitutionis,& ordinationis præfati Alexandri VI prædeceſſoris noſtri via executiua procedăt,& procedere debeant,alioquin vbi requiſiti fuerint, & illa exequi neglexerint, ta m ipſos,qua'm vos,& veſtrum quemlibet ad emendationem dictorum damnorum teneri volumus, decernimus,& declaramus, non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, die octaua Nouembris, M D IIII, Pontificatus noſtri Anno Primo.

NOS itaq; cupientes literas prædictas pro venientium ad almam Vrbem,& ab ea recedentium tutela,& commodo inuiolabiliter obſeruari,Motu proprio,& ex certa noſtra ſcientia, literas prædictas,auctoritate Apoſtolica,tenore pręſentium innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus illaſq; perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.Et inſuper cum huiuſmodi furta,delicta,& derobationes fiant in ſyluis,nemoribus,lateribus,& In locis occultis,& ſecretis,non adhibitis,nec præſentibus teſtis,adeo quod ſine maxima difficultate per ipſos ſpoliatos,& derobatos,furta,& valor rerum ſubtractarum & ablatarum probari non poſſint,ſtatuimus,& ordinamus,q́ quoad probationem bonorũ ſubtractorum,& eorum valorem, ſtetur declarationi præfatorum Præſidentium,& Clericorum ipſius Cameræ Apoſtolicæ, qui diligenter conſiderata qualitate perſonarum ſpoliatorum,& derobatarum,expoſita quantitate furtorum, & aliis circunſtantiis, & coniecturis,recepto iuramento ipſarum perſoharum derobatarum,ſeu mercatorum, quorum bona ablata exiſtebant, ſuper quibus præfatorum Præſidentium,& Clericorum conſcientiam oneramus,furtum,& eius valorem declarare debeant: & quòd ſi derobatio, ſeu furtum in confinibus diuerſorum territoriorum,diuerſarum Communitatum,ſeu dominorum, vel iuxta huiuſmodi confines derobatus contra dominum territoriorum prædictorum, aut Communitatem,quam,& quem elegerit ad recuperationem rerum ſibi ablatarum agere poſſit,& valeat,ab actione,quam ipſe derobatus intentauerit, diſcedere ſi ei placuerit, & contra aliũ agere licite poſſit (cum domini confinium prædictorum illos non cuſtodiendo in præmiſſis culpa non careant) reſeruato tamen ſoluenti iure agendi contra conterminos. Et vt quantum fieri poteſt,omnis occaſio craſſandi,& derobandi ſublata eſſe videatur,eiſdem Motu,& ſcientia, ac tenore præcipimus & mandamus ſub Duorum Millium Ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pęnis ſimilibus, omnibus,& ſingulis antedictis, ne fures,latrones,& craſſatores in ſyluis,& ſepibus latibula faciant,ne ibi ſe abſcondere poſſent, vt prope vias publicas vtrinq; ad medium miliare arbores,& ſepes,& quæcunq; latibula incidere, ſeu incidi, ac amouere,ſeu amoueri,& extirpari facere infra duos menſes à die publicationis præſentiũ computandos,& ſic inciſas conſeruare,& manutenere omnino teneantur, & debeant. Sicq; per Clericos dictæ Cameræ,ac quoſcunq; alios Iudices,& Commiſſarios, etiam S.R.E.Cardinales,& ſacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores iudicari, ac definiri,& exequi debere, ſublata eis,& eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate decernimus ſummarie,& abſque iudicii tela. Mandantes propterea eiſdem Raphaeli Epiſcopo, & Camerario,ac Præſidentibus,& Clericis pro tempore exiſtentibus, vt præmiſſa omnia,& ſingula ab omnibus inuiolabiliter obſeruari faciant, & contrafacientes ad illorum obſeruationem per ſupradictas pęnas iuxta ſtylum ipſius Cameræ compellant. Volumus autem quòd præſentium tranſumptis manu vnius Clerici, et vnius notarii eiuſem Cameræ ſubſcriptis, eadem prorſus fides indubia adhibeatur,quæ præſentibus adhiberetur,ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ innouationis, communitionis,decreti,ſtatuti,ordinationis,onerationis,præcepti,mandati,et voluntatis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M D V I I I, Kalendis Septembris, Pontificatus noſtri Anno Sexto.

Quòd Procuratores non matriculati in cauſis comparere non poſſint.

CVM perceperimus nonnullos in palatio noſtro Apoſtolico,doctrina,et practica inſufficientes, non ſine decoris eiuſdem diminutione, ac legitimo damno, cum inter alia ſæpius proceſſus cauſarum per illos inſtitutos nullitatibus ſubiici comperiantur,abſque aliquo ipſorum examine, vel approbatione,contra tenorem literarum,quæ à nobis ſuper hoc emanarunt, procuræ officium arroganter exercere. Ideo volentes omnino quæ decreui-

mus in eiſdem literis inuiolabiliter obſeruari, Motu proprio, ex certa noſtra ſcientia, &c. vobis dilectis filiis Decano, & Auditoribus eiuſdem Palatii, Curiæq; cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, nunc & pro tempore exiſtentibus, & cuilibet veſtrum committimus, & mandamus, ne de cetero, perpetuis futuris temporibus, tales, ſed tantum illos, qui in matricula Procuratorum Romanæ Curiæ, nunc, & pro tempore annotati fuerint, ac ipſorum, & cuiuſlibet ipſorum ſubſtitutos, vel ſubſtituendos ab eis ita deſignandos, vt ſubſtituens pro culpa ſubſtitutorum efficaciter obligetur, quorum nomina per officiales dicti collegii volumus ſignificari, ad actus iudiciales in quibuſcunq; cauſis coram vobis, ſeu quibuſuis aliis delegatis Apoſtolicis pro tempore pendentibus admittatis, & admitti faciatis, vel permittatis: Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid in eiſdem per alios factum, geſtum, vel attentatum fuerit. Et nihilominus prædicti non matriculati poſtquam ſemel ad inſtantiam dicti Collegii ſub pęnis per executores infraſcriptos, vel eorum alterum apponeñ, & cui, vel quique executori videbitur applicañ moniti ab his non abſtinuerint, pęnas prędictas incurrant, & ſi bis eas contrauenire contingat, in duplo mulctari, in carceribus per menſem detineatur, & ab ipſo officio procuræ, & eius exercitio omnino repellantur, ipſumq; Collegiū etiam Apoſtolica auctoritate iamdudum erectum, illiuſq; ſtatuta, & ordinationes, ad quæ etiam ſuper præmiſſis condenda, & etiam iam facta, & fienda quæcunq; corrigenda, & reformanda omnimodam facultatem concedimus, expreſſe approbamus, et confirmamus, & Apoſtolicæ poteſtatis robur adiicimus, etc. Executores autem præſentis noſtri mandati vos dilectos filios eiuſdem Palatii Apoſtolici Decanum, et Auditorem Cameræ pro tempore exiſtentes, et veſtrum quemlibet. Ita tamen quòd idem Decanus in et de litibus et cauſis coram eo, ſeu alio eiuſdem Rotæ Auditore, pro tempore pendentibus ſolum et duntaxat, ac ſolus, et inſolidum Executor exiſtat totiens quotiens occurrerit, quoad Procuratores, et Sollicitatores coram eis reſpectiue comparentes totiens quotiens occurrerit. Quibus eorum ordinationibus, et mandatis per quoſcunq; Baricellum, et Mareſcallos, et Executores Almæ Vrbis parentibus fore decernimus, et perpetuo deputamus. Et ne de pręmiſſis aliquis ignorantiam prætendere poſſit, quòd præſens perpetuo valiturum mandatum, in acie Campi Floræ, et in valuis Cancellarię Apoſtolicæ huius Almæ Vrbis affigatur, et ibidem per affixionem huiuſmodi publicetur. Et quòd affixioni prædictæ, ac ſi omnibus, quos tanget, perſonaliter intimatum foret, ſtetur omnino, et in libris Cameræ Apoſtolicæ regiſtretur, expreſſe volumus, ac mandamus. Decernentes irritum et inane etc. quibuſcunq; contrariis non obſtantibus. Datum Montiſflaſconis Quarto Nonas Octobris, Pont. noſtri Anno Sexto.

Placet, et ita motu proprio mandamus. I.

Quòd à ſententiis latis ſuper ædificiis, et aliis bonis appellari non poſſit, ſed infra certum tempus ad Cameram Apoſtolicam recurratur.

LEO Papa Decimus, Motu proprio. etc. Cum ſicut accepimus, non obſtantibus quòd iuxta formam literarum ſuper liberatione domorum, et aliorum quorumcunq; locorū rerum, bonorum etiam ſub proprietate alicuius eccleſiæ, aut piorum locorum exiſtentium, ſoluta, ſeu aucta decima parte à nobis emanatarum, tam per Camerarium noſtrum, et Magiſtros Stratarum, quàm etiam per alios per nos deputatos ſuper liberatione cenſuum, canonum, ſiue reſponſionum ſuper eiſdem domibus, locis, & bonis conſiſtentium pronunciari, ſeu declinari contingat, tamen patroni domorum, aut proprietarii dictarum eccleſiarum, & piorum locorum à dictis pronunciis, & ſententiis appellare, & per appellationes huiuſmodi cauſas in infinitum protrahere non verentur, contra mentem noſtram. Nos igitur attendentes, quòd propter præmiſſa Ciues, & Curiales, & alii à conſtructionibus, & ampliationibus ædificiorum, quæ non ſolum ad commodum priuatum, ſed etiam publicum, & maximum ornamentum Almæ Vrbis noſtræ cædunt, pęnitus retrahuntur, ac ſuper his oportune prouidere volentes, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, quòd prætendentes ſe ex huiuſmodi ſententiis indebite grauari non debeant, ſub pęna Mille Ducatorum auri, Cameræ noſtræ Apoſtolicæ ipſo facto ſine aliqua declaratione applicandorum, & damnorum, ac intereſſe per partem ob inobſeruantiam literarum prædictarum quouis modo ſupportandorum ab ipſis ſententiis, et ordinatibus appellare, querelare, ſeu aliquo modo conqueri. Sed poſſint ad Came

ram Apoſtolicam habere recurſum, & quærelam ſuper præmiſſo augmento, & Præſideſi dictæ Cameræ de eo cognoſcere. Et partes feciſſe debeant,quòd cognoſcatur, & terminetur infra quindecim dies à die latæ ſententiæ huiuſmodi porrigi debeat,quibus elapſis, ſi nõ fuerit aliquid determinatum ſententia de qua porrecta fuerat querela,etiã pro dicto augmento decimæ partis,prout declaratum fuerit,executioni debitæ , omni exceptione remota,demandent. Si vero fuerit in aliquo reformata, reformationi huiuſmodi, omni appellatione remota,ſtari,& exequi debeat, omni ſublata appellatione,vel exceptione. Et quia etiam intellexímus in dubium,euocari an literæ noſtræ prædictæ ad vineas, & viridaria ſe extendant, ea propter ad omne dubium tollendum literas prædictas etiam ad vineas, viridaria, & alia prædicta, tam in vrbe,quam extra,& in locis in dictis literis comprehenſis exiſtentia extendi debere decernimus & declaramus. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmiſſa ſcienter,vel ignoranter attentatum fuerit,aut in futurum attentari contigerit. Mandantes eidem Camerario , & Cameræ Apoſtolicæ , ac Legatis reſpectiue , vt omnia in dictis literis, ac præſentibus contenta omnino , & effectualiter obſeruari faciant, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis,ſtylo palatii,cæteriſq; in contrarium facientibus,non obſtantibus quibuſcunq;. Volumus autem,quod literarum Apoſtolicarum prædictarum, ac præſentium tranſumptis manu vnius Clerici, & notarii Cameræ ſubſcriptis, quemadmodum prædictis vbique fides adhibeatur. Datum Romæ apud ſanctum Petrum , die decimo Ianuarii M D X I X, Pontificatus noſtri Anno Sexto.

Placet,et ita motu proprio mandamus .I.

Contra impedientes executionem literarum Apoſtolicarum.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.Ad perpetuam rei memoriam. In ſupremo Apoſtolicæ ſedis ſolio,meritis licet imparibus,conſtituti, ad ea libenter intendimus, per quæ debitus honor & reuerentia dictæ ſedi à ſubditis,& inferioribus,præſertim Pontificali dignitate præditis impendantur: & ſi quid peruerſe aut minus recte per eoſdem inferiores factum aut geſtum reperiatur,quod in dictæ ſedis depreſſionem,ac malum exemplum & ſcandalum plurimorum cedat,id per noſtræ prouidentiæ miniſterium reuocetur, & ad debitam normã reducatur, ne membra à capite,cui obedientiam debitam & deuotam præſtare tenentur,diſcordare videantur. Sane licet fe. re. Bonifacii Papæ IX ,prædeceſſor noſter,ad quem fidedignorum relatione peruenerat,quòd certi Prælati,quibus piæ memoriæ Vrbanus Papa VI, etiam prædeceſſor noſter conceſſerat,vt in eorum ciuitatibus, & diocęſibus executio literarum Apoſtolicarum fieri non poſſet , niſi literæ ipſæ Prælatis ipſis, aut eorum officialibus prius exhibitæ,& per eos approbatæ forent, & eorundem Prælatorum officiales in conſuetudinem deduxerant:aliqui vero prætextu ſtatutorum prouincialium,ſeu ſynodalium etiam ſeruabant, quòd nullus literas Apoſtolicas huiuſmodi exequi auderet, niſi poſtquam prælati,ſeu officiales ipſi per ſuas literas quas vidimus nuncupabant, mandarent, & concederent, vt iudices in ipſis literis Apoſtolicis deputati, & ſine licentia vel conſenſu quorumcunque Prælatorum,vel ſuperiorum,aut officialium eorundem , literas Apoſtolicas exequi poſſent & deberent. Tamen nuper in publica ſignatura coram nobis nonnullæ ſupplicationes propoſitæ fuerunt , continentes q in Toletañ & Carthagineñ eccleſiis ſub colore falſitatibus obuiandi ęditæ fuerant conſtitutiones ſynodales, quibus caueri dicebatur , vt Tabelliones, & Notarii, etiam à partibus requiſiti, literas Apoſtolicas nullatenus recipere poſſent, niſi illæ prius per Archiepiſcopum Toletañ & Epiſcopum Carthagineñ pro tempore exiſtentes aut eorum officiales examinatæ forent , à nobiſq; earundem Conſtitutionum confirmatio peteretur . Nos petitionem huiuſmodi vti ratione carentem, cum Romani Pontificis geſta per inferiores ſibi & ſubditos,ſine eius ſpeciali licentia examinari non debeant, indecens,& abſurdum,quinimmo temerarium eſſe cenſentes, quod aliquis quauis occaſione literas Apoſtolicas ſine Romani Pontificis ſpeciali commiſſione examinare velle præſumat: propterea ſupplicationes ipſas prout merito reiiciendæ erant, reiecimus, & coram nobis lacerari fecimus . Ac conſtitutiones ędentium temeritatem tali caſtigatione reprimere , ac ſuper his tale remedium adhibere volentes,vt aliis in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur, Motu proprio,& ex certa noſtra ſcientia,ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, literas Bonifacii prædeceſſoris huiuſmodi.tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illaſq; inuiolabiliter obſeruari debere decernimus . Necnõ

quaſcunq; cõſtitutiones ſynodales, tã in dictis Toletañ & Carthagineñ q̃ quibuſuis aliis eccleſiis per vniuerſum orbem conſtitutis ſuper his factas, Motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtate prædictis caſſamus, & annullamus, ac ſtatuimus, & ordinamus ꝙ iudices & executores in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, ac Notarii & Tabelliones ſuper his requiſiti, literas ipſas Apoſtolicas ſine alicuius perſonæ cuiuſcunq; eccleſiaſticæ, vel mundanæ dignitatis fuerit licentia vel conſenſu exequi poſſint & debeant. Et inſuper vniuerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, & aliis Prælatis, & perſonis eccleſiaſticis, necnon dilectis filiis Communitatibus ciuitatum, & vniuerſitatibus caſtrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, ſub interdicti: ſingularibus vero perſonis eorum, etiam ſingularibus, ſub excommunicationis & anathematis pęnis, quas eo ipſo ſi contrafecerint abſque alia declaratione incurrant, & à quibus non niſi à nobis vel ſucceſſoribus noſtris Romanis Pont. canonice intrantibus, præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa, abſolui & interdicti huiuſmodi relaxationem obtinere poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, ne iudices & executores literarum Apoſtolicarum, ac Notarios & Tabelliones ſuper his requiſitos, quo minus literas Apoſtolicas huiuſmodi exequi poſſint quoquomodo impedire præſumant, ac eos qui executionem literarum huiuſmodi impedientibus auxilium, conſilium, vel fauorem quouis modo directe vel indirecte, publice vel occulte præſtare præſumpſerint, etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Primatiali, Epiſcopali, & quauis alia eccleſiaſtica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis ſententiæ, à qua non niſi, vt præfertur, abſolui poſſint, ſubiacere: ac Ciuitates, terras, caſtra, oppida, & loca prædicta, & ad quæ inobedientes & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contigerit, eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, tamdiu firmiter obſeruando, donec compuncti corde huiuſmodi interdicti relaxationem debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint obtinere, ac ibidem permanſerint, & per triduum poſt eorum inde diſceſſum, Motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine ſimilibus decernimus: Ac ſub dictis pęnis etiam mandamus illis, in quorum libris conſtitutiones ſynodales, & prouinciales huiuſmodi deſcriptæ reperiuntur, ita deleri & caſſari faciant, vt amplius legi non poſſint. Non obſtantibus præmiſſis, ac cõſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnõ omnibus illis quæ idem Bonifacius prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, cõtrariis quibuſcunque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, & aliis perſonis præfatis, vel quibuſuis aliis communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, ꝙ interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non inſertis effectus eorum impediri valeant quomodolibet vel differri, & de quibus quorunque totis tenoribus de verbo ad verbũ ſit in noſtris literis ſpecialis mentio habenda: quæ quo ad hoc, cuiquam nolumus aliquatenus ſuffragari. Vt autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus illas in Cancellaria Apoſtolica, & valuis Baſilicæ principis Apoſtolorum de vrbe noſtra affigi, vt ii quos huiuſmodi literæ cõcernunt, ꝙ ad ipſos non peruenerint, aut illas ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile quo ad ipſos remanere incognitum quod tam patenter fuerit publicatum. Verum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæq; loca in quibus expediens fuerit, illas deferre, volumus & dicta auctoritate decernimus ꝙ illarũ tranſumpto, manu publici notarii inde rogati ſubſcripto, & ſigillo alicuius prælati, ſeu alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munito, ea prorſus fides indubia in iudicio & extra, aut aliàs vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi illæ eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, caſſationis, anullationis, ſtatuti, ordinationis, mandati, voluntatis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D XVIII, Kal. Martii Pont. noſtri Anno Sexto.

Albergatus.

Lecta, & publicata fuit retroſcripta Bulla, ſiue Conſtitutio Romę in Cancellaria Apoſtolica, anno incarnationis Dominicæ M D X I X, die vero x v i i i menſis Iunii, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & D.N.D.Leonis, diuina prouidentia Papę X, Anno Septimo.

Melchior de Campania Cuſtos.

Anno domini M D X I X, Indictione ſeptima, Pont. ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini Leonis, diuina prouidentia Papæ X, Anno ſeptimo, diebus vero x v i i i, x i x, & x x menſis Iunii in Baſilica principis Apoſtolorum de Vrbe: & x x ii, x x v, & x x viii eiuſdem menſis Iunii ſucceſſiue, etiam in Cancellariæ Apoſt. valuis, ſeu portis, diebus Cancellariæ, retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt, per nos Henricũ Bouſmardi ſanctiſſimi D.N Papæ Curſorem, & per me Girardum Dubier præfati S.D.N.Papę & Romanæ curiæ Curſorem.

Contra pugnantes in duello, & dominos, & quouis alios dantes eis campum, eiſq; auxilium præſtantes, duelloq; intereſſentes, cum inſertione Bullæ Iulii II, & multarum pęnarum adiectione.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Quàm Deo, & hominibus abhominabiles viri pugnantes in duello exiſtant, & omnium in ore verſatur, & diuina humanaq; iura deteſtantur: nec immerito, cum non ſolum corporũ, ſed etiam eorum animarum, pro quibus ſaluator noſter Ieſus Chriſtus Dei filius mortem ſubiit temporalem, graue detrimentum afferre noſcantur. Ad reprimendum igitur talium nepharios auſus plurimum conferre cenſentes eos qui huiuſmodi ſcelus deteſtabile quidem, & Canonica, Ciuiliq; lege prohibitum patrare non expaueſcunt, grauiter fore puniendos: ac ea quæ ad compeſcendum ſimiles vetitos conatus à Ro. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſtatuta fuerunt, vt eo firmius obſeruentur, quo ſæpius fuerint auctoritate Apoſtolica communita approbemus, & nouo munimine roboremus, & ſi qua ad perterrendum animos audaces meliora ſint, iis adiiciamus, prout in domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem à fe. re. Iulio Papa II prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis, videlicet, I V L I V S Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Regis pacifici qui regnat in cęlis, licet inſufficientibus meritis, vices gerentes in terris, cunctorum fidelium ſtatui prout ex ſuſceptæ ſeruitutis tenemur officio indefeſſa ſolertia intendentes, ac animarum periculis obuiare cupientes, ad ea per quæ vbique, præſertim in terris Ro. Eccleſiæ ſponſæ noſtræ ſubiectis inter fideles eoſdem, cedes, rixæ, & contentiones ceſſent, ſcandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, proſperiſq; eorum ſucceſſibus conſulatur opportunæ prouiſionis operam impendimus, prout in domino conſpicimus ſalubriter expedire. Sane non ſine maxima animi noſtri perturbatione accepimus, quòd nonnulli fidelium prædictorum, inimico humani generis inſtigante, & aliquibus cauſis occurrentibus, & plerunq; minimis & inhoneſtis ac leuibus verbis ad contumelias, contentiones, & diffidationes deuenientes, vt alter alterius ſanguine ſatietur, ad temporales Principes & dominos, maximè ciuitatum, terrarum, & locorum ſedi Apoſtolicæ ſubiectorum confugiunt, vt eis locum tutum, ſiue campum ad duellum, ſeu pugnandum aſſignent. Et quanuis Principes, & domini præfati duellum, ſiue pugnam eis diſſuadere & prohibere deberent, tamen plerunq; locum, aut campum tutum huiuſmodi aſſignant, maliuolumq; altercantium propoſitum ad executionem augent, magiſq; vni q̃ alteri fauent, ex quo hominum mortes repentinæ, & niſi diuina gratia præueniantur, animarum perditiones, mutilationes, & vulnera, inter aſtãteſq; pugnantium amicos odia, & altercationes, & ex vno inconuenienti plura oriuntur, in ipſorũ fidelium animarum, & corporum periculum, generiſq; humani præfati iacturam, pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum. Nos igitur qui fidelium prædictorum tranquillitatem & pacem ſinceris deſideriis exoptamus, ſaluberrimis Chriſtianæ religionis documentis & exemplis Deum tentandum non eſſe præmoniti, ſaluatoriſq; domini noſtri Ieſu Chriſti; qui Petro Apoſtolorum Principi vt gladium mitteret in vaginam mandauit, præceptis edocti, attendentes hominem homini, inter quem cognationem quandam natura conſtituit, inſidiari nephas, & gladiatoria munera & purgationes huiuſmodi vulgares à religionis noſtræ pietate damnari, cruentaq; ſpectacula à ſacris canonibus, & imperialibus legibus inhibita & improbata, ſicq; pugnantes infamia notari, & diuerſis pœnis puniri, & cum omni tempore, potiſſimum tamen in ocio ciuili, & domeſtica quiete publica deteſtanda eſſe, Motu

proprio, non ad alicuius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, hac in perpetuum valitura conſtitutione, duellorũ, & gladiatorum huiuſmodi vſum damnamus & improbamus, & in terris Ro. Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectis, per quoſcunque quauis auctoritate & poteſtate, ac nobilitate fulgentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pęna ex quacunq; cauſa, etiam à legibus permiſſa, fieri omnino prohibemus. Dictoſq; pugiles taliter pugnantes, vbiq; impune capi poſſe, & puniri pro homicidio, vel vulnere, iuxta iuris communis diſpoſitionem, nulla eis conſuetudine ſuffragante, ſtatuimus: corporaq; in duello in terris eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectis facto morientium in ſacro ſepelliri prohibentes, ſub ſimili excommunicationis pęna, & interdicti eccleſiaſtici, omnibus & ſingulis vtriuſq; ſexus Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Domicellis, Baronibus, & aliis temporalibus Dominis, Vicariis, Cõmunitatibus, & Vniuerſitatibus ciuitatum, terrarum, & locorum præfatæ Ro. Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectorum mandantes, ne de cætero perpetuis futuris temporibus, aliquibus cuiuſcunq; dignitatis & nobilitatis fuerint, & ex quacunque cauſa, etiam à legibus non improbata, locum ſeu campum liberum ad duellum, ſeu alias ad pugnandum tutum, aut quomodolibet aſſignent, concedant, ſeu tradant, aut aſſignari, concedi, ſeu tradi faciant vel permittant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & quatuor Milium ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pęna pro qualibet vice incurrenda. Et ſi huiuſmodi conſtitutionis violatores, vltra dictam primam vicem fuerint, vltra dictas pęnas feudo, ſeu vicariatu, quem à dicta Ro. Eccleſia obtinuerint, priuatos fore Apoſtolica auctoritate tenore præſentium præcipimus, mandamus, atq; decernimus: non obſtantibus quibuſcunq; ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis, indultis, & conceſſionibus quauis auctoritate ęditis, & quibuſuis conceſſis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Volumus autem ꝙ præſentes literæ noſtræ, poſtquam in valuis Baſilicæ principis Apoſtolorum, & in campo Floræ in Vrbe affixæ fuerint, omnes & ſingulos ciues Romanos, & alios in Vrbe commorantes, effluxis quindecim diebus: alios vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos, Vicarios, Communitates, & Vniuerſitates præfatas ciuitatum, terrarum, & locorum ſedi præfatæ mediate vel immediate ſubditorum, decurſo menſe arctent, contrafacientes pęnas præfatas incurrant, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi eis omnibus & ſingulis contrafacientibus perſonaliter & particulariter intimatæ fuiſſent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ damnationis, improbationis, prohibitionis, ſtatuti, præceptionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D VIII, ſexto Kalen. Martii, Pontificatus noſtri Anno Sexto.

Cum autem, ſicut accepimus, in eiſdem literis contenta, ab aliquo tempore citra non fuerint obſeruata, & ex eo quàm plurimi Barones, domini temporales, & alii, præſertim eidem Ro. Eccleſiæ ſubditi, adeo procliuiores ad pugnandum in duello redditi ſint, vt paſſim quotidie ſingularia eiuſmodi certamina vbiq; committi videantur, ac domini temporales præfati, armorumq; duces eos ad id inuitare, quin potius irritare non formident, cum & in eorum territoriis & iuriſdictionibus tutum pancratium, ſiue aream præparent, & talia cruenta ſpectacula exhibeant, & illis comitiuam præſtent. Nos igitur non minus deteſtabilem in duello pugnantium, q̃ Ducum, Comitum, Marchionum, Baronorum, Domicellorum, & armorum capitaneorum, aliorumq; dominorum temporalium eis ad id auxilium, conſilium, & fauorem præſtantium nequitiam, ac improbam eorum conſcientiam reprobantes, qui ad ea viſendi conueniunt, corporum & animarum ſaluti Chriſtifidelium opportunis remediis indefeſſo ſtudio proſpicere volentes, literas Iulii prædeceſſoris præfati, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac animi deliberatione, harum ſerie, auctoritate Apoſtolica approbamus, confirmamus & innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus. Adiicientes, & eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, ꝙ pugnantes ipſi non ſolum penis prædictis ſubiaceant, ſed eorum memoria perpetuo damnata ſit, ac bona proſcripta ſint, & cameræ noſtræ Apoſtolicę confiſcata eo ipſo. Duces, Barones, Comites, Marchiones, & domini temporales, Vicarii, feudatarii, armorum Capitanei, Communitates quoq; ciuitatum, terrarum, & locorum eidem Ro. Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectorum, campum ad pugnandum

demnationum faciliori executione, & ſicariorum huiuſmodi perſecutione, à prædeceſſoribus noſtris proinde emanarunt, vt eo firmius obſeruentur, quo fuerint ſæpius Apoſtolica auctoritate munita libenter approbantes, munimine roboramus, ac alia pro Vrbis noſtræ, & aliarum ciuitatum, terrarum, & prouinciarum nobis ſubiectarum, necnon ciuium, & incolarum eorundem commodo, pace, & tranquillitate deſuper ſtatuimus, prout in domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſi quidem per felicis recordationis Pium Papã II, prædeceſſorem noſtrum, accepto quòd à certis annis tunc elapſis citra in terris, locis, & ręnimentis Romanæ eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectis quàm plura etiam ex leuibus cauſis commiſſa eſſe reperiebantur homicidia, idem prædeceſſor attendens crimen huiuſmodi inter alia pernicioſum eſſe, & deteſtabile, & iuxta canonicas ſanctiones debere graui animaduerſione puniri, & tanto ſeuerius puniendum, & extirpandũ fore, quanto manifeſtius cognoſcebatur, & eo ſcandala, & plurima mala ſubſequebantur, ac cupiens quòd eiuſdem Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiecti pacifici forent, & modeſti, & terras, ac loca prædicta ſicariis expurgare, inter alia per quaſdam ſtatuit & decreuit, quòd omnes illi qui pro delicto huiuſmodi forent condemnati, ſeu aliàs de ciuitate aliqua, ſeu diſtrictui ipſius banniti, non poſſunt ad ciuitatem, ſeu diſtrictum huiuſmodi quocunque tempore redire, ſeu in eis vel eorum altero moram trahere, etiam habita pace ab hæredibus ac conſanguineis, ſeu filiis ipſius occiſi: nec Legatus etiam de latere, & Gubernator, qui pro tempore foret, vel quiuis alius poſſet auctoritate Apoſtolica, ſeu ex officio ſuæ legationis, aliquem homicidam, ſeu bannitum rebannire, & reducere, ſeu reuocare ad ciuitatem, vel diſtrictum, aut eorum alterum, ſeu ei licentiam, vel ſaluum conductum concedere, ſeu morandi in eis, vel eorum altero in perpetuum, vel ad tempus modicum ſiue magnum, nec etiam ad diem vnum, ſiue noctem. Quod ſi ſecus per quemcunq; ex prædictis factum foret, ipſo facto in pęna excommunicationis ſine vlterioris ſententia declarationis, à qua per alium quàm ſummum Pontificem, & tunc facta de hoc ſpeciali expreſſione, non poſſet abſolui, ac licentia, reductio, reuocatio, ſaluus conductus, & caſſatio proceſſus, & banni huiuſmodi eſſent ipſo iure nulla, nulliuſq; roboris vel momenti. Incideretq; etiam in pęnam ducatorum Mille auri Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, quam theſaurarius, cui hoc ſecrete vel publice foret relatum & denunciatum, retineri faceret & mandaret, nullo ſuper hoc expectato, ſeu requiſito ſuperioris mandato. Quod ſi non faceret, ipſe theſaurarius eandem ſententiam excommunicationis ipſo facto cum eiſdem qualitatibus incurreret: ipſeq; ſic rebannitus, reductus, ſiue quocunque alio modo reuerſus poſſet & deberet capi, detineri, & incarcerari, & de ipſo ſecundum ſententiam contra eum latam, iuſtitia fieri per gubernatorem, poteſtatem, & alios officiales, ad quos ſpectaret, & pertineret incontinenti, ſine vlteriori licentiæ notificatione, & requiſitione ſuperioris, vel alterius, ſub pęna ducentorum ducatorum auri Cameræ prædictæ applicandorum, quam theſaurarius præfatus, ſimili modo ac forma, ac ſub ſimilibus cenſuris, faceret retineri. Et quod quæcunq; appellationes interpoſitæ vel interponendæ, ab huiuſmodi, vel aliis ſententiis, ſiue grauaminibus contra homicidas latis, vel à proceſſu contra eos facto, & ſi lis, vel inſtantia ſuper eis penderet, & inhibitiones vigore ipſarum emiſſæ forent per Auditorem Cameræ, vel alium quemcunq; ordinarium vel delegatum, eſſent nullæ, & inualidæ, nec ad vlteriora ſuper eis & ipſarum vigore procedi poſſet, aut deberet. Quinimmo appellationes, lites, & cauſæ huiuſmodi cenſerentur auocatæ, extinctæ, & inualidæ: nec poteſtates, ſiue alii officiales, quibus inhibitum foret, mandatis, & inhibitionibus, litiſpendentis, cenſuris, & pęnis in eis contentis aſtringerentur, immo tenerentur, & deberent, ad executionem ſententiarum latarum procedere. Poſſet tamen in caſibus à iure, vel ſtatuto permiſſis appellari ad gubernatorem ciuitatis, ſeu prouinciæ, qui infra menſem cauſam diffinire teneretur. Quo elapſo appellatio, inhibitio, & inſtantia ſuper eis eſſet nulla, & libere ſine impedimento poſſet fieri executio ſententiæ, vel banni, ac ſi non fuiſſet inhibitum & appellatum. Quodq; banniti, & condemnati propter huiuſmodi crimen homicidii cenſerentur banniti ab omnibus locis circumuicinis vſque ad miliaria Quinquaginta, infra quæ ſi reperti forent, poſſent, & deberent capitalis ſententiæ, ſiue condemnationis pecuniariæ executiones fieri contra eos, per poteſtates, & alios officiales ciuitati, diſtrictui, & loco præſidentes, ſub pęnis pecuniariis ſimili forma incurrendis, & imponendis. Ita quòd omnes & ſinguli homicidæ, quorum

delictum notorium foret, vel de homicidio infamati, ſeu condemnati, etiam ſi de delicto huiuſmodi ex forma ſtatuti non poſset inquiri, vel aliqua pęna imponi, vel, etiam ſi ipſius delicti, vel pęnæ pro eo impoſitæ, auctoritate Apoſtolica, vel alterius ab ea, vel à Romano Pontifice poteſtatem habente, eſſet facta remiſſio, caſſatio, proceſſus, & ſententia annullata, vel aliàs quomodolibet diſpenſatum per viam gratię, vel iuſtitiæ remiſſionis, in toto, vel in parte non poſſent habere officia vel dignitates, in quibuſcunq; locis, ciuitatibus, & terris, à quibus banniti forent, & in quibus domicilium eoum, originemq; haberent, ſeu alias moram traherent vel reſiderent, etiam ſi forent abſoluti, rebanniti, vel aliàs eorum ſententia, ſeu condemnatio ſiue proceſſus irritati, vel aliàs pro infectis habiti, ſed perpetuo eſſent, infames, & omni officio & dignitate priuati, nec poſſent ferre teſtimonium, nec tabellionatus officium exercere, non admitterentur ad iudicandum, ſeu aliquod officium exercendum, & ab omnibus actibus legitimis eſſent perpetuo ſuſpenſi. Quinimmo ſi huiuſmodi officia acceptarent, exercerent, ſeu ad ea exercenda admiſſi forent, tam ipſi quàm Gubernator, Legatus, aut ſuperior, qui eum eligere, vocare, aut ipſum officium exercere, ſeu ei præeſſe pateretur, pęnam Quingentorum ducatorum auri ipſo facto incurreret, & ſua gubernatione priuaretur, nec geſta in iudicio vel extra iudicium, tam per eam qui admiſſus foret ad officium, quàm per eum qui illud exercere paſſus foret, de cętero valida eſſent & robur obtinerent, quinimmo eſſent nullius roboris vel momenti. Etſi eccleſiaſticæ perſonæ forent, ſententiam excõmunicationis ipſo facto incurrerent, ſine vlteriori declaratione, à qua pęna non poſſent præterquam à Rom. Pontifice cum ſpeciali delicti ſeu homicidii huiuſmodi expreſſione abſolui, & theſaurarius Cameræ ſine vlteriori requiſitione ſeu notificatione, aut inhibitione, vel monitione, ſalarium eiſdem vel alteri debitum retinere deberet, ſi ab eo deberetur, ſi vero non deberetur, poteſtati, gubernatori, vel alteri ad quem ſpectaret, ab eis, vel eorum altero exigi, & ſatisfieri, ſub eiſdem cenſuris in eiſdem literis, quas idem prædeceſſor per omnes ciuitates eccleſiæ præfatæ præconio publicari mãdauit. Et deinde piæ memoriæ Sixtus Papa IIII etiam prędeceſſor noſter, accepto per eũ quod in ipſius Pii prædeceſſoris literis contenta à certis annis tunc elapſis citra non fuerant obſeruata, & ex illorum non obſeruantia ſubditi præfatæ eccleſiæ procliuiores fuerant ad homicidia committenda, ac fere paſſim quotidie homicidia perpetrabantur, & homicidæ præfati ideo ad illud committendum promptiores exiſtebant, quia ſperabant latere, & ſuorũ exceſſuum remiſſionem conſequi facile poſſe, ac deteſtabilem & horrendam talium ſicariorum nequitiam ad aliorum cautelam iuris remediis proſequi ſtudio cupiens indefeſſo, habita ſuper his cum fratribus ſuis, de quoꝝ numero tunc eramus, præfatæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum conſilio per alias ſuas literas, ſtatuta, decretaq; Pii prædeceſſoris huiuſmodi, ac prout illa concernebant omnia & ſingula in dictis literis contenta approbauit, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreuit, ac voluit, & de eorundẽ fratrũ conſilio ſtatuit & ordinauit, quòd condemnati eatenus, & quoꝝ in poſterũ condemnari contingeret vbilibet in ciuitatibus, terris, & locis ꝑdictis pro homicidio, ſiue vt principales ſiue vt auxiliũ, conſiliũ, vel fauorem pręſtantes, ſuarum condemnationum, aut contra illas ſaluum conductum, & licentiam ſecure in loco patrati criminis, vel infra quinquaginta miliaria, vt præfertur, propinquo, nullatenus obtinere poſſet ab alio quàm à Romano Pontifice qui pro tempore eſſet, & alicuius alterius, etiam Legati de latere, remiſſio nemini ſuffragaretur. Et ſi forte contingeret eundem Ro. Pontificem ad remiſſiones ſine ſaluum conductum huiuſmodi procedere, talis remiſſio per pręocupationem proceſſiſſe cenſeretur, & nemini prodeſſe poſſet, niſi in illa verus literarũ eiuſdem Sixti prędeceſſoris tenor de verbo ad verbum, non autem per clauſulas idem importantes inſerius inſertus foret, ac ſpecificata & determinata cauſa exprimeretur, quę eundem Ro. Pontificem induceret ad derogandum eiſdem literis Sixti prędeceſſoris, quę cum tam matura deliberatione ab eodem Sixto prędeceſſore emanauerant, prout in ſingulis literis prædictis plenius continetur. Cũ autem tempore aſſumptionis noſtrę ad ſummi Apoſtolatus apicem propter guerras, quibus non ſolum ciuitates terrę, & loca temporali dominio eidem Ro. Eccleſię ſubiecta, ſed etiam in tota Italia decem fere annis, magno cũ omni in eis habitantiũ incõmodo vexata fuerunt, in eiſdem ciuitatibus terris, & locis, ꝑſertim in Vrbe nr̃a inteſtina ac diuturna odia, & diſcordias ciuileſq; diſſenſiones vigere, ac furta, latrocinia, homicidia paſſim perpetrari cognouerimus mẽte reuoluentes

præfatū Sixtū prædeceſſorem,& auunculū noſtrū,qui nos ad Cardinalatus honorē euexit, ad decorem & venuſtatem Vrbis prædictæ, & illius temporum reſtaurationem,ac perſonarum eiuſdem Vrbis,ac aliarum ciuitatum & locorum eidem Romanæ Eccleſiæ ſubiectorū commoda aciem ſuæ conſiderationis extendiſſe, illius exemplo permoti, animum ad ſedandum diſcordias,& odia,tam in dicta Vrbe quàm aliis ciuitatibus, terris, & locis dictæ Eccleſiæ ſubiectis,ad firmandam perpetuam pacem & quietem,non ſine maximis animi & corporis moleſtiis & curis, pro ſubditorum noſtrorum commodius applicauimus, idq; opportuni iuris remediis omni ſtudio efficere cupimus. Habitis igitur ſuper iis cum fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura,& de illorum conſilio, literas Pii,& Sixti prædeceſſorum prædictorum,& prout illas concernunt, omnia & ſingula in dictis literis contēta auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus & innouamus & robur firmitatis perpetuæ obtinere debere decernimus. Ac illas ad bannitos,exititios,& rebelles, aut alios ꝑ quocunq; alio crimine capitali,à quibuſuis officialibus, tam in dicta Vrbe, quàm extra eam, & in terris eidem Romanæ Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectis ius dicentibus pro tempore condemnatos,ac brigoſos nuncupatos pacem iuxta ordinationes dictæ Vrbis Apoſtolica auctoritate approbata facere recuſantes, necnon ius ſibimet contra alios dicentes, aut caualcatas ſine Ro. Pontificis,aut officialium ſuorum ſpeciali licentia facientes, vel mouentes, præfata auctoritate,de eorundem fratrū cōſilio extēdimus, ac vniuerſis & ſingulis tam laicis, eccleſiaſticis,cuiuſcunq; ſtatus,gradus,ordinis,excellentiæ,dignitatis, Ducibus quoque,Comitibus,Baronibus,domicellis,necnon communitatibus, vniuerſitatibus,ciuitatum, terrarū, caſtrorum,& aliorum quorumcunq; locorum,nobis,& eidem Ro.Eccleſiæ mediate,vel immediate ſubiectorum,diſtricte præcipiendo mandamus,& inhibemus ne aliquis eorum homicidas, bannitos, exitirios,& rebelles,aut pro alio capitali criminecondemnatos, aut brigoſos pacem facere recuſantes,ſeu ius ſibi contra alium dicentes,aut caualcatas facientes,vel mouentes,in eorum ciuitatibus,caſtris,ſeu locis aliis quibuſcunq; recipere,& retinere,ſeu auxiliū conſilium,vel fauorem directe vel indirecte, publice vel occulte, per ſe, vel alium præſtare, aut in eorum domibus, ſeu caſtris, vel locis recipere, & receptare præſumant. Et ſi aliquis contra inhibitionem,& mandatum huiuſmodi quouiſmodo,directe vel indirecte de cætero venire præſumpſerit, nos omnes & ſingulos ſic contrauenientes, contra quos per Pium, & Sixtum præfatos ac alios prædeceſſores noſtros Ro.Pontifices,& Apoſtolicæ ſedis Legatos etiam ſatis eſt debite prouiſum,excommunicationis maioris,& anathematis ſententiam,à qua non niſi à nobis,& eiſdem ſucceſſoribus,præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa,abſolui poſſint, incurrere: eoſq; omnibus & ſingulis priuilegiis, gratiis, libertatibus,indultis,exemptionibus, immunitatibus, realibus,& perſonalibus, ac ciuitatibus, caſtris,terris,locis,& dominiis eorum, dignitatibus,& honoribus,iuribus,officiis, ac etiā feudis,& cōceſſionibus quibuſcunq;, quæ à nobis & Romana,ac quibuſcunq; aliis eccleſiis obtinere noſcuntur,ſub quacunq; verborum forma,& tenore, ac cum quibuſuis fortiſſimis & inſolitis clauſulis, immunitatibus, exemptionibus,& priuilegiis, etiam præſeruatiuis ab incurſu pœnæ priuationis,ipſo iure,quorum tenores ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, præſentibus pro expreſſis haberi volumus,eo ipſo priuatos, & inhabiles ac indignos ad illa & quælibet alia in poſterum obtinenda, & quoſcunq; actus legitimos exercendos fore nunciamus,& illa per nos & ſucceſſores noſtros,abſque aliqua declaratione ſuper incurſu pœnæ priuationis, huiuſmodi,aut citatione eorū qui priuationis pœnam incurrerint facienda, aliis perſonis in feudum ſeu vicariatum,aut alias,ac ſi per lapſum temporis conceſſionis aut finitam lineam,ad dictam cameram reuertiſſent,libere concedere,ac aliàs de illis diſponere poſſe decernimus,& declaramus, necnon ciuitates,terras,caſtra,& loca prædicta cameræ Apoſtolicæ confiſcamus,incorporamus,applicamus,& appropriamus,ac confiſcata,incorporata,applicata,& appropriata eſſe: ſicq; contrauenientes pro rebellibus eiuſdem Romanæ eccleſiæ haberi & cenſeri debere volumus, eorum ſubditos,& vaſſallos,& arcium,ciuitatū, terrarum,caſtrorum,& locorum prædictorum caſtellanos,à quocunque fidelitatis iuramento, quo ipſi eſſent quomodolibet aſtricti,penitus abſoluentes. Ciuitates quoque,terras,caſtra,& loca prædicta, ſi ad eiuſdē Ro. eccl obedientiā ſe non reduxerint,ſeu in præmiſſis quolibet deliquerint,& etiam quorumcunq; eis conſilium, auxilium, vel fauorem quouis modo dire-

cte vel inditecte, publice, vel occulte, præſtantiũ, etiam quacunq; eccleſiaſtica, vel mundana, et Regali præfulgeant dignitate, & excellentia, vt præfertur, & ad quæ eos declinare contigerint, eccleſiaſtico ſubiicimus interdicto, tamdiu firmiter obſeruando, donec ibidem fuerint, etiam per triduum poſt inde diſceſſum. Illos quoque qui aliquem ſciuerint culpabilem in prædictis, & nobis vel ſucceſſoribus noſtris infra trium dierum ſpatium non retulerint, vel alicui per quem ad nos verbum fideliter perferatur, ſimiles pęnas incurrere volumus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcunque: aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſcunq; aliis priuilegiis, induitis & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, ſuper recipiendis bannitis, & homicidis, ac brigoſis, & aliis prædictis, quorumcunq; tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, de quibus, quorumq; totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quo ad hoc cuiquam volumus nullatenus ſuffragari. Vt autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus illas in valuis baſilicarum Principis Apoſtolorum, & ſancti Ioannis Lateranenſis de vrbe affigi, vt ii quos literæ ipſæ concernunt, quod ad ipſos non peruenerint aut illas ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, quod apud ipſos remaneat incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, extenſionis, inhibitionis, decreti, declarationis, confiſcationis, incorporationis, applicationis, approbationis, abſolutionis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D L, Quinto Kalen. Decemb. Pont. noſtri Anno Tertio. Sigiſmundus.

Cum autem, ſicut fidedigna relatione accepimus, & re ipſa cognouimus, nequiſſimi ſicarii eo ad perpetranda homicidia, & mala omnia committenda procliuiores reddantur, quo in opprobrium iuſtitiæ, & animi noſtri indignationem, non ſolum in ciuitatibus, terris, caſtris, & locis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectis & non ſubiectis almæ Vrbis noſtræ conuicinis, ſed etiam in Vrbe ipſa intra ædes & palatia retinentur, & recipiuntur, aut fauore Ducũ, Marchionum, Comitum, Baronum, domicellorum, dominorum temporalium, armorum capitaneorum, ductorumq;, & aliorum magnatum auxilio confouentur, iudicum quoq; & officialium animaduerſio in eos ſæpe & ſæpius omiſſa fuit, Nos candidiſſimi ſolis iuſtitiæ, qui arcũ ſuum tetẽdit, & niſi conuertantur gladium vibrauit, cuiuſq; vices in terris gerimus, exemplo ducti, non æque minorem criminoſorum prædictorum audaciam, quàm præfatorum eos recipientium temeritatem eſſe intuentes, qui in ſupremæ ac pontificiæ maieſtatis leſionem initi videntur, dum venerandæ legum poteſtati tales recipiendo eripiunt. Volentes igitur beneuiuentium paci, & tranquillitati proſpicere, audaces quoq; & ſceleratas manus delinquentium, promptoſq; animos à criminibus reprimere, recipientium, receptorumq; nequitiã exterminare, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac animi matura deliberatione, literas Iulii prædeceſſoris huiuſmodi, ac omnia & ſingula in eis contenta, harum ſerie, auctoritate Apoſtolica approbamus, & innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus. Adiicientes, & auctoritate Apoſtolica præfata, de noſtræ poteſtatis plenitudine ſtatuentes, quod ſi Duces, Barones, Marchiones, Comites, domini temporales, vicarii, feudatarii, armorum capitanei, ductores, magnates, principes, communitateſq;, & officiales ciuitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediate vel immediate ſubiectorum, homicidas, bannitos, extitios, rebelles, aut ꝑ quocunq; crimine capitali pęna damnatos, necnõ brigoſos, pacẽ facere recuſantes, treguarũ ſiue induciarũ violatores, ſeu fractores, ius ſibimet cõtra aliũ dicentes, caualcatas aut armatas, vel vltra numerũ decẽ hominũ coadunatas propria auctoritate faciẽtes, vel mouentes ad eoꝝ ciuitates, terras, caſtra, territoria, & dominia declinãtes, nõ ſolũ receperint, retinuerint, vel auxiliũ, conſiliũ, opem, & fauorem eis tacite, vel occulte, directe, vel indirecte præſtiterint, aut cõtra mãdata & inhibitiones in eiuſdẽ Iulii ꝑdeceſſoris literis cõtẽta deuenerint: ſed etiã eoſdem manu forti nõ acceperint apprehẽderintq;, & captos ad mãdatũ nr̃um, ſeu Ro. Pon.

canonice intrantis,pro tempore exiſtentis,aut noſtroꝝ,ſeu ſuoꝝ officialium exibuerint, tradiderintq;, non ſolum omnes & ſingulas ſententias, cenſuras, ac etiam priuationis pęnas in eiſdem literis expreſſas, verum etiam læſæ maieſtatis, & verum ac nulla iuris, aut hominis fictione confectum crimen eo ipſo incurrant: & in eos ſic contrafacientes, modo & forma quibus in veros criminis læſæ maieſtatis reos, à iure procedi debere, ſtatutum eſt procedatur,& tam ad prædictas, ꝗ huiuſmodi læſæ maieſtatis criminis à iure inflictas pęnas executiue deueniatur. Et inſuper omnia & ſingula per Iulium prædeceſſorem, & vt præfertur, per nos innouata, ac de nouo ſtatuta, & illis adiecta, ꝑpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obſeruari debere decernimus, ſublata cuilibet aliter interpretandi,& iudicandi facultate & poteſtate. Quo circa venerabili fratri Raphaeli Epõ Oſtienſi Camerario noſtro & dilectis filiis Præſidenti,& Clericis Cameræ Apoſtolicæ pro tempore exiſtentibus,Motu ſimili mandamus,quatenus præſentes literas ſolemniter prout ſibi videbitur,etiam in prouinciis noſtris,per Legatos earum,& alios rectores,& gubernatores ciuitatum, terrarumq;, & locorum S.R.E. mediate & immediate ſubiectorum publicari, ac omnia & ſingula in eis contenta inuiolabiliter obſeruari faciant,& mandent: contrafacientes quoſcunq;, cuiuſuis ſtatus, gradus,ordinis,vel conditionis, aut præeminentiæ ſint, ſententias, cenſuras, & pęnas antedictas damnabiliter incurriſſe declarent: & in libris Cameræ reſpectiue ad perpetuam damnatorum memoriam, per ipſius Cameræ notarios reſpectiue declarationem huiuſmodi ꝑ eos faciendam, conſcribi,& annotari mandent & faciant, ac ſummarie eoꝝ more Camerali exequentur: capitaleſq; prædictas ſententias à miniſtris iuſtitiæ abſq; alicuius incurſu irregularitatis exequi procurent: reales autem irremiſibiliter exigant,inuocato ad hoc,ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. ſuper quibus omnibus amplam eiſdem concedimus facultatem & poteſtatem. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, ꝙ interdici,ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas,non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis,innouationis,cõmunitionis, adiectionis,ſtatuti,decreti,voluntatis,& mandati,infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D XIX, Decimo Kalen. Februarii, Pontificatus noſtri Anno Septimo

Decretum Reuerendiſſ. Cardinalis Oſtienſis ſuper impreſſione ſupradictarum literarum contra homicidas,brigoſos,& alios,&c.

RAphael miſeratione diuina Epiſcopus Oſtienſis Cardinal[illegible]cti Georgii,domini noſtri Papæ, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarius, Vniuerſis & ſingulis præſentes literas inſpecturis,viſuris,lecturis,pariter & audituris ſalutem in Domino ſempiternam, Noueritis nos nuper vidiſſe,& recipiſſe literas ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini Leonis diuina prouidentia Papæ X contra homicidas & quoſcunq; alios capitali pęna damnatos, brigoſos,ius ſibi propria auctoritate dicentes, caualcatas facientes,pacis,& treguæ fractores,eorumq; auxiliatores,complices,receptatores,& eos non capientes: ac conſtitutiones Pii II,Sixti IIII, & Iulii II Romanorum Pontificum ſuæ Sanctitatis prædeceſſorum factas, & in eiſdem literis inſertas, innouatas,& approbatas, ſub plumbo, more Romanæ curiæ in pendenti bullatas, ſanas ſiquidem & integras, omni prorſus vitio & ſuſpitione carentes, ſub Datum Romæ apud S.Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D XIX, Decimo Kalen. Februarii Pontificatus ſui Anno VII. Quarum tenores præſentibus pro inſertis haberi volumus. Quibus quidem literis viſis, & diligenter inſpectis, vt ad omnium notitiam deducantur, de mandato prælibati S. D. N. Papæ, viuæ vocis oraculo ſuper hoc nobis facto, & auctoritate noſtri Camerariatus officii eaſdem literas imprimi, & per nos, aut vnum ex Reuerendis Cameræ Apoſtolicę Clericis,Præſidentibus,aut ipſius Cameræ notariis ſubſcribi fecimus, & præſentibus cum ipſis originalibus literis inſertis plenam & indubiam fidem,prout in ipſis literis Apoſtolicis originalibus continetur, adhiberi volumus, & mandamus,in contrarium facientiebus non obſtan.quibuſcunq;. Dat. Romæ in Camera Apoſt. die xv Februarii M D X X Pont.prælibati S.D.N.D. Leonis Papæ X. Anno VII.

R. Epiſcopus Oſtieſi. Camerarius. Donatus.

De moderatione expenſarum cibariorum, & mercedum executorum, & cuſtodum carcerum. Pro carceratis.

RAphael Epiſcopus Oſtienſis Cardinalis ſancti Georgii S. D. N. Papæ Camerarius. Quia in laudabili carcerum almæ Vrbis viſitatione multa percipiuntur, quæ in carceratorum grauamen ab executoribus almæ Vrbis, & cuſtodibus carcerum prædictorum cõmittuntur, & præſertim in carceribus Turris nonæ, vbi Capitaneus eiuſdem ex pacto inter eũ, & Soldanũ inito, ſingulis menſibus eidem Soldano reſpondet ducatos Viginti octo auri, & vltra certæ alteri perſonæ ducatos Quinque ſimiles, quos cum ipſe Capitaneus iuſto lucro ibidem acquirere non poſſit, ad damnabiles extorſiones impellitur, cuius cauſa omnino remouenda tollendaq; eſt, vt prædictus extorſionis effectus ſubmoueatur. Deinde in eiſdem carceribus pro carceratione cuiuſq; clerici, aut alias ſacris initiati, Vndecim carleni exigi ſoliti ſunt, & pro laico Carleni Quinque. Quod ſi carceratus vltra menſem detineatur, pro vtroque duplicantur. Quæ impenſæ ab omnibus piæ mentis multum graues exiſtimantur. Ipſe etiam Capitaneus pro cibatione cuiuſq; carcerati in ſecreta retenti Vnum Iulium quolibet die conatur exigere, quæ impenſa pro lautis etiam cibis plus quàm ſatis eſſe videtur. Executores etiam prædicti nimium emungunt, & vltra quàm conueniat exigunt. In carcere ſimiliter Curiæ Sabellæ, vbi aliàs pro qualibet carceratione Duo Carleni ſoluebantur, à certo vero tempore citra Capitaneus eiuſdem curiæ pro ipſa carceratione Duos Iulios exigit, & pro cibatione Iulium Vnum, vt præmiſſum eſt. Deinde in eadem Curia Sabella, vbi plurimi caſus maleficiorum quotidie occurrunt, Iudex ipſe inconſulto præfatæ Vrbis Gubernatore ad certum quid, prout ſibi placet, pęnas maleficiorum huiuſmodi clam componit, ex quo impunitas ſequitur malefactorum, & Camera, ad quam prouentus maleficiorum debent peruenire, non leue ſuſtinet detrimentum. Ad occurrendum itaq; præmiſſis abſurditatibus, de mandato, &c. ac auctoritate, &c. & ex deliberatione in Camera Apoſtolica facta, hac præſenti conſtitutione, perpetuis futuris temporibus valitura, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac Centum Ducatorum præfatæ Cameræ applicandorum pęnis pro quolibet & qualibet vice, per quem & quam infraſcriptis fuerit contrauentum, ſtatuimus & decernimus vt prænominatus Turris Nonæ Capitaneus pro reſponſione Soldani Viginti Ducatos de Carlenis monetæ veteris ſingulo menſe, & nihil aliud vltra alicui perſoluat. A carceratis clericis Carlenos Sex, à laicis vero Tres ſolũ exigat, duplicãdos ſi culpa ſeu cauſa ſua vltra menſem fuerit detentus, iuxta prædicti carceris conſuetudinem. Ille vero Curiæ Sabellæ Duos Carlenos, vt antiquitus ſoluebatur, & non Duos Iulios capiat. In carceratiq; ex carceratione nihil aliud à cuſtode carceris prædicti, vel ab alio extorqueantur, & in qualibet dictarũ Curiarum nõ capiatur pro cibatione honeſta cuiuſq; carcerati in ſecreta niſi Carlenus vnus tantũ quolibet die. Iudices etiam prædictarum Sabellæ, & Turris Nonæ Curiarum in maleficiis ſanguinis, aut capitalibus, ſiue corporis afflictionis, vel grauibus delictis aut grauium iniuriarum in perſonas notabilis conditionis, aut rixis, ſiue tumultibus ſcandaloſis, aut multarum perſonarum, ſiue cuiuſuis ſpeciei falſitatis, aut crimine læſæ maieſtatis nullatenus ſe intromittant, nec compoſitionem faciant. In aliis vero minoribus, ſeu leuioribus delictis in quibus iuriſdictionem habent minorem non faciant compoſitionem quàm remiſſionis tertiæ partis pęnarum in ſtatutis ſeu ordinationibus dicti Gubernatoris contentarum. Decernentes mandato, auctoritate, ac deliberatione præmiſſis, ſi Iudices prædicti, aut aliquis ipſorum hanc ordinationem non ſeruauerint, compoſitiones & remiſſiones, ſiue gratiæ huiuſmodi pro infectis pęnitus habeantur, & nihilominus Gubernator ipſe contra ipſos criminoſos ad pęnas debitas procedere valeat. Executores quoq; Almæ Vrbis in cauſis ciuilibus & criminalibus tabulam Capitolii obſeruent. Baricellus vero in ciuilibus etiam illam obſeruet. in criminalibus autem, & extra Vrbem in ciuilibus & criminalibus id tantum capiat quod per Cameram Apoſtolicam, ſeu Gubernatorem præfatum fuerit ordinatum, vbi inter eum & partes diſſenſio ſuper hoc foret. Cuſtodes autem carcerum neminem in ſecretis ponant, ſine Iudicum ordinariorum mandato & voluntate, vel de ipſorum executorum iuſſu exprimentium cauſam, per quam veniret imponenda pęna corporis afflictiua aut eis, aut aliis quorum occaſione carcerantur. Quod ſi ſecus fecerint, careant eo ſalario quod à carceratis in ſecretis præcipere conſueuerunt. Aliaq; decreta in Camera Apoſtolica

facta, & per ſe.re. D. Iulium Papam II ſubſcripta ſuper reformatione officialium & carcerum almæ Vrbis, incipientes à numero extraordinariorum, & tenore præſentium mandato & deliberatione ſimilibus ſub pœnis in eis contentis (exceptis per S D N. limitatis) obſeruari mandamus. Illa quoque opus ſit innouantes, ac mandantes tam Gubernatori præfato, quàm Reuerendis Patribus ipſius Cameræ Clericis præſidentibus, vt præſentes curent in archiuis Cameræ eiuſdem regiſtrari, & Curiis prædictis debite intimari, præmiſſa per omnia & ſingula debitis perpetuis temporibus obſeruari. Datum Romæ in Camera Apoſtolica, die Quarta Iulii, M D X X, Pont. D.N.D. Leonis diuina prouidentia Papæ X, Anno Octauo.

Viſa Philippus Cameræ Apoſtolicæ Clericus.
Viſa Io. de Viterbio Cameræ Apoſtolicæ Clericus.
Viſa Nicolaus de Gaddis Cameræ Apoſtolicæ Clericus.
Viſa Chriſtophorus Barotius Cameræ Apoſtolicæ Clericus.

IN CAMERA APOST. DIE XXVII IVLII M D X X I I I.

De indiciis laborantibus contra carceratos dari copiam, vel oſtendi aduocato pauperum ſine impenſa vt poſſit defendere pauperes. Oſtendantur aduocato, ſeu procuratori pauperum ſine expenſis.

Die xixx Iulii M D X X I I I.

Aduocato pauperum detur copia indiciorum cum expreſſione nominum, & cognominum teſtium examinatorum, præterquam in caſibus à iure exceptis, aut ſi iudex allegaret cauſam rationabilem quare id fieri non debeat, & tunc ſuperſedeat tortura per tres dies.

Die v Maii M D X X V.

Pro carceratis, quod in quolibet carcere ponatur taxa executionum in ciuilibus, & carcerati apud cuſtodem carcerum ſoluentes quantum continetur in taxa, liberentur iuxta mandatum abſque alia executoris licentia. Decretum pro executionibus in Vrbe factis, & etiam intelligatur quo ad Bargellum Vrbis.

Die i i Iunii M D X X I X.

Pro carceratis carcerum Vrbis, mandari ſeruari omnia decreta facta tam per Cameram quàm per Pontifices. Seruentur.

Item dari facultatem ipſis carceratis eligendi vnum nuncium qui poſſit ad eorum inſtantiam citare coram quocunque tribunali ad euitandum expenſas Curſorum. Eligant.

Die xxi Iulii M D X X I X.

Pro carceratis in Vrbe qui non debeant torqueri niſi legitimatis inditiis, & repetitis teſtibus examinatis citato procuratore pauperum. Seruetur.

Item quod carcerum cuſtodes non debeant transferre ad alios carceres aliquem carceratum, vt expectetur viſita, Seruetur, & ſine licentia viſitatorum non transferatur.

Item quod carcerati non cogantur ad aliquod onus ſolutionis pro exitu de carcere pro ſtipulanda aliqua obligatione. Non cogantur, & ponantur in capitulis.

TABVLA CAPITOLII DE MERCEDIBVS MARESCALLORVM.

Mareſcalli, cæterique executores pro quacunque executione reali vel perſonali vſque ad ſummam Quinque Ducatorum, Carlenum Vnum recipiant, vſque ad Decem, Duos, vſque ad Quinquaginta, Quinque. Ab inde ſupra quæcunque ſit ſumma, Ducatum vnum.

In executionibus pœnæ capitalis vel ſanguinis Ducatum vnum. In caſibus vero in quibus debetur ſibi quarta pars ſecundum ſtatuta, ſi ex gratia pœnæ moderentur, quartam recipiant eius quòd ex gratia ſoluitur, etiam ſi poſt executionem gratia concedatur.

De priuuilegiis Portionariorum.

LEO Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Romanum Põtificem in quo fidei orthodoxæ fundamẽta à Deo ſunt conſtituta, & qui Chriſtianæ veritatis aſſertor exiſtit, in primis ſumma ope niti decet, ne contrahentes cum eodem Romano Pontifice, regimini vniuerſalis eccleſiæ præſidente, decipi aliquo euentu contingat, ſed quæ exlabiis ipſius proceſſerunt, inuiolata permaneant, ne vnde ius oritur, inde naſcatur iniuria, & qui documenta ſalutis æternæ præſtare conſueuit, exempla tribuat delinquendi. Ea igitur cura moti, cum fe.re. Iulius Papa II, prædeceſſor noſter ſuperioribus annis, Collegium Centum quadraginta vnius virorum, qui Præſidentes annonæ Vrbis nuncupati, omnium victualium ad dictam Vrbem mari vndecunq; aduehendorum vbertatem curarent, & mercatoribus tam in mercibus vendendi, ſeu commutandi, quàm in pretiis inter contrahentes eorum medio, vel deputandorum ab eis conuentis, diligenter ab emptoribus exigendis aſſiſterent: ac pactiones & conuentiones de partium conſenſu tractarent, & concluderent, creaſſet, & inſtituiſſet: ab illiuſq; ſummam Nonaginta vnius Millium aureorum ſimilium ſuper prouentibus Salariæ ipſius Vrbis aſſignaſſet. Et quia emolumenta huiuſmodi tanto numero propter ſpem aucto tenuiora videbantur, prout erant, quædam ſimiliter officia Romana, tunc expreſſa, ex quorum prouentibus, vt accepimus, quondam dicti prædeceſſoris theſaurarius, qui negocium adminiſtrabat, & in collegiorum huiuſmodi inſtitutionibus integerrime, ac liberaliter ſe geſſerat, duos aureos ſingulo menſe vnicuiq; dicti collegii officialium obuenturos pollicebatur, eidem collegio applicaſſet, quod morte preuentus obſeruare non potuerit, & dictus prædeceſſor peregrinationibus, ac bellorum turbinibus, pro libertate eccleſiaſtica defendenda, & generali Lateranenſi Concilio ſubſtinendo inuolutus, adimplere, vt erat deſiderii ſui, & paſtorali officio conueniebat, ceſſauerit: dictiq; Præſidentes pro obſeruatione contractus huiuſmodi, ac ipſorum indemnitate conſeruanda apud nos aſſidue quæſti ſunt, præcipue poſt impedimentum, ſuper poſſeſſione dictorum officiorum, ac illorum fructuũ perceptione, per dilectos filios dictæ Vrbis Conſeruatores, officia ipſa iuris Populi Romani eſſe aſſerentes, eis illatum. Nos attendentes tam ex diminutione dictorum emolumentorum, dictis Præſidentibus ſingulo menſe obuenientium, quàm ex prætio quod nos ex venditione officiorum pro tempore ad ſedem Apoſtolicam deuolutorum cõſequi ſoliti ſumus, querelas huiuſmodi iuſtas eſſe, cum officiorum omnium Quadrageſimo ad hinc anno tam per ipſum Iulium, quàm alios prædeceſſores noſtros inſtitutorum, hoc duntaxat excepto, valor fuerit pluſquam duplicatus, ac volentes bonam fidem recognoſcere ipſius prædeceſſoris cõſcientiam, cuius fidem par eſt de contractibus arctius quàm cæterorum ligari, omnino exonerare, & quod ille ſi ſuperuixiſſet facturus erat exequi, ac huius ſanctæ ſedis fidem & honorem non ſolum conſeruare, ſed quantum nobis ex alto conceditur, toto animi affectu, vt tenemur, augere, vt deinceps Curiales, & alii Chriſtifideles cum Romanis Pontificibus tuto contrahere, & de eorum verbo credere ſecuriſſime confidant, officialeſq; ipſi nouæ ſobolis propagatione, & emolumentorum additione lætentur, & quod in prima inſtitutione defuit, per additionem noſtram ſuppleatur. Quare habita ſuper hoc cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorũ conſilio, & aſſenſu, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, collegio ipſorum Præſidentium Sexcentas duodecim Portiones addentes Vigintinouem Florenos aureos pro quolibet Centenario, ſingularum etiam veterum annatarum, & communium, tam ex eccleſiis & monaſteriis, quàm cæteris beneficiis eccleſiaſticis ſedi Apoſtolicæ debitarum, & quas etiam ratione obligationum in Camera Apoſtolica hactenus factarum, & de cætero ex literis Apoſtolicis, quandocunque expeditis, faciendarum, & per ipſam Cameram poſt Kalen. menſis Februarii proximi, quandocunque pro tempore contigerit exigi, pro ſe ipſo in Cancellaria, & in Camera Apoſtolica noſtra: vbi etiam locum habere, & obligationes accipere, ac cætera omnia facere poſſint, ad inſtar dilectorum filiorum literarum Apoſtolicarum Sollicitatorum, & Scriptorum Archiuii collegiorum, ſine aliqua diminutione, etiam vigore remiſſionum & gratiarum, etiam per nos, & ſucceſſores noſtros quibuſuis perſonis cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, aut præeminentiæ faciendarum: quas quidem gratias & remiſſiones huiuſmodi ex Pontificum liberalitate fieri contigerit, ſola portione ipſi Cameræ debita ſine præiudicio diminutione, aut detrimento partis, officialibus Romanæ Curiæ aſſignatæ contentos eſſe volu-

millių aureorũ. adde pro ſupportatiõe onerum Ro. eccl. tunc incũbentiũ, conſecutus fuiſſet, ac eis etiã ſummã decẽ millium aureorum

gratias & remiſſiones adde. ratam collegio prædicto per nos conceſſam, non comprehẽdere, illoſq. quibus gratias, et remiſſiones

mus atque decernimus integre accipiendarum perpetuo concedimus,& aſſignamus: Mădan
tes venerabili fratri R. Epiſcopo Oſtienſi moderno, & pro tempore exiſtenti Camerario,&
dilectis filiis Theſaurario, & Clericis Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus, ac S.R.E Vice-
cancellario pro tempore exiſtenti, Cancellariæ Apoſtolicæ Regenti, Cuſtodi, Abbreuiato-
ribus, Summiſtæ, Secretariis etiam domeſticis, Plumbatoribus, ac Plumbi Magiſtris, & ſingu-
lis aliis Officialibus ad quos ſpectat, quatinus literas ipſas ſine ſubſcriptione dictorum Offi-
cialium per quam manifeſte appareat, eis de parte annatarum ad ſe pertinente, ſatisfactum
fuiſſe, ad noſtram Bullariam, ſiue Secretariam. vel alibi deſtinare nulla ratione præſumant,
decernentes ipſas & illarum vigore collationes & prouiſiones, ac penſionum, & fructuũ re-
ſeruationes per ſedem Apoſtolicam quibuſuis perſonis faciendas, cõſtituendas, & conceden
das, quas ſine dictorum officialium manu in loco conuenienti ponenda expediri cõtigerit,
nullius fore roboris vel momenti, ſed vitio falſitatis ſubiectas, nullum omnino ius tribuere
impetranti, & ita ab omnibus iudicibus tam ordinariis, quàm delegatis iudicari & ſententiari
ac terminari, & decidi ſub infraſcriptis pœnis præcipimus. Sollicitatoribus vero ipſarum lite
rarum ſub excõmunicationis, & ducentorum ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ pro me
dietate, & pro alia Collegio dictorum Præſidentium applicandorum pœnis mandamus. vt li
teras ipſas, annatas, & cõmunia concernentes, antequã ad Bullariam, ſeu Secretariam mittãt,
coram dictis Præſidentibus, eorumq; Menſariis, Receptoribus, & Capellano in Cancellaria
& Camera Apoſtolica exiſtentibus præſentare, & ibi ratam eorum ſoluere debeant. Necnõ
ſub eiſdem pœnis, Cameræ Apoſt, Notariis præcipimus, vt quãdocunq; dicti Sollicitatores
literas prædictas ex quouis tranſacto tempore penes eos repertas, & quas de cætero exigere
voluerint, & annatæ, ac communia dictis Præſidentibus debita, & forſan ſoluta non ſint, illas
dictis Sollicitatoribus tradere nõ debeant, quam prius in illis ſubſcriptio ipſorum Præſiden-
tium appoſita, & rata eis contingens ſoluta non ſit. Inhibentes omnibus & ſingulis præno-
minatis officialibus, & eorũ cuilibet, ne ſuper eccleſiarũ, monaſteriorũ, vnionũ, penſionum, re-
ſeruationum, & quorumcunq; beneficiorum. ratione quorum annatæ, aut communia eſſent
ſoluenda, poſſeſſione capienda, breuia, literas, ſiue mandata in quacunq; forma expediant ali
quo modo ſine ſpeciali mandato Ro. Pont. pro tempore exiſtentis, & in Camera Apoſtoli
ca viſo & regiſtrato, ſub dictis, & infraſcriptis pœnis ac damnorũ, & intereſſe propterea eiſdẽ
Præſidentibus proueniẽdis. Et quia officiales prædicti ſimplici verbo noſtro credentes aliã
ſummam Ducentorum Octuaginta ſex Millium, & duorum ducatorum auri in auro de Ca-
mera ſimilum pro imminentibus dictæ eccleſiæ neceſſitatibus ſupportandis contribuere &
nobis liberaliſſime numerare non recuſarunt, nos ne in Rom. Curia nouas & indebitas exa
ctiones, quas omni tempore abhorruimus, & ab illis alieni fuimus introducere cogeremur,
de noſtris, & dictæ ſedis prouentibus, quo minore poſſemus diſpendio prouidere volentes,
eo præſertim, cum aſſignationes huiuſmodi prouentuum non ſint propriæ alienationes, ſed
potius naturam contractus locationis ad breuiſſimum tempus ſapiant, quando propter hu-
manæ conditionis fragilitatem quicquid officialibus per ſedem prædictã taliter conceditur,
breui manu ad eandem redire ac certiores & veriores fructus afferre conſueuit, vltra ſummã
decem Millium ducatorum ſuper Salaria prædicta per dictũ prædeceſſorem Collegio præ-
ſidentium aſſignatam, illi ac Portionariis præfatis, infraſcripta emolumenta iuxta formam
inferius annotatam perpetuo applicamus, appropriamus, concedimus, & aſſignamus, ſtatuẽ
tes quòd Theſaurarii, & alii Officiales. qui officia ſuper quibus emolumẽta prædicta aſſigna
ta fuerint, à nobis, vel ſucceſſoribus prædictis, ſeu dicta ſede, aut aliàs pro tempore obtinẽt,
etiam ſi dictæ ſanctæ Ro. Eccl. Cardinalis, aut dictæ ſedis Legatus, etiam ſi illi in deductio-
nem alicuius pecuniarum ſummæ, & per ipſam ſedem debitæ, ſeu vt ſtatum ſuum decentius
iuxta Cardinalatus dignitatis exigentiam tenere valeret, conceſſio ipſa facta foret, ac pro illis
obtinendis quancunq; grandem pecuniarum ſummam, aut quantitatem nobis, vel ſucceſſori
bus præfatis. etiam in ſubuentionem onerum eidem Eccleſiæ incumbentium perſoluiſſe pu
blicis appareret documentis, etiam ſi in eis vel eorum conceſſione, de præſenti noſtra ordi-
natione nulla mentio fieret, aut illa de verbo ad verbum insereretur in ea, ad præſtandũ nihi
lominus ipſis Prẹſidentibus & Portionariis dicta emolumenta eis aſſignata, & per nos, in-
ferius, vt prẹfertur, annotata, perpetuo teneantur, nec aduerſus prẹmiſſa poſſint ſe tueri; aut
aliquo modo defendere, vel excuſare, ſed perpetuis futuris temporibus in locationibus, veng

ditionibus,ſeu aliis etiã gratioſis conceſſionibus quibuſuis perſonis , ẽt eiſdem Cardinalibus,
& Legatis de officiis infraſcriptis per nos,& ſucceſſores noſtros,ac Came. Apoſt aut aliis ei
deinceps faciendis,ſeu diſtributionibus,& diuiſionibus ipſorum officiorum, etiam in conci
ui primo anno noui Pontificatus inter Cardinales ipſos fieri ſolitis non comprehendãtur,
ſed ſemper intelligantur,& ſint excepta emolumenta Præſidentium,& Portionariorum col
legio conceſſa,teneanturq́ Camerarius,Theſaurarius,ac Præſidentes Clerici Cameræ Apo
ſtolicæ huiuſmodi in omnibus contractibus & conceſſionibus de officiis huiuſmodi de cæ
tero faciendis,emolumenta per ipſum prædeceſſorem,& nos eiſdem Salariæ , & aliis officiis
perpetuo applicata huiuſmodi ſpecifice nominatim,& expreſſe excipere, & reſeruare,eidem
collegio integre ſoluenda,& efficaciter præſtanda . Mandantes nihilominus dohaneriis,cõ-
ductoribus,theſaurariis,& officalibus emolumenta collegio huiuſmodi ſoluere debentibus,
quatinus de emolumentis,& ſummis,ac taxis per nos,& prædeceſſorem Præſidentibus hu-
iuſmodi aſſignatis,in principio cuiuſlibet menſis, ſeu alterius temporis inter ſe,& Præſidẽtes
præfatos ſtatuendi in dicta Vrbe,& in ducatis auri in auro de Camera ſine mora eiſdem ſa-
tisfacere integre debeant . Illis autem ſatisfacere vnico termino recuſantibus,ſeu deficiẽtibus
liceat Præſidentibus præfatis poſſeſſionem dohanarum, theſaurariarum, & infraſcriptorum
officiorum,vigore præſentium literarum noſtrarum, quas vim validæ, & efficacis, ſpecialis,
propriæ,& expreſſæ conceſſionis habere volumus, quauis alia locatione, conceſſione , aut
deputatione quibuſuis perſonis,cuiuſcunq́ ſtatus,gradus,ordinis,conditionis, aut dignitatis
fuerint per nos,ſeu Cameram Apoſt aut aliis ex quacunque cauſa facta,ſeu in poſterum fa-
cienda, quam eo caſu reuocamus,caſſamus, ac irritam,& inanem decernimus, non obſtante
propria auctoritate libere apprehendere,& per ſe ipſos fideliter exercere, ſalua Cameræ, &
ſedis huiuſmodi indemnitate . Mandantes propterea Camerario,& Clericis prædictis, quos
ipſius collegii conſeruatores,ac proprios ſpeciales,& ordinarios iudices deputamus, ac volu
mus quod ipſi,& eorum quilibet tam in annatis & taxis huiuſmodi ſine impedimentis exigẽ-
dis quàm quibuſcunq́ aliis protectionem iurium & commodorum Præſidentium,& Por-
tionarioꝝ collegii huiuſmodi concernentibus, eiſdem efficacis defenſionis præſidio aſſiſtãt,
ac facultatem per cenſuras eccleſiaſticas,& alia iuris remedia iuxta ſtilum Cameręe debitores,
& inobedientes compellendi & compeſcendi habeant, decernenteſq́ quod in præmiſſis Ca
merarii vel Clericorum prædictorum determinationi omnino ſtetur, nec cuiquam ab eorũ
decreto appellare,aut ipſos Præſidentes,& Portionarios ad aliud tribunal etiam vigore re-
ſcriptorum Apoſtolicorum pro tempore obtentorum trahere liceat, neq́ Clerici ipſi ſuſpe
cti allegari,etiam prętextu Portionum per aliquem ex eis obtentarum poſſint,cum veriſimi-
le non ſit,iudicia tot præſtantiſſimorum virorum, quorum fidei ac prudentiæ præfatæ Ec-
cleſiæ patrimonium creditur,aliqua ratione à rectitudine declinatura, quatinus ipſi ad ſupra
dictarum & infraſcriptarum ſententiarum,& pęnarum declarationem & executionem ſum-
marie,ſimpliciter,& de plano omni iudiciaria tela poſtpoſita,ſola facti veritate inſpecta pro-
cedentes cum effectu quotiens requiſiti fuerint,& id nouerint expedire faciant Præſidentes
ipſos taxarum & emolumentorum eis aſſignatorum huiuſmodi integra perceptione,& the-
ſaurariis,ac dohaneriis prædictis,& aliis officialibus,emolumenta per eos eiſdem Præſiden-
tibus & Portionariis perſoluenda debitis temporibus libere perſoluere recuſantibus ſeu ali-
quo ex colore tergiuerſantibus & renitentibus theſaurariaꝝ dohanaꝝ,& alioꝝ officioꝝ præ
dictorum poſſeſſione libera,& expedita pacifice frui & gaudere,amotis theſeurariis,dohane-
riis, & conductoribus,ac quibuſuis aliis contradictoribus tunc exiſtentibus per omnia iuris
& facti remedia ab eiſdẽ officiis, prout nos eos ex nunc prout ex tunc in euentũ huiuſmo-
di harum ſerie ab illis amouemus,& in ipſorum locum ſeu adminiſtrationem & exercitium
collegium Pręſidentium, & Portionariorum huiuſmodi,& illius ſingulares perſonas poni
mus,conſtituimus, deputamus,ac ſurrogamus,non permittentes Præſidentes & Portiona-
rios prædictos p eoſdem theſaurarios,& dohanerios ac quoſuis alios deſuper moleſtari ſeu
quomodolibet impediri, dummodo mercatores idoneos ad declarationem dictæ Cameræ
de perſoluendo eidem Cameræ quod per officia ipſa obtinentes,amotos huiuſmodi tunc &
durante eorum locatione perſolui debebat , eidem Cameræ dederint . Et quia accepimus
quod inter collegium Præſidentium huiuſmodi & proxenetas Ripæ, & Ripetæ Vrbis aliis
duæ controuerſiæ vertantur ſuper proxenetici miniſterii mercede,eidem collegio Pręſiden

tium applicata, volumus quod Prǫſidentes prǫfati iuxta inſtitutionem eorum officii per ſe ipſos, vel ab eis deputandos viros probos, ac fide & facultatibus idoneos numerum Quinquaginta non excedẽtes, miniſterium mediatorum ac proxenatarum huiuſmodi in vino ac mercibus & rebus aliis quǫ in dicta Ripa & Ripeta, ac in cellis, apotheeis, & magazenis reconduntur, cuſtodiuntur, & conſeruantur, quǫ vendi, commutari, aut aliàs diſtrahi ſolent, exercere poſſint, reſeruatis dũtaxat ducatis aureis Centũ Quinquaginta per ipſos proxenetas ſingulo anno perpetuis futuris temporibus in cuiuſlibet semeſtris principio proportionabiliter diuidendis. Ad quos non ſolum ſocietatem, ſed illius quoque ſingulares perſonas in ſolidum obligari & teneri cenſemus pro ſuperioritatis recognitione cum effectu eiſdem Prǫſidentibus perſoluendis, quibus etiam vt noſtra & eiuſdem ſedis liberalitate vberius glorientur florenos alios ſimiles Noningentos ſuper prouentibus dictǫ Salariǫ vltra ſummam prædictorum Decem Millium florenorum per eundem prædeceſſorem eis aſſignatam, & per ipſos recipi ſolitam prǫcipuos, & ſine aliqua participatione Portionariorum inter ipſos Centum Quadraginta & vnum officiales diuidendos, tenore, earundem prǫſentium, ac ſcientia & poteſtate ſimilibus perpetuo concedimus; & aſſignamus, prouiſo quod nauli, ſeu noliturǫ ſtaterǫ, tranſtrorum, extimationis caſettǫ, & Mareſcallatus officia vnà cum Quadraginta ducatis eiſdem ſuper Salaria Vrbis aſſignatis prædictæ Cameræ diſpoſitioni relaxare teneantur, prout ex tunc ſponte relaxant, reſeruato ipſis nihilominus Commiſſariatus annonæ officio, ad quod exercendum non niſi ex ipſorum numero per ipſam Cameram deputari queant alium ſeu alios non de numero ipſorum officialium pleniſſime reuocantes, & dilectum filium Io. Franciſcum Pogium, vnum ex dictis Præſidentibus annonæ pro vno anno futuro ſimili motu ad dictum Cõmiſſariatus officium deputamus, caſſantes omnes conceſſiones cuiuſcunq; perſonæ ſub quacunque verborum forma, & tenore à nobis hactenus emanatas, etiam ſi de eis, eorumq; tenoribus ſpecialis & expreſſa, ac de verbo ad verbum eſſet mentio facienda. Cǫtera vero emolumenta infraſcripta per manus dictorum Præſidentium, quorum numerum per huiuſmodi Portionum additiones nolumus augeri, recipienda inter obtinentes Portiones ipſas proportionabiliter diuidantur, concedentes eiſdem Præſidentibus nihilominus facultatem Portiones huiuſmodi etiam dimiſſo Præſidentis officio retinendi, illaſq; in fauorem alterius etiam officium non habentis quotiens eis placuerit in noſtris manibus, vt moris eſt, libere reſignandi, prius tamen pro cõceſſione ſingularum Portionum ab officio ſeparatarum florenis aureis Viginti pro conceſſione vero nudi ac ſimplicis officii Præſidentis Triginta, pro ſignatura autem officii cum annexa Portione Quinquaginta florenis aureis Datario noſtro perſolutis. Ac volumus quod nullus ex Prǫſidentibus vltra duas ex additis Portionibus vnà cum officio Præſidentis, alii vero officium Præſidentis non obtinentes vltra vnam ex dictis Portionibus, ſine ſpeciali noſtro indulto, hac prima vice excepta obtinere poſſit, vt de illis pluribus perſonis pinguiora officia emere nequeuntibus valeat ſatisfieri. Quodq; vt clamores, rixæ, & contentiones inter officiales ipſos in admiſſionibus nouorum collegarum oriri ſolitæ propter multitudinis cõgregationem, & votorum diuerſitatem tollantur, volumus quod nouus officialis ſeu Portionarius ad huiuſmodi officium de cǫtero recipiendus, iam officiali, ſeu Portionario patre, fratre filio, nepote ex fratre, vel ſorore carnalibus alicuius officialis, ſeu Portionarii duntaxat exceptis, ad ſoluendum vltra ducatos quinq; inter Defenſores, Sindicos, Depoſitarium, Menſarios, & Capellanum per ipſum collegium pro tempore deputatos diuidendos ſoluere minime teneatur: ſtatuentes quòd officiales portionem, ſeu portiones, & portionarii officium Prǫſidentis non habentes Syndici, & Menſarii aut defenſores eſſe nõ poſſint. Si quis autem aliter facere, procurare, ordinare, ſollicitare, ſententiare, iudicare, determinare, vel hoc directe vel indirecte quomodolibet impedire, ſeu contra ordinationem noſtram huiuſmodi venire præſumpſerit, excommunicationis latæ ſententiæ à qua non niſi ſatisfactione prius officialibus & Portionariis prædictis de vera & integra ſumma eis debita, ac de plene ſatisfaciẽdo in futurum efficaci obligatione præcedente, per quemcunq; confeſſorem, etiam ſub prǫtextu cuiuſuis indulti à nobis, vel prǫdeceſſoribus aut ſucceſſoribus noſtris emanati, ſeu conceſſi, vel concedendi, præterquam in mortis articulo conſtitutus abſolui nequeat, nec non priuationis omnium & ſingulorum officiorum per ipſum in Ro. Curia pro tempore obtentorum, ac etiam quorumcunq; emolumentorum, & quouiſmodo ratione vel cauſa debitorum

tunc, & debendorum in futurum etiam ratione eorundem officiorũ quæ obtinebit, & quæ quomodolibet exercebit, pęnas reſpectiue eo ipſo, & totiens quotiens contrafecerit, damnabiliter incurrat. Taxæ autem, & emolumenta, quæ Portiones ipſas obtinentibus concedimus, & eorum collegio applicauimus, & aſſignauimus ſunt hæc videlicet, Super annatis, vt ſupra, ducatos. 29. pro ſingulo Centenario. ſuper Salaria vrbis Floreñ. 1100. ſuper Theſaurariatu, Tractis bladorum per mare, & Salariæ Marchiæ, & Ducatu Spoletañ ac Theſauraria Aſculi in totum ducatos. 21666. ſuper Theſaurariatu vero Peruſiæ, & Vmbriæ, ac gabellis, & depoſitariatu Narniæ ducatos. 20502. auri in auro de Camera, & quia ex dicto Theſaurariatu Peruſiæ, & Vmbriæ Camera Apoſtolica modicam vtilitatem percipere conſueuit eidem Theſaurariatui applicamus florenos 1000. ex cenſu annuo per Communitatem Ciuitatis Caſtelli ad rationem 72 Baiochorum pro quolibet ducato computatorum ac ex emolumentis ſalis à Communitate Turderñ ducatos Noningentos ſimiles, de quibus Mille noningentis ducatis præmiſſis, eidem Theſaurariatui applicatis, Theſaurarius Peruſiæ prædictus teneatur reddere rationem dictę Cameræ vltra pretium. 5300. ducatorum auri, annuatim per ipſum præfatæ Cameræ debitorem, ac omnes prouentus ſalis affocatici, & cenſus ciuitatis noſtræ Rheatis, cum onere quod dicti Portionarii teneantur reſtituere Ioanni Baptiſtæ de Senis ſacre aulæ Aduocato ducatos. 4087. auri de Camera, quos ſuper cenſibus prædictis ſoluit, Illis vero de Martellis ducatos 3000. ſimiles, quos ſuper huiuſmodi ſalis affocatici prouentu ſoluerunt, de quibus aliqua gratia fieri non poſſit, & ſi facta reperiretur à decem annis citra ex nunc reuocata cenſeatur: declarantes quod perpetuis futuris temporibus ſint dictorum Portionariorum, vel ab eiſdem ius habentium, pro quibus exigendis, officiales cum priuilegiis ſolitis etiam arma portandi de eorum numero, per Cameram Apoſtolicam deputari debeant. Et cum adiutore domino, prout ſemper à primæua die fęlicis noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptionis, animo geſſimus, vt paſtoralis officii nobis, diuina prouidentia commiſſi, cura exigit, pro Chriſti nominis propagatione in ſacro Lateranenſi per nos proſequendo, & continuando Concilio peſtiferum ſchiſma vnitatem Eccleſiæ lacerare ſolitum penitus extinguere ac expeditionem contra perfidos & truculentos orthodoxæ fidei hoſtes cum cęteris chriſtianis Principibus, quos ad hoc ſanctum opus non ſine magno labore & impendio, Deo fauente, cuius res agitur, conciliare ſtudemus, facere firmiter intendamus, & terra robuſtiſſimum exercitum, mariq; validam claſſem parare propoſuerimus, vt tandem vexilla ſalutiferæ Crucis cõtra veros Chriſtianæ Reipublicę hoſtes noſtro ſanguine madentes, ac chriſtianorum Principum diſcordiis auctos, fęliciſſime prodire, & de illis veros triumphos Saluatori noſtro referre, cum animarum ſalute certiſſime poſſimus, & ad hæc peragenda noſtræ, & eiuſdem Eccleſiæ facultates non ſufficiant, infraſcriptiq; Præſidentium, & Portionariorum Collegii huiuſmodi officiales pro ſubuentione onerum huiuſmodi, vt illis pro parte prouidere, & eiuſdem Eccleſiæ euidentiſſimę neceſſitati ſatisfacere valeamus, ſummam præmiſſam. 28600. ducatorum auri in auro de Camera nobis liberaliſſime perſoluerint, Nos dignum reputantes pro ſtabilimento, perpetuatione, ac firmitate dicti officii non minus vtilis quàm neceſſarii, ac etiam vt ipſorum Pręſidẽtium & Portionariorum indemnitatibus opportune prouidere, de conſilio, aſſenſu, & poſtate præmiſſis eiſdem auctoritate & tenore decernimus, & declaramus quod portiones per obitum illas obtinentium dumtaxat pro tempore vacantes, ẽo ipſo extinctæ ſint, & eſſe cenſeantur, & illarum ſic per obitum vacantium emolumenta ad Cameram ipſam libere reuertantur. Si vero Portiones ipſas contingeret aliter quam per obitum huiuſmodi in totum vel in partem extingui ſeu reuocari, aut ipſos Præſidentes, & Portionarios quo minus emolumenta eis aſſignata huiuſmodi percipere libere poſſent quomodolibet impediri, aut moleſtari, nos & ſucceſſores noſtros ac Cameram præfatam, & illius bona in vim validi & efficacis contractus ipſis Præſidentibus & Portionariis pro tempore exiſtentibus obligamus, ſi alias quam, vt præfertur, facta fuerit aliqua diminutio emolumentorum prædictorum ad ſoluendum, & ſatisfaciendum ipſis de ſumma quam eos ex huiuſmodi diminutione amiſiſſe conſtabit. Si vero officum & Portiones huiuſmodi alias quam vt præfertur, reuocẽtur ad reſtituendum eis ſupradictam ſummam. 28600. ducatorum per ipſos vt pręfertur nobis ſolutorum, in quibus nullo modo, nullaue ratione, vel cauſa computari debeant ſeu poſſint in toto vel in parte emolumenta per eos interim percepta, ſed eos, & eorum quemlibet iuſto

& legiti-

& legitimo titulo emolumenta prædicta ſibi acquirere, & vt ſua retinere poſſe, & debere, mandantes Camerario, Theſaurario, Præſidentibus, Clericis præfatis nunc & pro tempore exiſtentibus, ac omnibus & ſingulis ad quos id quomodolibet ſpectabit pro tempore, quatinus ſummam 28600. ducatorum huiuſmodi ad ordinarium introitum dictæ Cameræ ponant & deſcribant, ſcripturaſq; neceſſarias, & opportunas obligationes deſuper faciant, obligationem per nos ſic factam recognoſcentes & ſequentes, eiſdemq; Præſidentibus & Portionariis ſuper præmiſſis, & eorum plena, & inuiolabili obſeruatione, quodcunq; publicum inſtrumentum obligationis bonorum S. R. E. & Cameræ earundem ad ipſorum Præſidentium, & Portionariorum requiſitionem, & in euentum prædictum abſque alterius declarationis, ſeu mandati expectatione de præmiſſis debitam, & integram ſatisfactionem faciant: decernentes quicquid per ipſam Cameram ſuper hoc, ſic actum, geſtum, determinatumq; fuerit perpetuo ratum, firmum, & inuiolabile eſſe debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper hiis à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari Non obſtantibus conſtitutiouibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcunque: aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, ſeu ad præfatæ Cameræ iudicium trahi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis., indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus quorumcunq; tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorunque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quo ad hoc eis nullatenus volumus ſuffragari. Vt autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, ac per omnes inuiolabiliter debeant obſeruari, volumus quòd illæ in Cancellaria Apoſtolica, & audientia literarum contradictarum noſtrarum legi, affigi, & publicari debeant, vt hii quos literæ ipſæ concernunt, ſeu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quod ad ipſorum notitiam non peruenerint, vel illas ignorauerint, quominus eos arctent, perinde ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare. Nomina Præſidentium Portiones ipſas obtinentium ſunt hæc, videlicet, Laurentius Puccius tituli ss. quatuor presbyter Cardinalis officialis, & Protector cum Quadringentis & duabus, Ferdinandus Ponzetus cum vna, Franciſcus Armellinus in locum Donati Vlteriani olim officialis cum tredecim, Paulus de Ceſis in locum Stephani Sauli olim officialis cum octo, Petrus del Bene cum quindecim, Ludouicus Caponus cum vndecim, Dominicus de Iuuenibus cum decem, Bernardinus Planca cum nouem, Paulus Lantes cum quinque, Andreas Bondelmontis cum quatuor, Ioannes Camillottus cum quatuor, Rodulphus Regis cum quatuor, Alexander Ponzettus in locum Auguſtini Raphaelis cum tribus, Antonius Aurelii cum tribus, Ioannes Franciſcus Pogius cum tribus, Laurentius de taxis cum tribus, Iacobus Bernardinus in locum vnius officii Laurentii Puccii, & alterius Ciriaci Armellini officialium cum tribus, Bartholomæus Fatratinus cum quatuor, Hieronymus Gottifredus in locum Melchioris de Campania cum tribus, Leonardus Gratinus cum tribus, Petrus Pauli Antonii de Soderinis in locum vnius officii Iulii Martelli officialis cum tribus, Thomas domini Ioannis de Soderinis in locum Orlandi Bini officialis cum tribus, Baptiſta de Palinis cum duobus, Baptiſta Maurus cum duobus, Bartholomæus Cupinus cum duobus, Clemens de Ceſis cum quinque, Clerici Cameræ cum vna, Franciſcus de la Fonte cum duobus, Fernandus Flores cum duobus, Gregorius Ephiphanius cum duabus, Ioannes Andreocinus cum duabus, Ioannes Iacobus de Ceſis cum tribus, Nicolaus de Balneo Regio cum duabus, Petrus Andreas Xandri cum duabus, Emanuel Balbus cum duabus, Pirrus Angeli de Ceſis cum tribus, Raphal Lippus cum duobus, Ramundus de Raimundis cum duabus, Secretarii Apoſtolici in locum Ioannis Nicolai Benuegnatis officialis cum vna, Fredericus Equitanus de Ceſis cum tribus, Guarinus vero in locum Marci Fauorini olim officialis, Andreas Buchel, Antonius Vehi, Andreas Centolinus, Aſcanius de Saccis, Aloiſius Tagliacarne, Alexander Gentilis, Adoardus Cicada, Alfonſus Verdeſotto, Aloiſius Martelli, Robertus de Nidis, Babilanus Pallauicinus, Bened. Caſtonus, Camil Manſuetus, Chriſtoph. Gabrielis de Taxis, Curtius Fregepanis, Dominicus de Taxis, Fabius Manſuetus, Fabricius Maius, Franc. de Attauantis,

Franc.Pallauicinus,Frãc.de Horia,Franc.Tullius de Caroſis,Guido de Caſtello,Hierony. Creſcentius,Hierony. Futius. Io.Buren. Io.Brocardi,aliàs Cinchi,Io.Franciſcus de Marinis, Iulius Martelli, Io. Petrus Criuellus,Io. Iacobus de Cornelio de Taxis,Io. Iacobus de Montilio, Iannottinus Gentilis,Iulius de Narnia,Leonardus Firmanus,Leonardus Regnadorus,Ludouicus del Burgo,Felix Corius,Nicolaus Saturnus,Petrus Paulus Veccia,Nicolaus Antonius Gotifredus,in locum Hierony. olim officialis,Pergentilis Furius, Paulus Soſianus,Petrus Matturius, Paulus Guidarellus,Paulus Riarius, Rentius de Sutrio,Stephanus Siluagus, Simon Portius,Sanctus Siranus,Thamyras Tamerotius,Vincentius Pallauicinus Vvlfangus Goler cum ſingulis portionibus. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam noſtræ additionis,appropriationis,amotionis,poſitionis, conſtitutionis,ſurrogationis, conceſſionis,aſſignationis,reuocationis,deputationis,caſſationis,indulti,liberationis, præcepti,ſtatuti,applicationis,declarationis,obligationis,mandati,decreti,& voluntatis infringere. vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud ſanctũ Petrum,anno incarnationis Dominicę M D XIII. XVII Idus Ianuarii, Pont. noſtri Anno Primo. F. Armellinus.

Anno à Natiuitate dñi 1514,indictione ii. die vero Iouis xxvii. menſis Aprilis Pont. Sanctiſſ. in Xpo patris,& dñi noſtri D.Leonis,diuina prouidẽtia Papæ X, anno ſecundo ſupra & infraſcriptæ lræ in forma quinterni ſimul alligatæ,affixæ,& publicatæ fuerunt in Cancellaria Apoſt.& Audieñ. lraꝝ contradictaꝝ dñi noſtri Papę valuis ſeu portis, & ibidem ſpatio congruenti temporis dimiſſæ fuerunt per me Ioannem Droueti S. D. N. Papæ curſorem.

Pro M. Enrado du Viuer curſor Ia. Queſtemberg.

BVLLAE CLEMENTIS VII.

Pro abundantia rei frumentariæ,& agriculturæ exercendæ.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Ad ſacram beati Petri ſedem, meritis licet imparibus, diuina diſpoſitione vocati, continua meditatione vrgemur, vt iuxta commiſſi nobis paſtoralis officii debitum circa ea, per quæ almæ Vrbis noſtræ,in qua ſedes ipſa dinoſcitur collocata, proſperitati, illiuſq; incolatum, & ad eam confluentium perſonarum commodo & neceſſitati opportune cõſuli poſſit, ſollicitis ſtudiis intendamus, ac incolarum, & perſonarum earundem diſpendiis, congruentibus remediis occurramus, prout temporum qualitate mature penſata conſpicimus in domino ſalubriter expedire. Sane licet dudum fe. re. Sixtus Papa IIII prædeceſſor noſter, attendens q̃ à pluribus tunc retroactis annis omnis regio dictæ almæ Vrbi finitima frequenter habuerat ſteriles frumenti,& bladorum prouentus, cum graui populorum in ea degentium iactura & afflictione, & conſiderans id præter, & vltra cęli naturalem curſum & diſpoſitionem, potiſſime etiam prouenire ex raritate culturæ agrorum, qui propter aliquem forte maiorem vtilitatem inde prouenientem eorum domini potius ſenriebantur inculti, vt eſſent in paſcua animalibus brutis, quàm colerentur, aut coli ſinerentur, in alimentum, & ſuſtentationem hominum; per ſuas literas ſtatuerat, & ordinauerat quod ex tunc, deinceps perpetuis futuris temporibus, liceret omnibus, & ſingulis agros arare, & colere volentibus, in prædictæ Vrbis noſtræ territorio, & Patrimonii beati Petri in Tuſcia,ac Campaniæ maritimæ, & maxime prouinciis, rumpere, & arare, ac colere, alias debitis & conſuetis temporibus, tertiam partem vniuſcuiuſque tenimenti, ſeu tenutæ quam eligendam duceret, tam ad quęuis monaſteria. capitula, ſeu alias eccleſias, & pia loca, quàm ad quaſuis priuatas & particulares perſonas, cuiuſuis ſtatus, vel conditionis ſpectantes, & pertinentes, petita tamen, licet non obtenta eorum ad quos ſpectaret licentia, dummodo iudicum tunc deſuper deputatorum ſeu alicuius eorum auctoritas interueniret, & mandauerit propterea omnibus & ſingulis tenimentorum, ſeu tenutarum huiuſmodi dominis, tam eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, cuiuſuis ſtatus, vel conditionis exiſterent,& quauis dignitate præfulgerent, vt abſq; vlla prorſus reſiſtentia ſinerent omnes & ſingulos colere volentes, tenutas ipſas pro eorũ arbitrio & voluntate iuxta ſtatuti hmõi tenorem & formam, rumpere,& arare, nullum omnino eis aut alicui eoꝝ, vel ipſoꝝ famulis & miniſtris, ꝑ ſe, aut alios impedimentũ, aut moleſtiã inferentes volueritq; tã ſuper tempore rumpendi, q̃ ſuper electione tertiæ partis hmõi tenutarum, quę

arati deberet, ac reſponſione pro arata, & culta parte dominis facienda, & ſuper aliis qui-
buſcunque differentiis, & controuerſiis, ſi forte aliquas differentias, ſeu controuerſias ſu-
ſuper iis quouiſmodo oriri contingeret inter eos, qui arare, & colere vellent, & quo-
rum tenutæ ararentur, præcipue ſuper damnis, & intereſſe, ſi quæ forſan illo primo an-
no prætendere poſſent prædicti domini tenutarum, ſeu eorum conductores ſe ex inſpe-
rato eorum cultu pati, vtraque pars præfatorum iudicum, aut duorum ex eis iudicio & de-
terminationi ſtare & acquieſcere tenerentur, neque poſſent aut deberent ſe mutuo ſuper hu
iuſmodi aut quibuſuis aliis differentiis ex huiuſmodi ſtatuti tenore quouiſmodo prouenien-
tibus coram quibuſuis aliis iudicibus conuenire, aut iudices ipſi quacunq; etiam poteſtate &
auctoritate fungerentur eos audire, vel ſe de ipſis controuerſiis impedire, & ſi ſecus forſan
actum foret, id totum irritum & inane, ac nullius roboris vel momenti eſſe decreuerit. Et
deinde pie memoriæ Iulius Papa II etiam prædeceſſor noſter, literas prædictas per quaſdã
innouauerit, & quamuis ex prouiſione ſua huiuſmodi plurimi agriculturæ ſe dediſſent, & in
territorio dictæ Vrbis, & aliis locis circunuicinis magna frumenti, & aliorum bladorum quan-
titas colligeretur, & ex illa dictæ Vrbis neceſſitatibus abundanter ſubueniri poſſet. Quia ta-
men Barones, & Domicelli dictæ Vrbis, domini temporales oppidorum circunuicinorum
eorũ ſubditis, ne frumentum, & alia blada ad dictam Vrbem deferre præſumerent interdi
cebant, & ab eiſdem ſubditis, qui non ſine magnis ſudoribus illud recolligerent, vili pretio
habere, illudq; eis cum frumentum aliis carius vendidiſſent, perſoluere nolebant, ab agricul
turæ huiuſmodi laudabili, & perneceſſario exercitio, in animarum ſuarum periculum, & in-
colarum Vrbis, & Curialium huiuſmodi non modicum præiudicium, & grauamen deſiſte-
re compellebantur, idem Iulius prædeceſſor Motu proprio, & ex certa ſciẽtia, per alias ſuas
literas omnes & ſingulos Barones & domicellos Romanos, ac quaſcunq; alias perſonas tam
eccleſiaſticas quàm ſeculares, oppida, terras, & villas infra Quinquaginta miliaria à dicta Vr-
be poſſidentes, ab eorum ſubditis frumenta, & blada, præterquam pro vſu, & neceſſitate vi-
ctus domus eorum emere, & ad dictam Vrbem deferri, interdicere, & prohibere, aut illa ad
alia loca, quàm ad eandem Vrbem abſque ſpeciali ſua, ſeu Cameræ Apoſtolicæ ſibi nota li-
centia deferre præſumentes, ac in præmiſſis auxilium, conſilium, vel fauorem publice vel oc
culte, directe vel indirecte, quouis quæſito colore præſtantes, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus,
gradus, ordinis, vel conditionis, etiam ſi Cardinalatus honore fulgentes forent, requiſierit, &
monuerit, eiſq; diſtricte præcipiendo mandauerit, quatenus infra quindecim dierum ſpatiũ,
poſtquam poſteriorum literarum prædictarum notitiam haberent, videlicet Communita-
tes, & Vniuerſitates, ac Barones, & alii in præmiſſis auxilium, & fauorem præſtantes ab em-
ptionibus & prohibitionibus, ac Interdictionibus huiuſmodi, extunc deinceps penitus &
omnino deſiſterent, alioquin lapſis dictis quindecim diebus, Barones ac Communitatum,
& Vniuerſitatum ſingulares perſonas, & alios auxilium, conſilium, vel fauorem præſtantes,
extunc prout ex ea die, & econtra excõmunicationis ſententiam, à qua ab alio quàm à Ro.
Pontifice, & facta de eo ſpeciali & expreſſa mentione, præterquam in mortis articulo con-
ſtituti, & præuia ſatisfactione, abſolui nequirent, innodauerit. Archiepiſcopos vero, Epiſco
pos, & alios Prælatos ſuſpenderit à diuinis, & nihilominus, ſi aliqui ex prædictis Baronibus
& alii ciuitates, oppida, & terras in feudũ, ſeu in vicariatũ, aut aliàs quouis titulo obtinentes,
lapſis aliis extunc ſequentibus quindecim diebus à præmiſſis nõ deſiſterent, dominio dicto-
rum ſeu locorum omnino & penitus priuauerit, Fiſcoq; Apoſtolicę Cameræ applicuerit, &
& eorum ciuitates, terra, oppida, & villas eccleſiaſtico ſubiecerit interdicto ipſo facto, quod
niſi præuia ſatisfactione relaxari per alium quàm per ipſum Iulium prædeceſſorem interdi-
xit, & prohibuit. Si vero vltra semeſtre dictos vltimos quindecim dies immediate ſequentes
in eorum prauo propoſito & duritia obſtinate perſeuerando mandatis ſuis huiusmodi non
parerent, ſed parere contemnerent, extunc ipso iure omnibus & ſingulis ciuitatibus, oppi-
dis, terris, villis, feudis, & iuribus, quæ à Romana, & aliis eccleſiis, aut aliàs obtinebant, vel
recognoſcebant, eadem auctoritate priuauerit, & ad illa & alia obtinẽda perpetuo inhabi-
litauerit, priuatosq; & inhabiles eſſe, ac ciuitates, oppida, terras, villas, & iura huiusmo-
di Cameræ Apoſtolicæ pleno iure incorporata decreuerit, & declarauerit, prout in eiſ-
dem literis plenius continetur. Et in ipſa Vrbe in præsentiarum propter multiplicatio-
nem, & augumentum illius incolarum, & habitatorum, maior copia frumenti quàm

antea notorie ſit neceſſaria, nihilominus exercitium artis agriculturæ, & colendorum agrorum huiuſmodi, in Regione dictæ Vrbis finitima, & illius territorio prædictis vltra medietatem ab eo quod ante viginti annos exiſtebat diminutum fuerit. & cultus exercendæ agriculturæ huiuſmodi, etiam docente experientia rerum magiſtra, propter multitudinem vaccarum rubearum in eodem territorio exiſtentium, indies prætermittatur, & ars ipſa quodammodo pereat, quo fit, vt in dicta Vrbe frumenti penuria inualeſcat. Nos conſiderantes terram præfatæ Vrbi finitimam, quam illius domini ad paſcua multorum animalium vtuntur, ſub iſto cęlo fęcundam exiſtere, & conuenientius fore, vt terra ipſa vomere, & aratro ſcindatur, & aretur, ac potius ſemen ex ea ad vſum hominum, quā ſ fenum, quod ſua ſponte ad vſum animalium produxit recolligatur, & quod ex cultu agriculturæ huiuſmodi homines ad laborem nati in exercitio honeſto ſe poterunt exercere, & aer ſalubrior reddi, & nō ſolum dictæ Vrbi, & illius incolis, & curialibus, ac cęteris hominibus in terris S. R. E. ſubiectis de frumento neceſſario prouideri, verumetiam illud per mare ad alias nationes grano indigentes deferri poteris, ac propterea volentes artem agriculturæ & colendorum agrorum huiuſmodi in priſtinum ſtatum reſtituere, ac rei frumentariæ in dicta Vrbe, opulentiæ prouidere, & futuræ illius penuriæ obuiare, Motu proprio, non ad alicuius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiā ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſciētia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas Sixti & Iulii prædeceſſorum huiuſmodi, ac in eis contenta quæcunq́, ita vt tertia pars omnium tenutarum & poſſeſſionum, & caſalium, tam in territorio, & Patrimonio ac Campania maritima prædictis, quàm circa Vrbem infra viginti miliaria conſiſtentium, tam ad eccleſias, monaſteria, & hoſpitalia quæcunq́, ac Cameram Apoſtolicam, quam Barones, Domicellos, & Ciues Romani, ac forenſes cuiuſcunq́ dignitatis, & conditionis, etiam ſi Prælati, Cōmendatarii, vel etiam S.R.E. Cardinales fuerint, aut eorum domini quæcunq́ alia dignitate tam eccleſiaſtica quàm mundana & temporali fulgeant, quomodolibet pertinentium, abſq́ vlla exceptione vel prohibitione ſingulis annis pro frumentis ſerendis & recolligendis, ſcindi, arari, & coli poſſit & debeat, & à die publicationis præſentium liceat vnicuique tenutas, poſſeſſiones, & caſalia prædicta ad tenutas, & poſſeſſiones, ipſas, pro futuro anno rumpendum & colendum ingredi: Sic tamen, quod ſi domini earundem tenutarum, & poſſeſſionum illas pro dicta tertia parte colere, vel ꝑ alios coli facere voluerint, dummodo frumenta in illis recolligenda ad dictam Vrbem deferantur, non liceat aliis in eorum caſalibus aliquid innouare, aut illorum poſſeſſiones colere, ſed eiſdem dominis tenutas, & poſſeſſiones ipſas colere nolentibus, liceat aliis ciuibus vel mercatoribus Vrbis habitatoribus vel quibuſuis aliis perſonis, tertiam partem tenutarum & poſſeſſionum huiuſmodi in quolibet caſali, pro eorum arbitrio, & vbi eis melius videbitur, abſque aliqua prohibitione, & impedimento, ſub pęna Quingentorum ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pro quolibet vice per prohibentes, vel impedientes eo ipſo incurrenda, rumpi, arari, & coli facere, ita vt cultores ipſi cum dictis poſſeſſionibus paſculare pro paſcendis bobus laborantibus neceſſarium habeant, & laboratores illo indigentes, eaſdem poſſeſſiones pro paſcularibus reſeruatas quolibet anno à principio menſis Auguſti cuſtodiri, & culturas eligendas in principio menſis Ianuarii, vel poſt, prout eiſdem cōmodius & opportunius videbitur, rumpi & arari facere poſſint, nec pro intratura pro rubro terræ aliquid vel tantū ꝑ quolibet rubro terrę laborare in pecunia, ſed ſolum & duntaxat de tenutis, poſſeſſionibus, & caſalibus infra octo miliaria ab ipſa Vrbe conſiſtentibus, quintam partem frumenti, vel bladorum recollectorum in dicto territorio fideliter & more boni coloni in frumento bono, & recipienti ac mercantili arbitrio Conſulum artis ſoluere teneantur. Et pro tenutis, poſſeſſionibus, & caſalibus in eodem territorio ab octo miliaribus vltra diſtantibus ab Vrbe vſq́ ad quindecim, vel ſexdecim miliaria ſimiliter de ſeptima parte frumenti recollecti pro quolibet rubro, modo & forma præmiſſis reſpondere debeant: ſic tamen quod ſub tenutis & poſſeſſionibus prædictis non comprehendantur nec comprehenſa cenſeantur, quo ad reſponſionem ſeptimæ partis fructuum, tenutæ & poſſeſſiones in Latio, & Campania maritima conſiſtentes, pro quibus propter faciliorem earum culturam & multitudinem laboratorum de quinta parte fructuum reſpondetur, & in quibus conſuetudo hactenus ſeruari ſolita ſeruetur, & ſi contingat illas ꝑ aliquos ꝑſentium vigore laborari, reſpōderi debeat modo ꝑmiſſo, ac pro tenutis & poſſeſſionibus vltra dicta xvi. miliaria citra, & vbicūq́ cōſiſtentibus

(dummodo non ſint loca vicinia fluminum Tyberis, in quibus conſuetudo loci, quo ad reſponſiones ſeruetur) cultores illorum dominorum dominis eorum decimam partem frumẽti & bladorum, quæ in illis ſic cultiuatis & laboratis excreuerint reſpondere teneantur, exceptis dominis illarum eas colere volentibus, qui aliis præferantur, dummodo blada ipſa ẽt illa, de quibus daretur tracta, ad Vrbem prædictã deferantur, ac per flumen & fauces Oſtię extrahantur, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentiũ innouamus, ac vim, & vigorem perpetuo habere viribuſq; ſubſiſtere & obſeruari debere decernimus. Et nihilominus pro potiori cautela præmiſſa omnia de nouo modo ſupradicto, ac quod cultores præfati cum animalibus, bobus, & equabus neceſſariis ab omni repreſalici receptione & retentione, tam in Vrbe quam extra, liberi & exempti exiſtant, nec occaſione alicuius debiti vel obligationis etiam in forma dictæ Cameræ, & Ripæ & Ripetæ moleſtari, capi, pignorari, nec eorũ animalia vel frumenta tolli, pignorari ſeu auferri poſſint. Et quotienſcunq; precium frumenti in præfata Vrbe non excedet decem & octo Iulios, pro quolibet Rubro ad menſuram maiorem Pala batuta nuncupatam, debeat dari cuilibet mercatori tracta Quinquaginta Rubrorum pro quolibet aratro, cum ſolutione tractæ duorum Iuliorum pro Rubro, & non vltra. de quibus vnus Iulius cum dimidio dictæ Camerę, medius vero Iulius pro quolibet rubro Militibus ſancti Petri cedat, quæ quidem tracta dari debeat pro vna tempore recollectionis frumentorum, & pro alia medietatibus in feſto Natiuitatis domini noſtri Ieſu Chriſti: & interim tractæ dari non debeant aliis, donec ipſi eorum frumenta vendiderint, vel nauigio ad alia loca deferri fecerint. Poſſint tamen dari tractæ per ad id deputatos pro maiori ſumma, quando eſſet maior abundantia, eorum arbitrio; ita quod in Vrbe ipſa propterea penuria non proueniat, iuxta voluntatem noſtram, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorũ Pontificum pro tempore exiſtentium, & diſcretionem executorum infraſcriptorum. Ac quod liceat habentibus locationes caſalium etiam ad longum tempus ab eccleſiis & monaſteriis Vrbis vel hoſpitalibus huiuſmodi renuntiare in perpetuum dictis locationibus, quas in huiuſmodi euentum caſſamus, irritamus, & annullamus, ad effectum præmiſſum, nec teneantur ad ſolutionem alicuius ſummæ vltra tempus, quo tenutas, poſſeſſiones, & caſalia huiuſmodi tenuerunt, & illorum fructus perceperunt, nec liceat alicui habere armentum vaccarum tubearum in dicto Vrbis territorio infra decem miliaria, excedens Centum, & viginti quinque vaccas ad plus, quodq; in tenutis, poſſeſſionibus, & caſalibus Ciuium Romanorum laicorum illas colere, & agriculturam exercere volentium, non poſſint alii forenſes laborare, ſed ſolũ & duntaxat alii ciues Romani, de quibus domini illorum contentantur, & alii habitantes in dicta Vrbe artem prædictam exercere volentes, dummodo tenutæ, & poſſeſſiones ipſæ pro dicta tertia parte cultiuentur & laborentur, auctoritate & tenore prædictis ſtatuimus & ordinamus, diſtrictius inhibentes omnibus & ſingulis tenutarum ſeu poſſeſſionum, & caſalium prædictorum dominis, tam eccleſiaſticis quam ſecularibus, cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentibus, quauis dignitate præfulgentibus, ne tenutas, & poſſeſſiones ipſas colere volentibus, ſeu eorum miniſtris & famulis præfatis, per ſe vel alium directe vel indirecte impedimentum vel moleſtiam aliquam inferre quoquomodo præſumerent, ſed eius abſq; vlla prorſus reſiſtentia tenutas & poſſeſſiones prædictas pro eorum arbitrio & voluntate, iuxta prædictarum & præſentium literarum tenorem, rumpere & arare permitterent. Et nihilominus præfatos barones, & domicellos Romanos, ac quaſcunq; alias perſonas tam eccleſiaſticas quam ſeculares, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, etiam Cardinalatus honore fulgentes, oppida, terras, & villas in dicto territorio poſſidentes, requirimus, & monemus, eiſq; diſtricte præcipiendo mandamus, quatinus ab eorum ſubditis frumenta & blada, præterquam pro vſu, & neceſſitate victus domus eorum, vt præfertur, emere, & ad dictã Vrbem deferri interdicere, & prohibere, aut illa ad alia loca quã ad eandem Vrbem abſque ſpeciali noſtra, ſeu Cameræ prædictæ nobis nota licentia deferre, aut in pręmiſſis auxiliũ, vel conſiliũ, aut fauorem publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis quęſito colore pręſtare vlterius pſumant. Alioquin ſi cõtrafecerint, ex nunc. pro vt ex tunc & econtra, ipſos oẽs & ſingulos excõis, ſuſpẽſionis, interdicti, priuationis, inhabilitatis, applicationis, & incorporationis, ac alias cẽſuras & pęnas in poſterioribus literis Iulii pdeceſſoris hmõi cõtentis poſt terminos in eiſdem poſterioribus literis cõtẽtos incurriſſe declaramus, ac quicqd ſecus attẽtari cõtigerit irritũ & inane decernimus.

Quo circa venerabili fratri Antonio Epiſcopo Præneſtineñ. & dilecto filio noſtro Andreæ tituli ſanctæ Priſcæ presbytero Cardinali, per Apoſtolica ſcripta, Motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, ac venerabilis frater noſter Bernardus Eps Ceruiſiñ. modernus & pro tempore exiſtens in dicta Vrbe Gubernator, necnon dilecti filii Magiſter Philippus de Senis notarius noſter dictæ Cameræ Clericus, & Iacobus de Freiapanibus, ac Iulius Petri de Mattheis Romanis, & Iacobus de Rucellariis Florentinus ciuis, & illis deficientibus per eundem Gubernatorem eorum loco ſurrogandi, ſeu tres aut plures ex eis per ſe vel alium prædictas, & præſentes literas, ac in eis contenta quæcunq;, vbi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte dictorum colere volentium deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſq; in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, ſingulas literas, & in eis contenta huiuſmodi iuxta illarum tenorem, quacunq; recuſatione, vel præterquam ad nos interpoſita reclamatione non obſtante, firmiter obſeruari: non permittentes eoſdem colere volentes, deſuper per dominos præfatos ſeu quoſcunq; alios quomodolibet moleſtari, impediri, vel perturbari. Necnon communitates, vniuerſitates, barones, & alias perſonas præfatas auxilium, conſilium, fauorem præſtantes, quotiens opus fuerit excõmunicatos, & à diuinis ſuſpẽſos publicent. & ab aliis etiam nominatim nunciari & publicari, & ab omnibus chriſtifidelibus, donec meruerint abſolutionis beneficium obtinere, arctius euitari. Et demũ etiam ciuitatibus, oppidis, terris, feudis, & viribus prædictis priuatos, & illa eidem Cameræ incorporata fore, etiam omiſſis ſolemnitatibus poſitiui iuris, inſtante etiam fiſci noſtri Procuratore, declarent, & ad declarationem huiuſmodi etiam brachio militari, & gentium armorũ ad noſtra & eiuſdem Ro. Eccleſiæ ſtipendia militantium exequantur. Contradictores, moleſtatores, impedientes, perturbatores quoſlibet & rebelles per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias, eorum arbitrio imponendas, & realiter exigendas, ac alia opportuna iuris remedia compeſcendo. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac literis inſtitutionis Militum prædictorum, necnon Vrbis, terrarum, oppidorum, & villarum prædictorum iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, reformationibus, & decretis, priuilegiis quoque & indultis Apoſtolicis, Communitatibus, Vniuerſitatibus, Baronibus, ac aliis præfatis à dicta ſede forſan conceſſis, quæ eis quo ad præmiſſa noluimus ſuffragari: necnon pactis, & conditionibus in dictis locationibus forſan appoſitis, ac omnibus illis, quæ dicti prædeceſſores in præfatis literis voluerunt non obſtare contrariis quibuſcunq;: Aut ſi Cõmunitatibus, Vniuerſitatibus, Baronibus & aliis præfatis vel quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excõmunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Cęterum ne quenquam de præmiſſis hęſitare, aut ignorantiam allegare forſan in poſterum contingat, volumus pariter & decernimus quod præſentium literarum tenor per omnia loca publica dictę Vrbis ſolemniter publicari ac præconizari debeat. & ſic publicatus & præconizatus à die qua publicatus fuerit perinde arctet omnes quos concernit, ac ſi ſingulus eorum perſonaliter intimatus fuiſſet. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ innouationis, decreti, ſtatuti, ordinationis, inhibitionis, declarationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X I I I, X Kalen. Martii. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Contra detinentes bona quæcunque ſua, & ea non reſtituentes, ac ſcientes & non reuelantes, fauoremq; detinentibus præſtantes.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Cogitur Romanus Pontifex pro Apoſtolicæ auctoritatis tutela, cenſuræ neceſſario contra eos qui Dei timore poſtpoſito manus improbas & rapaces ad aliena bona, præſertim Fiſco Cameræ Apoſtolicæ debita, extendere non verentur, eo acrius arma ſpiritualia exercere, quo eorum proteruia per amplius dignoſcitur inualeſcere. Dudum ſiquidem à feli. re. Adriano Papa VI prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis. Adrianus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Nuper fe. re. Leone Papæ X, prædeceſſore noſtro, ſicut domino placuit ſublato de medio, cum nos, licet abſentes, & in remotis

agentes, diuina diſponente clementia ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti fuiſſemus, & tot interiecta maria perluſtrati, tandem ad almam Vrbem, beati Petri cathedram perueniſſemus, Palatium Apoſtolicum, in quo pro illius decóre, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis vſu, & neceſſitate plura ornamenta, & iocalia, ac alia, non ſolum ab ipſo Leone, ſed etiam à pluribus aliis prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus deputata fuerant, prædictis, & aliis quàmpluribus iocalibus & bonis mobilibus ad Pontificem Romanum pro tempore exiſtentem pertinentibus ſpoliatum inuenimus. Nos igitur non ſolum noſtrum damnum conſiderantes, ſed periculum perditionis animarum eorum, qui auſu temerario huiuſmodi bona ex dicto Palatio, aut aliunde auferre præſumpſerunt aduertentes, ac cupientes quantum cum Deo poſſumus, tam huiuſmodi bonorum ex prædicto Palatio, & aliàs vndecunq; p quoſcũq;, poſt ipſius Leonis infirmitaté ꝑdeceſſoris ex qua, poſtea deceſſit, ablatorũ, & ſubtractorũ recuperationi intendere, quàm ſaluti animarum eorum qui illa detinent, ne cum illis damnentur prouidere, auctoritate Apoſtolica, & ex certa noſtra ſcientia, omnes & ſingulos tam ſeculares quàm eccleſiaſticos, etiam religioſos ordinum quorumcunque, & quacunq; etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, ſeu ſuperiori eccleſiaſtica etiam Cardinalatus, vel mundana etiam Comitiali, Marchionali, aut Ducali dignitate, ſeu honore fungentes, nullos penitus excipientes, cum dignitas qualiſcunq; nemini excuſationem in peccatis præbere debeat, qui iocalia ornamenta, aurum, argentum monetatum, & nõ monetatum, pecuniã, veſtes, pannos, libros, equos, mulos, mulas, imagines aureas, argenteas, ęreas, & marmoreas, aut alia bona mobilia, & imobilia cuiuſcunque generis, qualitatis, quantitatiſq; ſeu pretii exiſtentia, quæ ad dictum Leonem prædeceſſorem dum viueret pertinebant, ſeu pro vſu, commoditate, & ornamento dicti Palatii Apoſtolici, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis deputata fuerant, poſt ipſius Leonis prædeceſſoris infirmitatem, ex qua poſtmodum deceſſit, ex dicto Palatio, aut aliàs vndecunque furto ſubtraxerunt, ſeu aliàs quomodolibet abſque noſtra vel procuratorum noſtrorum expreſſa licentia abſtulerunt, ac etiam tam eos, apud quos huiuſmodi bona ſubtracta & ablata depoſita, ſeu eis donata, quàm eos, quibus per dictum Leonem prædeceſſorem ſeu alios etiam ſacrum Collegium S. R. E. Cardinaliũ, ante vel poſt obitum ipſius Leonis prædeceſſoris aliqua bona dicti prædeceſſoris, ſeu ſedis Apoſtolicæ commodata, impignorata, aut aliàs quouiſmodo conceſſa fuerint, requirimus, & monemus, eiſq; diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus infra ſex dierũ ſpacium, quorũ duos ꝑ primo, duos pro ſecũdo, & reliquos duos dies pro tertio & perẽptorio termino, eis, & eorum cuilibet, ac canonica monitione præmiſſa aſſignamus, omnia iocalia, ornamenta, aurum, argentum, vaſa, pecuniam, veſtes, pannos, equos, mulos, mulas, imagines, ſupellectilia & alia quæcunque mobilia, & immobilia bona ſic ſubtracta, aſportata, depoſita, vel donata aut commodata nobis vel dilecto filio Vvilhelmo de Enkenourt Datario noſtro cum effectu reſtituant. & illorum detentores ſcientes reuelent, alioquin lapſis diebus huiuſmodi, omnes & ſinguli prædicti Epiſcopali vel Archiepiſcopali, aut etiam alia maiori dignitate eccleſiaſtica præditi, interdicti ingreſſus eccleſiæ pęnam, alii vero excõmunicationis & maledictionis æternæ ſententiam, quas in eos in iis ſcriptis proferimus. & à quibus niſi à nobis, & ſatisfactione præuia, præterquam in vero mortis articulo conſtituti, relaxationis & abſolutionis beneficium obtinere non poſſint, eo ipſo incurrant. Et ſi Pontificali dignitate præditi, ſub interdicto huiuſmodi per octo dies, præfatos ſex dies immediate ſequẽtes permanere, alii vero inferiores ab eis, eandem excõmunicationis ſententiam animo indurato (quod abſit) ſuſtinere non formidauerint, extunc lapſis dictis octo diebus, Pontificali aut alia dignitate, ſuperiori præditi, regimine eccleſiarum eis conceſſarum eo ipſo ſuſpenſi, ac tam ipſi ſi alia beneficia eccleſiaſtica obtineant ꝙ inferiores ab eis omnibus & ſingulis monaſteriis, prioratibus, dignitatibus adminiſtrationibus, canonicatibus, & prębendis, cæteriſq; beneficiis eccleſiaſticis ſecularibus, & ordinum quorumcunq; regularibus, cum cura, & ſine cura, quæ in titulum vel cõmendam ſeu adminiſtrationem, aut aliàs quomodolibet etiã ex quibuſuis Apoſtolicis diſpenſationibus, ſeu conceſſionibus, ac officiis Romanæ Curię obtineant. Seculares vero feudis, vicariatus, dominiis, & aliis iuribus, & priuilegiis quibuſcunq;, eis per Romanam Eccleſiam, aut ſedem Apoſtolicam, ſeu alios quoſcunque etiam quacunq; alia auctoritate etiam Imperiali, vel Regali, eis conceſſis, etiam eo ipſo priuati exiſtant, & ad ſimilia beneficia, feuda, priuilegia, vicariatus, dominia, & iura obtinenda, necnon ad quoſcunq; actus

legitimos exercendos inhabiles, ac etiam inteſtabiles ſimiliter eo ipſo fiant, poſſintq́ꝫ beneficia, offiçia, ac vicariatus, & feuda, aliaq́ꝫ iura huiuſmodi tanquam vacantia abſq́ꝫ alia declaratione deſuper facienda, a nobis & ſede præfata, & ab aliis ad quos pertinet illa concedere & dare, libere impetrari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis priuilegiis ſub quibuſcunq́ꝫ tenoribus, & formis, raptoribus, detentoribus, & occultatoribus bonorum huiuſmodi, ſeu eorum dignitatibus quomodolibet cōceſſis, quæ quo ad hoc eis nolumus aliquatenus ſuffragari poſſe vel debere, cęteriſq́ꝫ cōtrariis quibuſcunq́ꝫ. Illis autem quibus per Leonem prædeceſſorem, aut ſacrum Collegium, ſeu alios dicta bona reſtituenda impignorata, vel alias conceſſa fuerunt, quo minus rehabeant quod ſuum eſt, nolumus per reſtitutionem huiuſmodi in aliquo præiudicare. Ac volumus quod præſentes literæ in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & eccleſiæ Lateranen̄. valuis, ac acie campi Floræ etiam de Vrbe per aliquos ex curſoribus noſtris tribus diebus cōtinuis affigantur, & qualibet die ad minus inibi per tres horas affixæ cuſtodiantur, & lapſis tribus diebus huiuſmodi, omnes & ſingulos bonorum prædictoꝝ raptores & detentores, ac ſcientes, & non reuelantes, etiam quo ad omnes pęnas ſupradictas arctent & conſtringant, perinde ac ſi præſentes literæ ſingulis prædictis huiuſmodi bonorum raptoribus & detentoribus, ac nō reuelantibus ſingulariter & perſonaliter intimatæ fuiſſent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ requiſitionis, monitionis, mandati, aſſignationis, prolationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorū eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X I I, Sexto Idus Septembris. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Cum autem, ſicut nobis plene innotuit, licet aliqua ex bonis furto ſublatis & aſportatis prædictis eidem Adriano prædeceſſori reſtituta comperiantur, nihilominus q̄plura alia & preciosa bona iocalia, & ornamenta, quę pro vſu commoditate & ornamento Palatii, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis prædictorum deputata fuerant, adhuc occupata & detenta exiſtant, Nos dicto Adriano prædeceſſore, ſicut domino placuit, poſtmodum ſublato de medio, ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti, conſiderantes tempore Pontificatus Adriani prædeceſſoris huiuſmodi peſte, & aliis impedimentis ſuccedentibus plures ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & alios Curiales ab Vrbe, & Romana Curia ſe abſentaſſe, & dictarum literarum notitiam forſan habere non potuiſſe, ac volentes, prout nobis ex commiſſo paſtoralis officii debito incumbit, Cameræ & ſedis Apoſtolicæ indemnitati, & ne in eorum detrimentum aliqui de dictis literis ignorantiam prætendere valeant, opportune prouidere, Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, præinſertas literas prædictas, etiam quo ad omnes cenſuras, & pęnas, ac alia in eis contenta quæcunque, auctoritate Apoſtolicę, tenore pręſentium innouamus, ac plena roboris firmitate ſubſiſtere, ac quoſcunque iocalium, ornamentorum, & bonorum, non ſolum ad Adrianum & Leonem præfatos, ſed etiam alios quoſcunq́ꝫ Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac ſedem & Cameram prædictas quomodolibet pertinentium raptores, ſubtractores, aſportatores, detentores, occupatores, ac ſcientes & non reuelantes, & vt detineantur, occupentur, & non reſtituantur, ſeu non reuelentur, vim, auxilium, cōſilium, vel fauorem publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis quæſito colore inferentes ſeu præſtantes, cuiuſcunq́ꝫ dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, nobilitatis, & conditionis exiſtant, niſi illa infra terminum in ipſis præinſertis literis ſtatutum venerabilibus fratribus & prælatis noſtris domeſticis Balthaſari Scalen̄. & Iacobo Nepeſin̄. Ep̄is, quibus illa ſub vtriuſq́ꝫ eorum quietantia manibus ſuis propriis ſubſcribenda conſignari volumus, & mandamus, & quorum quietantias manibus eorum propriis ſubſcribendas, ac ſi manu noſtra ſubſcriptæ eſſent ratas & gratas habebimus, reſtituant, ac ſcientes niſi reuelauerint, omnes & ſingulas cenſuras & pęnas in eiſdem præinſertis literis contentas eo ipſo incurriſſe decernimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis quæ pręfatus Adrianus prędeceſſor in dictis præinſertis literis voluit non obſtare, cęteriſq́ꝫ contrariis quibuſcunq́ꝫ. Volumus autem quod quàm primum præſentes literæ (quarum tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, ſicuti ipſis originalibus literis fidē plenam adhiberi volumus) in valuis Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe, & eccleſię

Lateranẽſ.ac acie campi Floræ etiam de Vrbe, per vnũ ex curſoribus noſtris affixæ fuerint, perinde ſingulos quos concernunt quo ad præmiſſa omnia arctent, ac ſi ipſæ præſentes literæ eis ſingulariter & perſonaliter intimatæ fuiſſent. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam noſtræ innouationis, mandati, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X I I I. Decimo Kalen. Ianuarii. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Extenſio, & ampliatio ſupraſcriptæ bullæ.

CLEMENS PAPA VII.

MOTV proprio, &c. Cum intellexerimus quòd nonnulli prætextu regalium, ſeu iocalium, aut bibalium, ſeu iurium ſibi debitorum, nonnulla bona etiam pretioſa, puta gemmas, margaritas, lapillos pretioſos, vaſa aurea, & argentea, ac æreas, equos, mulos, ac mulas, ſupellectilia, & domus Apoſtolicæ vtenſia, ac alia diuerſi generis & ſpeciei ad fe. re. Leonẽ X. Adrianum VI. & alios prædeceſſores noſtros, ac nos & Cameram noſtram Apoſtolicam ſpectãt. & pertineñ. partim propria auctoritate, partim à nonnullis ad id nullam à nobis ſeu ab eiſdem prædeceſſoribus, ſeu ab eis ad id ſpecialiter deputatis perſonis ſpecialem auctoritatem habentibus, aut donata, aut accepta, aut ratione ſibi debitorum iurium, aut bibalium, ſeu iocalium, ſeu prætextu obſequiorum nobis, & eiſdem prædeceſſoribus impenſorum, data, & conceſſa poſſident, & detinent, ac nobis, ſeu à nobis ad id deputatis perſonis non reſtituunt, ſeu qui ſciunt ea, quæ per alios ſic indebite poſſidentur & detinentur non reuelant, in graue animarum ſuarum periculum, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ detrimentum & iacturam. Nos eorum conſcientias exonerare, ac eiuſdem Cameræ Apoſtolicæ indemnitati conſulere volentes omnes & ſingulas cenſuras, & pœnas, tam per nos, quàm per prædeceſſores præfatos contra bonorum Apoſtolicorum raptores, receptatores, & poſſeſſores ſic detinentes, & non reſtituentes, ſcientes, & non reuelantes promulgatas, etiam ad ſupraſcriptas vndecunque & qualitercunque ea habentes, detinentes, & non reſtituentes, ſcientes & non reuelantes extendimus & ampliamus, Ita quòd ea niſi à nobis, ſeu ab eiſdem prædeceſſoribus, ſeu ad id à nobis, ſeu ab eidem prædeceſſoribus ſpecialiter deputatis perſonis ea habuerint per ſchedulas manu noſtra, ſeu pdeceſſo4. ſeu à nobis, vel ab eis deputatarum perſonarũ ſubſcriptas, nobis & ſedi pdictæ, ſeu à nobis deputatis perſonis infra tempus in eiſdẽ noſtris literis contentum reſtituere, & reuelare debeant, & teneantur, ſub cenſuris & pœnis in eiſdem noſtris literis contentis, quibuſcunque contrariis non obſtantibus. Volumus autem quòd præſentibus manu noſtra propria ſignatis, ſeu earum tranſumptis, etiam impreſſis, manu venerabilium fratrum, & prælatorum noſtrorum Scaleñ. & Nepeſiñ. Epiſcoporum, ad id à nobis ſpecialiter deputatorum ſubſcriptis, tanta fides adhibeatur in iudicio, & extra, quanta ſi ſub plumbo noſtro expedirentur adhibenda eſſet, & adhiberi deberet. Datum Romæ apud ſanctum Petrum die xxix menſis Decembris, Pontificatus noſtri Anno Primo.

Contra homicidas, brigoſos, ac quoſcunque alios capitali pœna damnatos, &c.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. In ſancta beati Petri ſede, diuina diſponente clementia, meritis licet imparibus, conſtituti, cõſiderantes, quòd licet Deus, qui ex præcipui amoris ſui dulcedine hominem ad imaginem ſuam creauit, in lege veteri populo illi rudi, & infirmo mandauerit proximum diligi, inimicũ vero in odium haberi permiſerit, tamen ſecundum Euangelicam doctrinam, quæ lege veteri excellentior, atque perfectior eſt, præcipit etiam inimicum diligi, & tranſgreſſorem huius legis vltionem expectare debere innuit, cum dixit, Qui gladio ferit, gladio peris. Vt igitur lex hæc ab omnibus ſeruetur, nec gladiorum impunitas à quoquam ſperari poſſit & qui virtutis amore nolunt, ſaltem formidine pœnæ à vetitis abſtineant, ad officium noſtrum ſpectare duximus illa, quæ pro pace, & quiete ciuitatum, & terrarum temporali dominio nobis, & S.R.E. mediate vel immediate ſubiectarum, ac ciuium, & incolarum in eis degentium, à prædeceſſoribus noſtris Ro. Pontificibus ſtatuta, & ordinata fuiſſe comperimus, vt eo maiorem obtineant firmitatem, quo ſæpius fuerint Apoſtolico præſidio communita, noſtri præſidii munimine corroborare, ac etiam de nouo ſtatuere, & ampliare, prout rationabiles cauſæ perſuadent, & id in domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem poſtquam

per fe. re. Pium Papam II prædeceſſorem noſtrum accepto, quòd à certis annis tunc elapſis
citra in terris, locis, & tenimentis dictæ Romanæ mediate vel immediate ſubiectis, quàmplu
ra, etiam ex leuibus cauſis, commiſſa eſſe reperiebantur homicidia, idem prædeceſſor atten-
dens crimen huiuſmodi inter alia pernicioſum eſſe, & deteſtabile, & iuxta canonicas ſanctio
nes debere graui animaduerſione puniri, & tanto ſeuerius puniendum, & extirpandum fore,
quanto manifeſtius cognoſcebatur, & eo ſcandala, & plurima mala ſubſequebantur, ac cu-
piens, quòd eiuſdem eccleſiæ mediate vel immediate ſubiecti pacifici forent, & modeſti, & ter
ras, ac loca prædicta ſicariis expurgare, inter alia per ſuas literas ſtatuerat, & decreuerat, quòd
omnes illi, qui pro delicto huiuſmodi forent cõdemnati, ſeu aliàs de ciuitate aliqua, ſeu di-
ſtrictu ipſius banniti, non poſſent ad ciuitatem, ſeu diſtrictum huiuſmodi quocunque tempo
re, ſeu in eis, vel eorum altero moram trahere, etiam habita pace ab hæredibus, & conſangui
neis, ſeu filiis ipſius occiſi, nec Legatus etiam de latere, aut Gubernator, qui pro tempore fo-
ret, vel quiuis alius poſſet, auctoritate Apoſtolica, ſeu ex officio ſuæ legationis aliquem homi
cidam, ſeu bãnitum rebannire, & reducere, ſeu reuocare ad ciuitatem, vel diſtrictum, aut eor
alterum, ſeu ei licentiam, vel ſaluũ conductum cõcedere, ſeu morandi in eis, vel eorũ altero in
perpetuum, vel ad tempus modicum, ſiue magnum, nec etiam ad diem vnum, ſiue noctem.
Quod ſi ſecus per quæcunque ex prædictis factum foret, ipſo facto pęna excõmunicationis
ſine vlterioris ſententia declarationis, à qua per alium quàm ſummum Pontificem, & tunc ſa
cta de hoc ſpeciali expreſſione, non poſſet abſolui, ac licentia, reductio, reuocatio, saluus
conductus, & caſſatio proceſſus, & banni huiuſmodi, eſſent ipſo iure nulla, nulliuſq; roboris,
vel momenti, incideretq; etiam in pęnam ducatorum Mille auri Cameræ Apoſtolicę appli-
candorum, quam Theſaurarius, cui hoc ſecrete, vel publice foret relatum, & denunciatum,
retineri faceret, & mandaret, nullo ſuper hoc expectato, ſeu requiſito ſuperioris mandato,
quod ſi non faceret, ipſe Theſaurarius eandem ſententiam excõmunicationis ipſo facto cum
eiſdem qualitatibus incurreret, ipſeq; rebannitus, reductus, ſiue quocunq; alio modo reuer
ſus poſſet, & deberet capi, detineri, & incarcerari, ac de ipſo ſecundum ſententiam cõtra eũ
latam, iuſtitiam fieri per Gubernatorem, Poteſtatem, vel alios officiales ad quos ſpectaret, &
pertineret, incontinenti, ſine vlteriori ſententiæ notificatione, & requiſitione ſuperioris, vel
alterius, ſub pęna Ducentorum ducatorum auri Cameræ prædictæ applicandorum, quam
Theſaurarius præfatus ſimili modo, ac forma, ac ſub ſimilibus cenſuris faceret, retineri. Et
quòd quęcunq; appellationes interpoſitæ, vel interponendę ab huiuſmodi, vel aliis ſenten-
tiis, ſiue grauaminibus contra homicidas latis, vel à proceſſu contra eos facto, & ſi lis, vel
inſtantia ſuper eis penderet, & inhibitiones vigore ipſarum emiſſæ forent per Auditorẽ Ca-
meræ, vel alium quęmcunq; ordinarium, vel delegatum, eſſent nullæ, & inualidæ, nec ad vl-
teriora ſuper his & ipſarum vigore procedi poſſet, aut deberet. Quinimmo appellationes,
lites, & cauſæ huiuſmodi cenſerentur auocatæ, extinctæ, & inualidæ, nec Poteſtates, ſeu alii
officiales, quibus inhibitum foret, mandatis, inhibitionibus, litiſpendentiis, cenſuris, & pęnis
in eis contentis aſtringerentur, imò tenerentur, & deberent ad executionem ſententiarum la
tarum procedere. Poſſet tamen in caſibus à iure, vel ſtatuto permiſſis appellari ad Guberna
torem ciuitatis ſeu prouinciæ, qui infra menſem cauſam diffinire teneretur, quo elapſo, inhi-
bitio, & inſtantia ſuper eis eſſent nullæ, & libere ſine impedimento poſſet fieri executio ſen-
tentiæ, vel banni, ac ſi non fuiſſet inhibitum & appellatum. Quodq; banniti, & condemna-
ti propter huiuſmodi crimen homicidii cenſerentur banniti ab omnibus locis circumuicinis
vſq; ad miliaria Quinquaginta, infra quæ ſi reperti forent, poſſent, & deberent capitalis ſen-
tentiæ, ſiue condemnationis pecuniariæ executiones fieri contra eos, per Poteſtates, & alios
Officiales ciuitatis, diſtrictui, & loco præſidentes, sub pęnis pecuniariis, ſimili forma incur-
rendis. Ita quòd omnes, & ſinguli homicidæ, quorum delictum notorium foret, vel de homici-
dio infamati, ſeu condemnati, etiam ſi de delicto huiuſmodi ex forma ſtatuti non poſſet in-
quiri, vel aliqua pęna imponi, vel etiam ſi ipſius delicti, vel pęnæ pro eo impoſitæ, auctori-
tate Apoſtolica, vel alterius ab ea, vel à Ro. Pontifice poteſtatem habente, eſſet facta remiſ-
ſio, caſſatio, proceſſus, & ſententia annullata, vel aliàs quomodolibet diſpenſatum per viam
gratiæ, vel iuſtitiæ remiſſionis, in toto, vel in parte non poſſent habere officia, vel dignitates
in quibuſcunq; locis, ciuitatibus, & terris, à quibus banniti forent, & in quibus domicilium
eorum, originemq; haberent, ſeu aliàs moram traherent, vel reſiderent, etiam ſi forent abſo-

luti,rebanniti, vel aliàs eorum ſententia,ſeu condemnatio,ſiue proceſſus irritati,vel aliàs pro infectis habiti,ſed perpetuo eſſent infames, & omni officio, & dignitate priuati, nec poſſent ferre teſtimonium, nec tabellionatus officium exercere, neq; admitterentur ad iudicandum, ſeu aliud officium exercendum, & ab omnibus actibus legitimis eſſent perpetuo ſuſpenſi. Quinimmo ſi huiuſmodi officia acceptarent,exercerent,ſeu aliàs ad ea exercenda admiſſi forent,tam ipſi,q̃ Gubernator,Legatus,aut ſuperior,qui eũ eligere,vocare,aut ipſum officium exercere,ſeu ei pᵭeſſe pateretur,pœnã Quingentorũ ducatorũ auri ipſo facto incurrerent,& ſua gubernatiõe priuarentur,nec geſta in iudicio, vel extra iudiciũ,tam p eum, q admiſſus foret ad officiũ,q̃ p eũ qui illud exercere paſſus foret, de cętero valida eſſent, & robur obtinerent, quinimmo eſſent nullius roboris vel momenti. Etſi eccleſiaſticæ perſonæ forent,ſententiam excõis ipſo facto incurrerent, ſine vlteriori declaratione, à qua pœna non poſſent,præterq̃ à Ro. Pontifice,cum ſpeciali delicti,ſeu homicidii huiuſmodi expreſſione abſolui, & Theſaurarius Cameræ ſine vlteriori requiſitione, ſeu notificatione, aut inhibitione,vel monitione, ſalarium eiſdem,vel alteri debitum retinere deberet, ſi ab eo deberetur, ſi vero non deberetur Poteſtati,Gubernatori,vel alteri ad quem ſpectaret,ab eis,vel eorum altero exigi,& ſatiſfieri,ſub eiſdem cenſuris,in eiſdem literis,quas idem prædeceſſor per omnes ciuitates eccleſiæ,publico præconio publicari mandauerat. Et deinde cum in alma Vrbe noſtra, inſtigante diabolo,peſtiferum,ac pernicioſum malum creuiſſe, vt ſi quando inter aliquos, etiam pro leuiſſima cauſa, quam brigam vocant rixa foret exorta, in qua alter alterum percuſſiſſet, aut vulneraſſet,percuſſus,aut vulneratus huiuſmodi, offendentis patrem, fratrem,aut filium, ſeu alterum ex propinquis,iniuria expeteret,& plerunque offenſionis ignarum,aut ob huiuſmodi exceſſus plurimum condolentem, horribili immanitate, & furioſa dementia in vindictam ſuæ iniuriæ vulneraret,& interdum occideret, aut aliquis propinquorum offenſi ad vltionem iniuriæ propinqui ſui(vt præmittitur) propinquum offendentis vulneraret,vel occideret, ſeu vulnerari,vel occidi faceret. Inde quoq; iuxta damnabilem abuſum ciuitatis vtraq; pars ſe domibus priuatis includeret, quas in contemptum ſummi Pontificis,videlicet Principis,ac etiam Magiſtratuum ciuitatis, armatis complebant, & interdum fores domorum, ac porticus ſteccatis communiebant, vbi tanquam ad officinas, ac aſylum ſcelerum,perditi homines,& ſceleſti ab vtraque parte conueniebant, illic inuidia factio coniungeretur, atrociſſima ſceleris imanitate concordans, illic dementia, & furia eſſet venalis iniuria, dum hi, qui nulla erant iniuria laceſſiti, ad vindictam offenſorum inſana mente, & ſenili crudelitate coniurarent. Hi eſſent, quorum pedes veloces erant ad effundendum ſanguinem, qui viam pacis non cognouerant,inter quos fœda,& obſcœna commertia, alearum luſus, pecuniarũ effuſio, patrimoniorum diſſipatio, dictæ blaſphemiæ,& obſcœni agebantur inceſtus,ex his oriretur Regentium Rempublicam,& Magiſtratuum contemptus,ac ſeditionis nonnunquam ſuſcitarentur. Et ſi quando huiuſmodi rixæ, & diſſenſiones intercederent, non ſolum propinqui, atque coniuncti,ſed etiam extranei, vtrique parti ſe offerrent, quod vulgo apud eos,& materno vocabulo,fare di bene,nuncupabatur,ex quo plerunq; totius ciuitatis ſtudia diuidebantur,non ſine graui nota,& Regentium atque diſcrimine Reipublicæ, armarentur aduerſus proximos miſeri ſpiritu diaboli repleti, omne ius humanæ ſocietatis, omnem charitatem, omnem ciuilem concordiam, damnabili abuſo conuerterent. Piæ me. Paulus Papa II etiam prædeceſſor noſter,per ſuas literas perpetuo ſtatuerat,& ordinauerat,vt quicunque ex tunc deinceps Baro,aut Domicellus, ac Ciuis Romanus, vel quæuis alia eccleſiaſtica, ſeculariſq; perſona,cuiuſcunque conditionis, & qualitatis exiſteret, quacunq; etiam atroci iniuria laceſſita,pro ſua,vel amici,aut propinqui, iniuria vindicanda,patrem, aut filium,fratrem,aut propinquum, vel aliàs amicum, vel domeſticum offendentis, vulnerare, mutilare, occidere, vel quocunq; modo realiter, vel perſonaliter offendere pręſumeret, aut talia fieri faceret,vel mãdaret, ſimiliter qui in Vrbe Roma, vel eius diſtrictu,occaſione rixæ, vel brigæ,domum communire, armatos receptare, aut tenere, vel adhærentes, & complices, ac fautores brigæ accreſcere,ſiue quamcunq; conuentionem,congregationem, & collectam hominum ad vltionem iniuriæ inuocare, excitare, inuitare, vel receptare præſumeret, per ſe,vel alium, crimen læſæ maieſtatis,rebellionis, ac ſeditionis in Vrbe concitate reus cenſeretur, & haberetur, ac veluti talis à competentibus iudicibus ſeueriſſime puniretur. Eccleſiaſtici vero talia perpetrantes,omni dignitate,honore,ordine, officio,& beneficio eſſent ipſo iure priuati, & perpe

petuo manciparentur, ac beneficia eorũ libere per illos ad quos collatio pertinebat eorum conferrentur. Omnesq; præterea talia committentes, tanquam Chriſtianæ Religionis alieni, publicæ pacis æmuli, ab omni popolò ciuitate, loco, & terra dictæ Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiecta, eſſent perpetuo diffidati, eorum bona tam mobilia, quàm immobilia eſſent ipſo iure Cameræ Apoſtolicæ confiſcata. Nulli præterea talium alicuius aperiretur ianua dignitatis, aut honoris eccleſiaſtici, vel mundani, ſeu ad alicuius loci regimen eſſet aſceſus, & vt magis eſſet famoſa eorum infamia factio teſtamenti actiue & paſſiue eſſet eis interdicta, ab actus legitimos nullus eis pateret aditus, nulla porta panderetur, omni ſpe gratiæ, aut diſpenſationis adempta. Et præter prædictas pęnas ſententiam excõmunicationis, & perpetuæ maledictionis incurrerent, à qua abſolui nõ poſſent, niſi per Ro. Pontifices, præterq̃ in mortis articulo conſtituti. Illi vero qui ipſis offenſis, vel offendentibus, ſeu brigoſis adhærere, fauorem, opem, auxiliumq; promittere, aut in domibus, vel caſtris, locis, ſeu fortalitiis ſuis receptare, aut qui iuxta vulgare, fare di bene, extunc deinceps præſumerent, tanquam fautores ſcelerum, & conſpiratores aduerſus publicam pacem, omnino ſimiles rebellionis, confiſcationis, depoſitionis, priuationis, inhabilitationis, aut excommunicationis, & anathematis pęnas incurrerent. Et præterea vt domus & habitationes principalium offendentium, qui vindictam in alios (vt præmittitur) ſumere, & exercere, aut etiam qui ex vtraq; parte domos ipſas munire, aut congregationes occaſione brigæ, aut collectas hominum adunare, vel armis, aut armatis, ſeu ſteccatis, aut propugnaculis communire auſi forent, in deteſtationem tanti facinoris demolirentur, & vſque ad ſolum ad perpetuam infamiam proſternerentur. Per hoc quoque ſæcularibus, aut aliis iudicibus ſuis competentibus non ademerat facultatẽ vtendi ſtatutis, & legibus, aduerſus tales ęditis, vel ædendis. At ſucceſſiue recolendæ memoriæ Sixtus Papa IIII ſimiliter prædeceſſor noſter, accepto per eum, quòd contenta in literis Pii prædeceſſoris huiuſmodi à certis annis tunc elapſis citra non fuerant obſeruata, & ex illorum non obſeruantia ſubditi præfatæ eccleſiæ procliuiores fuerant ab homicidia cõmittenda, ac fere paſſim quotidie homicidia perpetrabantur, & homicidæ præfati ideo ad illa committenda promptiores exiſtebant, quia ſperabant latere, & ſuorum exceſſuum remiſſionem conſequi facile poſſe, ac deteſtabilem, & horrendam talium ſicariorum nequitiam, ad aliorum cautelam iuris remediis proſequi ſtudio cupiens indefeſſo, habita ſuper his cum fratribus ſuis pręfatæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum cõſilio per ſuas literas, decretaq; Pii prædeceſſoris huiuſmodi, ac prout illa concernebant, omnia & ſingula in dictis literis Pii prædeceſſoris præfati contenta approbauerat, & robur perpetuę firmitatis obtinere debere decreuerat, ac voluerat, & de eorundem fratrum conſilio ſtatuerat, & ordinauerat, quòd condemnati eatenus, & quos in poſterum condemnari contingeret vbilibet in ciuitatibus, terris, & locis prædictis pro homicidio, ſiue vt principales, ſiue vt auxiliũ, conſilium, vel fauorem præſtantes, ſuarum condemnationum remiſſionem, aut contra illas ſaluum conductum, & licentiam ſecure in loco patrati criminis, vel infra Quinquaginta miliaria (vt præfertur) propinquo, nullatenus obtinere poſſent ab alio quàm à Ro. Pontifice, qui pro tempore eſſet, & alicuius alterius etiam Legati de latere remiſſio, nemini ſuffragaret. Et ſi forſan contingeret eundem Ro. Pontificem ad remiſſiones, ſiue ſaluum conductũ huiuſmodi procedere, talis remiſſio per præoccupationem proceſſiſſe cenſeretur, & nemini prodeſſe poſſet, niſi in illa verus literarũ Sixti prædeceſſoris huiuſmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clauſulas idem importantes inferius inſertus foret, ac ſpecificata, & determinata cauſa exprimeretur, quæ eundem Ro. Pontificem induceret ad derogandum eiſdem literis Sixti prædeceſſoris, quæ cum tam matura deliberatione ab eodem Sixto prædeceſſore emanauerant. Et demum ſanctæ memoriæ Iulius Papa II etiam prædeceſſor noſter, habita ſuper his cum fratribus ſuis tunc & dictę Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum conſilio literas Pii, & Sixti prædeceſſorum huiuſmodi, prout illas cõcernebant, omnia, & ſingula in eiſdem literis contenta per quaſdam approbauerat, & innouauerat, ac robur firmitatis perpetuę obtinere debere decreuerat, ac illas ad bannitos, exitios, & rebelles, aut alios pro quocunque alio crimine capitali à quibuſuis officialibus tam in dicta Vrbe, quàm extra eam, & in terris eidem Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectis ius dicentibus, pro tempore condemnatos, ac brigoſos nuncupatos, pacem iuxta ordinationes dictæ Vrbis Apoſtolica auctoritate approbatas, facere recuſantes, nec non ius ſibi

met

met contra alios dicentes,aut caualcatas ſine Ro. Pontificis , aut officialium ſuorum ſpeciali
licentia facientes,vel mouentes,præfata auctoritate de eorũdem fratrum conſilio extenderat.
Ac vniuerſis & ſingulis,tam laicis,quàm eccleſiaſticis cuiuſcunque ſtatus,gradus, ordinis,ex
cellentiæ,et dignitatis,Ducibus quoque,Comitibus,Baronibus, Domicellis, necnon Com-
munitatibus Vniuerſitatibus,Ciuitatũ,terrarũ,caſtrorũ,et aliorũ quorumcunq; locorum dictę
Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectorũ diſtricte pręcipiendo mandauerat,et inhibuerat,
ne aliquis eorum homicidas,bannitos,exitiitios,et rebelles,aut pro alio capitali criminne cõ-
demnatos,aut brigoſos,pacem facere recuſantes, ſeu ius ſibi contra alium dicentes, aut caual
catas facientes,vel mouẽtes,in eorum Ciuitatibus,caſtris, ſeu locis aliis quibuſcunq; recipere,
et retinere,ſeu auxilium,conſilium,vel fauorem, directe, vel indirecte publice vel occulte p
ſe,vel alium præſtare,aut in eorum domibus,ſeu caſtris,vel locis recipere,et receptare præſu
merent. Et ſi aliquis contra inhibitionem, et mandatum huiuſmodi quouis modo directe,
vel indirecte de cętero venire pręſumeret , idem Iulius prædeceſſor omnes et ſingulos ſic
contrauenientes excõmunicationis maioris,et anathematis ſententiam à qua nõ niſi ab ipſo
Iulio prædeceſſore,et eiſdem ſucceſſoribus, pręterquam in mortis articulo conſtituti,et de-
bita ſatisfactione pręmiſſa abſolui poſſent,incurrere, eoſq; omnibus et ſingulis priuilegiis,
gratiis,libertatibus,indultis,exemptionibus,immunitatibus,realibus, et perſonalibus,ac Ciui-
tatibus,caſtris,terris,locis, et dominiis eorum, dignitatibus, et honoribus,iuribus , et officiis,
ac etiam feudis,et conceſſionibus quibuſcunque,quę à Romana prędicta, et quibuſcunque
aliis eccleſiis obtinere noſcebantur, ſub quacunq; verborum forma et tenore , ac cum qui-
buſuis efficaciſſimis, et inſolitis clauſulis,etiam pręſeruatiuis ab incurſu pęnę priuationis,eo
ipſo priuatos,et inhabiles,ac indignos ad illa,et quęlibet alia in poſterum obtinenda,et quoſ
cunque actus legitimos exercendos, fore nunciauerat. Et illa per ipſum Iulium prędeceſſo
rem. et ſucceſſores ſuos abſq; aliqua declaratione ſuper incurſu pęnę priuationis huiuſmo-
di,aut citatione eorum,qui priuationis pęnam incurrerent facienda, aliis perſonis in feudum
ſeu vicariatum,aut aliàs,ac ſi per lapſum temporis conceſſionis,aut finitam lineam ad dictam
Cameram reuertiſſent,libere concedere,ac aliàs de illis diſponere poſſe decreuerat, & decla
rauerat. Necnon Ciuitates,terras,caſtra, & loca prædicta Cameræ præfatæ confiſcauerat,in
corporauerat, applicauerat, & appropriauerat, ac confiſcata , incorporata , & appropriata
eſſe, ſicq; contrauenientes pro rebellibus eiuſdem Eccleſiæ haberi, & cenſeri debere volue-
rat, eorum ſubditos,& vaſſallos,& arcium Ciuitatum,terrarum,caſtrorum,& locorum præ-
dictorum caſtellanos,à quocunq; fidelitatis iuramento, quo ipſi eſſent quomodolibet aſtri-
cti,penitus abſoluens : Ciuitates quoque,terras ,caſtra,& loca prædicta, ſi ad eiuſdem Eccle
ſiæ obedientiam ſe nõ reducerent,ſeu in præmiſſis quomodolibet delinquerent,& etiã quo-
rumcunq; eis auxilium, conſilium,vel fauorem quouis modo,directe,vel indirecte,publice,
vel occulte præſtantium,etiam quacunq; eccleſiaſtica,vel mundana,etiã Regali præfulgeãt
dignitate,& excellentia,vt præfertur,& ad quæ eos declinare contingeret, eccleſiaſtico ſub-
iiciens interdicto, tandiu firmiter obſeruando,donec ibidem forent,etiam per triduum poſt
inde diſceſſum. Illos quoq; qui aliquem ſcirent culpabilem in prædictis, & eidem Iulio præ-
deceſſori,vel ſucceſſoribus ſuis intra trium dierum ſpatium non referrent, vel alicui per quẽ
ad eum fideliter referretur ſimiles pęnas incurrere voluerat. Et inſuper per eundem Iulium
prædeceſſorem,accepto,quòd cum nonnulli Ciuitatum,caſtrorum, & locorum,tam Regni
noſtri Siciliæ citra Pharum,quàm aliarum partium dictæ Eccleſiæ ſubiectarum,etiam Vrbi
prædictæ adiacentium, qui propter homicidia,aliaq; nefanda per eos perpetranda exceſſus,
crimina , & delicta, & alias eorum demeritis id exigentibus à Ciuitatibus , terris , caſtris,
& locis eorum , ſeu in quibus tunc morabuntur , exules, rebelles , & banniti , quòd in illis
propterea ſecure morari nequirent , alii de Ciuitatibus, terris , caſtris, & locis dictæ Eccle-
ſiæ ſubiectis , ad Regnum , & alias partes adiacentes huiuſmodi , alii autem ex Regno ,
& adiacentibus partibus prædictis ad Ciuitates, terras , caſtra , & loca eidem Eccleſiæ ſu-
biecta prædicta , etiam dictæ Vrbi adiacentia , ſe transferent . Nonnulli Barones , Proce-
res, & domini , ſeu Vicarii in temporalibus Ciuitatum, terrarum,caſtrorum, & locorum, ac
Regni, & partium adiacentium prædictorum , eorumque officiales, & ſubditi , dictos ho-
micidas, bannitos, criminoſos , atque rebelles homines ſcienter receptare & (quòd gra-
uius erat) protegere , & defendere non formidabunt , ſe reos tantorum ſcelerum per

homicidas,& alios bannitos prædictos perpetratorum apud Deū conſtituentes,& tam ipſis homicidis,& malefactoribus,quàm aliis ſimilia, & grauia delicta perpetrādi, & committendi audaciam,& ſcelerum huiuſmodi impunitatem tribuentes,in animarum ſuarum periculū,iuſtitiæ conculcationem, ac dictæ ſedis auctoritatis contemptum, & ſcandalum plurimorum, idem Iulius prædeceſſor Motu proprio omnes & ſingulos Barones, Proceres,Milites,ac dominos,& Vicarios in temporalibus Ciuitatum,terrarum,caſtrorum,& locorum eorundem, necnon noſtros,& eorundem Baronum,Procerum,Militum,& dominorum Vicarios,officiales,& ſubditos, per ſuas literas requiſierat, & monuerat,eiſq;, & eorum cuilibet, in virtute ſanctæ obedientiæ , ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ pęna , quam contrafacientes eo ipſo incurrerent, diſtrictius inhibuerat ne homicidas,bānitos,criminoſos,rebelles,alioſq; infames homines præfatos,qui propter eorum delicta banniti, in locis originis ſuæ , ſeu aliis Regnorum,Ciuitatum,terrarum,caſtrorum,& aliorū locorum prædictorum propter eorū malam vitam commorari non poterant, extunc de cætero nullatenus receptare,aut eis conſilium,auxilium,vel fauorem,quouis quæſito colore præſtare præſumerent. Quinimmo tales ad eorum dominia declinantes, ſeu in eis commorantes,capi,& ad forum,ſeu iuſtitias,vel officiales, ad quos punitio, & caſtigatio criminum, & exceſſuum per eos perpetratorum, vt præfertur, de iure,vel conſuetudine pertinebant,& ſpectabant,deſtinare,aut ſi partibus læſis & offenſis vtilius foret,illos iuxta criminum,& exceſſuum per eos perpetratorum qualitatem ad pęnas à iure ſtatutas in locis vbi deprehenſi forent procedere procurarent. Cum ſimilis memoriæ Leo Papa X etiam prædeceſſor noſter accepiſſet,& re ipſa cognouiſſet, quòd nequiſſimi ſicarii eo ad perpetranda homicidia,& mala omnia cōmittenda procliuiores reddebantur,quo in opprobriū iuſtitiæ, & animi ſui indignationē, non ſolū in Ciuitatibus,terris, caſtris,& locis ipſius Eccleſiæ ſubiectis et nō ſubiectis,dictæ Vrbis conuicinis,ſed ēt in Vrbe ipſa intra ædes,& palatia retinebantur,& recipiebantur,aut fauorem Ducum, Marchionum, Comitum,Baronum,Domicellorum,Dominorum temporalium,armorum Capitaneorum, dictorumq;,& aliorum magnatum auxilium confouebantur,iudicum quoque,& officialium animaduerſio in eos ſæpe,& ſæpius omiſſa fuerat,idem Leo prædeceſſor Motu ſimili,& ex certa ſcientia,priores literas Iulii prædeceſſoris huiuſmodi,ac omnia,& ſingula in eis contenta per ſuas literas approbauit,et innouauit adiiciens,et de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſtatuēs,quòd ſi Duces,Barones,Marchiones,Comites,Domini temporales,Vicarii Feudatarii,armorum Capitanei,Ductores,Magnates,Principes,Communitates,et Officiales ciuitatū, terrarum,et locorum dictæ Eccleſię mediate vel immediate ſubiectorum,homicidas,bannitos,exititios, rebelles, aut pro quocunq; crimine capitali pęna damnatos, necnon brigoſos, pacem facere recuſantes,treguarum,ſiue induciarum violatores, ſeu fractores,ius ſibimet cōtra alium dicentes,caualcatas,aut armatas, vel vltra numerum decem hominū coadunatas facientes propria auctoritate,vel mouentes,ad eorum terras,ciuitates, caſtra,loca,territoria, & dominia declinantes,non ſolum reciperent,retinerent,vel eis auxilium, conſilium, opem,fauorem tacite,vel occulte,directe,vel indirecte præſtarent, aut contra mandata, & inhibitione in eiuſdem Iulii prædeceſſoris literis contentas deuenirent,ſed etiam ſi eoſdem manu forti non acciperent,apprehenderentq;,& captos ad mandatum Ro.Pontificis pro tempore exiſtentis, aut ſuorum officilium exhiberent,traderentq;,non ſolum omnes, et ſingulas ſententias, ac etiam priuationis pęnas in eiſdem literis expreſſas, verum etiam læſæ maieſtatis,et verum,ac nulla iuris, aut hominis factione,confectum crimen eo ipſo incurrerent, et in eos, ſic contrafacientes modo,et forma,quibus in veros criminis læſæ maieſtatis reos,à iure procedi debere ſtatutum erat,procederetur,et tam ad prædictas,quàm huiuſmodi læſæ maieſtatis criminis à iure inflictas pęnas executiue deueniretur. Et inſuper omnia et ſingula per Iulium prædeceſſorem,vt præfertur, per Leonem prędeceſſorem huiuſmodi innouata,ac de nouo ſtatuta,et illis adiecta, perpetuę firmitatis robur obtinere,ac inuiolabiliter obſeruari debere decreuit,prout in ſingulis literis prędictis plenius continetur. Cum autem,ſicut facti notorietas atteſtatur,plures Vrbis,Ciuitatum,terrarum,caſtrorum,locoꝝ,et tenimentorum,ac Regni,et partiū prędictaꝝ contra literas prędeceſſorum hmōi,elata ceruice,deuenire, et ſe aduerſus iuſtitię clipeum,et tutelam rebelles conſtituere pręſumant,ac cēſuras,et pęnas pdictas in eiſdē literis cōtentas,ſenſu reprobo paruipēdere nō vereātur, in animaꝝ ſuaꝝ perniciē,diuinę Maieſtatis offenſā,et Reip. lęſionē.Nos quoꝝ eſt ſceleratoꝝ inſolētiis, quibus aduerſus

Deũ,& proximũ, ac prædictę ſedis auctoritatẽ veluti catholicæ profeſſionis inimici ſeruiũt, ſalubriter reprimendis, ne ipſorum inualeſcat præſumptio, & peruerſitas extollatur, intende re, ſed criminoſorum temeritatem, vltrice iuſtitia, cohibere, ne literæ prædictæ quæ proui da deliberatione ab ipſis prædeceſſoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, ſed exceſ ſuum perpetratores, debita animaduerſione puniantur, oportunis remediis prouidere volen tes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ſingulas Pii, Pauli, Sixti, Iulii, & Leonis præ deceſſorum literas huiuſmodi, cum ſtatuti, ordinationis extenſionis, additionis, inhibitionis, decreti, declarationis, confiſcationis, incorporationis, applicationis, voluntatis, & mandati, ac omnibus, & ſingulis aliis in eis reſpectiue contentis clauſulis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & per ſin gulos, quos literæ ipſæ concernunt, ſub excommunicationis, anathematis, maledictionis, in famiæ, ſuſpenſionis, diffidationis, criminis læſæ maieſtatis, ſeditionis, rebellionis, confiſcatio nis, depoſitionis, priuationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis cenſuris, & pęnis eccleſiaſticis, & temporalibus in eiſdem literis contentis, quas contrauenientes eo ipſo incurrant, perpe tuo inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Illaſq; etiam ad hoc, vt homicidæ, ſicarii, extitirii, criminoſi, rebelles, aliiq; infames propter homicidia, aut alia nefanda per eos perpe trata exceſſus, crimina, & delicta, in Ciuitatibus, terris, caſtris, vel locis eorum, ſeu in quibus tunc morabantur, banniti, & condemnati, etiam habita pace ab hæredibus, filiis, ſeu conſan guineis occiſorum, aut partium læſarum, non ſolum à locis circumuicinis vſque ad Quin quaginta miliaria, sed etiam ab omnibus, & ſingulis Ciuitatibus, terris, caſtris, & locis etiam Regni, & partium prædictarũ, nobis, & dictæ Ro Eccleſiæ quomodolibet mediate, vel im mediate ſubiectis, banniti, & exules ſint, & eſſe cenſeantur, nec in illis, ſeu eorum aliquo, etiam prætextu cuiuſuis licentiæ, ſaluiconductus, remiſſionis, reductionis, reuocationis, vel alte rius gratiæ per eos deſuper quomodolibet pro tempore obtentæ, moram trahere poſſint, & ſi in eis reſiderint, vel reperti fuerint, capi, detineri, & incarcerari, ac iuxta criminum, & exceſ ſuum per eos perpetratorum qualitatem, & literarum Pii prædeceſſoris huiuſmodi tenorem ſub pęnis in eiſdem literis contentis per officiales Ciuitatis, terræ, caſtri, vel loci, in qua, vel in quo deprehenſi fuerint, debitis pęnis plecti, ſeu inde educi, & ad forũ, ſeu officiales, ad quos criminum, & exceſſuum eorundem punitio de iure, vel cõſuetudine pertinet, remitti debeãt, extendimus, & ampliamus. Et nihilominus præmiſſa omnia, & ſingula, prout per Pium, Pau lum, Sixtum, Iulium, & Leonem prædeceſſores præfatos ſtatuta, & ordinata, inhibita, decre ta, & declarata fuerunt, ita vt Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vi carii, Feudatarii, Capitanei, Magnates, Principes, Communitates, Ciues, Officiales, & perſonę ac alii ad quos prædictæ, & præſentes literæ concernunt, ac ipſorum ſinguli literas, & in eis contenta huiuſmodi non obſeruantes, & illis quomodolibet directe, vel indirecte contraue nientes, ac eis adhærerentes, eorumq; fautores, & complices, ſingulas cenſuras, & pęnas prę dictas, eo ipſo abſque alia declaratione incurrant, & incurriſſe cenſeantur de nouo. Quodq; Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini in temporalibus, Vicarii, & feudatarii Ciuita tum, terrarum, caſtrorum, & locorum etiam Regni, & partium prædictarum nobis, & eidem Eccleſiæ immediate ſubiectarum, aliquos noſtros, & dictæ eccleſiæ hoſtes, & inimicos, aut ſubditos exules, bannitos, & facinoroſos cuiuſcunq; ſtatus, vel conditionis fuerint, publice vel occulte, vllo vnquam tempore recipere, & acceptare nullatenus præſumant. Et ſi ali quos ad eorum dominia, & territoria confugere contigerit, illos ex eorum dominiis, vel ter ritoriis huiuſmodi expellere, ſeu ad ſimplicem iuſſionem, vel requiſitionem noſtram, vel ſuc ceſſorum noſtrorum, quo voluerimus, ſeu ſucceſſores ipſi voluerint tute conduci facere. Ac quòd præmiſſa à ſuis ſubditis inuiolabiliter obſeruentur, omni excuſatione ceſſante cum ef fectu curare, ſub ſimilibus priuationis, & rebellionis, ac criminis læſæ maieſtatis pęnis ſi con trafecerint, eo ipſo incurrendis. Necnon vt homicidæ, fautores, & complices præfati faci lius capi, & puniri poſſint, quòd communitas Ciuitatum, & Vniuerſitates terrarum, caſtro rum, & locorum in quibus, ſeu quorum territorio, diſtrictu, & ditione, dicta homicidia per petrabuntur, ſub interdicti eccleſiaſtici, & Duorum millium per Communitates, ac Mille ducatoꝝ p vniuerſitates, necnõ ciuitatũ, terrarũ, & locoꝝ eorũdẽ Domicelli, Barones, Vicarii, aut alii in tẽporalibus dñi, ſub maioris excõis latę ſentẽtię, & Quinq; milliũ duc. auri Camerę

Apoſt. irremiſſibiliter applicandos; eo ipſo, abſq; alia declaratione incurrẽdis pęnis, eoſdem homicidas, complices, & fautores ſtatim capere, ac omnem exactiſſimam diligentiam, de qua per publica documenta fidem etiam facere teneantur, capi facere. Et ſi eos capere nequiuerint, ſtatim commiſſum homicidium vniuerſitatibus, ſeu incolis, & habitatoribus oppidorũ, & locorum circumuicinorum, ad quæ declinabunt, aut declinare poterunt, notificari. Communitates vero, & domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditionem tales declinabũt, cum primum id ad eorum notitiam deuenerit, eos apprehendere, ſeu apprehendi facere, quod ſi non potuerint, ſimiliter id vniuerſitatibus, ſeu incolis, & habitatoribus vicinorum oppidorum, & locorum, ad quæ declinabunt, aut veriſimiliter declinare poterunt, inſinuare, & captos ad eorum iudices ordinarios traducere, & tradere ſub ſimilibus pęnis teneantur, & debeant, ſtatuimus, ordinamus, inhibemus, & declaramus. Et ne facilitas veniæ incentiuum præbeat delinquendi, quibuſuis dictæ ſedis Legatis etiam de latere, ac Nunciis, & prouinciarum Rectoribus, necnon noſtris, & dictæ Romanæ Eccleſiæ Vicariis in temporalibus pro tempore exiſtentibus, & præfatis communitatibus omnem ſuper abſolutionibus homicidiorum huiuſmodi per nos, & prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac ſedem eandem ſub quauis forma, & verborum expreſſione conceſſam, approbatam, & innouatam, auctoritatem, & facultatem reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus. Et ſi quando ſimiles abſolutiones per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac ſedem præfatam concedi contigerit, illas per iudices, & officiales, ad quos pertinet, niſi trinæ literæ Apoſtolicæ, ſub interuallo vnius menſis pro ſingulis literis huiuſmodi, cum expreſſa derogatione præſentium, deſuper emanauerint, nullatenus admitti, vel obſeruari volumus. Quo circa dilectis filiis Franciſco .tt. ſanctæ Mariæ in Tranſtyberim presbytero Cardinali, noſtro, & pro tempore exiſtenti Camerario, & Cameræ Apoſtolicæ Clericis, & Præſidentibus, ac vniuerſis, & ſingulis Legatis prouinciarum noſtrarum, & aliis Rectoribus, & Gubernatoribus, ac Officialibus ciuitatum, terrarum, & partium prædictarum, nobis, & dictæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectarum, Motu ſimili mandamus, quatenus præſentes literas ſolenniter in ſingulis prouinciis, ciuitatibus, terris, & locis prædictis publicari, necnon omnia, & ſingula in eis contenta inuiolabiliter obſeruari faciant, & mandent. Contrafacientes quoſuis, cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, vel præeminentiæ ſint, ſententias, cenſuras, & pęnas prædictas damnabiliter incurriſſe declarent, & declarationem huiuſmodi per eos faciendam, in libris maleficiorum conſcribi, & annotari mandent, & faciant. Necnon capitales prædictas ſententias à miniſtris iuſtitiæ, abſque alicuius incurſu irregularitatis exequi procurent, reales autem irremiſibiliter exigant, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis. Necnon pro exactione pęnarum pecuniarum huiuſmodi contra communitates, & vniuerſitates, ac eorundem inobedientium in temporalibus dominorum vaſſallos, propter eorum huiuſmodi inobedientiam repreſalias concedant, nec realiter, & cum effectu exequi faciant. Attentius hortantes & requirentes in domino Barones, & Domicellos, ac in temporalibus Dominos dicti Regni, necnon illius prouinciarum, ciuitatum, terrarum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore exiſtentes, vt præfatos homicidas, fautores, & complices capiant, & capi procurent, captoſq; ad præſides noſtrarum prouinciarum, vnde ipſi homicidę, fautores, & complices, originem traxerunt conduci, & eis realiter conſignari ſimiliter cum effectu faciant. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædeceſſores in præfatis eorum literis voluerunt non obſtare, contrariis quibuſcunq;, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, q interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas nõ facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, decreti, extenſionis, ampliationis, ſtatuti, ordinationis, inhibitionis, declarationis, reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, voluntatis, mandati, hortationis, & requiſitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X I I I I, Pridie idus Iunii, Pontificatus noſtri Anno Primo.

Io. Mathæus Gibertus.

Contra contrahentes matrimonia ſcienter in gradibus prohibitis.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum ordinariis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. Quia plerunque in futurorum euentibus imbecillitas humani iudicii adeo fallitur, vt quod vtile non ſolum coniectura, ſed etiam attenta, & prouida cōſideratio pollicebatur, id prorſus inutile, ac animarum ſaluti maxime damnoſum reperiatur, propterea nonnunquam expedit, vt gratiæ, quæ olim conſulto, & rationabili de cauſa concedi videbātur, multo conſultius in poſterum denegentur, id quod neceſſitas præſentis prouiſionis euidenter oſtēdet. Sane poſtquam fe. re. Clemens Papa V prædeceſſor noſter in Concilio Viēnenſi eos, qui diuino timore poſtpoſito, in gradibus conſanguinitatis, & affinitatis contra canonicas ſanctiones matrimonia ſcienter in ſuarum periculum animarum contrahere præſumpſiſſent, excōmunicationis ſententiæ ipſo facto decreuerat ſubiacere: præcipiendo eccleſiarū Prælatis, vt tales tandiu excommunicatos publice nunciarent, ſeu nunciari facerent, donec ſepararentur ab inuicem, & beneficium abſolutionis obtinerent, Sedes Apoſtolica, & Romani Pōtifices prædeceſſores noſtri conſiderantes grauia oriri poſſe ſcandala, ſi matrimonia huiuſmodi ſcienter contracta, & carnali copula conſummata, per diuortium dirimerentur, ab obuiandum huiuſmodi ſcandalis, & ne mulieres perpetuo diffamatæ remanerent, inducebantur ad diſpenſandum cum illis, qui in gradibus huiuſmodi prohibitis matrimonia ipſa ſcienter contraxiſſent. Propter quod multi volentes in gradibus prohibitis matrimonia contrahere, ac ſpetantes veniam, & abſolutionem, ac diſpenſationem a ſede prædicta facilius obtinere poſſe, illa paſſim contrahere, & carnali copula ſub tali ſpe conſumare præſumpſerunt. Quę abuſio, & corruptela cum iamdiu propter inueteratam hominum malitiam, & nimiam dictę ſedis in abſoluendo, ac diſpenſando facilitatem adeo creuerit, vt cupientes in gradibus prohibitis huiuſmodi contrahere, nullo pacto id facere vereantur, & vnde ſcandalis remedia petebantur, inde ſcandalorum materia, & occaſio nata videatur. Nos, quorum intereſt agrū domini ita colere, vt virtutes in eo creſcant, abuſiones vero quæcunque tollantur, ac malis moribus via, & additus omnis præcludatur, huiuſmodi fraudibus, & dolis per quos multi diſpenſationes in præiudicium animarum ſuarum a nobis extorquere, ac clementia, & miſericordia Apoſtolica ſub ſpe veniæ, quæ vt experientia rerum magiſtra docet, peccandi viam pandit, abuti non ceſſant, obuiare volentes, habita ſuper his cum fratribus noſtris matura deliberatione, de ipſorum fratrum conſilio omnibus denunciandum, ſeu intimandum duximus, quod in poſterum cum illis, qui in gradibus prohibitis matrimonia ſcienter contraxerint, etiam ſi illa conſūmauerint, non intendimus diſpenſare, ſed illa ſcandalis, quæ oriri poſſe formidaretur, minime attentis, omnino ſeparari mandabimus, abſolutionem duntaxat pętentibus miſericorditer conceſſuri, cum gratia dignus non ſit, qui Canonum conditorem contemnit, illique cum animæ ſuæ detrimento iniuriam facit. Et vt intentio noſtra facilius ad effectum perducatur, ac omnibus innoteſcat, vobis, & veſtrum cuilibet in virtute ſanctę obedientiæ mandamus, quatenus pſentes literas, ſeu earū trāſumpta, quibus manu publici notarii ſubſcriptis, & alicuius Prælati, ſeu in eccleſiaſtica dignitate conſtituti ſigillo munitis, eandem prorſus fidem, ac ipſis originalibus literis præſtari volumus in ſingulis eccleſiis ciuitatum, & diocęſum veſtrarum etiam vulgari ſermone, publicari, & ipſarum eccleſiarū valuis affigi faciatis, ne aliquis vllo vnquam tempore, huius noſtræ incommutabilis intentionis, & voluntatis ignorantiam prætendere, ſeu allegare poſſit. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę intentionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri, & Pauli Apoſtolorū eiuſſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrū anno incarnationis Dominicæ M D X X I I I I, Sexto decimo Kalen. Septemb. Pont. noſtri Anno Primo.

Contra pugnantes in duello, & dantes eis auxilium, vel fauorem.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Conſueuit Ro. Pontifex ex Apoſt. ſedis prouidentia ad reprimendū nefarios conatus peruerſorum contra canonicas ſanctiones, & mandata Apoſtolica in ſuarum, & aliarum animarum periculum, ac dictæ ſedis contemptum temere tendentium, geſta prædeceſſorum quandoque in

nouare, ac innouata confirmare, & Apoſtolico munimine roborare, prout in domino con-
ſpicit ſalubriter expedire. Sane dudum fe. re. Iulius Papa II prædeceſſor noſter, Motu pro-
prio duellorum, & gladiatorum vſum per ſuas literas damnauit, & improbauit, ac in terris
S.R.E. mediate, vel immediate ſubiectis. per quoſcunque quauis auctoritate, & poteſtate, ac
nobilitate fulgentes, ſub excōmunicationis latæ ſententiæ pœna, ex quacunque cauſa, etiam à
legibus permiſſa, fieri omnino prohibuit. Quas quidem literas poſtmodum piæ memoriæ
Leo Papa X prædeceſſor noſter, & ſecundum carnem frater patruelis. pro illarum maiori
robore per ſuas literas, cum literarum Iulii prædeceſſoris huiuſmodi de verbo ad verbum
inſertione innouauit, prout in eiſdem literis, quas præſentibus de verbo ad verbum inſeri fe-
cimus, plenius continetur. Nos igitur cupientes literas prædictas pro Chriſtifidelium ani-
marum, & corporum ſalute, ac tranquillitate inuiolabiliter obſeruari, Motu proprio, & ex
certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine. literas prædeceſſoris huiuſmodi au-
ctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac præſentis ſcripti pa-
trocinio communimus, decernentes illas cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis
plenum firmitatis robur obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, & per executores
in illis deputatos aduerſus contrafacientes ad executionem pœnarum procedi debere. Non
obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ dicti præ-
deceſſoris in dictis eorum literis voluerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque.
Tenor vero literarum prædictarum ſequitur, & eſt talis. L E O Epiſcopus ſeruus ſeruorum
Dei, Ad perpetuam Dei memoriam. Quàm Deo, & hominibus abhominabiles viri pugnan-
tes in duello exiſtant, & omnium in ore verſatur, & diuina, humanaque iura deteſtantur, nec
immerito, cum non ſolum corporum, ſed etiam eorum animarum, pro quibus ſaluator no-
ſter Ieſus Chriſtus Dei filius mortem ſubiit temporalem, graue detrimentum afferre noſca-
tur. Ad reprimendum igitur talium nefarios auſus, plurimum conferre cenſentes, eos, qui
huiuſmodi ſcelus, deteſtabile quidem, & Canonica, Ciuilique lege prohibitum patrare non
expaueſcunt, grauiter fore puniendos, ac ea, quæ ad compeſcendum ſimiles vetitos cona-
tus à Ro. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſtatuta fuerunt, vt eo firmius obſeruentur,
quo ſæpius fuerint auctoritate Apoſtolica communita, approbamus, & nouo munimine ro-
boramus, & ſi qua ad perterrendum animos audaces meliora ſint his adiicimus, prout in do-
mino conſpicimus, ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem à fe. re Iulio Papa I I prædeceſſo-
re noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis, videlicet, I V L I V S Epiſcopus ſeruus ſer-
uorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Regis pacifici, qui regnat in cœlis, licet inſufficien-
tibus meritis, vices gerentes in terris, cunctorum fidelium ſtatui, prout ex ſuſceptæ ſeruitutis
tenemur officio, in ſeſſa ſolertia intendentes, ac animarum periculis obuiare cupientes, ad
ea, per quæ vbique, præſertim in terris Romanæ Eccleſiæ ſponſæ noſtræ ſubiectis inter fi-
deles eoſdem, cedes, rixæ, & contentiones ceſſent, ſcandalorum tollantur fomenta, pax, & con-
cordia vigeant, proſperiſque eorum ſucceſſibus conſulatur, opportunę prouiſionis operam
impendimus, prout in domino conſpicimus ſalubriter expedire. Sane, non ſine maxima
animi noſtri perturbatione, accepimus, quòd nonnulli fidelium prædictorum, inimico huma-
ni generis inſtigante, & aliquibus cauſis occurrentibus & plerunque minimis, & inhoneſtis
ac leuibus verbis ad contumelias, contentiones, & diffidationes deuenientes, vt alter alte-
rius ſanguine ſatietur, ad temporales Principes, & dominos, maxime ciuitatum, terrarum,
& locorum ſedi Apoſtolicæ ſublectorum confugiunt, vt eis locum tutum, ſiue campum ad
duellum, ſeu pugnandum aſſignent. Et quanuis Principes, & domini præfati duellum, ſeu
pugnam eis diſſuadere, & prohibere deberent, tamen plerunque locum aut campum tutum
huiuſmodi aſſignant, maliuolumque altercantium propoſitum ad executionem augent, ma-
giſque vni, quàm alteri fauent, ex quo hominum mortis repentinæ, & niſi diuina gratia præ-
ueniantur, animarum perditiones, mutilationes, & vulnera, inter aſtanteſque pugnantium ami-
cos, odia, & altercationes. & ex vno inconuenienti plura oriuntur, in ipſorum fidelium ani-
marum, & corporum periculum, generiſque humani præfati iacturam, perniciofum exemplum
& ſcandalum plurimorum. N O S igitur, qui fidelium prædictorum, tranquillitatem, & pa-
cem, ſinceris deſideriis exoptamus, ſaluberrimis Chriſtianæ Religionis documentis, & exem-
plis Deum tentandum non eſſe præmoniti, ſaluatoriſque domini noſtri Ieſu Chriſti, qui Pe-
tro Apoſtolorum Principi, vt gladium mitteret in vaginam mandauit, præceptis edocti, ac

tendentes hominem homini,inter quem cognationem quandam natura conſtituit,inſidiari
nefas, & gladiatoria munera,& purgationes huiuſmodi vulgares à religionis noſtræ pietate
damnari,cruentaq; ſpectacula à ſacris Canonibus & Imperialibus legibus inhibita, & im-
probata. ſicq; pugnantes infamia notari,& diuerſis pęnis puniri, & cum omni tempore,po-
tiſſimum tamen in otio ciuili,& domeſtico,ac quiete publica deteſtanda eſſe, Motu proprio,
non ad alicuius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera delibera-
tione,& ex certa ſcientia,hac in perpetuum valitura conſtitutione,duellorum, & gladiatorũ
huiuſmodi vſum damnamus,& improbamus,& in terris Ro. Eccleſiæ mediate,vel immedia
te ſubiectis,per quoſcunq;,quauis auctoritate,& poteſtate, ac nobilitate fulgentibus,ſub ex-
communicationis latæ ſententiæ pęna ex quacunque cauſa , etiam à legibus permiſſa, fieri
omnino prohibemus,dictoſq; pugiles taliter pugnantes vbique impune capi poſſe,& puni-
ri homicidio,vel vulnere,iuxta iuris communis diſpoſitionem,nulla eis conſuetudine ſuffra-
gante,ſtatuimus:corporaq; in duello,in terris Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectis, fa-
cto morientium, in ſacro ſepelliri prohibentes, ſub ſimili excommunicationis pęna,& inter
dicti eccleſiaſtici,omnibus,& ſingulis vtriuſq; ſexus Ducibus,Comitibus,Marchionibus,Do
micellis,Baronibus, & aliis temporalibus dominis,Vicariis,Communitatibus,& vniuerſitati-
bus ciuitatum,terrarum,& locorum præfatæ Ro. Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiecto
rum.Mandantes,ne de cætero,perpetuis futuris temporibus,aliquibus cuiuſcunque dignita
tis,& nobilitatis fuerint,& ex quacunq; cauſa,etiam à legibus non improbata,locum,ſeu cam
pum liberum ad duellum,ſeu aliàs ad pugnandum tutum,aut quomodolibet aſſignent,cō-
cedant,ſeu tradant,aut aſſignari,concedi,ſeu tradi faciant,vel permittant,ſub excommunica-
tionis latæ ſententiæ,& Quatuor millium ducatorum Cameræ Apoſtolicę applicandorum,
pęna,pro qualibet vice incurrenda . Et ſi huiuſmodi conſtitutionis violatores, vltra dictam
primam vicem fuerint,vltra dictas pęnas feudo,ſeu vicariatu,quem à dicta Ro. Eccleſia ob-
tinuerint,priuatos fore,Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium præcipimus, & manda-
mus,atque decernimus, Non obſtantibus quibuſcunq; ſtatutis, & conſuetudinibus, priuile-
giis,indultis & conceſſionibus,quauis auctoritate æditis, & quibuſuis conceſſis,cæteriſq; cō-
trariis quibuſcunq; . Volumus autem quòd præſentes literæ noſtræ , poſtquam in valuis
Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & in campo Floræ in Vrbe affixæ fuerint, omnes,& ſin-
gulos ciues Romanos,& alios in Vrbe commorantes, effluxis quindecim diebus ; alios vero
Duces,Comites,Marchiones,Domicellos,Barones, & alios temporales Dominos , & Vica-
rios,Communitates, & vniuerſitates præfatas ciuitatum, terrarum, & locorum ſedi præfatæ
mediate,vel immediate ſubditorum, decurſo menſe arctent,& contrafacientes pęnas præfa-
tas incurrant in omnibus & per omnia,perinde ac ſi eis omnibus, & ſingulis contrafacienti-
bus perſonaliter, & particulariter intimatæ fuiſſent . Nulli ergo omnino hominum liceat
hanc paginam noſtræ damnationis,improbationis,prohibitionis,ſtatuti,præcepti,mandati,
& voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire . Si quis autem hoc attentare præ-
ſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius,
ſe nouerit incurſurum . Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Domi-
nicæ M D V I I I, Sexto Kalendas Martii , Pontificatus noſtri Anno V I.

CVM autem (ſicut accepimus) in eiſdem literis contenta ab aliquo tempore citra non
fuerint obſeruata, & ex eo quàmplurimi Barones, Domini temporales, & alii,præſertim eiſ-
dem Romanæ Eccleſiæ ſubditi , adeo procliuiores ad pugnandum in duello redditi ſunt,
vt paſſim quotidie ſingularia eiuſmodi certamina vbique cōmitti videantur, ac domini tem-
porales præfati, armorumq; Duces eos ad id inuitare, quin potius irritare non formident,
cum & in eorum territoriis,& iuriſdictionibus tutum pancratium, ſiue aream præparent, &
talia cruenta ſpectacula exhibeant, & illis commitiuam præſtent. Nos igitur non minus de-
teſtabilem in duello pugnantium,quàm Ducum, Comitum, Marchionum, Baronum,Do-
micellorũ, & armorum Capitaneorũ,aliorumq; dominorum temporalium eis ad id auxilium,
conſiliũ,& fauorem præſtantiũ, nequitiã,ac improbam eorũ cōſcientiam reprobantes,qui ad
ea viſendi conueniunt,corporũ,& animarum ſaluti Chriſtifidelium oportunis remediis, in-
defeſſo ſtudio proſpicere volentes, literas Iulii prædeceſſoris præfati, Motu proprio, & ex
certa ſcientia noſtra , ac animi deliberatione, harum ſerie auctoritate Apoſtolica approba-
mus, confirmamus,& innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus . Adiicien-

tes, & eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, quòd pugnantes ipſi non ſolum pœnis prędictis ſubiaceant, ſed eorum memoria perpetuo damnata ſit, ac bona proſcripta ſint, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ confiſcata eo ipſo. Duces quoque, Barones, Comites, Marchiones, domini temporales, Vicarii, feudatarii, armorum Capitanei, Communitates quoque ciuitatum, terrarum, & locorum eidem Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectorū, campum ad pugnandum præſtantes, ne quidem pœnas prædictas incurrant, ſed ab omni iure, quod in locis, & territoriis ſuis obtinent, ipſo facto cadant, illudq; ad Cameram præfatam deuoluatur, & deuolutum eſſe cenſeatur, abſque alia declaratione deſuper facienda. Qui vero ad talia cruenta ſpectacula videnda conuenerint, ſi nobiles Quingentorum, ſi mediocris fortunæ Centum, ſi vero ignobiles Vigintiquinque ducatorum, necnon excõmunicationis, & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant, ac locus ipſæ eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto. Et inſuper omnia & ſingula, tam per Iulium prædeceſſorem ſtatuta, & (vt præfertur) per nos confirmata, & illis adiecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Quo circa venerabili fratri Raphaeli Epõ Oſtienſi Camerario noſtro, ac dilectis filiis Præſidentibus, ac Clericis dictæ Cameræ pro tempore exiſtentibus, Motu ſimili mandamus, quatenus præſentes literas ſolemniter, prout ſibi videbitur, publicari, ipſaſq; ac omnia, & ſingula in eis contenta inuiolabiliter obſeruari faciant, contrafacientes prædictas cenſuras, & pœnas damnabiliter incurriſſe declarent, ac ſummarie, & eorum Camerali more exequantur, & irremiſſibiliter exigant, conuocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſæcularis, ſuper quibus amplam eiſdem concedimus facultatem, & poteſtatem. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, innouationis, communitionis, adiectionis, ſtatuti, decreti, mandati, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ M D X I X, Decimo Kalendas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno Septimo.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, communitionis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ MDXXIIII, Idus Februarii, Pont. noſtri Anno Secundo.

Indulgentiæ, & indulta capientibus arma pro Papæ, & Vrbis defenſione contra Carolum de Borbonio.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Cum nõ ſine animi noſtri moleſtia, & gregis Dominici nobis commiſſi magna ſolicitudine intelligamus Carolum de Borbonio nuncupatum, contra Cæſareæ Maieſtatis voluntatem, cũ exercitum gentium Imperialium, quẽ maiori ex parte Luteranis, hæreticis, ac perfidis Iudæis conſtare dicitur, poſt multas ciuitates, terras, & loca nobis & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ immediate ſubiecta, multis ac maximis damnis, direptionibus, cedibus, ac rapinis, inauditiſq; crudelitatum generibus affecta, ad almam Vrbem noſtram appropinquare, vt ſimilibus ac etiã maioribus vexationibus eam beatorum Petri, & Pauli, ac aliorum ſanctorum martirio & ſanguine conſecratam diripiant, ac deuaſtent, perſuaſum habemus, non minus meritorium, ac ipſi omnipotenti Deo, cuius etiam cauſa agitur, gratum, & acceptum opus nos facturos fore, ſi dictam Vrbem non ſolum ſpiritualibus, ſed etiam temporalibus armis protegamus, ac defenſemus, quàm ſi contra Turcas, & alios infideles Chriſti nominis hoſtes arma ſumi faceremus, ac arma ipſa ſumentibus gratias, & priuilegia ſolita concederemus. Ea propter ne nobis ipſis, dictæq; Vrbi ac Curialibus & officialibus noſtris in ea degentibus defuiſſe videamur, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S R E Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum vnanimi conſilio vniuerſos, & ſingulos Chriſtifideles cuiuſcunque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentes in domino hortamur, ac per viſcera miſericordiæ Dei noſtri requirimus, vt contra nos ad dictam Vrbem, Curialeſq;, & Officiales noſtros ve

nientes,arma ſumere,ac noſtram,ipſiuſq; Dei cauſam defenſare, & ab imminentibus periculis liberare velint. Quod, vt eo promptius atque alacrius facere ſtudeant, de omnipotentis Dei miſericordia,ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi,necnon verbo illius,qui nobis in perſona eiuſdem Petri,cuius pari auctoritate,licet non paribus meritis, ſucceſſores ſumus, dixit, Quodcunque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cęlis, & quodcunq; ſolueris ſuper terram,erit ſolutum & in cęlis, ac etiam de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine nobis cęlitus tradita, omnibus & ſingulis, qui pro noſtra, & dictæ Vrbis defenſione contra prædictos arma cęperint, ac viriliter pugnauerint, eam prorſus plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem, quæ per nos, & prædeceſſores noſtros proficiſcentibus in ſubſidium Terræ ſanctæ, & contra perfidiſſimos Turcas concedi conſueuit, ac in proximo anno Iubilei per nos de more prædeceſſorum noſtrorum conceſſa fuit,concedimus pariter & indulgemus, ac illorum quos in defenſione huiuſmodi decedere contigerit, animas, ſanctorum Angelorum conſortio, in cęleſtialibus æternæ fęlicitatis gaudiis aggregamus. Et ſi officiales noſtri, vel beneficiati fuerint, eorum officia hęredibus ipſorum concedimus: beneficia vero per eorum obitum vacantia, eorundem proximioribus,qui clerici,& idonei fuerint,conferimus, & ex nunc pro vt ex tunc & econuerſo conceſſa & collata eis fore decernimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis,cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X V I I, Quarto nonas Maii, Pont. noſtri Anno Quarto.

F. Branchonius.

Quòd commiſſiones Apoſtolicas, citationes, intimationes, publicationes, & affixiones, nulli niſi Curſores præſentare audeant, & præſentatæ nullius ſint roboris.

CLEMENS Papa VII. Ad perpetuam rei memoriam. Accepimus nuper, ꝙ licet dudum, cum a certo tempore præſentationes commiſſionum cauſarum in Romana Curia pro tempore vertentium, manu Romani Pontificis, aut de illius mandato ſignatarũ, quæ ex ſtylo, & conſuetudine dictæ Curiæ eatenus inuiolabiliter obſeruatis, qui pro lege habentur, Auditoribus cauſarum Palatii Apoſtolici, aliiſq; iudicibus, etiam S. R. E. Cardinalibus, Epiſcopis, & Prælatis, quibus dirigebantur, ſolum per Curſores Ro. Pontificis pro tempore exiſtentis, præſentari, & citationes in cauſis ipſis fieri conſueuerant, ac citationes ipſæ per alios quàm ſuos, & ſedis Apoſtolicæ Curſores fierent,in graue præiudicium ne dũ ipſorum Curſorum,ſed etiam litigantium in Ro. Curia,abuſumq;, & peruerſionem antiquorum ſtyli, & conſuetudinum dictæ Curiæ fe- re. Alexander Papa VI prædeceſſor noſter volens fraudibus, quæ in ſimilibus quandoq; fiebant, ac indemnitati ipſorum Curſorum, & litigantium, obſeruationiq; ſtyli, & conſuetudinum ipſius Curiæ prouidere, Motu proprio, & ex certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica decreuit omnes & ſingulas commiſſiones, manu ſua, aut de mandato ſuo pro tempore ſignatas, ac omnes & ſingulas citationes, coram quibuſuis dicti Palatii Apoſtolici Auditoribus, iudicibus, commiſſariis, vel ordinariis, in cauſis eis commiſſis, ac etiam Ro. Eccleſiæ Cardinalibus pro tempore pendentes, ac etiam intimationes, publicationes, & affixiones, quarumcunq; literarum in dicta Ro. Curia, quas ꝑ alios quàm per ipſos Curſores extunc de cætero præſentari, ſeu fieri contigeret, & proceſſus illarum vigore habendos nullius exiſtere roboris, vel momenti, mandans inter alia dictæ Curiæ & cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori pro tempore exiſtenti, vt ſi in præſentandis cõmiſſionibus, citationibus, executorialibus, intimationibus, affixionibus, & publicationibus aliter fieri reperiret, omnes & ſingulos nuncios, aut quouis alio nomine nuncuparentur, per quos commiſſiones, præſentationes, citationes, publicationes, intimationes, & affixiones, vel alia ad officium Curſorum prædictorum ſpectantia præſentari ſeu fieri reperiret, excommunicationis, ac pecuniarias, arbitrio ipſius Auditoris declarandas pęnas incurriſſe declaret, & ad exactiones pęnarum pecuniariarum, & declarationem cenſurarum contra inobedientes procederet, ac pro talibus publice denunciari mandaret, & faceret. Ac ſucceſſiue piæ me. Iulius Papa II ſimiliter prædeceſſor noſter, intelligens, quòd cauſæ propter quas decretum & mandatum prædicta ab eodem prædeceſſore emanauerant, adhuc tunc ſubſiſtebant, & ſimiles abuſus, & fraudes, ac etiam citationes, per alios quàm per ipſos Curſores in diuerſis cauſis fiebant, ſtylum, & conſuetudinem antiquos Curiæ huiuſmodi peruertendo, Motu ſimili, nõ

ad ipſorum Curſorum, vel alicuius alterius pro eis inſtantiam, ſed de ſua mera liberalitate, & ex certa ſcientia, decretum & mandatum huiuſmodi auctoritate Apoſtolica innouauerit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obſeruari debere decreuerit, & mandauerit, ac diſtrictius inhibuerit omnibus, & ſingulis cauſarum dicti Palatii Auditoribus, aliiſq; iudicibus, & commiſſariis, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Senatori, Gubernatori, & Vicario generali almæ Vrbis, & Curiæ de Sabellis iudicibus, eorumq; Auditoribus, Collateralibus, ſeu Locatenentibus, & Capitaneis omnibus ordinariis, ne in cauſis eis commiſſis, & in quibus eis commiſſiones fierent citationes commiſſionum, præſentationes executoriales, & alias intimationes, ac affixiones, & publicationes, per alios, quàm per ipſos Curſores quouis quæſito colore fieri facerent, ſiue permitterent, aut præſentatas, & factas reciperent, & & admitterent, ac omnibus & ſingulis Nunciis, & quibuſuis aliis perſonis quouis alio nomine nuncupatis, ne commiſſionum præſentationes, citationes, publicationes, intimationes, & affixiones huiuſmodi, vel alia ad officium Curſorum prædictorum ſpectantia præſentare, ſeu facere ſub excommunicationis latæ ſententiæ pęna eo ipſo incurrenda quoquomodo præſumerent: ac decreuit & declarauit omnes & ſingulas commiſſiones per eum, ſeu de eius mandato ſignatas, ac etiam omnes, & ſingulas citationes, coram quibuſuis auditoribus, iudicibus, commiſſariis, etiam Cardinalibus, vel ordinariis in cauſis eis cõmiſſis pro tempore pendentibus, ac etiam intimationes, publicationes, & affixiones quarumcunq; literarum in dicta Curia, quas per alios quàm per ipſos Curſores de cætero præſentari, ſeu fieri contingerit, aut proceſſus illarum vigore habendos, & inde ſequuta quæcunq;, ac quicquid in contrarium, quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentari contingeret, nullius roboris vel momenti, ipſo iure etiam abſque eo, quòd aliter eius diſpoſitionem receptam eſſe conſtaret, exiſtere, & per cõmiſſarios, etiam S. R. E. Cardinales præfatos, iudicandum, ſententiandũq; fore, ſublata eis aliter quauis iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate. necnõ mandauerit præfato Auditori, ac pro tempore exiſtenti almæ Vrbis Gubernatori, eiſdem Curſoribus ſuper his efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, facerent mandatum, inhibitionẽ, & decretum huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari; contradictores, & inobedientes cenſuris, & pęnis, etiam pecuniariis, compeſcendo, prout in literis eorundem Alexandri, & Iulii prædeceſſorum noſtrorum deſuper confectis plenius continetur: Nihilominus nonnulli, à quorum oculis Dei timor abſceſſit, & quæ non ſunt quærentes in diuerſis cauſis citationes, cõmiſſionum præſentationes, publicationes, intimationes, & affixiones, ac ſubhaſtationes, & alia ad officium dilectorum filiorum Curſorum noſtrorum, tam ex inſtitutione eorũ officii quam iuxta antiquos ſtylum, & conſuetudinem Ro. Curiæ ſpectantia contra decretum, & mandatum Alexandri VI, ac inhibitionem, & declarationem Iulii II, ac etiam contra alia in prædictis literis contenta facere præſumunt, in ipſorum graue præiudicium, & officiorum ſuorum læſionem, ac illorum exercitii vſurpationem non modicam. excommunicationis latę ſententiæ pęnam iuxta inhibitionem Iulii prædeceſſoris huiuſmodi damnabiliter incurrendo. Quare nos huiuſmodi errores ſubmouere, ac ipſorum Curſorum indemnitati, prout conuenit, prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Iulii prædeceſſorum, ac eorum literas huiuſmodi, necnon in eis contenta quæcunque; ex certa noſtra ſcientia, quatenus tamen dicti Curſores ſint in vſu approbamus, & innouamus, ac illa, & eis prorſus ſimilia de nouo decernimus, mandamus, inhibemus, & declaramus, eaq; perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & per Auditores, Commiſſarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Senatorem & alios Iudices, ac eorum Collaterales, Locatenentes, & Capitaneos præfatos, necnon omnes & ſingulos Nuncios, & quaſuis alias perſonas quocunq; nomine nuncupatas, prout ſingulos eorum concernit, ſub dictæ excommunicationis latæ ſententiæ, & Quingentorum ducatorum Fabricę baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe irremiſibiliter applicandorum pęnis per nuncios, & alios pręmiſſa ad officium Curſorum, eis, & non aliis quibuſcunq; nunciis ſpectantia exercentes, eo ipſo abſque alia declaratione incurrendis firmiter obſeruari debere, iuxta tamen cõtinentiam dictarum literarum Alexandri & Iulii prædeceſſorum noſtrorum, in quarum poſſeſſione dicti Curſores (vt etiam accepimus) exiſtunt, necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem pro tempore exiſtentem contra eos a 1 ne dum publicationem incurſus pęnarum huiuſmodi, ac illarum exactionem, ſed etiam

tanquam falſarios, vigore præſentium, abſque alia commiſſione ſibi deſuper facienda proce dere poſſe, & ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque iudices, & commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus à quoquam quauis auctoritate ſciẽ ter vel ignoranter contigerit attentari irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cęteriſq; contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die XVI Octobris Milleſimo Quingenteſimo Vigeſimo octauo, Pont. noſtri Anno Quinto.

De ſyndicatu omnium Magiſtratuum, & Officialium in terris S. R. Eccleſiæ, exceptis perſonis Reuerendiſſ. Legatorum Cardinalium.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Onus paſtoralis officii nobis ſupernæ maieſtatis prouidentia, meritis licet imparibus, commiſſi nos inducit, ac etiam voluntarios excitat, vt non ſolum circa ſpiritualia, ſed etiam temporalia Ro. Eccleſiæ, ac illi ſubiecta, Prouincias, Ciuitates, terras, & loca, ſolicita, & vigilanti cura intendamus, & vt Ciuitates, terræ, & loca ipſa proſpere & fęliciter regantur, illorumq; populi ab indebitis oppreſſionibus ſubleuati, in ſemitis iuſtitiæ dirigantur, remediis opportunis prouideamus, ac his quæ propterea à Ro. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris prouide geſta ſunt, vt firmius obſeruentur, noſtræ approbationis, robur impartimur, & alias deſuper diſponamus, prout ad fęlicem eiuſdem Eccleſiæ ſtatum, & eorundem populorum indemnitatem, & vtilitatem conſpicimus in domino ſalubriter expedire. Dudum ſi quidem per ſe re. Iulium Papam II prædeceſſorem noſtrum, tam ex diuerſis quærelis, ac clamoribus populũ, Communitatum, vniuerſitatum, & ſingularum perſonarum Ciuitatũ, terrarum, & locorum ſibi, & dictæ Ro. Eccleſiæ immediate ſubiectorum, quàm aliorum fidedignis relationibus intellecto, quòd nonnulli Gubernatores, & Locatenentes, eis regendis, & gubernandis per ipſum prędeceſſorem, ac Apoſtolicæ ſedis Legatos de latere deputari, precibus, pretio, odio, aut amore ducti, eo prætextu confiſi, quòd adminiſtrationum ſuorum officiorum rationem alicui reddere nõ erant ſoliti, diuerſa, & varia eis grauamina & damna ẽt intolerabilia inferre, iuſtitiam adminiſtrare vnicuique, vt tenebantur, atrociorum quandoq; delictorum impunitatem pro particulari lucro præſtare, executiones indebitas facere, carceratorumq; innocentiũ relaxationes prorogare, pęnas pecuniarias Fiſco ſuo debitas ſibi appropriare, & in proprios vſus conuertere, ſtatutorumq; rationabilium, & conſtitutionum prouincialium, & cameralium, literarumq; Apoſtolicarum formam, & tenorem nõ ſeruare, ac propriis commoditatibus intenti, ſubditorum quieti, ac paci, & iuſtitiæ adminiſtrationi modicum ſtudere cõſueuiſſe, in eoꝝ animarum periculum, dictorumq; ſubditorum grauamen, & præiudicium, pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorũ, dictus prædeceſſor Motu proprio, & ex certa eius deliberatione, ſua in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, vt oẽs & ſinguli Gubernatores, ac eorum, ſeu Legatorum præfatorum Locatenentes, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, aut quauis alia eccleſiaſtica, ſeu ſeculari dignitate fungentes, qui nunc, & pro tempore, perpetuis futuris temporibus, Prouincias, Ciuitates, terras, & loca quæcunq;, & qualiacunq; eſsẽt, nulla pęnitus exceptione habita, præfatæ Ro. Eccleſiæ immediate ſubiecta, ex deputatione ipſius prædeceſſoris, vel Legatorum, aut Gubernatorum huiuſmodi pro eo, & Ro. Eccleſia præfata regebant, gubernabant, & adminiſtrabant, ſeu regerent, gubernarent, & adminiſtrarent, quauis grandi, & latiſſima poteſtate, arbitrio, & auctoritate muniti, etiam ſi in eorum literis caueretur expreſſe, quòd ad aliquam redditionem rationis adminiſtrationum ſuarum non tenerentur, nec cogi poſſent poſt finem cuiuſlibet officii, & adminiſtrationis eorum infra menſem, cõſpectui ipſius prędeceſſoris, aut Ro. Pontificis ſucceſſoris ſui pro tempore exiſtentis, ſeu ſi ab ipſis Legatis deputati, & pro tempore finiri eorum officii, Legati præfati in locis ipſarum legationum præſentes forent, coram ipſis Legatis ſe perſonaliter præſentare, ac geſtorum, adminiſtratorum, & omiſſorum, tam per eos, quàm eorum Auditores, & alios officiales deputatos, & familiam, rationem reddere, quærelisq; & accuſationibus contra eos propoſitis coram eo, vel ſucceſſoribus ſuis, vel per eos, aut ab eis deputandis ſeu Legatis prædictis reſpectiue de geſtis, ſeu omiſſis in eorum officiis reſpondere, ibiq; per dies duodecim continuos poſtquam per ipſum Iulium prædeceſſorem, vel ſucceſſores præfatos, ſeu dictos Legatos, etiam reſpectiue examen redditionis

rationis huiuſmodi inceptum, ſeu cõmiſſum fuerit, permanere, nec etiam poſtinde ſine ſua, aut ſucceſſorum prædictorum, vel ab eodem prædeceſſore, & ſucceſſoribus huiuſmodi deputatorum, aut Legatorum præfatorũ ſimiliter reſpectiue expreſſa licentia recedere, necnon de eo, in quo per prædeceſſorem, & ſucceſſores ſuos, aut ab eodem prædeceſſore, vel eis deputatos, ſeu Legatos huiuſmodi condemnati forent, ſtatim omni dilatione, prolatione, & malitia, ac executione, appellationibuſq; quibuſcunq; ceſſantibus, ſatisfacere, ſub excõmunicationis latæ ſententiæ, ac perditionis emolumentorum eis ratione dictorum officiorum debitorum, & inhabilitatis, ad quæcunque alia officia in poſterum exercenda pœnis tenerentur. Et nihilominus ſuis, & ſucceſſorum prædictorũ Secretariis, vt literas Apoſtolicas ſub plumbo, aut in forma breuis: Cancellariis vero, & aliis ab ipſis Legatis deputatis tunc, & pro tempore exiſtentibus, ne literas patentes officiorum Gubernatorum, ſeu Locatenentium reſpectiue traderent, ipſiq; Gubernatores, Locatenentes officia huiuſmodi exercere auderent, niſi prius in Camera Apoſtolica, aut ſi ab ipſis Legatis deputarentur, in eorum Cancellaria de præmiſſa omnia & ſingula obſeruando iuraſſent, & idoneam cautionem dediſſent, Necnon omnibus & ſingulis Theſaurariis, Camerarus, Communitatibus, & vniuerſitatibus, & aliis ad quos ſpectabat, & ſpectaret, Prouinciatum, Ciuitatum, terrarum, & locorum dictæ Eccleſiæ immediate ſubiectorum tunc et pro tempore exiſtentibus, ac eiſdem Gubernatoribus, ſeu Locatenentibus de tertia parte eorum salarii, ſeu prouiſionis in fine officii eis debita reſponrẽt, ſed illam retinerent, donec eis, quòd abſoluti forent, legitime conſtarent, ſub eadem excommunicationis pœna mandauit. Ac voluit quòd magiſtratu digniores quocunque nomine nuncuparẽtur, Ciuitatum, terrarum, et locorum prædictorum ſtatim, functo officio Gubernatorum, ſeu Locatenentium huiuſmodi per publicum proclama omnibus, et ſingulis quærelas, ſeu accuſationes contra Gubernatores, aut Locatenentes exponere volentibus, vt ad ipſum prædeceſſorem, vel ad ipſos Legatos, ſi Gubernatores, ſeu Locatenentes ab eis deputati forent ipſiq; Legati in locis ſuarum legationum præſentes eſſent, infra menſem prædictum cum eorũ probationibus, et iuribus accederent, recepturis infra dictos duodecim dies iuſtitiæ complementum, per publicum proclama notum facerent, deputandi vero ab eodem Iulio, & ſucceſſoribus præfatis de eorum deputationibus, ac iuſtitiæ adminiſtrationes omnes & ſingulas querelas, & accuſationes exponere volentes per affixionem cedularum in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in campo, Floræ, certiores redderent. Atque in examinatione redditionis rationis, & adminiſtrationis huiuſmodi, & aliis præmiſſis faciendis, ne partes ad Romanam Curiam, vel Legatos ipſos pro exponendis quærelis, aut accuſationibus accedẽtes nimium grauarentur, ſummarie ſimpliciter, & de plano, ac extra iudicialiter, abſque aliquibus ſumptibus, ſola facti veritate inſpecta, etiam ſine ſcripturæ alicuius confectione procederetur, prout in literis ipſius prædeceſſoris deſuper confectis plenius continetur. Cum autem ſicut (non ſine animi noſtri diſplicentia) ad noſtrum peruenerit auditum, licet cauſæ propter quas literæ prædictæ ab eodem prædeceſſore emanarunt, adhuc ſubſint, tamen formidandum eſt, ne oppreſſi pro tempore propter impenſas, quas pro quærelis, aut accuſationibus contra Gubernatores, & Locatenẽtes, eorumq; Auditores, & alios officiales præfatos exponendis ad nos, aut ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, ſeu Legatos prædictos, iuxta ordinationem Iulii prædeceſſoris huiuſmodi veniendo ſubire cogerentur potius à quærelarum, ſeu accuſationum huiuſmodi expoſitione abſtinere habeant, quàm expenſas huiuſmodi facere velint, ſicq; effectus literarum earundem impediri debeat, Nos cupientes, prout ex debito ipſius paſtoralis officii tenemur, fœlici, & tranquillo regimini, & ſucceſſui, ac indemnitati populorum prædictorum, quos in viſceribus gerimus charitatis, paterno affectu prouidere, ac eos à laboribus, & expenſis, quantum poſſumus, releuare habita ſuper his cũ venerabilibus fratribus noſtris ſanctæ Ro. Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum vnanimi conſilio, & conſenſu ſtatutum, & ordinationem, ac mandatum, & deſuper confectas literas Iulii prædeceſſoris huiuſmodi, necnon omnia, & ſingula in eiſdem literis contenta, ſub modificatione infraſcripta, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & innouamus, & perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, ac plenum effectum ſortiri, & firmiter perpetuo, tam per Gubernatores, & Locatenentes, ac Auditores, Iudices, & alios officiales quàm præfatos, & alios, quos literæ ipſæ concernunt, ſub excõmunicationis latæ ſententiæ, & perditionis emolumentorũ,

ac inha-

ac inhabilitatis pęnis prædictis reſpectiue obſeruari debere decernimus. Et nihilominus pręmiſſa per dictum Iulium prædeceſſorem, vt præfertur, ſtatuta, & ordinata de nouo ſic, quòd tam Gubernatores, ac eorum, ſeu dictorum Legatorum Locatenentes, aut Vicelegati, aliiꝗ Præſidentes Prouinciarum, Ciuitatum, terrarum, & locorum, nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectorum prædictorum, pręſentes, & futuri, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, aut quauis alia eccleſiaſtica, vel ſeculari dignitate, vt præfertur, fungentes, & quauis facultate muniri, quàm ab eiſdem Legatis, & Gubernatoribus, ſeu eorum Locatenentibus, aut Vicelegatis, & Præſidentibus in Prouinciis, Ciuitatibus, terris, & locis prædictis ꝓ tẽpe deputati Locatenentes, ipſoꝝꝗ Auditores, iudices, & alii quicunꝗ officiales ꝓ tẽpe exiſtentes, ſi annales fuerint, functo cuiuſlibet officii & adminiſtrationis eoꝝ anno, & ſi vltra annũ eorũ officia in aliqua Prouincia, Ciuitate, vel terra durauerint, in fine cuiuſlibet anni: ſi vero breuiori tẽpe, eoꝝ officia durẽt in fine eoꝝ officii in Ciuitatibus, terris, & locis, in quibus officia exercuerint, corã ꝑſonis dignioribus Ciuitatũ, terrarũ, & locoꝝ eorundẽ, videlicet corã vno cõmiſſario per nos, aut ſucceſſores noſtros præfatos ex dicta Ro. Curia moderatis ipſorum officialiũ, ac Prouinciarũ, vel Ciuitatũ, ſeu terrarũ, vel ſi nobis, aut ſucceſſoribus ꝓdictis videbitur pro parte Cameræ prædictarum expenſis, mittendo, adiunctis ſecum Epiſcopo loci, vel eo abſente, eius Vicario in ſpiritualibus generali, & procuratore Fiſcali ipſius loci, vel Ciuitatis ꝑ præſidentes dictæ Cameræ pro tempore deputato, & capite officii, ſeu magiſtratus ipſius Ciuitatis, vel terræ, videlicet Conſalonerio, vel Præpoſito, qui pro tempore fuerit, aut vno doctore, per ipſas digniores perſonas, vltra Commiſſarium, ac Epiſcopum, vel Vicariũ, & procuratorem fiſcalem præfatos, eligendo, geſtorum, & adminiſtratorũ per eos alia iuxta tenorem literarum Iulii prædeceſſoris huiuſmodi, rationem reddere, & querelis, ac accuſationibus contra eos propoſitis de geſtis, ſeu omiſſis in eorum officiis, ſublato quouis diffugio, reſpondere teneantur, ac Cõmiſſarius mittendus, Epiſcopus, vel Vicarius, & Procurator fiſcalis, Confalonerius, ſeu Præpoſitus, & Doctor religendus præfati rationem adminiſtrationis huiuſmodi cum omni ſummarietatẽ, integritate, & ſeueritate audiant, & procedãt, ac querelas & probationes cõtra Gubernatores, Vicelegatos, & Præſidentes præfatos præpoſitas, & factas recipiant, proceſſuſꝗ deſuper forment, & clauſos ad nos, vel ſucceſſores noſtros prædictos, vt nos, vel dicti ſucceſſores, de ipſoꝝ Gubernatorum, Vicelegatoꝝ, & Præſidentiũ, iuxta ipſoꝝ demerita, amotionẽ, vel ad vlterius tempus confirmatione mature deliberare poſſimus, fideliter mittant. Ipſorum vero Gubernatoꝝ, Vicelegatoꝝ, & Pręſidentium, Locatenentes ac Auditores, & alios officiales præfatos cõdemnando, vel abſoluendo iudicare, & ad reſtitutionem, omnibus ſubterfugiis, cauilationibus, & exceptionibus ſemotis, niſi propter caſum grauitatem eis cõcordent, vel cõmiſſario mittẽdo pręfato id nobis, vel eiſdem ſucceſſoribus referendũ eſſe videretur, quo caſu contra eos, ſeruato tenore literarũ Iulii prædeceſſoris hmõi procedendũ ſit, cogere debeant. Et ſi ab eoꝝ deciſionibus, & ſententiis aliqui eorum ſe grauatos prætendãt, ad nos, vel à nobis deputatos per viã recurſus prouocare, & appellare poſſint, ſic tamen, ꝙ niſi infra menſem immediate ſequentẽ, reuocationẽ, vel correctionem eoꝝ, quæ contra eos deciſa, vel determinata fuerint, non reportauerint, extunc abſꝗ aliqua faciẽda intimatione deciſiones, & ſententiæ ipſæ firmæ remaneant, & executioni demãdentur, perinde ac ſi ab eis reclamatum vel appellatũ nõ fuiſſet. Et ſi Legatoꝝ, Gubernatoꝝ, Vicelegatoꝝ, & Præſidentiũ præfatoꝝ Locatenentes, Auditores, & alii officiales prædicti culpabiles reperti fuerint, in eoꝝ officiis perſeuerare nõ permittãt, ſed Legatus illius prouinciæ ꝓ tẽpe exiſtens de nouis Locateñ. Auditoribus, Iudicib. & officialib. debite ꝓuideat, & niſi infra mẽſem prouideris, tunc ꝑ nos, aut ſucceſſores antedictos de idoneis Locateñ. Auditorib. & officialib. cũ cõuenienti ſalario eis ꝑ ipſũ Legatũ ꝓſtãdo ꝓuideri debeat. Ac ꝙ cautiones idoneę ꝑ deputãdos ab ipſis Legatis, ac eoꝝ officiales de ꝓmiſſis obſeruãdis dãdæ ad dictã Camerã Apoſt. in libro particulari ꝓ hmõi cautionibus annotãdis ordinato, in quo cautiones ꝑ Gubernatores, & Vicelegatos ꝓdictos ꝓſtandę, annotãdæ erunt, annotari debeãt, ipſoꝝꝗ Legatoꝝ Secretarii, ſeu Notarii deputãdis à Legatis ipſis lr̃as patẽtes officioꝝ ſuoꝝ, niſi prius eis ꝑ fidẽ manu Notarii ipſius Cam. factã cõſtiterint, ꝙ cautiones ꝓdictę annotatę fuerint, cõſignare nõ debeãt, auctẽ & tenore ꝓdictis perpetuo ſtatuimus, & ordinamus. Decerneñ. pręſentiũ tranſumptis, ẽt impreſſis, manu tñ notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ eccleſiaſticæ, aut perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutæ munitis, eandẽ prorſus fidẽ in iudicio & extra vbilibet

adhibendam fore, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Declarantes præſentes noſtras liteeas à data pręſentium locum habere,& ſeruari debere,etiã quoad officiales ſupradictos, quoad ſyndicatum præmiſsum in fine officiorum ſuorum, etiam ꝙ in prin cipio eorum officii cautiones non dederint,& tempore publicationis pręſentium in officiorum ſuorum exercitio,& poſſeſſione exiſtant. Non obſtantibus conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, ac legibus municipalibus,& aliis prouinciarum, ciuitatum,terrarum,& locorum prædictorum,etiam iuramento confirmatione Apoſto lica roboratis ſtatutis,& conſuetudinibus, ac omnibus illis, quæ præfatus prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, quæ omnia præſentibus pro expreſſis & repetitis haberi volumus,cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Nulli ergo &c. approbationis, innouationis,ſtatuti,ordinationis,decreti,& declarationis infringere,&c.Si quis autem,&c. Datum Romę apud S.Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X V I I I,Kalen.Decemb. Pont.noſtri Anno VI.

Facultates Reuerendiſſ.& Illuſtriſſ D.Dñi Antonii Cardinalis de Monte Epiſcopi Portuenſis in Alma Vrbe Legati de latere.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabili fratri Antonio Epiſcopo Portuenſi Cardinali de Monte nuncupato in Vrbe,eiuſq; territorio,& diſtrictu noſtro,& Apoſtolicæ Sedis Legato, ſalutem,& Apoſtolicam benedictionem.

LICET poteſtatis plenitudo deſuper nobis commiſſa ſit, & vniuerſi gregis dominici, diuina diſponente clementia,curam habeamus, finem tamen humanæ poſſibilitatis excedere non valentes, conſiderantesq;, quòd circa ſingula per noſmetipſos Apoſt. ſeruitutis debitum abſoluere non poſſumus, nonnunquam aliquos & præcipue S. R. E. Cardinales in ſolicitudinis partem aſſumimus,vt ipſis vices noſtras ſupplentibus,miniſterium nobis commiſſum,fauente pietate ſuperna facilius,efficacius,& ſalubrius exequamur. Et quanuis ad cunctorum Chriſtifidelium prouincias,ciuitates, atq; loca paternum ſtudium & diligentiã adhibeamus,ad Almam Vrbem tamen noſtram aciem noſtræ conſiderationis paternis affectibus dirigentes,illam,ciues, incolas, & habitatores eiuſdem tanquam peculiares filios,& deuotos, diligentiori cura intuemur,& ſuper eorum fęlici regimine, pacifico & tranquillo,deſiderantes ſpecialiter prouidere, vt præſeruentur à noxiis, & optatis perfruantur incrementis, cum chariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Romanorum & Hiſpaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus omnibus ſuis regnis dimiſſis,vt Reipub.Chriſtianæ opem ferret,ad Italiam venerit,Regibus,& Principibus Chriſtianis, ac Italiæ Potentatibus pacem offerens, & pro huiuſmodi vniuerſali pace facilius componenda,nuper nobis ſuis literis ſignificauerit plurimum expedire,vt in ciuitate noſtra Bononiæ quàm celerius fieri poſſit inſimul conueniremus, vt totam Italiam tandem à tot calamitatibus liberaremus, illicq; veram pacem daremus, vt cum eiſdem Regibus, Principibus,& Potentatibus Turcarum tyranno,cum potentiſſimo exercitu ad de nouo Regnum Hungariæ inuadendum,& occupandũ venienti,non ſolum reſiſti, ſed ipſe cum toto eius exercitu,Domino concedente,profligari poſſit. Et propterea tam eius pio deſiderio ſatisfacere, & ab ipſa vrbe diſcedere,ac ad dictam ciuitatem Bononiæ nos conferre,dimiſſis in eadem Vrbe Palatii noſtri cauſarum,& Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ audientia,necnon Gubernatore, ſeu Vicecamerario, ac Vicario, ſeu eius Locumtenente,& Senatore eiuſdem Vrbis,ac aliis eiuſdem officialibus,Cancellariam noſtrã cum plumbo,capella, & nonnullis eiuſdem Cancellariæ, & Curiæ Ro. officialibus nobiſcũ ducere intendamus. Nos volentes interim bono & fęlici dictæ Vrbis, ac Ro. Curiæ regimini prouidere, & ad te qui opere quidem potens es,& ſermone,ad quem in magnis expertũ & arduis,eximia doctrina,probitate,& fidelitate, rerumq; gerendarum experientia & præcipua prudentia, ac integritate comprobatum habemus, mentem noſtram potiſſime conuertentes,ac ſperantes quòd ea,quæ tibi duxerimus committenda,gratia tibi aſſiſtente diuina, circunſpecte, prudenter,iuſte,& fideliter exequeris. Te in Vrbe prædicta, eiuſq; territorio & diſtrictu,ac terris & locis illi adiacentibus,noſtrum & dictæ ſedis Legatum de latere,ac in ſpiritualibus,& temporalibus Vicariũ generalem,de venerabiliũ fratrum noſtrorum S. R. E.Cardinalium conſilio,auctoritate Apoſtolica, tenore præſentiũ vſq; ad noſtrum beneplacitum duntaxat,vel reditum ad eandẽ Vrbem,creamus,cõſtituimus,& etiam deputamus. Dantes tibi harum ſerie pariter & concedentes plenam, liberam,& omnimodam poteſtatem,facultatem,& auctoritatem,Vrbem,& loca prædicta cum eius territorio,diſtrictibus,& pertinẽtiis,

necnon perſonas,ciues,habitatores,etiam curiales & Romanã Curiam ſequentes, ſeu ad eandem vndecunq; venientes,dum in ea fuerint,ſeu in ea degentes,& incolas eiuſdẽ cuiuſcunq; ſtatus,gradus,ordinis,præeminentiæ,dignitatis etiam fuerint,ac eiuſdem Ro. Curiæ officiales exiſtant, etiam ſi ſe exemptos à quocunq; legationis officio prætenderint, noſtro,& Ro. Eccleſiæ nomine gubernandi,adminiſtrandi,pro vt cæleſtis gratiæ infuſio, & tua prudentia adminiſtrabunt, reformandi & corrigendi occupata recuperandi, necnon illa & alia deformata in ſtatum priſtinum reducendi,& iuriſdictionem omnimodam exercendi ciuiles,& criminales,eccleſiaſticas & ſpirituales, & ſuper quibuſcunq; monaſteriis,prioratibus,præpoſituris,canonicatibus,& præbendis,dignitatibus,perſonatibus,adminiſtrationibus, officiis,cæteriſq; beneficiis eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura, ſęcularibus,& quorumcunque ordinum regularibus, & profanas ad forum eccleſiaſticum quocunque iure ſpectan. ac mixtas quaſcunque, tam in dominio noſtro, quàm extra per appellationes extraiudiciales vel generales querelas,etiam non obſtante quod ad ipſam curiam legitime deuolutæ,aut in illa de iuris neceſſitate tractandæ ſeu finiendæ non exiſtant, illarumq; & etiam aliorum quorumcunq; à quibuſcunq; iudicibus eccleſiaſticis,& ſęcularibus,quacunq; auctoritate dignitate,ſeu præeminentia fulcitis,ad nos & Romanam Curiam,ac ſedem huiuſmodi,& pro quibuſcunq; grauaminibus vel diffinitiuis ſententiis pro tempore interpoſitis,primariarum & ſecundarum,ac vlteriorum appellationum cauſas vna cum negotio principali, coniunctim vel diuiſim vel aliàs prout tibi viſum fuerit,ac omnibus & ſingulis earũ incidentibus,dependentibus,emergentibus, annexis,& connexis in eadem Vrbe,& extra eam vbicunq; locorum,præterquam in locis,in quibus cum noſtra Curia reſidentibus. etiam ſummarie ſimpliciter & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii, ſola facti veritate inſpecta, aut aliàs iuxta caſuum exigentiam & prout tibi videbitur,etiam cum poteſtate citandi in eandem Curiam Romanam,& extra,etiã per ędictum publicum,conſtito ſummarie de non tuto acceſſu, ac inhibeñ. quibus & quotiens fuerit inhibendum, audiendas, cognoſcendas, decidendas, et fine debito terminandas committeñ. Et pari modo inter Auditores dicti Palatii noſtri,ſeu eorũ Locatenentes diſtribui,vt moris eſt,facieñ. et per ſignaturã nomine noſtro,videlicet, Placet Dño noſtro Papę. Sicut alii dictæ Vrbis Legati facere conſueuerunt,ac eiſdem Auditoribus et Locatenentibus, ſeu aliis quibuſcunq; prælatis,vel iudicibus tam in Ro. Curia quàm extra committendi, ſeu per te,vel alium,ſeu alios audiendi,cognoſcendi etiam ſummarie,ſimpliciter et de plano,ſine ſtrepitu et figura iudicii,vt præfertur,etiam reiteratione terminorum ex ſtylo Curiæ, ſeu natura cauſarum obſeruari conſuetorum,ac etiam illorum omiſſione illaſq; decidendi et terminandi,cauſaſq; ipſas quando tibi placuerit,ab illis quibus commiſſæ fuerint,tam in dicta Curia,quàm extra eam ad te aduocandi,et aliis committendi,et quaſcunque ſententias per te,ſeu etiam per alios iudices quoſcunque latas tam in Ro. Curia, quàm extra eam, etiam ſi in rem tranſiuerint iudicatam,executioni debitę demandandi,cum decreto literarum executorialiũ ſeu mandati executiui,etiam cum inuocatione brachii ſęculari,nullitates proceſſuum,actorũ, geſtorum,et ſentẽtiarũ tollendi,& finiendi,ac reſtitutionem in integrum aduerſus rem iudicatam,etiam ſi tres ſententiæ conformes latæ fuerint,etiam gratioſe concedendi, dictarũ cauſarum cognitionem,terminationem,& executionem ac curſum inſtantiarum, vel etiam fatalium ſuſpendendi,ac reſtitutionem ad illa concedeñ. Omniaq; & ſingula beneficia eccleſiaſtica,cum cura & ſinę cura,ſęcularia,& ordinum quorumcunque regularia,etiam ſi dignitates etiam maiores & principales fuerint,& ad illa conſueuerint, qui per electionem,aut aliũ modum aſſumi,inter limites tuæ legationis conſiſtentia,Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe,ac Lateraneñ. & beatæ Mariæ Maioris eccleſiarũ canonicatibus,& pręb endis,& illis quæ ad collationem alicuius ex venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus præfatis, reſpectu Epiſcopatuum titulorum ſuorũ presbyteralium,aut diaconorum, vel aliàs quocunq; modo pertinent,duntaxat exceptis. Ac quorumcunq; familiarium tuorum, continuorũ cõmenſalium, nunc & pro tempore exiſtentium, etiam ſi ab ipſa familiaritate receſſiſſent, & in quibuſcunque prouinciis, ſeu locis conſiſtant beneficia eccleſiaſtica, etiam ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter vel aliàs ex quauis cauſa etiam de neceſſitate exprimenda præterquàm familiaritatis noſtræ, aut quo ad ea, quæ ad diſpoſitionem tuam ratione eccleſiarum, vel beneficiorum tuorum, non pertinent, alicuius Cardinalis viuentis generaliter reſeruata, ſeu ex quauis generali reſeruatione affecta fuerint, cum illa per ceſſus,

vel deceſſus, aut alias quaſuis dimiſſiones illa nunc & pro tempore obtinentium etiam il lorum commendis ceſſantibus, vel vnionibus temporalibus diſſolutis, vel alias quocunque modo vacare contigerit, quibuſuis perſonis, de quibus tibi videbitur, etiam quæcunque, quotcunque, & qualiacunque beneficia eccleſiaſtica obtinentibus, & expectantibus. Necnon & ſi extra limites tuæ legationis beneficia aliqua vt ſupra qualificata, in ciuitatibus, dioecęſibus, & locis per duas dietas dictæ Vrbi propinquis vacauerint, etiam ſi, vt præmittitur, reſeruata fuerint, dummodo aliquod ipſorum beneficiorum reſeruatorum, præterquam ex familiaritate tua in dictis Ciuitatibus, & dioecęſibus vacantium huiuſmodi ſummam, ſeu valorem annuum ſecundum communem æſtimationem, Viginriquatuor florenorum auri de Camera non excedat, perſonis idoneis per te eligendis conferendi, & de illis etiam prouidendi, ſeu illa aliis beneficiis eccl. ad vitam vniendi, adnectendi, & incorporandi, veroſq; vltimarum vacationum modos etiam ſi ex illis quæuis generales reſeruationes, etiam in corpore iuris clauſæ reſultent, pro expreſſis habendi. Ac etiam in ipſa Vrbe quandiu ab ea abſentes fuerimus, in quoſcunq; curiales, & ipſam Curiā ſequentes, ſeu cortiſanos, & officiales quoſcunq; ipſius Curiæ noſtræ, & ipſoꝝ officioꝝ præſidentes cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, dummodo S. R. E. Cardinales non exiſtant, omnimodam iuriſdictionem exercen. eoſq; pro exceſſibus punien. & prout demereant ſeu deliquerint, á ſuorum officioꝝ exercitio ſuſpen. & prout iuſtitia ſuaſerit, eos eiſdem officiis ſuis priuandi & deſtituendi. Necnon etiam inter Comites, Barones, & milites, dominos temporales & nobiles, ac perſonas alias ſęculares & eccleſiaſticas, necnon Communitates, & vniuerſitates, ac populos, & omnes alios ſęculares diſcordes & differentes, Vrbis, terrarum, locorum, & diſtrictus prædictorum pacem, & concordiam facien. & inter eos treguas indicendi, ipſoſq; ad eas & ipſarū obſeruantiam quibuſcunq; pęnis, diſtrictionibus, ſententiis, & cenſuris prout tibi videbitur, compellen. concordes in vnitatis & charitatis vinculo confouendi, & confirmandi, rebelles, et delinquentes, ac eiuſdem Rom. Eccleſiæ hoſtes cenſuris, et pęnis tam eccleſiaſticis q̄ aliis etiam pecuniariis et corporis afflictiuis exercendi & corrigendi; et ad noſtram, et dictæ Romanæ Eccleſiæ vultatem reducen. Necnon cum tuis, et Quinque prælatorum ſe aſſerentiū familiaribus etiam continuis cōmenſalibus, et Decem, quos tu elegeris, perſonis aliis ad duo, et ſi nobiles vel graduati fuerint, ad tria ſeu cum diſpenſatis ad duo, ad tertium curata, dummodo inter illa non fuerint niſi duæ parrochiales eccleſiæ, ſeu alias inuicem incompatibilia ſęcularia, etiam ſi dignitates etiam maiores et principales, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia etiam curata, et electiua in cathedralibus etiā metropolitanis vel collegiatis eccleſiis parrochiales eccleſiæ, vel earum perpetuæ vicariæ fuerint, et ad duo alia etiam ſimilia ſimplicia, non tamen duos canonicatus, et præbendas ſub vno, et eodem tecto vnius et eiuſdem Eccleſiæ conſiſtentia, ſi eis et cuilibet eorum alias canonice conferantur, aut eligantur, præſententur, vel alias aſſumantur ad illa, et inſtituantur in eis inſimul ad vitam, cum poteſtate permutandi et commendæ cedendi totiens quotiens in titulum et commendam reſpectiue obtinendæ. Necnon ſuper ætate in decimo octauo diſpenſandi ſuper ætatis et natalium et defectibus ad vnum, et in vigeſimo ad duo, necnon ſuper natalium defectibus patientibus ad quęcunq;, quotcunq;, et qualiacunq; beneficia eccleſiaſtica, etiam ſi canonicatus et præbendæ in cathedralibus etiam Metropolitanis vel collegiatis eccleſiis et alias, vt præfertur, qualificata fuerint, et ad canonicatus, et pręebendas cathedralium in vndecimo, et aliarum collegiatarum in octauo ſuarum ætatum annis. Et de non promouendo ad ſeptennium, dummodo infra primum triennium dicti ſeptennii ad ſubdiaconatus ordinem ſe faciant promoueri, vel aliud breue tempus, prout tibi videbitur. Ac ē de promouendo ad ſacerdotium in vigeſimo tertio com ſęcularibus clericis, cum regularibus vero in vigeſimo ſecundo anno. Et de ſuſcipiendo clericatum, minores et ſacros etiam presbyteratus ordines in Curia Romana a quocunq; antiſtite et etiam extra eam, etiam extra tempora á iure ſtatuta in tribus tamen feſtiuis diebus diſpenſan. Necnō quibuſcunq; Cancellarię regulis, proceſſus, acta, et merita cauſarū, ac etiam præmiſſa omnia et ſingula cōcernentibus, dummodo alteri nō tollatur ius quęſitū. Ac ē iuri patronatus laicoꝝ, quo ad beneficia familiariū tuoꝝ, et alia in limitibus tuæ legationis vacantia, vel ex tunc vacatura, quę de illo ex conſuetudine vel priuilegio fuerint in totū, alioquin pro medietate patronorum eorundem derogandi. Et quaſcunque perſonas quibus literas tuas vigore præſentium conceſſeris, á quibuſcunq; excommunicationis, ſuſpenſionis,

& interdicti, aliiſq; eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pęnis à iure, vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet tunc etiam ob non paritionem rei iudicatæ aut alias in caſibus in regula deſuper ędita expreſſis innodati erunt, etiã ſi per annum & vltra in illis inſorduerint, ad effectum gratiarum ſuarum duntaxat conſequendum abſoluendi. Eorumq; omnia & ſingula beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, ſecularia, & ordinũ quorumcunq; regularia, quæ in titulum vel cõmendam, etiam ex quibuſuis conceſſionibus, ac diſpenſationibus Apoſtolicis tunc obtinebunt & expectabunt, ac in quibus, & ad quęuis ſibi quomodolibet competet, quæcunque, quotcunq;, & qualiacunq; fuerint, eorumq; fructuum, reddituum, & prouentuum veros annuos valores, ac huiuſmodi diſpenſationum tenores pro expreſſis habendi, necnon quaſcunq; conceſſiones. Si in euidentem vtilitatem ſuper alienationibus & arrendationibus perpetuis, ſeu temporalibus, etiam emphiteoticis quorumcunq; bonorum ſtabilium ad eccleſias, monaſteria, dignitates, & beneficia, ac loca alia eccleſiaſtica intra limites tuæ legationis conſiſtentia, cuiuſcunque valoris exiſtant. In aliis vero locis qualitercunq; remotis vſq; ad valorem Centum florenorum auri de Camera duntaxat ſpectantium, cum inſertione tamen literarum fe. re. Pauli Papę II prædeceſſoris noſtri, quæ incipit. Cum in omnibus iudiciis communiter vel diuiſim concedendi. Inſuper rebelles, & contradictores quoſlibet per amotiones, priuationes, depoſitiones, relegationes, & proſcriptiones perpetuas, vel temporales etiam ſenẽtialiter, prout ad ipſam Ro. Curiam pertinuerit, ſublato appellationis obſtaculo compeſcendi, omniaq; alia & ſingula ad honorem & ſtatum noſtri, & ipſius Ro. Eccleſiæ, & populorum cõmoditatem faciendi, gerendi, mandandi, ordinandi, diſponendi, & exequendi quæ neceſſaria quomodolibet & opportuna fore cognoueris, & quæ noſmet ipſi facere poſſemus. Ei nihilominus ſingulari doctrina, integritate, fidei conſtantia, iuſtitiæ & rectitudinis zelo, clara prouidentia, ac longa, conſumataq; Vrbis, & Curiæ prædictarum notitia in te euidentiſſime comprobatis, necnon maturitate conſilii per te in arduis & periculoſis noſtris & dictæ ſedis negotiis, fideli experientia teſtimonium perhibente præſtitiſti diligenter perſpectis, dignum cenſentes, vt te non minoribus prærogatiuis quàm prædeceſſores noſtri Romani Pontifices alios qui pro tempore fuerunt in dicta Vrbe Legatos, proſecuti ſunt, proſequamur, vltra ſupra dictas omnes & ſingulas alias facultates, quæ quibuſuis aliis dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus à tempore piæ me. Alexandri Papæ VI etiam prædeceſſoris noſtri in ipſa Vrbe deputatis Legatis per quaſcunq; literas tam ſub plumbo, quàm in forma breuis ſub quacunq; forma, & verborum expreſſione conceſſæ comperiuntur. Quarum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, eidem circunſpectioni tuæ, harum ſerie concedimus, tibiq; vt illis omnibus, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi illæ tibi ſpecialiter & expreſſe conceſſæ fuiſſent, vti, potiri, & gaudere libere & licite valeas indulgemus, decernentes illarum vigore per te, ſeu de mandato tuo, aliàs rite pro tempore geſta, & conceſſa, ac quæcunque, quæ inde ſequentur, valida & efficacia exiſtere, & ſuos effectus ſortiri debere, ſicq; per quoſcunque iudices quauis auctoritate fungentes, ſublata eis quauis aliter iudicandi & interpretãdi facultate & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum & inane quicquid ſecus ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Mandantes inſuper Gubernatori, Vicario eiuſdem Vrbis Auditori Cameræ, & Senatori, ac aliis officialibus quibuſcunq; in ipſa Vrbe præſentibus, necnon omnibus & ſingulis Baronibus, Domicellis, ſtipendiariis nobilibus, ciuibus, incolis, & habitatoribus, ac perſonis aliis Vrbis, Curiæ, diſtrictuum, & locorum prædictorum etiam forenſibus ibidem pro tempore degentibus, cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pęnis per te infligendis, vt tibi in omnibus pareant efficaciter & obediant, omni dilatione vel exceptione ceſſante. Nos enim facta, conceſſa, & acta ac geſta quæcunq; per te, necnõ proceſſus, ſententias, & pęnas, quas per te vigore præſentium promulgari contigerit, rata habebimus, & faciemus auctore domino vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari. Non obſtantibus priuilegiis, indulgentiis, tam Apoſtolicis, quàm aliis generalibus vel ſpecialibus ſub quacunq; forma & expreſſione verborum, cuicunque, cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut ordinum, etiam Ciſtercieñ. Cluniaceñ. Præmonſtrateñ. Gradimonteñ. Cartuſieñ. Vallisvmbroſę, Camalduleñ Humiliatorum, S. Benedicti & Auguſtini hoſp. Hieroſoly. S. Ioan. S. Marię Theutonicoꝝ, Calatraueñ. S. Spiritus in Saxia, S. Antonii,

ſeu quorumcunq; aliorum ordinum exiſtant, conceſſis, innouatis & confirmatis, necnon re colendæ me. Bonifacii Papę VIII, ſimiliter prædeceſſoris noſtri de vna, & in generali Concilio de duabus dietis ędita, necnon Lateraneñ, Pictauieñ. & generalis Conciliorum, necnõ de valore exprimendo, & de commiſſione facieñ. in vnionibus, & illarum confirmationibus, ac de inſordeſcentibus & cenſuris per tempus inibi expreſſum, & alias, ac de nõ expediendis literis executorialibus, & ſequeſtris niſi ſub plumbo, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon eccleſiarum, in quibus ſęcularia, & monaſteriorum, ac aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia huiuſmodi forſan fuerint, ſeu à quibus illa dependere contigerit, & ordinum quorum extiterint iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac aliis quibuſcunq; præmiſſis obuiantibus, quæ omnia & ſingula in literis per te ſuper eiſdem præmiſſis concedendis latiſſime exprimi poſſe volumus, præmiſſis ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis necnon quibuſuis aliis priuilegiis, literis & exemptionibus, eis ſub quibuſuis verborum formis & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis per nos & ſedem eandem conceſſis vel in poſterum concedendis, quorumcunq; tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcunq; totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quo ad hoc cuiquam nolumus ſuffragari. Volumus autem quòd in conceſſionibus, gratiis, & literis per te vigore præſentium faciendis, præſentes literæ nullatenus inſerantur, ſed abſque illarum inſertione perinde plenum effectum ſortiantur, ac ſi ipſæ præſentes de verbo ad verbum inſerentur. Tu igitur venerabilis frater, munus huiuſmodi deuota mente ſuſcipiens, te in illius executione ſic ſolicitum, ac verbo, ſermone, & opere ſtudioſum & diligentem exhibeas, quòd ex tuis laboribus, diuina fauente gratia, optati fructus ſuccedant, quos ſperamus. Tuq; per ſolicitudinem tuam præter æternæ retributionis premium merito poſſis apud nos, & ſedem prædictam commendari. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X I X, Kalendis Octobris, Pont. noſtri Anno V I.

Breue Reuerendiſſ. Vrbis Legati facultatis ſignandi commiſſiones iuſtitiæ.

CLEMENS PAPA VII.

VEnerabilis frater noſter ſalutem, & Apoſtolicã benedictionem. Cũ hodie nos, qui pro vniuerſali pace facilius componend., ad ciuitatem noſtram Bononieñ. vt cum chariſſimo in Chriſto filio noſtro Carolo Romanorum & Hiſpaniarum Rege catholico in Imperatorem electo, qui nuper ad Italiam venit, conueniamus, te virum vtique ſecundum cor noſtrum, virtutibus ſublimem, & multa prouidentia, magnaq; rerum experientia circunſpectum, in alma Vrbe noſtra, eiuſq; territoriis, & diſtrictu, ac locis adiacentibus, noſtrum, & Apoſtolicæ ſedis Legatum de latere, ac in ſpiritualibus & temporalibus Vicarium generalem ...eplacitum noſtrum, de fratrum noſtrorum cõſilio conſtituerimus, & deputauerimus, ...erſas facultates tibi conceſſerimus, prout in noſtris inde confectis literis plenius conti... Nos vt officium legationis huiuſmodi eo libentius & efficacius exequaris, quo per...eris ampliori facultate munitus, & huiuſmodi legatione, durante adminiſtratio iuſtitię ...ebito non retardetur, nec partes litigantes incommoda aliqua ſuſtineant, prouidere vo...circunſpectioni tuæ quaſcunq; commiſſiones cuiuſcunq; tenoris & continentię iuſti...uomodolibet concernentes, pro & in quibuſuis eccleſiaſticis beneficialibus, profanis...us, criminalibus, & mixtis, ac quibuſcunque aliis cuiuſcunq; qualitatis exiſtant, ac inter ...unq; perſonas eccleſiaſticas, & ſęculares quomodolibet motis, & mouendis cauſis, ſi il...icibus in Romana Curia, per hęc verba, videlicet, Placet domino noſtro Papę. ...o extra eam, pręterquam vbi nos fuerimus, dirigendę fuerint, per conceſſum in pręſ... domini noſtri Papę ſignandi, ac omnia & ſingula per ſignaturam iuſtitię concedi & ...itti ſolita concedendi et committendi, Necnon conſtitutionibus Bonifacii de vna, et ...ilii generalis de duabus, non tamen tribus dietis, ac aliis per ſignaturam iuſtitiæ deroga...is, ac etiam quibuſuis priuilegiis et indultis, tam curię cauſaꝝ Camerę Apoſt. generali ...ori, q̃ aliis ordinariis iudicibus dictæ Vrbis etiã p nos cõceſſis, & approbatis, ẽt ꝙ illis, ... ſignaturã manu noſtra et motu proprio cõceſſum derogari nõ poſſit, diſponentibus, ...tenus obſeruatis ſpecialiter et expreſſe derogãdi. Necnõ ſi neceſſariũ fore cõſpexeris,

vnum vel duos ſignaturæ iuſtitiæ duntaxat Referendarios, quos malueris, & adhoc vtiles, & idoneos eſſe cognoueris, qui commiſſiones iuſtitiæ huiuſmodi referendariæ, & in ſignatura per te facienda tibi aſſiſtere, ac illi intereſſe licite valeant, durante legatione tua tantum deputandi, & alia quæ S.R.E. Cardinales, qui hactenus ſignaturam iuſtitiæ habuerunt, facere & exercere potuerunt, & debuerunt, faciendi, & exercendi huiuſmodi tuæ legationis officio durante duntaxat, plenam & liberam harum ſerie facultatem concedimus. Decernentes cõmiſſionibus manu tua & vigore præſentium, de mandato noſtro, ac in præſentia tua ſignandis, necnõ derogationibus in eis concedeñ. in iudicio & extra, perinde ac ſi propria noſtra manu ſignatæ fuiſſent ſtari, ac indubitatam fidem adhiberi. Et ſic per quoſcunq; iudices quauis auctoritate fungentes, ſublata eis quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicare debere, ac irritum & inane quicquid ſecus contigerit attentari. Non obſtãtibus priuilegiis, & indultis, ac aliis præmiſſis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die prima Octobris M D X X I X. Pont. noſtri Anno Sexto. Euangeliſta.

A T E R G O.

Venerabili fratri Antonio Epiſcopo Portuenſi in alma Vrbe, ac eius diſtrictu & territorio, noſtro, & Apoſtolicæ ſedis Legato de latere.

De electione Romani Pontificis.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad futuram rei memoriam. Cum chariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Romanorum, & Hiſpaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus, intellexiſſet Turcarum tyrannum potentiſſimo exercitu ad denuo Regnum Hungariæ inuadendum & occupandum venire, cognoſcenſq; propterea nõ ſolum Regnum ipſum, ſed totam Rempublicam Chriſtianam in maximo verſari diſcrimine, ac deſiderans Ferdinando Regi Hungariæ fratri ſuo dulciſſimo, ipſiq; Reipublicæ Chriſtianæ opem ferre, prout ad eius officium, cum aduocatus Eccleſiæ exiſtat, pertinere cognoſcebat, omnibus ſuis regnis dimiſſis, quàm primum ad Italiam venit, offerens pacem illam, quã Ieſus Chriſtus in cęlum aſcendens ſuis reliquit diſcipulis, Regibus & Principibus Chriſtianis, ac Italiæ potentatibus, ſine qua eidem Turcarum tyranno reſiſti non poſſe cognoſcebat, & pro huiuſmodi vniuerſali pace facilius componenda, nuper nobis ſuis literis ſignificauit plurimum expedire, vt in ciuitate noſtra Bononiæ quàm celerius fieri poſſet, in ſimul conueniremus, vt totam Italiam tandem à tot calamitatibus liberaremus, illicq; pacem daremus, vt illa placata, illius potentatus ac barones vnitis animis & viribus, nõ ſolum dicto Turcarum tyranno reſiſti, ſed ipſe cum toto eius exercitu profligari poſſit. Nos eius pium & honeſtum deſiderium plurimum in domino cõmendantes, & ſi ex graui infirmate, qua tot mẽſibus detenti fuimus, conualuerimus, tamen priſtinas corporis vires adhuc non recuperauimus, occaſionem tamen rei bene gerendæ, & tam neceſſariũ boni omittere nolẽtes, cognoſcentes ad officium noſtrum pertinere pro ſalute gregis dominici nobis commiſſi, periculo vitæ nos exponere, & ad ciuitatem ipſam Bononñ. omni celeritate & mora ceſſante nos conferre, in alma tamen Vrbe noſtra cauſarum, & literarum Apoſtolicarũ audientiã relinquentes, ac relinquere declarantes ad effectum, vt ſi ante reditum noſtrum ad Vrbem ipſam nos ab hac luce migrare contingeret, in ipſa Vrbe, in qua audientiam memoratam relinquimus, & non in Ciuitate Bononiæ, ſeu alio loco, in quo tempore obitus noſtri. cum noſtra Curia reſideremus, electio Ro. Pontificis fieri debeat, niſi ipſa Vrbs, tunc interdicta, vel contra Eccleſiam Ro. in manifeſta rebellione perſiſteret, ſeu de impreſſione dubitaretur, ſicut aliàs ex cauſis tunc expreſſis, proximis annis circa electionem Pontificis in euentum obitus noſtri, ita & nunc etiam prouidere deſideramus & intendimus. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, matura deliberatione, & diligenti examine, et de eorundem conſilio, & vnanimi conſenſu, cauſarum & literarum Apoſtol. audientiam in ipſa Vrbe, poſt noſtrum ab ea diſceſſum remanere, ad effectum, vt ſi ante reditum noſtrum ad ipſam Vrbem, nos ab hac luce migrare contingeret, ibi & non alibi vbi nos mori contingant, electionem Ro. Pontificis celebrari debere, niſi Vrbs ipſa tunc interdicto ſubiaceret. vel eſſet aperte rebellis, aut inibi de impreſſione dubitaretur, vt præfertur. Super quo, maioris partis Cardinalium tunc ibidem exiſtentiũ deciſioni ſtari, & tunc in ciuitate Caſtellana,

ſeu Vrbeuetana, aut Peruſina, ſeruato ſcripturæ huiuſmodi ordine, fieri debere dummodo illæ eccleſiaſtico interdicto ſubiectæ ſeu rebelles non fuerint, vt præfertur. Ac per fęlicē re. Alexandrum III, Licet de euitanda. & Gregorium X in Lugdunē. Vbi periculum &, Ne Ro. incipientes, per Clementem V Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros in Viēneñ. Conciliis circa electionem eandem hactenus ęditas conſtitutiones, & alias extrauagantes in omnibus in eis contentis ſeruari, & in ſuo robore permanere debere volumus, atque decernimus, Nos enim electionem alib:, contra præſentium tenorem per eoſdem Cardinales factam, nullā & irritam fore, ipſoſq; Cardinales ad aliam electionem Rom. Pontificis ſeruata eorundem præſentium literarum forma procedere debere. & per eos contra præmiſſa nullatenus diſpenſari poſſe etiam decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, intentionis, voluntatis, & decreti infringrere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis dominicæ M D X X I X, Pridie nonas Octobris, Pontificatus noſtri Anno Sexto.

B. Motta.

De locationibus, penſionibus, & cenſibus domorum, vinearum, caſalium, aliarumq; pertinentiarum.

CLEMENS Papa VII, Venerabilis frater noſter ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum poſt huius Almæ Vrbis noſtræ miſerandam direptionem multæ lites, & differentiæ inter diuerſas vtriuſq; ſexus perſonas, etiam religioſas, ſuper locationibus, & cōductionibus caſalium, vinearum, domorum, aliarumq; pertinentiarum in ipſa Vrbe, eiuſq; diſtrictu conſiſtentium ſub certis pretiis, ac etiam ad longum tempus, ac cenſum perpetuum conceſſorum factis, coram diuerſis tribunalibus exortæ fuiſſent, conductoribus aſſerentibus ad ſolutionem penſionum, vel cenſuū, ob talem Vrbis incredibilem direptionem, & depopulationem, ac damna in ea illata non teneri, & ad ipſarum locationum obſeruationem cogi non poſſe, nec debere, locatoribus vero contrarium dicentibus. Nos, ne quies Vrbis propter præmiſſa hoc calamitoſo tempore turbaretur, ac lites & differentiæ ipſæ ſine tela iudiciaria, ac bono, & æquo deciderentur, & terminarentur, cauſas, & lites ipſas ſic exortas, & indeciſas pendentes, in ſtatu in quo reperiebantur, ad nos aduocātes, ad ipſas lites, & cauſas motas, & per nos aduocatas, ac mouendas, adhoc, vt ſummarie, & ēt extra iudicialiter, ſola facti veritate intellecta, & inſpecta, etiā nullo iuris ordine ſeruaro deciderentur, finirentur, componerentur, & terminarentur, dilectos filios Chriſtophorum Panicarolam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorem, & Antonium Gabrielem V.I.D. & Vincentium de Ruſticis, Ciues Romanos, iudices deputatos, nuncupatos, deſignauimus, & deinde poſt noſtrum ad dictam Vrbem reditum, vt cauſæ ipſæ facilius terminarentur, fraternitatem tuam tanquam conſumatæ doctrinæ, & in omnibus rebus agendis expertiſſimam in his ſuper intendentem pro dictarum cauſarum celeriori terminatione, & expeditione, viuæ vocis oraculo, eiſdem deputatis præfecimus, prout in variis reſcriptis noſtris, etiam in forma motus proprii, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, haberi volumus, plenius continetur. Et licet plures differentiæ de tuæ fraternitatis prudenti conſilio per præfatos deputatos determinatæ fuerint, tamen fraternitas tua ex rationibus in expeditione dictarum cauſarum de huiuſmodi tuo conſilio expeditarum adductis, experimento cognouitq; cauſæ, & differentiæ prædictæ ſine aliqua ęquitate decidi & terminari non poſſunt. Nos cōſiderantes propter huiuſmodi calamitates iuris rigorem relaxādum, & æquitatem rigori huiuſmodi præferendam, vt dictæ Vrbis habitatores in pace, & quiete viuere poſſint, & alii ad Vrbem ipſam libere veniendum inuitentur, & alliciantur, his & aliis rationibus per fraternitatem tuam etiam de eorundem deputatorum voluntate, & conſenſu nobis relatis, auctoritate Apoſtolica, per præſentes ſtatuimus, & decernimus locationes tam caſalium, quàm domorum, tam in Vrbe, quàm in eius diſtrictu conſiſtentium, ante Vrbis direptionem huiuſmodi, per quoſcunq;, tam clericos quàm laicos, etiam S.R.E. Cardinales, ac eccleſiarum capitula, & monaſteriorum conuentus, ac eccleſiarum parrochialium, & piorum locorum, etiam confraternitatum rectores, tam breue, quàm ad longum tempus pro quocunq; pretio, ſeu annua reſponſione etiam parte fructuum à die inuaſionis Vrbis factas reſolutas, & annullatas

fuiſſe, & eſſe, ac cenſeri debere, illorumq́ʒ, & illarum conductores ad illos ſeruandum cogi non poſſe, ipſiſq́ʒ non licere repetere, pro locatione eis facta per eos donata, nec melioramenta in bonis ſibi locatis facta, recuperare. Illos vero ex conductoribus præfatis, qui poſſeſſionem bonorum ſibi locatorũ, adhuc adepti non fuiſſent, tempus pro quo res locata fuit, ſi illa vti, & habere voluerint, expectare poſſe, ſine ſpe tamen recuperandi, donata per eos. Domorum vero locationes propter rationem diuerſitatis non reſcindendas, ſed penſiones conuentas ad Quadriennium, à die Cæſarei exercitus vltimi diſceſſus ab Vrbe inchoandum; duntaxat pro quarta parte diminuendas, idemq́ʒ in cenſibus ſeruandum eſſe, niſi inter partes ipſas aliter conuentum fuiſſet. Conductores autem locationibus ad longum tempus, ſeu in emphitheoſim conceſſionibus eis factis cedentes, ſeu cedere volentes, melioramenta, ſeu donatiua, aut mutua propterea locatoribus facta nullatenus repetere, ſed illà eorum, qui bona ipſa locauerant, eſſe debere. In annali autem locatione idem ſeruari debere, niſi inquilinus locationem ſibi factam continuare voluerit, quo caſu ad triennium duntaxat, quarta pars ſibi remitti deberet. & ita ſoluendo, ab ipſa domo expelli non poſſit, & præmiſſa in cauſarum, & litium determinationes, & deciſiones ſeruentur, niſi ex aliqua rationabili cauſa, ac rationis diuerſitate, & qualitate, ac paupertate perſonarum, & locationum forma, vel pro partium concordia eidem fraternitati tuæ viſum fuerit aliter faciendum, quod tuæ relinquimus conſcientiæ, & ſuper quibus tuam conſcientiam oneramus, ac præmiſſa omnia ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeruari volumus, atq́ʒ mandamus, per quoſcũq́ʒ iudices Romanæ Curiæ ordinarios, & delegatos, dictis deputatis, & ſuperius nominatis ſe à cognitione cauſarum huiuſmodi exonerantibus, vel aliàs impeditis, qui iudices pro tempore exiſtentes ad ſic ſeruandum, etiam per fraternitatem tuam, quandocunque tibi viſum fuerit, expedire, moneri, & induci valeant, ſententiaſq́ʒ, & determinationes in talibus per deputatos præfatos, de tuo tamen conſilio latas, & factas, ac ferendas, & faciendas ſeruari debere. & illis abſque reclamatione aliqua ſtari, ac ſi illæ per tres ſententias conformes in contradictorio iudicio latas terminatæ fuiſſent. Sicq́ʒ per quoſcunque, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & alios iudices ordinarios ipſius Vrbis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, iudicari, interpretari, & ſententiari debere, ſublata eis aliter interpretandi, ſententiandi, & iudicandi facultate. Irritum quoque & inane quicquid in contrarium attentari contigerit, decernimus. INSVPER, quia in Vrbis direptione huiuſmodi, tam Ciues Romani, quàm alii ipſius incolæ, & habitatores capti, & pro ſua liberatione taleam ſoluere promiſerunt, & pro illius ſolutione caſalia ſua pro minimo pretio libere vendere, ac cẽſus immoderatos perpetuos imponere, conſentire coacti fuerunt, quibus de opportuno remedio ſuccurrendum eſſe cenſentes, eidem fraternitati tuæ quærelas huiuſmodi audiendi, & ſi forſan coram aliis iudicibus Vrbis ad præſens penderent, illas ad te auocandi, ac diligẽter examinandi, habitaq́ʒ ratione huiuſmodi venditionum, & modis pretii, ſolutionis, ac temporis, & cauſarum, propter quas venditiones, & cenſuum impoſitiones factæ fuerunt reſtituto pretio, ſeu illo aucto, reſcindendi, & annullandi, & pretium emptoribus cum aliquo iuſto intereſſe reſtituendi, ſeu pretium augendi, & emptores ipſos ad augmentum pretii huiuſmodi eiſdem venditoribus perſoluendum iuris, opportunis remediis cogendi, & compellendi, & omnia alia in præmiſſis, & circa præmiſſa faciendi, & exequendi, licentiam, poteſtatem, & facultatem concedimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac inſtrumentis, pactis, & conuentionibus, necnõ renunciationibus, & obligationibus, etiam in forma Cameræ factis, quibus quo ad præmiſſa ſpecialiter, & expreſſe derogamus, illaq́ʒ nulli ſuffragari volumus, cæteriſq́ʒ contrariis quibuſcunq́ʒ. Datum Romæ apud ſanctũ Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die prima Ianuarii, M D X X I X, Pontificatus noſtri Anno Sexto.

Contra moratorias, ac dilationes quinquennales, quæ vulgo Cinquinæ dicuntur.

CLEMENS Papa VII, Cum ex multorum relatione (non ſine animi noſtri diſplicẽtia) acceperimus, quòd nonnulli Dei timore poſtpoſito, & ſuarum animarum, ac honoris proprii immemores, poſt magnum æs alienum contractum, & ſi bona ſufficientia pro ſatisfaciendis creditoribus habeant, tamen ad eos illudendos, ac laboribus, & expenſis defatigandos: Alii beneficium alternatiuum, ceſſionis videlicet bonorum, aut dilationis quinquen

nalis, alii diſcuſſionem bonorum, aut hæreditatis, etiam à ſede Apoſtolica impetrant. Quibus impetratis, ad expeditionem earundem minime incumbunt, & dictis gratiis ſe tutos cognoſcentes, & difficile reputantes, quòd vel creditores conueniant in eligendo, vel bonorũ, & hæreditatis diſcuſſio fiat, pauperes creditores eorum credito vel deludantur, vel adeo protrahantur, vt ipſi fame pereant, vel, vt ſæpius euenire ſolet, moriantur, & hæredes eorum, nõ ita de materia informati, à credito eorum pęnitus excludantur. Nos talibus inconuenientiis obuiare volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, tenore præſentium decernimus, & declaramus quòd quicunque beneficium alternatiuæ prædictum, aut diſcuſſionem bonorum, ſeu hæreditatis hactenus impetrarunt, à die publicationis præſentium, & qui in futurũ impetrabunt, à die eorum impetrationis computañ. niſi infra tres menſes, vſque ad ſententiã incluſiue, cauſam expediuerint, ſeu expediri fecerint, dictis gratiis, ſeu beneficiis, ipſo iure priuati exiſtant, & iudices eorum, quibus tales cauſas ventilare continget, ſiue ordinarii, ſiue delegati, etiam ſi ſint cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, aut S.R.E. Cardinales, ad totalem executionem contra ipſos debitores ad inſtantiam cuiuſlibet creditoris procedere poſſint, & debeant, perinde ac ſi talia beneficia ipſis debitoribus minime conceſſa fuiſſent, partibus alias iuſtitiam miniſtrando. Et nihilominus ſi ex aliqua rationabili cauſa iudicibus prædictis viſum fuerit, dictum terminum trium menſium prorogari debere, dictum terminum ad alium terminum ſibi beneuiſum, non tamen vltra alium menſem, & non amplius, prorogandi licentiam per præſentes concedimus, pariter & facultatem. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, iuribus etiam municipalibus, cæteriſq; in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcunque.

Placet D.N.Papæ. Et ita motu proprio mandat. A. Portuenſis.

De reformatione Notariorum Vrbis, ac moderatione mercedis eoꝝ.

CLEMENS Papa VII, Motu proprio, &c. Cum aliàs ad coercendam petulantiam, & rapinas Notariorum, & Subſtitutorum Vrbis, tam in Rota coram dilectis filiis Auditoribus ſacri Palatii Apoſtolici, quàm aliorum tribunalium S.R.E. Cardinalium, Gubernatoris, Vicarii Vrbis, Auditoris Cameræ, Commiſſariorum, varia, & diuerſa fuerint excogitata, & adhibita remedia, & prouiſiones per fe. re. prædeceſſores noſtros, & ſacrum Lateranenſe Concilium, quam nos, fueritq; ipſis, & ipſorum cuilibet data certa forma, norma, taxa, & reformatio, quas obſeruare tenerentur, etiam ſub cenſuris, & diuerſis aliis pęnis, & inhibitionibus, quas ne dum, vt tenebantur, obſeruarunt, ſed indies maiora grauamina, extorſiones, tranſgreſſiones, indifferenter, & impune committere non verentur, paſſimq; indebitas exactiones facere, regeſtra in forma copiarum conficere, tam in charta bibula, & mala ꝗ̃ in minori numero, & menſura verſuum, & ſyllabarum conſcribere, in teſtium examinatione diuerſimode peccare non erubeſcunt, nec timent, diuerſaq; alia grauamina partibus inferãt, regeſtra conficientes in cauſis ordinariis, & executiuis, in quibus regeſtra fieri non conſueuerunt, nec debent, ſed extractus, notas ſententiarum interlocutoriarum, vel ordinariarum ad inſtar commiſſariarum, & diffinitiuarum ſententiarum ad rigorem à partibus exigere audendo, & alia grauamina diuerſa inferre quotidie propter impunitatem magis audent, in graue pauperum, & Curialium litigantium damnum, & iacturam, ac diſpendia, necnon in noſtrum & Apoſtolicæ ſedis contemptum, & vilipendium, & contra animarum ſuarum ſalutem, prout ex dictorum Auditorum, & Cõmiſſariorum, ac Referendariorum, Aduocatorum, & Procuratorum Ro. Curiæ relatione, notorie conſtare cognouimus, ac ex relatione venerabilis fratris noſtri Ant. Epiſcopi Portueñ. Vrbis Legati, ad quem multæ querelæ ſuper his factæ fuerunt, & cui in receſſu noſtro ad ciuitatem Bonoñ. nuper de huiuſmodi tranſgreſſionibus, & exceſſibus reformandis, & corrigendis ſpecialem commiſſionem dedimus. Volentes ſuper his, prout tenemur, ex debito noſtri officii Paſtoralis opportune prouidere, & neceſſaria remedia, & prouiſiones adhibere, vt iſta inconuenientia tollantur, & ad debitam formam reducantur, vt ſaltem pęnarum formidine retrahantur à malo, quos Dei timor, nec animarum ſuarum ſalus non mouet, præſentium tenore ex certa noſtra ſcientia, & proprio motu ordinamus, decernimus, & mandamus dictos Notarios indifferenter in futurum, nulla excuſatione adhibita, ad obſeruantiam omnium reformationum factarum, præſertim ſacri Lateraneñ. Concilii, teneri, & aſtringi debere ſub incurſu pęnarum impoſitarum ab ipſis irremiſſibiliter

exigendarum impoſitarum, & cõminatarum, omni exceptione remota, quas exnunc innouamus, & ad priuationem officii, ſi ſemel reperti culpabiles iterũ delinquerint, extẽdimus, prout in capitulis inferius inſertis continetur, literis noſtris, priuilegiis, exemptionibus, cęteriſq; contrariis non obſtantibus quibuſcunq;, in quacunq; forma verboꝝ, & clauſularum facta, & cõceſſa reperiantur, quorum omnium tenores pro expreſſis haberi volumus. In primis decernimus, ordinamus, & declaramus, quòd officia Notariatus exerceantur per principales Notarios, qui ſint idonei & ſufficientes, & non per ſubſtitutos, niſi in caſibus permiſſis abſentiæ neceſſariæ, vel legitimi impedimenti. Et tunc deputentur idonei practici Notarii creati, & ſufficienter examinati, & reperti idonei, & per eorum auditorem approbati, pro quibus principales teneantur, ita ꝙ eis delinquentibus incurrant priuationem officii, ſi crimina ſint priuatione digna, in pęnam malæ electionis factæ per eos. Item ꝙ non poſſint, nec debeant officia Notariatus huiuſmodi dari in arrendam ſub certa ſumma annua, vel menſali, contra formam prohibitionis ſacri Conciliũ Lateranenſis, cum ex hoc infinita inconuenientia, & mala oriantur, ſed dentur dictis Subſtitutis cum conuentione, & pacto, quòd detracto ſalario conuenienti pro laboribus ſuis ſibi promiſſo, totum reſiduum de quo teneatur, fidelis computus detur patrono, & domino officiũ, ſiue magnum aut paruum fuerit lucrum, detracta ſemper Auditorum portione quolibet menſe, quæ ſemper ſalua eſſe intelligatur, & excepta. Item ꝙ arrendationes hactenus contra formam dicti Concilii factæ, in quacunque verboꝝ, vel contractuum forma, vel tenore factæ ſint de dictis notariatibus, exnunc ſint nullæ, & reuocatæ intelligantur, nec teneantur arrendatarii illas ſeruare, nec iuxta illorum formam Notatiis arrendatoribus in futurum vlterius reſpondere, ſed de eo, quod ſuppererit, deductis expenſis, prout ſupradictum eſt, & in poſterum non fiant, & factæ nullæ intelligantur, & irritæ. Item ꝙ in confectione regeſtrorum ſeruetur forma ſupra notata, & in notis ſententiarum, & rubricationis, ac examinis teſtium, & reperti culpabiles poſſint puniri dictis pęnis, & vlterius pro qualibet vice incidant in pęnam Quindecim ducatorum, applicañ. Fabricæ S. Petri, & ꝓ parte executoribus, & accuſatoribus, ad quam ſoluendam, etiam per Fiſcalem cogi, & aſtringi poſſint, & per alios ad hoc ſpecialiter deputandos. Item ꝙ in cauſis ordinariis, & executiuis, in quibus non debent fieri regeſtra, ſed extractus, non fiant regeſtra pro eis, & facta nõ ſoluantur, niſi ad inſtar extractuum, & non vltra ſub dicta pęna, & hoc habeat locum, tam in præſenti, quàm in futuro. Item dicti Notarii, vel Subſtituti non dent regeſtra procuratoribus, vel Subſtitutis, aut partibus, ſine expreſſa licentia Auditorum, nec copias de notis ſententiarum antequam ſubſcribantur per Auditores, & eis tradantur, ſub ſimili pęna, & regeſtra data de licentia Auditoris Notarius infra quindecim dies recuperare, & procurator ſub ſimili pęna reſtituere teneantur, ad quam ſoluendam cogi poſſint per Decanum Rotæ, vel Auditorem Cameræ, & alios eorum ordinarios. Item ſcribantur in charta bona, & non bibula, vel corrupta, & in litera legibili, & numero conuenienti, & præſcripto, linearum, & verſuum, & ſyllabarum, nec exigatur ab eis, niſi ad numerum ſoliorum, taxatum ſub ſimili pęna, iuxta formam dicti Lateranenſis Concilii, & reformationum, & non vltra. Item non poſſint facere conuentiones cum procuratoribus, vel ſollicitatoribus cauſarum de tota gratia foliorum, niſi in principalium vtilitatem, & eis ſcientibus ſub ſimili pęna, vt ſupra, exigenda. Item pauperibus, & aliis exemptis, & gratiatis, vel priuilegiatis, teneantur dare regeſtra, prout eſt ordinatum, pro paupere, & aliis perſonis priuilegiatis, & exemptis, ad quod cogi poſſint per eorum Auditores, vel Decanum Rotæ. Item teneantur admittere ad iuramentum paupertatis volentes iurare iuxta arbitrium Auditoris, & prout ipſi videbitur: aliqua contradictione non obſtante. Item ꝙ quilibet Notariorum coram diuerſis tribunalibus deputatorum ſeruare teneantur informationes factas, & iuxta illarum tenorem exigere à partibus ſalaria ſub ſimili pęna, & non vltra exigenda, vt ſupra. Item nec ſint ſollicitatores, vel procuratores cauſarum vertentium in Rota, nec poſſint ſcribere coram diuerſis dominis Auditoribus eodem tempore, exercendo officium Notariatus coram diuerſis Auditoribus, ſed vno ſint contenti. Item ꝙ ꝓ probabilibus non exigantur aliquæ pecuniæ, præterquàm in tempore expeditionis cauſarum pro delatione regeſtri ad Rotam, vel domum Auditorum, ſub pęna Decem ducatorum ſi contrafactum fuerit per aliquos ſubſtitutos, nec commiſſiones ſollicitent. Item ꝙ officia Notariorum debeant teneri in domo Auditoris, ſi ipſi Auditores voluerint, aliàs prope domum ipſius Auditoris, tum pro commoditate Auditoris, tum partium litigantium

cum ex longinquitate plura ſequantur inconuenientia. Item ꝙ nullus Notariorum, Subſtitutorum, aut Copiſtarum audeat dare citationes, inhibitiones, aut alia quęcunque acta extra officium ſine decreto vel mandato Auditoris, vel ſui iudicis ſub pęna falſi, taliter ſcribentes ſine Auditoris ſcientia. Item ꝙ teſtes non examinentur niſi per Notarios principales, vel ꝑ Subſtitutos, cum ex imperitia examinantium multotiens cauſæ periclitentur: nec cogantur partes ad electionem interpretum, ſi non eſt opus, & ſine decreto Auditoris. Item ꝙ Notarii, Subſtituti, vel Copiſtæ non copient reuocationes procuratorum, niſi à reuocantibus cõſtituantur alii acceptantes onus procurationis, ſub ſimili pęna Quindecim ducatorum. Item ꝙ omnia iura, & articuli bene collationentur antequam regeſtrum ad Auditorem, vel alium ſuum iudicem portetur, & in prima litera iurium ponantur collationata, vt Auditor poſſit eſſe ſecurus ꝙ iura ſtant, prout regeſtra fuerunt. Item ꝙ recognitiones iurium annotentur in fine iurium in margine, ad effectum, vt tollatur labor fruſtratorius iudici. Item ꝙ finita audientia regeſtra tranſportata ad Rotam, tranſportentur eadem die ad domum Auditoris, etiam ſine partis ſollicitatione, niſi fuerit pronunciatũ ſuper eo. Item regeſtro exiſtente apud iudicem, ſi aliquid venerit regeſtrandum, regeſtrum non leuetur de domo iudicis, ſed ſolum capiatur vltimus quinternus ad regeſtrum perficiendum. Item ꝙ tam de præinſertis cõmiſſionum, quàm de reiterationibus terminorum, niſi ſemel tantum pro qualibet parte non regiſtrandis, ac de omnibus aliis hic omiſſis ſeruentur diſpoſita in vltimo Lateranenſi Cõcilio & vbi Concilium non loqueretur, ſeruentur conſtitutiones Benedicti X I I, Gregorii X I, Ioannis XXII, ac Martini V, ſummorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum.

Placet D.N.Papę, & ita motu proprio mandat, A. Portuenſis.

Quod nulla Ciuitas, caſtrum, villa, locus, territorium, vel diſtrictus pro debito pecuniario eccleſiaſtico interdicto ſupponi poſſit.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuã rei memoriam. Licet ea, quæ per Ro. Pontificem pro Chriſtifidelium animarum ſalute quotidie facta fuerunt, plenam obtineant roboris firmitatem, nonnunquam tamen Ro. Pontifex illa libenter approbat, & concedit, vt eo firmius illibata perſiſtant, quo magis ſuo fuerint præſidio communita. Dudum ſi quidem fe. re. Bonifacius Papa VIII, prædeceſſor noſter libenter prouide attendens, ꝙ vt frequentius, quanuis non ſine cauſa, ſine culpa tamen multorum, interdicti ſententiæ proferuntur, quodq; erant nonnulli iudices nimis prompti ad proferendas eadem etiam in negotiis, ſiue cauſis, quæ interdum plus ex cupiditatis, quàm charitatis radice, perſpicuis indiciis procedere arguebantur, quòdq; interdicti tempore diuina organa ſuſpendebantur, & laudes, nec eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrabantur, vt ſolebant, tollebantur mortuis, ſiue minuebantur ſuffraggia, præſertim per oblationem frequentem hoſtiæ ſalutaris, adoleſcentes & paruuli participantes ratius ſacramenta minus inflammabantur, & ſoli dabãtur in fide, fidelium tepeſcebat deuotio, hæreſes pullulabant, & multiplicabantur pericula animarum, conſtitutionis ſuæ prouidit ædicto, vt nulla Prouincia, Ciuitas, caſtrum, villa, locus, territorium, vel diſtrictus, auctoritate ordinaria, vel delegata, ſupponeretur eccleſiaſtico interdicto pro pecuniario debito, vel cuiuſuis monetæ, vel pecuniæ, quacunq; occaſione, vel cauſa, ſeu quouis quæſito colore, pro eo maxime, ꝙ ipſorum Domini, Rectores, vel officiales, quocunq; nomine cenſerentur, aut incolæ, ſeu habitatores, aut ſingulares perſonæ ipſorum tunc ſtatutis, ſeu ſtatuendis, ordinatis, vel ordinandis terminis huiuſmodi debitum, ſeu quantitatem non ſoluiſſent, eatenus, aut inantea non perſoluerent, decernens extunc irritum, & inane ſi ſecus extitiſſet attentatum, vel contingeret attentari, illudq; reuocauit omnino. Nõ obſtantibus quibuſcunq; contractibus, obligationibus, pactis, conuentionibus, compoſitionibus, ſubmiſſionibus, fideiuſſionibus, conſenſibus, proceſſibus, & ſententiis tunc deſuper habitis, & habendis iuramentorum pęnarum ſpiritualium, & temporalium, ſeu mulctarum appoſitione, vel quacunque alia firmitate vallatis, niſi talis ſuppoſitio interdicti eatenus foret facta, vel inantea fieret, de Apoſtolicæ ſedis ſpeciali licentia, & expreſſa, per ipſius patentes literas apparente. Nos igitur cupientes, vt ea quæ pro animarum Chriſtifidelium ſalute per prædeceſſores noſtros, matura deliberatione ordinata, & facta fuerunt perpetuis futuris temporibus, firmius obſeruentur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac poteſtatis plenitudine, literas prædictas, & in eis contenta, auctoritate Apoſtolica, tenore pręſentium approbamus, & innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio cõmunimus, illaq; inuiolabiliter obſeruari debere

bere

bere decernimus, atque mandamus, ac potiori pro cautela, omnia in eis contenta de nouo facimus, & ordinamus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac obligationibus in forma Cameræ, necnon omnibus aliis, quæ præfatus prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Nulli ergo, &c. noſtræ approbationis, innouationis, communitionis, decreti, mandati, facti, & ordinationis infringere, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X X, Nono Kalendas Iunii, Pont. noſtri Anno Septimo.

Contra impetrantes capitulum Odoardus, & alia ſimilia.

CLEMENS Papa VII, Motu proprio, &c. Cum nuper ad amputandum cauillationes eorum, qui ad fraudandum creditores, & diutius prorogandum debita, alternatiuas, & diſcuſſiones bonorum à ſede Apoſtolica impetrauerint vt exinde ea longiſſimo tempore durante nullatenus ſoluere teneantur, Nos per Motum proprium manu venerabilis fratris noſtri Antonii de Monte Epiſcopi Portuenſis mandauerimus, vt hii qui talia impetrauerāt ex tunc qui vero talia in futurum impetrarent à die impetrationis huiuſmodi infra tres menſes cauſam expedire tenerentur, cum poteſtate dictis iudicibus attributa trimeſtre prædictum ſi eis videretur ad vnum menſem prorogandi, quibus elapſis & cauſa minime finita extunc iudex coram quo cauſa penderet ad exequutionem contra debitores, perinde ac ſi tales ceſſiones minime impetraſſent procedere debeant, aliaq; faciant, prout in dicto motu proprio, cuius tenorem haberi volumus pro inſerto, plenius continetur. Verum quia quod vna via prohibuimus, alia cauillosi debitores præfati conſequeñ. alii capitulum Odoardus, alii beneficium capituli Peruenit à prædicta ſede Apoſtolica impetrantes, quæ beneficia nullatenus expedire curant, in maximum pauperum creditorum damnum, animæ ſuæ periculum, ac ſcandalum plurimorum. Talibus igitur inconuenientiis prouidere volentes, dictumq; mandatum etiam ad prædicta beneficia ampliantes, & extendentes decernimus & mandamus quicunq; aliquod dictorum beneficiorum ſi capitulū Odoardus, & cap. Peruenit à nobis, ſeu ſede Apoſtolica hactenus impetrauerint, aut in poſterum impetrabunt, ex tunc, aut à die impetrationis reſpectiue infra tres menſes, cum poteſtate prorogādi ad alium menſem, iuxta, & ſecundum formam dicti prioris mandati cauſam ipſam omnino expediri facere teneantur. Quibus elapſis, & cauſa minime expedita iudex ad exequutionem contra debitores & bona eorum procedere teneatur conceſſioñ. obſtañ. ac aliis quæ in dicto mandato voluimus non obſtare, minime oſtantibus. Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

Anno Milleſimo Quingenteſimo, Trigeſimo, Indictione tertia, die vero vigeſima ſecunda Iunii, Pontificatus ſanctiſſ. in Chriſto patris Clementis, diuina prouidentia Papæ Septimi Anno Septimo, retroſcriptæ literæ publicatæ fuerunt, & affixæ in acie Campi Floræ, ac Cācellariæ Apoſtolicæ, necnon cauſarum Capitolii Reuerendiſſimorum patrum dominorū Gubernatoris, Auditoris Cameræ, ac Vicarii Vrbis dimiſſis copiis affixis per me Petrum Traſtelli Curſorem. Vianus de Bella Villa Magiſter Curſorum.

Extracta fuit præſens copia per me Petrum Fabri Rotæ Notarium, & coram Reuereñ. patre. D. Paulo Emilio Verallo Epiſcopo Caputaqueñ. vnius ex Palatii Apoſtolici cauſarum Auditoribus Locumtenente ſcribam, ex quodam regiſtro intitulato Poſuanieñ. Pſalteriæ in actis meis tranſportato, in quo apparet ſupra inſertus Motus proprius cum illius publicatione, vt ſupra regiſtratus, & facta cum eodem regiſtro debita auſcultatione cōcordat, prout atteſtor ego idē Notarius, atq; ſcriba in fidē huc inferius manu ꝓpria me ſubſcribēdo.

Ita eſt Petrus Fabri qui ſupra Rotæ Notarius atq; ſcriba manu propria in fidem ſubſcripſi.

Quòd filii Sacerdotum vllo pacto, aut quouis quæſito colore in beneficiis parentum ſuorum ſuccedere poſſint.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad canonum conditorem non eſt dubium pertinere, cum ſtatuta à ſe, vel prædeceſſoribus ſuis, ad animarū Chriſtifidelium ſalutem ædita, propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporum, malitia hominum ſuccreſcente magis indies dignoſcitur obeſſe, q̄ prodeſſe animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat, prouidere. Sane poſtquam fe. re. Alexander Papa III prædeceſſor noſter filios præſertim Sacerdotū in eccleſiis paternis ſuccedere prohibuerat, eaſq; nihilominus, media intercedente perſona, filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim Sacerdotes, vt

eccleſiis ſuis eorum filii potirentur ſatagentes, in Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi eccleſias ſuas, quas ad eorum peruenire filios geſtiebant, in fauorem perſonæ quæ eccleſias ipſas, etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignantium filios, ex fornicatione genitos, illico mox reſignare. Ipſiq; filii eccleſias ipſas, diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis Sacerdotibus reſignantibus geniti, patiebantur, etiam patrũ nomine expreſſo, obtenta conſequi hactenus conſueuerint, profecto pernitioſum ſemper, & abhominabile, ac in grauem diuinæ maieſtatis offenſam tendere, videlicet, ꝙ ipſi Presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non ſine turpitudine, ob inordinatum ſpurioꝝ filiorũ amorem detegere non erubeſcerent. Iudicauimus proptereaq; vbi tempus, quod omnia palam facit, & præſentium ratio quid in futurum cauendum ſit, admonet, merito admonemur, vt ad tollendum huiuſmodi abuſum neceſſarium arbitrati ſumus eiuſdem Alexandri prædeceſſoris canonem corrigere, potiuſq; talia cum tanto hominum ſcandalo tollerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione, de eorum conſilio & vnanimi conſenſu, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, ꝙ de cætero filii presbyterorũ ex fornicatione nati eccleſias cathedrales, etiam Metropolitanas, ac monaſteria, quibus eorum patres præfuerunt, ſeu illa, & illas dignitates, etiam maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia, etiam curata, & electiua, & alia quæcunq; beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſęcularia, & quorũuis ordinum regularia, quæ præsbyteri, & clerici, ac religioſi eorum patres in titulum, vel cõmendam, aut adminiſtrationem ad tempus, ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus. Et ſi quas diſpenſationes per non concedi contigerit, tanquam per præocupationem, & contra mentem noſtram conceſſas, eis nullatenus ſuffrari, taleſq; diſpenſationes noſtris volumus exulare temporibus, & ꝙ nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus. Non obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris, & aliis conſtitutionibus, & ordinationib. Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Volumus autem, ꝙ præſentium tranſumptis manu alicuius notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius prælati, vel perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c. ordinationis, ſtatuti, intentionis, indicationis, & voluntatis infringere, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X X, Tertio Nonas Iunii, Pont. noſtri Anno VII.

Contra impedientes executionem literarum Apoſtolicarum.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Romanus Pontifex, qui ſolet pro debito paſtoralis officii alios in ſua iuſtitia confouere, non debet ſuam, & Apoſtolicæ ſedis iuſtiam negligere, quare nos ad ea debemus ſolicite intendere, per quæ noſtra, & eiuſdem ſedis auctoritas conſeruetur, & quæ propterea Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris prouide proceſſiſſe comperimus, vt perpetuo firma, & illibata perſiſtant, libẽter Apoſtolico munimine roboramus, ac alias noſtræ prouiſionis remediũ adiicimus, prout in domino conſpicimus ſalubriter expedire. Sane licet olim bo. me. Vrbanus Papa V I, in ſua obedientia nuncupatus conceſſerit certis prælatis, vt in eorum Ciuitatibus, & diocęſibus executio literarum Apoſtolicarum fieri nõ poſſit, niſi literæ ipſæ eiſdem prælatis, aut eorum officialibus prius exhibitæ, & per eos approbatæ forent, & eorundem prælatorum officiales id in conſuetudinem deduxiſſent. Aliqui vero prætextu ſtatutorum Prouincialiũ, ſeu Synodaliũ etiã ſeruaſſent, ꝙ nullus literas Apoſt. hmõi exequi auderet, niſi poſtq̃ Prælati, ſeu officiales ipſi ꝑ ſuas literas, quas Vidimus, ſeu Placet nuncupabãt, mãdarẽt, & cõcederent, vt iudices in ipſis literis Apoſt. deputati, illas exequi poſſent. Tamen fe. re. Bonifacius Papa IX ẽt in ſua obedientia nuncupatus, prouide attendens ꝙ propter tales literas Vidimus, ſeu Placet nuncupatas, impetrantes Apoſtolici, ſæpe literarũ Apoſt. effectum conſequi nequiuerãt, cõceſſionem Vrbani hmõi, ac ſtatuta quæcunq; ſuper his facta reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac decreuit ꝙ iudices & executores quicunq; in lr̃is Apoſt. ꝓ tp̃e deputati, ẽt ſine licentia, vel cõſenſu quorumcunq; Prælatorum, vel ſuperiorũ, aut officialium eorundem, literas Apoſtolicas exequi poſſent, & deberent. Et ſucceſſiue fe. re. Martinus Papa V prædeceſſor noſter in Concilio Conſtantieñ. cõſiderans, ꝙ in exordiis peſtiferi, & antiquati ſciſmatis tunc per Dei gratiam extincti, ad tollendum ſcandala, quæ propter executionem

diuerſarũ literarũ, quæ ab his, qui pro Ro. Pontificibus in diuerſis obedientiis ſe gerebant, in nonnullis partibus oriebantur. ſupradictus Vrbanus in ſua obedientia quibuſdã Prælatis ſupradictã conceſſionem fecerat, & ꝙ poſtea ipſi Prælati, ſeu Officiales in conſuetudinem traxerant. Aliqui vero prætextu dictoꝝ ſtatutoꝝ prouincialiũ, ſeu ſynodaliũ ſeruabant, & ſeruari faciebant, ꝙ literas Apoſtolicas nullus exequi deberet, niſi poſtquam Prælati, ſeu officiales ipſi per ſuas literas, quas vidimimus, ſeu placet, vt præfertur, nuncupabant, mandarent, & concederent, ꝙ poſſint exequi per iudices in eis deputatos, propter quod executio literaꝝ Apoſt. plus debito plerunq; retardata fuerat, & ſæpe ipſæ literæ Apoſt. executione caruerant totaliter, in grauem iniuriam ſedis Apoſtolicæ, & enorme impetrantiũ præiudicium, & grauamen, cenſenſq; rationi congruum, vt ꝙ dictis ſciſmatis calamitas introduxerat, pacis tempore auferetur, cõceſſionem prædictam, & quæcunq; ſtatuta circa præmiſſa, quomodolibet facta, auctoritate Apoſtolica, dicto ſacro Concilio approbante reuocauit, caſſauit, & annullauit Ac voluit, & decreuit, ꝙ iudices, & executores quicunq; in literis Apoſt. deputati, & deputandi, & alii quicunq; necnon Notarii, & Tabelliones ſuper his requiſiti, & requirendi, abſq; huiuſmodi literis Vidimus, ſeu Placet nuncupatis, ac etiam licẽtia, vel aſſenſu quorumcunq; Prælatoꝝ, Patriarchali, aut alia quauis dignitate inſignitoꝝ, & locoꝝ Ordinariorũ, aut Officialium eorundem libere hmõi literas Apoſt. exequi deberent, atque poſſent. Ac eadem auctoritate decreuit, oẽs & ſingulas ſententias, quas prædicti Prælati, aut eoꝝ Officiales contra hmõi iudices, vel executores, ſeu impetrantes, propter executiones hmõi per eos faciẽdas inflixerant, & promulgauerant, irritas, & inanes, ac nullius exiſtere roboris, vel momenti. Necnon quæcunq;. qui contra præmiſſa aliqd attentare præſumeret, ab exercitio iuriſdictionis eccleſiaſticæ per tres menſes ſuſpenſum fore. Ac nouiſſime piæ me. Leo Papa X ẽt prædeceſſor noſter, cũ aliàs in publica ſignatura coram eo nõnullæ ſupplicationes propoſitæ fuiſſent, cõtinentes, ꝙ in Toletañ. & Cartagineñ. eccleſiis, ſub colore falſitatibus obuiandis conditæ fuerant conſtitutiones ſynodales, quibus caueri dicebatur, vt Tabelliones, & Notarii, ẽt à partibus requiſiti, literas Apoſt. nullatenus recipere poſſent, niſi illæ prius per Archiepiſcopum Toletañ. & Epũm Cartagineñ. pro tpe exiſtentes, aut eoꝝ Officiales examinatæ forẽt, & ab eodem Leone prædeceſſore earundem cõſtitutionũ cõfirmatio peteretur, petitionem hmõi vti ratione carentem (cũ Ro. Pontificis geſta ꝑ inferiores, & ſibi ſubditos, ſine eius ſpeciali licentia examinari non deberent) indecens, & abſurdũ, quinimmo temerariũ fore cẽſens, ꝙ aliquis, quauis occaſione, literas Apoſt. ſine Ro. Pontificis ſpeciali cõmiſſione examinare velle præſumeret. Ac ſupplicationes ipſas, prout merito reiiciendæ erant, reiecit, & coram eo lacerari fecit. Ac ſuper his tale remediũ adhibere volens, vt aliis in poſterũ cõmittendi ſimilia additus præcluderetᷣ, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſt. poteſtatis plenitudine, literas dicti Bonifacii approbauit, & innouauit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illaſq; inuiolabiliter obſeruari debere decreuit. Necnõ quaſcunq; cõſtitutiones ſynodales, tã in dictis Toletañ. & Cartagineñ. q̃ quibuſuis aliis eccleſiis ꝑ vniuerſum orbẽ conſtitutis ſuꝑ his factis, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtate prædictis caſſauit, & annullauit. Ac ſtatuit, & ordinauit, ꝙ iudices, & executores in literis Apoſt. pro tpe deputati, ac Notarii, & Tabelliones ſuper his requiſiti ipſas literas Apoſt. ſine alicuius perſonæ, cuiuſcunq; eccleſiaſticę, vel mundanæ dignitatis eſſet licentia, vel cõſenſu, exequi poſſint, & deberent. Et inſuper vniuerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, & aliis Prælatis, & perſonis eccleſiaſticis, necnõ cõmunitatibus ciuitatũ, & vniuerſitatibus caſtroꝝ, oppidoꝝ, terrarũ, & locoꝝ, ſub interdicti, ſingularibus'ue perſonis eoꝝ, ẽt ſęcularibus, ſub excõis, & anathematis pęnis, quas eo ipſo ſi contrafeciſſent, abſque alia declaratione incurrerent, & à quibus nonniſi ab eodem Leone prædeceſſore, vel ſucceſſoribus ſuis, canonice intrantibus, præterq̃ in mortis articulo cõſtitutæ, & debita ſatisfactione ꝑmiſſa abſolui, & interdicti hmõi relaxationẽ obtinere poſſent, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandauit, ne iudices, & executores literarum Apoſtolicarum, ac Notarios, & Tabelliones ſuper his requiſitos quominus literas Apoſtolicas huiuſmodi exequi poſſent, quoquo modo impedire præſumerent, ac eos, qui executionem literarum huiuſmodi impedirent, ſeu impedientibus auxilium, vel fauorem, quouis modo directe, vel indirecte, publice, vel occulte, præſtare præſumerent, etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Primatiali, Epiſcopali, vel quauis alia eccleſiaſtica, vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia pręfulgeant dignitate eidem

excōis,& anathematis ſententia,à qua non niſi,vt præfertur, abſolui poſſent,ſubiacere,ac Ci
uitates,terras,caſtra,oppida,& loca prædicta, ad quæ inobedientes, & contrafacientes decli
nare, & in quibus moram trahere contingeret,eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto, tandiu fir
miter obſeruando,donec compuncti corde interdicti hmōi relaxationem,debita ſatisfactio
ne præmiſſa,meruerint obtinere.motu,ſciētia,auctoritate,& poteſtatis plenitudine ſimilibus
decreuit. Necnō ſub dictis pęnis etiā mandauit illis,in quoꝝ libris cōſtitutiones ſynodales,&
prouinciales hmōi deſcriptæ reperirentur,vt eas ita deleri, & caſſari facerent,vt amplius legi
non poſſent,prout in ſingulis dictoꝝ prædeceſſoꝝ deſuper cōfectis literis plenius cōtinetur.
Cum aūt nobis ſumme cordi ſit conatibus iſtoꝝ,qui executionem literarum,& mandatorum
Apoſtolicoꝝ ſic impediūt,omnibus,quibus cū Deo poſſumus,modis,viis, & mediis obuiare,
quanuis enim de præſenti ſint alia turbulētiſſima,& deploranda tempora,& in nōnullis par
tibus damnatiſſimæ hæreſes pullulent,tamen his temerariis præſumptionibus duximus ne
ceſſario obuiandū. Nos igitur,qui ſumus, licet immeriti, diuina prouidentia vnicus ſponſus
Eccl'æ ſponſæ noſtræ,& non debemus noſtrā,& ipſius ſpōſæ noſtræ iuſtitiā negligere, qui
alios in ſua iuſtitia cōfouemus,inducti eiſdem rationibus, quibus præfatus Martinus præde
ceſſor cum ſacro Concilio prędicto motus fuit,Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac de no
ſtra matura deliberatione, & de ſimili poteſtatis plenitudine, ſingulas Bonifacii, Martini,&
Leonis prædeceſſoꝝ literas huiuſmodi,ac omnia & ſingula in eis contenta,auctoritate Apo
ſtolica, tenore præſentiū approbamus,& innouamus, plenamqꝫ roboris firmitatē obtinere,
ac perpetuo inconcuſſe & inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Necnon quaſcunqꝫ
cōſtitutiones prouinciales,& ſynodales de nō exequendo literas Apoſt. ſine placito ordina
rioꝝ locoꝝ,& niſi ipſæ literæ ſint prius per eoſdem Ordinarios,ſeu eoꝝ Officiales,aut Sigilli
feros,vel cōmiſſarios viſæ,& admiſſæ in ſupradictis, & quibuſuis aliis eccleſiis, ac Ciuitatibus
diocęſibus,& prouinciis per totum orbem terrarū cōſtitutis, vt præfertur, æditas, & factas,
ac quomodolibet, etiam ſub dicto colore obuiandi falſitatibus,& fraudibus innouatas,motu
ſcientia,auctoritate,& poteſtatis plenitudine prędictis,caſſamus,& annullamus,ac ex quibuſ
cunqꝫ libris vbi deſcriptæ reperiuntur, pęnitus caſſari, & deleri.ſub dictis pęnis mandamus.
Necnō de nouo ſtatuimus,& ordinamus, ꝙ iudices,& executores in literis Apoſt. pro tem
pore deputati,ac Notarii,& Tabelliones ſuper his requiſiti,ipſas l'ras Apoſt. libere,& ſine ali
cuius perſonæ cuiuſcunqꝫ eccleſiaſticæ,vel mundanæ dignitatis fuerit,licentia, vel conſenſu
exequi poſſint,& debeāt. Et nihilominus vniuerſis Patriarchis. Archiepīs, Primatibus,Epīs
locoꝝ ordinariis,eoꝝ Officialibus,Sigilliferis,et cōmiſſariis,ac aliis perſonis ,tam eccleſiaſticis
q̃ ſæcularibus,quauis auctoritate fulgentibus.Necnō cōmunitatibus Ciuitatū,et vniuerſitati
bus caſtroꝝ,oppidoꝝ,terrarū,et locoꝝ,in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excōis,et anathe
matis pęna in eoꝝ ſingulos,quā ſi cōtrafecerint,eo ipſo,ēt abſqꝫ alia declaratione deſuper fa
cienda,incurrant,à qua nōniſi ꝑ nos,aut ſucceſſores noſtros canonice intrātes,etiā prætextu
quorumcunqꝫ priuilegioꝝ Apoſt.eis,ēt per nos qūolibet conceſſoꝝ,aut innouatoꝝ,quæ eis
quo ad hoc nullatenus ſuffragari volumus, præterq̃ in mortis articulo cōſtituti, et debita ſa
tisfactione præuia,abſolui poſſint,diſtricte præcipiendo mādamus,ne iudices,et executores
literaꝝ Apoſt. ac Notarios, et Tabelliones ſuper his ꝓ tempore requiſitos,quominus literas
Apoſt. hmōi libere,et abſqꝫ eoꝝ placito,licentia,et cōſenſu exequant̄, quouis modo impedi
ri præſumant.Nos enim oēs illos,qui executionē literarū ipſaꝝ Apoſt. impediuerit,ſeu impe
dientibus auxiliū,conſiliū,vel fauorem,directe,vel indirecte,publice vel occulte, aut quouis
quæſito colore præſumpſerint,ēt ſi Patriarchali,Archiepiſ. Primatiali,Epiſcopali, et quauis
alia eccleſiaſtica,vel mūdana, ēt Imperiali,Regali,Reginali,Ducali,vel alia dignitate præful
geant ꝑ alias noſtras literas in die Cęnæ domini publice lectas excōmunicauimus,et anathe
matizauimus,ꝓut ēt tenore præſentiū eos eidē excōis,et anathematis ſententiæ,à qua nō niſi
vt præferē,abſolui poſſint,ſubiacere,ac Ciuitates,terras,caſtra,oppida,et loca,in quibus dicti
inobedientes,et cōtrafacientes manſerint,et ad quæ eos declinare cōtigerit, eccleſiaſtico ſup
poſita eſſe interdicto,tandiu firmiter obſeruando donec ad cor reuerſi interdicti hmōi re
laxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint à nobis,aut dictis ſucceſſoribus noſtris
obtinere. Necnon omnes, et ſingulas ſententias, cenſuras, et poenas, quas dicti ordinarii,
aūt eorum officiales contra huiuſmodi iudices, & executores literarum Apoſtolicarum, aut
illas impetrantes, ſeu Notarios,& Tabelliones propter executiones per eos factas, vel facien

das inflixerunt,& promulgarunt,aut in futurum quomodolibet infligent,aut promulgabũt, irritas,& inanes,ac nullius roboris,vel momenti exiſtere,eiſdem motu,ſcientia,auctoritate,& poteſtatis plenitudine decernimus,& declaramus. Quo circa dilecto filio Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori auctoritate,& tenore prædictis, motu ſimili cõmittimus,& mandamus,vt ſi,& quando,ac quotiens de cætero ad eius notitiã per delationem partis,cuius intereſt,vel Fiſci noſtri, ſeu famam publicam, aut aliàs quouis modo deducatur dictos Ordinarios,ſeu eorum Officiales,Sigilliferos,& Cõmiſſarios,aut quoſuis alios, ſeu aliorꝫ aliquem dictis conſtitutionibus,vt præfertur, caſſatis,& annullatis,adhuc pertinaciter vti, & illas ex eorum libris non deleuiſſe, ſeu ipſos iudices,& executores literarum Apoſtolicarum, ac Notarios, & Tabelliones ſuper his requiſitos quominus eaſdem literas Apoſtolicas libere & abſque eorum placito, viſione,vel admiſſione exequantur, quoquo modo, impediant, ſeu impedientibus præmiſſo, aut alios quouis modo auxilium, conſilium, vel fauorem præſtent, habitis, & receptis prius per eum deſuper aliquibus probationibus ad inſtantiam partis,vel Fiſci,vel etiam ex mero officio,etiam ſummarie,& extraiudicialiter,quantum ſibi ſufficere videbitur,eoſdem Ordinarios, eorũ Officiales,& Sigilliferos, & Cõmiſſarios,ac quoſuis alios in præmiſſis culpabiles, & eorum ſingulos,etiam nominatim,& in ſpecie,ad inſtantiam partis,vel Fiſci prædictorum,vel etiam ex ſuo mero officio, prout ſibi videbitur magis expedire,vigore præſentium peremptorie moneat,& requirat,ac moneri,& requiri faciat,etiam ꝑ edictum publicum in locis affigendum publicis,& partibus illis vicinis, de quibus ſit veriſimilis coniectura, quòd ad ipſorum monitorꝫ notitiam peruenire valeat,ad comparendũ legitime coram eo,infra terminum arbitrio ſuo eis præfigendũ per ſe,vel procuratores idoneos, & ſi ſibi videbitur,quoad Officiales,& Sigilliferos, ac Commiſſarios,& alios inferiores,etiam perſonaliter, & non per procuratorem, ſub priuationis omnium, & ſingulorum beneficiorum,& officiorꝫ eccleſiaſticorꝫ per nos obtentorũ,& ad illa, & quæuis alia obtinenda,& eorũ officia, & alios quoſcunqꝫ actus legitimos exercendum inhabilitatis pęnis eo ipſo,ſi non paruerint,incurrendis,& ſe de præmiſſis legitime excuſandum,& quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Cõmiſſarios,aliter quàm ꝙ iuſſu dominorum ſuorum id fecerint,cum hoc caſu teneãtur nobis tanquam maiori poteſtati obedire,non autem eorum dominis tanquam maiori poteſtati nobis ſubiectæ, quo quidem termino elapſo, & dictis monitis, modo præmiſſo non comparentibus,vel etiam comparentibus,ſed ſe non ſufficienter,vel minus legitime excuſantibus, eos omnes,& ſingulos,etiam nominatim,& in ſpecie,quacunqꝫ appellatione,vel exceptione remota, pro excõmmunicatis, & anthematizatis, ac Ciuitates, caſtra, oppida, & loca in quibus manſerint,& ad quæ eos declinare contigerit,ſimiliter nominatim,& in ſpecie pro interdictis vbiqꝫ locorũ publicari,& denunciari faciat,ipſoſqꝫ Officiales.Sigilliferos,& Commiſſarios,ac alios inferiores,dictam priuationis pęnam damnabiliter incidiſſe,& eorum beneficia,& officia tanq̃ ꝑ priuationem hmõi,tam de iure,q̃ de facto vere vacãtia à nobis,& dicta ſede duntaxat libere impetrari poſſe,ac eos ad illa,et quæuis alia beneficia.et officia,eccl. obtinẽda,ac eorꝫ officia& quoſcunqꝫ alios actus legimos exercendũ pęnitus inhabiles ꝑpetuo fore,aũctenſa declaret.literaſqꝫ deſuper neceſſarias,& opportunas ſuo ſub ſigillo quibuſuis petentibus det,& cõcedat.Nõ obſtan.ꝑmiſſis,ac cõſtitutionibus& ordinationib.Apoſt.necnon omnibus illis,quæ Bonifac.Martinus,ac Leo ꝑdeceſſores ꝑfati in dictis ſuis lr̃is voluerũt nõ obſtare,cõtrariis quibuſcunqꝫ. Aut ſi aliq̃bus cõmuniter,vel diuiſim ab eadẽ ſit ſede indultũ,ꝙ interdici,ſuſpẽdi,vel excõmunicari,aut eorꝫ loca eccleſiaſtico interdicto ſupponi nõ poſſint ꝑ lr̃as Apoſt. nõ facientes plenã & expreſſam, ac de verbo ad verbũ de indulto hmõi mentionẽ.Quodquidẽ indultũ decernimus eis quacunqꝫ auctoritate muniti ſint, cõtra præmiſſa in aliquo ſuffragari nõ poſſe,quominus ipſi hmõi ſententiis,& pęnis ſubiaceant.& dicta loca eccleſiaſtico interdicto ſuppoſita exiſtant. Vt aũt præſentes literæ ad omniũ notitiã reducantur,volumus,& mãdamus eas in Cancellaria Apoſt. publicari,& in Quinterno eiuſdẽ Cãcellariæ deſcribi,& præfatũ Auditorem lapſis duobus menſibus poſt publicatione hmõi,ad illarũ executionẽ modo pręmiſſo procedere poſſe decernimus & declaramus.Nulli ergo,&c. approbationis,innouationis,caſſationis,annullationis, ſtatuti,ordinationis,declarationis,voluntatis,mandatorꝫ,& decretorꝫ infringere,&c.Si quis aũt,&c. Dat.Romæ apud S.Petrũ,anno incarnationis Dñicæ M D X X X I I I. Quarto Kalen. Ianuarii. Pont.nr̃i Anno X.

Lecta x Ianuarii. B. Motta.

Contra ordinarios, ac alios impedientes collationes,& prouiſiones beneficiorũ à ſede Apoſtolica emanatas in natione Germaniæ.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Admonet nos incumbentis nobis paſtoralis officii cura, vt non ſolum nobis, ſed etiam cunctorũ Chriſtifidelium,& præſertim eccleſiaſticarum perſonarum profectibus diligenter intenti illorum occurramus diſpendiis,& quæ in ſcuiuſcç ipſorum præiudicium ſiue noxam quauis ex auctoritate prodiiſſe comperimus,ſalubriter reformemus. Sane dudum ad noſtram peruenit notitiam,qualiter nonnulli Archiepiſcopi,& Epiſcopi,ac eccleſiarum prælati, nonnulli etiã Principes,& domini temporales inclitæ nationis Germanicæ,poſt miſerabilem Vrbis direptionem collationes,& diſpoſitiones beneficiorum eccleſiaſticorũ nobis,& ſedi Apoſtolicæ ex virtute Concordatorum inter ſedem, & nationem præfatas reſeruatorum temere vſurpare præſumpſerunt,ac collationes,& diſpoſitiones noſtras,& dictæ ſedis de illis factas admittere contempſerunt,nedum in noſtrum,& ipſius ſedis vilipendium, ſed etiam in iurium noſtrorũ & eiuſdem ſedis, ac illorum quibus de ipſis beneficiis prouidimus, aut in quorum fauorem alias diſpoſuimus, ſeu prouideri & diſponi mandauimus,graue præiudicium. Et quanuis cõtra præſumptores & contemptores huiuſmodi in bulla, quæ quotannis in die Cęnæ domini de more lecta fuit,declarauerimus, & proteſtati fuerimus, quòd in præmiſſis, & aliis quibuſcunq; iuribus dictæ ſedi,& S.R.E. vndecunq; & quomodocunq; quæſitis, ſeu quæ rẽdis per quoſcunq; actus contrarios,aut quomodolibet præiudicantes,tacitos vel expreſſos à nobis,vel ab eadem ſede quomodolibet factos vel faciendos, aut quemcunq; temporis fluxum vel patientiam,vel tolerantiam noſtram,nobis aut eidem ſedi nullatenus præiudicari debere, aut quomodolibet poſſe: tamen,ſicut non ſine animi noſtri męrore, intelleximus, nonnulli ex Archiepiſcopis,Epiſcopis,Prælatis,Principibus,& dominis prædictis, adhuc à præmiſſis deſiſtere non curarunt,nec de præſenti curant,quinimmo,quod deterius eſt,ne prouiſiones Apoſtolicæ admittantur,per ſua mandata,etiam pęnalia prohibere nõ verentur,in animarũ ſuarũ graue periculum, & aliorũ prælatorum,ac Principum catholicorũ dictæ nationis perniitioſum exemplum,& ſcandalũ plurimorũ, Nos igitur,qui à dictis Concordatis,quæ olim Ro.Eccleſiæ,& dictæ nationis nominibus,pro ipſius Eccleſiæ vnione,ac pace,& tranquillitate inter Eccleſiam & nationem prædictas,perpetuo ſolidandis, & conſeruandis laudata,cõcluſa,& accepta fuerunt,nullatenus recedere intendimus,ne dicti præſumptores,& contemptores,aut per eos in dictis beneficiis intenſi ex huiuſmodi temeraria præſumptione gloriari valeant, ne'ue ipſi intenſi, ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis quibus de beneficiis prædictis,per nos aut dictam ſedem, ſeu eius auctoritatem prouiſum extitit, & in futurum prouidebitur per alicuius temporis fluxum,ſeu aliquam patientiam, vel tolerantiã præiudiciũ fiat,aut factũ cenſeatur,ex paſtoralis officii debito prouidere volentes, ac Concordatis prædictis firmiter inhærentes Motu proprio, & ex noſtra matura deliberatione, ac certa ſcientia,auctoritate Apoſtolica, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,tenore præſentium,declaramus prætenſas collationes, & alias diſpoſitiones de quibuſcunq; beneficiis eccleſiaſticis cũ cura,& ſine cura,nobis & dictæ ſedi,vt præfertur, reſeruatis,per Archiepiſcopos,Epiſcopos,prælatos,ac ſęculares Principes,& dominos quoſcunq; dictę nationis ſeu ad eorum præſentationem,vel nominationem,etiam per ordinarios ipſorum beneficiorum collatores à tempore dictæ direptionis citra contra tenorem,& formam dictorum Concordatorum,quomodolibet factas,& in poſterum faciendas,perſonis, quibus,aut in quarum fauorem factæ ſunt,aut in poſterum fient, niſi ſint per nos,aut noſtra,vel dictæ ſedis auctoritate approbatæ,nullum titulum,vel colorem ipſa beneficia poſſidendi tribuiſſe, aut in futurum tribuere, ſed illos pro malefidei poſſeſſoribus, & mere intruſis ab omnibus haberi,& cẽſeri, ac fructus per eos ex beneficiis huiuſmodi perceptos & percipiendos, nullo vnquã tempore ſuos facere, ſed ad illorum reſtitutionem in vtroq; foro efficaciter obligatos eſſe, & ad illorum reſtitutionem,ad eorum quorum intereſt, ſeu etiam fiſci noſtri inſtantiam, omnibus viis iuris,& remediis compelli poſſe & debere,& eos nullo vnquam tempore beneficio regularum de Annali,& Triennali pacifico poſſeſſore gaudere potuiſſe,aut poſſe. Illis vero quibus eadem beneficia,per nos,aut auctoritate noſtra,vel dictæ ſedis tenore & forma Concordatorum huiuſmodi ſeruatis collata,ſeu cõmendata ſunt,aut in futurum conferentur,vel cõmendabuntur,necnon eccleſiis & locis eccleſiaſticis,ac collegiis,quibus perpetuo,vel ad tem

pus, eadem auctoritate vnita ſunt, aut in poſterum vnientur, ac omnibus illis qui in executione literarum Apoſtolicarum eis conceſſarum per conſtitutiones, ſeu mandata Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prelatorum, Principum, vel dominorum prædictorum, hactenus quomodolibet impediti fuerunt, aut in poſterum impedientur, dictas regulas, & quemcunque temporis fluxum ſeu patientiam, vel tolerantiam minime obſtare debere, quominus contra dictos intruſos, & intrudendos quocunque tempore iudicialiter experiri valeant. Decernẽtes ſic per quoſcunque Iudices, & Cõmiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores ſententiari, interpretari, & iudicari debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter ſententiandi, interpretandi, & iudicandi facultate, & poteſtate, ac irritũ & inane ſi ſecus ſuper hiis ab eis, vel quibuſuis aliis quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attemptatum forſan eſt hactenus, aut in poſterum contigerit attemptari. Non obſtantibus regulis & aliis præmiſſis, aliiſque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Vt autem præmiſſa ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus præſentes in Cancellaria Apoſtolica more ſolito publicari, & in quinterno eiuſdem Cancellariæ deſcribi. Præterea quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca, in quibus de eis forſitan fides facienda foret deferre, eadem Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd ipſarum tranſumptis, manu alicuius notarii publici inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ eccleſiaſticæ in dignitate conſtitutæ munitis, ea prorſus in iudicio, & extra, & aliàs vbilibet fides indubitata adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c. declarationis, decreti, & voluntatis infringere, &c. Si quis autem, &c. Dat. Romæ apud S. Petrũ, anno incarnationis Dominicæ M D X X X I I I I. Kalen. Iulii, Pont. noſtri Anno X I. Bloſius.

Lecta, & publicata die 13. Iunii M D X X X I I I I.

BANDO ET REFORMATIONE DELLE DONNE ROMANE.

Bando circa alla reformatione de l'habito, & pompa Nozziale delli Romani.

VEdendoſi al preſente nella città di Roma il veſtire delle Donne Romane da l'antico habito loro al tutto difforme, & farſi eceſſiue ſpeſe in loro pompe, & ornamenti, ilche tutto procedere ſi conoſce dalle intolerabili doti, a tanta eſtremità ridotte, che nobili, mediocri, & infiniti cittadini ſolo vna delle lor figliuole maritando, a quella a pena poſſono ſupplire, per ilche ne naſcono rari matrimonii: & piu l'eceſſiue ſpeſe in doni, nozze, & funerali. Per cõmune vtilità, & p maggior honore, decoro, & venuſtà di eſſe Romane, & del celebre habito, ilquale p tutte le parti del mõdo ſempre tutti gli habiti di honeſtà ha ſuperato, di volontà & mandato del Santiſſ. in Chriſto Padre, & Signor noſtro S. Clemente, per la diuina prouidenza Papa VII, Conſiglio, & patrocinio del Reuerendiſſ. in Chriſto padre A. della Valle, del tt. di S. Priſca, della ſanta Ro. Chieſa prete Cardinale, à queſto per ſua Santità deputato per bene, honore, & vtilità della prefata Alma Città di Roma, ſono ſtate le infraſcritte reformationi, & ſtatuti, con piu & maturi conſigli, & concorde deliberationi, fatti, inſtituti, & ordinati: de i quali tutti accioche niuno poſſa pretendere ignoranza, s'è ſtabilito ſi debbano publicamente per la detta Alma Città di Roma ne' luoghi publici & conſueti preconizare, & vulgarmente bandire, & publicare.

Per laqualcoſa a laude e gloria dello omnipotente Dio, & della ſua glorioſiſſima madre vergine Maria, & delli glorioſi Apoſtoli S. Pietro, & S. Paulo della prefata Alma Città protettori, & a honore, & felicità del prelibato S.N. & bene, pace, & tranquillo ſtato di eſſa Alma Città, & di tutte & ſingule perſone in eſſa habitanti, & eſſiſtenti.

Per parte, & commandamento del Reuerendiſſ. Mons. Gregorio Magalotto Protonotario Apoſtolico, Vicecamerlengo, & della prefata Alma Città di Roma, & ſuo diſtretto general Gouernatore, & del Magnifico, & generoſo S. Simone Tornaboni, Conte, & Caualier Fiorentino, di detta Città di Roma Senatore Illuſtriſſimo.

Et delli Magnifici Signori M. Mario Salamonio de Alberteſchi de l'vna, & l'altra ragione Dottore, & Auuocato Conciſtoriale, M. Gio. Batiſta Theodorico nell'arte della Medi-

cina Dottore,& di M. Bernardino de Vittorii della Camera di eſſa Alma Città Conſeruatori. Si notifica, bandiſce, & commanda a tutte & ſingule perſone, tanto Dōne, quanto che huomini in eſſi ſtatuti, & reformationi nominati, & deſcritti, che da l'vltimo giorno del preſente meſe in poi debbano eſſe reformationi & ſtatuti inuiolabilmente oſſeruare, cioè incominciare ad oſſeruarli il primo giorno del meſe di Luglio proſſimo che viene del preſente Anno M D X X X I I, & a quelli non debbano per alcun modo, in qual ſi ſia tempo cōtrauenire, ſotto le pene in eſſi appoſte, da incorrere, & applicare come in eſſi ſi contiene: de quali ſtatuti & reformationi il tenore è queſto, che di ſotto a pieno ſeguita, & ſi contiene. Fatti nel tempo del magiſtrato de gli infraſcritti S. Caporioni di Roma, cioè di M. Andrea Grana Caporione delli Monti. M. Lorenzo Bonoincontro Caporione di Treio, M. Lelio Scartio, Caporione di Colōna. M. Saluator Petruccio Caporine di Campo Marzo. M. Camillo di ſer Ruberto Caporione di Ponte. M Chriſtofaro del Bufalo Caporione di P A R I O N E, & Priore di tutti altri Caporioni. M. Mario Ptolomeo Caporione della Regula, M. Felice di Villa Caporione di S. Stati. M. Pietro Rutilante Caporione della Pigna. M. Gabriele de Federici Caporione di Campitello. M. Marco Antonio Ficoncello Caporione di S. Angelo, M. Domenico Vari Caporione di Ripa. & di M. Bartolomeo Palladino Caporione di Traſteuere. Dat. in palatio præfatorum DD. Conſeruatorum, die xxiiii. Iunii M D X X X I I, Pont. S.D.N.D. Clementis diuina prouidentia Pontificis Max. Anno Nono.

Lucas Murianus Magnificorum DD. Conſeruatorum Scriptor.

Io Mariano Galgano Banditore ho fatto il preſente bando in Roma per i luoghi cōſueti a di x x v di Giugno 1532.

STATVTI NVOVI SOPRA L'HABITO ET COSTVMI delle Donne Romane, & foreſtiere, che andaranno veſtite alla Romana, Et reformatione delli Statuti antichi.

Reformationes, & Statuta ad hortationes & præcepta

S.D.N. Dñi Clementis VII Pont. Max. ex decreto, & deliberatione publici Conſilii Populi Romani ſuper Dotibus, Funeralibus, rebuſque aliis infraſcriptis, facta, & ordinata in præſentia Reuereñ. in Chriſto patris domini D. A. de Valle tt. S. Priſcæ, S.R.E. presbyteri Cardinalis ad hoc per ſuam Sanctitatem ſpecialiter deputati, per Magnificos viros D. Marium Salamonium de Alberteſchis I.V.D & Aduocatum Conſiſtorialem. Magiſtrum Io. Baptiſtam Theodoricum Art. & Med. Doc. & D. Bernardinum Victorium modernos Cameræ Almæ Vrbis Conſeruatores. D Chriſtophorum de Bubalis Priorem Capitum Regionum dictæ Vrbis, necnon infraſcriptos treſdecim alios Reformatores, regionatim, auctoritate dicti Conſilii electos, videlicet, D. Vergilium de Mantaco pro regione Montium. D. Iacobum de Nigris pro regione Triuii. D. Stephanum de Capranica pro regione Columnæ D. Io. Baptiſtam de Cichinis pro regione Campimartis. D. Io. Baptiſtam Pontanum I.V.D. pro regione Pontis. D. Franciſcum Scapucium pro regione Parionis. D. Hieronymū Ricenatem I. V. D. ac literarum Apoſtolicarum de Parco maiori Abbreuiatorem pro regione Arenulæ. D. Iacobum de Creſcentiis pro regione S. Euſtachii. D Iulianum Magdalenum de Capite ferreo pro regione Pineæ. D. Marcellum Capiſuccum pro regione Campitelli. D. Vincetium Mathæum pro regione S. Angeli. D. Io. Baptiſtam de Conſiliariis pro regione Ripæ, & D. Iacobū de Militibus pro regione Trāſtiberim Quæ exactiſſima ſupradictorum omnium conſideratione, pro decoro, & honeſtate publica, & ad reprimendos immoderatos ſumptus, quibus Romani Ciues in conſtituendis dotibus, ac Mulierum ornatu, & in nuptiis, ac funerum pompa abutuntur. in hunc modum, & formam vulgari ſermone ad omnium maiorem intelligentiam, prout infra ſequitur per acta mei Angeli Vallati præfatorum DD. Cōſeruatorum, & Po. Romani Secretarium in ſcriptis redacta ſunt.

IN primis ſtatuimo & ordinamo, che neſſuna perſona Romana di qualunque ſtato, & grado, o preeminenza ſi ſia, ardiſca, ne preſuma conſtituire, promettere, & pagare, o riceuere tanto in danari contanti, quanto in argento, oro, gioie, poſſeſſioni, o altre coſe, Dote, & Accōcio, in vna, o in piu volte, che paſſi, o ecceda Doi milia ducati de carlini, a ragione di diece carlini per ducato infra eſſi Dote, & Acconcio. Ne ſia licito a queſto contrauenire per alcun

patto, o conſentimento, etiam giurato, da farſi per li contrahenti in alcun modo, o via, diretta o vero indiretta, alla pena di ducento ducati d'oro, da incorrere per ciaſcuno che cōtrafarà, & da applicare per la quarta parte allo eſſecutore, per l' altra quarta parte allo accuſatore, quale ſarà tenuto ſecreto, & per lo reſto alla fabrica del palazzo delli Magnifici S. Conſeruatori della Camera de l'alma Città di Roma, & nientedimeno volemo che pagata, o non pagata la detta pena, tutto quello che oltra la detta ſomma ſi deſſe ſotto qualunque colore ſi ſia, di donatione, palaferno, o altro titolo, etiam in perſona della donna, quale ſimilmente prohibimo ſotto la pena predetta, ipſo facto ſia applicata alla fabrica del palazzo delli prefati Magnif. S. Conſeruatori. Et anchora volemo che colui che conſtituiſce, da, ouer promette in alcun modo oltra la ſomma predettta, o ſuo herede, e ſucceſſore, ouero la donna per la quale fuſſe data, per neſſun tempo, venendo il caſo della reſtitutione, poſſa redimandare il ſopra piu, & habbia perduta ogni attione, che in cio li competeſſi. Ordinando, che tutti & ſinguli contratti, o priuate ſcritture, quale ſopra cio ſi faceſſero ſiano quanto alla detta quantità eceſſa ipſo iure nulli, & inualidi, & per vigore di eſſi nulla eſſecutione ſe ne poſſa fare, quanto alla quantità eccedente detti Doi milia ducati.

Anchora prohibimo a tutti e ſinguli Notari, che nō ardiſcano, ne preſumino rogarſi di alcuno inſtrumento, ilqual ſia contra la prohibition predetta, ne far ſtipulatione che ſia incerta, o che ſi referiſca a qualche cedula priuata, ſotto la pena del falſo, & di Cinquanta ſcudi, da incorrere per ciaſcheduno di loro che contrafarà, e da applicare come di ſopra. E detti contratti ſiano inualidi ipſo iure, & nullius fidei, & eſſi notari s'intēdano priuati in perpetuo de loro offitii.

E ſimilmente prohibimo che neſſuna perſona, che in cio come mezano interueneſſi, o altramente, ardiſca, ne preſuma far cedula priuata, ouero interuenire teſtimonio in contratto, o cedula, che fuſſi contra la prohibition predetta, alla detta pena, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Vogliamo anchora, che dalli preſenti ſtatuti ſiano eſempti Baroni, e Cortegiani, che non ſono Romani, e foreſtieri, quali poſſano conſtituir Dote, etiam contrahendo parentato con Romani, in qualunque quantità vorranno: non però poſſino Romani contrahendo parentato con Baroni, e foreſtieri eccedere la ſomma predetta, eſpreſſa nel capitolo della Dote, alla pena che in eſſo capitolo ſi contiene, d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito a coloro che vorranno parentare inſieme di porre prezzo alcuno alla caſſa bianca, ne quella nominare, o promettere, tanto per interpoſitione de mezzani, quanto in alcuna ſcrittura da celebrarſi tra eſſe parti, ne ſia licito alla ſpoſa dopo che ſe ne ſarà andata a marito, o prima moſtrare, o far moſtrare a pompa, o altramēte le robbe che ſaranno nelle caſſe ſponſalitie, quali vogliamo non poſſino eccedere il numero di dua, alla pena di Cinquanta ſcudi, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito ad alcuna donna Romana, o foreſtiera, che portarà habito Romano, vſare o portare alcuna veſte, che ſia in tutto, o in parte d'oro, d'argento, o d'imbrocatello, ne hauere per vſo ſuo piu di cinque veſte, tra velluti, raſi, o damaſchi, tra lequali non poſſa hauere piu d'vn robbone, & vna veſte di raſo, o damaſco cremeſi, o di velluto: riſeruando che ſia in arbitrio ſuo di hauere altre veſte di ciambellotto, taffettà, & hermeſino, alla pena predetta, da incorrere, & applicare come di ſopra.

Et perche fino ad hora le dette donne hanno coſtumato, e coſtumano di portar le loro veſte molto ſcollate, di ſorte che declinano dal habito, e portamento antico de Romani, ſi ordina e ſtatuiſce che le veſte, che portaranno ſiano talmente accollate, che coprano honeſtamente il petto, nelle quali veſte s'ordina non poſſino portare altro ornamento, che due liſte, o uer doi riuetti d'oro, argento, o d'altri drappi, purche dette liſte e riuetti ſiano ſolamente nelli buſti, e maniche di eſſe veſte, non altroue, e quelle poſſino hauere vn' honeſto traſcino.

Anchora ſi prohibiſce che neſſuna donna Romana, o foreſtiera, che portarà habito Romano, poſſa portare alcuna ſorte di cordoni d'oro, d'argento, faldiglie, recami, o intagli di qual ſi voglia ſorte, alla pena predetta da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito ad alcuna donna Romana, o foreſtiera, che portarà habito Romano, ne prima, ne dopo che ſe ne ſarà andata a marito portare in teſta trincianti, trecce d'oro, o d'ar-

gento,o ricciali di capelli, che paſſino fuora della cuffia, o altri ornamenti in teſta, contra il portamento de Romani, ma ſolo poſſino portare cuffie d'oro con vna gioia, e con tante perle, che il valor di eſſe perle non ecceda il numero di Cinquanta ſcudi, e con vno infezo lato honeſto in luogo di rentorchio.

Non ſia licito alle ſpoſe portare per ornamento loro al collo altro che vn vezzo di perle, co'l ſuo pendente, al modo che ſi coſtuma in Roma, & quando non haueſſero detto vezzo le ſia licito in loco di quello portare vna carena d'oro, laquale non poſſa eccedere il valore di Seſſanta ſcudi, alla detta pena, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito ad alcuna donna Romana, o foreſtiera, che portarà habito Romano, vſare o portare alcuna ſorte di panni di ſpalle, che ſiano d'oro, d'argento, o d'altro colore, eccetto bianco, alla detta pena, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito ad alcuna donna Romana, o foreſtiera che portarà habito Romano, portar centure il cui valore ecceda il numero di Trenta ſcudi.

Non ſia licito a donna alcuna prima, o dopo che ſe ne ſarà andata a marito portare alcuna camiſa, che ſia accreſpata al collo, che ſia lauorata d'oro, argento, o di ſeta di colore, ma ſolo di ſeta, o filo bianco, alla pena predetta da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito ad alcuna donna Romana, o foreſtiera, che portarà habito Romano portar pianelle, o ſcarpe che ſiano d'alcuna ſorte di drappo.

Non ſia licito ad alcuna donna Romana, o foreſtiera, che portarà habito Romano, portar guanti, eccetto che alle ſpoſe, finche ſe metteranno in panni, purche non ſiano profumati, o altramente adornati.

Non ſia lecito alle ſpoſe di portar piu di quattro annella, connumeratoci il ſigillo, e detto numero non poſſano eccedere.

Et perche le ſpoſe in queſto tempo ſogliono andar ſmantate cō sbernie a torno, contra il vero & honeſto portamēto de Romani, s'ordina e ſtatuiſce, che neſſuna ſpoſa Romana o foreſtiera, che portarà habito Romano, ardiſca, ne preſuma in alcun modo portare dette sbernie, ma in loco di quelle poſſa vſar capparelle, moncili, o robboni a beneplacito ſuo, e debba andare amantata con la tela in teſta al modo Romano, eccetto che ſe ad eſſe ſpoſe, o ad altre donne meſſe in panni accadeſſe d'andare a cauallo, nel qual caſo le ſia licito portar sbernie, e guanti, & non altramente, alla detta pena, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Sia licito alle ſpoſe ne' giorni della loro ſubbarratione, e finche dureranno le nozze andar veſtite, & adornate di perle, e gioie a beneplacito loro, purche non portino alcuna veſte d'oro, o d'argento, o imbrocatello, non obſtanti le prohibitioni predette.

Non ſia licito a donna alcuna Romana, o foreſtiera, che portarà habito Romano dopo che ſi ſeranno meſſe in panni, portar cuffie d'oro e d'argento, o lauorate di ſeta di colore, ne portare alcuna ſorte di catene, o maniglie, eccetto che il valore di Ducento ſcudi tra gioie, e perle, nō cōnumeratoci l'annella, alla detta pena, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito al ſpoſo donare piu d'vna veſte alla ſpoſa, alla detta pena, da incorrere, e da applicare come di ſopra.

Non ſia licito a padre, o madre, o altra congionta perſona della ſpoſa donare allo ſpoſo, o ad altri per lui direttè, o indirettè nel tempo della ſubbarratione, ouer prima, o dopo alcun vaſo, bacile, boccale, coppa, nappo, o altro dono, tanto d'oro, come d'argento, denari, gioie, perle, drappi, o altre coſe, alla detta pena, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito alli parenti dello ſpoſo nel atto della ſubbarratione donare alla ſpoſa alcū dono, eccetto che a patre, madre, fratelli, e ſorelle carnali del ſpoſo, alla detta pena, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito alli ſpoſi nel giorno che faranno le nozze reueſtire piu di quattro ſtaffieri, & vn ragazzo, alla detta pena, da incorrere, & d'applicare come di ſopra.

Et anchora pche ne' paſti che ſi fanno nelle nozze è ſolito farſe digran ſpeſe, accioche p l'auuenire ſi facciano piu moderatamente, s'ordina e ſtatuiſce, che non ſia licito ad alcuna perſona Romana, che farà nozze, tanto da parte dello ſpoſo, come della ſpoſa nelli paſti che ſi faranno hauere altro che le coſe infraſcritte, cioè antipaſti di quel che li piacerà, & vno intermeſſo d'arroſto, & vn'altro d'aleſſo, ne quali, eccetto pauoni, ſi poſſa mettere ogni altra ſorte di carne, polli, & vccellami, & mettendouiſi faſani, non vi ſi poſſano metter capponi,

con i ſuoi ſalſumi, ſapori, frutti, torte, ciambellette, confetti, cialdoni,& altre coſe ſimili,alla detta pena,da incorrere,& applicare come di ſopra.

Non ſia licito nel tempo che ſi faranno le rechieſe, a quelle che ve intraueneranno fare honore alcuno al modo che ſi coſtuma al preſente, ma ſol dare vna ſemplice collatione di ogni ſorte de frutti,e confetti d'vna ſorte,con le ſue ciambellette, alla pena predetta, da incorrere,e d'applicare come di ſopra.

Et accioche le ſopradette reformationi habbiano maggiore oſſeruanza,s'ordina e ſtatuiſce,che tutte quelle perſone,che contraueranno a le coſe predette incorrano nelle pene di ſopra eſpreſſe tante volte quante contraueranno, e ſiano obligati a pagar quelle padre, madre, fratelli, & altre perſone, in caſa de quali i detti traſgreſſori ſtaranno, o pigliaranno il gouerno.

Non ſia licito ad alcuna meretrice e cortigiana vſare, o portar lenzuoli, & altri habiti alla Romana,alla pena della perditione d'eſſi lenzuoli,& altri habiti,che portaſſe alla Romana,& di Cinquanta ſcudi, da incorrere, e da applicare come ,di ſopra, & contra di eſſe poſſa procedere ogni Corte, e farne eſſecutione etiam de facto.

Et a cagione che da hora inanzi il magiſtrato Romano proceda con maggior riputatione e grauità che non è ſolito procedere,s'ordina,e ſtatuiſce,che li S. Conſeruatori, Cancellieri,Caporioni,Maeſtri di ſtrada,Maeſtri Giuſtitieri,Reformatori dello ſtudio,e Paceri,durante il tempo del loro magiſtrato, ſiano obligati portare in tutti atti publici robbe, ouer mantelli.

Et anchora a reprimere il licentioſo e ſontuoſo veſtire, qual ſi fa modernamente in Roma,s'ordina e ſtatuiſce, che neſſuno Romano di qual ſi voglia età grado,preminenza,o cōditione ardiſca,ne preſuma portare alcun veſtimento, che ſia in tutto,o in parte d'oro,d'argento,o doue interuenga alcuno adornamento di detti drappi, o alcuna ſorte di racami, o intagli,alla pena predetta,da incorrere,e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito ad alcun Romano di qual ſi voglia età, grado, preeminenza, o conditione portar per la città alcuna ſorte di penne, alla pena predetta,da incorrere,come di ſopra.

Non ſia licito ad alcun ſarto,racamatore,o ad altro artifice di fare in alcuna veſte racami, intagli,o altre coſe prohibite di ſopra a qual ſi voglia Romano, Romana, o foreſtiera, che portarà habito Romano, ſotto la pena di Cinquanta ſcudi, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

REFORMATIONE CIRCA LE ESSEQVIE E FVNERALI.

ET perche è neceſſario per le ſpeſe ſuperflue che cōtinuamente ſi fanno in Roma in danno de pupilli e vedoue reformare le eſſequie, e funerali per vtilità della città di Roma, e cittadini d'eſſa,s'ordina e ſtatuiſce,che neſſuno Romano,o Romana ardiſca o preſuma in morte di loro attenenti,tanto maſchi,quanto femine reueſtire altri che la mogliere,figliuoli, e figliuole del defunto,con doi ſeruitori,e due ſerue.

Et in caſo,che eſſi defunti non haueſſero figliuoli,che paſſaſſero diece anni,ſi poſſa riueſtire vn'altro a beneplacito dello herede,e ſimilmente non hauendo figliuole femine ſi poſſino reueſtire doi altre donne,con doi ſeruitori,e doi ſerue.

Et in euento che nō haueſſero alcun figliuolo ſi poſſano riueſtire doi altri a beneplacito de gli heredi,cō doi ſeruitori,e doi ſerue,come è detto di ſopra,e tale ordine di ſopra eſpreſſo nō ſi poſſa eccedere,alla pena diCinquāta ſcudi da incorrere,& applicare,come di ſopra.

Non ſia licito ad alcuno Romano,o Romana nella morte de ſuoi attinenti, & nelle eſſequie che ſi faranno di quelli,far piu di vinti torcie, di libre quattro l'vna al piu, connumeratoci quelle che ſi portaranno ne'facoloni, alla detta pena, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Anchora ſi ſtatuiſce e commanda,che alle dette eſſequie non poſſano interuenire piu di due compagnie di laici,con ſuoi preti e facoloni,e due compagnie de frati,alla detta pena da incorrere,& d'applicare come di ſopra.

Similmente ſi prohibiſce che le donne corocciose, & attinenti del defunto non poſſino ne debbano andare alla chieſa doue il morto o morta ſi portaſſi a ſepellire, per tutto quel di che ſi fa le eſſequie,ſotto la predetta pena,da incorrere,e d'applicare come di ſopra.

Non ſia licito a chi farà l'eſſequie fare ottaua a pompa, ma ſolo ſia cōtento delle eſſequie ſotto la pena predetta, da incorrere, e d'applicare come di ſopra.

Et per oſſeruatione delle coſe predette per il tempo da venire ſiano obligati li S. Conſeruatori in principio di ciaſcuno Anno eleggere quattro buoni Cittadini, liquali ſi chiamino Defenſori delli preſenti Statuti, e debbano vſare ogni lor diligentia e ſolicitudine appreſſo del S. Senatore, a cagione che i detti Statuti ſiano mantenuti illeſi. & li tranſgreſſori di quelli ſiano caſtigati. E nientedimeno il detto Senatore poſſa ex officio procedere per via d'inquiſitione, di querela o di accuſa contra d'eſſi tranſgreſſori, ſeruati i termini delli Statuti de maleficii, & diffidare, & condennare, della qual ſententia non ſi poſſa appellare, niſi depoſita, aut ſoluta pena, & le eſſecutioni in niun modo ſi poſſano fare per il Baricello. E ſe 'l Senatore fuſſe negligente in eſſequire le coſe predette incorra in pena per ogni volta, che mancarà di Cinquanta ſcudi. da retenerſi del ſuo ſalario nel ſcindicato, e d'applicare come di ſopra.

Anchora è piacciuto alla Santità di N. Signore, per maggior fermezza & oſſeruanza delli preſenti ſtatuti, e reformationi, che tutti trāſgreſſori & inobedienti d'eſſi, oltra le ſopra eſpreſſe pene caſchino in pena di eſcōmunicatione latæ ſententiæ, dalla quale non ſi poſſano aſſoluere ſe non da ſua Santità, ouero da ſuoi legitimi ſucceſſori, & in articulo mortis.

Eſcommunica contra quelli, che tanto nel ſacco, quanto dopo il ſacco di Roma hanno robbato, & hauuto robbe, gioie, & altre coſe, ſpettanti alla ſede Apoſtolica, che non le reſtituiſcono ouer riuellino.

CLEMENTE Veſcouo ſeruo de ſerui di Dio. A tutti e ciaſcuni fideli Chriſtiani quali vederanno la preſente Bolla, ſalute & l'Apoſtolica benedittione. Eſſendo noi per la diuina diſpoſitione collocati nel tribunale della giuſtitia, quando i demeriti de gli iniqui lo ricercano, anchor contra noſtra voglia ſiamo ſforzati, almeno con l'arme ſpirituali caſtigare i ſcelerati, che verſo di Dio, o del proſſimo hanno peccato. Et conciofia che l'anno proſſimo paſſato l'eſſercito della Ceſarea Maieſtà, ſotto il quondam Carlo di Borbone Capitano loro fuſſe nimicheuolmente venuto a l'Alma Città noſtra ſacerdotale, & conſecrata col ſangue de' beati Apoſtoli Pietro, & Paolo, & mentre che noi per la tregua & ſoſpēſione de l'arme con Carlo de la Noy Vicerè di Napoli allhor viuo, ilquale a cio dal detto Ceſare haueua ampia facultà, fatta da noi per noue meſi, infra quali ſi poteſſe trattare & concludere la pace vniuerſale, di quello che ne ſeguitò, niente ſoſpicauamo, incominciaſſi a combattere, & pigliar le mura del Borgo di S Pietro, e noi per prouedere alla noſtra ſalute, & a quella d'alcuni Cardinali della ſanta Chieſa di Roma, che erano nel palazzo noſtro Apoſtolico, fuſſemo ſforzati ritirarci al noſtro Caſtel S. Angelo, immediate ne ſegui la preſa, & ſacco di tutta la Città, ne la quale poco dopo la preſa di Borgo, e ſoldati del detto eſſercito erano entrati per forza, & violentemente, o coſa miſerabile, ſempre degna di lachrime, e ſmiſurato dolore, che da ſoldati del detto eſſercito ſi horrende & inaudite coſe furon fatte, che da gli infideli a mala pena ſi ſaria poſſuto aſpettarle, o temerle, impetoche non ſolo occuporono eſſo Palazzo Apoſtolico, nel quale per bellezza, & per vtilità, & vſo noſtro, o d'altro Papa, che per altri tempi fuſſe, piu ornamenti, & gioie, che da noi v'erano ſtate deputate, & da altri Pōtefici, & eſſa Baſilica del medeſimo Pietro Principe de gli Apoſtoli, e tutte l'altre Chieſe di detta Città, Monaſterii, Hoſpitali, & luoghi pii, & le caſe, & palazzi di detti Cardinali, Cittadini, & Cortigiani, & ſpogliornole di tutti i beni, profanorono le Chieſe, i Monaſterii, & altri luoghi pii di eſſi rubborono ignominioſamente i paramenti, vaſi d'argento, & le ſacre reliquie, & tormentorono con diuerſi & intolerabili martirii, & taglieggiorono i Cardinali, gli Arciueſcoui, & veſcoui, & altri Prelati, & Cittadini, & foreſtieri, & altre perſone maſchi, e femine, & anchor religioſe, di modo che ogni volta che ce ne ricordaremo piangeremo la calamità noſtra, & di Roma, & de gli altri ſopradetti, & in tutta la vita noſtra ne faremo mal contenti, ne potremo ſenza dolor recordarcene. E benche Pietro, del quale noi ſiam ſucceſſori, dica il Sign. gia hauer detto a ſe & gli altri Apoſtoli. Felici ſarete voi quando gli huomini vi malediranno, e dirannoui ogni ingiuria, godete allhora, e rallegrateui, imperoche copioſa ſia la merce voſtra ne' cieli: & per tale ammonitione del Sign. ſempre con allegra cera ſopportò tutte le contumelie, pure i peccati noſtri inuerſo Dio, e il proſſimo puni ſeueramēte. Noi adunque non tanto ſtimando l'ingiuria, & danno di queſta ſorte, noſtro, e d'altri, quanto

quanto il pericolo della perdita de l'anime di coloro, liquali con temeraria audacia hanno hauuto proſontione di metter mano in eſſa Città, & Patrimonio di ſan Pietro, & altre Città, terre, & luoghi ſpettanti alla Chieſa Romana, & con ſacrilego animo commettere tal coſe, liquali poco auanti al ſacco di detta Città, ſtando noi nelle veſtigie, & ordini de noſtri predeceſſori, il Giouedi della ſettimana Santa, preſente tutto il popolo haueuamo ſcommunicati, & anathematizati, penſando che niun ſi graue peccato ſarebbe, che eglino non ardiſſero di commettere, come quelli liquali non hanno dubitato metter mano nelle perſone de Cardinali, Arciueſcoui, Veſcoui, & altri Prelati, & ſpogliare le Chieſe, monaſterii, & luoghi pii di ſimili paramenti, reliquie, & gioie, & li Cittadini, & Cortigiani di tutte le loro robbe, & beni, & deſiderando, quanto con Dio ci è lecito, non con l'arme temporali, ma con l'autorità, laquale, anchor che non la meritiamo, da eſſo Iddio ce ſtata conceſſa, hauer la debita cura, tanto circa quelli liquali nel tempo che fu preſa, & ſaccheggiata Roma, rubbarono & ſi portarono via li beni del Palazzo Apoſtolico, chieſe, monaſterii, hoſpitali, & altri luoghi pii, coſi dentro delle mura di Roma, come di fuori, delle caſe de Cardinali, Arciueſcoui, Veſcoui, Cittadini, Cortigiani, & foreſtieri, quanto che ſalubremente prouedere alla ſalute dell'anime di coloro, alle mani de quali ſono dapoi peruenuti i detti beni, & ſapendo di chi ſono anchor gli ritengono, liquali a perpetua memoria, & deteſtatione l'anno paſſato, quando erauamo in Oruieto, nel Giouedi ſanto ſcommunicammo, & anathematizammo, a fin che non reſtaſſero dannati inſieme con li detti rubbatori, onde con l'autorità Apoſtolica, & di ſcientia noſtra, non facendo eccettione d'alcuno, atteſo che niuna dignità deue ſcuſare le perſone dalli peccati, ricercamo, & ammonimo tutte, & ciaſcune perſone maſchi, femine, ſeculari, eccleſiaſtici, religioſi di quale ordine & dignità ſi voglia Epiſcopale, Archiepiſcopale, ouero di maggiore eccleſiaſtica, & ancho mondana, cioè Conte, Marcheſe, Duca, Re, Regina, & Imperatore, liquali nel ſacco, & dapoi il ſacco di Roma in qualunque modo hanno robbato, & portato fuora del Palazzo Apoſtolico, & d'altri palazzi, caſe, chieſe, & altri luoghi pii dentro delle mura di Roma, & fuori, gioie, ornamenti, oro, argento, danari, anella, gemme, pietre pretioſe, veſte, panni, libri, caualli, muli, mule, & altri beni mobili, tanto ſacri, quanto profani, di qual ſorte, qualità, quantità, & valore ſi ſiano, quali in qualunque modo appartenevano a noi, & alli predetti Cardinali, Arciueſcoui, Veſcoui, Cittadini, Cortigiani, foreſtieri, perſone, chieſe, monaſteri, & ſimili luoghi pii, & hanno robbato reliquie, vaſi, gioie, & paramenti benedetti, & non benedetti, anchor che foſſero ripoſti in cuſtodia di detti luoghi, & ancho ammonimo coloro a chi al detto tempo foſſe dato in depoſito delli detti beni, o venduti, o donati, o per paura, o per quale altro modo dati, & conceſſi, ſotto qualunque titolo, & per qualunque modo ſiano peruenuti alle mani a loro, appreſſo di chi ſono al preſente, & ſcientemente ſaranno per l'auuenire. Commandandogli ſtrettiſſimamente che fra ſei giorni, delli quali cō queſta canonica monitione, a eſſi, & a ciaſcuno d'eſſi ne aſſignamo doi per il primo termine, doi per il ſecondo, & gli altri dui per il terzo, & perentorio, effettualmente reſtituiſcano, & conſegnino tutte le gioie, ornamenti, oro, argento, vaſi, danari, veſte, panni, caualli, muli, mule, bolle, libri, ſcritture, & altri di qualunque ſorte beni mobili, ouero che ſi mouono da ſe, reliquie, paramenti, & altre coſe deputate al culto diuino, in queſto modo rubbati, portati via, depoſti, donati, venduti, o per qualunque altro titolo conceſſi, & quali in qualunque modo che ſia ſcientemente ſono appreſſo di loro. Et quelli, che ſanno detentori alcuni delli detti beni, gli riuellino alli venerabili fratelli Giouanni Battiſta di Caſerta, & Hieronimo noſtro Maſtro di caſa, & di Vaſona Veſcoui, ouero a vno d'eſſi, dalli quali li beni di chi ſi trouaranno li veri padroni, ſaranno reſi, & reſtituiti, & gli altri paſſato l'anno, ſaranno conuertiti in opere pie: altramente paſſati queſti tali giorni, tutti, & ciaſcuni predetti ornati di dignità Epiſcopale, o Archiepiſcopale, o altra maggiore dignità eccleſiaſtica, incorrino la pena, & interditto di non potere entrare in chieſa, & gli altri la ſententia della ſcommunica, & maledittione eterna, laquale contra di loro pronontiamo in queſti ſcritti, dalle quali ſolo da noi, precedente la ſatisfattione, poſſano ottenere il beneficio della relaſſatione, & aſſolutione, ſolo quando ſono in articulo di morte. Et ſe quelli che ſono in dignità Pontificale non temeranno di perſeuerare, & continuare ſotto queſto interdetto, per gli otto giorni che immediate ſeguiranno li detti ſei giorni, & ſe

ancho gli altri di dignità inferiori non temeranno (che Dio non lo voglia) di ſopportare con l'animo indurato la medeſima ſcommunica & maleditione, di ſubito, che ſaranno coſi queſti otto giorni, quelli che ſono di pontificale, & maggior dignità, in queſto modo ſiano di fatto ſoſpeſi dal regimento delle chieſe a loro commeſſe, & ſiano priuati di tutti & ciaſcuni monaſterii, priorati, dignità, adminiſtrationi, canonicati, & prebende, & d'altri beneficii eccleſiaſtici ſeculari, & di qual ſi vogliano ordini regulari con cura, & ſenza cura, liquali ottengo in titolo, o comenda, o adminiſtratione come altre volte in qualunque modo, & per quali ſi vogliano diſpenſationi, & cõceſſioni Apoſtolice Li ſeculari ſimilmente di fatto ſiano priuati delli vicariati, dominii, regni, & di qualunq; altre ragioni, & priuilegi a loro conceſſi per lo Ro. Pontefice, o per la ſede Apoſtolica, ouero per qualunq; altro, & di qual ſi voglia altra autorità, anchor che foſſe Imperiale, Regale, & Reginale, & ſiano inhabili ad ottenere ſimili beneficii, feudi, priuilegi, vicariati, dominii, & ragioni & ad eſſercitar qual ſi voglino atti legitimi, ne anco habbino facultà di far teſtamẽto, & altre tali beneficii loro, vicariati, feudi, & altre ragioni ſimili poſſino liberamente impetrarſi ſenza altra dechiaratione noſtra, ne della ſede Apoſt. ne di coloro a chi appartiene darli & cõcederli. Nõ obſtando le cõſtitutioni, & ordinationi Apoſtolice, & qual ſi vogliano priuilegii ſotto qualunque tenori, & forme conceſſi alli predetti rubbatori, detentori, & occultatori di tali beni, ouero alle dignità loro delle quali riſplendono, liquali quanto a queſto volemo che niente li giouino, ne qualunque altri contrarii. Et volemo che le preſenti lettere, lequali habbiamo fatto triplicare da alcuni delli noſtri Corſori, ſiano attaccate tre di continui nelle porte di detta Baſilica del Principe de gli Apoſtoli, & della chieſa di ſan Giouanni in Laterano, & in capo di campo di Fiore di detta città, oue ciaſcun giorno almeno per tre hore continue coſi attaccate ſiano cuſtodite, & paſſati queſti tre di, artino & conſtrenghino quanto alle ſopradette pene, tutti & ciaſcuno delli predetti beni rubbatori, detentori, ſcienti, & non reuelanti, come ſe a ciaſcuno predetto di tali beni rubbatori, detentori, & non reuelanti foſſero a vno per vno perſonalmente intimati. Date in Viterbo l'anno de l'incarnatione del Signore M D X X VIII, a di X d'Agoſto, l'anno Quinto del noſtro Pontificato.

Hen. de Buſſeyo.

Nell'anno della Natiuità del Signore M D X X V I I I, ne l' Inditione prima, a di x x i i i, x x i i i i, x x v, del meſe de Agoſto del Pontificato del Santiſſimo in Chriſto padre, & ſignor noſtro il Signor Clemente per la diuina prouidentia Papa V I I, l'anno Quinto del ſuo Pontificato, le preſente lettere furno attaccate, & publicate alle porte della Baſilica del Principe, delli Apoſtoli, & di ſan Giouanni Laterano, & in campo di Fiore di Roma per me Pietro Craſſetti, del prelibato Papa Curſore.

Auguſtino Spinola per la miſeratione diuina di ſan Ciriaco in Therme prete Cardinale Peruſino della ſanta Romana Chieſa, & di N. S. Camerlengo a tutti, & ciaſcuni che vederanno le preſenti ſalute nel Signore. Vi ſi fa ſapere che nouamente habbiamo receuute certe lettere Apoſtolice del S.N.S. Clemente, per la diuina prouidentia Papa V I I, ſopra la reſtitutione delle coſe rubbate l'anno paſſato in Roma, & fuori, plombate, & ſecondo il coſtume della Corte Romana publicate, & al tutto ſenza difetto & ſoſpitione alcuna, il tenor de le quali a parola per parola, è quello che è preinſerto. Et perche ſaria difficil coſa di portare gli originali oue foſſe neceſſario, di mãdato del Santiſſimo Papa Noſtro Signore a noi ſopra cio fatto di bocca propria, & per autorità del noſtro Camerlengato, per il tenore de le preſenti ſtatuimo, & ordinamo, che alli tranſonti della detta Bolla, anchora ſtampati, preinſerti ſotto ſcritti di noſtra mano, o d'vno delli Chierici della Camera Apoſtolica, o d'alcuno Notario della detta Camera, & ſigillati col noſtro ſigillo, in ogni luogo, tanto in iudicio, quanto che altrimenti, gli ſia data tutta la fede che ſi daria alli proprii originali ſe foſſero eſibiti. Dato in Viterbo l'anno della Incarnatione del Signore M D X X V I I I, a di xxii del meſe d'Agoſto.

BVLLAE PAVLI III.

De confirmatione priuilegiorum, & indultorum Offic. Romanæ Curiæ.

PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Prouidentia Ro. Pontificis plurimum circunſpecta, nonnunquam ea, quæ certis ſuadentibus cauſis, per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex aliis non minus rationabilibus cauſis alterat, & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet, & id in domino conſpicit expedire. Dudum ſiquidem poſtq̃ fe. re. Iulius Papa II prædeceſſor noſter, ex certis cauſis Collegium Centum quadraginta vnius virorũ qui Præſidentes annonæ Vrbis nuncupati, omnium victualium ad dictam Vrbem mari vndecunq; aduehendorum vbertatem curarent, & mercatoribus, tam in mercibus vendendis, q̃ in prætiis inter contrahentes eorum medio, vel deputandorum ab eis conuentis diligenter exigendis aſſiſterent, ac pactiones, & conuentiones, de partium conſenſu, tractarent, & concluderent, per ſuas literas erexerat, & inſtituerat. Et piæ me. Leo Papa X etiam prædeceſſor noſter ex aliis cauſis, de fratrum ſuoꝝ, de quorũ numero tunc eramus, conſilio, & aſſenſu, & Apoſt. poteſtatis plenitudine Collegio ipſoꝝ Præſidentium Quingentas, & duodecim Portiones per quaſdam addidit. Ac poſtmodum tria noua Collegia, vnum, ſcilicet Sexaginta Cubiculariorum, & aliud Centum & quadraginta Scutiferoꝝ. Ac reliquum Quadrigentorum & vnius Militum S. Petri per diuerſas alias ſuas literas erexerat, & inſtituerat, ac illius vniuerſos fructus, redditus, & prouentus Cameræ Apoſtolicæ inſcripſerat, & aſſignauerat, & ab initio erectionis, & inſtitutionis Collegii Portionũ huiuſmodi de ſimili conſilio ſancitum, & cõſtitutum fuerat, vt cum primum Portiones per obitum eas obtinentium vacarent, in alios transferri non poſſent, ſed mox illarum emolumenta dictæ Cameræ reintegrata cenſerentur. re. me. Clemens Papa VII, ſimiliter prædeceſſor noſter, de ſimili cõſilio, omnia, & ſingula, tam Cubiculariorum, q̃ Scutiferoꝝ, ac Militũ hmõi officia, quæ in perſonã Datarii ſui tunc exiſtebant, ac etiam in poſterum in eius fauorem coram notario, & teſtibus reſignarentur, & per obitum illa obtinentium, ſeu promotionem ad aliquam eccleſiam Cathedralẽ, ſeu Metropolitanam duntaxat vacare contingeret, per ſuas literas extinxit, & ſuppreſſit, ac extincta, & ſuppꝛſſa eſſe decreuit, ipſoꝝq; ſic ſuppreſſoꝝ, & extinctoꝝ emolumenta dictæ Cameræ reintegrauit, ita, vt cum, vel hi decederent, qui Cubiculorioꝝ, Scutiferoꝝ, aut Militum officia obtinerent, vel in fauorem Datarii pro tempore exiſtentis duntaxat ea reſignarent, liceret Præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ emolumenta officioꝝ ſic extinctoꝝ, & ſuppꝛſſorum eidem Cameræ reintegrata propria auctoritate libere apphendere, percipere, & leuare, cuiuſuis licentia ſuper eo minime requiſita, ac hmõi extinctionẽ, & ſuppꝛſſionem ſupra narratorũ officioꝝ in perpetuũ valere, atq; obſeruari debere quacunq; conceſſione, nõnullis forſan ex eiſdem Cardinalibus facta, vt aliquibus ſupradictorum officioꝝ illoꝝ, occurrente vacatione, diſponere liceret, non obſtante, cõſtituit, & firmauit, irritum quoq; & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignorãter, etiam ab ipſo Clemente prædeceſſore attentari contingeret. Et ſic per quoſcunque iudices, etiam Palatii Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales in Romana Curia, & extra eam in quacunq; inſtantia iudicari, ſententiari, diffiniri, ac interpretari debere, adempta eis aliter iudicandi, ſententiandi, & interpretandi facultate, & auctoritate decreuit, prout in eiſdem literis plenius continetur. Cum autem poſtmodum quàmplura ex Portionibus, ac Cubiculorioꝝ, & Scutiferoꝝ, necnõ Militũ officiis hmõi, etiam ipſius Clementis p̃deceſſoris, ac noſtris Pontificatuũ temporibus, tam per obitũ, quàm liberã reſignationem illa obtinentiũ in fauorem dicti Datarii factam, quæ iuxta tenorem literarũ Clementis p̃deceſſoris hmõi extincta, & ſuppreſſa, ac quoꝝ emolumenta Cameræ prædictæ reintegrata cenſebantur, vacauerint, & præfatus Clemens p̃deceſſor, tam de illis, quæ tunc in perſonã dicti Datarii erant, q̃ quæ poſtmodum, vt præfertur, ſuo, ac eodem Clemente p̃deceſſore, ſicut dño placuit, de medio ſublato, Nos diuina fauẽte clemẽtia, ad ſũmi Apoſtolatus apicẽ aſſumpti, de illis, quæ nr̃is temporibus vacarũt, p ſubleuãdis ipſius Clementis p̃deceſſoris, & nr̃is, à ſede Apl'ica neceſſitatibus, ipſeq; Clemens p̃deceſſor nonnulla pignora tradiderit, ad idẽ Clemens p̃deceſſor, & nos alia diuerſis perſonis cõceſſerimus, & aſſignauerimus. Nos dignũ cenſentes, vt quouis modo cũ Camera Apoſt. cõtrahentiũ indemnitati, & ſecuritati cõſulat̃, habita ſup his cũ fratribus nr̃is deliberatione matura, de ipſoꝝ fratrũ cõſilio, & vnanimi conſenſu, Apoſt. auctoritate, tenore præſentiũ, Portiones, & Cubiculario

rum, ac Scutiferoꝝ, & Militum officia huiuſmodi aduerſus ſanctionem, conſtitutionem, ex
tinctionem, ſuppreſſionem. reintegrationes, ac decretum, & literas deſuper confectas huiuſ
modi, necnon in eum in quo antequam ſanctio, conſtitutio, extinctio, ſuppreſſio, reintegra
tio, ac decretum. & literæ deſuper confectę emanarent, quomodolibet erant, & exiſtere po
terant, ſtatum quo ad omnia reſtituimus, reponimus, ac plenarie reintegramus. Et nihilom
nus Portiones, & Cubiculariorum, ac Scutiferorum, & Militum officia huiuſmodi de nouo
perpetuo erigimus, & inſtituimus, ac illis emolumenta eis per dictos prædeceſſores, ac nos
aſſignata quæcunqꝫ perpetuo applicamus, & aſſignamus, ac Portiones, & Cubiculariorum,
ac Scutiferorum, & Militum officia quæcunqꝫ perpetuo durare, & per obitum, aut promo
tionem, ſeu reſignationem in perſonam Datarii illa obtinentium, vel aliàs quomodolibet
ceſſare, aut extingui, vel ſupprimi, illorumqꝫ emolumenta eidem Cameræ reintegrari nulla
tenus potuiſſe, nec poſſe, & Cubiculariorum, Scutiferoꝝ, Portionarioꝝ, ac Militum huiuſ
modi Collegia, illorumqꝫ perſonas nunc, & pro tempore exiſtentes quaſcunqꝫ omnibus, &
ſingulis priuilegiis, facultatibus, prærogatiuis, exemptionibus, indultis, antelationibus, immu
nitatibus, & gratiis quibuſcunqꝫ eis per Leonem, & Clementem prædeceſſores præfatos quo
modolibet conceſſis plenarie vti, potiri, & gaudere, in omnibus, & per omnia vbiqꝫ libere, &
licite poſſe, illaqꝫ perpetuæ firmitatis robur obtinere, et inuiolabiliter obſeruari debere, et ſic
per quoſcunqꝫ tam ordinaria, quàm delegata, et iuxta auctoritatem fungentes iudices, et per
ſonas vbiqꝫ iudicari, cognoſci, et decidi debere, ſublata eis, et eorum cuilibet quauis aliter iu
dicandi, cognoſcendi, ac decidendi facultate, necnon irritum et inane quicquid ſecus ſuper
his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, declaramus,
et decernimus. Nō obſtañ. præmiſſis, ac conſtitutionibus, et ordinationibus Apoſt. ac ſtatu
tis, et conſuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apoſt. vel quauis firmitate alia ro
boratis, priuilegiis quoque indultis, ac literis Apoſt. etiam in forma breuis, per præfatos, et
quoſcunqꝫ alios Ro. Pontifices prædeceſſores noſtros, et nos, ac ſedem Apoſt. etiam ꝑ viam
generalis legis, et ſtatuti perpetui, ac initi, et ſtipulati contractus, ac motu proprio, et ex certa
ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, et cum quibuſuis irritatiuis, annullatiuis, caſ
ſatiuis, reuocatiuis, præſeruatiuis, exceptiuis, reſtitutiuis, declaratiuis, mentis, atteſtatiuis, ac de
rogatoriarum derogatoriis, aliiſqꝫ efficacioribus, efficaciſſimis, et inſolitis clauſulis quomodo
libet, etiam pluries conceſſis, confirmatis, et innouatis, quibus etiam ſi pro illorum ſufficienti
derogatione, de illis, eorumqꝫ totis tenoribus ſpecialis, et indiuidua, ac de verbo ad verbum,
non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio ha
benda, aut exquiſita forma ſeruanda foret, et in eis caueatur expreſſe, ꝙ illis nullatenus dero
gari poſſit, illorumqꝫ omnium, ac præfatarum, et quarumcunqꝫ aliarum literarum, et ſcriptu
rarum occaſione præmiſſorum quomodolibet confectarum tenores, præſentibus pro ſuffi
cienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos, et formas ad id ſeruandas
pro indiuiduo ſeruatis habentes hac vice duntaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, harũ
ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Necnon omnibus illis, quæ in literis prædictis ex
preſſum eſt non obſtare, cæteriſqꝫ contrariis quibuſcunqꝫ. Nulli ergo, &c. reſtitutionis, re
poſitionis, reintegrationis, erectionis, inſtitutionis, applicationis, aſſignationis, declarationis,
decreti, & derogationis infringere, &c. Si quis autem, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno
incarnationis Dñicæ M D X X X I I I I, Quarto Kaleñ. Martii. Pont. nr̃i Anno Primo.

De tenutis, ſiue caſalibus, & aliis prædiis ruſticis, ad eccleſias, archipresbyteratus, titulos,
& diaconias, necnō monaſteria, cæteraqꝫ omnia ipſius Vrbis pia loca ſpectañ.

PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Si diffuſis
ꝑ orbem terrarũ eccleſiis, monaſteriis, & piis locis, Apoſtolica nos deceat prouiſione cō
ſulere, ampliori ſollicitudine eccleſiis, monaſteriis, & piis locis in Vrbe, & eius diſtrictu cōſti
tutis, quoꝝ cura ſtrictiori iure nobis imminere dignoſcitur, nos cōuenit prouidere, ac illorũ,
necnō eis præſidentiũ, & in eis diuinis obſequiis mancipataꝝ perſonaꝝ excuſis, ab eis cōten
tionũ diſpendiis iugiter intendere. Sane, cũ ſicut accepimus, licet tam venerabiles fratres no
ſtri S.R.E Card. et Oſtieñ. & Portueñ. Epi Cathedraliũ, ac Presbyteri, & Diaconi Baſilicæ
Principis Apoſt. & S. Io. Lateranẽ. ac beatæ Mariæ Maioris Archipꝛ̃sbyteratuũ, necnon aliarũ
eccl̃iaꝝ, quibus ꝑſunt tituloꝝ, & diaconiarũ, q̃ dilecti filii ipſaꝝ Baſilicæ Principis Apoſtoloꝝ,
& S. Ioãnis, ac aliarũ eccleſiarũ prædictaꝝ Capitula, necnon vniuerſoꝝ Monaſterioꝝ quo

tumuis ordinum, Abbates, & Conuentus, aliiq; clerici ſęculares, beneficia eccleſiaſtica cũ cura, & ſine cura, in Vrbe conſiſtentia obtinentes, ac piorum locoꝝ Rectores, Gubernatores, ſiue Adminiſtratores, tenutas, ſiue caſalia, & alia prædia ruſtica ad eccleſias, archipresbyteratus, titulos, & diaconias, necnon Monaſteria, & menſas, tam Capitulares, quàm Conuentuales, ac alia beneficia, & pia loca ipſius Vrbis ſpectantia, etiam ad longum tempus, vel aliàs pro annuis affictibus, ſiue reſponſionibus arrendari, ſeu in affictum concedi, vel locari ſolita, antiquis, ſiue tunc inſtantibus illoꝝ Colonis, aut Inquilinis, vel aliàs ea tenentibus non interpellatis, ſiue requiſitis aliis nouis Inquilinis, Coloniſ, ſiue aliàs nouiter conducere volentibus, cum pactis, & conditionibus de, & pro quibus ſuam, ac eccleſiarum, menſarum, archipresbyteratuum, titulorum, beneficiorum, & piorum locorum prædictoꝝ conditionem efficere poſſint meliorem, arrendare, & locare, ac in affictum, & aliàs concedere conſueuerint. Ac arrendationes, locationes, & conceſſiones huiuſmodi, etiam inſciis, imo etiam inuitis antiquis Colonis, ſiue Inquilinis effectum habuerint, & ſortitæ fuerint: nihilominus à nonnullis dicatur pr[illegible]modi, & aſſerri arrendationes, ſiue locationes, & in affictum conceſſiones, de tenutis, ſiue caſalibus, & prædiis prædictis antiquis, ſiue tunc iuuantibus Coloniſ, vel Inquilinis, & aliàs tenentibus prædictis non requiſitis factas, non ſolum nullas, & inualidas exiſtere, ſed prout in palatiis, & domibus ipſius Vrbis, & aliis prædiis vrbanis receptum, ſiue ſtatutum eſſe dicitur, hoc etiam in ipſis tenutis, ſeu caſalibus, & prædiis obſeruari ſolitum eſſe, & obſeruari debere, videlicet, ꝙ tales nouæ arrendationes, ſiue locationes, & in affictum conceſſiones, eiſdem nouis Inquilinis, ſiue Colonis non interpellatis, ſiue requiſitis antiquis, ſiue tunc inſtantibus Colonis, ſiue Inquilinis factæ pro eiuſdem pretiis, pactis, & conditionibus, eis, illa acceptantibus, & habere volentibus, antiquis Colonis, vel Inquilinis cenſeantur, & intelligantur factæ. Ac propterea etiam ſuper arrendationibus, ſiue locationibus, & conceſſionibus huiuſmodi, nouis Inquilinis factis, dictis antiquis non interpellatis, inter ipſos antiquos, & nouos Colonos, ſiue Inquilinos, ſeu Conductores quæſtiones quandoq; exortæ fuerint, & indies oriantur, ac in futurum maiores oriri formidentur. Nos quæſtionum huiuſmodi materiam ſuccindere, & penitus amputare volentes, ex certa noſtra ſcientia, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione, pro potioris cautelæ ſuffragio, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ſtatuimus, & ordinamus, ꝙ de cætero, tam ipſi Epiſcopi, & alii presbyteri, ac Diaconi Cardinales, quàm Abbates, & alii eccleſiarum Prælati, necnon quarumcunq; eccleſiarum Capitula, & quorumuis ordinum Monaſteriorum Vrbis huiuſmodi, etiam conuentus, & clerici in eadem Vrbe beneficia eccleſiaſtica obtinentes, necnõ pioꝝ locorum Rectores, & Adminiſtratores de tenutis, caſalibus, prædiis, & aliis immobilibus bonis, & prædiis ruſticis in dictæ Vrbis territorio, ſeu diſtrictu exiſtentibus, antiquis Colonis, ſiue Inquilinis, vel aliis ea tenentibus non requiſitis, nec interpellatis, nouos arrendatores, ſeu conceſſiones, & in affictum locationes, nouis affictuariis, ſiue conductoribus, & habere volentibus pro pretio, & cum pactis, ſiue conditionibus de hac, pro quo vel quibus ſuam & eccleſiarum, menſarum, monaſterioꝝ, archipresbyteratuum, titulorum, diaconiarum, beneficiorum prædictorum, conditionem efficere potuerint meliorem ad annum, vel aliud tempus, ita tamen, ꝙ ſi agatur de maiori tempore quo ex diſpoſitione iuris, vel ſacris conſtitutionibus concedatur licentia, deſuper à ſede Apoſtolica habeatur, dare, & concedere, ipſoſq; nouos affictuarios, ſiue conductores capere, recipere, & habere, ac aſſequi poſſe, nec nouæ arrendationes, conceſſiones, & locationes huiuſmodi, ipſis antiquis, ſiue tunc inſtantibus Colonis, aut Inquilinis, vel tenentibus, cenſeantur, vel ſint factæ, ſed ipſi antiqui Coloni, ſiue Inquilini, & alii tentores, finitis temporibus, ſuarum arrendationum, ſiue locationum, & conceſſionum à tenutis, ſiue caſalibus, & aliis prædiis prædictis, ſint ipſo facto omnino excluſi. Decernẽ. irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunq; ſciẽter, vel ignorãter cõtigerit attentari. Ac volentes præſentes, vt illæ omnibus innoteſcãt, in acie campi Floræ, & Baſilicæ Principis Apoſtoloꝝ, ac eccleſię S. Ioan. Lateranẽ. prædictaꝝ, necnõ Cancellariæ Apoſt. valuis, ꝑ aliquos ex Curſoribus nr̃is affigi, ac oẽs, & ſingulos arctare, & afficere, ac ſi eis ſingulariter, & ꝑſonaliter intimatæ fuiſſẽt. Nõ obſtañ. ꝓmiſſis, ac conſtitutionib. & ordinationib. Apoſt. ceteriſq; cõtrariis quibuſcũq;. Nulli ergo, &c. ſtatuti, ordinationis, decreti, & voluntatis infringere, &c. Si quis autem, &c. Dat. Romę apud S. Marcũ, anno incarnationis Dominicæ M D X X X V I, Tertio decimo Kaleñ. Septembris, Pont. noſtri Anno Secundo.

De confirmatione reintegrationis, ac reformationis iuriſdictionis Curiæ Capitolinæ.

PAVLVS Papa III. Cum paſtorali incumbat officio gregem ſibi à domino cõmiſ
ſum ſecundum iuris tramites, & iuxta facti exigentiam vigili cura gubernare, abuſio
neſq; & prauas corruptelas introductas pro poſſe tollere, quemcunq; in ſua iurisdictione cõ
ſeruare, & manutenere. Nuper deuenit ad aures noſtras, q Statuta Vrbis, nouæ Reformatio
nes, ac priuilegia à Ro. Pontificibus conceſſa, maxime circa cognitionem, & deciſionem cau
ſarum, in plurimis violantur, & per prauas abuſiones, & corruptelas quotidie abutuntur, quo
fit vt inter Ro. Ciues non ſolum in Cu. Capitolii, ſed in diuerſis Vrbis Tribunalibus litiga
tur, non abſque eiuſdem Populi notabili damno, & iactura, ac q in eadem Curia Capitolii, &
Tribunalibus dictæ Curiæ contra formam dictorum Statutorum, & nouarum Reformatio
num plurimi fiunt exceſſus, etiam qui forſan, non ſine animi noſtri diſplicentia, & litigantium
diſpendio, aliquæ fiunt extorſiones. Nos, qui præfatum Populum paterna affectione diligi
mus, etiam prædeceſſorum noſtrorum veſtigia imitantes, eiuſdem indemnitati prouidere cu
pientes, Motu proprio, & non ad alicuius ſuper hoc nobis porrectæ petitionis inſtantiã, ſed
ex certa nr̃a ſcientia, & de poteſtatis plenitudine Statuta, & nouas Reformationes Vrbis, pri
gia, literaſq; Apoſtolicas, eidem Po. Romano conceſſa, & conceſſas, cum omnium & ſingu
lorum iuris, & facti defectuum, ſi qui forſan ineſſent, ſupplectiõ. auctoritate noſtra, & ſedit
Apoſtolicę confirmamus, & comprobamus, ac quatenus opus ſit innouamus, & de nouo cõ
cedimus, ac omnia & ſingula in ſingulis ſtatutis, priuilegiis, reformationibus, literis, & decre
tis huiuſmodi contenta, perpetuis futuris temporibus, à quibuſuis Ro. Curiæ iudicibus, eccle
ſiaſticis, & ſęcularibus, tam ordinariis, quàm delegatis, ſeu quauis alia iuriſdictione, ſeu notio
ne fungantur, inter perſonas eidem foro Capitolino ſecundum formam Statutorũ, nouarũ
Reformationũ, & literarum prædictarum, quocunq; abuſu, corruptela, vſu contrario, diſſue
tudine, contraria conſuetudine, aut q vſu recepta non ſint, non obſtañ. tenaciter & inuiola
biliter obſeruari volumus, & mandamus: dictumq; Populum ad iuriſdictionem dictæ Curię
Capitolinæ, etiam iuxta literas, etiam in forma Breuis, ſuper diſtinctione iuriſdictionum Tri
bunalium Vrbis, ac reintegratoria, & confirmatoria Statutorum, & nouarum Reformatio
num prædictarum, eidem Populo Romano per quoſcunq; Ro. Pontifices, & præſertim fe.
re. Iulium II, & Leonem X prædeceſſores noſtros cõceſſas, & emanatas in omnibus, & per
omnia reintegramus. Necnon citationes in cauſis in dicta Curia ordinarie inchoatis, & in
choandis, etiam ſi lite pendente in cauſis huiuſmodi cõmiſſiones aliquæ eiſdem Iudicibus, &
Tribunalium eiuſdem Curiæ Magiſtratibus, Officialibus quibuſcunq; præſentatæ fuiſſent, &
in futurum præſentarentur, etiam per mandatarios dictæ Curiæ fieri poſſe impune decerni
mus, & mandamus, Statuta, nouaſq; Reformationes, & literas huiuſmodi, cum omnibus, &
ſingulis clauſulis, derogationibus, & pęnis in eiſdem cõtentis, quatenus opus ſit, innouamus,
& de nouo concedimus, tenoreſq; ſingularum literarum prædictarum, etiam in forma bre
uis, tam per Iulium II. quàm Leonem X prædeceſſores noſtros, vt præmittitur, conceſſarũ,
& emanatarum pro expreſſis habere volumus, & mandamus, ac ſi illarum tenor de verbo ad
verbum præſentibus noſtris gratioſis literis inſertus eſſet. Necnõ Motu, & ſcientia ſimilibus
dilectis filiis Laurentio Verſo noſtro vtriuſq; ſignaturæ Referendario, Syllegorio Procon
ſulibus, Theodoro de Gualderonibus, & Euangeliſta de Ceccharellis Correctoribus Colle
gii Aduocatorum, Procuratorum, & Notariorum Curiæ Capitolinæ, & aliis eiuſdem Colle
gii pro tempore exiſtentibus Officialibus poteſtatem, & iuriſdictionem perſonas dicto Col
legio ſubiectas inobedientes, tranſgreſſores, rebelles, & contra formam Statutorum, nouarũ
reformationum, & ordinationum earundem factarũ, & faciendarũ venire, auſu temerario, nõ
erubeſcentes, pecuniariis pęnis eorum arbitrio moderandis, mulctandis, eorumq; Collegio,
ſeu Cameræ Vrbis, coniunctim, vel diuiſim, prout eis videbitur, applicãdis, & irremiſſibiliter
exigendis, abſque ſpe gratiæ, ſeu remiſſionis, niſi à nobis, vel ſucceſſoribus noſtris gratioſe
obtente, damus, concedimus, & gratioſe impartimur. Et ita quoad omnia, & ſingula præmiſ
ſa per quoſcunq; Ro. Curiæ iudices, tam ordinarios, quàm delegatos, tam eccleſiaſticos, q̃
ſęculares, iudicari, & diffiniri debere mandamus. Sublata eis aliter iudicandi, interpretandi, &
diffiniendi poteſtate, irritum, & inane decernentes quicquid in contrariũ contigerit atteñtari.
Mandantes dilectis filiis Senatori, & Conſeruatoribus Vrbis etiam pro tempore exiſtẽtibus

coniunctim, vel diuiſim, tam ex officio, quàm ad cuiuſuis reclamantis perſonæ inſtantiam, præmiſſa omnia, & ſingula, ac in ſingulis ſtatutis, reformationibus, & priuilegiis huiuſmodi contenta, omnibus iuris, & facti, remediis opportunis, etiam cum pęnarum eorū. ſeu eorum alicuius arbitrio, comminatioñ. exactioñ. etiam adhibita quatenus expediat, manu militari, pro conſeruatione, & manutentione omnium, & ſingulorum obſeruari mandent, & faciant cum effectu. omni pęnitus exceptione, & appellatione remotis. Non obſtañ. quibuſuis Tribunalium Vrbis, Magiſtratuum, Collegioꝝ, & Officiorum priuilegiis, literis, & indultis, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis tam in ſpecie, quàm in genere æditis, etiam ſi ſub plumbo, aut in forma Breuis, tam per nos, quàm quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros cum quibuſuis clericis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiamq; pęnarum comminatioñ. etiamq; ſi illis caueretur ꝙ illis, aut eorundē alterius non cenſeretur quoquo modo derogatum, niſi illarum tenor de verbo ad verbum inſertus foret, aut de eis expreſſa, & ſpecifica fieret mentio, etiam ꝙ caueretur in illis. ꝙ quotienſcunq; illis derogatum eſſet, eo illico cenſerentur reuocatæ, quarum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, & illis quibuſcunq;, pro hac vice duntaxat derogañ. aliiſq; conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis in contrarium facieñ. non obſtantibus quibuſcunq;.

Fiat, vt petitur, A.

Et cum abſolutione à ceñ. ad effectum præſentium, & ꝙ pro præſentis motus proprii confirmation. approbat. reinteg. & conceſſ. ſola ſignatura ſufficiat, & vbiq; fidem faciat in iudicio, & extra, attento ꝙ in Vrbe, & pro Po. Ro. & ꝙ etiam literæ ſub Annulo nr̃o Piſcatorio expediri poſſint, & cum defectuum tam iuris, quàm facti, ſi qui ſint, ſuppletione, & ꝙ obſtañ. omnes habeantur pro expreſſis, & cum opportuna derogatione omnium, & ſingulorum in contrariu m facieñ. & cum iuriſdictione, facultate, & poteſtate dictis officialibus, vt præmittitur, data, & conceſſa, & cū poteſtate extendendi latiſſime cum omnibus clericis neceſſariis, & opportunis. Et ſolum de confirmatione Statutorum, & nouarum Reformationum aliàs cōfirmatorum, & ordinatioñ. Iulii De cognoſceñ. cauſis Romañ. in Curia Capitolii, prout in ſuo Motu proprio, & de citationibus exequeñ. per Mandatarios, vt ſupra. & de facultate Proconſulibus, & Correctoribus, quoad ea tantum, quæ reſpiciunt exercitium Notariorum, & aliorum miniſtroꝝ iudicialium eis ſubiectorum. & de mandato facieñ. præmiſſa obſeruari, dilecto filio moderno, & pro tempore exiſtenti Camerario noſtro. Fiat A.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum. Decimo Kaleñ. Octob. Anno Tertio.

De poteſtate Reuerendiſſ. D. Almæ Vrbis Legati de latere.

PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilecto filio Vincentio tt. S. Mariæ Trãſtyberim Presbytero Card. Neapolitano nuncupato, in Vrbe, eiuſq; territorio, & diſtrictu noſtro, & Apoſtolicæ ſedis Legato ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Licet poteſtatis plenitudo deſuper nobis commiſſa ſit, & vniuerſi gregis dominici, diuina diſponente clementia, curam habeamus, finem tamen humanæ poſſibilitatis excedere non valentes, cōſiderantesq;, ꝙ circa ſingula per noſmetipſos Apoſtolicæ ſeruitutis debitum abſoluere nō poſſumus, nonnunq̃ aliquos, & præcipue S. R. E. Cardinales in ſolicitudinibus partem aſſumimus, vt ipſis vices noſtras ſupplentibus, miniſterium nobis deſuper commiſſum, fauente pietate ſuperna, facilius, efficacius, & ſalubrius exequamur. Et quamuis ad cunctorum Chriſtifidelium prouincias, ciuitates, & loca paternum ſtudium, & diligentiam adhibeamus, ad Almam Vrbem tamen noſtram aciem noſtræ conſiderationis paternis affectibus dirigentes, illam, ciues, incolas, & habitatores eiuſdem, tanquam peculiares filios, & deuotos, diligentiori cura intuemur, & ſuper eorum fęlici regimine, pacifico, & tranquillo deſiderantes ſpecialiter prouidere, vt præſeruentur à noxiis, & optatis perfruantur incrementis. Cum itaq; nos, pro nonnullis arduis, & vrgentibus negotiis, orthodoxæ fidei, ac publicum Reipublicæ Chriſtianæ commodum concernentibus, nos ab ipſa Vrbe ad aliquod tempus diſcedere, & ad ciuitatem noſtram Placentiam, Prouinciæ Mediolañ. nos conferre, & dimiſſis in eadem Vrbe Palatii noſtri, et Curiæ Cam. Apoſt. Cauſarum audientiis, necnon Gubernatore, ſeu Vicecamerario, ac Vicario, ſeu eius Locumteneñ et Senatore, ac alius eiuſdem Vrbis officialibus, Cancellariam noſtram, cum Plumbo, Capella, et nonnullis eiuſdem Cãcellariæ, et Cu. Romanæ Officialibus nobiſcum ducere intendamus. Nos volentes interim bono, et fęlic. Vrbis, et Ro. Cu. prædictarum regimini prouidere, et potiſſimum ad te, quem etiam in ma-

gnis, & arduis ſacroſanctæ Ro. Eccleſiæ negotiis verſatum, eximia probitate, & fidelitate, rerumq; gerendarum experientia, & præcipua prudentia, ac integritate comprobatum habemus, mentem noſtram conuertentes, ac ſperantes, ꝙ ea, quæ tibi duxerimus committenda, gratia tibi aſſiſtente diuina, circunſpecte, prudenter, iuſte, & fideliter exequeris. Te in Vrbe prædicta, eiuſq; territorio, & diſtrictu, ac terris, & locis illi adiacentibus, noſtrum, & dictæ ſedis Legatum de latere in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium generalem, de venerabilium fratrum noſtrorum aliorum S.R.E. Card. conſilio, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, vſque ad beneplacitum, vel ad eandem Vrbem redditum noſtrum duntaxat, creamus, conſtituimus, & etiam deputamus. Dantes tibi harum ſerie pariter & concedentes plenam, liberam, & omnimodam poteſtatem & facultatem ac auctoritatem Vrbem, & loca prædicta cum eorum territoriis, diſtrictibus, & pertinentiis, necnon perſonas, ciues, habitatores, etiam Curiales, & ipſam Ro. Curiam ſequentes, ſeu ad eandem vndecunque venientes, dum in ea fuerint, ſeu in ea degentes, & incolas eiuſdem, cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, dignitatis, etiam pontificalis, fuerint, ac eiuſdem Ro. Curiæ Officiales exiſtant, etiam ſi ſe exemptos à quocunq; Legationis officio prætenderent noſtro, & dictæ Rom. Eccleſiæ nomine, gubernandi, regendi, & adminiſtrandi, prout cęleſtis gratiæ infuſio, & tua prudentia perſuadebunt, reformandi, & corrigendi. occupata recuperandi, necnon illa, & alia deformata in priſtinum, & debitum, ſtatum reducendi, & iuriſdictionem omnimodam exercendi, ciuiles, & criminales, eccleſiaſticas, & ſpirituales, & ſuper quibuſcunque monaſteriis, prioratibus, præpoſituris, canonicatibus, & præbendis, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, cæteriſq; beneficiis eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumcunq; ordinum regularibus, & profanas ad forum eccleſiaſticum quocunq; iure ſpectantes, ac mixtas quaſcunq;, tam in dominio noſtro, quàm extra, per appellationes extraiudiciales, vel generales quærelas, etiam non obſtante, ꝙ ad ipſam Ro. Curiam legitimæ deuolutæ, aut in illa de iuris neceſſitate tractandæ, ſeu finiendæ non exiſtant, illarumq;. & etiam aliorum quorumcunq;, & quibuſcunq; iudicibus eccleſiaſticis, & ſæcularibus, quacunq; auctoritate, dignitate, ſeu præeminentia fulcitis, ad nos, & Ro. Curiam, ac ſedem huiuſmodi, & pro quibuſcunq; grauaminibus, vel diffinitiuis ſententiis pro tempore interpoſitis, primarum, & ſecundarum, ac vlteriorum appellationum cauſas, vnà cum negotio principali, coniunctim, vel diuiſim, vel aliàs, prout tibi viſum fuerit, ac omnibus & ſingulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, in eadem Vrbe, & extra locorum, prӕterꝙ in quibus cum noſtra curia reſidebimus, etiam ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicii. ſola facti veritate inſpecta aut aliàs iuxta caſuum, & prout tibi videbitur, etiam cum poteſtate citandi in eadem Curia Ro. etiam extra eam, etiam per ędictũ publicum, conſtito ſummarie de non tuto acceſſu, ac inhibeñ. quibus, & quotiens fuerit inhibendum, audiendas, cognoſcendas, decidendas, & fine debito terminandas committeñ. Et pari modo inter Auditores dicti Palatii noſtri, ſeu eorum Locateneñ. diſtribui (vt moris eſt) facieñ. & per ſignaturam nomine noſtro, videlicet, ſi illæ iudicibus in Ro. Curia per hæc verba, videlicet, Placet D. N. Papæ. Si vero extra eam, prӕterquam vbi nos fuerimus, dirigendæ. Per conceſſum in præſentia D. N. Papæ ſignañ. Ac omnia & ſingula per ſignaturam iuſtitiæ concedi, & committi ſolita concedere, & etiam eiſdem Auditoribus, & Locateneñ. ſeu aliis quibuſcunq; Prælatis, vel iudicibus, tam in Ro. Curia, quàm extra eam committendi. ſeu per te, vel alium, ſeu alios audiendi, cognoſcēdi, etiam ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, vt præfertur, etiam reiteratione terminorum ex ſtylo Curiæ, ſeu natura obſeruari conſuetorum, ac etiam illorum omiſſione, illaſq; decidendi, & terminandi, cauſaſq; ipſas quando tibi placuerit, ab illis, quibus commiſſæ fuerint, tam in dicta Curia, quàm extra, auocandi, & aliis etiam committendi, & quaſcunq; ſententias per te, ſeu etiam alios iudices quoſcunq; latas, tam in Ro. Curia, quàm extra eam, etiam ſi in rem tranſiuerint iudicatã, executioni debitæ demandandi, cum decreto literarum executorialium, ſeu mandati executiui, etiam cum inuocatione brachii ſęcularis, nullitates proceſſuum, actorum, geſtorum, & ſententiarum, tollendi, & finiendi, ac reſtitutionem in integrum aduerſus rem iudicatam, etiam ſi tres ſententiæ conformes latæ fuerint, etiam gratioſe concedendi, dictarum cauſarum cognitionẽ, terminationem, et executionem, ac curſum inſtantiarum, vel etiam fatalium ſuſpendendi, ac reſtitutionem ad illa etiam concedendi. Necnon conſtitutionibus fe. re. Bonifacii Papę VIII,

prædeceſſoris noſtri de vna,& Concilii generalis de duabus, non tribus dietis, & aliis per ſignaturam iuſtitiæ derogari ſolitis,& etiam quibuſuis priuilegiis, & indultis, tam Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, quàm aliis ordinariis iudicibus dictæ Vrbis, etiam per nos conceſſis,& approbatis, etiam ꝙ illi,niſi per ſignaturam manu noſtra,& motu proprio conceſſis derogari non poſſit, diſponentibus & hactenus obſeruatis, ſpecialiter, & expreſſe derogandi. Necnon ſi neceſſarium fore conſpexeris,vnum,vel duos ſignaturæ dũtaxat Referendarios, quos malueris,& ad hoc vtiles & idoneos eſſe cognoueris,qui commiſſiones iuſtitiæ huiuſmodi referendariare, & in ſignatura per te facienda tibi aſſiſtere, ac illi intereſſe licite valeant, durante legatione tua tantum, deputandi, & alia quæ S.R.E. Cardinales, qui hactenus ſignaturam iuſtitiæ habuerunt, & dictæ Vrbis Legati facere, & exercere potuerunt,& debuerunt, faciendi,& exercendi. Omniaq; & ſingula beneficia eccleſiaſtica cũ cura,& ſine cura,ſæcularia,& ordinum quorumcunq; regularia, etiam ſi dignitates,etiã maiores, & principales fuerint, & ad illa conſueuerint, qui per electionem, aut alium modum aſſumi,intra limites tuæ legationis conſiſtentia,Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe,ac Lateraneñ.& beatæ Mariæ Maioris eccleſiaꝝ canonicatibus,& præbẽdis,& illis,quæ ad collationem alicuius ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus præfatis, reſpectu Epiſcopatuum,titulorum ſuoꝝ presbyteralium, aut diaconalium, vel aliàs quocunq; modo pertinent duntaxat exceptis: Ac quorumcunq; familiarium tuoꝝ continuorum cõmenſaliũ nunc,& pro tempore exiſtentium,etiam ſi ab ipſa familiaritate receſſiſſent,& in quibuſcunq; prouinciis, ſeu locis conſiſtant beneficia eccleſiaſtica, etiam ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter,vel aliàs, ex quauis cauſa, etiam de neceſſitate exprimenda, præterquam familiaritatis noſtræ, aut quo ad ea, quæ ad diſpoſitionem tuam, ratione eccleſiarũ, vel beneficioꝝ tuoꝝ non pertinent, aut alicuius Cardinalis viuentis generaliter reſeruata, ſeu ex quauis generali reſeruatione affecta fuerint, cum illa per ceſſus, vel deceſſus, aut aliàs, quauis dimiſſione illa nunc, & pro tempore obtinentium, etiam ſi,vt præfertur,reſeruata fuerint,dummodo etiam illorũ cõmendis ceſſantibus,vel vnionibus temporalibus diſſolutis, vel aliàs quocunq; modo vacare contigerit, quibuſuis perſonis, de quibus tibi videbitur, etiam quæcunque, quotcunq;, & qualiacunq; beneficia eccleſiaſtica obtineñ.& expectañ. Necnon & ſi extra limites tuæ legationis beneficia aliqua,vt ſupra,qualificata, in ciuitatibus, diocæſibus, & locis per duas dietas dictæ Vrbi propinquis vacauerint, etiam ſi,vt præfertur, reſeruata fuerint,dummodo alicuius ipſorum beneficiorum reſeruatoꝝ, præterq̃ ex familiaritate noſtra, in dictis ciuitatibus,& diocæſibus vacañ. huiuſmodi fructus,redditus,& prouentus,ſummam, ſeu valorem annuum ſecundum communem æſtimationem viginti quatuor Florenorum auri de Camera non excedant, perſonis idoneis per te eligendis confereñ. & de illis etiam prouideñ.ſeu illa aliis beneficiis eccleſiaſticis ad vitam viuendi, annectendi, & incorporandi, veroſq; vltimarum vacationum modos, etiam ſi ex illis quæuis generales reſeruationes, etiam in corpore iuris clauſę, reſultent, pro expreſſis habendi. Ac etiam in ipſa Vrbe quamdiu ab ea abſentes fuerimus,in quoſcunq; Curiales, & ipſam Curiam ſequentes, ſeu Cortiſanos, & Officiales quoſcunq; ipſius Curiæ noſtræ, & ipſoꝝ officiorum præſidentes, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus,ordinis,vel conditionis fuerint (dummodo S. R.E. Cardinales non exiſtant) omnimodam iuriſdictionem exercendi, eoſq; pro exceſſibus puniendi, & prout demeruerint,ſeu deliquerint, à ſuoꝝ officioꝝ exercitio ſuſpendendi, & prout iuſtitia ſuaſerit, eos eiſdem officiis ſuis priuandi, & deſtituendi. Necnon etiam inter Barones, & milites,dominos temporales,& nobiles,& perſonas alias ſęculares,& eccleſiaſticas,necnon Cõmunitates,& Vniuerſitates,ac populos,& omnes alios ſęculares,diſcordes,& differentes,Vrbis terrarum,locorum,& diſtrictus prædictoꝝ pacem, & concordiam facieñ. & inter eos treguas indicendi,ipſoſq; ad eas,& ipſarum obſeruantiam quibuſcunq; pęnis,diſtrictionibus,ſententiis,& cenſuris,prout tibi videbitur,compelleñ.concordes in vnitatis,& charitatis vinculo confouendi,& cõfirmãdi: rebelles, & delinquentes,ac eiuſdem Ro. Eccleſiæ hoſtes cenſuris, & pęnis,tam eccleſiaſticis,quàm aliis, etiam pecuniariis,& corporis afflictiuis arcendi,& corrigendi,& ad noſtrã, & dictæ Ro. Eccleſiæ vnitatem reducendi. Necnon cum tuis, & quinq; prælatorum ſe aſſerentium familiaribus, & continuis cõmenſalibus, & decem, quos tu elegeris perſonis aliis ad duo, & ſi nobiles, vel graduati fuerint ad tria, ſeu cũ diſpenſatione ad duo, ad tertium curata, dummodo inter alia non fuerint, niſi duæ parochiales eccleſiæ,ſeu aliàs inuicem incom-

patibilia ſęcularia. etiam ſi dignitates, etiam maiores, & principales perſonatus, adminiſtratio-
nes, vel officia, etiam curata. & electiua, in cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel collegia-
tis eccleſiis, parochiales eccleſiæ, vel earum perpetuæ vicariæ fuerint, & ad duo alia. etiam ſi-
milia ſimplicia, non tamen duos canonicatus, & præbendas, ſub vno, & eodem tecto, vnius,
& eiuſdem eccleſiæ conſiſtentia, ſi eis. & cuilibet eorum aliàs canonice conferantur, aut eligan-
tur, præſententur, vel aliàs aſſumentur ad illa, & inſtituantur in eis ſimul ad vitã, cũ poteſtate
permutandi, & cõmendæ cedendi, totiens quotiens in titulũ, & cõmendã reſpectiue obtinen-
da. Necnõ ſuper ętate in xviii. diſpenſandi ſup ætatis, & natalium defectibus, ad vnum, & in
vigeſimo ad duo, necnõ ſuper defectuũ patientibus ad quæcunq;, quotcunq;, & qualiacunq;
beneficia eccleſiaſtica, etiã ſi canonicatus, & præbeñ. in cathedralibus, ẽt Metropolitanis, vel
collegiatis eccleſiis, & aliàs, vt præfertur, qualificata fuerint, & ad canonicatus, & præbeñ. ca-
thedralium in vndecimo, & aliarum collegiatarum in octauo ſuarum ætatum annis, & de nõ
promouendo ad ſeptennium. dummodo infra primum triennium dicti ſeptennii ad Sub-
diaconatus ordinem ſe faciat promoueri, vel aliud breue tempus, prout tibi videbitur. Ac
etiam de promouendo ad ſacerdotium in vigeſimotertio cũ ſæcularibus clericis, cum regula-
ribus vero in vigeſimo ſecundo anno. Et de ſuſcipiendo clericatum, minores, & ſacros etiam
presbyteratus ordines in Ro. Curia à quocunq; antiſtite, & etiam extra eam, etiam extra tem-
pora à iure ſtatuta. in tribus tamen feſtiuis diebus, diſpenſandi. Necnon quibuſcunq; Can-
cellariæ regulis, proceſſus, acta, & merita cauſarum, ac etiam præmiſſa omnia & ſingula con-
cernentibus, dummodo alteri non tollatur ius quæſitum. Ac etiam iuriſpatronatus laicorũ
quoad beneficia familiarium tuorum, & alia in limitibus tuæ legationis vacantia, vel ex tunc
vacatura, quæ de illo ex conſuetudine. vel priuilegio fuerint, in totum, alioquin pro medie-
tate patronorum eorundem derogandi. Et quaſcunq; perſonas, quibus literas tuas vigore præ-
ſentium conceſſeris, à quibuſcunq; excõmunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſq; eccle-
ſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pęnis. à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi
quibus quomodolibet tunc etiam ob non paritionem rei iudicatæ, aut aliàs in caſibus in re-
gula deſuper ædita expreſſis, innodati erunt, etiam ſi per annum. & vltra in illis inſorduerint,
ad effectum gratiarum ſuarum duntaxat conſequendum abſoluendi. Eorumq; omnia, & ſingu-
la beneficia eccleſiaſtica, cum cura & ſine cura, ſæcularia, & ordinum quorumcunq; regula-
ria, quæ in titulum vel cõmendam, etiam ex quibuſuis conceſſionibus, & diſpenſationibus
Apoſtolicis tunc obtinebunt, & expectabunt, ac in quibus, & ad quæ ius tibi quomodoli-
bet competet, quæcunq;, quotcunq;. & qualiacunq; fuerint, eorumq; fructuum, redditurum,
& prouentuum, veros annuos valores, ac huiuſmodi conceſſioñ. & diſpenſatioñ. tenores p
expreſſis habendi. Necnon quaſcunq; conceſſiones, ſi in euidentem vtilitatem ſuper aliena-
tionibus, & arrendationibus perpetuis, ſeu temporalibus, etiam emphitheoticis, quorumcũq;
bonorum ſtabilium ad eccleſias, monaſteria, dignitates, & beneficia. ac loca alia eccleſiaſtica. in-
tra limites tuæ legationis conſiſtentia, cuiuſcunq; valoris exiſtant. In aliis vero locis quantũ-
cunq; remotis, vſq; ad valorem Centum Floreñ. auri de Camera duntaxat ſpectantia, cum
inſertione tamen literarum fe. re. Pauli Papæ II prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Cum in
omnibus iudiciis, cõmuniter vel diuiſim cõcedendi. Inſuper cõtradictores, & rebelles quoſ-
libet per amotiones, priuationes, depoſitiones, relegationes, & proſcriptiones perpetuas, vel
temporales, etiam ſententialiter, prout ad ipſam Ro. Curiam pertinuerint, ſublato appella-
tionis obſtaculo, compeſcendi, omniaq; alia, & ſingula ad honorem, & ſtatũ noſtri, & ipſius
Ro. Eccleſiæ, & populorum cõmoditatem faciendi, gerendi, mandandi, ordinandi, diſponẽdi,
& exequendi, quæ neceſſaria quomodolibet, & opportuna fore cognoueris, & quæ noſmet
ipſi facere poſſemus. Et nihilominus ſingulari integritate, fidei conſtantia iuſtitiæ, & rectitu-
dinis zelo, clara prouidentia, ac longa conſumataq; Vrbis, & Curiæ prædictarum notitia in
te euidentiſſime comprobatis. necnon maturitate conſilii per te in arduis, & periculoſis no-
ſtris, & dictæ ſedis negotiis, fideli experientia teſtimonium perhibente præſtitiſti, diligenter
perſpectis, dignum cenſentes, vt te non minoribus prærogatiuis, quàm prædeceſſores noſtri
Rom. Pontifices, alios. qui pro tempore fuerunt in dicta Vrbe Legatos proſecuti ſunt, pro-
ſequamur, vltra ſupradictas omnes & ſingulas alias facultates, quæ pro quibuſuis aliis dictæ
Ro. Eccleſiæ Cardinalibus à tempore piæ me. Alexandri Papæ VI etiam prædeceſſoris no-
ſtri in ipſa Vrbe deputatis Legatis per quaſcunque literas tam ſub plumbo, quàm in forma

Breuis, ſub quacunque forma, & expreſſione verborum conceſſæ comperiantur, quarum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil pęnitus omiſſo, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, eidem circunſpectioni tuæ, harum ſerie concedimus, tibiq;, vt illis omnibus in omnibus & per omnia perinde ac ſi illæ tibi ſpecialiter & expreſſe conceſſæ forent, vti, potiri, & gaudere libere, & licite valeas, indulgemus. Decernentes commiſſionibus manu tua, & vigore præſentium, de mandato noſtro, ac in præſentia noſtra ſignandis, ac derogationibus in eis concedendis, in iudicio, & extra, perinde ac ſi propria noſtrata manu ſignatæ fuiſſent, ſtari, & indubitatam fidem adhiberi. necnon omnia, & ſingula alia eorundem præſentium vigore, per te, ſeu de mandato tuo aliàs rite pro tempore geſta, & conceſſa, ac quæcunq; quæ inde ſequentur, valida, & efficacia exiſtere, & ſuos effectus ſortiri debere, ſicq; per quoſcunque iudices quauis auctoritate fungentes, ſublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & interpretari, ac diffiniri debere, ac irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper his ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Mandantes inſuper Gubernatori, Vicario eiuſdem Vrbis, Auditori Cameræ, & Senatori, ac aliis officialibus quibuſcunq; in ipſa Vrbe præſentibus, necnon omnibus, & ſingulis Baronibus, Domicellis, Sipendiariis, Nobilibus, Ciuibus, incolis, & habitatoribus, ac perſonis aliis Vrbis, Curiæ, diſtrictuum, & locorum prædictoꝝ, etiam forenſibus ibidem pro tempore degentibus, cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pęnis per te infligendis, vt tibi in omnibus pareant efficaciter, & obediant, omni dilatione, vel exceptione ceſſante. Nos enim per te pro tempore facta, conceſſa, & acta, ac geſta quæcunq;, necnon proceſſus, ſententias, & pęnas, quas per te vigore præſentium fulminari contigerit, rata habebimus, & faciemus, auctore domino, vſq; ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari. Non obſtantibus priuilegiis, indulgẽtiis, tam Apoſtolicis, quàm aliis generalibus, vel ſpecialibus, ſub quacunq; forma, & expreſſione verborum, cuicunq;, cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut ordinum, etiã Ciſtercieñ. Cluuiaceñ. Præmonſtrateñ. Grandimoteñ. Cartuſieñ. Vallis vmbroſæ, Camalduleñ Humiliatoꝝ, S. Benedicti, & Auguſtini, hoſpitalium Hieroſolimitañ. S. Ioannis, S. Mariæ Teutonicorum, Catatraueñ. S. Spiritus in Saxia, & S. Antonii, ſeu quorumcunq; aliorũ ordinum exiſtant, conceſſis, confirmatis, & innouatis, ac prædicti Bonifacii prædeceſſoris de vna, & in Concilio generali de duabus dietis ædita, ac Lateraneñ. Pictaueñ. & generalis Cõciliorum, necnon de valore exprimendo, & de conceſſione facienda in vnionibus, & illarũ confirmationibus, ac de inſordeſcentibus in cenſuris per tempus inibi expreſſum & aliàs, ac de non expediẽdis literis executorialibus, & ſequeſtris, niſi ſub plumbo. & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon eccleſiarum, in quibus ſęcularia, & monaſterioꝝ, & aliorum regularium locoꝝ, in quibus regularia beneficia huiuſmodi forſan fuerint, ſeu à quibus illa dependere contigerit, & ordinum quorum extiterint iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, & aliis quibuſcũq; præmiſſis obuiantibus, quæ omnia & ſingula in literis per te ſuper eiſdem præmiſſis concedendis latiſſime exprimi poſſe volumus. Præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſuis aliis priuilegiis, literis, & exemptionibus eis ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis per nos, & ſedem eandem cõceſſis, & concedendis in poſterum, quorumcunq; tenorũ exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumq; totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mẽtio ſpecialis, quæ quoad hoc cuiquam nolumus ſuffragari. Volumus autem, ꝙ in conceſſionibus, gratiis, & literis, per te vigore præſentium faciendis, præſentes literæ nullatenus inſerãtur, ſed abſq; illaꝝ inſertione perinde plenum ſortiãtur effectũ, ac ſi ipſæ præſentes de verbo ad verbum inſererentur. Tu igitur dilecte fili munus huiuſmodi deuota mente ſuſcipiens, te in illius executione ſolicitũ, ac verbo, ſermone, & opere ſtudioſum, & diligentem exhibeas, ꝙ ex tuis laboribus, diuina fauente gratia, optati fructus ſuccedant, quos ſperamus. Tuq; per ſollicitudinem tuam, præter æternæ retributionis præmium, merito apud nos. & ſedem prędictam commendari poſſis. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M D X X X V I I, Vndecimo Kalendas Aprilis, Pontificatus noſtri Anno Quarto.

De Confirmatione Egidianarum conſtitutionum.

PAVLVS Epiſcopus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Officii noſtri noſtri debitum, quo ſumus, vniuerſis noſtræ curæ, præſertim etiam in temporalibus creditis, in iuſtitia debitores exigit, & ad hoc potiſſimum nos inducit, vt in his, per quæ iuſtitia vnicuiq; debite miniſtretur, & illam exquiſitis viis conculcare ſatagentium malitiis obuietur, eiuſdem officii partes propenſius impartiamur, ac ea, quæ propterea prouide ordinata, ac etiam Apoſtolico præſidio fulcita, & extenſa comperimus, vt ſemota omni ambiguitate, firmiora perſiſtant, de nouo approbamus, ac aliàs pro eorum obſeruatione prouideamus, prout in domino conſpicimus ſalubriter expedire. Sane (ſicut nobis innotuit) dudũ poſtq̃ bo. me. Egidius tt. s. Clementis Presbyter Cardinalis, tunc in humanis agens, & fe. re. Innocentii Papæ VI, prædeceſſoris noſtri, ac ſedis Apoſtolicæ in Patrimonio beati Petri in Thuſcia, & Ducatu Spoletan. ac Marchiæ Anchonitanæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimæ Prouinciis, necnõ Ciuitatibus, terris, caſtris, & locis S. R. E. immediate ſubiectis, & infra limites tunc expreſſos conſtitutis, Legatus, necnõ in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarius generalis, ſufficienti ad id p̄ literas dictæ ſedis facultate ſuffultus pro tranquillo & proſpero ſtatu Prouinciarũ, Ciuitatũ, terrarum, caſtrorũ, & locorũ prædictorũ, plures laudabiles, honeſtas, & ſalubres conſtitutiones, & ordinationes prouinciales ædiderat, piæ me. Sixtus Papa Quartus etiam p̄deceſſor noſter, tam illas, q̃ alias ab aliis diuerſis Ro. Pontificibus, ac Legatis æditas, & per dictum Egidium Card. in vnum volumen in ſex libros diſtinctum, collectas, & redactas, per eos, qui tunc erant, & pro tempore eſſent, in Prouinciis, Ciuitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis deputati Legati, etiam de latere, Gubernatores, & eorum Locatenentes firmiter & inuiolabiliter obſeruari debere ſtatuit, & ordinauit, prout in ipſius Sixti p̄deceſſoris literis, quas ẽt ad Vrbem, Ciuitates, terras, & loca ſpecialis commiſſionis, & in illis tunc, & pro tp̄e deputatos Viceecamerariũ, Gubernatores, Theſaurarios, Poteſtates, Iudices, & Officiales extendit, ac ſub cenſuris in eis contentis in eiſdem Vrbe, ac ſpecialis cõmiſſionis Ciuitatibus, terris, & locis, ſicut in Prouinciis firmiter obſeruari mandauit, plenius continetur. Cum aũt, ſicut accepimus, à nõnullis de viribus literarũ prædictarũ, & in eis contentorũ hæſitetur, ſub eo prætextu, q̃ forſan nõ appareat cõſtitutiones p̄dictas in Vrbe, & Prouinciis, ac Ciuitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis, ẽt ſpecialis cõmiſſionis, aut aliquibus ex ipſis vſu receptas fuiſſe. Nos cõſiderantes ex hoc neceſſario nõ inferri, q̃ cõſtitutiones, additiones modificationes, & correctiones p̄dictæ ſuũ vigorem amiſſerint, attendenteſq;, q̃ re. me. Leo Papa Decimus, ẽt p̄deceſſor noſter in Laterañ Cõcilio, nouiſſime celebrato, Egidianas conſtitutiones p̄dictas, quæ fundamentũ totius fere voluminis exiſtunt prædicti, approbauit, & cõfirmauit, quódq; cõſtitutiones p̄dictæ, vt nobis à peritis, quibus hanc curã demandauimus, relatũ eſt, & iuridicę, & populis vtiles, & p̄ficuę ſunt, & propterea volẽtes omnino effectũ ſuũ cõſequi, & plenũ robur obtinere, literas p̄dictas, quarũ tenores p̄ſentibus haberi volumus pro expreſſis, cũ extenſione p̄dicta, & omnibus, & ſingulis decretis, & clauſulis in eis cõtentis, auctoritate Apoſtolica, tenore p̄ſentium, ex certa ſcientia approbamus, & cõfirmamus, eaſq;, tã in Vrbe, q̃ Prouinciis, Ciuitatib. terris, & locis p̄dictis, ẽt ſpecialis cõmiſſionis, p̄ oẽs cuiuſcũq; dignitatis, ſtatus, gradus, & cõditionis extiterint, p̄petuis futuris tẽporibus, inuiolabiliter obſeruari debere, ſicq; p̄ quoſcunq; ẽt Palatii Apoſtolici cauſarũ Auditores, & quoſcunq; alios, ẽt auctoritate Apoſt. deputatos Iudices, ẽt in pẽdentibus cauſis pronunciari, ſententiari, & diffiniri debere, ſublata eis aliter iudicandi, ſententiandi, & diffiniendi auctoritate, & facultate, irritũ, & inane ſi ſecus ſup̄ his à quoq̃ quauis occaſione, vel cauſa, & auctoritate contigerit attentari, decernimus. Volumus quoq; præſentes literas in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorũ de Vrbe, & Cãcellariæ Apoſt. ac acie campi Floræ per aliquẽ ex Curſoribus noſtris affigi, & copiã collationatã dimitti, vt illæ ad cunctorũ notitiã facilius valeant peruenire, ne aliquis de illis ignorantiã p̄tendere poſſit, nec quõlibet allegare, cũ nõ ſit veriſimile apud aliquos remanere incognitũ, quod tã patẽter fuerit publicatũ. Nõ obſt. p̄miſſis, ac cõſtitutionibus, & ordinationib. Apoſt. necnõ omnibus illis, quæ Sixtus, & Leo p̄deceſſores p̄dicti voluerunt nõ obſtare, cæteriſq; cõtrariis q̃buſcunq;. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud ſanctum Marcum, anno incarnationis Dominicæ M D XXXVIII, Tertio Kalen. Auguſti, Pont. noſtri Anno Quarto.

Quòd

Qđ cōfirmatio Egidianarũ cōſtitutionũ iuriſdictioni Auditori Cameræ nō ꝑiudicat.

PAVLVS Papa Tertius. Cum (ſicut accepimus) licet inter alias per bo. me. Egidium dum viueret tt. S. Clementis presbyterum Cardinalem, & fe. re. Innocentii Papæ VI ac ſedis Apoſt. in Patrimonio beati Petri, & aliis prouinciis, necnō ciuitatibus, terris, caſtris, & locis S.R.E. immediate ſubiectis, & infra limites etiam tunc expreſſos Legatum, necnon in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium generalem, æditas conſtitutiones, & ordinationes Egidianas nuncupatas, & per piæ me. Sixtum IIII etiam prædeceſſorem noſtrum, cōfirmatas. Vna libro vi. capitulo ii. per quam omiſſo medio ad ſedem Apoſt. appellari prohibetur. Ita ꝙ appellatio omiſſo medio (vt præfertur) interpoſita, perinde ac ſi interpoſita non extitiſſet, aliquem iuris effectũ non ſortiatur. Et alia eodem libro capitulo xix. ꝙ a rectore prouinciæ vel eius iudicibus, aut officialibus, tam generalibus, ꝗ ſpecialibus, & ſententiis ab eiſdem iudicibus laris coram ipſo rectore, ſuiſq; iudicibus tantummodo ſub pęna Decem millium ducatorum auri, Curiæ, ſiue Cameræ prouinciali applicañ. debeat appellari, conſtitutiones annotatæ ſint. Nihilominus conſtitutionibus prædictis non obſtantibus, ab immemorabili tempore, & ꝑ immemorabile tempus Auditor Curiæ Cauſaꝝ Cameræ Apoſt generalis ꝓ tempore exiſtens, cui, vt oēs appellationes in terris S.R.E. mediate & immediate ſubiectis, etiã omiſſo medio, interpoſitas recipere, & admittere, & in cauſis appellationũ hmōi procedere poſſit, ꝑ ſedem Apoſt. conceſſum fuit. Ipſeq; Auditor in poſſeſſione, ſeu quaſi pacifice dictas appellationes admittendi, & de eis cognoſcendi exiſtat. Quia tamen nos nuper conſtitutiones Egidianas prædictas, ēt cũ appoſitione decreti irritantis, approbauimus, confirmauimus, & innouauimus, illaſq; ēt hic in curia inuiolabiliter obſeruari mandauimus a nonnullis, iuriſdictioni præfati Auditoris Cameræ ab immemorabili tpe (vt præfertur) obſeruatæ, præiudicatum fuiſſe aſſeratur. Nos, quoꝝ intentionis nunquam fuit, ꝑ approbationes, cōfirmationes, & innouationes prædictas, iuriſdictioni præfati Auditoris, & eius officii in aliquo præiudicare, vel derogare, indemnitati ipſius Auditoris, & eius officii cōſulere volētes, ꝙ tã modernus, ꝗ ꝓ tempore exiſtētes dictæ Cu. Auditores, ſicut ante approbationē, confirmationē, & innouationē hmōi poterāt, & cōſueuerant, quaſcunq; appellationes, his tñ exceptis, quæ poſſeſſoriũ concernant de partibus recipere, & admittere, appellationumq; ſic (vt præfertur) receptarũ, & admiſſarũ cauſas audire, & ad totalem expeditionē procedere poſſint, nullumq; ꝑ cōfirmationē, approbationem, & innouationem prædictas, ipſi Auditori, aut eius officio ꝑiudicium fuiſſe & eſſe, generatum ſit, aut cenſeatur, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, & officium ipſius Auditoris, quatenus ei in præmiſſis fuiſſet præiudicatũ, & opus ſit contra, & aduerſus literas noſtras prædictas, reponimus, reſtituimus, & reintegramus. Quodq; ꝓmiſſa omnia, & ſingula, perinde, ac ſi literæ noſtræ hmōi nō emanaſſent, libere & licite facere poſſit, cōcedimus, & indulgemus. Et ſic per quoſcunq; &c. iudicari &c. irritũ & inane decernimus. &c. Mandantes dilecto filio nřo Guidoni Aſcanio S. R. E. nunc & ꝓ tpe camerario, vt eidē ꝓ tempore Auditori faciat modernum, & pro tpe exiſteñ. dictæ Curiæ Auditorem, dictis priuilegiis vti, frui, perinde ac ſi literæ noſtræ prædictæ quoad præmiſſa, vt præfertur, non emanaſſent. Contradictores ꝑ cenſuras eccleſiaſticas, & alia iuris remedia opportuna, appellatione poſtpoſita, compeſceñ. inuocato ēt quatenus opus ſit ad hoc auxilio brachii ſęcularis. Volumus autem ꝙ præſentium ſola ſignatura ſufficiat. ipſarumq; & illarum tranſumptis ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, & manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, indubitata in iudicio & extra fides adhibeatur. Et ſi dicto moderno, vel pro tempore exiſtenti Auditori videbitur, literæ per Breue expediri poſſint. In contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcunq;. Placet, & ita decernimus & mandamus, A.

De facultate Reuereñ. DD. S.D.N. Papæ, & vtriuſq; ſignaturæ Apoſt. Referēdarioꝝ.

PAVLVS Papa III. Ad futurã rei memoriã. Debita cōſideratione penſantes quantũ venerabiles fratres Epiſcopi, ac dilecti filii alii in minoribus conſtituti, vtriuſque ſignaturæ ſupplicationũ videlicet, & cōmiſſionum per nos. ſeu in præſentia noſtra ſignandarum, infraſcripti Referendarii noſtri, qui præ cæteris officialibus, & miniſtris noſtris propinquius nobis aſſiſtunt, circa ipſas ſupplicationes, & commiſſiones, pro noſtro, & Apoſt. ſedis honore, ac vniuerſalis Eccleſiæ vtilitate, & alias, gratis, prompta voluntate, indeſeſſe laborant, dignum, quin potius debitum reputamus, vt illos ſpecialis beneuolentiæ fauoribus amplectamur, ac præclaris dignitatum titulis decoremus, & aliãs nos eis (prout conuenit) gratioſos exhibeamus, Hinc eſt, ꝙ nos fe. re. Leonis X & Clementis VII Rom. Pontificum præde

ceſſorum noſtrorum,veſtigiis inherentes, eoſdem infraſcriptos Referendarios noſtros, qui præclari,ac etiam familiares continui cõmenſales noſtri exiſtunt, condigni fauoris gratia, & excellentiæ dignitate ſublimare, ac oportunis fauoribus munire volentes. Ipſoſq; Referendarios,ac eorum ſingulos a quibuſuis excõmunicationis,ſuſpenſionis,& interdicti, aliiſq; ecclesiaſticis ſententiis,cenſuris,& pęnis a iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt,ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, Motu proprio,non ad ipſorum Referendariorum,vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione,& ex certa ſcientia,auctoritate Apoſtolica tenore præſentium,præfatos Referendarios,& eorum ſingulos, qui præſules non ſunt,ac alios infraſcriptos, & eorum ſingulos,in noſtros & dictæ ſedis Notarios gratioſe recipimus. Eoſq; & alios qui præſules exiſtunt,ac eorum ſingulos ſacri Palatii,& Aulæ Lateranenſis Comites,Necnon qui nobiles non ſunt,nobiles facimus,conſtituimus,ordinamus,& deputamus, ac nobilitamus,necnon nobilitatis titulo,& fauore decoramus, ac aliorum noſtrorum, & ſedis prædictæ Notariorum necnon Palatii,& Aulæ huiuſmodi Comitum,ac ex magno Baronum, & nobilium genere procreatorum numero & conſortio fauorabiliter aggregamus, eoſq; deinceps nobiles eſſe & pro nobilibus reputari,nominari,teneri,cenſeri,& iudicari,ac de cætero in quibuſvis conceſſionibus,& literis tam gratiam,quàm iuſtitiam concernentibus ,a nobis ſeu ſede prædicta impetratis, ſeu impetrandis,vel eis a nobis,aut aliis quibuſcunq; conceſſis,& concedendis, ac inſtrumentis,ſeu aliis ſcriptis etiam authenticis & priuatis, nobiles nominari , & pro talibus haberi poſſe,& debere volumus. Eiſq; quod omnibus, & ſingulis priuilegiis, præeminentiis,indultis,immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, honoribus, antelationibus, prærogatiuis,etiam id in aſſecutione quorumcunq; beneficiorum eccleſiaſticorum, etiam vigore gratiarum expectatiuarum, & illarum mutationum, extenſionum, & reualidationũ,collationum, & quarumcunq; aliarum gratiarum, & indultorum,quibus cæteri noſtri,& dictæ ſedis Notarii de numero participantiũ exiſtentes,abſq; illorum pręiudicio, ac Palatii,& Aulæ prædictorum Comites,necnon veri & indubitati nobiles, & ex nobiliũ genere ex vtroq; parente procreati, tam de iure quàm conſuetudine , ſeu aliàs quomodocunq; vtuntur, potiuntur , & gaudent , ac vti , potiri ,& gaudere poterunt quomodolibet in futurum,in iudicio , & extra , ac vbicunq; locorum vti , potiri , & gaudere debeant in omnibus , & per omnia,perinde ac ſi Referendarii , & alii infraſcripti , de dicto magno Baronum & nobilium genere ex vtroque parente vere & non ficte procreati , & geniti forent, concedimus. Ac eorum ſingulis, ſublatis quibuſuis obſtaculis, & impedimentis, veros nobiles eſſe, & de nobili ex dicto genere ex vtroque parente procreatos,cenſeri debere decernimus,& declaramus. Et in ſignum honoris,& nobilitatis huiuſmodi eis,& eorum cuilibet,pro inſigniis,& armis,quibus ipſi,& ab eis deſcendentes, & aſcendentes vti poſſint in decorem, partem inſigniorum noſtrorum, ſi eis vti voluerint, etiam cum vel abſq; armis ſuis,ſi illa habuerint, vel illis vſi fuerint, aut ſine ipſis,prout duxerint ordinandum,ſeu eligendum,aſſignamus,& perpetuo decoramus. Ac eis illos,quos moribus,ſcientia,ætate, aliiſq; requiſitis qualitatibus ad officium Tabellionatus exercendum idoneos eſſe repererint, ad inſtar aliorum dicti Palatii Comitum,vbique locorum,extra tamen muros Vrbis, ſeu locum in quo Romanam curiam reſidere contingerit,Notarios,Tabelliones publicos,ac Iudices ordinarios(recepto prius ab eis,iuxta formam præſentibus annotatam,ſolito iuramento)creandi, deputandi, & conſtituendi,ac de Notariatus & Tabellionatus,ac Iudicatus officiis huiuſmodi per pennam & calamare(vt moris eſt)inueſtiendi,Necnon quoſcunque ſpurios, naturales, baſtardos,manſeres, nothos,& inceſtuoſos,copulatiue,vel diſiunctiue ex quocunq; illicito,ẽt ſacrilego,vel dãnato coitu,ꝑ tpe procreatos,ſeu genitos,viuẽtibus,ſeu mortuis eoꝝ parentibus, legitimandi,& habilitãdi,& ad hæreditates,& bona,put Collegiũ Archiuii dictæ Ro.cu. vel eius officiales iuxta facultatẽ eis ꝑ piæ me. Iuliũ Papã II ẽt prædeceſſorẽ noſtrũ cõceſſam,vel aliàs ipſi Comites Palatini de iure vel cõſuetudine legitimare,& habilitare reſpectiue poſsũt. legitimãdi, & habilitãdi,&ad officia ſęcularia,publica,& priuata,ac honores,& bona quęcũq; reſtituẽdi & reintegrãdi. Necnõ quoſcũq; idoneos (adiunctis in hoc ſibi aſſiſtẽtibus duobus, aut tribus Magiſtris ſeu Doctorib' aut Licẽtiatis,in facultate in qua ꝓmouẽdi erũt,quos ad hoc duxerint eligendos,eorum votis iuratis) in vtroq;,vel altero iurium,& Thelogia, ac Artibus , ad Bac

calariatus, & licentiaturæ, ac Doctoratus, & Magiſterii gradus reſpectiue vbiq; locoꝝ promouendis, eiſq; ſic promotis legendi, diſputandi. interpretandi, ac alios actus ad perſonas in huiuſmodi gradibus conſtitutos, quomodolibet pertinentes, faciendi, & ipſoꝝ graduum ſolita inſignia, & auctoritatem conferendi. Ac ſi promotis, ꝙ omnibus & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, nobilitatibus, conceſſionibus, honoribus, libertatibus, præeminentiis, & prærogatiuis, quibus alii in Bononień. Pariſień. Louanień. & Tholoſañ. ac quibuſuis aliis Vniuerſitatibus in quibus ſtudium generale viget, promoti, etiam in aſſecutione beneficiorum eccleſiasticoꝝ vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, non ſolum ad ipſorum inſtar, ſed pariformiter, & abſque vlla differentia, perinde ac ſi vere, & non ficte. in aliqua ex eiſdem Vniueſitatibus, rigore examinis procedente, ac aliis ſolemnitatibus ſeruari ſolitis, obſeruatis, & aliàs iuxta formam ſtatutorum, ac conſuetudinũ ipſarum Vniuerſitatum, ac priuilegiorum illis conceſſorum, promoti fuiſſent, vti, potiri, & gaudere valeant, concedendi plenam, & liberam facultatem concedimus. Præterea eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, ac eoꝝ ſingulis, monaſtera, quorum Abbates pro tempore exiſtentes, mitra, & aliis pontificalibus inſignìis, ex priuilegio Apoſtolico vel aliàs vti conſueuerunt, in cõmendam pro tempore obtinentibus, in ipſis monaſteriis, perinde ac ſi illis, vt Abbates præeſſent, Mitra, Annulo, & Baculo paſtorali. ac aliis Pontificalibus inſignìis hmõi vti. Necnõ ſolemnem benedictionẽ poſt Miſſarum, Veſperorum, Matutinarum, & aliorum diuinorum officiorum ſolemnia, ſuper populum tunc intercedentem (dummodo inibi aliquis antiſtes, ſeu dictæ ſedis Legatus præſens non ſit, vel ſi præſens fuerit, ad id eius accedat aſſenſus) elargiri libere, & licite valeant, illiq; ac alii omnes & ſinguli Referendarii, ac alii prędicti, vt duos familiares in rotulo familiarium noſtrorum numeratos habeant: & tam ipſi Referendarii quàm duo annotandi familiares, quoad expeditionem quarumcunq; literarũ Apoſtolicarum, tam gratiam, quàm iuſtitiam concernentium, necnon inſtrumentorum & aliorũ quorumcunq; gratis vbique in omnibus officiis, tam Cancellariæ, etiam Sollicitatorum literarum Apoſtolicarum, & Cameræ Apoſtolicæ, quàm in auditorio Rotæ, & in quibuſuis aliis ordinariorum, & extraordinarioꝝ Iudicum tribunalibus, abſq; alio ſpeciali mandato deſuper expediendo, omni contradictione, & dilatione ceſſantibus, expediant, prout alii familiares cõtinui cõmenſales noſtri in dicto rotulo deſcripti, & prout cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores expediunt. Ipſiq; Referendarii, & eorum ſinguli pro eorum vſu ex Ripa, & Ripetibus noſtræ Vrbis ſex ſegetes vini communes ſingulis annis gratis ad iuſtar Clericorum Cameræ Apoſtolicæ libere extrahere poſſint, indulgemus. Et nihilominus Referendarios, & alios prędictos, ac eorum ſingulos, ac illorũ omnia & ſingula beneficia, & officia eccleſiaſtica, quæ obtinent, & in futurum canonice obtinebunt, & in illis pro tempore deſeruientes, ac Capellanos, familiares, & ſeruitores ſuos, tam præſentes, quàm futuros. & ſua, ac illorum bona, quoad vixerint, ab omni iuriſdictione, correctione, viſitatione, dominio, ſuperioritate, & poteſtate, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum locorum quorumcunq;, illorumq; Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Iudicum, etiam à dicta ſede delegatorum, aut ſubdelegatorum quomodolibet, nunc, & pro tempore exiſtentium. Eoſq;, ac in rebus, & bonis illorum propriis duntaxat, cum eis contrahentes, a ſolutione, & exactione quarumcunq; pedagii, gabellæ, bolletarum, decimarum, & cuiuſuis alterius ordinis, tam ordinarii, quàm extraordinarii vbicunq; locorum, & ex quacunq; cauſa, etiam per ſynodales conſtitutiones impoſiti, vel imponendi, eximimus, & totaliter liberamus, ac ſub beati Petri & ſedis prædictæ atque noſtra protectione ſuſcipimus, nobiſq;, & dictæ ſedi mediate ſubiicimus, ac liberos, immunes, exemptos, ſuſceptos, & ſubiectos omnes, conſtituimus, declaramus, & decernimus: itaꝙ Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, Ordinarii locorum, eorumq; Vicarii, & Officiales, Locateneń. & Iudices, etiam à ſede prædicta deputati præfati, & alii quicunq; etiam ratione delicti contracti, vel rei de qua ageretur, vbicunq; committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in eis, aut aliquem eorum, ac beneficia huiuſmodi, & in illis deſeruientes Capellanoſq; familiares, & ſeruitores ſuos præſentes, & futuros, ac bona prædicta. iuriſdictionẽ, correctionẽ, viſitationẽ, dominiũ, ſuperioritatẽ, & poteſtatẽ exercere, aut aliàs iniurias, & damna irrogare, ac excõis, aliaſq; ſententias, cenſuras, & pęnas proferre. Nec exactores gabellarũ pedagiorum decimarum, & onerum huiuſmodi, ad aliquam ſolutionem eos coarctare, aut alii quicunque, cuiuſcunque eccleſiaſticę, vel mundanæ dignitatis,

ſtatus,gradus,conditionis, & præeminentiæ exiſtant, illos ſuper præmiſſis, & illorum vſu,
ac poſſeſſione, ſeu quaſi etiam ex quocunq; crimine,vel delicto, præterquam in noſtram,&
Ro.Eccleſiæ offenſam,perpetrato,directe,vel indirecte,quouis quæſito colore. vel ingenio,
moleſtare, aut aliàs quomodolibet impedire, quoquomodo præſumant, aut debeant,ſeu ēt
valeant,ſed ſolum Referendarii, deſeruientes, capellani,familiares, & ſeruitores præfati co-
ram nobis, & ſede prædicta dumtaxat,de iuſtitia reſpondere teneantur. Decernentes quoſ-
cunque proceſſus,ſententias,cenſuras,& pęnas eccleſiaſticas,quos, & quas per Archiepiſco-
pos,Epiſcopos,Prælatos, locorum ordinarios,illorumq; Vicarios,& Officiales,Locatenen
tes,& Iudices, etiam à ſede prædicta delegatos, aut ſubdelegatos,ac alios prædictos, aut eoꝝ
aliquos,contra Referendarios,& alios infraſcriptos,ac deſeruientes,capellanos, familiares,&
ſeruitores præfatos haberi,ſeu promulgari contigerit,& quæcunq; inde ſecuta, nulla, irrita,
& inania, nulliuſq; roboris,vel momenti fore,& eſſe . Cæterum Referendariis,& aliis præ-
dictis,ac eorum ſingulis, vt literas gratiarum expectatiuarum, quum eis generaliter conced
contigerit, abſque aliqua ſignatura deſuper obtinenda. ad tres collationes per ſingulos eorũ
eligendas, & totidem beneficia etiam cum creatione in canonicum quarumcunque trium ca
thedralium, etiam Metropolitañ. vel collegiatarum eccleſiarum, ſub expectatione totidem
inibi præbendarum, etiam maiorum & pinguiorum, ac dignitatum, perſonatuum,admini-
ſtrationum, & officiorum,etiam curatorum,& electiuorum,ac ferculorum,obligearum,ad-
dimentorum,præſtimoniorum,ſeu præſtimonialium portionum, aut ſimplicium beneficio
rum,vnius,duorum,vel plurium cedentium, vel decedentium ipſarum eccleſiarum, canoni
corum,ſeu alias in earum ciuitatibus,ſeu diocęſibus beneficiatorum, aut ad tria beneficia ec
cleſiaſtica, etiam ſi duo illorum cum cura, aut Decanatus, vel Archipresbyteratus rurales,
ſeu Vicariæ,vel Capellaniæ perpetuæ,qui,vel quæ dignitates,etiam curatæ, extra tamen ca-
thedrales eccleſias repreſentetur,aut dignitates,vel perſonatus,ſeu ſingula eorum canonica-
tis,& præbenda, adminiſtratio, vel officium, etiam curatum , & electiuum in cathedralibus,
etiam Metropolitan. vel collegiatis eccleſiis,aut vnum ex eis,cum cura,vel ſine cura.cuiuſcu
ordinis regulare,etiam ſi Prioratus,Præpoſitura,Præpoſitatus, vel alia dignitas (non tamen
conuentualis) perſonatus, adminiſtratio,vel officium, etiam curatum, & electiuum, non ta-
men clauſtrale, ac illud,vel vnum ex ſecularibus beneficiis huiuſmodi,ex quauis cauſa diſpo-
ſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter, vel per Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, aut aliàs ex quauis
cauſa, etiam de neceſſitate exprimenda, præterq̃ ratione vacationis illius apud ſedem præ-
dictam,aut familiaritatis continuæ commenſalitatis noſtræ. aut alicuius ex S.R. E. Cardina
libus viuentibus , & in Ro. curia præſentibus,quorum conſenſus requiretur,generaliter re-
ſeruatum exiſtant, quorum fructus, redditus,& prouentus Ducentorum ducatorum auri de
Camera, ſecundum taxationem decimæ, valorem annuum non excedant. Sæcularia, videli
cet,per ipſos in minoribus conſtitutos in titulum , regulare vero in commendam. Ac tam
regulare, quàm ſęcularia beneficia huiuſmodi per præſules Referendarios in commendam
retinenda, etiam extra nationem. in qua idioma non intelligunt, pro eis, & eorum quolibet,
cum reſeruationis,inhibitionis, & decreti, ac aliis clauſulis opportunis expedire,ac in & ſub
illis comprehenſorum quorumcunq;, cum cura,& ſine cura, ſæcularium & regularium cu-
iuſcunq; qualitatis exiſtentium beneficiorum eccleſiaſticorũ aſſecutione. Quibuſcunq; aliis,
nullis prorſus (præterquam S.R.E. Cardinalibus) exceptis,omnino præferri pariter & an-
teferri poſſint & debeant. Et quæuis antelationum, prærogatiuæ,decreta,declarationes,ſu-
ſpenſiones,& clauſulæ, etiam derogatoriæ, quibuſcunq; aliis conceſſæ , etiam ſi in eis caue-
retur expreſſe, quòd illis per alia priuilegia, literas, & indulta derogari. vel illorum effectus
ſuſpẽdi nõ poſſent,& in aſſecutione ꝑ eos faciẽda,ſingulis aliis ꝑſonis,ẽt ſimiles. aut illis ma-
iores ꝓrogatiuas ꝑ tp̄e proſequẽtibus,omnino poſſent,& deberent anteferri, quominus ipſi
Referẽdarii in hmõi ꝑ eos faciẽda aſſecutione potiores exiſtant,cuiq̃ ſuffragentẽ,abſq; tñ ꝑiu-
dicio familiariũ continuoꝝ cõmenſaliũ noſtroꝝ deſcriptoꝝ,illoꝝ videlicet, qui ꝑ tp̄e aſſum-
ptionis nr̃æ ad ſummi Apoſtolatus apicem nr̃i familiares cõtinui cõmenſales extiterunt, nec
nõ xxxxx.alioꝝ poſt vltimũ ex ſupradictis antiquis familiaribus deſcriptis ãnotatoꝝ Ipſiq; Re
ferendarii ad ſatisfaciendũ cõſtitutioni de publicãdo acceptationibus,& prouiſionibus,ac illis
intimãdis poſſeſſoribus,ſeu eis ad iudiciũ euocãdis ꝑ tp̄e ędendi minimę teneantẽ, ſed tñ no-
uã ꝓuiſionẽ à die notitiæ vacationis illoꝝ habere debeant,quę aliàs diligẽtias fieri neceſſarias

ac defectus ſuppleant.indulgemus. Et inſuper cum ſingulis Referendariis, ac aliis prædictis,
vt quæcunq; quatuor curata. ſeu aliàs inuicem incompatibilia ſæcularia, aut cum vno, vel
duobus, aut tribus ex eis, ſeu abſque illis, vnum cum cura, vel ſine cura s. Benedicti, vel s. Au-
guſtini, aut cuiuſuis alterius, etiam Cluuiaceñ. Ciſtercieñ. Præmonſtrateñ. vel Gradimonteñ.
ordinis regulare, necnon quæcunq; alia tria ſimilia, vel diſſimilia ſub ſingulis tribus tectis
quarumcunq; trium eccleſiarum conſiſtentia beneficia eccleſiaſtica, etiam ſi ſub eiſdem tectis
conſiſtentia, canonicatus, & præbeñ. ac tam illa, quàm incompatibilia ſęcularia, dignitates,
perſonatus, adminiſtrationes, vel officia in cathedralibus, etiam Metropolitañ. poſt pontifi-
cales maiores, ſeu collegiatis eccleſiis huiuſmodi principales, aut tria ex ipſis incompatibili-
bus, ſęcularibus beneficiis parochiales eccleſiæ, vel earum perpetuæ vicariæ, Regulare ve-
ro beneficia huiuſmodi, prioratus, prępoſitura, præpoſitatus, dignitas, perſonatus, admini-
ſtratio, vel officium, ſeu talia mixtim fuerint. Et ad prioratum, præpoſituram, præpoſitatum,
dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia huiuſmodi conſueuerint, qui per electio-
nem aſſumi, eiſq; cura immineat animarum, ſi eis aliàs canonice conferantur, aut eligantur,
præſententur, vel aliàs aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eis recipere. Et ſæcularia in titu-
lum, ac regulare in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, videlicet, ſi ſingula illorum ca-
nonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad
annum, à die habitæ per eos illorum pacificæ poſſeſſionis computandum duntaxat. Si vero
alia fuerint, illa, ac incompatibilia ſęcularia, necnon regulare beneficia huiuſmodi, quoad
vixerint, retinere. Illaq; omnia ſimul, vel ſucceſſiue, ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis,
quotiens eis placuerit, dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimiſſæ, vel dimiſſorũ
aliud, vel alia, ſimile, vel diſſimile, aut ſimilia, vel diſſimilia, beneficium, vel beneficia, eccleſiaſti-
cum, vel eccleſiaſtica, quatuor duntaxat curata, ſeu alias inuicem incompatibilia ſęcularia, aut
cum vno, vel duobus, ſeu tribus ex eis, aut abſque eis, vnum cum cura, vel ſine cura s. Benedi-
cti, vel s. Auguſtini, aut cuiuſuis alterius, etiam Cluuiaceñ. Ciſtercieñ. Præmonſtrateñ. vel
Fontisebrandi ordinis regulare, necnon tria alia ſimilia, vel diſſimilia, ſub ſingulis tribus te-
ctis quarumcunq; trium eccleſiarum conſiſtentia ſimiliter recipere. Et inſimul ſęcularia in
titulum, ac regulare in cõmendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, ſi illorum ſingula canonica-
tus, & præbeñ. aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum, vt
præmittitur, computandũ duntaxat. Si vero alia fuerint illa, ac incompatibilia ſæcularia, nec
nõ regulare beneficia hmõi, dũmodo inter illa omnia, vltra quatuor incompatibilia & inter
ipſa incõpatibilia ſæcularia, plures ꝙ tres parochiales eccleſiæ, vel earũ perpetuæ vicariæ. Ac
poſt dictum annum, ſub eiſdem tectis conſiſtentia, duo canonicatus, & præbeñ. aut totidem
dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, ac regulare beneficia huiuſmodi dignitas
conuentualis, ſeu officium clauſtrale exiſtant, quoad vixerint, retinere, necnon debitis, & cõ-
ſuetis ipſius regularis beneficii, ſupportatis oneribus, de reſiduis illius fructibus, redditibus, &
prouentibus, ſicuti illud in titulum pro tempore obtinentes, de illis diſponere, & ordinare
potuerunt, ſeu etiam debuerunt. Alienatione tamen quorumcunq; illius bonorum immobi-
lium, & pretioſorum mobilium eis pęnitus interdicta, diſponere, & ordinare, libere, & licite
valeant. Quodq; ratione quorumcunq; beneficioꝝ eccleſiaſticoꝝ curatorum, ſeu aliàs ſacros
etiam presbyteratus, ordines, etiam ex ſtatuto, fundatione, conſuetudine, priuilegio, vel aliàs
requirentium, per eos, & eorum quemlibet, nunc, & pro tempore obtentorum, vſque ad ſe-
ptennium à fine anni à iure præfati computandum, ad aliquem ex dictis ſacris, etiam presby-
teratus, ordinibus ſe promoueri facere minime teneantur, nec id à quoquam inuiti compelli
poſſint, diſpenſamus. Ipſoſq; Referendarios, & alios infraſcriptos, & eorum ſingulos, omniũ
Regnorum, Dominiorum, & Prouinciarum legitimos, & naturales. Ita quòd ipſi, vel procu-
ratores ſui illorum nomine in Regnis, Dominiis, & Prouinciis huiuſmodi quæcunq;, quot-
cunq;, & qualiacũq; beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſęcularia, & quorumuis or-
dinum regularia, etiam, vt præfertur, qualificata, etiam vigore gratiarum expectatiuarum, ſpe-
cialiũ, vel generaliũ reſeruationũ, illarumq; collationũ, mutationũ, extenſionũ, reualidationũ
p nos, & ſucceſſores noſtros Ro. Pontifices pro tpe exiſtẽtes & ſedem ꝑdictam eis cõceſſarũ,
& cõcedendaꝝ acceptare, ac de illis ſibi prouideri facere. Et illa, ac ſi Regnoꝝ, Dñioꝝ, & Pro-
uinciaꝝ corũdẽ oriũdi, ac in illis nati eſſẽt. recipe, & retinere libere, & licite valeãt, creamus,
cõſtituimus, & deputam'. ac eiſdẽ Refer. & aliis infraſcriptis, ac coꝝ ſingulis vt quoad vixerit

in dicta Curia, vel aliquo beneficioꝝ eccleſiaſticoꝝ, per eos pro tempore obtentoꝝ. aut ſi cōtigerit ipſos per nos, & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem ad aliquem locū deſtinare, in eo loco reſidendo, aut literarum ſtudio (in loco vbi illud vigeat generale) inſiſtendo, omnes & ſingulos fructus, redditus, & prouētus quorumcunq; beneficioꝝ eccleſiaſticoꝝ per eos in quibuſuis eccleſiis, ſiue locis, nunc, & pro tempore obtentoꝝ, & obtinendorū. etiā ſi canonicatus, & præbendæ, & aliis, vt præfertur, qualificata fuerint, ac perſonalem reſidentiam ex ſtatuto, fundatione, aut conſuetudine requirant, etiam ſi fructus, redditus, & prouētus vnius beneficioꝝ huiuſmodi, nonniſi in diſtributionibus quotidianis conſiſtant, & aliorū omnium cum ea integritate (quotidianis diſtributionibus quoad alia duntaxat exceptis) cum qua illos perciperent, ſi in eiſdem eccleſiis, ſiue locis perſonaliter reſiderent, ac primam reſidentiam feciſſent. Ac quoad vnum ex beneficiis huiuſmodi, diuinis, & omnibus aliis actibus intereſſent, & ad reſidendū interim in eiſdem eccleſiis, ſiue locis, in quibus beneficia ipſa fuerint, minime teneantur, nec ad id à quoquam inuiti coarctari valeant, percipere. Ac reſidendo, vbi ſupra, eiſdem beneficiis eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura, ſęcularibus & regularibus, quæ in eiſdem eccleſiis, ſiue locis in titulum, vel commendam, vt præfertur, obtinent, & in poſterum obtinebunt, per capellanos, ſeu vicarios idoneos, ad eorum nutum amouibiles, in diuinis deſeruiri, & animarum cura exerceri, & quęcunq; eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrari facere libere & licite valeant, diocęſani loci, & cuiuſuis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita. Necnon vt aliquem idoneum presbyterum ſęcularem, vel cuiuſuis ordinis regularem in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui vita eis comite in caſibus ſedi prædictæ reſeruatis, prætterquam offenſæ eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut cōſpirationis in perſonam, vel ſtatum Ro. Pontificis, ſeu ſedem prædictam, falſitatis literarum Apoſtolicarum, ſupplicationum, & cōmiſſionum, inuaſionis, depredationis, occupationis, aut deuaſtationis terrarum, & maris, Ro. Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectoꝝ, offenſæ perſonalis in Epiſcopum, aut alium Prælatum, prohibitionis deuolutionis cauſarum ad Rom. Curiam delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ſemel duntaxat in vita, in aliis vero quotiens fuerit opportunum, confeſſionibus eorum diligenter auditis, pro commiſſis, eis debitam abſolutionem impendant, & iniungant pęnitentiam ſalutarem. Necnō vota quæcunq; (vltramarino, viſitationis liminum Apoſtoloꝝ Petri, & Pauli, ac S. Iacobi in Cōpoſtella, necnō caſtitatis, & religionis votis duntaxat exceptis) in alia pietatis opera cōmutare valeat. Quodq; confeſſor, quem duxerit eligendum, omnium peccatoꝝ ſuoꝝ, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, etiam ſemel in vita, & in mortis articulo, plenam remiſſionem eis in ſinceritate fidei, vnitate dictæ Ro. Eccleſiæ, ac obedientia noſtra, & ſucceſſoꝝ noſtroꝝ Ro. Pontificum canonice intrantium, perſiſtentium, auctoritate Apoſtolica, concedere poſſit. Sic tamen, quod idem confeſſor, de his, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impēdenda, eā illis per eos, ſi ſupereuixerint, vel per alios, ſi forſan tunc deceſſerint, faciendam, iniungant, quā ipſi, vel alii facere teneantur. Liceatq; eis habere altare portatile, ſuper quo, in locis ad hoc cōgruentibus, & honeſtis, ſine iuris alieni præiudicio, & quum qualitas negocium pro tempore ingruentium id exegerit, etiam antequam illuceſcat dies, circa tamen diurnā lucem. Et ſi forſan eos ad loca eccleſiaſtico interdicto, tam ordinaria, quàm Apoſtolica auctoritate ſuppoſita, eos declinare contigerit, in illis, clauſis ianuis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, excōmunicatis, & interdictis excluſis, in ſua, & familiarioꝝ ſuoꝝ domeſticoꝝ. ac quatuor aliarū perſonarum vtriuſq; ſexus, per eos, & quemlibet eorum eligendaꝝ præſentium (dummodo ipſi, & illi cauſam non dederint interdicto, aut eis vel illis contigerit ſpecialiter interdici) poſſint per ſe ipſos, qui presbyteri fuerint, aut proprium, vel alium ſacerdotem idoneum, miſſas & alia diuina officia celebrare, ſeu celebrari facere. Necnon tempore interdicti huiuſmodi diuinis intereſſe, ac eccleſiaſtica ſacramenta recipere, & ipſis dicto tempore decedētibus, eoꝝ corpora eccleſiaſticæ; etiam cum funerali pompa, tradi poſſint ſepolturæ. Necnon ſingulis Quadrageſimalibus & aliis temporibus, & diebus ſtationū baſilicarum, & eccleſiarum almæ Vrbis, & extra muros eius, duas eccleſias, vel duo, aut tria altaria, vnius, vel diuerſarum eccleſiarum, in locis, vbi ipſos, & eorum ſingulos pro tempore eſſe contigerit. pro ut ſingulos pro tempore eligendos, ſeu eligenda, viſitando, omnes, & ſingulas indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi eiſdem temporibus, & diebus ſtationum baſilicas, & eccleſias Vrbis hmōi, & extra muros eius ad id deputatas perſonaliter viſitarent.

Ac eiſdem Quadrageſimalibus, & aliis temporibus,quibus eſus carnium,ouorum, caſei,& ac
lacticiniorum,de iure, vel conſuetudine eſt prohibitus,eiſdem ouis,caſeo,butiro,& aliis lacti
ciniis,ac de vtriuſq; medici conſilio, carnibus,abſque conſcientiæ ſcrupulo,vti,frui, & veſci.
Necnon etiam quoad vixerint, & quoties eis placuerit, per ſeipſos, aut cum vno,vel duobus
amicis,ſeu familiaribus ſuis, per eos pro tempore eligendis, horas canonicas diurnas, pariter
& nocturnas, ac alia diuina officia,ſecundum vſum,& morem dictæ Ro. Eccleſiæ dicere &
recitare,libere,& licite valeant,& ad alium vſum ſuper hoc obſeruandum mimime teneātur,
nec id à quoquam,etiam ratione quorumcunq; beneficioꝝ eccleſiaſticoꝝ per eos pro tempo
re obtentoꝝ,inuiti compelli poſſint,etiam indulgemus. Et vlterius Referendariis,& aliis in-
fraſcriptis,ac eorum ſingulis, vt omnes, & ſingulos vtriuſq; ſexus parochianos parochialiū
eccleſiarum,& aliorum beneficioꝝ eccleſiaſticorum quorumcunq; per eos,& eoꝝ ſingulos,
nunc,& pro tempore obtentorum, ad eos, confeſſionis audiendæ cauſa, pro tempore con-
fluentium,confeſſionibus illoꝝ per eos diligenter auditis à quibuſuis eorū peccatis, crimini-
bus,exceſſibus,& delictis,in omnibus & ſingulis caſibus,in quibus ordinarii locorum de iure
vel conſuetudine abſoluere poſſint,quotiens oportunū fuerit,diocęſani loci & cuiuſuis alte-
rius licentia ſuper hoc minime requiſita abſoluere,& eis pro cōmiſſis pęnitentiam ſalutarem
iniungere. Necnon,vt de omnibus,& ſingulis bonis mobilibus, & ſemouentibus,ac immo-
bilibus vbilibet conſiſteñ. Necnon iuribus,& actionibus, quæ ad eos,& eoꝝ quemlibet,etiā
Archiepiſcopos,vel Epiſcopos,etiam ratione ſuarum,quibus præeſſe dignoſcuntur,ac alia-
rum cathedralium eccleſiarum, etiam Metropolitañ. ad quas eos transferri cōtigerit,& alioꝝ
beneficioꝝ eccleſiaſticoꝝ ſęcularium,& regulariū quoromcunq; obtentoꝝ, & obtinendorū
quomodolibet pertinent,& pertinebunt. acquiſitis, & acquirendis, prout Auditores Curiæ
cauſarum Palatii Apoſtolici ex priuilegio Apoſtolico,eis per nonnullos Ro.Pontifices prę
deceſſores noſtros,& præſertim præfatum Iulium prædeceſſorem per eius literas ; quas nos
vidiſſe,tenuiſſe,& legiſſe,etiam motu ſimili atteſtamur,etiam cum expreſſis clauſulis derogato
riarum derogatoriis conceſſo,vel aliàs diſponere, erogare, teſtari, codicillari, & conuertere
poſſint,tam in vita,quàm eoꝝ vltima voluntate,aut alio quocunq; tempore,ac inter conſan-
guineos,& alias quaſcunq; perſonas, etiam non notas,& loca etiam cauſa mortis, aut dona-
tionis inter viuos . Necnō pro expenſis funerum, & remuneratione illoꝝ, qui eis viuentibus
ſeruierint,diſponere,erogare,teſtari,codicillari,& ordinare,ac illa aliàs in pios, & quoſcunq;
alios licitos vſus,prout videbitur,expedire, conuertere, abſq; aliquo conſcientiæ ſcrupulo,
libere, & licite valeant. Et demum eis,& illoꝝ ſingulis,beneficia eccleſiaſtica cum cura,& ſi-
ne cura,ſęcularia,& quorumuis ordinum regularia,quæ etiam ex quibuſuis conceſſionibus,
& diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum,& commendam,ac vt inuicem, ſeu aliis beneficiis
ad eoꝝ vitam vnita obtinent,& in poſterum obtinebunt,ſimul vel ſucceſſiue,ſimpliciter, aut
pro alio,vel aliis ſimili,vel diſſimili,aut ſimilibus,vel diſſimilibus,beneficio,ſeu beneficiis,eccle
ſiaſtico,vel eccleſiaſticis,cum quibuſuis perſonis ſecum permutare volentibus,ex cauſa per-
mutationis huiuſmodi,in qua tamen nulla illicita pactio, ſiue ſimoniaca prauitas interueniat,
in ordinarioꝝ locoꝝ,aut canonicoꝝ Metropolitañ.vel aliarum cathedralium eccleſiarū, ſeu
aliarum perſonarum in dignitate eccleſiaſtica conſtitutarum,ad id per eos, vel procuratores
ſuos legitimos eligendorum,ſeu eligendarum manibus extra Ro.Curiam pręfatam eiuſdem
Apoſtolicæ ſedis, ſeu cuiuſuis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita, quotiens eis pla-
cuerit,reſignandi,& cōmendis cedendi, necnō vnionum huiuſmodi diſſolutioni conſentiē
dum . Ipſis ordinariis,canonicis,& perſonis in dignitate eccleſiaſtica cōſtitutis,reſignationes
ab eiſdem Referendariis,& aliis infraſcriptis, ſimpliciter, vel ex eadem cauſa,& ab ipſis com-
permutantibus perſonis,ex dicta cauſa duntaxat,& cōmendarum ceſſiones extra eandem Cu
riam recipiendi,& admittendi,vnioneſq; huiuſmodi diſſoluendi . Necnon ea,quæ ipſi Refe
rendarii,& alii infraſcripti ſimpliciter reſignauerint,ſeu quorum cōmendis ceſſerint,aut vnio
num diſſolutioni cōſenſerint,idoneæ,vel idoneis ad id per eos, ſeu procuratores prædictos
nominandis,etiam quæcunq;,quotcunq;,& qualiacunq; beneficia eccleſiaſtica obtinentibus
& expectantibus,& quæ ex eadem cauſa ſecum permutantibus perſonis . Quæ vero ipſæ cō-
permutantes perſonæ reſignauerint, beneficia huiuſmodi,etiam ſi (vt præfertur) qualificata,
& per vos pro tempore obtenta,ex perſonis ipſoꝝ Referendarioꝝ,& alioꝝ infraſcriptorum
vel quauis alia cauſa diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata , ſeu ex generali reſerua-

tione Apoſtolica affecta fuerint (dummodo prioratus, vel alia dignitas conuentualis, an
in Metropolitañ. vel aliis cathedralibus poſt pontificales maiores, ſeu collegiatis eccleſiis hu
iuſmodi principales, ac compermutantium perſonarum ſimilem facultatem non habentium
beneficia huiuſmodi diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata, ſeu affecta non exiſtant)
eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, per eos quoad vixerint, iuxta tenorem diſpenſatio
num eis pro tempore conceſſarum in titulum, vel cõmendam tenenda, conferendi, & de illis
etiam prouidendi, omniaq; & ſingula alia in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, ſeu quomodoli
bet opportuna faciendi, & exequendi, etiam ſi dicti Referendarii beneficiorum huiuſmodi
poſſeſſionem per quatuor menſes non obtinuerint, aut illam nondum aſſecuti fuerint, plenã
& liberam facultatem concedimus. Decernentes ſemel admiſſum, & receptum in Referen-
darium, hactenus, & in futurum ſemper Referendarium exiſtere, ac eius officium quoad vi-
xerit durare, & priuilegiis aliis Referendariis conceſſis pro tempore gaudere, & inter illos
primo quandocunq; admiſſum, cæteris quacunq; etiam pontificali dignitate fungentibus, in
officio Referendariatus huiuſmodi præferri. Sicq; pro præmiſſorum omnium validitate, ef
ficacia, & obſeruatione, per quoſcunq; iudices, & cõmiſſarios, etiam cauſarum Palatii huiuſ
modi Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter ſententiandi, iudicandi, interpre
tandi facultate, ſententiari, iudicari, interpretari, & diffiniri debere, necnon irritum & inane
quincquid deſuper per quoſcunq; quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit at
tentari. Quo circa venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopo Sipontiñ. & Epiſcopo Nu
ſcañ. ac dilecto filio vicario venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi Mediolaneñ. in ſpiritua-
libus generali, tenore præſentium cõmittimus & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus
eorum, per ſe, vel alium ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunq;, vbi, & quan-
do opus fuerit, ac quoties pro parte Referendariorum, & aliorum infraſcriptorum prædictorum
deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſq; in præmiſſis efficacis defenſionis præ-
ſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate noſtra, præſentes literas, & in eis contenta quæcunq; fir-
miter obſeruari, ac per Referendarios, & alios infraſcriptos, necnon ſingulos alios, quos ipſe
præſentes literæ concernunt, illi omnibus pacifice gaudere. Ac fructus, redditus, & prouen
tus prædictos eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, iuxta huiuſmodi noſtræ conceſſio-
nis de illis in abſentia percipiẽdis, continentiã, & tenorẽ integre miniſtrari. Nõ permittẽtes
eos per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, Ordinarios, Vicarios, Officiales, Locatenẽtes,
Iudices, & Exactores præfatos, ac dilectos filios eccleſiarum prædictarũ Capitula, ſeu quoſ
cunq; alios, quacunq; auctoritate fungentes contra præmiſſa, vel eorum aliquod, aut præſen
tium tenorem quomodolibet moleſtari, inquietari, perturbari, aut ad reſidendum in eiſdem
eccleſiis, ſiue locis compelli. Contradictores, moleſtatores quoſlibet & rebelles per cenſuras,
& pœnas eccleſiaſticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcen-
do, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Non obſtan. ſi dicti Refe
rendarii, & alii infraſcripti, in eiſdem eccleſiis primam reſidentiam nõ fecerint perſonalem cõ
ſuetam, & aliis præmiſſis, ac ſuper idiomate, etiam quoad parochialem eccleſiam, & quibuſuis
etiam per nos, & ſedem prædictam, etiam de beneficiis generaliter reſeruatis, vigore gratiarum
expectatiuarum non acceptandis, etiam illa, quæ x x v menſis Februarii, Pontificatus noſtri
Anno Quinto publicata exiſtit, ac de acceptationibus, & prouiſionibus publicandis, & illorum
poſſeſſoribus intimandis, ſeu poſſeſſores ipſos ad iudicium euocandis, & alias in contrarium
hactenus æditis, & in poſterum ædendis. Necnon de certo ipſorum notariorum numero, et
ſi ad illum nondum deuentum ſit, cui per hoc aliàs non intendimus derogare. Ac anteriorum
& vltimo celebrati Lateraneñ. ac generalis Conciliorum, necnon re. me. Innocentii I I I I.
contra exemptos, Quæ volentes, ac Sixti etiam I I I I, & Innocentii VIII, Quæ ſicut bonus
paſtor, incipiunt. Et quibus diſponitur, ꝙ nullus vigore facultatum, per ſedem prædictam
conceſſarum aliqua beneficia reſignare poſſit, niſi illorum pacificam poſſeſſionem per qua-
tuor menſes habuerint, & nihilominus beneficia ipſa in odium reſignantium vacare cenſeã-
tur eo ipſo, necnon beneficii vni, per quam conceſſiones de fructibus in abſentia percipien-
dis, ſine præfinitione temporis fieri prohibentur. Ac Alexandri VI Ro. Pontificum præde-
ceſſorum noſtrorum, per quam tertia pars omnium bonorum, de quibus per quoſcunq; præla
tos vigore quarumcunq; facultatum eis conceſſarum, teſtari, vel aliàs diſponi contingeret,
Cameræ Apoſtolicæ pro illius neceſſitatibus applicatur. Cæteraſq; facultates, indulta, & cõ

ceſſiones, teſtandi, & ordinandi, ſeu aliàs diſponendi, de quibuſuis bonis in genere, vel in ſpecie, ac de certa ſumma tunc expreſſa, quibuſuis perſonis eccleſiaſticis, etiam Prælatis, cum quibuſuis derogatoriarum derogatoriis, aliiſq; efficacioribus clauſulis, irritantibuſq;, & aliis decretis conceſſa, pro tempore forſan reuocantibus. Necnon eiuſdem Bonifacii de vna, & Concilii generalis de duabus dietis (dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentiũ non trahatur) & quibuſuis aliis apoſtolicis, necnon in prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis æditis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac quibuſuis de beneficiis ipſorum Referendariorum, & aliorum infraſcriptorum, per nos, & ſedem prædictam pro tempore factis reſeruationibus generalibus, vel ſpecialibus, ac legibus imperialibus & eccleſiarum, in quibus ſæcularia, etiam incompatibilia, & ſub eiſdem tectis conſiſtentia, necnon monaſteriorum, ſeu aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia huiuſmodi forſan fuerint, ſeu à quibus ipſa regularia beneficia dependere contigerit, & ordinũ quorum illa extiterint. Ac locorum etiam, in quibus ipſi legitimandi fuerint, etiam municipalibus, necnon vniuerſitatum prædictarum ſtatutis, & conſuetudinibus, ac reformationibus etiam de non naturalibus, & baſtardis non legitimandis, niſi de conſenſu legitimorum, & naturalium diſponentibus, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, etiam ſi de illis ſeruandis, & non impetrandis literis apoſtolicis contra ea, & literis ipſis. etiam ab alio, vel aliis impetratis, aut aliàs quouiſmodo conceſſis, non vtendo, ipſi Referendarii, & alii infraſcripti præſtiterint hactenus, & in poſterum eos præſtare contigerit iuramentum, necnon quibuſuis priuilegiis, & indultis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus, illis reſpectiue, ac Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Ordinariis, Vicariis, Officialibus, Locatenentibus, & iudicibus, ac Exactoribus præfatis, & quibuſuis aliis perſonis ſæcularibus & regularibus, cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, vel præeminentiæ extiterint, & eorum collegiis, ac prædictis ordinibus, ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis per quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac forſan per nos, & ſedem præfatam, etiam ad inſtantiam, ſeu intuitu Imperatoris, Regum, Ducum, aut aliorum Principum, aut etiam motu, & ſcientia ſimilibus, ſeu etiam conſiſtorialiter, ac ex quibuſuis cauſis, etiam iteratis vicibus, etiam contra extraneos, & non naturales Regnorum, Dominiorũ, & Prouinciarum prædictorum, ſuper exactione gabellarum, pedagiorũ, decimarum, & onerum huiuſmodi, & aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, ac in poſterum concedendis approbandis, & innouandis, etiam quod beneficia eorundem Regnorũ, Dominiorũ, Prouinciarum, & eccleſiarum, per extraneos, ac non niſi per certas perſonas de nobili, ſeu alio genere procreatos, aut in Theologia Magiſtros, ſeu in vtroq; vel altero iurium Doctores, aut aliàs quomodolibet qualificatas, etiam prætextu quarumcunq; gratiarum expectatiuarum, aut ſpecialium, vel generalium reſeruationum accepta ri, ac illa, niſi naturalibus Regnorũ, Dominiorũ, & Prouinciarum, aut (vt præfertur) & aliàs quomodolibet qualificatis huiuſmodi, ipſorumq;, & eccleſiarum, ac ordinum, beneficia conferri, & cõmendari non poſſint, & de illis aliàs, ac aliter, etiam per ſedem prædictam pro tempore factæ collationes, cõmendæ, & aliæ diſpoſitiones, nullæ ſint, diſponentibus. Quibus omnibus, & eorum ſingulis, etiam ſi de illis, eorũq; totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, plena, indiuidua, & expreſſa mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illorum omnium, & ſingulorũ tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil pęnitus omiſſo, ac forma in illis tradita & obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Quodq; Referendarii, & alii præfati iuxta illa qualificati non exiſtant, contrariis quibuſcunq;. Aut ſi eiſdem Ordinarii à dicta ſit ſede indultum, vel in poſterum indulgeri contingat, quod Canonicos, Rectores, & perſonas eccleſiaſticas, ſuarum Ciuitatum, & diœceſum, etiam in dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis conſtitutas, per ſubtractionem prouentuum beneficiorum ſuorum eccleſiaſticorũ, aut aliàs compellere valeant ad reſidendum perſonaliter in eiſdem, ſeu ſi Ordinariis, & Capitulis præfatis, vel quibuſuis aliis communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede conceſſum vel in poſterũ concedi contingat, quòd Canonicis, Rectoribus, & perſonis eccleſiarum, ſiue locorum earundem, etiam in dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis conſtitutis, & in illis non reſi-

dentibus, vel qui in eis primam non fecerint reſidentiam perſonalem conſuetam, fructus, redditus, prouentus, & distributiones quotidianas beneficiorum ſuorum eccleſiaſticorum in abſentia ſua miniſtrare minime teneantur, & ad id compelli, aut illis. Necnon Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Ordinariis, Vicariis, Officialibus Locatenẽ. & Iudicibus, ac Exactoribus præfatis, ꝙ interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus quorumcunq; tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus eorum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumcumq; totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Volumus autem quod incompatibilia ſęcularia, & ſub eiſdem tectis conſiſtentia, ac ſacros ordines requirentia, & alia ſęcularia, necnon regulare beneficia huiuſmodi debitis propterea non fraudẽtur obſequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminebit nullatenus negligatur, ſed in eis quorum fructus huiuſmodi ipſos Referendarios, & alios infraſcriptos, in abſentia percipere contingeret, per bonos, & ſufficientes vicarios, quibus de ipſorum beneficiorum prouentibus neceſſaria congrue miniſtrentur, & diligenter exerceatur, & reſeruiatur inibi laudabiliter in diuinis. Ac ſub eidem tectis conſiſtentium conſueta, & regularis beneficiorum prædictorum antedicta onera congrue ſupportentur. Ac ꝙ ipſi Referẽdarii, & alii infraſcripti, infra dictum annum, duo ex tribus præbẽdis, aut totidem dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis ſub eiſdem tectis conſiſtentibus, quæ maluerint, pro aliis beneficiis cũ retentis canonicatibus permutare, alioquin illa duo, quæ primo aſſecutus fueris, extunc dicto anno elapſo vacare decernimus, dimittere omnino teneantur. Et ne (ꝙ abſit) Referendarii ipſi propter huiuſmodi gratiam vel conceſſionem eligendi confeſſorem, reddantur procliuiores ad illicita in poſterum committenda, etiam volumus, ꝙ ſi a ſynceritate fidei, vnitate dictæ Ro. Eccleſiæ, ac obedientia, & deuotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum canonice intrantium deſtiterint, aut ex confidentia eiuſdem conceſſionis, vel remiſſionis, aliqua forſan commiſerint, conceſſio, & remiſſio prædictæ, & quoad illas duntaxat, præſentes literæ eis nullatenus ſuffragẽtur, Quodq; indulto celebrañ. ſeu celebrari faciendi ante diem, parce vtantur, quia cum in altaris miniſterio immoletur dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, qui candor eſt lucis æternæ, cõgruit hoc non noctis tenebris fieri, ſed in luce. Ac ꝙ dum eoſdem Referendarios diuinis officiis in aliquibus eccleſiis contigerit intereſſe, illum morem, qui in eiſdem eccleſiis obſeruabitur circa huiuſmodi horas canonicas dicendas ſtudeant obſeruare. Necnon, vt in eorundem eccleſiaſticorum diſpoſitione bonorum iuxta quantitatem reſidui erga eccleſias a quibus eadem perceperint, ſe liberales exhibeant, prout conſcientia eis dictauerit, & animarum ſuarum ſaluti viderint expedire. Quodq; ſi ſingulorum beneficiorum prædictorum ſimpliciter reſignandorum, ſeu quorum commendis dicti Referendarii, & alii infraſcripti ceſſerint, aut diſſolutioni vnionum conſenſerint, fructus, redditus, & prouentus xxiiii. florenorum auri de Camera, ſecundum cõmunem æſtimationem, valorem annuum excedant, conferentes, & illi quibus cõferentur, & ſi ex dicta cauſa reſignationis huiuſmodi fiant, ac ſuorum, & eis ex eadem cauſa collatorum beneficiorum huiuſmodi, fructus, redditus, & prouentus inæquales maioris valoris fuerint, etiam ſi ipſa æqualitas xxiiii. flor. ſimiles, ſecundum æſtimationem prædictam nõ traſcendat, ſimiliter conferentes, prædicti, & illi, quibus beneficia maioris valoris huiuſmodi collati fuerint, de nominibus, & cognominibus perſonarum, & beneficiorum eorundem, ac diebus factarum collationum huiuſmodi, gentes Cameræ Apoſtolicæ, aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & prouentuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tẽpore deputatos, infra vniuerſi citra, & tres menſes, ſi vltra montes collationes ipſæ factæ fuerint, iuxta Sixti IIII. & Innocentii etiam IIII. prædictorum ſuper hoc æditas literas certificare procurẽt. Alioquin beneficia ipſa ſic collata vacare cenſeantur eo ipſo. Verum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula, in quibus de eis fides forſan facienda foret, loca deferre, ſimiliter volumus, & eadem auctoritate decernimus, ꝙ ipſarum tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius curiæ eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis: eadem prorſus fides in iudicio & alibi, vbi opus fuerit, adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Forma autem iuramenti, quod Notarii, Tabelliones, & Iudices per dictos Referendarios creandi præſtabunt, talis eſt

Ego N. ab hac hora inantea fidelis, & obediens ero beato Petro, & S.R.E. & D.N.D. Paulo Papæ III ſuiſq; ſucceſſoribus canonice intrantibus, non ero in conſilio cum alio, cõſenſu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, ſeu capiantur mala captione. Conſiliũ vero quod mihi per ſe, aut literas, ſeu nuncium manifeſtabunt, & ad eorum damnum ſcienter, nemini pandam. Si vero aliquid ad mei notitiam peruenire contingat, quod in periculum Ro. Pontificis, aut Eccleſiæ Romanæ vergeret, ſeu graue damnum, illud pro poſſe impediam, & ſi hæc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam Domini noſtri Papæ perferre, Papatum Romanum, & regalia s. Petri, ac iura ipſius Eccleſiæ, ſi qua eidem Eccleſiæ in ciuitate, vel terra, de qua ſum oriundus, habeat, adiutor, eis ero ad defendendum, & recuperandum contra omnes homines, Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigitur conſenſus partium, fideliter faciam, nil addendo, vel minuendo ſine voluntate partium, quod ſubſtantiam immutet. Vero in conficiendo aliquod inſtrumentum vnius ſolius partis ſi ſit requirenda voluntas, hoc ipſum faciam, inſtrumentum non conficiam, de aliquo contractu in quo ſciam interuenire vim, vel fraudem, contractus in protocollum redigam, & poſtquam redegero malitioſe non deferam, citra voluntatem illorum, quorum eſt cõtractus, ſuper eo conficiam publicum inſtrumentum, ac ſolito meo iuſto & conſueto ſalario, ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei euangelia. Nomina vero Referendariorum, & aliorum prædictorum ſunt hæc, quæ ſequuntur. Cæſar Epiſcopus Comeñ. Thomas Epiſcopus Feltreñ. Chriſtophorus de Spiritibus Epiſcopus Ceſeñ. Petrus Lambertus Epiſcopus Caſertañ Thomas de Prato Epiſcopus Vaſioneñ. Nicolaus Ardinghellus Florentinus, Io. Baptiſta Cicada Auditor Cameræ Apoſtolicæ, Marcellus de Creſcentiis Epiſcopus Marſicañ. Raynaldus Petrucius Auditor Rotæ, Vincentius de Durantibus Epiſcopus Termularum, Philippus Archintus Epiſcopus S. Sepulchri, Vuorſius Epiſcopus Aqueñ, Io. Paulus Tholomeus Auditor Rotæ, Ioãnes Moedanus Auditor Rotæ, Ludouicus Gomes Epiſcopus Sarneñ. Baldus Faratinus Epiſcopus Lipareñ. Vincentius Caroſius Auditor officii cõtradictarum Paulus Draco Ro Franciſcus de Racanata Abbreuiator de maiori, Antonius Triultius Epiſcopus Tholoneñ, Ludouicus Simoneta Epiſcopus Piſaureñ. Io. Paulus de Tiſis Epiſcopi Acerrarum, Bernardus del Bene corrector officii poenitentiariæ, Andreas de Bobus Abbreuiator de maiori, Martinus Lupi, Franciſcus Bachodi Notarii Rotæ, Nicolaus V nceius canonicus Tulleñ. Maualdus Agnauus ſubſtitutus ſignaturæ. Volumus autem ꝙ ii ex prænominatis qui ex aliqua cauſa priuilegio extrahendi gratis (vt præmittitur) vinum ex Ripa, & Ripetibus vtuntur indulto, vigore præſentium eis ſuper extractione ſex ſegetum vini cõceſſo vti non debeant neque poſſint. Datum Romæ apud S. Marcum ſub annulo Piſcatoris, die XXX Iulii, M D X L Pont. noſtri Anno Sexto.

De faciendo Depoſito in cauſis appellationum, & de citando Fiſco, ad commiſſiones ſignandas.

PAVLVS PAPA III.

AD perpetuam rei memoriam. Cum (ſicut ex plurimorum fidedignorum relatione accepimus) nonnulli ciuitatum, terrarum, ac locorum S. R. E. mediate & immediate ſubiectorum, & præſertim prouinciæ noſtræ Romandiolæ, ad euitãdum ſeu differendum poenarum condemnationes & ſolutiones, ad appellationes plerumque, etiam friuolas recurrant, cauſaſq; appellationum huiuſmodi coram diuerſis iudicibus ordinariis & delegatis, etiam in Romana cu. per diuerſa reſcripta a nobis, vel ſignatura noſtra iuſtitiæ extorta introduci procurent, contra formam diuerſarum conſtitutionum plurimorum Romanorum Pontificum, & præſertim Iulii I I Leonis X & Clementis V I I prædeceſſorum noſtrorum, quibus inter alia cautum fuit, ꝙ appellationes in cauſis condemnationum, & Fiſcalibus, niſi facto depoſito poenæ, ad quam appellans foret condemnatus, admitti non poſſet, ſed ad pœnæ huiuſmodi exactionem procedi deberet, prout latius in conſtitutionibus huiuſmodi, quarum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſos haberi volumus, continetur. Nos prædeceſſorũ noſtrorum prædictorum veſtigiis inhærendo, indemnitati Cameræ Apoſt. in quantum poſſumus, prouidere cupientes, Motu proprio & ex certa ſcientia, conſtitutiones prædictas, & in eis contenta quæcunq; tenore præſentium confirmamus & approbamus: illaſq; in quantum opus ſit, innouamus: Et nihilominus Motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, de nouo ſtatuimus & ordinamus per præſentes, quòd nullæ appellationes & prouocationes in cauſis criminalibus

bus,ſeu mixtis,ac Fiſcum & Cameram Apoſtolicam quomodolibet concernentibus, non facto depoſito pęnæ,in qua delinquentes, aut illi qui pro delinquentibus ipſis fideiuſſiſſent,vel ex contractu quoquomodo.condemnandi venirent, aut hactenus condemnati fuiſſent,recipi,& admitti poſſint, ſed appellationes & prouocationes huiuſmodi .tam hactenus in cauſis huiuſmodi interpoſitas, quam in futurum interponendas , ac appellantes ipſos reiici debere: illaſq; ac quæcunque reſcripta, & commiſſiones ſimiliũ cauſarum, ad cuiuſuis inſtantiam,per quemcunq; ad cõmiſſiones ſignaturæ iuſtitiæ ſignandas deputatum,etiam per nos,& ſucceſſores noſtros Ro. Pontifices hactenus ſignatas,& in futurum ſignandas,non facto dicto depoſito, nullius fore & eſſe roboris vel momenti, ſed illis non obſtantibus,ad vlteriora,in cauſis ipſis,vſque ad pęnarum dictarum effectualem exactionem, procedi debere,prout procedi mandamus per præſentes . Et inſuper, nullæ commiſſiones, Fiſcum, & Cam. Apoſtolicam quõlibet concernentes, per quemcunq; a nobis,& ſede Apoſt. ad commiſſiones,in ſignatura iuſtitiæ ſignandas,vt præfertur,deputatum,nec etiam per nos, & ſucceſſores noſtros prædictos ſignari poſſint,niſi Fiſci,& Cameræ præfatæ procuratore & Theſaurario prouinciæ de cuius etiam intereſſe ageretur, ſi in Ro. Curia præſens fuerit, citatis, & aliter ſignatis, nullius ſint roboris vel momenti. Et ita per quoſcunq; iudices, etiam ſedis Apoſtolicæ, ac de latere Legatos,Vicelegatos,Præſidentes, Gubernatores,& quoſuis alios,iudicari, & diffiniri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi,& diffiniendi facultate . irritũq; & inane,quicqd contra præſentium tenorem contigerit attentari . Mandantes dilectis filiis Camerario, Theſaurario,Præſidentibuſq; & Clericis Cameræ Apoſt quatenus præmiſſa,tam in dicta prouincia, q̃ aliis ciuitatibus,terris,locis S. R. E. mediate vel immediate ſubiectis, ac alma Vrbe noſtra inuiolabiliter obſeruari mandent & faciant. Contradictores quoſlibet & rebelles,per cēſuras eccleſiaſticas,& alias ẽt pecuniarias et priuatorias pęnas ; de quibus eis videbič. auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita cõpeſceñ.inuocato,ſi opus fuerit,auxilio brachii ſecularis,nõ obſtantibus omnibus & ſingulis ſupradictis,ac priuilegiis quoque & indultis,cõſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis,etiam reſcriptis, cõmiſſionibus,etiam manu noſtra,contra pręmiſſorum tenorem ſignatis : Cæteriſq; contrariis quibuſcunq; . Volumus autem q præſentium copiis,manu alicuius notarii publici ſubſcriptis,& ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ . Dat. in noſtra Ciuitate Vrbeuetana, ſub annulo Piſcatoris, Die XIII Septembris M D X L. Pontificatus noſtri Anno Sexto.

Extractum ex libris Ca. Apoſtolicæ, videlicet libro I I diuerſorum D. Papæ I I I fol. 72. et concordat C. de S. Seuerino. Præſens copia auſcultata fuit cum originali producto in cauſa Barchinoneñ. exceſſuum pro Fiſco contra D. Antonium Pintor, ſub die IX Auguſti. M D X L I I I, et concordat, et in fidem etc. die VI Februarii M D X L I I I I.

De auctoritate liberandi,,& extinguendi cenſus, & canones eccleſiarum, ac feudos terrarum Cameræ Apoſt. cum recompenſa.

PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. In ſacra beati Petri ſede cum plenitudine poteſtatis, meritis licet imparibus, diuina diſpoſitione locati, ad ea (vt debemus) libenter intendimus, per quæ orthodoxæ fidei defenſioni,ac Reipublicę Chriſtianæ ſtatui valeat ſalubriter prouideri . Sane vniuerſo orbi notum eſſe credimus immaniſſimum Turcharum tyramnum,poſt innumerabiles per eius anteceſſores chriſtiano nomini in diuerſis mundi partibus clades illatas, multaq; regna & dominia eius ditioni adiecta nouiſſime tempore noſtri Pontificatus,Regnum Neapolitanum pluribus illis locis prædatis inuaſiſſe, & notabilia damna , tam in locorum deuaſtatione , q̃ in perſonarum aſportatione feciſſe, longe etiam plura facturus, niſi chariſſimi in Chriſto filii Caroli Rom. Imperatoris ſemper Auguſti, & dicti Regni Regis pietas,virtus, & ſtrenuitas qui ad hoc non ſine maximis expenſis potentem claſſem parauerat obſtitiſſet, præmiſſiſq; non contentum, ciuitatẽ Caſtri noui, chriſtianis illam acriter defendentibus immaniter trucidatis expugnaſſe quæ & ſi potius vindicanda, q̃ cum Chriſtianitatis ignominiæ,& damni renouatione recenſenda forent, tamen non poſſumus non ea dolenter referre, propter euidens periculum,quod Reipublicæ prædictæ ex nouis belli apparatibus per dictum tyramnum ad penetrandam Pannoniam ad

preſens tumultuantem, & fines Germaniæ, ac Italiam, ad quam idem tyrannus putans inde facile quod reliquum eſt Chriſtianitatis in ſuam poteſtatem redigere, inſatiabili ſiti anhelat inuadendum & occupandum terra mariq; nouiter inſtructis cernimus imminere. Et cum periculo huiuſmodi quod indies maiores vires habiturum dubitatur ex hiis quæ in pluribus Chriſtianitatis partibus circa veram religionem innouata ſunt, & innouantur occurrere omnino intendamus. Conſiderantes ad præmiſſa magna eſſe opus impenſa, & ꝙ de Chriſtianorum Principum ſubſidio, non quantum res ipſa expoſtulat nobis promittere valemus, propter bella & calamitates, quibus temporibus præteritis affecti fuerunt: quòdq; vires noſtræ ex alienationibus rerum & bonorum S. R. E. per Rom Pontifices prædeceſſores noſtros factis, & magnis expenſarum profluuiis, quæ pro nonnullis Apoſt. ſedis neceſſitatibus pluries nos ſubire oportuit, tenuiſſimæ ſunt, cogitauimus pecunias modis omnibus, qui nobis poſſibile ſint exquirere, vt illarum auxilio truculentam rabiem dicti tyranni retundere, ac aliis Chriſtianæ fidei neceſſitatibus prouidere valeamus. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus in conſiſtorio noſtro ſecreto diſcuſſione & deliberatione matura de ipſorum fratrum conſilio, & vnanimi aſſenſu, ex certa noſtra ſcientia, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quàmplurimorum Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum, qui ſimilibus vel aliis tunc vrgentibus neceſſitatibus, nonnulla bona eccleſiaſtica vendiderunt veſtigiis inhærentes, Dilectis filiis Guidoni Aſcanio Sfortia S. Euſtachii Diac. Card. Camerario, & Hieronymo Ricenati de Capite ferreo Theſaurario noſtris, quos ad hæc commiſſarios & exequutores noſtros facimus ac deputamus, ꝙ per ſe vel alium, ſeu alios de eorum mandato, quoſcunque canones, reſponſiones, & recognitiones, & cenſus perpetuos, vel temporales quibuſuis nominibus nuncupentur, & ad quaſcunq; ſummas aſcendant ſub quibuſuis caducitatis, & aliis pactis, & conuentionibus, ac obligationibus, necnon modis & formis conſtitutos, quæ in extinctionibus, ac liberationibus infraſcriptis ſpecificari volumus, ſuper quibuſuis caſalibus, vineis, domibus, poſſeſſionibus, prædiis, tenimentis, & aliis bonis immobilibus cuiuſcunq; qualitatis, valoris, eſtimationis, etiam ſpeciali nota dignis exiſtētibus Cameræ Apoſtolicæ, & Rom. ac quarumcunq; eccleſiarum etiam cathedralium, & Metropolitañ. ac Patriarchalium, ac baſilicarum, necnon monaſteriorum congregationum ordinum, ac aliorum religioſoꝝ & piorum locorum, etiā quantumcunq; priuilegiatorum, & exemptorum, ac habentium ꝙ in generali, ac etiam ſpeciali, & indiuidua expreſſione, niſi certis modis & formis ſeruatis non veniant, nec comprehendantur in Vrbe prædicta, & extra illius muros, necnon quibuſuis ciuitatibus, terris, & locis temporali dominio dictæ Ro. Eccleſiæ exiſtentibus conſiſtentium (monaſteriis monialiū ac hoſpitalibus hoſpitalitatem ſeruantibus & locis hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitañ. duntaxat exceptis) feudi emphyteoſis, liuelli, cenſus, canonis, reſponſionis, locationis, & cuiuſuis alterius contractus, vel cōceſſionis, iure, cauſa, occaſione, vel aliàs quomodolibet ꝑ quoſcūq; etiam epiſcopali, vel alia maiori eccleſiaſtica vel mundana dignitate & excelleñ. præditos ſoluendos, ſeu debitos pro pretio, ſeu pretiis, quod ſeu quæ Camerarius, & Theſaurarius noſtri præfati repererint ſine aliqua cauſæ cognitione, ac vllis tractatibus, nulliſue ſolemnitatibus deſuper habitis & ſeruatis, ac ſine requiſitione & conſenſu eorum, qui de iure vel aliàs requiri & conſentire deberent, extinguere & caſalia, vineas, domos, poſſeſſiones, prædia, tenimenta, & alia bona prædicta, illorumq; feudatarios, emphyteotas, cenſuarios, liuellarios, locatarios, conductores, ac vtiles dominos a cenſuum, canonum, reſponſionum, & recognitionum huiuſmodi in pecunia numerata, vel alia ſpecie debitorum præſtatione perpetuo affrancare & liberare, illiſq; de nouo caſalia, & alia bona prædicta infeudare, locare, & concedere recompenſa tamen Cameræ, eccleſiis, monaſteriis, ordinibus, congregationibus, & locis, ac aliis prædictis, quorum cenſus, canones, reſponſiones, recognitiones, & alia iura huiuſmodi extinguentur pro concurrenti redditus annui quantitate aſſignata. Ita tamen quòd paribus conditionibus conductores, & alii, quibus aliàs per extinctionem huiuſmodi præiudicaretur quibuſcunque aliis præferantur: Necnon quæcunque inſtrumenta & ſcripturas, ac alia deſuper neceſſaria, & opportuna facere, & exequi libere & licite poſſint, & valeant, plenam, & liberam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus. Decernentes extinctiones, affrancationes, liberationes, inueſtituras, conceſſiones, & alia per

dictos Camerariũ,& Theſaurariũ deſup fiẽda.& exequẽda ꝑpetuæ firmitatis robur obtinere
ac feudatarios, & vtiles dominos,ac alios pręfatos,eorumq; hæredes ,& ſucceſſores,ac alios
quorum intereſt,vel intereſſe poterit,modo aliquo contra tenorem præſentiũ deſuper mo-
leſtari,impediri, vel inquietari non poſſe, ſed illos,& caſalia,vineas,domos, poſſeſſiones,bo-
na,& iura huiuſmodi franca,libera, & allodialia fore,& eſſe,ac eccleſias,monaſteria,ordines,
congregationes,& loca prædicta,eorumq; Præſules,& Rectores nunc & pro tempore exi-
ſtentes vllo vnquam tempore præmiſſis ſe opponere, aut ab illis reclamare,vel beneficiũ re-
ſtitutionis in integrum ſub læſionis,vel alio quocunq; prætextu petere,vel impetrato vti nõ
poſſe neque debere. Sicq; per quoſcunq; tam apoſtolica & ordinaria quàm delegata & mi-
xta auctoritate fungentes iudices & perſonas, etiam præfatæ Rom. Eccl Cardinales vbique
iudicari,cognoſci,ac decidi debere.ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, co-
gnoſcendi ac decidendi facultate , necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his a quoq̃
quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari . Et nihilominus vniuerſis, &
ſingulis Patriarchis,Archiepiſcopis,Epiſcopis,Abbatibus,Prioribus, ac in dignitate eccleſia
ſtica conſtituris perſonis,eorumq; Vicariis & officialibus,necnon Canonicis Metropolitañ.
& aliarum cathedralium eccleſiarum vbilibet conſtitutis, per apoſtolica ſcripta mandamus
quatenus eorum quilibet auctoritate noſtra faciat extinctiones, affrancationes, liberationes,
& alia vigore præſentium fienda,ac eaſdem præſentes literas,& in eis contenta quæcunque
plenum effectum ſortiri,ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, illiſq; ac bonis, affrancatis,
& liberatis huiuſmodi vtiles dominos, & poſſeſſores,ac omnes & ſingulos quos quomodo-
libet concernunt,eorumq; hæredes, & ſucceſſores quoſcunq; pacifice frui, & gaudere, nec
permittant quemquam contra præſentium,aut ipſorum inſtrumentorum tenores,modo ali
quo moleſtari,impediri,aut inquietari: contradictores quoſlibet. & rebelles etiam per quaſ-
cunq; de quibus eis placuerit cenſuras,& pęnas,ac alia iuris remedia,appellatione poſtpoſi-
ta compeſcendo,inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis. Non obſtan
tibus re. me. Bonifatii VIII etiam de vna, & in concilio generali de duabus dietis edita, ac
Simachi, quæ incipit Non licet Papæ, necnon Pauli II,& Benedicti XII Rom. Pontificũ
prædeceſſorum noſtroꝝ,ac aliis apoſtolicis etiam in vniuerſalibus prouincialibns,& ſynoda
libus conciliis æditis conſtitutionibus,ordinationibus,& prohibitionibus,necnon ſtatutis,&
conſuetudinibus,ac fũdationibus,etiam iuramento,confirmatione apoſtolica,vel quauis fir-
mitate alia roboratis,priuilegiis quoque indultis,ac literis apoſtolicis per prædictos,& quoſ-
cunque alios Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros,ac nos & ſedem prædictam & per viã
generalis legis,& ſtatuti perpetui,necnon motu proprio, ex certa ſcientia , ac de apoſtolicæ
poteſtatis plenitudine,& conſiſtorialiter & cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogato-
riis,aliiſq; efficacioribus efficaciſſimis,& inſolitis clauſulis quomodolibet etiam pluries cõceſ-
ſis,confirmatis & innouatis: quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de
illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum , non autem per
clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda,aut exquiſi-
ta forma ſeruanda foret, & in eis caueatur expreſſe, quod illis nullatenus derogari poſſit, il-
lorum omnium, necnon quorumcunq; teſtamentorum,inſtrumentorum,literarum,ſuppli-
cationum,& ſcripturarum occaſione præmiſſorum quomodolibet confectorũ tenores præ-
ſentibus pro ſufficienter expreſſis,ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos & formas
ad id ſeruandos,pro indiuiduo ſeruatis habentes, hac vice duntaxat , illis aliàs in ſuo robore
permanſuris,harum ſerie ſpecialiter & expreſſe derogamus,contrariis quibuſcunque . Nulli
ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis, decreti , mandati , & de-
rogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præ-
ſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorũ eius
ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum , anno incarnationis Domi-
nicæ M D X L, Vndecimo Kaleñ. Ianuarii, Pont. noſtri Anno Septimo.

Regiſtrata in Camera Apoſtolica. Michelangelus.

P. Crazetus.

De augmento pretii ſalis per vniuerſam ditionem S. R. E.

PAVLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Licet nos a principio noſtræ ad ſummi apoſtolatus apicem aſſumptionis, ſubditos noſtros nullis oneribus, aut impoſitionibus moleſtare ſed potius commoditatibus, ac beneficiis afficere in animo habuerimus, tamen magnis neceſſitatibus, & euidentiſſimis periculis ſuperuenie͂tibus: iiſdem ſubditis noſtris contra mentem noſtram nonnulla onera imponere coacti fuimus. Quod & ſi cum non minori noſtra quàm ipſorum moleſtia fecimus, tamen eam moleſtiam ſpes minuebat, ꝙ eos huiuſmodi incommodis a dictis periculis liberatum iri putabamus. Cu͂ autem immaniſſimus Turcarum tyrannus no͂ contentus iis damnis, quæ ſuperioribus annis & etiam nouiſſime Chriſtianis intulit, nunc nouiter apparatum ingentem ad inuadendos chriſtianorum fines, quaſi totam chriſtianitatem abſorpturus faciat: Nos, qui Chriſti ouium omnium, & earum præſertim, quæ etiam temporali noſtræ curæ commiſſæ ſunt, curam habere tenemur, ad ipſos ſubditos defendendos nos præparare eo modo quo poſſumus decreuimus. Et quia noſtri, & Apoſtolicæ ſedis redditus, qui antea propter alienationes a diuerſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris factas admodum diminuti fuerunt, eo redacti ſunt, vt non ſolum ad expenſas pro præmiſſis faciendas, ſed nec ad ſumptus noſtros ordinarios, qui cenſum valde notabili ſumma excedunt, ſatis ſint, in maximis huiuſmodi anguſtiis conſtituti, cum, vt dicti tyranni conatibus reſiſtere, & dignitatem noſtram decenter ſeruare poſſimus, alium modum non habeamus, ipſos ſubditos, licet inuiti, nouis oneribus grauare cogimur, modum itaq; aliquem excogitantes, quo id cum minori ipſorum ſubditorum diſpendio faceremus, & re ipſa cum peritis communicata, inuenimus nulla alia via facilius, & cum minori ipſorum inco͂modo fieri poſſe, quam aliquo modo pretium Salis augeatur. Sup quo habita cum venerabilibus fratribus noſtris deliberatione matura, tandem de eorundem fratrum conſilio, & vnanimi aſſenſu pretium libræ Salis vltra id quod hactenus vendi conſueuit, ad tres Quatrenos in terris S. R. E. nunc & pro tempore currentes augendum duximus, & augemus per præſentes, dictiſq; periculis durantibus, & donec dictam ſedem ad eum ſtatum reſtituerimus, vt ex ordinariis redditibus nos ſubſtentare, & onera nobis incumbe͂tia ſufferre poſſimus, quod alienata prædicta in aliqua parte recuperando, breui nos facturos ſperamus, libram Salis huiuſmodi, iuxta dictum augumentum in patrimonio beati Petri, Campaniæ, Maritimæ, Peruſiæ, Vmbriæ, Marchiæ Anchonitanæ, Romandiolæ, & Galliæ Ciſpadanæ prouinciis, ac ciuitate Auinioneñ necnon Comitatu Venayſino, ac ibi, & alibi vbicunq; ſitis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Caſtris, Villis, & locis nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ ſubiectis, tam citra quàm vltra montes conſiſtentibus, per dilectos filios modernos, & pro tempore exiſtentes Dohanerios Salis, ac quoſcunq; alios ad vendendum Sal in prouinciis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Caſtris, Villis, & locis prædictis per Cameram Apoſtolica͂ pro tempore deputatos ſub excommunicationis, ac Decem Millium Ducatorum auri, dictæ Cameræ applicandorum pœnis, vendi, & pretium ex venditione Salis, etiam cum huiuſmodi augumento proueniens, per eoſdem Dohanerios, ſeu deputatos eidem Cameræ, ſeu agentibus pro ea ad effectum, vt periculis occurri, & neceſſitatibus huiuſmodi ſubueniri poſſit, ſolui debere decernimus. Volentes vniuerſos venerabiles fratres noſtros Archiepiſcopos, & Epiſcopos, dilectos vero filios Dominos temporales, etiam ſi Comitiali, Marchionali, ſeu Ducali, aut quauis alia dignitate præfulgeant, alias autem vtriuſque ſexus tam ſeculares quàm eccleſiaſticas, ac quorumuis ordinum regulares perſonas, Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & locorum prædictorum ad accipiendum Sal, & ſalucam pro ſuo, ac familiæ, & animalium ſuorum vſu, cum augmento trium Quatrenorum huiuſmodi pro qualibet libra Salis ſoluere debere & teneri. Et eos, qui dictos Dohanerios, ſeu deputatos, vel agentes in exactione pretii Salis huiuſmodi directe vel indirecte quoquo modo impediuerint, ſi Archiepiſcopi, vel Epiſcopi fuerint, ipſiq; a diuinis ſuſpenſi ſint: Domini vero temporales feudorum, quæ tam a Romana, quàm alis eccleſiis prædictis conceſſorum priuationem, alias autem perſonas huiuſmodi excommunicationis ſententiam, ac Mille Ducatorum auri de camera pœnas eo ipſo incurrant. Quo circa dilecto filio Gnidoni Aſcanio Sfortię ss. Viti & Modeſti in macello martyru͂ Diacono Card. de s. Flora Camerario

vt ad Cameram prędictam ſpectañ. & pertinentium collectores, & exactores, in variis prouinciis & locis deputauerint, & conſtituerint, & nos deputauerimus & conſtituerimus, variæq; literæ ab eiſdem prædeceſſoribus, & a nobis ſuper exactione aliquorum eorundem ſpoliorum, in quibus ſpolia huiuſmodi ad præfatam Cameram ſpectare expreſſe continebatur, emanauerint, ac ſemper de illis dicti prædeceſſores, per pleraſq; alias literas, tanquam de rebus ad Cameram prædictam pertineñ. donando vel tranſigendo, aut aliàs diuerſimode diſpoſuerint, & nos diſpoſuerimus, necnon ab antiquiſſimo tempore citra, dictæ Cameræ noſtræ nomine exacta, & inter iura ipſius Cameræ connumerata fuerint: Ne tamen præmiſſorum veritas deprimi, & mendacium deſuper in præfatæ Cameræ præiudicium, locum ſibi vendicare valeant. Attendentes quòd iniquum eſſet, ſi ex apoſtolicæ ſedis benignitate, vel alia rationabilia cauſa, ad ſingula quæq; loca collectores non deſtituantur, iura ipſius Cameræ propterea depereant, dubium huiuſmodi enucleare, ac in præmiſſis opportune prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine declaramus res & bona huiuſmodi. ſpolia, vt præfertur, nuncupata, in quibuſuis regnis, ac dominiis, tam citra quàm vltra montes & maria conſiſtentia, quæ pro tempore poſt obitus prælatorum & perſonarum prædictarum, quántumcunq; etiam, vt præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatarum, etiam Cardinalatus honore fulgentium, qui vel nullo condito teſtamento, vel abſque ſufficienti facultate, aut vltra quantitatem, de qua facultatem habuerint, condito, deceſſerunt, & decedent, remanſerunt, remanent, & remanebunt, etiam quòd ad illa recuperandum aliqui collectores deputati non fuerint, ad Cameram Apoſtolicam, & nõ ad alios, etiam in quibuſuis cathedralibus, etiam Metropolitanis & collegiatis, ac aliis eccleſiis monaſteriis, cæteriſq; beneficiis eccleſiaſticis, cum cura & ſine cura ſecularibus, & quorumuis ordinum regularibus, qualitercunq; qualificatis, ſucceſſores, illa in titulum, commendam, & adminiſtrationem, etiam aliàs quomodolibet pro tempore obtineñ. etiam ſi ad illa vigore prioris tituli, ius regrediendi ſeu accedendi, vel ingrediendi, conceſſum fuerit, ſpectaſſe, & ſpectare. Illaq; tanquam ad ipſam Cameram ſpectantia, perpetuo colligi, & recuperari potuiſſe & poſſe atque debere, ac ita, vt præfertur, earundem prædeceſſorum, & noſtram intentionẽ & voluntatem ſemper fuiſſe, fidem facimus & atteſtamur per præſentes. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunq;, tam ordinaria quàm delegata & mixta auctoritatibus fungentes iudices, & perſonas, vbique in quacunq; inſtantia iudicari, diffiniri, & decidi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, interpretandi, & decidendi facultate, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa dilecto filio Guidoni Aſcanio Sfortiæ S. Euſtachii Diacono Cardinali, Camerariatus officio ſucceſſoribus committimus & mandamus quatenus exactione, & recuperatione in ſpoliorũ hmõi incumbentia, & illa ad Camerã Apoſt. prouenire, ac præmiſſa ab omnibus inuiolabiliter obſeruari faciãt, nec pmittant Camerã ipſam, vel eius agentes deſuper mõ aliquo moleſtari, impediri, vel inquietari, contradictores &c. compeſcendo, inuocato ẽt ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis, & quibuſuis apoſtolicis, ac in prouincialibus & ſynodalibus conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus & ordinationibus, necnon quarumcunq; eccleſiarum & monaſteriorũ ẽt iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alias roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis quomodolibet conceſſis, confirmatis & innouatis. Quibus illorũ tenores, præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, hac vice duntaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter expreſſe derogamus, cæteriſq; contrariis quibuſcunq; Aut ſi aliquibus cõmuniter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excõmunicari nõ poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbũ de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quòd præſentes literæ in Cancellaria Apoſtolica, & Camera prædicta publicentur & conſtitutiones extrauagantes ad perpetuam rei memoriam, valituræ conſcribantur. Nulli ergo &c. declarationis, atteſtationis, decreti, mãdati, derogationis, & voluntatis infringere, Si quis autem &c. Dat. Romę apud S Petrum, anno &c. M D X L I. Tertio Non. Ianuarii, Pont. noſtri Anno Octauo.

Anno à natiuitate Dñi 1542 die lunæ xx Martii pſentes retroſcriptæ literæ lectæ & publicatæ fuerunt in plena Camera Apoſt. & ex maturo ipſius decreto regiſtrata lib. de curia, &c.

Quòd Iudæi, cæteriq; infideles ad agnitionem catholicæ fidei venientes bona patrimonialia, maternaliaq;, & omnia eorum conſuetudine acquiſita, ſeu quæ verum dominum habere non reminiſcuntur, etiam viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant.

PAVLVS Papa Tertius. Ad perpetuam rei memoriam. Cupientes Iudæos, & alios infideles quoſlibet ad fidem catholicam conuerti, & prætextu bonorum per eos antea poſſeſſorum ob eandem fidem non diſtrahi, Motu proprio ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore preſentium hac in poſterum valitura conſtitutione ſanciuimus quòd cuicunq; eorundem Iudæorum & infidelium ad dictam ſedem conuerti volenti, etiam ſi in patria poteſtate conſtitutus fuerit bona ſua quæcunq; tam mobilia quàm immobilia, intacta, & illeſa permaneant, ita vt etiam filii familias & in patria poteſtate (vt præfertur) conſtituti, legitima, & quæcunq; alia portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de iure ſeu ſucceſſione bonorum eis aliàs debitorum per eorum parentes fraudari aut priuari non poſſint, neque debeant, ſed eis integre, etiam contra voluntatem parentum ſuorum ad fidem ipſam conuerſi fuerint, etiam eorum parentibus viuentibus debeantur. Et ſi bona ipſa ex vſura, aut illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fiunt de iure facienda reſtitutio, quia non dimittitur peccatum, niſi reſtituatur male ablatũ, illa eiſdem perſonis omnino reſtituantur, perſonis vero non extantibus prædictis, quia bona ipſa eſſent per manus eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & aliis infidelibus in fauorem ſuſcepti baptiſmatis, tanquam in pium vſum libere concedimus, eaq; apud ipſos ſic conuerſos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus: Interdicentes ſub diuinæ anathematis pęna quibuſuis tam eccleſiaſticis quàm ſecularibus perſonis ne vllam ſuper bonis huiuſmodi quouis queſito colore moleſtiam inferant, aut inferri patiantur, ſed magnum ſe feciſſe lucrum exiſtimet, dum tales Chriſto lucrati fuerint. Et quoniam, vt ſcriptum eſt, qui habuit ſubſtantiam mundi huius, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quando caritas Dei manet in ipſo, ſi ipſi conuerſionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tam eccleſiaſticos quàm ſeculares per viſcera miſericordiæ Dei noſtri exhortamur, vt ipſis conuerſis manus porrigant adiutrices: ipſi quoque diœceſani non ſolum chriſtianos ad ſubuentionem ipſorum exhortantur, ſed etiam de redditibus eccleſiarum, prout poterunt, quàm de iis, quæ ad pauperum vſus per ipſos conuertendos deuoluuntur huiuſmodi, neophitos ſubſtentare non negligant, ipſoſq; à detractionibus, & contumeliis paterna affectione defendant. Et quoniam per gratiam baptiſmi ciues ſanctorum, & domeſtici Dei efficiuntur, longeq; dignius exiſtit regnari ſpiritu quàm naſci carne, eadem conſtitutione ſtatuimus, vt ciuitatum, & locorum in quibus ſancto baptiſmate pro tempore regnabuntur vere ciues ſint, & priuilegiis, ac libertatibus & imunitatibus, quæ alii ratione natiuitatis, & originis duntaxat conſequuntur gaudeant. Curent inſuper ſacerdotes baptizãtes & alii de ſacro fonte eos ſuſcipientes, tam ante baptiſmum quàm poſt, illos in articulis fidei, ac legis nouæ præceptis catholicæq; eccleſiæ ritibus diligenter inſtruere, & tam ipſi q̄ diœceſani operam dent ne cum aliis Iudæis ſeu infidelibus ſaltem per longum tempus conuerſentur, ne ſicut quandoque contigit ab infirmitate curatis, modica occaſio ad priſtinam perditionem recidiuos efficiat. Et quoniam experientia teſte, compertum eſt mutuam ipſorum neophitorum inter ſe conuerſationem ipſos in fide noſtra fragiliores reddere, ac ſaluti ipſorum plurimum officere, hortamur locorum ordinarios, vt quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent & ſtudeant neophitos ipſos cum originariis chriſtianis matrimonio copulare, & prohibeant eiſdem ſub grauibus pęnis ne mortuos more Iudæorum ſepeliant, aut ſublata, aliaſq; ſolemnitates, & antiquæ ſectæ ritus quoquomodo obſeruent, ſed & eccleſias, & prædicationes, prout alii catholici frequentent, & in omnibus chriſtianorum moribus ſe conformes reddant. Contemptores autem prædictorum per ſacerdotes in quorum parrochiis degent, aut alios ad quos de iure vel antiqua conſuetudine de talibus inquirere ſpectat, aut etiam per alios quoſcunq; diœceſanis ſeu inquiſitoribus hæreticæ prauitatis defferant, & inuocato ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis, per eos taliter puniantur quòd aliis tranſeat in exemplum, & inſuper de iis omnibus in prouincialibus & ſinodalibus conciliis diligens fiat inquiſitio, & tam circa Epiſcopos & ſacerdotes in præmiſſis negligentes q̄ ipſos neophi-

tos & infideles prædictos contemptores opportunum adhibeatur remedium. Si quis autem cuiuſcunque gradus vel præeminentiæ fuerit huiuſmodi neophitos ad obſeruationem ritus chriſtiani, & aliorum præmiſſorum compellantur, fauerit aut defenderit, pęnas contra fautores hæreticorum promulgatas ipſo facto incurrat. Neophiti vero ſi ſe corrigere poſt monitionem canonicam neglexerint, & ad vomitum iudaizantes reddire comperti ſint, contra eos tanquam perfidos hęreticos per ordinarios locorum ſecundum ſacrorum canonom inſtituta procedatur. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ac quibuſuis priuilegiis, indultis & literis etiam apoſtolicis, ſeu etiã regiis vel imperialibus eiſdẽ Iudæis vel infidelibus quomodolibet conceſſis, quæ quatenus in detrimentum catholicæ fidei, aut nominis chriſtiani, ſeu aliquorum ex præmiſſis quomodolibet vergerent ad effectũ præſentium caſſamus: & irritamus, ac caſſa & irrita decernimus, aliis decretis & conſtitutionibus apoſtolicis, quæ ſuper præmiſſis ſunt condita in ſuo robore duraturis, & vt huiuſmodi ſanctæ conſtitutionis ingens memoria habeatur, & ne quiſquam ipſius ignorantiam prętendere poſſit, illa per ſingulas cathedrales & collegiatas eccleſias, aliaq; pia loca, in quibus vberior erit fidelium concurſus, ſemel in anno ad minus infra diuina publicari volumus & decernimus. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus ꝙ earundem pręſentium tranſumptis, ſeu copiis etiam impreſſis, & manu alicuius notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius pręlati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quę ꝑ ręſentibus adhiberetur vbicunque forent exhibitæ vel oſtenſę. Dat. Romę apud ſanctum Petrum ſub annulo piſcatoris, die xxi, Martii M D X L II, Pontificatus noſtri Anno Octauo.

Editto, ſtatuti, & altri ordini ſopra la gabella de Contratti.

GVIDO Aſcanio Sforza, Cardinale di Santa Fiora, della ſanta Chieſa Romana Camerlengo. Volendo noi per il debito del noſtro offitio del Camerlengato obuiare alle fraudi, che giornalmente ſi fanno nella Gabella de contratti di queſta Alma citta, & ſuo diſtretto, & prouedere alla debita & facile eſſattione di eſſa Gabella, & alla indemnità della Camera Apoſtolica, in queſti tempi maſſimamente, ne quali, da diuerſe, & quaſi inſopportabili ſpeſe ſi ritroua oppreſſa. Di eſpreſſa commiſſione, & ordine di noſtro Signore, fattone ſopra di queſto dall'oracolo della viua voce, Commandiamo, ſtatuimo, & ordinamo per tenore & vigore del preſente noſtro editto, a ogni & qualunque perſona, di qualunque ſtato, grado, o conditione ſi ſia, che direttamente, o indirettamente, o per qual ſi voglia altro modo, ſi trouano, o trouaranno per l'auuenire compreſi & obligati a detta gabella, & ſuoi ordini, che fra vn meſe dalla publicatione del preſente editto, habbino reſpettiuamente & debbino oſſeruare, & fare oſſeruare inuiolabilmente l'infraſcritti ordini, ſtatuti, bandi, decreti, & Motu proprio.

Statuto di Papa Siſto IIII. & Papa Pio II.

CHE qualunque perſona, di qualunque ſtato, grado, ouero conditione ſi ſia, che habbia venduto, ouero allogato, o alienato, o donato, ouero inſoluto dato, ouero promeſſo, ouero per modo di tranſlatione, ouero di patto, habbia traſportato ad altri, ouero preſtato ſimulatamente, o per buona ragione, o per mala ragione, oueramente in qualunque altro modo, ſi che ſia tradotto in dominio d'altri per ſempre, ouero ſieno a certo tempo, o ſia fatto inſtrumento, o no, e queſto, & alcuno fondo ruſtico, ouer vrbano, o veramente alcuno acquatico, herbatico, ſpigarico, giandatico, o veramente lauori, ſia tenuto a pagar la gabella, ma delle allogationi, & pigioni delle caſe, & d'altri beni & poſſeſſioni, lequali non paſſaſſino il termine & tempo di quattro anni, non ſi debba pagarne gabella alcuna, & che coloro che vendeſſino, o preſtaſſino, ouero barattaſſino, ouero cambiaſſino alcuno Molino, ſieno tenuti a pagarne la gabella, alla pena di Lire xv. prouiſionali per ciaſcuno, qualunque volta contrafaceſſe, &c.

Eſtratto di vn Bando per ordine di ſua Santita.

DA parte di Monſignor Reuereñ. Camerlengo, & della Reuerenda Camera Apoſt. ꝑ ordine & commiſſione della Santita di N. S. Paulo Papa Terzo, ſi bandiſce & notifica a tutte & ſingule perſone, tanto Romane quanto foreſtiere, che vẽderanno, ouero vendere faranno caſe, vigne, caſali, cenſi, vendite fittiue, o con patto di ritrouendendo, & coſi di ogni altri beni ſtabili, quomodocunq;, per polize, o per contratti, ſiano obligati tãto il venditore

quanto lo compratore, denunciare dette vendite, o compere, & pagarne la gabella a cinque per cento, & li notari che non denunciaranno eſſe vendite, ſiano inhabili, & li contratti nulli, altramente paſſato detto tempo s'intende ipſo facto eſſer caſcati in pena di ſcudi 50.

Viſa Io. Papleſi. Bened. de Valentibus Proc. Fiſc.

Io Mariano Banditore feci vt ſupra per Roma a lochi conſueti a di xii d'Aprile 1535.

Eſtratto d'vn bando per ordine di ſua Santita.

ANchora perche la Camera Apoſt. ſi ritroua eſſere grandemente defraudata nella gabella de contratti ſua Signoria Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. ſimilmente ha ſtatuito & ordinato che tanto Romani quanto foreſtieri, & di qualunque ſtato, grado, ordine, conditione, o dignita ſi ſieno, che venderanno, o in altro modo alienaranno, o faranno vendere, o altrimẽti alienare, anchora fittiuamente, o con patto di retrouendendo per contratti o per polize priuate, o in qualunque altro modo caſe, & caſali, vigne, poſſeſſioni, orti, o altri beni ſtabili o vero cenſi, ſieno obligati tanto il venditore quanto il compratore aſſegnare & denuntiare alli Doganieri, o ſuoi officiali, dette vendite, o compre, o altra ſorte di alienatione, & pagare la gabella a ragione di cinque per cento, & li Notari che di tali contratti ſaranno rogati, debbino dar notitia di eſſi contratti, ſotto pena di eſſere inhabili a fare altri cõtratti, & nondimeno tali contratti non denuntiati s'intendino eſſer nulli. Et doue ſaranno interuenuti ſimilmente gli ſenſali, ſiano tenuti denuntiare dette vendite, & compere, alla pena di ſcudi 50.

Data in Roma in Camera Apoſtolica, alli xi di Ottobre M D X L I I I.

Viſa Fede. Decanus. Bart. Capell.

Io Banditore ho fatto il detto bando per Roma nelli lochi ſoliti & conſueti a di 4. di Ottobre 1543.

Decreto della Camera Apoſtolica.

COmpere, & vendite di beni ſtabili, ducati Cinque per Cento, ceſſioni di ragioni di beni ſtabili ducati Cinque per Cento i donatione di beni ſtabili ducati Cinque per Cento, fitti perpetui, hauendo riſpetto al valore della coſa affittata ducati Cinque per Cento, vẽdite con patto di retrouendita, o ſotto nome di pegno, o di coſe immobili ducati Cinque per Cẽto: permute di beni immobili ducati Cinque per Cento, conduttioni a liuello a vita, a terza generatione, de danari che ſi pagano per inueſtitura, & del fitto, & de miglioramenti da farſi per obligatione, o in altro modo, ducati Cinque per Cento.

Gui. Aſc. Cardinalis Cameratius. P. Veroneſi.

B. Angloneſi. Theſaurarius. A. Bononieſi. F. Soderiſi.

Patente & ordini per commiſſione di S. Santita.

GVido Aſcanio Sforza di S. Euſtachio Diacono Cardinale di S. Fiora della ſanta Romana Chieſa Camerlengo, a tutte le perſone che haranno notitia della preſente ſalute. Conciosia che la gabella de contratti per lungo tempo inſtituita in Roma per varie, & diuerſe cagioni ſia deuenuta quaſi ineſigibile, & di poco frutto, Volendonoi per il debito del noſtro officio del Camerlengato prouedere opportunamente alla indennita della Camera, & obuiare alle fraudi, di eſpreſſa commiſſione di noſtro Signore fattone di bocca ſtatuimo & ordinamo che detta Gabella de contratti s'intende eſſere fatta p Roma, & ſua giuriſditione, & debbano pagare tutti li contratti, & atti gabellabili, etiam che fuſſino fatti fuora di Roma, & in qual ſi voglia loco, pur che li beni contratti ſiano in detta iuriſditione, ouero che in detti luoghi tali contratti, & atti gabellabili habbino d'hauer la eſſecutione, non obſtante che non appariſſe alcuna ſcrittura, purche in qual ſi voglia modo ſi ſia contrattato, o fatto alcuno atto gabellabile, etiam che ſiano fatti con patto di ritrouendita, o altra reſeruatione, debbino pagare in mano del Gouernatore & Proueditore di detta Gabella a ragione di ſette per Cento, come è ſtato riſoluto in Camera Apoſtolica. Et ſi debbian pagare le dette gabelle fra vn meſe dal di che ſara fatto il contratto, o altro atto gabellabile. Et le gabelle paſſate, che ſenza eſſere ſtate pagate foſſero in qual ſi voglia tempo rimaſe da Calende di Genaro proſſimo paſſato inanzi paghino Cinque per Cento infra vn meſe dalla publicatione della preſente, altrimenti paſſato detto termine caſchino in pena del quarto piu, ne poſſi il Gouernatore della Gabella paſſato il meſe pigliare tale gabella ſenza detto quarto, & le ſopradette gabelle & pene, tanto paſſate quanto future, ſiano tenute interamente pagare, & i contrahenti, & ciaſcuno di loro in ſolido. Et il gouernatore della gabella poſſa procedere

contra tutti e debitori eſecutiuamente, o come ſi fa ne pagamenti fiſcali, & tali beni reſtino p ſempre obligati fino alla intera ſatiſfattione di detta gabella, & pene, tanto per le coſe paſſate quanto per le future. Et neſſun Notaro non poſſa ne debba in Roma & ſua iuriſdittione ro gare contratti ne fare alcuni altri atti gabellabili ſe prima non ſara deſcritto nell'archiuio, li quali, & i ſenſali anchora tutti ſiano obligati fra vn meſe dar la nota al Gouernatore della ga bella di tutti li contratti, & altri atti gabellabili, che per loro fuſſino ſtati fatti, & negotiati re ſpectiue, & che in futuro ſi faranno, & negotieranno, & nondimeno tutti li contratti, & altri atti, & ſcritture gabellabili, tanto paſſati, quanto futuri, quando non foſſe ſtata interamẽte pa gata la gabella fra il meſe ſenza pene, & dopo il meſe con tutte le pene, non habbino eſſecu tione alcuna, ne faccino fede in alcuno iudicio, ne fuori, & produtti in iudicio non ſiano da alcuno Iudice, o Notaro ameſſi, & per qualunque etiam non intereſſato ſi poſſa oppore di non ſoluta gabella, & fatta tale oppoſitione non poſſa per qual ſi voglia perſona piu innan zi in tal cauſa procedere, ſe non ſi paghera la intera gabella, & pene predette. Et tutte le per ſone che alle predette coſe contrafaceſſero, ipſo iure diuentino ſempre inhabili a potere eſer citare tali offitii, & caſchino in pena di ſcommunica & di ſcudi 500. per qualunque perſona & per qualunque volta, ne per altri che per ſua Santita ſe ne poſſa aſſoluere & reintegrare. Et paſſati li predetti termini che non fuſſe ſtata interamente pagata la gabella, o data notitia alcuna de contratti, o altri atti tenuti alla gabella, tanto paſſati quanto futuri, tutte le perſo ne che dopo i ſopradetti tempi ne daranno notitia al Gouernatore della Gabella, oltre che li ſia obligato tenerlo ſegreto, gli debba pagare la quarta parte di tutto quello che montaſſe ro dette gabelle, & pene che alcuno fuſſe incorſo, liberamente dopo che ſaranno riſcoſſi ſen za altro mandato o decreto. Et coſi diamo & concediamo ampla & piena faculta & autori ta al Gouernatore di detta gabella di riſcotere, & del riſcoſſo quietare & eſequire tutte le co ſe predette contra a ogni & qualunque perſona di qual ſi voglia grado o dignita ſi ſia per l'inuiolabile oſſeruanza delle predette coſe, & oltre a gli officiali di detta doana commandia mo a tutti & ſinguli officiali eſſecutori, & altri miniſtri di Roma, & ſua iuriſdittione, che ſot to pena di ſcommunica, & ſcudi 500. ipſo facto da incorrere per ogni volta che non aſſiſti no, obbediſchino, & fauoriſchino, & da altri faccino inuiolabilmente oſſeruare le ſopradet te coſe, non oſtante altre conſtitutioni, ordinationi Apoſtolice, ſtatuti noue riforme o altro in contrario. Et accioche neſſuno delle predette coſe poſſa pretendere ignorantia, voglia mo che queſta, o la copia d'eſſa ſi affighino, & intimino nella porta di S. Pietro, & di Campo di Fiore. Et che tali affiſſioni & intimationi aſtringhino ognuno come ſe a tutte, & ſingule perſone foſſero ſtate perſonalmente intimate & in fede habbiamo ſoſcritta, & con il noſtro ſolito ſigillo fatta ſigillare. Data in Roma in Camera Apoſtolica a di 8. d'Agoſto 1544. del Pontificato della Santita di N.S. Paulo Papa Terzo, l'anno Decimo.

G. Aſc. Card. Camerarius.

B. Angloneñ. Theſaurarius.

Viſa Fed. Tud. Cameræ Apoſt. Decanus.
Viſa Hier. Bar. Cam. Apoſt. Clericus.
Viſa A. Brixieñ. Cam. Apoſt. Clericus.
Viſa Iul Gonz. Cameræ Apoſt. Clericus.
Viſa P. Veroneñ. Cameræ Apoſt. Clericus.
Michelangelus.

Anno a Natiuitate domini M D XLIIII, Indict. 2. die vero 20. menſis Auguſti, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto patris, & D. N. D. Pauli, diuina prouidentia P apæ Tertii Anno eius X, rettoſcriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis baſilicæ S. Petri de Vr be, ac in Camera Apoſt. & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Nicolaum Roletum prælibati D. N. Papæ Curſ.

Dichiaratione, & moderatione per la gabella de contratti.

GVido Aſc. Sforza Cardinale di ſanta Fiore, Camerlengo della S. Romana Chieſa, di commiſſione eſpreſſa della Santita di N.S. dichiaramo & ordinamo, & commandamo che per li contratti fatti auanti l'anno 1538. non ſi debba riſcuotere coſa alcuna. Item che p li contratti gabellabili fatti dell'anno 1538. fino al principio dell' anno 1544. non ſi debba riſcuotere a piu di tre per cento. Item per li contratti fatti dal principio dell'anno 1544. &

che ſi faranno per l'auuenire, non ſi debba riſcuotere a piu di 5 per Cento. Item che li contratti fatti di ritrouendendo, etiam di cenſi, ſi habbia a pagare vna gabella ſola per la vendita, & non per la retrouendita, intendendo pero che il patto di retrouendendo ſia nel inſtrumento della vendita, ouero in altro fra vn meſe. Item che per le vẽdite che ſi fanno per via di ſubaſtationi, o di dationi inſolutum, anchora che interuenghino piu contratti, dal di della deliberatione o datione inſolutum, per ſpatio di tre meſi non ſi debba pagare piu d'vna gabella. Item le locationi che non paſſano noue anni non paghino gabella. Item che doti non paghino gabella. Itẽ che la gabella s'habbia a pagare fra vn meſe dopo fatto il contratto, altrimenti il Commiſſario della gabella poſſa aſtringetli alla pena eſecutiuamente, ſecondo la forma delle ſue patente. Item che le preſenti ordinationi ſi debbino oſſeruare dal Cõmiſſario della gabella, ſuoi miniſtri, & altri a chi tocca, ſotto pena del noſtro arbitrio. Dat in Roma in palazzo Apoſtolico a di xiiii. d'Aprile del 45.

G Aſc. Cardinalis Camerarius. Michelangelus.

PAVLVS PAPA III.

MOTV proprio &c. Cupientes, prout noſtro paſtorali incumbit officio, indemnitati Cameræ Apoſtolicæ prouidere, illiuſq; vtilitati in quantum poſſumus conſulere, his præſertim temporibus in quibus vndiq; maximis neceſſitatibus premimur, accipienteſq; Gabellæ noſtræ contractum, exactionem plus debito retardari, & ad nihilũ redigi, ab illis præſertim; qui illam fraudare ſatagentes ſub prętextu forſan ꝙ ab ipſius gabellæ Gubernatore aliquo modo grauentur, ad diuerſa Ro. curiæ tribunalia recurrunt, indeq; inhibitiones, dilationes, & ſecuritates obtinent, quodq; etiam ex eo quod cum exemptis, & priuilegiatis contraxerunt, ad ipſius gabellæ ſolutionem non teneri ſe iactant, impeditiq; etiam non modicũ ab illis Iudicibus & Notariis, qui inſtrumentorum, aliorumq; actuum gabellabilium, quorũ gabella ſoluta non extitit, productionem admittunt, executionemq; concedunt, atque ad vlteriora in cauſis illis in quibus de non ſoluta gabella prædicta opponitur procedunt, & aliis qui Gubernatori gabellæ pręfatę notam gabellabilium inſtrumentorum, vt tenentur, tradere renuunt, & ſubterfugiunt, in non modicum Cameræ noſtræ præiudicium, & graue damnum. Nos igitur huiuſmodi fraudibus & ſubterfugiis occurrere volentes, Motu proprio ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, &c. ſtatutum, & ordinamenta, quæ a prædeceſſoribus noſtris Sixto IIII. & Pio II. emanata confirmata paſſim circunferuntur, patenteſq;, literas, & ordinationes per Camerarium noſtrum ſub datum Romæ in Camera Apoſt. 8. Auguſti 1544. Pontificatus noſtri anno X. vulgari ſermone editas & publicatas, nouaſq; etiam illas declarationes per eundem ex noſtra expreſſa commiſſione emanatas, ſub datum in palatio Apoſt. xiiii. Aprilis 1545. etiam ſimili vulgari ſermone, omniaq; alia & ſingula bannimenta, ſtatuta, ordinationes, decreta Cameræ Apoſtolicæ priuilegia, & indulta, in ipſius gabellæ fauorem, noſtro vel prædeceſſorum noſtrorum tempore emanata, & conceſſa, cum opportuna iuris & facti defectuum ſuppletione, confirmamus, & roboramus, concedimus, & approbamus, & quatenus opus ſit de nouo condimus, quorum tenores &c. Declarantes nihilominus quo ad illius exactionem, ſeu exigendi modum, & quantitatem, ſecundum nouas, & vltimas declarationes, & ex noſtra, vt præfertur, commiſſione expreſſa, a noſtro Camerario ſub prædicta data xiiii. Aprilis 1545. vulgari ſermone emanatas per Gubernatorem prædictum procedi debere: inhibitiones, ſignificationes, dilationes, ſecuritates, & gratias, aliaq; omnia & ſingula contra prædicta ſtatuta, ordinationes, bannimenta, & decreta ipſius gabellæ, per quoſcunq; dictæ Vrbis tribunalium iudices, ac Camerę Apoſtolicę Clericos, & Pręſidentes, & quoſuis alios quauis auctoritate ſuffultos, hactenus quomodolibet conceſſa, & facta caſſantes: exemptiones quoq; gratias, indulta, & priuilegia omnia & ſingula contra ipſius gabellę exactionẽ per pręſdictos, ſeu per nos, ſedemq; Apoſtolicam quomodocunq;, quibuſuis perſonis generaliter facta, conceſſa, & indulta non intelligi in pręiudicium exactionis ipſius gabellę, nec illa quomodolibet comprehendere, ac nemini, de pręterito ſeu futuro ſuffragari poſſe, declarantes nullis prorſus perſonis exceptis, pręterquam huius ſanctę ſedis Cardinalibus, nec non Camerario Apoſt. Theſaurariis, & Clericis, Congregationibus, & Capitulis ordinum, pro bonis tantum per ipſos venditis & alienatis, ratione ſubſidiorum, & aliis quibus per nos ſpecialiter & particulariter indultum fuerit, & gabella pędicta gratioſe remiſſa, quam remiſſionem, gratiam, & indultum volumus ꝙ nullus alius pręter nos facere quoquomodo poſ-

ſit,illas & illa,nobis tantummodo reſeruantes,quos omnes & ſingulos prædictos pro ſe ipſis ſolummodo volumus ad ipſius ſolutionem non teneri . eſſeq; omnino exemptos : quam tamen exemptionem non poſſint,nec valeant ad illorum perſonas, qui cum illis contraxerũt, vel contrahent in futurum aliquo modo traducere ſeu transferre. Quorum omnium & ſingulorum contractuum ad hoc vt plena habeatur notitia, & illorum per ipſius Gabellæ Gubernatorem exactio commodius fieri poſſit, volumus, ꝙ Iudices omnes non poſſint ſub aliquo colore,aut prætextu,inſtrumenta prædictà, niſi prius ſoluta gabella in iudicio admittere,aut illorum vigore ad vlteriorem procedere executionem. Notariiq; vniuerſi infra menſem a data præſentium, ſeu illorum publicatione,prædictorum omnium & ſingulorum inſtrumentorum gabellabilium, per ipſos a principio anni 1538. hactenus confectorum, & rogatorum,atque in poſterum ſimiliter conficiendorum,& rogandorum, dare & tradere teneantur, ſub pęnis in eiuſdem gabellæ priuilegiis , patentibus, & ordinationibus ſuperius enarratis,contentis,exigendis,& applicandis, prout in eis ad quæ relatio haberi volumus,infra quod tempus etiam debeant, qui ipſius gabellæ ſolutioni aliquo modo ſunt obnoxii in manibus deputati per nos moderni præfatæ gabellæ Gubernatoris Franciſci de Doſtis, illud totum,integraliter & realiter ſoluiſſe, ſub pęnis, vt præfertur,in dictis patentibus & ordinationibus,contentis,vt ſupra applicandis,& exigendis. Et ne per modernum ipſius gabellæ Gubernatorem,ac pro tempore exiſtentem,eiuſdem gabellæ capitula, ſtatuta, ordinationes,bannimenta,patentes, declarationes, & decreta, aliquo infirmari, adulterari, innouari, & alterari contingat,modernum noſtrum,ac pro tempore exiſtentem Almæ Vrbis Gubernatorem in ipſius gabellæ Gubernatoris ſuperintendentem iudicem,per omnium & ſingulorum præmiſſorum obſeruatione, qui præfatum gabellæ prædictæ Gubernatorem, ad illa omnia & ſingula adamuſſim,& inuiolabiliter obſeruanda iuris & facti remediis,& ſub cenſuris,& pecuniariis ſuo arbitrio infligendis pęnis,cogat,atque compellat,cum poteſtate citãdi, & inhibendi,aliaq; faciendi in præmiſſis tantum neceſſaria & opportuna, abſque aliquo conceſſionum & facultatum Gubernatori gabellæ præfatæ conceſſarum præiudicio, tenore præſentium conſtituimus & deputamus. Inhibentes propterea vniuerſis & ſingulis dictæ vrbis iudicibus,cuiuſcunque dignitatis, &c. etiam Ro. Eccl. Cardinalibus , ne in dicta gabella, illiuſue querelis,aut controuerſiis ſe intromittere,aut quoquomodo per inhibitiones, aut dilationes,aliaſq; ſecuritates,& gratias præfatæ gabellæ ſolutionem de cętero impedire,aut retardare audeant, vel præſumant ſub excommunicationis maioris latæ ſententiæ,aliiſq; noſtro arbitrio imponendis pęnis: non obſtañ. quibuſcunq; aliis ſimilibus deputationibus,vel aliis in fauorem quarumuis perſonarum forſan conceſſarum . Quibus omnibus & ſingulis etiam de illis,etc, tenores etc. ſpecialiter et expreſſe derogamus,et nemini ſuffragari poſſe decernimus. Inhibitionibus præterea, ſignificationibus, dilationibus,exemptionibus, gratiis,et aliis præmiſſis. Quorum omnium et ſingulorum etc. conſtitutionibus et ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis non obſtantibus quibuſcunq;,cum clauſulis opportunis et conſuetis.

Placet,et ita Motu proprio mandamus. A.

LEquali,et altre che in qualunque modo in fauore faceſſino de detta gabella commandiamo,ordiniamo,et ſtatuimo,che inuiolabilmente ſieno oſſeruate,ſotto le pene che in eſſe ſi contengono et altre del noſtro arbitrio . Et accioche alcuno non poſſa di eſſe pretendere ignorantia,vogliamo che le preſenti, o la copia ſi affighino, publichino, et intimino nella porta di S.Pietro,et in Cãpo di Fiore, et che tali affiſſioni,publicationi, et intimationi aſtringhino ciaſcuno,come ſe perſonalmẽte gli fuſſino ſtate intimate. In fede delle quali coſe &c. Dat. in Roma in Camera Apoſtolica a di vltimo d'Agoſto nel 1546. Del Pontificato di N. S. Papa Paulo III, l'anno XII.

F. Guber. & Vicecamerarius Bart. Capel.

Die 31. Augnſti M D X L V I; præſentes literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ,& ad valuas eccleſiæ ſancti Petri,vt moris eſt,per me Iacobum Grollet.Curſ.

Io. Metis magiſter Curſorum.

Reformationes,& nouæ conſtitutiones ſuper Gabellis conctractuum.

PAVLVS PAPA III.

MOtu proprio,&c. Cupientes gabellæ contractuum almæ Vrbis ac eius diſtrictus exactionem facilitari,ac dubietatum ſemitas amputari, Motu proprio & ex certa ſcientia p præſentes volumus,ſtatuimus, & ordinamus, quòd exemptiones venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Theſaurarii noſtri generalis, & Cam. Apoſt. Clericorum, necnon quarumuis aliarum perſonarum cuiuſcunq; qualitatis exiſtentium, necnon vniuerſitatum,collegiorum,& piorum locorum quantumcunq;,tam de iure, quàm de conſuetudine priuilegio,vel aliàs quomodolibet exemptorum,pro ſingulis contractibus & actis gabellabilibus,tam pro tempore præterito,q̃ futuro, intelligi & obſeruari debeât hoc modo,videlicet ꝙ medietas gabellæ ſpectet ad perſonam exemptam, quæ pro medietate gebellæ quicquam ſoluere non teneatur, altera vero medietas huiuſmodi gabellæ, vna cum medietate pœnæ incurſæ vel incurrendæ, ſolui debeat per partem cum perſona exempta huiuſmodi contrahẽtem, quæ medietatem gabellæ & pœnæ incurſæ huiuſmodi in omni caſu ſoluere abſq; aliqua exceptione teneatur, & ad id compelli poſſit & debeat, etiam ſi perſona exempta, quæ cum ipſa contraxerit expreſſe obligata ſit, vel obligaretur ad gabellam huiuſmodi perſoluendam, ſeu partem ipſam ſecum contrahentem ab illa indemnem releuandam. Volumus autem ꝙ quo ad res alienatas a congregationibus regularibus cauſa ſoluendi ſubſidia p nos impoſita cedula noſtra in forma motus proprii eiſdem congregationibus conceſſa inuiolabiliter obſeruetur. Committimuſq; & mandamus, ꝙ ſinguli notarii Romæ degentes,tã Romani quàm forenſes,ſiue principales,ſiue ſubſtituti ſint,vtcunque qualificati,infra quindecim dies,publicationem præſentium immediate ſequentes, debeant dictæ gabellæ Gubernatori, ſeu Cõmiſſario eorum nomen, cognomen, patriam, habitationem, ac titulum notariatus in ſcriptis dediſſe: & ſi contigerit illos de loco ad locum trãſferri ſemper Commiſſario, ſeu Gubernatori præfato denunciare debeant ſub pœna 50. ſcutorum pro quolibet ipſo facto incurrenda, & pro medietate Cameræ Apoſt. ac vno Gubernatori ſeu Commiſſario præfato necnon reliquo quartis dictæ pœnæ accuſatori irremiſſibiliter applicanda. Volumuſq; ꝙ quæcunq; perſona, quæ iuxta ordinem primorum ſtatutorum & bannimentorum dictæ gabellæ,per inſtrumentum,aut aliquam priuatam ſcripturam, ſeu verbalem conuentionem cõtraxerit & conuenerit, ꝙ res contracta extimari, menſurari,ſeu ratificari debeat,ſeu pro perſona nominanda emerit, vel alium contractum fecerit, teneatur talem extimationem, menſuram,aut ratificationem,necnon nominationem fieri facere,ac ratificare & declarare, necnon gabellam debitam,infra menſem a die rogitus ſeu conuentionis huiuſmodi ſub pœnis in ſtatutis,bannimentis, & ordinationibus dictæ gabellæ contentis ipſo facto incurrendis & inuiolabiliter exigendis ſoluere. Et nihilominus liceat procuratori ſeu Commiſſario præfato, talem declarationem,expenſis contrahentium fieri facere, & interim Gabellam pecuniarũ propterea exburſatarum, necnon pœnam incurſam & expenſas factas exigere & recuperare: & ſi nominatio infra dictum menſem facta non fuerit, contrahens teneatur ſoluere gabellam, etiam ꝙ exemptus fuerit,vt præfertur, & nihilominus perſona nominata poſtmodum, ad alterius gabellæ ſolutionem aſtringi poſſit. Mandamuſq; omnibus & ſingulis notariis Romæ degentibus, & per eius diſtrictum conſtitutis Romanis forenſibus principalibus vel ſubſtitutis, ſiue ſub domino,ſiue liberi ſint, qui rogati fuerint de contractibus ſeu actis vel ſcripturis ad gabellam huiuſmodi ſpectantibus,debeant Romæ degentes,infra decem, alii vero diſtrictus huiuſmodi infra viginti dies,per cedulam eorum manu ſubſcriptam eorum rogitus, acta,& ſcripturas Gubernatori ſeu Commiſſario præfato notificare & denunciare ſub pœnis in ſtatutis,bannimentis,& ordinationibus dictæ gabellæ contentis, ac etiam ſoluendi gabellas contractuum huiuſmodi vt ſupra applicañ. & nihilominus partes contrahentes, gabellas ordinatas & pœnas incurſas perſoluere debeant. Mandamus quoq;, ꝙ omnia & ſingula Capitula,Procuratores,Rectores,& adminiſtratores eccleſiarum,monaſteriorum,hoſpitalium collegiorum,congregationum,ſodalitarum,& aliorum piorum locorum vtcunq; qualificatorum,ad omnem Gubernatoris & Commiſſarii huiuſmodi ſiue eius miniſtrorum ſimplicē requiſitionem dare debeant notam locationum,affectuum vltra Nouennium,cenſuum, venditionum,emptionum,inſolutum dationum,alienationum, necnon contractuum & gabellabilium actorum quorumcunq; eorum nomine vel cum aliis ab initio anni 1538. citra factorum

& de

cætero fiendorum, necnon nomina ſecretariorum & notariorum ipſorum, qui pariter debeant eorum protocolla, filtias, libros, & alias ſcripturas, ad gabellam huiuſmodi pertinen. oſtendere & permittere, ꝙ per miniſtros dictæ gabellæ de præmiſſis integra nota capi poſſit, ſub excõmunicationis etiam latæ ſententiæ, & 50. ducatorum auri, vt ſupra applicañ. ipſo facto per quemlibet contrauenieñ. incurefi pęnis. Et vt fraudibus, quæ paſſim fiunt & fieri poſſunt in præiudicium dictæ gabellæ occurratur, volumus, ſtatuimus, & ordinamus ꝙ quilibet contrahens, ſiue Romanus ſit, ſiue forenſis Romæ degens, qui contraxerit, vel contractabit Romæ vel extra Romam per viã cedularum priuatarum ſeu ſecretarum, aut verbaliũ conuentionum, cũ teſtibus vel ſine teſtibus, ſeu ſub nomine locationũ nouem annorũ tempus non excedeñ. vel qui aliis modis indirectis quibuſcunq; ad fraudandum dictam gabellã vſus fuerit, debeat infra menſem a die publicationis præſentium, pro contractibus prætentis ab initio anni prædicti 1538. citra celebratis, & infra menſem a die celebrationis contractuũ futurorꝫ, gabellã, & pęnas incurſas, ac incurrendas reſpectiue in manibus Gubernatoris, ſeu Cõmiſſarii prædicti integre perſoluiſſe, aliàs termino hmõi elapſo, ac gabella & pęnis huiuſmodi nõ ſolutis, bona cõtractata, illorꝫq; precio, ſeu pecuniæ aut aliud emolumentum inde prouueniens, ſiue vnã, ſiue vtranq; partem tangeant, ipſo facto Cam. Apoſt confiſcata intelligantur, & Cõmiſſarius ſiue Gubernator præfatus bonorꝫ huiuſmodi, poſſeſſione propria auctoritate capere poſſit. Proxenetæq;, vel mediatores, ac teſtes, vel aliæ perſonæ, quæ præmiſſis interuenerint, ſeu notitiam habuerint de cõtractibus celebratis extra Vrbem, vel in Vrbe per viam cedularum priuatarum & ſecretarũ, vel aliàs, vt præfertur, teneantur, ſub pęna 100. ſcutorum per quemlibet contrauenieñ. incurrenda, & vt præfertur, applicanda, & diſtribueñ. infra dictum terminum notificare cum declaratione expreſſa, ꝙ quicunq; ex contraheñ. proxenetis mediatoribus teſtibus, vel perſonis præfatis, elapſo dicto termino primus fuerit ad notificandum cõtractũ huiuſmodi, intelligatur & ſit ei omnis pœna per eum incurſa vigore contractus hmõi facti, & non notificati remiſſa & condonata. Demum volumus, ac decernimus, & declaramus, ꝙ præſentes non præiudicent, nec derogare poſſint dictæ gabellæ ordinationibus, ſtatutis, bannis, decretis, literis pateñ. & aliis quibuſcunq; noſtris & prædeceſſorũ noſtrorum Ro. Pontificum ſeu officialiũ, per nos, & illos pro tempore deputatorũ conſtitutionibus hucuſq; factis, imo prædicta omnia & ſingula a die eorum publicationũ. citra, in eorum robore permaneant, & executioni demandẽtur, & per præſentes approbata & innouata cenſeantur, & ſic per quoſcunq; iudices, &c. iudicari, &c. ſublata, &c. necnon irritum, &c decernimus, non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ſtatutis & conſuetudinibus, ac nouis reformationibus, etiam iuramento &c. roboratis, priuilegiis quoq; indultis ac literis Apoſtolicis, quibus lariſſime derogamus, cæteriſq; contrariis quibuſcunq; cum clauſulis opportunis & conſuetis. Inſuper volumus, ꝙ præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & vbiq; fidem faciat in iudicio & extra, abſque alia literarũ expeditione, quodq; illarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentium adhiberetur ſi oſtenſæ forent, vel exhibitæ, quodq; tranſumpta huiuſmodi, in loco gabellæ, acie Campi Floræ, & in baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe publicata, peringde omnes arctent, ac ſingulis perſonaliter intimata fuiſſent.

Placet Motu proprio A.

Declaratio ſuper exemptis gabellæ contractuum.

Motu proprio &c. Quia vt accepimus, nonnulli nimium ſcrupuloſi verba præinſertæ a nobis emanatę perperam interpretantes falſo prætendunt illorum vigore perſonis ac ſocietatum ſeu vniuerſitatibus & piis locis Almę Vrbis, aliiſq; venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, Theſaurario, & Clericis Camerę, congregationibuſq; & capitulis ordinum pro bonis ratione ſubſidiorum alienatis, & cum eis contrahentibus, & quibus per nos ſpecialiter indultũ fuerit exemptiones a gabellarũ huiuſmodi ſolutione conceſſas eſſe. Idcirco nos prę̃miſſis obuiare & omne prorſus dubiũ tollere, ac deſuper opportune prouidere volentes, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia tenore prę̃ſentium decernimus & declaramus, put intẽtionis nrę ſemp fuit, & eſt, ꝙ oẽs & ſingulę cuiuſcũq; qualitatis, ſtatus, gradus

ordinis, ac conditionis exiſtentes, ſiue publicæ ſiue priuatæ, aut particulares vel collegiatæ perſonæ fuerint, necnon quæcunq; monaſteria, hoſpitalia, & alia pia loca Almæ Vrbis & eius diſtrictus(nullis prorſus exceptis, præterquam Cardinalibus, Theſaurario, Clericis, ac Congregationibus, & Capitulis pro bonis ratione ſubſidiorum alienatis, & cum eiſdem Cõgregationibus contrahentibus, aliiſq; quibus nos ſpecialiter indulſerimus) ad integram gabellæ huiuſmodi ſolutionem teneantur, prout ante præinſertæ editionem tenebantur. & ad id iuxta alterius noſtræ in forma motus proprii, ſub die vltima Auguſti 1546. editæ, cui per eandem præinſertam nullatenus derogatũ eſſe volumus cogantur & compellantur, quodq; eiſdem per præinſertam nulla exemptio conceſſa ſit, vel quoquomodo intelligatur, ſicq; per quoſcunq; quauis auctoritate fungentes Iudices & perſonas in Alma Vrbe noſtra, totoq; illius diſtrictu iudicari & decidi debere, irritum quoq; & inane quicquid ſecus fieret decernimus præinſertæ. & omnibus illis quæ nos in ea voluimus non obſtare, cæteriſq; contrariis quibuſcunq; non obſtantibus.

Placet Motu proprio A.

Conſtitutio perpetua contra non reddentes computa in Camera Apoſtolica integraliter,

PAVLVS PAPA IIII.

MOtu proprio, &c. Cum, ſicut accepimus, nonnulli prouinciarum ſtatus eccleſiaſtici Theſaurarii Vicetheſaurarii, mercatores, & noſtræ ſeu Cameræ Apoſtolicæ miniſtri, aliæq; perſonæ computa adminiſtrationum locationum affictuum partitorum & exactionum reddere debentes, integra computa non exhibeant partem introituum & exactorum ſub diuerſis prætextibus & coloribus retinẽ. putã. nil peius eis contingere poſſe quàm re detecta id quod penes eos fuerit, reſtituere. Nos malitiæ huiuſmodi occurrere ac indemnitati Cameræ oportune prouidere volentes, & vt præfati fideliter ſi non virtute ſaltem pœnæ timore procedere diſcant, Motu proprio, &c. perpetuo ſtatuimus & ordinamus quòd omnes & ſinguli prænominati, & alii quicunque in Camera Apoſtolica computa reddere debentes, computa huiuſmodi integre, videlicet integrum debitum, & integrum creditum deſcribere debeant, nec audeant aliquid penes ſe, vel eorum miniſtros, aut ab eis dependentes retinere ſeu retineri facere directe vel indirecte quouis queſito colore. Et ſi contingeret eos cogi per Cameram Apoſtolicam ad reddendum rationem de exactis eorum vel miniſtrorũ, aut agentium ſuorum manus peruenit integre deſcribere, & tandem omnia diligenter ac fideliter gerere, & adimplere, & ſi ſecus factum fuerit in præmiſſis vel aliquo præmiſſorum cõtrafacientes excommunicationis maioris, à qua niſi per nos vel Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, niſi in articulo mortis abſolui nequeant, ac periurii & falſi, necnon decupli cuiuſlibet partitæ crediti Cameræ omiſſæ ſeu non ſolutæ dictæ Cameræ applicandæ, necnon alias noſtri arbitrii pœnas ipſo facto incurrant, & ad decupli huiuſmodi ſolutionem prius & ante omnia etiam non finitis vel ſolidatis computis tanquam de re liquida cum alia re minime compenſanda iuris & facti remediis cogi & compelli debeant, nec aduerſus præmiſſa excuſationem aliquam eis ſuffragari volumus, cum nulla excuſatio locum habeat in caſu in quo quis tenetur integra computa dare, & totum receptum vel ad manus eius vel pro eo agentis delatum in computis non deſcribit. Et ne per quoſcunq; iudicari, &c. ſublata, &c. necnon irritum, &c. decernimus ac volumus quòd præſentiũ ſola ſignatura ſufficiat, & vbiq; tam in iudicio quàm extra fidem faciat abſque alia literarum expeditione, quodq; pro lege habeantur, & ſint, & poſtquam præſentes vel illarum tranſumpto in valuis Cameræ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerint omnes arctent, ac ſi eis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Non obſtantibus præmiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis & conſuetudinibus etiam iuramento &c. roboratis priuilegiis quoque indultis ac literis Apoſtolicis ſtilo Cameræ contrariis vſibus, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;.

Placet Motu proprio A.

Contra exemptos & priuilegiatos ſuper contributione Subſidii Tercentorum Millium Scutorum.

PAVLVS epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Ex debito paſtoralis officii ad ea, vt debemus libenter intendimus, per quæ prouide ordinata ſeruentur, & vt plenum ſortiantur effectum, opem, & operam impendimus efficaces. Dudum ſiquidem ꝓ noſtris, & Apoſtolicæ ſedi neceſſitatibus, ac ſubditis noſtris ab extorſiónibus & aliis grauaminibus quæ per Cõmiſſarios & Collectores onerum pro tempore impoſitorum eis paſſim inſerebantur, opportune ſubleuandis, Subſidium Trecentorum Millium Scutorum auri in auro, annuatim nobis & Cameræ Apoſtolicæ, triennio tantum durante, per ſubditos ipſos perſoluendorum, impoſuimus, & interim ab exactione augumenti pretii Salis, ac quorumcunq; aliorum onerum extraordinariorum abſtinere decreuimus, & vt facilius ſubditi ipſi Subſidium huiuſmodi præſtare poſſent, per alias noſtras in forma breuis literas voluimus & ordinauimus ꝙ omnes & ſinguli exempti & priuilegiati ſeculares vtcunq; qualificati ad contributionem Subſidii huiuſmodi omnino tenerentur, prout in dictis literis plenius continetur. Cum autem poſtmodum ſicut accepimus, nonnulli ex priuilegiatis & exemptis præfatis ſolutionem Subſidii huiuſmodi fugere volẽtes, cauſam & cauſas in auditorio Rotæ ac S. R. E. Cardinalibus, & forſan aliis iudicibus & perſonis in Romana Curia & extra eam certis ſub prætextibus committi obtinuerint, & hoc modo ſubditos alios deuote & faciliter ſoluentes contra mentem noſtram litibus inuoluant, illoſq; gratia per nos eis conceſſa, quòd exempti in præſtatione Subſidii hmõi illos iuuare teneantur, defraudent. Nos attendentes ꝙ ex litibus huiuſmodi ſolutio dicti Subſidii pro cõmmunibus neceſſitatibus, vt nos & noſtros ſubditos præfatos a catholicæ fidei hoſtibus, quos ita propinquos habemus, defendere poſſimus, impoſiti, contra publicã vtilitatem retardatur, ac volentes, vt par eſt, in præmiſſis opportune prouidere, Motu proprio, & ex certa ſcientia Apoſtolica auctoritate, tenore præſentiũ, quaſcunq; cauſas deſuper pendentes ad nos aduocamus, & lites pęnitus extinguimus, quo ad ea, quæ contributionem Subſidii hmõi tangunt duntaxat. Ac volumus ꝙ omnes & ſinguli exempti, & quantumcunq; priuilegiati ſeculares, etiam ſi Curiales Ciuitatis noſtræ Maceraten. exiſtant, & regimini Ciuitatum præſint, ac Almæ Vrbis, & quorumcunq; aliarum Ciuitatum, Oppidorum, & locoꝝ Ciues, vel quicunq; Nobiles, Barones, Feudatarii, aut alia's etiã priuilegio iuris in corpore clauſo exempti, & Capitulum, Collegium, vel Vniuerſitas, aut Cõmunitas ſint contributionẽ Subſidii hmõi ſimpliciter, omnino, clerici vero pro bonis ad eos, ex parentum & propinquorũ, vel aliorũ ſucceſſione delatis, vel per eos acquiſitis, ac clerici ipſi & religioſi pro fructibus & bonis mobilibus ſeq; mouentibus Eccleſiaꝝ, Monaſterioꝝ & beneficiorũ quorumcunq; ſeculariũ vel regulariũ, ẽt ſi Archiepiſcopali, Epali, au alia maiori dignitate præfulgeant, in gabellis ad iuuandũ & facilitandũ ſolutionẽ Subſidii hmõi pro aliqua honeſta parte dicti Subſidii vniuerſaliter impoſitis, vel imponi aut augeri præmiſſis dicto triennio durante, contribuere teneantur, & ad id cogi & cõpelli iuris & facti remediis, & neceſſariis opportunis poſſint & debeant, quibuſuis exemptoꝝ clericorũ, & religioſorum hmõi priuilegiis, exemptionibus, cõceſſionibus, fauoribus, declarationibus, ſententiis, gratiis, & indultis alia's in ſuo robore permanſuris. Decernentes ſic & non aliter per quoſcunq; ẽt dictæ Ro. Ec. Cardinales, & Rotæ Auditores, tã ordinaria ꝗ delegata et mixta auctoritate fungentes, iudices & perſonas, ſublata eis et eoꝝ cuilibet quauis aliter iudicandi et interpretãdi facultate vbique iudicari et diffiniri debere. Nos enim ſtatus hmõi et quarumcunq; aliarũ ẽt ante impoſitionem hmõi Subſidii quõlibet introductaꝝ, litiũ, et cauſaꝝ, ac priuilegioꝝ, indultorũ, literaꝝ, et ſcripturarũ quarumcũq;, occaſione pręmiſſoꝝ quõlibet cõfectoꝝ, tenores cauſas, et effectus, nominaq; et cognomina iudicũ, et collitigantiũ, aliaq; ẽt ſi maiora ſint expreſſis, de neceſſitate exprimendi ꝑſentibus ꝓ ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbũ inſertis habẽtes, irritũ et inane decernimus qcquid ſecus ſup his a quoq̃ quauis auctoritate ſciẽter vel ignorãter attentatũ forſan eſt hactenus, vel in poſterũ contigerit attentari. Quocirca dilecto filio Gui. Aſcanio Sfortiæ S. Euſtachii Diacono Card. de S. Flora S.R.E. Camerario, quẽ vltra ſui Camerariatus officii facultatẽ ſup præmiſſis executorem generalem cũ plena et libera auctoritate et poteſtate quoſcũq; citãdi, ac illis quotiẽs opus fuerit ẽt ſub cenſuris et pęnis ẽt pecuniariis arbitrio ſuo infligendis et applicandis, inhibẽdi ac quæcũq; dubia et difficultates circa ꝑmiſſa vel eoꝝ aliquot, ac illa vel Subſidiũ hmõi cõcernentia, etiam vltra præſentium et aliarum literarum noſtrarum prædictarum tenores tollendi et remouendi & inuiolabiliter obſeruari faciendi, facimus, creamus, conſtituimus, ac deputamus, tenore prę

ſentium cõmittimus,& mandamus quatenus per præſentes,& alias literas prædictas,& in eis contenta quæcunq; ſolemniter publicanda,faciat illa plenum effectum ſortiri & inuiolabiliter obſeruari,nec permittat quemquam,contra illarum tenores,vel mentem noſtram præfatam quomodolibet perturbari,impediri,aut inquietari. Contradictores quoſlibet & rebelles per prædicta,& alia de quibus ei videbitur iuris & facti remedia,appellatione poſtpoſita compeſcendo,inuocato etiam ad hoc,ſi opus fuerit,auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis,& apoſtolicis,ac prouincialibus,& ſynodalibus conſtitutionibus & ordinationibus,ſtatutis,& conſuetudinibus,& nouis reformationibus,etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,priuilegijs quoque indultis,& literis Apoſtolicis, etiam per viam legis & ſtatuti perpetui, ac initi & ſtipulati contractus, æditis, conceſſis, confirmatis,& innouatis contrarijs quibuſcunq;. Aut ſi aliquibus cõmuniter vel diuiſim ab apoſtolica ſit ſede indultum, q interdici, ſuſpendi, vel excõmunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas nõ facientes plenam & expreſſam,ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ aduocationis, extinctionis,voluntatis,decreti,factionis,creationis,conſtitutionis, deputationis, commiſſionis,& mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno incarnationis Dominicæ M D XLIII. Non. Martii, Pontificatus noſtri Anno Decimo.

Quòd nullus familiaris Reuerendiſſ. DD. Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Referendariorum, Auditorum, Clericorum, Præſidentiũ, vel Abbreuiatorum defunctorum poſſit petere ſtipendium familiaritatis eius,niſi pro integro biennio a die obitus patroni.

PAVLVS PAPA III.

MOtu proprio,&c. Cum, ſicut nobis nuper innotuit, ſæpius contingat, vt decedentibus Cardinalibus,& venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis,Archiepiſcopis,& Epiſcopis,ac dilectis filiis Referendariis noſtris,necnon cauſarum palatii Apoſtolici Auditoribus,& Clericis Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus,ac literarum Apoſtolicarum de maiori præſidentiæ Abbreuiatoribus,qui vtplurimum notabilem familiarium & ſeruitorum numerum tenere conſueuerunt,familiares & ſeruitores præfati contra eorum patronos iam defunctos inſurgẽt, ſalaria & ſtipendia eorum familiaritatis & ſeruitutis pro toto tempore quo eorum familiaritati extiterint & cum eis inſeruierint: etiam q de eis ſibi ſatisfactum ſit etiam longo tempore poſt obitum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Referendariorũ, Auditorum, Clericorum, Præſidentium,& Abbreuiatorum petant & efflagitent,ac quandocunque eorum hæredes, qui vt plurimum de his non ſunt informati ſuper ſalariis & ſtipendiis huiuſmodi etiam iudicialiter impetant, & moleſtent in ipſorum hæredum perturbatione,& non modicum detrimentum. Nos attendentes Patriarchas,& Archiepiſcopos, Epiſcopos,Referendarios,Auditores,Clericos,Præſidentes,& Abbreuiatores præfatos, vipote aliis negociis maioribus diſtractos vtplurimum rationes & computa ſalariorum & ſtipẽdiorum hmõi fidem facere non poſſe. Et inſuper veriſimile non eſſe,vt qui pro menſali ſalario & ſtipendio aliis inſeruiunt,exactionem eorum ſalariorum & ſtipendiorum vltra integrum annum differant. Volentes fraudibus quæ in præmiſſis fieri poſſent, occurrere, Motu proprio ſtatuimus & ordinamus q de cætero nemo cuiuſcunq; ſtatus,gradus,ordinis,& conditionis exiſtat ab hæredibus Cardinalis alicuius Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Referendarii, Auditoris,Clerici,Præſidentis,vel Abbreuiatoris defuncti, cuius familiaris exiſterit, ſeu inſeruierit,ſalarium,ſtipendium familiaritatis,ſeu ſeruitutis ſuæ plus quàm pro integro biennio per annum à die obitus patroni petere & exigere, ſeu deſuper hæredes præfatos quouis modo in iudicio vel extra impetere vel moleſtare poſſit, diſtrictius inhibentes modernis & pro tempore exiſtentibus almæ Vrbis Gubernatore,& curiæ cauſarum dictæ Cameræ Auditori, ac etiam in eadem Vrbe & eius diſtrictu in ſpiritualibus Vicario generali, necnon Senatori,ac quibuſuis aliis tam dictæ Vrbis quàm quorumcunq; aliarum ciuitatum, terrarũ, & locorũ iudicibus & officialibus,ne familiares,& ſeruitores præfati ſuper executione ſalariorũ & ſtipendiorũ hmõi biennii poſt annum a die obitus dicti defuncti lapſum audire, aut ad eorum inſtantiam contra hæredes præfatos quouis modo procedere,aut iudicare pſumant.

Ac decernentes ex nunc irritum & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari: non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis,& Vrbis,ciuitatum,terrarum,& locorum huiuſmodi, etiam iuramento &c. roboratis ſtatutis & conſuetudinibus. cæteriſq; contrariis quibuſcunq;.

Placet Motu proprio, A.

Lect. & publicat. ſtatut. ordinario Romæ in Cancellaria Apoſt. anno incarnationis Dominicæ 1541. die vero Martis xxi. menſis Aprilis,Pont.prælibati S. D. N. Papæ Anno XI.

Auſcultata fuit cum originali quinterno Cancellariæ,& concordat,

Ant. Lomellinus Cuſtos.

Extracta fuit præſens copia ex tranſumpto in actis mei notarii, aliàs facto, & de quo conſtat in libro meorum tranſumptorum, & auſcultata concordat, ideo in fidem manu propria ſubſcripſi Romæ die xiiii, Decembris 1533.inſtañ D.Claudio Marzallo aſſerto procuratore dict. execut. teſtibus bo. me. Claudii della Galla Epiſcop.Mirapiceñ.

Ludouicus Reydettus curiæ cauſarum Cameræ Apoſt. Notarius in fidem præmiſſorum,&c.

Motus proprius in fauorem omnium pauperum

GVIDO Aſcanius Sfortia ſancti Euſtachii Diaconus Cardinalis de Santa Flora ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarius. Vniuerſis & ſingulis Almæ Vrbis nunc & pro tempore exiſteñ. Gubernatori, & Senatori, ac curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, necnòn Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ in eadem Vrbe in ſpiritualibus Vicario, eorumq; Locateneñ. aliiſq; Iudicibus & iuſtitiæ miniſtris quocunq; nomine nuncupatis,& quacunque auctoritate vel officio fungentibus, & præſertim Curiarum, & Carcerũ eiuſdem Vrbis Notariis, Capitaneis, Cuſtodibus, Bariſellis, Executoribus, & aliis Officialibus quibuſcunq; ad quos ſpectat,& in futurum quomodolibet ſpectare poterit, ſalutem in domino, noſtriſq; huiuſmodi, immo verius Apoſtolicis firmiter obedire mandatis, Noueritis quòd nuper nobis in Camera Apoſtolica pro parte Carceratorum & aliorum pauperum exhibita & præſentata fuit quædam papyri cedula in forma Motus proprii dependentiam habens huiuſmodi ſub tenore,videlicet,PAVLVS Papa III. Ad perpetuam rei memoriam. Ad onus Apoſtolicæ ſeruitutis ſuperna diſpoſitione vocati, ſi omnium chriſtifidelium & præcipue pauperum ac miſerabilium perſonarum iura illibata ſeruari, & ab omni grauamine & diſpendio illeſa fore cupimus, & ad id libenter noſtræ ſollicitudinis ſtudium adhibemus,multo magis equidem pro carceratis,& pauperibus in Alma Vrbe noſtra commorãtibus protegendis, ex iniuncti nobis officii debito Apoſtolicæ prouiſionis partes tenemur impendere, ne indebitorum onerum & grauaminum iniurias ſubeant,& detrimenta patiantur. Prauas itaq; deteſtabiles & illicitas improborum cupiditates, ex quibus noſtris ſubditis & pauperibus damnoſa poſſunt prouenire diſpendia, tollere cupientes, leges, decreta, & ſtatuta infraſcripta. quorum aliqua per fęlici recordationis Clementem prædeceſſorem noſtrum pro eorundem pauperum & carceratorum commodo,Ad perpetuam rei memoriam Motu proprio ex certa ſcientia & poteſtatis plenitudine prouidere & ſalubriter edita fuerunt, Motu, ſcientia,& poteſtate ſimilibus in omnibus & per omnia vt inferius deſcribũtur obſeruari debere hac in perpetuũ valitura lege ſtatuimus & mandamus, Decernentes irritum & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, contrariis etiam priuilegiis & conſtitutionibus (illorum omnium tenores pro latiſſime expreſſis habentes) non obſtantibus quibuſcunq;. Quæ intimari & in locis publicis appendi volumus.

In primis ꝙ quotiens aliquis ſine mandato officialium ad quos ſpectat capitur, præterquã ſi in flagranti crimine reperiatur, vel etiam ſi cum mandato captus, ſi culpabilis non ſit repertus, vel indicia purgauerit, vel ſi iudici qui eum capi fecit etiam extra viſitam, aut ſi Præſidentibus viſitæ ex aliqua cauſa rationabili videretur, gratis ſine aliqua capturæ & carceris ſolutione & ſine manu executorum libere relaxetur. Et ſi ad alicuius inſtantiam iniuſte captus reperiatur, ei ſius expenſis capturæ & carceris ſolutio fiat. Et ſi a bariſello vel executori

bus contra præmiſſa aliquid exactum fuerit, capto reſtituatur ad omnem eius petitionem, & in omnibus prædictis caſibus iudices in mandatis de relaxando, ſub maioris excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, debeant apponere, vt gratis vbiq; relaxentur, neque poſſit aliquid a carceratis præfatis exigi ſub prætextu ꝙ ab his qui eos iniuſte fecerunt recuperare poterunt. Sed executores & carcerum cuſtodes debitas ſibi mercedes ab illis exigant, qui iniuſte carceratos detineri procurarunt. Dictiq; iudices omnes impenſas etiam pro alimentis per præfatos carceratos factas eis etiam manu regia ab eiſdem qui eos indebite capi & detineri inſteterunt reſtitui & refici faciant.

Capti etiam informatione curiæ tanquam teſtes nihil capientibus ſoluant, nec in carceribus publicis aut ſecretis aliquo modo ponantur, ſed in continenti per iudices examinentur, examinati ad ſua negotia facienda relaxentur. Alioquin iudices pro qualibet vice pœna X ducatorum pro ſubuentione carceratorum tantum applicañ mulctentur, niſi Gubernatori, Auditori, Vicario, vel Senatori, eos carcerandos fore videretur ex cauſa quam viſitatoribus iuſtificare teneantur, & prædictis alimenta neceſſaria quamdiu in carceribus detinebuntur ab inſtigatore vel fiſco præſtentur.

Dictiq; Iudices captum pro quouis crimine in ſecretis carceribus vltra triduum antequã examinetur retinere nullo modo poſſint, ſed infra triduum carceratum huiuſmodi examinent, & iuxta iuris diſpoſitionem, aut relaxent ſi innocens reperiatur, vel ponant ad largam, vel in dictis ſecretis carceribus, prout facti qualitas expoſtulat retineant. Alioquin cuſtos in prima viſita id viſitatoribus manifeſtare teneatur, ſub pœna X ducatorum applicandorum vt eſt ſupraſcriptum, niſi de mandato noſtro aliter fuerit ordinatum: De quo mandato ipſi Iudices viſitatoribus fidem facere teneantur, vel ſi dicti Iudices ex aliqua iuſta cauſa aliter faciendum viſitatoribus notificauerint.

Iudices prædicti ſine legitimis inditiis præcedentibus neminem capi mãdent, niſi Gubernatori ex legitima cauſa aliter viſum fuerit, & tunc ſi capiẽdus ſine inditiis ſit aliquis, ducatur ad præſentiam eiuſdem. Qui Gubernator inſtigatorem faciat cauere de damnis, iniuriis, & intereſſe, & prout qualitas perſonæ carcerandæ expoſtulat, vel cogat eum ad cauendum de ſe præſentando, vel mittat ad carceres arbitrio ſuo. Verum ſi infra biduum inditia non ſuperuenerint relaxetur. Captum vero quemcunq; ante torturam ſeu antequam torturæ ſubiiciant ad purgandum inditia contra eum laborantia legitime admittant, data indiciorum copia, in forma boni extractus, & non regiſtri, cum expreſſione nominum teſtium, ad hoc vt inquiſitus poſſit ſe defendere, præterquam in crimine hæreſis & aliis criminibus a iure exceptis, iuxta tamen iuris diſpoſitionem. Etſi inditia purgata non fuerint (ſuper quo tamen prius audiatur Aduocatus pauperum, vel alius quicunq;, ad libitum ipſius rei) tunc torquendum continuato actu torturæ, nõ autem in tortura per longum temporis ſpacium vnius aut plurium horarum, aut ad extraneos actus, etiam prandii aut cœnæ, diuertẽdo detineant, ſed prout facti & torquendæ perſonæ qualitas expoſtulat, in continenti expediant, & examinatores claris verbis vtantur ad reperiendum veritatem non ad implicandum conſtituti intellectum, & nullus torqueatur niſi legitimatis prius inditiis, & teſtibus pro inditiis examinatis repetitis, carceratis, & procuratore pauperum in legitimatione & repetitione citatis, & pauperibus arbitrio Iudicum, de quorum mandato detinebuntur, inditiorum copia gratis tradatur, vel proceſſus cum inditiis aduocato pauperum ſine aliqua impenſa oſtendatur. Etſi procurator fiſcalis ad dandum interrogatoria citatus illa infra terminum in citationibus contentum non dederit teſtes pro carceratorum defenſione examinari ſine interrogatoriis debeant.

Iidem Iudices captum pro vno crimine ſuper aliis de quibus inditia aliqua non habent nullo modo interrogare præſumant, ſed tam in his quàm aliàs in omnibus occurrentibus iuris communis diſpoſitionem ſeruare teneantur & debeant, ac Iudices qui proceſſerunt dũ cauſas in viſita proponent, habeant ſecum proceſſus, vt viſitatores intelligant & videant carceratum minus vel plus debito non grauari, ac inſuper ne literarum ignati ex mala notariorum in latinum tranſlatione quandoq; indebite damnum patiantur, decernimus ꝙ verba ſuper quibus interrogetur reus eo modo quo ipſe illa profert, in latinum, ſi latine proferat, vel vulgari ſermone, per notarium ſcribantur, & ſi reus loquatur in vulgari adhibeatur notarius illius linguæ vel idiomatis cuius eſt reus, vel cum interprete illius linguæ.

Etſi contingat reum inditiorum copiam petere velle, iidem notarii per modum extractus

& non regiſtri, & literis minutis, & currentibus, & pro qualibet margine plena triginta verſus continente, tradant; ac pro quolibet centenario cartarum ſcriptarum non plus q̃ quinq; ducati recipiant, & ſic pro rata in minori vel maiori cartarum numero, ſub pęna prædicta irremiſſibiliter exigenda & applicanda, vt præmittitur. Si vero ad alium Iudicem acta forẽt tranſportanda tunc fiat regiſtrum, & ſoluatur, prout in curia eadem ſolui conſueuit pro quolibet Centenario foliorum regiſtri: & ſi aliquis carceratus innocens reperiatur, & pro ſua innocentia debeat relaxari, nihil ab eo in aliqua curia, etiam occaſione cuiuſuis aſſectamenti exigatur.

Cuſtodes vero carcerum decreta Camerę aliàs edita ſeruare teneantur. Si Turris Nonæ pro quolibet clerico vltra carlenos veteres ſex, pro laico vltra tres, Cuſtos Turris de Sabellis, vltra duos carlenos ſimiles indifferenter tam pro clerico quàm pro laico, etiam pro excarceratione vel liberatione non exigant. Et ſi vltra menſem ſine culpa carceratorum ibi detineantur, nullo modo duplicatio fiat, prout hactenus obſeruatum fuit. Simili modo Bariſellus, Mareſcalli, & Executores, pro mercede ſuæ executionis, decreta dictæ Cameræ ſeruare teneantur, ſub pęna XXV. ducatoꝝ pro qualibet vice incurrenda, & vt ſupra applicãda.

Pro honeſta cibatione vltra vnum carlenum ſimilem non exigant, ita tamen ꝙ pro qualibet vice cibandi vltra dimidium carlenum non capiant, vt ſi de mane tantum cibatus fuerit, vel de ſero, dimidiũ, vt præmittitur. Verum pro temporis qualitate ſoluatur minus vel plus, dummodo non excedatur vnus groſſus pro qualibet vice cibandi. Si vero nullo modo cibati fuerint, etiam ſi in carceribus aliquibus diebus in ſecretis detenti ſint, nihil exigatur. Detenrus vero in larga faciat ſibi expenſas modo ſuo, & carcerum cuſtodes non poſſint carceratos alimentorum expenſas non ſoluentes vltra quinque dies in cameris detinere, quibus elapſis in publicis carceribus ponant.

Teneantur dicti cuſtodes tempore viſitæ omnes carceratos, nemine excepto, viſitatoribus præſentare, & in ſecretis detentos nunciare in ſcripris, & poſtquam fuerunt examinati, finito examine præſententur, & hoc ſub pęna præmiſſa decem ducatorum pro qualibet vice contrauentionis.

Et inſuper dicti Iudices carceratos per alios non areſtat in carceribus, ſed ſi aliam cauſam habent contra carceratum, ſignificent Iudici, de cuius commiſſione fuit carceratus, & ille in omnibus procedat contra carceratum, præter Gubernatorem qui poſſit areſtare ex cauſa delationis armorum.

Item ſi aliquis Iudicum commiſiſſet mandatum de capiendo aliquem antequam Gubernator vel alius ex dictis Iudicibus illud commiſſerit, nullus alius Iudex poſſit de illo ſe impedire, dummodo in libro actorum conſtet de commiſſione talis mandati, & ſub eadem die.

Item ſignificationes factæ per Gubernatorem vel alios Iudices, data idonea cautione, ſeruentur per omnes per duos menſes, lapſis duobus menſibus non ſeruentur.

Item carceratus pro aliqua cauſa per vnum Iudicem eo relaxato poſſit per alios Iudices pro noua cauſa carcerari, ſed non pro eadem, niſi de mandato noſtro, aut Camerarii.

Item ꝙ ſingulis hebdomadis viſitatores carcerum viſitent omnes carceres ſemel in hebdomada, vel ſaltem bis in hebdomada duos carceres, niſi impediti fuerint, & relaxandos relaxari faciant ſtatim ante receſſum a viſita.

Item id quod per commune viſitaturum votum deliberatum fuerit ſemper obſeruetur, & executioni mandetur, & cuſtos carcerum eis parere debeat, ſub pęna decem ducatorum, vt præfertur, applicanda, non obſtañ. tertii contradictione, vel inhibitione, nec contradicendi & alleganti poſt præſtita vota fore mandatum noſtrum vel Camerarii (niſi illud exhibeat) credatur, ſed omnino relaxatio fiat.

Item ꝙ facto decreto de relaxando, cuſtodes non retineant carceratum vigore alicuius arreſti, niſi fuerit ſubſcriptum ad minus manu duorum viſitatorum.

Item facta compoſitione, omnes penè conſignentur penes depoſitarium noſtrum diſtribuendæ & ſoluendæ per mandatum noſtrum, vel dicti Camerarii.

Item ꝙ cuſtodes carcerum non poſſint aperire capſas elemoſinarum pauperum carceratorum, ſine præſentia alterius ex procuratoribus dictorum pauperum, & illæ pecuniæ non dentur magiſtris domus carceris, ſed diſpenſentur inter illos qui non habent modum viuẽdi per eundem magiſtrum, cum interuentu Capitanei carcerum, & vnius ex procuratoribus

pauperum.

Item capti ex cuiuſuis mandato non ducantur ad alium locum, niſi ad publicos carceres, ad quos viſitatores cauſa viſitæ accedere ſolent, aut ad caſtrum ſancti Angeli de ſpeciali mandato noſtro.

Habentes ſignificationes ſiue moratorias a Camera Apoſtolica conceſſas propter paupertatem, & præſtita cautione, etiam ſi ſint obligati in forma Cameræ, ad inſtantiam quarumuis perſonarum priuatarum, non moleſtentur auctoritate ſeu mandato alicuius Iudicis, ſub pęna arbitrio Cameræ declaranda.

Infirmi carcerati, ſi pro debito ciuili detinentur, facta fide per duos medicos de infirmitate graui, ita quod ſit periculum vitæ, præſtita cautione de redeundo recuperata ſanitate, relaxentur. Si vero pro cauſa criminali ex qua veniret imponenda pęna mortis, ſi iam ſit confeſſus vel conuictus, vel pro aliis criminibus minoribus, præſtita cautione idonea, liberetur vt ſupra. Et ſi ſit pauper qui eam non reperiat, conſignetur hoſpitalis Guardiano, qui quàm primum conualeſcet præſentare teneatur.

Bona vel pecuniæ, quæ reperiuntur in poſſe carceratorum conſignentur cum inuentario facto in præſentia carcerati, & coram duobus teſtibus cuſtodi carcerum, qui teneatur reſtituere integre ad mandati Iudicis, qui eum capi fecit.

Cuſtodes carcerum non exigant nec ſponte recipiant ab areſtantibus carceratos vltra q̄ exigatur a carcerato pro relaxatione.

Bariſellus non exigat aliquid a carceratis ratione expenſarum, quas dicit ſe feciſſe pro exploratoribus.

Triremes viſitentur bis in anno, & facta viſitatione fiat verbum nobis, vel Pontifici pro tempore, & relaxandi ex mandato viſitatorum ſine mora per Capitaneum triremium relaxentur, ſub pęna amiſſionis ſalarii.

Carcerum cuſtodes carceratos ad alios carceres ſine Iudicū de quorum mandato detinentur licentia, transferre, nec a carceratis aliquid exigere dum pro ſtipulanda aliqua obligatione per carceratos facienda eos a carceribus extrahunt, vel a compedibus liberant, nō poſſint.

Mareſcalchi, cæteriq; executores, in cauſis ciuilibus, & criminalibus Capitolii tabulam obſeruent. Et pro quibuſuis executionibus realibus & perſonalibus vſque ad ſummam quinq; ducatorum, carlenum vnum, vſq; ad decem, duos vſque ad quinquaginta, quinq;, & ab inde ſupra, quæcunq; fuerit ſumma, ducatum vnum, & non vltra exigant. In executionibus vero pęnæ capitalis, vel ſanguinis, ducatum vnum. In caſibus vero in quibus eis quarta pars pęnarum ſecundum ſtatuta debetur, ſi ex gratia pęnæ moderentur, etiam ſi poſt executionem gratiam fieri contingat, quartam tantum eius recipiant quod ex gratia ſoluitur.

Bariſellus vero in ciuilibus etiam illam obſeruet. In criminalibus autem, & extra Vrbem, in ciuilibus & criminalibus id tantum capiat quod per Cameram Apoſtolicam ſeu Gubernatorem fuerit ordinatum, vbi inter eum & partes diſſenſio ſuper hoc foret.

Pro mandato de relaxando in curia Gubernatoris in cauſis criminalibus, non tamen grauioribus, ſoluatur notario tertia pars vnius Iulii, & pro ſigillo carlenus vnus.

Carcerati qui non acceperunt copiam proceſſuum, non teneantur aliquid pro carceribus ſoluere.

Pro iniuriis verbalibus, & altercationibus ſine armis, vel ſanguine factis, & in cauſis ciuilibus non excedentibus ſummam quinque ducatorum, & in ſimilibus aliis rebus minimis, nemo carceribus mancieptur.

Pauperes qui per ſententiam abſoluuntur, & diuites qui condemnati fuerint, pro nota ſententiæ, nec pro Iudicum propinis, nec quibuſuis iuribus Fiſcalibus aliquid ſoluere non teneantur.

Cercerati in Ripa, in viſitatione Capitolii. Carcerati vero in Burgo, in viſitatione Turris Nonæ, præſententur. Et viſitationes, Camerario Ripæ, & Iudici Burgi, per procuratores pauperum, Capitolii, & Turris Nonæ, intimentur.

Placet & ita mandamus A.

PAVLVS PAPA III.

MOtu proprio &c. Cum aliàs nos ad ſubleuandum carceratos, & alios pauperes ab indebitis exactionibus, quæ per Cuſtodes carcerum, & Executores, ac Notarios diuer-

ſarum curiarum Almæ Vrbis noſtræ fiebant, ac pro iuſtitia æque omnibus adminiſtranda
nonnulla decreta,& ſtatuta perpetuo obſeruanda ediderimus, illaq́; & alia quæcunq; decre-
ta per noſtros Romanos Pontifices: & Cameram noſtram Apoſtolicam, circa hæc prouide
facta, perpetuo obſeruari mandauerimus, & ſicut nuper non ſine animi noſtri diſplicentia
percepimus illorum aliqua, quandoque per incuriam, ſeu negligentiam, aut aliàs plene obſer
uata non fuerint, ne propterea illa in deſuetudinem abiiſſe, aut per non vſum, ſeu contrariũ
vſum illis aliquatenus derogatum cenſeri, aut dici poſſit, illa omnia & ſingula, prout ad per-
petuam rei memoriam edita fuerunt, Motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apo-
ſtolicæ poteſtatis plenitudine confirmamus, & quatenus opus ſit de nouo ſtatuimus & ordi-
namus, perpetuoq; in omnibus & per omnia inuiolabiliter obſeruari, quocunq; non vſu, ſeu
contrario vſu in præteritum non obſtañ. ſtatuimus & mandamus. Et pro præmiſſorũ om-
nium & ſingulorum obſeruatione, & executione cõmittimus & mandamus Epiſcopo Tor-
cellañ. Cameræ noſtræ Apoſtolicæ Clerico, & ad præſens carcerum præfatæ Vrbis Viſita-
tori, & pro tempore eorundem carcerum alteri Clerico per eandem Cameram deputando,
vt decreta prædicta per quoſcunq; eiuſdem Vrbis Iudices, Notarios, executores, carcerũ cu-
ſtodes, & alios ad quos pertinet, in omnibus & per omnia inuiolabiliter obſeruari mandet, &
faciat cum effectu, ac contrauenientes & innobedientes quoſcunq; per cenſuras eccleſiaſticas
& pecuniarias ac priuationis ſeu ſuſpenſionis ab officio, necnon carceris, & alias etiam perſo
nales, de quibus ei videbitur, pęnas, illas etiam aggrauando, & reagrauando, mandata executi
ua deſuper decernendo, ac brachium ſeculare exercendo, quacunq; appellatione poſtpoſita
coherceat & compeſcat, pęnaſq; prædictas exigat & imponat, ac exigi & imponi faciat, &
mandet, tam ex eius officio quàm ad inſtantiam Aduocati & procuratorum pauperum pro
tempore exiſtentium, cum facultate citandi & inhibendi, aliaq; faciendi & exequendi quæ in
præmiſſis & circa præmiſſa fuerint neceſſaria & opportuna, præmiſſis necnon conſtitutio-
nibus & ordinationibus Apoſtolicis, priuilegiis quoq; & indultis quomodolibet etiam vim
contractus habentibus, & ex cauſa quantumcunq; oneroſa conceſſis, & confirmatis, quorum
tenores pro expreſſis haberi volumus, perinde ac ſi de verbo ad verbum de illis indiuidua
mentio facta eſſet, quibus ſpecialiter & expreſſe derogamus, quatenus præmiſſis decretis &
ordinationibus obſtent, cæteriſq; in contrarium facieñ. non obſtantibus quibuſcunq;.

Placet motu proprio A. Videat Reuerendiſſ. Card. Camerarius A.

Confirmari poſſe videntur tam aduerſus non vſum quàm cõtrarium vſum, niſi quatenus
contrarius vſus proceſſiſſet ab expreſſa diſpoſitione ſuę Sanctitatis, vel Cameræ Apoſtolicę.

G. Aſc. Card. Camerarius.

Poſt cuius quidem papiri cedulæ in forma motus proprii exhibitionem & præſentationem
in eadem Camera, vt præmittitur, factas, nobis humiliter ſupplicatum fuit, vt dictum motum
proprium admittere, & in libris eiuſdem Cameræ regiſtrari, ac publicari, & obſeruari facere,
& mandare, aliaſq; in præmiſſis opportune prouidere dignaremur. Nos vero volentes man
data Apoſtolica, vt tenemur, exequi, & illa ſuum debitum, vt par eſt, effectum ſortiri huiuſmo
di ſupplicationibus inclinati, de mandato ſanctiſſimi domini noſtri Papæ viuæ vocis oracu
lo ſuper hoc nobis facto, & auctoritate noſtri Camerariatus officii, ac ex decreto deſuper in
dicta Camera Apoſt. facto, dictũ motũ propriũ ea qua decuit reuerentia admiſimus, illumq;
in eiſdẽ libris regiſtrari, ac publicari & obſeruari mandauimus. Quocirca vobis omnibus &
ſingulis ſupradictis, & veſtrũ cuilibet, ne ſup hoc aliquã vllo unq̃ tempore ignorantiã præ-
tendere valeatis, nec aliquis veſtrum valeat, tenore præſentium intimamus, inſinuamus, &
ad veſtram & cuiuſlibet veſtrum notitiam deducimus, vobiſq; inſuper de mandato & aucto
ritate prædictis, præcipimus, ac diſtricte præcipieñ. mandamus, ſub excõis & Quingentorũ
Duc. auri de Camera p quemlibet contrafacieñ. & vice qualibet incurreñ. & Camerę Apoſt.
applicañ. ac aliis arbitrii noſtri pęnis, quatenus decreta, ordinationes, ac omnia alia & ſingula
in ꝑinſertis papiri cedulis in forma motus proprii cõtenta inuiolabiliter obſeruetis & obſer-
uari faciatis, & contra ea ſeu eoꝝ aliquo quoquomodo publice vel occulte, directe vel indire
cte p vos vel aliũ, ſeu alios facere, dicere vel venire nullatenus audeatis neq; præſumatis, alio-
quin &c. irritum. &c. Non obſtañ. omnibus illis quæ prælibatus ſanctiſſ. Dñus noſter Papa
voluit p præmiſſa nõ obſtare, cęteriſq; in contrarium facientibus quibuſcunq;. Datũ Romæ
in Cam. Apoſt. die 4 Iulii 1548. Pont. S.D.N.D. Pauli diuina ꝓuid. papæ III. anno XIIII.

Decretum Cameræ Apoſtolicæ in fauorem dominorum domorum, inquilinorum, et ſubinquilinorum factum. de non augendo penſione reſpectu Anni Sancti.

GVIDO Aſcanius Sfortia S. Euſtachii Diaconus Card. de S. Flora S. R. E. Camerarius. Cupientes prout ex debito noſtri Camerariatus officii tenemur ꝙ decreta per nos et Cameram Apoſtolicam in fauorem inquilinorum, ac ſubinquilinorum facta ad eorum notitiam deueniant, vt cum illis, contra dominos domorum totiens quotiens opus fuerit ſe adiuuare poſſint, idcirco quoddam decretum de non augendo penſionem domus, nec de alterando modum ſoluendi, de non expellendo inquilinos, vel ſubinquilinos, durante locatione niſi iuxta formam decreti, etc. imprimendum et publice vendendum nobis neceſſe videtur, propterea de mandato S. D. N. Papæ viuæ vocis oraculo nobis deſuper facto tibi Petro de Bizzocchis clerico Pratenſi, nullius dioceſis, Procuratori Ro. Cu. ſequenti, cuius diligentia decretum ſupradictum ſub die xxix. præſentis menſis expeditum fuit decretum prædictum imprimendi, in locis publicis, ſolitis, & conſueti affigendi, ac publice vendere faciendi tenore præſentium licentiam concedimus & impartimur, inhibentes omnibus & ſingulis impreſſoribus, librariis prætерquam Antonio Blado Cameræ impreſſori in executione præſentiū nominandis, ne viſis præſentibus ſub excōmunicationis, admiſſionis decretorum impreſſorum necnon Centum ducatorum auri in auro, Cameræ Apoſtolicæ pro medietate, & pro alia medietate tibi Petro prædicto applicandis pęnis, decretum ſupradictum per ſex menſes a data præſentium computandos ſine tua, vel deputandi a te licentia, imprimere, vendere, ac imprimi & vendi facere quocunq; modo audeant ſiue præſumant, nec quilibet ipſorum audeat ſiue præſumat in contrarium facientibus. Non obſtantibus quibuſcunq; Datum in Camera Apoſt. die xxix. menſis Aprilis M D X L I X.

Viſa F. Soderinus,

GVIDO Aſcanius Sfortia S. Euſtachii Diac. Card. de S. Flora S. R. E. Camerarius. Nuper nobis in Camera Apoſtolica non ſine animi noſtri diſplicentia pro parte inquilinorum & ſubinquilinorum Vrbis querelantium expoſitum fuit, ꝙ ipſe a dominis domorum per eos ad penſionem annuam conductarum reſpectu anni Sancti ſiue Iubilei, tam ſuper augumento penſionis fictos oblatores maiorem penſionem offerentes inducentibus, q̄ etiam ſuper earum euacuatione, etiam locatione durante, aſſerentibus domos prædictas pro eorum vſu habere velle quotidie moleſtantur, & ex domibus per eos conductis contra formam iuris expelluntur: nihilominus expulſis inquilinis ſiue ſubinquilinis domos prædictas pro maiori pretio in graue damnum inquilinorum ſiue ſubinquilinorum contra formam decreti cameralis, eorum promiſſionis, obligationis, & iuramenti alteri locant. Nos, vt tenemur ex debito noſtri Camerariatus officii tranquillitati curialium inquilinorum & ſubinquilinorum malitiis, calumniis, litibus, controuerſiis, quæ inter dominos domorum ex vna, inquilinos & ſubinquilinos partibus ex altera quotidie exinde oriuntur, quantum poſſumus prouidere cupientes, ne decretum aliàs per anteceſſores noſtros & Cameram Apoſtolicam in fauorem inquilinorum factum in damnum & præiudicium ipſorum retorqueatur, idcirco de mandato S. D. N. Papæ viuæ vocis oraculo nobis deſuper, ac ex decreto in Camera Apoſtolica matura conſideratione facto ſtatuimus, & ordinamus ꝙ in futurum reſpectu anni Sancti, vel Iubilei quandocunq; huiuſmodi annus venerit per annum antea, & pro dicto anno Sancto, vel Iubilei inquilinis penſio domus per eos conductæ a dominis ipſius augeri, nec modus ſoluendi penſionem alterari poſſit. Inſuper pro maiori curialium, inquilinorum, & ſubinquilinorum quiete, & ad lites & controuerſias euitandas, vt præfertur, oraculo & decreto ſimilibus declarando decretum in fauorem inquilinorum per anteceſſores noſtros. & per Cameram Apoſtolicam aliàs factum in perpetuum ſtatuimus & ordinamus, ꝙ ex nunc in poſterū durante locatione inquilini, tam ipſe inquilinus, quàm ſubinquilinus eiuſdem ex domo ab eiſdem conducta, ſiue ſubconducta a domino ipſius aſſerente domum ſuam pro vſu ſuo habere velle, expelli non poſſit, niſi iuxta formam iuris communis. Finita vero locatione quocunq; modo finiatur, ſi dominus pro ſuo vſu domum habere intendit, tunc vtroque caſu inquilinus & expelli non poſſit, niſi prius dominus iurauerit, ac ſub pęna amiſſionis penſionis duorum annorum domus de qua agetur de non locando alteri domum prædictam, vel partem ipſius, ſed eam totam per ſe ipſum per annum inhabitando, in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ, cum cenſuris & mandatis executiuis ſe obligauerit. Et ſi dominus cōtrauenerit,

ſtatim in pęnam prædictam incidat, quæ pęna ſi non interuenerit accuſator, pro medietate fiſco pro pęna periurii, pro alia vero inquilino, vel ſubinquilino reſpectiue in caſu ſuo applicanda ſit,ſed ſi in dictis caſibus interuenerit accuſator,tertia pars pęnæ prędictæ vnicuiq; ipſorum applicetur: declarantes q; ſubinquilinus finita locatione ſui authoris,quocunq; modo finiatur,etiam de conſenſu domini,& inquilini, huiuſmodi inquilinorum priuilegio non gaudeat, ſed domino volente teneatur eam liberam & expeditam relaxare,niſi ab ipſo domino reconductam habeat. Et ſi notarius obligationem, promiſſionem per dominos domorũ fiendam contra formam præſentis noſtri,& Cameræ Apoſtolicæ decreti, rogare præſumpſerit ad pęnam ſupradictam teneatur, & ſtatim docto ſummarie per duos teſtes de contrauẽtione domini domorum, vel notarii, tam contra eoſdem dominos, quàm contra notarium, cenſuræ,ſiue mandatum executiuum, tam ad inſtantiam fiſci quàm inquilini, ſubinquilini q̃ accuſatoris parte citata per R. P. D. Præſidentem viarum, per Cameram Apoſtolicam deputatum,& p ro tempore deputandum relaxentur. Inhibentes omnibus & ſingulis Almæ Vrbis iudicibus,tam eccleſiaſticis quàm ſecularibus,ne viſo præſẽti noſtro,& Cameræ Apoſtolicæ decreto, ſub maioris excommunicationis, ſuſpenſionis a diuinis reſpectiue, ac ſub aliis arbitrii noſtri,& ſucceſſorum noſtrorum pęnis,contra illius formam iudicare, vel ſentẽtiare audeant ſiue præſumant, nec quilibet ipſorum,audeat ſiue præſumat, ſed omnia in pręſenti decreto contenta, toties quoties opus fuerit futuris temporibus in perpetuum inuiolabiliter obſeruare,ac obſeruari facere teneantur,& debeant,& quilibet ipſorum teneatur & debeat quocunque alio decreto in contrarium forſan deſuper facto, cæteriſq; in contrarium facientibus. Non obſtan. quibuſcunq; ſi ſecus,&c. irritum,&c. ſublato,&c. Et vt præfati domini Iudices,Fiſcus,Notarii,Inquilini,Subinquilini, accuſatores, & alii curiales, de omnibus contentis in præſenti noſtro,& Cameræ Apoſtolicæ decreto,plenam notitiam habeant, decretum huiuſmodi in libris Cameræ Apoſtolicæ regiſtrari, imprimi, in locis publicis ſolitis & conſuetis affigi,ac publice vendi, tranſumptoq; eiuſdem impreſſo, manu vnius ex Notariis Cameræ Apoſtolicæ ſubſcripto,tam in iudicio quàm extra indubitata fides adhiberi volumus & mandamus. Datum Romæ in Camera Apoſtolica,anno a natiuitate Domini 1549. die vero xxix Aprilis,Pont. Sanctiſſ. in Chriſto patris,& domini noſtri D. Pauli diuina prouidentia Papæ III, Anno XV.

G. Aſc. Card. Camerarius.

Decretum Cameræ Apoſtolicæ in fauorem inquilinorum.

RAPHAEL Epiſcopus Portuenſis Card. S. Georgii domini noſtri Papæ Camerarius, Vniuerſis & ſingulis præſentes literas inſpecturis, viſuris pariter & audituris ſalutẽ, & præſentibus fidem indubiam adhibere. Quia pium eſt & rationi conſonum veritati teſtimonium perhibere. Idcirco ad vniuerſitatis veſtræ & cuiuslibet veſtrum notitiam deducimus,& tenore præſentium atteſtamur quod inter alios libros regiſtri Cameræ eſt vnus liber quartus diuerſorum Iulii Papę II intitulatus ſeu nuncupatus, in cuius folio CXX. reperitur quoddam conſtitutionis ſiue decreti inſtrumẽtum, ſeu potius patentes literæ huiuſmodi ſub tenore. RAPHAEL Epiſcopus Portueñ. Card. S. Georgii Domini noſtri Papæ Camerarius. Cupientes tranquillitati curialium, qui vtplurimum alienaſ. domos ſub annua penſione in Vrbe incolunt,ne ab earundem domorum inquilinatu per alios expelli poſſint, ſimul atque litibus & controuerſiis,quæ propterea ſuboriuntur ſubmouendis quantum poſſumus opportune prouidere: hinc eſt q; cum in libris Cameræ Apoſtolicæ reperta fuerit atteſtatio conſtitutionis huiuſmodi ſub tenore. De mandato Reuereñ. patrum dominorum Viannenſi Prothonotarii Bonoñ. S. D. N. Papæ Vicecamerarii & reliquorum dominorũ Clericorum Cameræ intimetur Reuerendo in Chriſto patri & domino domino Honofrio Epiſcopo Tricariceñ. Commiſſario & Iudici cauſæ Rom. domus inter quoſdam Simon de Luca mercatorem ex vna,& Marianum de Senis inquilinum ex alia partibus verteñ. qualiter in Camera Apoſtolica reperitur conſtitutio quædam,cuius effectus eſt quòd nemo Curialis inquilinus eiici poſſit ex conducta domo, niſi propter factam locatæ domus venditionem, aut dominus domus volens ipſam domum locatam per ſe ipſum, & nõ per alium quęcunq; inhabitare,& eo etiam caſu niſi ſatisdato prius de inhabitando eiuſmodi domum per ſe ipſum ad minus per vnum annum,aut inquilinus requiſitus debito tempore recuſet ſoluere conuentam penſionem,& q; de hoc eſt etiam in Romana curia publica vox & fama,& vniuerſalis

obſeruantia in iudiciis eiuſdem curię. Datum in Camera Apoſtolica ſub eiuſdem ſigilli impreſſione, Anno domini Milleſimo Quadrigenteſimo Septuageſimo, die xxvi. menſis Octobris, Pont. S. in Xp̄o Patris & D. noſtri D. Pauli Papę Secundi. Anno eius Septimo.

Gaſpar Blonus, Propterea eandem atteſtationem, & diſpoſitionem, cum omnibus & ſingulis in eis contentis, De mandato S. D. N. Papę viuę vocis oraculo nobis deſuper, & ex decreto in Camera Apoſtolica facto cum omnium & ſingulorum ſuppletioñ. defectuum, tam iuris q̄ facti quicunq; ſint innouamus, legiſq; generalis in perpetuum vim & effectum habere, nec ad eius probationem in iudiciis, & extra alicuius quàm vnius ex Notariis Camerę Apoſtolicæ de pręſenti innouatione & ordinatione, ac ſtatuto tranſumptum requiri, ſed idem tranſumptum plene ſufficere decernimus & ordinamus, & nihilominus pro maiori dictorum inquilinorum ſatisfactione, & ad lites controuerſias euitandas, vt pręfertur oraculo & decreto ſimilibus. etiam in perpetuum ſtatuimus & ordinamus quòd ex nunc & in poſterum nullę locationes etiam ad longum ſeu longiſſimum tempus, ſeu etiam ad tertiam generatione, nec etiam venditiones, de eiſdem domibus ſic alteri locatis ſeu & quiuis alii contractus quomodocunque excogitari poſſint, etiam ſub prętextu quòd vtiles eiſdem locatoribus dominis exiſtant per earundem domorum domini Romani ſint. ſiue Curiales, etiam ſi aliàs pupilli, ſiue vigintiquinque annis minores, vel etiam mulieres, laici vel clerici. ſeu etiam religioſi, vel aliàs eccleſiarum quarumuis rectores, vel etiam earundem domorum iure quorumis beneficiorū per eos obtentorum ius ſeu dominium habeñ & pro quauis neceſſitate valeant ſeu alicuius momenti ſint, niſi primitus, & ante omnia iidem domini, earundem domorum inquilinos per auctentica inſtrumenta, & in præſentia Notarii, & teſtium fidedignorum bis & cum interuallis decem dierum requiſiti ſi pro iuſtis conductionibus ſeu preciis, vel aliis conſiderationibus eaſdem domos in ſimilem locationem vel emptionem vel per alios huiuſmodi contractus habere volunt, aliàs dictæ venditiones & locationes, aliiq; contractus locationis deſuper facti ex tunc etiam ſi aliàs præſens conſtitutio ignoraretur nullius roboris vel momēti fore intelligantur, & omnimodo pro infectis habeantur, ac ex tunc idem locare vel vendere ſeu aliàs contrahere volens cenſeatur ad eandem locationem ſeu venditionem vel aliū contractum cum eodem inquilino faciendum preciſe aſtrictus, perinde ac ſi per publicū inſtrumentum idem dominus ſe ad eam locationem, venditionem, ſeu alium cōtractum eidem inquilino obligaſſet, ſuper quo etiam ſola veritate inſpecta, ius & iuſtitiā miniſtrari volumus. & mandamus. in contrarium facieñ. non obſtañ. omnium hic exprimeñ. tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, die vndecima menſis Octobris Milleſimo Quingenteſimo decimo, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini Iulii diuina prouidentia Papæ Secundi, Anno Septimo, præfatum decretum & conſtitutio antiqua confirmata fuit per Reuereñ. dominos Vicecamerarium, Præſidentes, & Clericos Cameræ Apoſtolicæ præſentibus Romæ in Camera Apoſtolica venerabilibus viris dominis Ioan. Baptiſta Brocho Commiſſario Apoſtolico, & Aurelio Ameriñ. Notario Cameræ Apoſtolicæ, & me Melchiore de Campania eiuſdem Cameræ Apoſtolicæ Notario rogato, & ne cōtingat quemquam de præmiſſis heſitare, has præſentes literas teſtimoniales fieri, & per eiuſdem Cameræ Apoſtolicæ Notarium infraſcriptum ſubſcribi, ſigilliq; noſtri Camerariatus officii iuſſimus & fecimus appenſione communiri. Datum Romæ in Camera Apoſtolica ſub anno a Natiuitate Domini Milleſimo Quingenteſimo decimo tertio. Indictione prima, die vero vigeſima prima menſis Iunii, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris & Domini noſtri domini Leonis diuina prouidentia Papæ Decimi, anno eius primo, præſentibus ibidem venerabilibus viris domino Aurelio Amerino, & Franciſco de Attauantis eiuſdem Cameræ Apoſtolicæ Notariis ad præmiſſa vocatis ſpecialiter atque rogatis.

BVLLAE IVLII PAPAE III.

De reuocatione, & caſſatione gabellarum farinæ, & contractuum, ac liberationis ab illarum ſolutione, necnon ampliſſimi priuilegii incolarum, & curialium Vrbis ſuper libere diſponen. de rebus ſuis facultate, cum decreto quòd fiſcus, & Camera Apoſtolica ſuper eorum bonis, etiam ab inteſtato decedentium ſe non intromittant, ſed illa reſeruentur ipſorum hæredibus.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Cupientes vt alma Vrbs noſtra, in qua beatus Petrus Apoſtolorum princeps ſibi, & ſuis in Chriſto vicariatu ſucceſſoribus ſedem conſtituit, & ad quam veluti cõmunem omnium fidelium patriam frequens eſt hominum acceſſus ſpiritualibus fauoribus, & prærogatiuis decoretur, & qui illam pro tempore incolunt, ſeu Ro. cu. ſequuntur, tam in iis quæ ad victum hominis pertinent, q̃ in ſuorum diſpoſitione bonorum, & poſt eorum obitum hæredes ſui in eorumdem bonorum aſſecutione plena libertate fruantur, & Vrbis decori, ac curiæ prædictarum frequentiæ, necnon Vrbem incolentium, & curiam huiuſmodi inſequentium Indemnitate conſulere. Motuproprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam ſed ex mera liberalitate & certa ſcientia noſtris plurium Rom. Pont. prædeceſſorum noſtrorum qui eandem vrbem diuerſis gratiis & priuilegiis decorauit veſtigiis inhærendo. Gabellam Farinę quæ dudum per ſe. re. Clem. VIII. Impoſita, & per Paul. III. Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros aucta fuit, ac innouationẽ ſeu nouã impoſitionem Gabellę cõtractuũ per eundem Paulum prędeceſſorem cum adiectione certarum pęnarum in illam ſoluere differentes & mandato vt ab omnibus rigoroſiſſime exigerentur factam & quaſcunq; ſuper illis ab eiſdem Clem. & Paulo prædeceſſoribus emanatas literas apoſtolicas aut alias deſuper confectas ſcripturas auctoritate apoſtolica tenore præſentium ex certa ſcientia Reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac pro reuocatis, caſſis irritis, & nullis haberi volumus, ac de cætero farinę nullatenus contractuum vero Gabellas huiuſmodi ſolũ hiis modo & forma quibus antedictum Paulum prædeceſſorem exigere ſolebat, exigi poſſe volumus, ipſaſq; Gabellas in poſterum per nos aut ſucceſſores noſtros Rom. Pontifices pro tempore exiſtentes innouari vel de nouo imponi ſeu ampliari non poſſe, & ſi innouentur vel de nouo imponantur aut amplientur earum innouationes vel de nouo impoſitiones, aut ampliationes nullas irritas, & inanes, ac nullius roboris vel momenti fore, & illis non obſtan. Gabellas prædictas nullatenus vltra quam vt præfertur exigi poſſe decernimus, Et inſuper auctoritate, & tenore præſentis ſtatuimus & ordinamus quod de cætero perpetuis futuris temporibus omnes & ſinguli Vrbis incolę, ſeu curiam huiuſmodi ſequentes, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis exiſtant, etiam ſi Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiſcopali, Abbatiali, vel quauis alia eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate præfulgeant, ſi eos in dicta curia, ſeu eius diſtrictu decedere contigerit, De omnibus & ſingulis eorum immobilibus, mobilibus, & ſemouentibus bonis, pecuniis, iocalibus, iuribus, actionibus, & rebus aliis in dicta vrbe, & eius diſtinctu pro tempore conſiſtentibus, & per eos etiam ex fructibus redditibus, & prouentibus eccleſiarum monaſteriorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura ſecularium & quorumuis ordinum regularium quomodocunq; & qualitercunq; qualificatorum per eos etiã ex quibuſuis conceſſionibus & diſpenſationibus apoſtolicis in titulum vel commendam, aut adminiſtrationem, ſeu alias quomodolibet obtentorum aut alias licite tamen acquiſitis cuiuſcunq; quantitatis, qualitatis, ſummæ, valoris, & prætii ſeu conditionis exiſtant etiam ſi talia ſint, quæ ſub generali verborum expreſſione non comprehendantur, ſed ſpeciali nota digna ſint tam donatione inter viuos & cauſa mortis quam teſtamento codicillis fideicommiſſis, legatis, & quauis alia vltima voluntate in fauorem conſanguineorum, & affinium ſuorum ac quarumuis aliarum perſonarum, etiam pęnitus extranearum, ac de iure incapacium ſeu alias prohibitarum etiam diuitum & potentium, ac natorum ſuorum illegitimorum ſeu ſpuriorum, ac collegiorum, & vniuerſitatum eccleſiaſticarum et piorum loco-

rum & non piorum diſponere, ac in eis conſanguineos, affines & quasuis alias perſonas ac natos etiam, vt præfertur, procreatos, necnon collegia, vniuerſitates, eccleſias, et loca hæredes particulares, & vniuerſales pro libito eorum voluntatis inſtituere libere. & licite valeant. Quodq; ſi vrbis incole aut curiam huiuſmodi ſequentes ab inteſtato deceſſerint eorum bona, pecuniæ, Iocalia, Iuras actiones, & res huiuſmodi non ad nos, et pro tempore exiſteſi. Rom. Pontificem aut Cameram apoſtolicam ſed ad ipſorum pro tempore decedentium proximiores agnatos, & alios qui eis niſi beneficiati eſſent de Iure ſuccedere deberent alias iuxta iuris communis diſpoſitionē libere deuoluantur nec per Camerā præfatam, aut pro ea agētes, etiam prætextu quod hæredes præfati in curia tunc nō exiſtant. aut quod aliqui eiſdem defunctis ſanguine coniuncti in eadem vrbe non reperiantur, vel alias temere dilapidationis bonorum pecuniarum Iocalium, & rerum huiuſmodi occupari, aut inuentariari poſſint, ſed ſi hæredes præfati in curia nō fuerint aut aliq eiſdem pro tēpore defunctis ſanguine coniuncti in vrbe non reperiantur, tunc, & eo cauſu bona, & pecuniæ ac alia huiuſmodi per ad id pro tempore deputatos ſingularum rationum quarum ipſi defuncti fuerint apprehendantur, & iuxta Iuris formam inuentarientur, et ſub fideli cuſtodia pro eiſdem hæredibus conſeruentur, diſtrictius inhibētes dilectis filiis moderno, et p tēpore exiſtēti Camerario noſtro, & clericis eiuſdem cameræ præſidentibus ac aliis noſtris, & vrbis, ac curiæ prædictarum officialibus necnon eccleſiarum, monaſteriorum, et beneficiorū prædictorum prælatis, capitulis, conuentibus, et rectoribus ac illa pro tempore obtinentibus quocumq; nomine nuncupentur, ne de bonis pecuniis, Iocalibus, Iuribus, actionibus, et rebus per epiſcopos pro tempore decedentes in dicta vrbe vel infra eius diſtrictum, vt præfertur, pro tēpore relictis ſe intromittere, aut illa petere, ſeu vendicare vel hæredes, et ſucceſſores decedentium perſonarum huiuſmodi illorum occaſione Impetere, ſeu alias quomodolibet moleſtare præſumant, Ac decernētes, exnunc irritū. et inane ſi ſecus ſuper iis a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attēptari. Non obſtaū. conſtitutioñ, & ordinatioñ. apoſtolicis, ac Cameræ necnon eccleſiarum, et monaſteriorum prædictorum etiam in quibus beneficia hmōi fuerunt ēt iuramento confirmatione apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus priuilegiis quoque iudultis, et literis apoſtolicis eiſdem cameræ eccleſiis monaſteriis, et beneficiis, ac qbuſuis aliis ſub qbuſcunq; tenoribus, et formis ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſq; efficacioribus, et inſolitis clauſulis irritantibusq; et aliis decretis in genere, vel in ſpecie quōlibet ēt Motu proprio conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, et innouatis, quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis ſpecifica expreſſa et indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda eſſet tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil pęnitus ommiſſo, et forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes illis alias in ſuo robor permanſuris hac vice dūtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſuficienter derogatum eſſe decernimus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, annullationis, voluntatis, decreti, ſtatuti, ordinationis, inhibitionis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attemptare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Pe. anno incarnationis Dominicæ M D X L I X. Sexto Idus Martii Pont. noſtri anno Primo.

M. Car. Creſcentius.

Blo. el. Fulgiñ.

R. de Sanct. Marſal.

De reuocatione Hæreticorum ad Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ gremium.

IVLIVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Illius qui miſericors, & miſerator exiſtens, non ſolum ſepties ſed etiam ſeptuageſies ignoſci debere mandauit, vices licet immeriti gerentes in terris etiam iis qui a fide Chriſti aliquando ab errant

errant ianuam pietatis, & miſericordiæ aperimus ac pęnas quas Iuris ſeueritas in eos ſtatuit apoſtolicæ ſedis clementia modeiamus vt aberrantes huiuſmodi dictæ ſedis benignitate allecti, eorum erroribus abiuratis catholicæ fidei zelum & obſeruantiam in eorum cordibus firmius recipiant, & ſi in eorum falſis opinionibus perſeuerare præſumpſerint, in eos vehementius animaduertantur, quo obſtinatiores ſe in erroribus ſuis præſtiterint, Sane cum ſicut nuper accepimus diuerſi fideles diabolica fraude decepti ſe in diuerſas erroneas, & ab eadem fide alienas opiniones paulatim deduci permiſerint, & modo publicam pęnitentiam abhorrentes & potius placita huius ſeculi q̃ ſalutem animæ ſuæ ſectantes ne infamia aſpergantur, ad ouile Chriſti redire differant, Nos animarum ſaluti quantum cum deo poſſumus conſulere Cupientes Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis Inſtantiam ſed de mera deliberatione & ex certa ſcientia noſtris omnes & ſingulos vtriuſque ſexus tam laycos quam clericos ſeculares & quorumuis ordinum, & militiarum regulares tam milites quam præsbyteros, non tamen ſub inquiſitione Hiſpaniæ, ac Portugalliæ regnorum comprehenſos de præmiſſis culpabiles cuiuſcunq̧ ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis aut præeminentiæ exiſtant, etiam ſi pontificali aut alia quacunque etiam maiori eccleſiaſtica vel mundana dignitate pręfulgeant qui infra tres menſes a die publicationis præſentium modo & forma inpræsentis faciendæ cõputandos coram Inquiſitoribus ciuitatum in quibus ipſæ degunt ſe perſonaliter exhibuerint & ſuas hæreſes coram eis priuatim abiurauerint & ſe ad pęnitentiam priuatam eis prædictos inquiſitores iniungendam adimplendum paratos obtulerint, eamque poſtmodum cum effectu adimple uerint ab omnibus & ſingulis eorum hæreſibus; & a fide Chriſti apoſtaſiis ac quibuſuis aliis in eadẽ fide erroribus quantũcunq̧ grauibus & enormibus necnon excommunicatiõis ſuſpenſionis, & interdicti aliiſque ſententiis cenſuris, & pęnis tam eccleſiaſticis quam temporalibus, etiam bonorum priuatiuis; & corporis afflictiuis, ac capitalibus a iure vel ab homine latis, & promulgatis, dummodo hactenus inquiſiti, aut in hæreſim relapſi nõ fuerint auctoritate apoſtolica tenore præſentium in vtroque foro pęnitus, & omnino abſoluimus & liberamus; necnon cum eis ſuper irregularitate per eos præmiſſorum occaſione, etiam quia ſic ligati miſſas & alia diuina offitia ac forſan in contemptum clauium celebrarent aut illis alias ſe immiſcuerunt contracta, Quodque ea ex aliis præmiſſis non obſtantibus non promoti ad oẽs etiam ſacros & præsbyteratus ordines promoueri; & in illis tam ipſi quam qui iam etiam incurſam hæreſim promoti exiſtunt etiam in altaris miniſterio miniſtrare, Necnon tam clerici quam layci, & vtriuſque ſexus perſonæ eorumque filii, nepotes, & deſcendentes, ad gradus, honores, offitia, & alia quæcumque aſſummi illaq̧ ſuſcipere & exercere libere, & licite valeant auctoritate & tenore p̃ſentis de ſpecialis dono gratiæ diſpenſamus eiſque pariter indulgemus; Necnon inhabilitatis & infamiæ maculam ſiue notam circa eos p̃ræmiſſorum occaſione quomodolibet inſurgentem pęnitus & omnĩ no abolemus, Quod ſi forte culpabiles præfati infra dictum terminum reſipiſcere & ad cor reuerti noluerint, ſeu diſtulerint, ad hoc vt eorum notitiã haberi ipſiq̧ debitis pęnis affici poſſint Motu & deliberatione ac ſcientia prædictis, omnes & ſingulas vtriuſque ſexus perſonas, etiam vt præfertur, qualificatas de aliquibus ex hæreticis ſeu alias culpabilibus præfatis quomodolibet notitiam habentes ſeu eos hæreticos eſſe, aut fuiſſe ſcientes dicta auctoritate tenore præſentium requirimus & monemus ac eis & eorum cuilibet in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub incurſus hæreſis, ac omnibus quæ hæreticos de iure inflictis, & promulgatis tam eccleſiaſticis quam temporalibus ſententiis, cenſuris & pęnis diſtricte præcipiendo mandamus, Quatenus infra ſpatium xxv. dierum terminum prædictum Immediate ſequentium quorum x. pro primo, & alios x. pro ſecundo, ac reliquos decem dies pro tertio & peremptorio termino, ac monitione canonica eis, & eorum cuilibet in iis ſcriptis aſſignamus hæreticos ſeu alias culpabiles prædictos, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis ciuitatum ſuarum ſi prius (vt præfertur) aut alias abſoluti non fuerint denuntiaſſe, & notificaſſe debeant realiter, & cum effectu, et nihilominus Venerabili Io. Petro Epiſcopo Tuſculañ. Neapolitañ. et dilectis filiis noſtris Ioanni Sancti Clementis, de Burgos, ac Marcello, S. Crucis in Hieruſalem, Ceruino, & Franciſco. S Anaſtaſiæ tt. Sfondrato nuncupatis, præsbyteris Cardinalibus Inquiſitoribus generalibus per ſedem Apoſtolicam deputatis, per apoſto. ſcripta, & pari motu mandamus. quatenus ipſi per

S ii

ſe, vel alium, ſeu alios eoſdem requiſitos, & monitos monitioni & mandato noſtris prædictis non parentes quos hæreſim, & alias ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas propter non paritionem huiuſmodi incurrere contigerit, ex nunc prout ex tunc, & econtra hæreticos, ac ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis irretitos tamdiu publice nuncient, & faciant ab aliis nunciari, donec ipſi hæreſim huiuſmodi abiurauerint, & rehabilitationis gratiam obtinere meruerint, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis, Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Cęterum vt præmiſſa omnia ad eorum quorum intereſt notitiam deducantur, nulluſq; de eis ignorantiam iuſte prætendere, aut ſe legitime excuſare poſſit, volumus & dicta auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd præſentes literæ per aliquos curiæ noſtræ Curſores in Baſilica principis Apoſtolorum de Vrbe, & eccleſia Lateranenſi, dum inibi multitudo populi ad diuina audienda congregari ſolet plana, & clara voce legantur, & lectæ in eaundem Baſilicę, & eccleſiæ valuis, ac in porta Cancellariæ Apoſtolicę, & in acie campi Floræ, necnon in ſingularum cathedralium, & Metropolitanarum eccleſiarum valuis affigantur, vbi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cum inde amouebuntur earum exempla in eiſdem locis remaneant affixa. Quodq; per lectionem, affixionem, & publicationem huiuſmodi omnes, & ſingulæ perſonæ ſub præſentibus comprehenſæ poſt ſpatium trium menſium, & triginta dierum hmōi reſpectiue, ita ſint obligatæ, et aſtrictæ, ac ſi illæ eis coram et perſonaliter lectæ, et publicatæ eſſent, et ꝙ earum tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, et ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cōſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur quę pręſentibus adhiberet ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Volumus aūt ꝙ de perſonali exhibitione, et priuata abiuratione per dictos culpabiles, vt pręfertur, facienda per ſcripturam manu propria ipſiuſmet ſe exhibentis, et abiurantis, ſeu per publicum notarium confectam, ac ipſius Inquiſitoris, coram quo exhibitio, et abiuratio huiuſmodi fieri continget manu ſubſcripta, ita vt ſi ipſi culpabiles in eoſdem vel ſimiles errores reinciderint, ſe lapſi omnino eſſe cenſeantur conſtare debeant, aliàs eedem præſentes, ac per eas dictis culpabilibus abſolutio, & liberatio, ac diſpenſatio, & indultum conceſſa huiuſmodi eis nullatenus ſuffragentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, liberationis, diſpenſationis, indulti, abolitionis, requiſitionis, monitionis, mandati, aſſignationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Quinquageſimo, Tertio kalend. Maii, Pont. noſtri Anno Primo.

M. Card. Creſcentius.

A. de Bartolis.

Bloſius.

De abolitione librorum omnium Hæreticorum, & Lutheranorum.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Cum meditatio cordis noſtri ad id potiſſimū tendat, vt fides catholica vbiq; augeatur, & floreat ad eā libenter intendimus, per quæ omnis ab ea declinandi occaſio tollatur. Sanè cū ſicut nobis nuper innotuit ex facultatibus, quę aliquibus vt libros hæreticos, aut de fide ſuſpectos, etiā ad effectū eorundē librorū errores repellendi tenere, et legere poſſent, aliquando conceſſæ fuerunt:

fierunt, non hii qui ſperabantur fructus hactenus prouenerint, quinimmo diuerſa inconuenientia ſubſecuta ſunt. Nos pręmiſſis occurrere, et Chriſtifidelium animarum ſaluti conſulere cupiẽtes, Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtris certa ſcientia, et matura deliberatione, omnes & ſingulas facultates, et licentias legendi, & tenendi libros lutheranos, aut alios hęreticos, ſeu de fide ſuſpectos quibuſuis perſonis cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentibus, etiam ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut alia maiori dignitate eccleſiaſtica, ſeu ſeculari præeminentia præfulgeant Inquiſitoribus, ſeu Commiſſariis ſuper hęretica prauitate ab Apoſtolica ſede pro tempore deputatis, durante ipſa deputatione duntaxat exceptis, a quibuſuis prædeceſſoribus noſtris, ac nobis, & dicta ſede Apoſtolica, ſeu eius legatis, etiam de latere aut maiori Pęnitentiario noſtro, vel quibuſuis aliis, ſub quibuſcunque verborum formis, & expreſſionibus, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis irritantibuſq́;, & aliis decretis quomodolibet etiam motu & ſcientia ſimilibus hactenus conceſſas, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium reuocamus, irritamus, & annullamus, & pro reuocatis, irritis, & pęnitus infectis, quo ad omnia habemus, & ab aliis haberi volumus: Diſtrictius inhibentes perſonis præfatis ſub ſententiis, cenſuris, & pęnis contra ſimiles libros tenentes, aut legentes, tam a ſacris canonibus, quàm a nobis, & ſede Apoſtolica hactenus inflictis, & promulgatis, ne de cætero facultatibus, & licentiis prædictis vti, aut earum prætextu, ſeu alias quomodolibet libros prædictos, aut quoſcunq; alios hactenus reprobatos, aut in futurum reprobandos tenere, aut legere præſumãt, & inſuper omnes, & ſingulos librorum impreſſores, & Bibliothecarios, ac libros quomodolibet vendentes, & quaſcunq; alias perſonas libros lutheranos, aut alios hæreticos, ſeu lutheranam, aut aliam falſam doctrinam in ſe continentes, vel a nobis, & dicta ſede quomodolibet reprobatos, ex quauis cauſa, etiam ex noſtra, & dictæ ſedis ſpeciali licentia, ſeu permiſſione penes ſe habentes, cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præeminentiæ exiſtant, etiam ſi, vt præfertur, Pontificali, aut alia quacunq; etiam maiori eccleſiaſtica, vel mundana dignitate præfulgeant, dictis Inquiſitoribus, & Commiſſariis, vt pręfertur, exceptis, dicta Apoſtolica auctoritate, & earundem tenore pręſentium requirimus, & monemus, ac eis, & eorum cuilibet in virtute ſanctæ obedientię; & ſub incurſus hæreſis, ac omnibus contra hęreticos de iure inflictis, & promulgatis, tam eccleſiaſticis q̃ temporalibus ſententiis cenſuris, & pęnis diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus infra ſpatium Sexaginta dierum a die publicationis præſentium modo, & forma infraſcriptis faciendæ computandorũ, quorum viginti pro primo, & alios viginti pro ſecundo, ac reliquos viginti dies pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica eis, & eorum cuilibet in iis ſcriptis aſſignamus, omnes, & ſingulos libros lutheranos, aut alios hęreticos, ſeu lutheranam, aut aliam falſam doctrinam in ſe continentes, vel a nobis, & dicta ſede quomodolibet reprobatos penes ſe eos ex quauis cauſa, etiam mercaturę, & ex noſtra ac eiuſdem ſedis permiſſione ac licentia etiam ſpetiali, vt pręfertur, penes eos exiſtentes, Inquiſitoribus hęreticę prauitatis in ciuitatibus, in quibus libri huiuſmodi exiſtunt, conſignaſſe debeant realiter, & cum effectu. Et nihilominus venerabili fratri Ioannipetro Epiſcopo Tuſculan. Neapolitan. & dilectis filiis noſtris Ioanni S. Clementis de Burgos, ac Marcello S. Crucis in Hieruſalem Ceruino, & Franciſco S. Anaſtaſiæ titulorum Sfondrato nuncupatis presbyteris Cardinalibus Inquiſitoribus generalibus per ſedem Apoſtolicam deputatis, per Apoſtolica ſcripta pari motu mandamus, quatenus ipſi per ſe, vel alium, ſeu alios eoſdem requiſitos, & monitos & monitioni, & mandato noſtris prædictis non parentes, quos hęreſim ac alias ſententias, cenſuras, & pęnas prędictas propter non paritionem huiuſmodi incurrere contigerit, ex nunc prout ex tunc, & econtra hęreticos, ac ſententiis; cenſuris, et pęnis prędictis irretitos tandiu publicè nuntiẽt, et faciant ab aliis nuntiari, donec ipſi omnes et ſingulos libros lutheranos, aut alios hęreticos hmõi Inqſitoribus p̃fatis in ciuitatibus in qbus libri hmõi vt p̃fert, exiſtũt, cõſignauerint, et rehabilitationis gratiã obtinuerint, cõtradictores p̃ cenſurã eccleſiaſticã appellatione poſtpoſita cõpeſcendo, Non obſtãtibus conſtitutionib. et ordinationib. Apoſt. contrariis quibuſcunq;. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hmõi mẽtionẽ,

Cæterum,vt præmiſſa omnia ad eorum,quorum intereſt, notitiam deducantur, nulluſq; de eis ignorantiam iuſte prætendere, aut ſe legitime excuſare poſſit,volumus, & dicta auctoritate Apoſtolica decernimus,ꝙ præſentes literæ per aliquos curiæ noſtræ curſores, in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, & eccleſia Lateranenſis,dum inibi multitudo populi ad diuina audienda congregari ſolet,palàm & clara voce legantur,& lectæ in earundem baſilicæ,& eccleſiæ valuis, necnon in porta Cancellariæ apoſtolicæ,& in acie Campi Floræ, affigantur,vbi ad lectionem,& notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant.& cum inde amouebuntur,earum exempla in eiſdem locis remaneant affixa. Quodq; per lectionem, affixionem & publicationem huiuſmodi omnes & ſingulę perſonæ ſub præſentibus comprehenſę poſt Sexaginta dies huiuſmodi reſpectiue ita ſint obligatæ,& aſtrictæ,ac ſi eis coram & perſonaliter lectæ, & intimatæ eſſent, & earum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis,& ſigillo alicuius perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Volumus autem ꝙ ii,qui libros Lutheranos,ſeu alios prædictos infra ſpatium, & terminum huiuſmodi dictis Inquiſitoribus conſignauerint, niſi ipſi aliàs quàm ex retentione librorum huiuſmodi hæretici ſeu de fide ſuſpecti fuerint eo ipſo,etiam abſque aliqua deſuper facienda abiuratione a cenſuris,& pęnis propterea forſan incurſis in vtroq; foro abſoluti ſint,& eſſe cenſeantur, prout nos in euentum prædictum ex nunc pro vt ex tunc,dummodo pęnitentiam quam confeſſor per eos eligendus,eis propterea duxerit iniungendam, omnino adimpleuerit, abſoluimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis,irritationis,annullationis,inhibitionis, requiſitionis, monitionis,mandati,decreti,& voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit,indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicę M D L, Tertio Calendas Maii, Pontificatus noſtri Anno Primo.

Contra dubitantes de facultatibus, & auctoritate maioris Pęnitentiarii S. R. E. pro tempore exiſtentis,& validitate literarum officii ſacræ Pęnitentiariæ Apoſtolicæ.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Rationi cōgruit & conuenit honeſtati,vt ea quę de Ro. Pontificis gratia proceſſerunt, licet eius ſuperueniente obitu literæ Apoſtolicæ ſuper illis confectæ non fuerint ſuum conſequantur effectum. Dudum ſiquidem poſtquam a fe. re. Sixto Papa IIII. prædeceſſore noſtro emanauerant literæ tenoris ſubſequentis Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Quoniam nonnulli iniquitatis filii elationis & pertinaciæ ſuæ ſpiritu aſſumpto poteſtatem maioris Pęnitentiarii noſtri per longiſſima tempora toti orbi notam & a cunctis fidelibus inuiolabiliter obſeruatam in dubium reuocare,& literis ſub eius nomine per officium Pęnitentiariæ noſtræ pro tempore expeditis,contumaciter ſe opponere illiſq; detrahere præſumunt, decet nos aduerſus tales ea adhibere remedia per quę ipſorum temeritate repreſſa eiuſdem Pęnitentiarii auctoritas,& poteſtas præſeruentur illeſę, illiuſq; literæ cum perſonarum illas pro tempore impetrantium quiete, & conſcientiæ tranquillitate ſemotis quibuſuis obſtaculis votiuum ſortiantur effectum. Dudum ſiquidem per nos accepto ꝙ licet vniuerſo pęne orbi innoteſceret inter alia officia Ro. cu. fuiſſe dudum officiū ſacræ Pęnitentiariæ prouide inſtitutum, & in aliquibus ex maioris Pęnitentiarii illud pro tempore obtinentis literis,quæ ab eo ratione dicti officii pro tempore emanabant ſic contineret,videlicet auctoritate D.N.P.cuius Pęnitētiarię curā gereris, & in aliis auctoritate D. P. & de eius ſpeciali mandato ſup hoc viuæ vocis oraculo ſibi facto, in reliquis vero dicta auctoritate D. P. & eius ſpeciali,& expreſſo mandato, ac hmōi literis, & aſſertioni eiuſdem Pęnitentiariæ,tam in iudicio q̄ extra abſque eo ꝙ facultas deſuper eidem Pęnitentiario per ſedem Apoſtolicam conceſſa in illis insereretur fides indubia adhiberi conſueuiſſet, & ab eodē tempore citra maior Pęnitentiarius pro tēpore exiſtens ex ipſius officii ſtallo dñi Epiſcopus Cardinalis exiſteret ſe Epiſcopum ſolum non autem Cardinalem nominare ſolitus eſſet, prout & reliqui Epiſcopi Cardinales in eorum literis faciebant, & literæ præfatæ cum antiquo per maiores Pęnitentiarios qui pro tempore fuerant adhiberi ſolito ſigillo oblongo in cera rubea,& capſa ceræ albæ impreſſo pendente ſecundum dicti officii ſtilum

anti-

antiquum ſigillari, & ſic expeditę debitæ executioni abſque vlla contradictione & excep-
tione mandari, ac ab omnibus in debitam obedientiam haberi eſſent ſolitæ. Quia tamen nõ
nulli iuris interpretes diuerſarum partium volentes plus ſapere ꝙ oporteret, affirmare non
erubeſcebant, & in dubium reducere an literis dicti officii cum verbis, & ſigillo prædictis
iuxta illius ſtilum approbatum, ac ab omnibus indifferenter ſeruatum fides eſſet adhibenda,
& illis obedire haberent; affirmantes aſſertioni prædictæ maioris Pęnitentiarii ſuper aucto
ritate ſui officii & Papæ ſpeciali & expreſſo mãdato prædictis non eſſe credendũ, & pro eo
quia venerabilis frater noſter Iulianus Oſtien. olim Sabineñ. Eṗs maior Pęnitentiarius no-
ſter poſt promotionem ad Sabinen. tranſlationem ad Oſtien. eccleſias per nos factas de
perſona ſua olim tt. ſancti Petri ad Vincula presbyter Cardinalis, ſe non Cardinalem ſed
Sabinen. prius & poſt tranſlationem prædictam Oſtien. Epiſcopum nominabat literas di-
cti officii dicto ſigillo ſigillatas modice auctoritatis exiſtere in dicti officii & eius Pęnitẽtia-
rii immo verius apoſtolicę auctoritatis contemptum & ſcandalum plurimorum, nos tunc
prouide attendentes quod maior penitentiarius ordinaria iuriſdictione & auctoritate fun-
geretur, & propterea in ſuis literis ſicut alii ordinarii ſui officii auctoritate inſerere non tene
retur. Quodq; ſtilus vbilibet præſertim in Romana Curia literarum apoſtolicarum & alia
rum, quę ab ea emanabunt iſi tantum pro lege ſeruabatur, vt literæ præter ſtilum expedi-
tę falſitatis ſuſpitione non carerent, ac volentes huiuſmodi inſolentiam temerariis auſibus
obuiare, & eorum quos literę prædictæ concernebant conſcientiarum paci & tranquil-
litati dictique officii honori & immunitati conſulere; per alias noſtras literas; Mo-
tu proprio & ex certa ſcientia decreuimus & declarauimus literis prædictis Pęniten-
tiariæ, tunc expeditis etiam quoad auctoritatem & mandatum huiuſmodi de quibus
in eius fieret mentio abſque vlla auctoritatis & mandati huiuſmodi in eis inſertione plenam
fidem adhiberi debere, & ad id probandum alterius probationis adminiculum non requiri,
mandantes omnibus & ſingulis vtriuſq; ſexus Chriſtefidelibus quacunque dignitate & au-
ctoritate fungentibus ſub excommunicationis aliiſq; cenſuris & pęnis, tunc expreſſis quate-
nus literis prædictis Pęnitentiarię ſecundum dicti officii ſtilum præfatum, tunc expeditis, &
quas pro tempore in perpetuum expediri contingeret crederent & obedirent ac parerent,
in omnibus & per omnia, perinde ac ſi in illis maioris Pęnitentiarii pro tempore exiſtentis
facultas & poteſtas ſibi a nobis & ſucceſſoribus noſtris Roman. Pontificibus pro tempore
exiſtentibus, ac ſede prædicta conceſſa, quoad ea quæ in eiſdem literis Pęnitentiariæ conti-
nerentur ſufficiens inſerta foret & per literas apoſtolicas de dicti maioris Pęnitentiarii, au-
ctoritate & ei facto ſpeciali & expreſſo mandato viue vocis oraculo huiuſmodi conſtaret
prout in eiſdem literis noſtris plenius continetur. Cum autem ſicut nuper non ſine animi
noſtri moleſtia etiam accepimus prædicta iuris interpretes & alii pręſumptores & duræ cer
uicis huiuſmodi literis pęnitentiariæ dicti Pęnitentiarii, noſtri necnon decreto declarationi
& mandato noſtris prędictis adhuc obtemperare contumaciter contemnant, ac ore ſacri-
lego publice dicere & allegare non vereantur literis pęnitentiariæ huiuſmodi ſolum & dũ-
taxat in foro conſcientie non autem in foro iudiciali huiuſmodi admitti debere, maioriſque
Pęnitentiarii huiuſmodi poteſtatem ad forum Pęnitentię & conſcientiæ dumtaxat ſe exten-
dere & reſtricta fore ipſumq; maiorem Pęnitentiarium licet in caſibus iuxta facultatem ſibi
à ſede prædicta conceſſam per ſe ipſum diſpenſare & abſoluere valeat aliis tamen abſoluen-
di & diſpenſandi aliaſq; facultates ſibi conceſſas per literas ſuas committere non poſſe eis
quoq; an literę quæ per præfatum officium pęnitentiariæ expediuntur & expedire reperi-
untur ſecundum antiquum ſtilum ipſius officii expeditæ fuerint, & expediantur minime cõ-
ſtare et propterea de earum validitate merito dubitari debere pluribuſq; aliis, ac exqſitis ſug-
geſtionibus & cauillationibus prædicti maioris Pęnitentiarii poteſtatem impugnare & ni-
hilominus eius literæ huiuſmodi executioni debitæ demandentur, & pſonæ quas concer-
nunt illarum votiuum, ac debitum effectum conſequi valeant indebite & iniuſte impedire,
eiſdemque perſonis contra tenorem literarum prædictarum diuerſa alia moleſtias, ac dam-
na inferre non erubeſcant in animarum ſuarum periculum, ac ipſius Pęnitentiarii immo ve-
rius noſtri & ſedis prædictæ contemptum, & vilipendium, ac perſonarum earum præiudi-
cium non modicum & grauamen pernicioſum quoq; exemplum & ſcandalum plurimorũ.
Nos tantæ temeritati & audaciæ, prout noſtro incumbit officio, opportunis remediis occur-

& tunc obſeruarentur, & ea quæ a ſede apoſtolica emanaſſe dinoſcebantur plenam roboris
firmitatem obtinerent, cum tamen Roman. Pontifex, illa libenter approbaret & innouaret,
vt ea firmius perpetuo illibata perſiſterent, & iuxta ipſius Romañ. Pontificis intentionem
ſublatis quibuſuis litium & calumniatum occaſionibus ſuum debitum ſortirentur effectum
firmiterque ab omnibus obſeruarentur ac ea firmiora cenſerentur, quæ apoſtolicæ confir-
mationis munimine ſæpius corroborarentur præfatus Paulus ſub dat. videlicet Tertio no-
nas Iulii Pontificatus ſui Anno Quintodecimo. Motu proprio non ad dilecti filii noſtri
tunc ſui Raynutii tituli ſancti Angeli præsbyteri Cardinalis noſtri, tunc ſui maioris pęni-
tentiarii, ſeu alterius, pro eo eidem prædeceſſori ſuper, eo oblatę petitionis inſtantiam, ſed
de mera liberalitate, & ex certa ſcientia ſua. ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decre-
ra, declarationes mandatum voluntatem & ſtatutum, ac cum omnibus & ſingulis contentis
in eis clauſulis literas Sixti prædeceſſoris huiuſmodi auctoritate apoſtolica approbauit &
innouauit, ac perpetue firmitatis, robur obtinere. & ſub eiſdem cenſuris & pęnis, vbilibet ob
ſeruari debere, illaq; non obſeruantes ſeu illa aut eorum validitatem. ſeu præfati Raynutii
moderni & pro tempore exiſtentis dictæ ſedis maioris pęnitentiarii ſuper præmiſſis, aut eo-
rum aliquibus poteſtatem, ſeu auctoritatem, vel facultatem in dubium reuocantes, ſeu eorū
dem Raynutii, & pro tempore exiſtentis maioris pęnitentiarii, literarum executionem qua-
litercunq; impedientes, aut quominus dictæ literæ iuxta illarum formam & tenorem debite
executioni demandarentur impedimentum conſilium auxilium, vel fauorē quomodolibet
præſtantes prædictas, ac oēs & ſingulas alias contra impedientes literarum apoſtolicarum
executionem in bulla, quæ quotannis in cęna Domini legi conſueuit, contentas & latas ſen
tentias, cenſuras & pęnas. eo ipſo, abſq; aliqua alia declaratione deſuper perficienda. incur-
riſſe & incurrere debere decreuit. ac declarauit, & nihilominus potiori pro cautela præmiſſa,
omnia & ſingula pro ſuper eundem Sixtum prædeceſſorem declarata, decreta, mandata, &
ſtatuta fuerant, eiſdem modo & forma, ac motu ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus,
de nouo decreuit, declarauit & ſtatuit; ac ſub eiſdē cenſuris, & pęnis, ac inhabilitate priua-
tione & cōfiſcatione obſeruari, mādauit Raynutii. & p tēpore exiſtētis maioris penitentiarii,
præfati iuxta ſtilum prædictum, expeditas literas quæ clauſę & cōfeſſoribus directę, in foro
conſcientiæ, tantum quæ; vero aperte & ſigillo prædicto, vt pręfertur pendente expedite
fuerant, & impoſterum expedirentur, niſi in eis verba in foro conſcientiæ, tantum appoſi-
ta eſſent, in vtroq;, tam penitentiali, quam iudiciali & contentioſo foro, intelligi, & interpre-
tari, ac illis quibus pro tempore concederentur ſuffragari. Sicq; in pręmiſſis omnibus & ſin-
gulis, per quoſcunque quauis auctoritate fungentes Iudices & perſonas, ſublata eis & eorum
cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & inter-
pretari. atq; diffiniri debere, necnon irritum & inane ſi ſecus; ſuper hiis a quoquam, quauis
auctoritate ſcienter, vel ignoranter contingeret attemptari, ſimiliter, decreuit; ac declarauit;
Non obſtātibus præmiſſis, & quibuſuis apoſtolicis, ac in prouincialibus & ſinodalibus con
ciliis editis generalibus. vel ſpecialibus conſtitutionibus & ordinationibus, necnon iuramen-
to confirmatione apoſtolica. vel quauis firmitate alia roboratis; ſtatutis & conſuetudinibus,
ac partium illarum pragmaticis, ſanctionibus priuilegiis, quoque indultis, & literis apoſtoli-
cis quibuſuis perſonis, ſub quibuſcunq; tenoribus & formis. ac cum quibuſuis, etiam deroga-
toriarum derogatoriis, aliiſq; efficacioribus efficaciſſimis. & inſolitis clauſulis irritantibuſq;
& aliis decretis conceſſis approbatis. ac etiam iteratis vicibus innouatis. Quibus omnibus,
etiā ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis ſpecifica,
& expreſſa mentio habendi, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, idem Pau
lus prædeceſſor, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, pro ſufficienter
expreſſis & inſertis, habens illis alias in ſuo robore permanſuris; ea vice duntaxat ſpecialiter
& expreſſe derogauit illaq; aduerſus præmiſſa, nullatenus ſuffragari poſſe decreuit, necnon
omnibus illis quæ idem Sixtus prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, ceteriſq; con-
trariis quibuſcunq;. Et inſuper quia difficile foret literas; deſuper conficiendas ad ſingula-
queq; loca in quibus, de eis forſan fides facienda foret deferre; Idem Paulus prædeceſſor vo-
luit, ac motu ſcientia & poteſtatis plenitudine præmiſſis pariter, decreuit, quod earundem li-
terarum, deſuper conficiendarum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis; & ſigil-
lo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cōſtitute impreſſione munitis, in iudicio, & ai

ſibi vbi opus foret eadem prorſus, fides adhibeatur, quę adhiberetur eiſdem deſuper conficiendis literis, ſi forent exhibitę, vel oſtenſę. Ne autem de approbatione, innouatione, decretis, declarationibus, noua conceſſione, ſtatuto, mandato, & voluntate Pauli prædeceſſoris huiuſmodi pro eo quod ſuper illis, ipſius Pauli prædeceſſoris eius, ſuperueniente obitu literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæſitari & hii, quorum intereſt, aut intererit, quomodolibet in futurum illorum fruſtretur effectu, volumus & ſimiliter apoſtolica auctoritate decernimus, quod approbatio innouatio, decreta, declarationes voluntas noua conceſſio ſtatutum mandatumq; Pauli prędeceſſoris huiuſm odi, perinde a dicta die Tertia nona Iulii, ſuũ ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius prædeceſſoris literæ, ſub eiuſdem diei, dat. cõfectæ fuiſſent, prout ſuperius enarratur, quodque præſentes literæ ad probandũ plene approbationem, innouationem, decreta, declarationes nouam conceſſionem ſtatutũ mandatum, & voluntatem Pauli prædeceſſoris huiuſmodi, vbiq; ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur. Quo circa vniuerſis & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis perſonis in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium eccleſiarũ Canonicis, ac modernis & pro tempore exiſtentibus, cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, & noſtro, in alma Vrbe, & illius diſtrictu Vicario, ac eorundem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis, ſeu officialibus, in ſpiritualibus generalibus, per apoſtolica ſcripta mandamus quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunq; vbi, & quando opus fuerit, ac pro parte illorum, aut alicuius eorum, quos ipſę literæ concernunt, & concernent, ſolemniter publicantes eiſq;, & eorum cuilibet, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant, auctoritate noſtra, omnes & ſingulos quos præſentes literæ, quomodolibet concernunt, & concernent, vt præferatur illis, & in eis contentis quibuſcunque pacifice frui & gaudere. Non promittentes eorum aliquem deſuper per locorum ordinarios, ſeu alios quoſcunq; quomodolibet indebite moleſtari, perturbari, & inquietari, contradictores quoſlibet & rebelles per prædictas & quaſcunq; alias ſentẽtias cẽſuras & pęnas eccleſiaſticas, ac ẽt pecuniarias, illorũ arbitrio moderẽdas, & applicãdas, pęnas aliaq; opportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita cõpeſcendo, ac cenſuras & pęnas prædictas legitimis ſuper hiis habendis ſeruatis proceſſibus etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato, etiam adhoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim, ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ad de verbo ad verbũ, de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis decreti, ac mandati infringere, vel ei auſu temeratio contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, M D X L I X. Octauo Kal. Mortii. Pont. noſtri Anno Primo.

Breue Deputationis Magnifici. D. Dñi Franciſci de Aſpra, in collectorem generalem Spoliorum ad Cameram Apoſtolicam pertinentium in tota Italia.

Dilecto filio Franciſco de Aſpra familiari noſtro antiquo.

IVLIVS PAPA III.

Dilecte fili ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum (ſicut accepimus) nonnulli res & bona mobilia & immobilia ac ſemouentia ex fructibus beneficiorum Eccleſiaſticarum acquiſita per obitum Prælatorum & aliarum quarumcunq; perſonarum eccleſiaſticarum ſecularium, & quorumuis ordinum regularium, quæ extra Romanam curiã deceſſerunt remanentia, & relicta, quæ tanquam ſpolia alias fe. re. Paulus Papa. III. prędeceſſor noſter ad Cameram apoſtolicam ſpectare & pertinere decreuit, & declarauit, indebite occupare, & ſpoliis huiuſmodi dictam Cameram defraudare pręſumpſerint, & pręſumãt, in animarum ſuarum periculum, ipſiuſq; Cameræ preiudicium non modicũ, Nos pro noſtri paſtoralis officii debito volentes temerarios talium perſonarum auſus comprimere, & ne in futurum ſpolia prædicta diſſipentur opportune prouidere, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, Ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes & quoſcunq; dictorum ſpoliorum

liorum per totam Italiam hactenus quomodolibet etiam per nos, ſeu de mandato noſtro deputatos, etiam ſi S. R. E. Cardinalis, & Camerarius fuerit, Collectores, & Subcollectores primitus & ante omnia reuocantes, omnemq; illis deſuper attributam auctoritatem & poteſtatem abdicantes. Te qui etiam eiuſdem Cameræ Præſidens per nos deputatus exiſtis, & de cuius fide probitate & diligentia plurimum in domino confidimus, noſtrum & dictæ Cameræ in vniuerſa Italia ſpoliorum ad ipſam Cameram pertinentium huiuſmodi Collectorem generalem auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ad beneplacitum noſtrum conſtituimus, & deputamus. Dãtes tibi plenã & omnimodã poteſtatẽ, & auctoritatẽ omnia, & ſingula res & bona quæcunq; mobilia, & immobilia, ac ſemouentia per obitum quarumcunq; perſonarum Eccleſiaſticarum ſecularium & quorumuis ordinum regularium quauis etiam pontificali dignitate fulgentium in vniuerſa Italia pro tempore decedentium remanentia, & relicta cuiuſcunq; qualitatis generis & ſpeciei fuerint etiam gemmas & præcioſa ac pecuniarum ſummas, noſtro & prædictæ Cameræ Apoſtolicæ nomine colligendi, & recuperandi, & tam ſuper illis, quàm aliis quibuſcunq; ſpoliis, quæ hactenus in ipſa Italia per ſimiliũ perſonarum obitum aut alias remanſerunt, & indebite vſurpantur, omnibus viis, & modis inueſtigandi. & inquirendi, Ac pro faciliori inquiſitione huiuſmodi quaſcunq; perſonas cuiuſcunq; dignitatis ſtatus gradus ordinis & præeminentiæ fuerint, etiam exemptas, ac præteritos Collectores & Subcollectores ac alias perſonas ad coram te comparendum, necnon de adminiſtratis & receptis per eos computum & rationem tibi reddendum, illoſq; quorum teſtimonio te indigere cognoueris ad ſe examini ſubiiciendum. Ac ſpoliorum huiuſmodi occupatores & detentores ad ipſa ſpolia relaxandum & tibi conſignandum, et ſoluendum ſub cenſuris, et pęnis Eccleſiaſticis per eccleſiaſticam perſonam à te eligendam fulminandis, ac etiam pecuniariis arbitrio tuo moderandis & applicandis monendi et compellendi, Contradictoreſq; & renitentes cenſuras et pęnas prædictas incurriſſe declarandi. et per eandem perſonam eccleſiaſticam illas aggrauandi et reaggrauandi. Interdictumque eccleſiaſticum inuiolabiliter obſeruandum apponendi, ac auxilium brachii ſecularis ad hoc ſi opus fuerit inuocandi. et ſuper eiſdem ſpoliis per dicta camera componendi et concordandi, necnon ſoluentes de per eos ſolutis et receptis quietãdi et abſoluendi, et ad cor reuerſos ſi id a te humiliter petierint a cenſuris et pęnis quas incurrerint ſimiliter per perſonam eccleſiaſticam præuia ſatisfactione abſoluendi & liberandi; Vnum quoq; vel plures loco tui Subcollectores cum ſimili aut limitata poteſtate ſubſtituendi et ſubdelegandi, illoſq; quoties tibi videbitur reuocandi, cæteraq; omnia et ſingula faciendi gerendi et exequendi quæ in præmiſſis & circa ea neceſſaria fuerint ſeu quomodolibet opportuna. Non obſtantibus præmiſſis ac conſtitutionibus et ordinationibus apoſtolicis ſtatutis quoq; et conſuetudinibus etiam iuramento, confirmatione apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis, necnon priuilegiis Indultis et literis apoſtolicis etiam à nobis forſan emanatis. Quibus omnibus illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ad effectum præſentium ſpecialiter et expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die. VIII. Februarii M. D. LI. Pontificatus noſtri anno Primo.

Rom. Amaſæus.

De Facultatibus Aſſiſtentium. S. D. N. Papæ.

IVLIVS PAPA III.

Ad futuram Dei Memoriam.

Romanus Pontifex ex ſua circunſpecta prouidentia, eas conſueuit perſonas condignis præcipue complecti fauoribus et gratiis, quas ſibi & Apoſtolicæ Sedi deuotas, et obſequioſas, ac plurimis cognoſcit meritis adiuuari. Hinc eſt quod nos Venerabiles fratres Fabium Conſtantinopolitañ Chriſtophorum Alexandrinum, Chriſtophorum Hieroſolimitañ. Ioannem Aquilegieñ. Patriarchas, et Andream Spalateñ. Iacobum Corcireñ. Franciſcum Seneñ. Ioannem Michaelem Matheranñ. Scipionem Tarentiñ. Thadeum Conſentiñ. Ioannem Andream Meſſaneñ Bernardinum Surrentiñ. Cæſarem Taurineñ. Archiepiſcopos, ac Marcum Senogallieñ. Thomam Feltreñ. Philos Aſculañ. Philippum Salutiarum, Nicolaum Mariam Chatanieñ. Bernardinum Camerineñ Paulum Caturceñ. Ioannem Nouiomeñ. Iacobum Niuernieñ. Leonem Forouilieñ. Claudium Mirapiceñ. Cornelium Bi-

tontiñ. Ioannem Baptiſtam Venefrañ. Ioannem Iacobum Aprutiñ. et Iodocum Lubicẽñ.
Epiſcopos Prælatos domeſticos noſtros,et in Capella noſtra aſſiſtentes eorum meritis,&
obſequiis exigentibus condignis fauoribus et gratiis proſequi, tituliſq; et honoribus deco-
rare volentes.Motu proprio,non ad ipſorum Patriarcharum,Archiepiſcoporum,et Epiſco
porum,vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam ſed de noſtra mera
liberalitate,et certa ſcientia,eiſdem Patriarchis,Archiepiſcopis et Epiſcopis.et eorum ſingu-
lis (ſine tamen quarumcunque diſpenſationem ad beneficia, ac induliorum de fructibus in
abſentia percipiendis,necnon exẽptionum à ſuperioritate et iuriſdictione eorum ordinario
rum ſibi a ſede Apoſtolica,ante tamen Concilii Tridentiñ.celebrationem cõceſſorum,quo-
rum omnium tenores pro expreſſis haberi volumus,et quæ illis tãtum, quibus cõceſſa ſunt,
minime denegata cenſeantur,ſed in ſuo robore perſiſtant,præiudicio) vt quandiu eorũ qui-
libet Patriarchali,Archiepiſcopali,et Epiſcopali cui nunc præeſſe dignoſcitur, aut ad quam
eum forſan transferri contigerit,eccleſiæ præfuerit,de quibuſcunq; dignitatibus,pſonatibus,
adminiſtrationibus,officiis,canonicatibus,et præbendis,cęteriſq; beneficiis eccleſiaſticis cum
cura,et ſine cura ſecularibus,ac quorumuis ordinum regularibus ad ſuam, ratione eccleſiæ,
cui præeſt,collationem,prouiſionem,præſentationem,electionem,ſeu quamuis aliam diſpo
ſitionem coniunctim, vel ſeparatim ſpectantibus et pertinentibus, quæ deinceps in antea in
ſingulis Februarii,Aprilis,Iunii,Auguſti, Octobris et Decembris menſibus vacare contige-
rit, dummodo diſpoſitioni apoſtolicæ generaliter reſeruata ſeu ex generali reſeruatione a-
poſtolica affecta non fuerint,etiam ſi præſentationes,nominationes. vel electiones aliorum
quæ ſaluæ ſint præcedere conſueuerint,perinde ac ſi aliquæ a nobis, vel dicta Sede, aut il-
lius legatis, gratiæ expectatiuæ,ac ſuper illis reſeruationes,vniones,annexiones,& incorpo-
rationes,ac reſeruandi,vniendi,prouidendi & alias diſponendi, mandata cum inhibitioni-
bus,& irritantibus & aliis decretis nullatenus emanaſſent vel impoſterum emanarent de il-
lis videlicet ad ſuam ſeparatim per ſe ſolum vel eius pro tempore deputatum Vicarium, ad
ſuam vero cum Capitulo eccleſiæ ſuæ coniunctim collationem,prouiſionem, præſentatio-
nẽ,electionẽ,& aliam diſpoſitionẽ huiuſmodi ſpectantibus vna cũ eiſdem Capitulo perſo-
nis ſibi gratis & alias idoneis prouidere,& alias diſponere debere & licite poſſint & valeant,
auctoritate Apoſtolica tenore præſentium licentiam, & facultatem concedimus, Ipſoſque
Patriarchas Archiepiſcopos & Epiſcopos,ac eorum ſingulos nobiles creamus, & facimus,
ac nobilitamus,nobilitatiſq; titulo & inſigniis decoramus. Necnon aliorum nobilium nu-
mero & conſortio fauorabiliter aggregamus,ac pro nobilibus haberi,nominari, & reputa-
ri volumus atq; mandamus,eiſq; vt omnibus & ſingulis priuilegiis,immunitatibus, liberta-
tibus,exemptionibus derogationibus,mandatis,diſpenſationibus,fauoribus,gratiis, & indul-
tis,quibus alii nobiles,etiam de nobili Comitum genere,etiam qui illuſtres reputantur,etiam
ex vtroq; parente procreati de iure vel conſuetudine, ac alias quomodolibet vtuntur, po-
tiuntur & gaudent,etiam vti,potiri.& gaudere libere & licite poſſint & valeant vere. & non
ficte in omnibus & per omnia, ac ſi de Illuſtriſſimo genere ex vtroq; parente procreati fo-
rent,Ita quod inter eos & ipſos Illuſtres quoad nobilitatem & alia ad illam neceſſaria nulla
pęnitus ſit diſerentia nec fictio locum habeat, auctoritate & tenore prædictis indulgemus,
& in ſignum hohoris & nobilitatis huiuſmodi eis, & eorum cuilibet tres Montes & alteram
ex laureis, ſiue coronis inſigniorum noſtrorum, quibus eorum vnuſquiſque prout melius
ſibi videbitur vnà cum inſigniis ſuis,vel abſq; illis deinceps ppetuo vti poſſit gratioſe dona-
mus & impartimur. Ac eoſdẽ Patriarchas,Archiepiſcopos,& Epiſcopos,& eorũ ſingulos à
ſolutione cuiuſcunq; decimæ ẽt p nos & ſedẽ prædictã pro tẽpore impoſitæ, aut cuiuſcũq;
pedagii,ſubſidii,gabellæ,& cuiuſcunq; alterius generis ordinarii & extraordinarii vbiq; lo-
corum,& ex quauis cauſa impoſiti & imponendi. Necnon ad inſtar Referendariorum no
ſtrorum circa veſtigal vini pro ſex vegetibus duntaxat eiſdẽ auctoritate & tenore eximimus,
& liberamus, ac liberos & exemptos eſſe volumus. Et inſuper eiſdem Patriarchis, Archie-
piſcopis & Epiſcopis, & eorum ſingulis, vt monaſteria, eccleſias, & alia quæcunque bene
ficia eccleſiaſtica ſuarum ciuitatũ & dioc. ac infra limites Decanatuum, Archidiaconatuũ &
aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum per eos ex quibuſuis diſpenſationibus & conceſſio
nibus apoſtolicis in titulum & commendam & alias quomodolibet nunc, & pro tempore
obtentorum eorumq; perſonas,in quibus ſibi ratione eccleſiarum ſuarum, ac Decanatuum,
Archidiaco-

Archidiaconatuum, & aliorum beneficiorum prædictorum viſitationis officium de iure, vel conſuetudine competit per vnam ſeu plures perſonas idoneas, quas ad hoc duxerint deputandas, quandiu eccleſiis prædictis præfuerint, ac Decanatus, & Archidiaconatus, & alia beneficia prædicta obtinuerint, & quoties viſitationis tempus ingruerit, etiam duo, tria ſeu plura ex eiſdem Monaſteriis, eccleſiis, ſeu locis vna, & eadem die viſitare, & procurationis iura, & emolumenta quæcunque ratione viſitationis huiuſmodi ſibi debita, etiam ſi ſummam triginta librarum Turonen̄. argenti, quam duodecim valeant vnum florenum auri de florentia pro die qualibet excedat, ab eiſdem eccleſiis, Monaſteriis, locis, & perſonis taliter viſitatis in pecunia numerata recipere, & exigere. Necnon omnes & ſingulos fructus, redditus, & prouentus menſarum ſuarum Patriarchalium, Archiepiſcopalium, & Epiſcopalium, & quorumcunque monaſteriorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura ſecularium, & quorumuis ordinum regularium per eos, ex quibuſuis conceſſionibus & diſpenſationibus apoſtolicis in titulum, & commendam, aut alias pro tempore obtentorum quibuſuis perſonis etiam laicis, cum quibus ſuam, & menſarum ac monaſteriorum, beneficiorumque prædictorum conditionem efficere potuerint meliorem vſque ad biennium a die arrendationis deſuper ab eis, vel ſuis procuratoribus faciendæ computandum pro prætio, ſeu prætiis, de quo, vel quibus eis, vel procuratoribus ſuis videbitur, arrendare, ſeu ad firmam vel annuam penſionem concedere. Ac prætium ſeu prætia huiuſmodi etiam vnico contextu, & anticipata ſolutione in pecunia numerata recipere, & habere, ac de habitis, & receptis ſoluentes quietare, & liberare. Necnon fructus redditus, & prouentus, huiuſmodi, ac ſe, & ſuos in eccleſiis, monaſteriis & beneficiis prædictis ſucceſſores quoſcunque ad arrendationis huiuſmodi ſic faciendæ obſeruationem pro dicto biennio cum clauſulis, & obligationibus in talibus apponi ſolitis obligare poſſit, dictæque perſonæ fructus redditus, & prouentus prædictos ad firmam ſeu annuam reſponſionem pro dicto biennio recipere, & leuare, ac in ſuos vſus, & vtilitatem conuertere libere, & licite valeant. Necnon vt de bonis ſuis mobilibus, & immobilibus, ac ſemouentibus ab eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis tam per prædictas & alias eccleſias, monaſteria, & beneficia eccleſiaſtica qualitercunque qualificata per eos ex quibuſuis diſpenſationibus apoſtolicis quomodolibet obtenta, & obtinenda, necnon ex ingenio, induſtria, ac labore, ſuis, & alias quomodolibet licite acquiſitis, & acquirendis vſque ad ſummam duorum millium ducatorum auri in auro in quaslibet, etiam a Iure interdictas, & reprobatas perſonas tam inter viuos, quam cauſa mortis pro libito eorum voluntatis, aut pro remuneratione laborum eorum, qui eis viuentibus inſeruierint, ſiue ſint conſanguinei, ſiue alii, & alias in pios & non pios, alias tamen licitos vſus diſponere, & erogare libere, & licite valeant, auctoritate, & tenore prædictis de ſpeciali gratia indulgemus. Necnon eis, et eorum cuilibet omnes, et ſingulos fructus, redditus, & prouentus per eos ex horarum omiſſione, et indebita poſſeſſionis beneficiorum apprehenſione, ſeu cuiuſcunque criminis a iure, vel ab homine, aut quauis alia quantumcunque excogitabili cauſa indebite perceptos, etiam in vtroque foro remittimus, eoſque ab eorum reſtitutione liberamus. Necnon a quibuſuis propterea quomodolibet forſan incurſis ſententiis, cenſuris, et pęnis eccleſiaſticis abſoluimus, et liberamus, ac abſolutos, et liberatos fore nunciamus, omnemque inhabilitatis, et infamiæ maculam, ſiue notam ex præmiſſis quomodolibet præuenientem ab eis, et eorum quolibet pęnitus abolemus. Diſtrictius inhibentes quibuſuis gabellarum, pedagiorum et onerum huiuſmodi exactoribus ne eoſdem Patriarchas Archiepiſcopos, et Epiſcopos vel eorum aliquem contra præſentium tenorem quoquomodo moleſtare vel inquietare præſumant, Ac decernentes quod ſi cōtingat eoſdē Patriarchas Archiepō̄s, et Epō̄s dicto durante biennio decedere, aut regimini, et adminiſtrationi ſuarum eccleſiarū cedere, ac Monaſteria et beneficia hmōi alias quomodolibet dimittere, nihilominus fructus redditus, et puentus prædictos p̄ dicto biēnio obligatos remanere, et ſuos in eccleſiis, et Monaſteriis, ac bn̄ficiis hmōi ſucceſſores ad obſeruationē earumdē arrēdationum teneri, ac ſi ſe ad id perſonaliter obligaſſent. Necnon teſtamenta et diſpoſitiones huiuſmodi plenam roboris firmitatem obtinere et firmiter obſeruari debere.

Præterea, quod Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac eorum cuilibet milites, & equites deaurato, octo, ac ad inſtar ſacri Palatii & Aulæ Lateraneñ. Comitum quoſcunque Notarios & Tabelliones publicos ac Iudices ordinarios extra Romanam Curiam creandi & inſtituendi, ac eiſdem militibus ſolita equitum deauratorum inſignia concedendi, ipſosque notarios & Tabelliones de notariatus, Tabellionatus & Iudicatus officiis huiuſmodi per pennam & calamare, vt moris eſt, inueſtiendi. Necnon quoſcunque vtriuſque ſexus ſpurios, manſeres, baſtardos, alioſque ex quocunque illicito & damnato coitu pro tempore procreatos viuentibus ſeu mortuis eorũ parentibus diſiunctiue ſeu copulatiue in vt ad paternas, & alias ſucceſſiones quorumcunq; admitti et in illis ſine præiudicio illorũ qui ab inteſtato ſuccedere deberent, ſuccedere, et ad quæcũq; officia publica et priuata admitti, illaq; gerere et exercere poſſint, perinde, ac ſi de legitimo thoro procreati fuiſſent, legitimandi, ac omnem ab eis genituræ maculam abolendi, necnon eos ad primeua Naturæ Iura reſtituendi & reponendi. Ac quoſcunq; idoneos accitis et in hoc ſibi aſſiſtentibus duobus dũtaxat Doctoribus, ſeu Magiſtris in facultate in qua promouendi erunt quos duxerint eligendos in vtroq; vel alteto iurium ac Theologiæ et artibus, necnon Medicina, ac Bacchalariatus licẽtiaturæ vel doctoratus ac Magiſterii gradibus reſpectiue cũ ſolita inſigniorum in talibus tradi ſolitorum exhibitione promouendi, et ſic promotis quod omnibus, et ſingulis, libertatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, et indultis, quibus alii bacchalarii, licentiati, Doctores, et Magiſtri in vtroq;, ſeu altero iurium, aut Theologia, vel medicina huiuſmodi in vniuerſitatibus ſtudiorum generalium promoti de iure, vel conſuetudine vtuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum vti potiri & gaudere poſſent concedendi. Necnõ quoſcunq; ad omnes, ẽt ſacros et presbyteratus ordines promoueri cupiẽtes alias idoneos a ſuis ordinariis literas dimiſſorias, ſeu ab eadẽ ſede licentiã habentes ad oẽs, ẽt ſacros et ꝑbyteratus ordines hmõi, ẽt extra tẽpora a iure ſtatuta, ac ẽt extra eorum dioc. de conſenſu tamen dioceſanorum, et alias rite promouendi, et dictos ordines eis conferendi. Necnon per ſe, vel per alium, ſeu alios contra omnes, et ſingulos crimin oſos, et qualitercunq; delinquẽtes ſuarum ciuitatum, & dioc. cuiuſcunq; dignitatis fuerint, ẽt exẽptos inquirendi, et procedendi, ac eos iuxta eorum demerita, ac criminum, et exceſſuum qualitatem, et exigentiam, prout canonicæ mandant ſanctiones puniendi, ac ſuper his, etiam quandocunque opportunum cognouerint, auxilium brachii ſecularis inuocandi. Necnon eccleſias quaſcunq; in eorum dioc. conſiſtenribus etiã exemptas eccleſias viſitandi, et vt quæ reparatione indigẽt, reparẽtur et animarũ cura, ſi illis immineat, aliiſq; debitis obſequiis non defraudẽtur omnibus iuris, et facti remediis prouidẽdi. Necnon cũ vno aſſeſſore, ſeu iudice quaſcunq; cauſas, etiã criminales cuiuſcũq; qualitatis exiſtãt audiẽdi, et abſolueñ. vel condẽnañ. prout iuſtitia ſuadebit, et ſecundum deum, ac ſalutem animæ ſuæ cognouerint expedire, Ita quod propterea nullam pęnitus irregularitatem, aut inhabilitatem, vel infamiæ maculam, ſiue notam, aut alias ceñ ſeu pęnas incurrant, aut incurrere cenſeantur. Necnon omnia et ſingula beneficia eccleſiaſtica cum cura, et ſine cura ſecularia, et quorumuis ordinum regularia per eos ex quibuſuis diſpeñ. et conceſſioñ. apoſtolicis in titulum, vel commendam, aut et etiam inuicem, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis ad eorum vitam vnita per eos, et eorũ quemlibet nunc, et pro tempore obtenta ſimul, vel ſucceſſiue ſimpliciter, aut pro alio, ſeu aliis ſimili, vel diſſimili, aut ſimilibus, vel diſſimilibus beneficio, ſeu beneficiis, eccleſiaſtico, vel eccleſiaſticis cum quibuſuis perſonis ſecum permutare voleñ. ex cauſa permutationis huiuſmodi in qua tñ nulla illicita pactio, ſeu ſimoniaca prauitas interueniat in quorumcũq; ordinariorum locorum, aut canonicorum Metropolitañ. vel aliarum cathedralium eccleſiarum, ſeu aliarum perſonarum dignitate eccleſiaſtica conſtitutarum ad id per eos eligendarum manibus extra dictam Curiã pręfatę ſedis, aut cuiuſuis alterius licentia minime requiſita reſignañ et commendis cedendi, ac vnionum huiuſmodi diſſolutioni conſentiendi, ipſiſque ordinariis, et canonicis, ac perſonis in dignitate eccleſiaſtica, conſtitutis reſignationes ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis, ac commendarum ceſſiones extra dictam Curiam recipiendi, et admittendi, vnioneſq; huiuſmodi diſſoluendi. Necnõ illa quæ ſimpliciter ipſi reſignauerint, aut quorum commendæ ceſſerint, vel vnionum hmõi diſſolutioni conſenſerint idoneæ ſeu idoneis perſonis per eos nominandis, etiam quęcunq; quotcunq;, et qualiacunq; beneficia eccleſiaſtica obtinentibus, et expectantibus, quæ vero ex cauſa permutatioñ. ipſis com

permutañ.perſonis,& quæ dictæ compermutantes perſonæ reſignauerint beneficia hmõi,
ẽt ſi,vt præfertur qualificata,& per eos pro tempore quomodolibet obtenta ex quauis cauſa
diſpoſitioni apoſtolicæ generaliter reſeruata,ſeu affecta fuerint,eiſdem Patriarchis,Archie-
piſcopis,& Epiſcopis per eos quoad vixerint, etiam vna cũ eccleſiis quibus præeſſe dignoſ-
cuntur,ac quibuſuis Monaſteriis,& beneficiis eccleſiaſticis cum cura,& ſine cura ſecularibus,
& quorumuis ordinum regularibus per eos ex quibuſuis ſimilibus diſpenſationibus, & con
ceſſionibus apoſtolicis in titulum, & commendam, ac alias tunc, & pro tempore obten-
tis iuxta tenorem diſpenſationum apoſtolicarum eis deſuper conceſſarum in titulum, vel
commendam retinenda conferendi, & de illis etiam prouidendi,omniaq; & ſingula alia in
præmiſſis omnibus,& circa ea neceſſaria,ſeu quomodolibet opportuna faciendi,& exequẽ-
di,etiam ſi ipſi Patriarchæ Archiepiſcopi,& Epi tempore reſignationum,ſeu ceſſionum,aut
præſtationis cõſenſus diſſolutionũ vnionum hmõi in aliqua infirmitate, ex qua eos poſtmo
dũ infra viginti dies decedere cõtingat,conſtituti fuerint plenam, & liberam auctoritate, &
tenore prædictis facultatem concedimus.Et inſuper eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, &
Epiſcopis,& eorũ ſingulis,ꝙ poſtquã a dicta Curia ſe abſentauerint vſq; ad quinquenniũ ex
tunc computandum limina beatorum Petri,& Pauli apoſtolorũ dummodo per procurato
rem idoneũ illa viſitent perſonaliter viſitare minime teneãtur,nec ad id a quoquã inuiti cõ-
pelli,aut propterea periurii reatum incurrere poſſint. Necnon quod aliquem presbyterum
ſecularem,vel cuiuſuis ordinis regularem in eorum confeſſorem, qui eos a quibuſuis, etiam
maioris excommunicationis ſuſpenſionis,& interdicti,aliiſq; eccleſiaſticis ſententiis, cẽſuris,
& pœnis a Iure,vel ab homine quauis occaſione,vel cauſa pro tempore latis,& quibus,ẽt pro
tempore irretiti fuerint, ẽt ſi illorum abſolutio ſedi prædictæ ſpecialiter, vel generaliter re-
ſeruata fuerit, ac quorumcunque votorum, & iuramentorum, necnon eccleſiæ præcepto-
rum transgreſſionibus, ieiunorum, pœnitentiarum iniunctarum, & diuinorum officiorum
in toto,vel in parte omiſſionibus,& quibuſuis aliis peccatis,criminibus,exceſſibus,& delictis
quantumcunque grauibus,& enormibus, etiã talibus de quibus eſſet ſedes prædicta merito
conſulenda,videlicet in caſibus dictæ ſedi qualitercunque reſeruatis,exceptis cõtentis in Bul
la in die Cænę Domini legi conſueta,ſemel dumtaxat ſingulis annis,& etiam in dictis excep
tis, ac in Bulla huiuſmodi contentis in vero mortis articulo,in aliis vero eidem ſedi non re
ſeruatis caſibus quoties opportunum fuerit, confeſſionibus eorum diligenter auditis abſol-
uere,ac eis pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem iniungere. Necnon vota quęcunque qua-
tuor maioribus duntaxat exceptis in alia pietatis opera cõmutare,& iuramẽta ſine tñ tertii ꝓ-
iudicio relaxare; ac omnium peccatorum ſuorum,de quibus corde contriti,& confeſſi fue-
rint ter in vita,& in mortis articulo,ẽt ſi tunc mors non ſubſequatur,plenariam remiſſionẽ,
& abſolutionem, Ita vt huiuſmodi plena remiſſio in dicto mortis articulo eis ſuffragetur
auctoritate apoſtolica impendere poſſit eligere libere,& licite valeant,concedimus & indul-
gemus, Ac præſentes literas & in eis contenta quæcunque ſub quibuſuis reuocationibus,
ſuſpenſionibus, limitationibus, modificationibus, decretis, declarationibus, & cancella-
riæ apoſtolicæ regulis ex quibuſuis cauſis quantumcunq; maximis, & vrgentiſſimis,etiam in
fauorem fidei, & pro diuini cultus augumento, etiam conſiſtorialiter nunc, & pro tempo
re factis, & editis nullatenus comprehenſas, ſed ſemper ab illis exceptas, & quotiens illæ
emanabunt, totiens in priſtinum ſtatum reſtitutas exiſtere, & cenſeri, Ipſoſque Patriar-
chas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos præmiſſis omnibus, etiam eorum a dicta curia abſen-
tia,etiam poſtquam aſſiſtentes eſſe deſierint vti, potiri, & gaudere poſſe. Sicq; in præmiſſis
omnibus per quoſcunque iudices, & commiſſarios quauis auctoritate fungeñ. ſublata eis,&
eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, &
deffiniri debere, ac ſi ſecus ſuper hiis a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoran-
ter contigerit attemptari, irritum, & inane decernimus. Quocirca venerabilibus fratribus
Salutiarum, & Albiganeñ. ac Balneoregieñ. Epiſcopis per præſentes committimus, &
mandamus quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes
literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eo-
rundem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum prædictorum deſuper fue-
rint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio
aſſiſtentes faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta huiuſ-

modi firmiter obſeruari, Non permittentes eos deſuper per quoſcunque quauis auctoritate fungentes, contra præmiſſa, ſeu eorum aliquod, quomodolibet indebite moleſtari, contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuras, & pęnas eccleſiaſticas, & alia opportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, Ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus cenſuras, & pęnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis. Non obſtañ. noſtra per quam inter alia voluimus, quod ſi quis infirmitate conſtitutus reſignare aliquod beneficium eccleſiaſticum, & poſtea infra viginti dies a die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus computandos ex ipſa infirmitate decederet, ac beneficium ipſum conferretur per reſignationem ſic factam collatio huiuſmodi nulla eſſet, ipſumque beneficium nihilominus per obitum vacare cenſeretur, ac felicis recordationis Gregorii Decimi, & quorumcunque aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, ac quibuſuis aliis Apoſtolicis, necnon in prouincialibus, & ſynodalibus conciliis ædiris generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac legibus Imperialibus, necnon ciuitatum, & locorum quorumcunque, etiam municipalibus, ac prædictarum, & aliarum eccleſiarum in quibus ſecularia, ac monaſteriorum, ſeu aliorum regularium locorum in quibus regularia beneficia huiuſmodi forſan fuerint, ſeu a quibus ipſa regularia beneficia dependere contigerit, & ordinum quorum illa extiterint iuramento confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis vniuerſitatibus, etiam ſtudiorum generalium, ac Scriptoribus Archiuii dictæ Curiæ, & aliis collegiis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, ac quauis, etiam Imperiali, vel regia conſideratione, & ex quibuſuis cauſis, ac cum quibuſuis, etiam derogatoriatum derogatoriis clauſulis irritantibuſque, & aliis decretis quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, etiam diſponentibus, quod naturales, & baſtardi legitimari non poſſint, niſi de conſenſu legitimorum, & naturalium, & quod nullus ad Baccalariatus licentiaturæ, & doctoratus, ac Magiſterii gradus alibi quam in Vniuerſitate in qua ſtuduerit promoueri poſſit. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis ſpecifica expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clauſulas generales idem importantes mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma adhoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil pęnitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpẽdi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus quorumcunque tenorum exiſtant per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Volumus autem quod dicti Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi pęnitẽtiam eis per confeſſorem, quem ſinguli eorum duxerint eligendum, eis pro præmiſſis iniungendam adimplere omnino teneãtur. Et ne, quod abſit, dicti Patriarchæ Archiepiſcopi, & Epĩ propter hmõi gratiam, vel conceſſionem eligendi confeſſorem reddantur procliuiores ad illicita in poſterum committenda, etiam volumus, quod ſi Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epĩ præfati à ſinceritate fidei, & vnitate dictæ Romañ. eccleſiæ, ac obedientia, & deuotione noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum canonice intrantium deſtiterint, aut ex confidentia eiuſdem conceſſionis, vel remiſſionis aliqua forſan commiſſerint conceſſio, & remiſſio prædictæ, & quoad illa præſentes literæ ius nullatenus ſuffragentur, quiq; ſi ſingulorum beneficiorum prædictorum ſimpliciter reſignatorum fructus redditus, & prouentus. xxiiii. florenorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorẽ annuũ excedant, tã conferentes, quã illi quibus ipſę collationes fient, & ſi ex cauſa permutationis reſignationes huiuſmodi fiant, ac ſuorum, & eis ex eadem cauſa collatorum beneficiorum huiuſmodi fructus, redditus, & prouen-

& prouentus inequales fuerint, id etiam ſi ipſa inequalitas. xxiiii. florenos ſimiles ſecundũ exi
ſtimationem prædictam non traſcendat ſimiliter conferentes prædict. & illi quibus beneficia
maioris valoris huiuſmodi collata fuerint de nominibus, & cognominibus perſonarum, &
beneficiorum eorundem, ac diebus factarum collationum huiuſmodi gentes Cameræ Apo
ſtolicæ, aut collectores, vel ſubcollectores fructuum, redditũum, & prouentuum, inde Ca-
meræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos infra vnum, ſi citra, vel ſi vltra mõ-
tes collationes ipſæ factæ fuerint infra tres menſes iuxta quaſdam recol. me. Sixti etiam. iiii.
& Innocentii ſimiliter. viii. Romañ. Pont. etiam prædeceſſorum noſtrorum ſuper hoc
editas literas certificare procurent, alioquin beneficia ipſa ſic collata vacare cenſeantur eo ip
ſo, Cæterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæq; loca in quibus de eis fides
forſan facienda erit, deferri, etiam volumus, & eadem auctoritate apoſtolica motu, & ſcien-
tia ſimilibus decernimus quod ipſarum tranſumptis manu publici Notarii ſubſcriptis, &
ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, aut curiæ eccleſiaſticæ munitis in iudi-
cio, & alibi vbi opus fuerit eadem prorſus fides adhibeatur quæ adhiberetur eiſdem præſen-
tibus ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Forma autem Iuramenti quod Notarii, Tabelliones,
& Iudices, per dictos Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, & eorum quemlibet cre-
andi præſtabunt, talis eſt, Ego. N. Ab hac antea fidelis, & obediens ero beato Petro, &
S. R. E. ac Domino meo Domino N. Papæ N. ſuisq; ſucceſſoribus Canonice intranti-
bus, non ero in conſilio, auxilio, conſenſu, vel facto, vt vitam perdant, vel membrum, aut
capiantur à mala captione. Conſilium quod mihi per ſe, ſiel literas aut nuncium manifeſta-
bunt, ad eorum damnum ſcienter nemini pandam. Si vero ad meam notitiam aliquid deue-
nire contingat, quod in periculum Romañ. Pont aut R. E vergeret, ſeu graue damnum il-
li immineret, illud pro poſſe meo impediam et ſi hoc impedire non potero procurabo bo-
na fide id ad notitiam D.N. Papæ perferri, Papatum Romañ. et regalia ſancti Petri, ac iura
ipſius eccleſiæ ſpecialiter ſi qua eadẽ eccleſia in ciuitate, vel terra de qua oriũdus ſum habeat
adiutor eis ero ad defendendum, & retinendum, ſeu etiam recuperandum contra omnes ho
mines, Tabellionatus officium fideliter exercebo, contractus in quibus exigetur conſenſus
partium fideliter faciam, nil addẽdo, vel imminuendo ſine voluntate partium, quod ſubſtan-
tiam contractus immutet, Si vero in conficiendo aliquod Inſtrumentum vnius ſolius partis
ſit requirenda voluntas hoc ipſum faciam, vt ſcilicet nil addam, vel minuam, quod mutet fa-
cti ſubſtantiam cõtra ipſius voluntatem, inſtrumentum non conficiam de aliquo contractu
in quo ſciam interuenire, ſeu intercedere vim, vel fraudem, contractus in Protocolum
redigam, & poſtquam in Protocolum redegero malitioſe non differam contra volunta-
tem illius, vel illorum, cuius, ſeu quorum eſt contractus ſuper eo conficere publicum in-
ſtrumentum ſaluo meo iuſto, & conſueto ſalario, ſic me deus adiuuet, & hæc ſancta
Dei euangelia. Dat. Rom. apud ſanctum Petrum ſub annulo piſcatoris. Die. VI. Apri
lis MDLI. Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

Priuilegia & Facultates Hebræis conceſſæ.

IVLIVS PAPA. III.

VNiuerſis et Singulis Hebræis in Ciuitatibus, Oppidis, Terris, Caſtris, & Locis, Prouin
ciarũ, Cãpaniæ, maritimæ Latii, & Sabinæ ac Ciuitatibus Caſtellañ. & Nepeſineñ. nec-
nõ Caſtris Fiani Scroſani Arignani Caſtri noui, & Formelli degentibus viã veritatis agno-
ſcere, & agnitã cuſtodire. Cũ ſicut accepimus, vos ratã vigeſimę per Sedis & Cameræ Apo-
ſtolicæ neceſſitatibus omnibus & ſingulis Hebræis totius ſtatus Eccleſiaſticæ p nos nup im
poſitæ vos tangentẽ in dicta Camera integre pſoluere pmiſeritis, & ad id ſufficiẽter in eadẽ
Camera p ſniorẽ quõdã Bñdicti de Ciuitalauinia & Salamonettã Magiſtri Gaii de Mareno,
ac Vitalẽ Manaſci de Anania, necnõ Sctõriũ Appulũ habitatorẽ Carpineñ Hebræos tanq̃
Procuratores veſtros pro vobis de rato pmittẽtes vos obligaueritis, prout in Inſtrumento
per dilectum Filiũ Hieronymum de Tarano ipſius Cameræ Notarium deſuper rogato ple
nius dicitur contineri. Nos volẽtes more pii patris benigne vobiſcũ agere, vt nr̃am mãſuetu
dinẽ ſæpius agnoſcẽtes ad ſaniorẽ ſpiritũ aliqñ redeatis. Vos & quẽlibet veſtrũ ab omnibus
& ſingulis criminibus exceſſibus & delictis quantumcunque grauibus & enormibus homi-
cidii & leſæ maieſtatis, ac falſæ monetæ criminibus duntaxat exceptis, per vos vel aliquem

veſtrum hactenus perpetratis ēt ſi de illis inquiſiti ſeu condēnati eſſetis, vel aliqs veſtrū inquiſitus vel cōdennatus eſſet, dūmodo pęnæ ꝑpa depoſitæ ſeu exactæ nō fuerint Apoſtolica auctoritate tenore pñtium abſoluimus & liberamus atq; pęnas exinde per vos incurſas quo ad fiſcū, vobis gratioſe remittimus & relaxamus, & inſuper oēs & ſingulos Cōmiſſarios tā occaſione criminū & delictoꝝ quam vigeſimæ hmōi hucuſq; cōtra vos quomodolibet deputatos reuocamus & ꝑ reuocatis haberi Volumus & mādamus, Decernētes ēt ac ſtatuentes quod de cętero cōtra vos & veſtrū quemlibet in cauſis criminalibus niſi iuxta formā iuris cōmunis ac conſtitutionum Prouinciarum Ciuitatū & locorū prædictoꝝ & ꝑ iudices cōpetētes ꝑcedi nequaquā poſſit. Quodq; nulla cōmunitas ac vniuerſitas, vobis cōiunctim ſiue diuiſim aliquas collectas datiuas, aliaue onera ordinaria ſiue extraordinaria etiam per viam ſtatuti conſuetudinis imponere ſeu impoſita a vobis exigere poſſit nec debeat, ſed ſeruetur ibi & alibi vbiq; locorum dictarum Prouinciarum Ciuitatum Terrarum & locorum generalis conſuetudo eorundem, & non alias. Quodq; commiſſarū ſeu officiales, & Iudices ac perſonę etiam Epiſcopali aliaue Eccleſiaſtica dignitate vel officio fungentes vos ad delationem alicuius ſigni per Hebræos geſtari ſoliti contra tenorem veſtrorum & cuiuſq; veſtrum Capitulorum & tolerantiarum nullo modo compellere ſeu moleſtare aut quicquam innouare, nec vos ad ſibi præſtandum ſeu commodandum equos, aut aliquod genus ſupellectilium cogere, ſeu vexare, nec ex dictis Prouinciis Ciuitatibus terris & locis expellere, nec vobis aliquem nouum viuendi modum imponere, nec ad recipiendum ſeu hoſpitandum equos milites vel alios, niſi id tam chriſtianis quam hebræis generaliter pro tempore imponatur, & neceſſitas vrgeat cogere & compellere præſumant, nec debitoribus veſtris & cuiuslibet veſtri qui modum eorum debita vobis ſatisfaciendi habuerint ceſſiones bonorum per eos ꝑ tempore faciēdæ nec dilationes moratoriæ aūt ſaluicōductis triennales vel ad aliud longius ſeu breuius tp̄s illis ꝑ nos ſeu alios ſuperiores pro tēpore conceſſi ſeu cōcedendi quas & quos ꝑ expreſſis habētes ex nunc quo ad vos & veſtrum quemlibet reuocamus. Ita ꝙ quo ad conceſſa reuocatio hmōi prius intimetur aliquo cōpetenti termino vnū menſem nō excedente debitori aſſignato nullatenus ſuffragentur. Et inſuꝑ Ep̄is eorumq; Vicariis & officialibus, ac quibuſuis aliis perſonis tā eccleſiaſticis quā ſecularibus dictaꝝ Prouinciarū ciuitatū & locorum ſub ſuſpenſionis a diuinis, ac Mille ducatorū auri ipſo facto per quēlibet ipſorum contrafacien. incurrendis & præfatæ cameræ applicādis pęnis expreſſe inhibemus ne filios veſtros tā mares q̄ fęminas vobis inuitis violenter auferre ſeu ſubducere, nec præter formam ſacrorū canonū quomodolibet baptizare debeāt vel præſumant, ac vobis & veſtrum cuilibet. Qđ Notarii chriſtiani de omnibus cōtractibus per vos tā inter chriſtianos q̄ hebræos ſuper rebus & negociis veſtris ex forma capitulorum veſtrorum tolleratis & ꝑmiſſis pro tēpore faciēdis abſq; alicuius cōſcientiæ ſcrupulo & pęnæ incurſu ac iuxta formā capituloꝝ & tolerātiæ vobis deſuꝑ per nos ſeu camerā præſatam cōceſſæ rogari & inſtrumēta deſuper publica cōficere poſſint, necnon quod ad habitandum domus per dictas ciuitates Terras & loca paſſim inter chriſtianos cōducere valeatis, ac chriſtiani ipſi vobis domus prędictas libere, & impune ac abſq; alicuius cōſciētiæ ſcrupulo locare poſſint cōcedimus, & nihilominus Legato Vicelegato ſeu Gubernatori dictaꝝ Prouinciarū in virtutæ ſanctæ obediētiæ ac ſub indignationis noſtræ Locatenētibus vero Poteſtatibus, Iudicibus ac aliis officialibus & perſonis ad quos ſpectat & pro tempore ſpectabit, necnō cōmunitatibus & vniuerſitatibus Ciuitatum Terrarum & locorum prædictorum ſub excommunicationis latæ ſententiæ ac Mille ducatorum auri eidem camerę applicandis pęnis mandamus quatenus ſupradicta omnia, & ſingula vobis & cuilibet veſtrum obſeruent, & quantum in eis fuerit ab aliis per dictas & alias de quibus ſibi videbitur pęnas obſeruari faciant, & mandent, Præmiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis ſtatutis & conſuetudinibus Prouinciarum ac ciuitatum Terrarum & locorum huiuſmodi iuramento confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, Priuilegiis quoq; & indultis Apoſtolicis illis conceſſis confirmatis & innouatis, Quibus illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes hac vice duntaxat illis alias in ſuo robore permanſuris ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die viiii. Iunii. M. D. L I.

Pontificatus noſtri Anno Secundo, [illegible] Rom. Amaſæus.

Quod

Quòd vtriuſq; ſexus Apoſtatæ ad regularia loca redire, & ſuperiores illos recipere teneantur, ne de cætero tam facilis pateat exitus.

IVLIVS PAPA III.

MOTV proprio, &c. Cum ſicut, non ſine graui animi noſtri diſplicentia accepimus q̃ plures vtriuſque ſexus diuerſorum ordinum regulares, & profeſſæ perſonæ, propriarum animarum ſalutis immemores, extra ſuorum ordinum regularia loca diuagantes, diuerſis prætenſis prætextibus, vtpote declaratoriarum quod religioni, & ordini ſui aſtricte non exiſtant, ac ſtandi extra eiuſdem sui ordinis regularia loca, deſeruiendiq; beneficiis eccleſiaſticis, & illa obtinendi tam à ſuis ſuperioribus, q̃ à ſede Apoſtolica licentiarum, & diſpenſationum per eos ſub falſis aſſertionibus, & narratiuis obtentarum, & etiam multis ſuffulti licentiis, & diſpenſationibus, imo temeritate propria, vt apoſtatæ partim in ſuo habitu, & partim illo dimiſſo commorantur, & diuinorum officiorum celebrationi, & curæ animarum exercitio, licet Apoſtatæ, & aliàs ad id inhabiles, necnon ſecularibus, & mecanicis negotiis ſe immiſceant, & alioquin etiam ſcandaloſe vitam degant excõmunicationis, aliaſq; cenſuras, & pęnas in tales promulgatas incurrendo, in diuinæ maieſtatis offenſam, ac religionis obbrobrium, & animarum ſuarum damnationis periculum, pernicioſum quoq; exemplum, & ſcandalum plurimorum, Nos opportunis remediis, prout noſtro incumbit officio in præmiſſis opportune prouidere volentes, Motu ſimili, & ex certa ſcientia, maturaq; deliberatione noſtra, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, auctoritate Apoſtolica dilecto filio curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, coram quo multi ex religioſis præfatis culpabiles reperti fuerunt, tenore præſentium committimus & mandamus, ac deſuper plenam liberam, & omnimodam poteſtatem, facultatem, & auctoritatem concedimus, vt tam ex officio ſuo, & curiæ quàm etiam inſtante procuratore Fiſcali, omnes & ſingulas vtriuſq; ſexus, cuiuſuis ordinis religioſas perſonas extra ſuorum ordinum regularia loca, & in ſeculo cum vel ſine habitu regulari tam in alma Vrbe quàm extra commorantes cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, ac literas, proceſſus, teſtium dicta, & depoſitiones, necnon ſententias deſuper latas, aliaq; iura, & munimenta, quorum vigore extra regularia loca in ſeculo huiuſmodi permanere, ac beneficiis deſeruire, & illa obtinere poſſe ſe prætendunt, oſtendendum, & exhibendum ſub cenſuris eccleſiaſticis, necnon priuationis officiorum, dignitatum, beneficiorum per eos obtentorum, inhabilitatiſq; ad illa, aliiſq; de quibus ipſi Auditori videbitur, etiam pecuniariis arbitrio ſuo moderandis, & applicandis pęnis moneat, & requirat, ac moneri & requiri mandet, et faciat, ac non cõparentes, ſeu aliàs monitionibus, et requiſitionibus huiuſmodi non parentes, cenſuras, et pęnas huiuſmodi incidiſſe, et incurriſſe, etiam ſummarie, ſimpliciter, et de plano, et ſine ſtrepitu, et figura iudicii procedendo, declaret, aggrauet, reaggrauet, et auxilium brachii ſecularis inuocet. Ipſas vero perſonas comparentes ſi illas nullatenus aut minus legitime declaratas, vel diſpenſatas ſiue eorum iura, proceſſus, literas, ſententias, ſcripturas, et munimenta minus legitime expedita ſint ſurreptitia, vel obreptitia, vel nulla, et inualida, ſiue ipſas perſonas licet legitime diſpenſatas, inhoneſtæ tamen, ſeu ſcandoloſæ vitæ eſſe repererit, ad redeundum ad ſuos ordines, & illorum regularia loca, & male viuentes ad honeſtam vitam, iuxta literarum per eas obtentarum continentiam ducendam, & ſeruandam, per eaſdem cenſuras, & pęnas, ac alia iuris, & facti remedia, de quibus ſibi videbitur opportuna (facto verbo, & communicato negocio cum protectoribus, ſeu generalibus ordinum, quorum fuerint) cogat, & compellat: ac beneficia per eos pro tempore obtenta, per eorũ incapacitatem, et inhabilitatem vacauiſſe, et vacare, et tanquam ſic vacantia aliis conferre poſſe, ſimili modo procedendo, prout iuſtum fuerit decernat, et declaret, Necnon ad cor reuertentes, et de per eas commiſſis pęnitentes, et ad regularia ſuorum ordinum loca redire et vitam inhoneſtam huiuſmodi mutare volentes, à quibuſuis cenſuris, et pęnis, quas propterea incurrerunt, apoſtaſiæ nota, et exceſſibus quibuſcunq; per eos commiſſis in vtroq; foro abſoluat, et cum eis ſuper irregularitate per eos quomodolibet contracta. Quodq; præmiſſis non obſtan. et ſuſceptis etiam per eos ſacris etiam presbyteratus ordinibus, etiam in altaris miniſterio miniſtrare poſſint, diſpenſet, eoſq; in priſtinum, et eum in quo ante præmiſſa quomodolibet erant ſtatutum reſtituat, et reintegret, dictam quoq; inhabilitatis et in-

famiæ maculam, ſiue notam, per eos contractam, ab eis aboleat, nec non in ſuis regularibus locis per eorum ſuperiores, ſub eiſdem cenſuris & pœnis recipi, & charitatiue tractari realiter & cũ effectu, & ſimili modo procedendo, mandet, & faciat cũ poteſtate in Roma. curia, & extra eam, & in partibus citandi, ac quibuſuis, & quotiens opus fuerit, etiam ſub ſimilibus cenſuris, & pœnis inhibendi &c. ac declarandi aggrauandi, reaggrauandi interdicendi, & auxilij brachij ſecularis ſi opus fuerit inuocandi. Nos enim Motu ſimili &c. omnes & ſingulas appellationes, prouocationes, & reclamationes per eaſdem religioſas, & alias quaſcunq; perſonas, a quibuſuis decretis, ſententiis, & ordinationibus, ac mandatis, pro tempore per dictum Auditorem ſuper præmiſſis latis, & factis, aliiſq; geſtis pro tempore interpoſitas, corundem per quaſcunq; etiam per nos & ſedem Apoſtolicam pro tempore factas commiſſiones, & illarum vigore inhibitiones, alias quam vigore commiſſionum manu noſtra propria ſignatarum, nullas, & inualidas; nulliuſq; roboris, & momenti fore irritum &c. decernimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, ſtylo palatii, & aliarum curiarum ſpiritualium, & temporalium, etiam iuramento &c. roboratis, priuilegiis quoq; indultis, & literis apoſtolicis quorumuis ordinum, quibuſuis ſuperioribus, & prælatis; & aliis iudicibus, & perſonis, etiam de non recipiẽdis, & acceptandis apoſtatis, & regularibus perſonis, ac alias ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, ac cũ quibuſuis clauſulis & decretis, ẽt motu ꝓprio conceſſis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus illorum tenores, pro ſufficienter expreſſis habentes, hac vice ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Cæteriſq; in contrarium facien: quibuſcunq; præmiſſorum omnium, & ſingulorum, & aliorum hic forſan latius de neceſſitate exprimendorum, tenores, continentias, atq; formas, pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes. Volumus autem quod præſens Motus proprius vim perpetuæ & irrefragabilis conſtitutionis habeat, illiuſque ſola ſignatura ſufficiat, & vbique fidem faciat regula contraria, non obſtante. Placet Motu Proprio. I.

Bulla prorogationis ſubſidii triennalis in Kl. Maii M D L I I. incipiendi ad aliud triennium extenſi.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Ad futuram rei memoriam. Ab initio noſtri huius Pontificatus nobis licet immeritis diuina prouidentia commiſſi nihil æque optauimus quàm vt per temporis conditionem liceret nobis ſubditos noſtros extraordinariis oneribus eis eatenus impoſitis leuare, Idemq; clare oſtendimus diuerſa ex oneribus huiuſmodi, præſertim in hac Alma Vrbe noſtra tollendo & abrogando: Verum cum omnibus fere ordinariis Cameræ noſtræ Apoſtolicæ prouentibus per prædeceſſores noſtros alienatis, & erario ipſius Cameræ propter malas temporum conditiones non ſolum attrito, ſed penitus exhauſto, non habeamus vnde molem expenſarum quæ pro orthodoxæ fidei defenſione, & ſtatus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ conſeruatione nobis indies ineuitabiliter ſubeunda ſunt ſufferre poſſimus, votũ conſiliumq; noſtrũ mutare, & impoſitionẽ ſubſidii Triẽnalis dudũ ad certũ tunc expreſſum tẽpus factam, & deinde vſq; ad kal. menſis Maii proxime futuri prorogatam, in aliud tempus prorogare & extendere cogimur, ne impoſitione prædicta ꝑ lapſum temporis extincta cogamur omnia onera extraordinaria pro ea ſublata de nouo imponere cũ maxima ſubditorꝫ noſtrorum iactura & perturbatione. Cum itaq; alias de Anno videlicet Milleſimo Quingenteſimo Quadrageſimotertio proxime præterito felicis recordationis Paulus P P. I I I. prædeceſſor noſter animaduertens ex variis & extraordinariis onerũ impoſitionibus tũc vigentibus nihil aliud magis euenire quã Cõmiſſariorum & aliarum perſonarꝫ cum Camera Apoſtolica contrahentium lucra ac ſubditis ipſis innumerabiles expenſas ipſis forſan principalibus oneribus grauiores, volẽs in præmiſſis opportune prouidere, de fratrũ ſuorum, de quorum numero tunc eramus, cõſilio cũ laudabili rei directione cũctis impoſitionibus extraordinariis ſublatis vnũ vnicumq; ſubſidium Trecentorum Millium Scutorum per totam ditionem eccleſiaſticam pro Triennio ſoluendum & exigendum impoſuerint. & cũ ſubſidium huiuſmodi ſpontanea ſubditorũ voluntate acceptatum fuiſſet, & ex eo ſumma Trecentorum Millium Scutorum huiuſmodi ad Cameram præfatam annuatim peruenire nõ poſſet, ad ſupplendũ ſummæ deficiẽn, aliud quartæ partis fructuũ a congregationibus regularibus Italiæ, & aliud vnius decimæ a ſecularibus, ac aliud ẽt quartę partis fructuũ Eccleſiaſticorum a Regularibus perſonis ab eiſdem Congregationibus ſepara

tis

tis per totam Italiam exiſtentibus, necnon reliquum ex tunc vnius vigeſimæ ab Hebræis ditionis eccleſiaſticæ exigenda, & per eos, ac omnes alios ad quos ſpectabat Triennio durante dictæ Cameræ Apoſtolicæ annis ſingulis integre perſoluenda ſubſidia, etiam impoſuerit, & ſubſidia huiuſmodi ad aliud primo, & deinde ad reliquum ex tunc immediate ſubſecuta Triennia prorogauerit, prout in diuerſis ipſius prædeceſſoris deſuper confectis literis plenius continetur, ipſaq; ſubſidia quiete & ſine aliquo Commiſſariorum, & expenſarum grauamine, & cum maxima ſubditorum, & perſonarum quæ illa ſoluerunt ſatisfactione exacta fuerint: Nos confidentes ſubditos & Congregationes ac Hebræos prędictos ex notorietate noſtrarum, & dictæ ſedis neceſſitatum onus ſubditorum eos tangentium, vt antea fecerunt, libenti animo ſubituros, habita deſuper cum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum vnanimi conſilio & aſſenſu, Trecentorum Millium Scutorum, his modo & forma, quibus vltimo loco exactum fuit, & quartæ partis fructuum congregationum regularium Italiæ, ac vigeſimæ Hebræorum ditionis eccleſiaſticæ ſubditorum impoſitiones huiuſmodi, necnon conuentiones deſuper cum eiſdem ſubditis per noſtros, ſeu ipſius prædeceſſoris agentes ſuper præmiſſis factas & initas, earum, ac omnium & ſingularum ſuperinde confectarum ſcripturarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ad aliud Triennium a fine vltimo dicti Triennii computandum Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium extendimus, & prorogamus, ac extenſas & prorogatas, necnon Trecentorum millium iuxta conuentiones prædictas, & quartæ partis fructuum congregationum, ac vigeſimæ Hebræorum huiuſmodi ſubſidia integre, & iuxta verum eorum valorem ad vltimo dictum Triennium, vt præfertur, computandum ſolui & exigi, ac ad Cameram prædictam pro neceſſitatibus huiuſmodi peruenire debere decernimus, & quatenus opus ſit ſingula vltimo dicta ſubſidia in locis & terminis, ac ſub modis & formis prædictis ſingulis annis exigenda pro vltimo dicto Triennio denouo imponimus, & impoſita eſſe decernimus. Quo circa dilecto filio Guidoni Aſcanio ſancti Euſtachii diacono Cardinali de ſancta Flora nuncupato Camerario noſtro, quem vltra ordinaria ſui Cameratiatus offitii auctoritatem ſubſidiorum huiuſmodi collectorem generalem cum facultate tot quot ſibi neceſſarii videbuntur commiſſarios ad ſingula vltimo dicta ſubſidia exigendum deputandi, necnon quæcunque dubia declarandi, & quaſcunque compoſitiones & concordias cum ſubditis, congregationibus, & Hebræis ſupradictis, & de nouo ſi ſibi videbitur faciendi & ordinandi conſtituimus & deputamus per pręſentes committimus & mandamus quatenus vltimo dicta ſubſidia iuxta eius prouidam ordinationem exigi, & ad dictam Cameram Apoſtolicam peruenire faciat. Contradictores quoſlibet & rebelles per cenſuras eccleſiaſticas, & pęnas etiam pecuniarias eius arbitrio infligendas & applicandas, ac impoſitionem interdicti, aliaq; opportuna iuris & facti remedia appellatiõe poſtpoſita cõpeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis. Decernentes ſubditos ac congregationes & Hebræos prædictos ad vltimo dicta ſubſidia ſingulis annis ac modis & formis præmiſſis vltimo dicto Triennio durante integre ſoluendum omni contradictione ceſſante teneri. Ac declarantes quod omnes & ſinguli penſionarii congregationum earundem, ſeu hi quibus loco penſionum fructus congregationum huiuſmodi in toto, vel in parte reſeruati ſunt, cuiuſcunque conditionis vel dignitatis exiſtant, Cardinalibus prædictis & venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis Tridenti pro celebratione Concilii congregatis, necnon fratribus Hoſpitalis ſancti Ioannis Hieroſolimitañ. duntaxat exceptis, ac ſubſidii quartę partis fructuum huiuſmodi appoſitis, & quod penſiones, & fructus huiuſmodi ab omnium decima, ſubſidio charitatiuo, & quouis alio onere tam ordinario quam extraordinario quauis etiam Aſtolica auctoritate, etiam pro expeditione tam deffenſiua quam offenſiua contra Turcas, & alios infideles, aut Reipublicæ chriſtianæ ab illorum conatibus quauis defenſione, ac etiam pro recuperatione Terræ ſanctæ, ſeu fabricæ Baſilicæ principis Apoſtolorum de Vrbe, vel pro alia neceſſitate, ſeu inexcogitabili cauſa a Romano Pontifice pro tempore exiſtente, etiam Motu & ſcientia ſimilibus impoſito, vel imponendo exempti ſint diſponentibus nequaquam obſtantibus, pro rata teneantur, & efficaciter aſtricti ſint. Quodq; Congregationes ipſę ſuper quarum fructibus penſiones, ſeu quarum fructus ſic aſſignatæ, ſeu reſeruati exiſtunt, poſſint ſatisfacere ratam penſionariorum ſuorum; ſeu eorum, quibus fructus

ſunt reſeruati, ac libere poſtmodum ſua propria auctoritate penes ſe ſeu pro ſe retinere totum illud quod pro ipſis penſionariis, ſeu pro eis quibus fructus huiuſmodi ſunt reſeruati, re ipſa & cum effectu perſoluerint. Et nihilominus penſionarios, ac eos quibus fructus huiuſmodi reſeruati ſunt, per agentes dictæ Cameræ Apoſtolicæ ad ſolutionem quartæ partis penſionum ac fructuum reſeruatorum huiuſmodi reſpectiue vltimo dicto triennio durante Iuris & facti remediis opportunis cogi & compelli poſſe volumus. Non obſtantibus præmiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnõ Congregationum, & illarum ordinum huiuſmodi iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, ac quibuſuis priuilegiis, indultis, & exemptionibus, ac etiam in corpore Iuris clauſis immunitatibus, & literis Apoſtolicis eiſdem ordinibus & congregationibus, ac illorum locis & perſonis generaliter vel ſpecialiter, ſub quibuſcunque verborum formis & expreſſionibus ab eadem ſede conceſſis, Quibus & literis Apoſtolicis reſeruationum penſionum ac fructuum huiuſmodi, necnon quibuſuis obligationibus etiam in forma Cameræ cum iuramenti & cenſurarum ac mandati executiui ſuſceptione, vel alias deſuper factis, etiam ſi de illis eorumque totis tenoribus de verbo ad verbũ mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda ſit, & in eis caueatᷣ expreſſæ quod ꝑ huiuſmodi clauſulas generales, etiam ſpecialem mentionem importantis, eis derogatum non cenſeatur, nec derogari videatur niſi ſub certis mõ & fora in eis expreſſis, tenores huiuſmodi pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcunq; aut ſi penſionariis vel aliis percipientibus fructus Congregationum huiuſmodi ac ipſis congregationibus & ordinibus vel quibuſuis aliis communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum quod ad ſolutionem vel præſtationem alicuius ſubſidii minime teneantur, & ad id compelli aut quod interdici ſuſpendi vel excommunicari, ſeu propterea grauari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenã & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcuoque tenorum exiſtant per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumcunque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad præmiſſa volumus nullatenus ſuffragari. Vt autem præſentes ad omnium notitiam deducantur, eas in valuis Baſilicarum Principis Apoſtolorum, & Sancti Ioannis Lateranenſis de dicta Vrbe affigi ſeu appendi faciemus, quæ eas ſuo quaſi ſonoro præconio publicabunt, vt ii quos præmiſſa contingunt, quod ad ipſos non peruenerint aut ea ignorauerint nullam poſſint excuſationem prætendere, ſeu ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile apud ipſos remanere incognitum quod tam patenter omnibus extitit publicatum. Cæterum quia difficile foret præſentes ad ſingula loca in quibus expediens fuerit deferre, Volumus & auctoritate Apoſtolica prædicta decernimus quod earum de præſentium tranſumptis manu alicuius ex dictæ Cameræ Apoſtolicæ Notariis ſubſcriptis & ſigillo Camerarii noſtri munitis, ea prorſus fides in iudicio & extra in omnibus & per omnia adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ extenſionis, prorogationis, impoſitionis, conſtitutionis, deputationis, commiſſioois, maodati, declarationis, derogationis, voluntatum, & decretorum infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ M D L I. Decimoſeptimo KL Aprilis, Pontificatus noſtri Anno Tertio.

De confirmatione priuilegiorum Panatariorum, ſeu Furnariorum.

Dilectis filiis Conſulibus & Camerario, ac Vniuerſitati Panatariorum ſeu Furnariorum Almæ Vrbis noſtræ. IVLIVS PP. III.

DIlecti Filii Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Cum ſicut nobis exponi feciſtis alias, & retroactis temporibus vos & prædeceſſores veſtri, qui in Alma Vrbe noſtra Panatarii ſiue Fornarii fuerunt diuerſis temporibus diuerſas ordinationes & ſtatuta ipſius artis fidele & ſolicitum exercitium, ad perſonas ad exercitiũ huiuſmodi aptas, illarumq; ſalaria, modos & formas obſeruandas, ac macinaturam & macinaturæ prætium concernentia, & alia ad artem huiuſmodi neceſſaria in vno libro deſcripta ediderint fecerint & ordinauerint, illaq; omnia, prout facta fuerant, per eos, qui conditorum ſtatutorum & ordinationum huiuſmodi

iuſmodi temporibus fuerunt, ipſius Vrbis Senatores. & Conſeruatores reſpectiue approba-
ta & confirmata fuerint, voſq; conſulatum habeatis, in quo Panatariis. ſiue Furnariis pro re-
bus artem huiuſmodi tangentibus ius redditur, & nouisſime inter cetera ſtatueritis & ordi-
naueritis quod veſtri Conſules ius & rationem inter homines artis, & pro cauſis ad artem
huiuſmodi ſpectantibus vſque ad quamcunq; ſummam reddere valerent. Et ſi aliquis ipſius
artis conueniret in iudicio aliquam aliam perſonam, quæ non eſſet eiuſdem artis, dummo-
do foret pro re ad artem ipſam ſpectante dicti Conſules iurisdictionem contra tales con-
uentos vſque ad ſummam viginti ſcutorum & non vltra haberent, & perſonæ ſic conuentę
iurisdictionem huiuſmodi vſque ad dictam ſummam incluſiue declinare non poſſent, & ca-
ſu quo illam aliqui declinare vellent nihilominus ipſi conſules illis licentiam dare non poſ-
ſent, neque id pati deberent ſub pęna duorum ſcutorum ex eorum ſalario pro qualibet vice re-
tinen. ſi ſecus facerent, ac declarauerint id quod per eoſdem Conſules fieret eſſe validum fir-
mum, & efficax. cum ſtatutum huiuſmodi factum foret, pro eorundem Panatariorum. ſeu
Furnariorum tranquillitate, ne ipſi per diuerſa eiuſdem Vrbis tribunalia pro rebus artem
huiuſmodi concernentibus diſcurrere haberent, ſeu diſcurrendo non poſſent publico, pro
ut deceret, inſeruire, quam quidem & alia vltimo dicta. ordinationes, & ſtatuta per dilectos
filios modernos ipſius Vrbis Senatorem, & Conſeruatores tanquam rationi cõſonantia ap-
probata & confirmata fuerunt. Necnon fe. re. Leo Papa X. prædeceſſor noſter prouide
attendens Panatarios ſeu Furnarios maxime eſſe omnibus neceſſarios volens indemnitati-
bus tunc & pro tempore exiſten. in eadem Vrbe Panatariorum ſeu Furnariorum indem-
nitatibus conſulere, ꝙ extunc de cętero in perpetuum nullæ, etiam ab eo, etiam iuxta dictæ
Vrbis ſtatutum ſuper debitis cum ipſis Furnariis præſentibus & ex tunc futuris ratione pa-
nis ab eis accepti in parua, vel magna quantitate contractis dilationes etiam in ſal conficien.
aut alterius cuiuſuis & quantumcunq; neceſſariis vſus fauorem, & per ſpecialia reſcripta et
in forma Salui conductus, etiam ad modicum tempus, & Motu proprio, ac ex certa ſcien-
tia quibuſuis perſonis cuiuſcunq; ſtatus, gradus, vel conditionis exiſterent, etiam cum dero-
gatione literarum dicti Leonis extunc conceden. alicui ſuffragarentur, ſed eo ipſo ꝙ per
præocupationem, vel importunitatem, aut alias quomodocunq; ab eo, & pro tempore exi-
ſtentis Romani Pontificis emanarent, illico reuocatæ eſſent; ne locum contra dictos Fur-
narios habere, aut eorum aliquem ceſſio bonorum impedire valeret, quominus contra per-
ſonas debitorum, ſeu creditorum procedi poſſet. Quodq; pro tempore exiſtentes dictæ Vr-
bis Gubernator, Senator. Conſeruatores, Vicarius, & Auditor Cameræ, ac alii Iudices or-
dinarii, eorumq; locatenentes in quibuſuis cauſis coram eis per dictos Furnarios, ſeu eorum
aliquem contra eos ratione panis per eos pro tempore crediti duntaxat debitores, & per
viam reconuentionis pro tempore mouendis ſummarie, ſimpliciter, & de plano, nulla iudi-
ciaria tela ſeruata, ſed ſola facti veritate inſpecta, abſque alicuius ſcripturæ confectione, &
alias prout in cauſis mercedum & ſalariorum per pię me. Iulium Papam II. etiam præde-
ceſſorem noſtrum ſtatutum fuerat procedendum fore per ſuas literas ſtatuerit, & ordinaue-
rit, prout in eiſdem literis plenius contineri dicitur. Voſq; ſicut eadem expoſitio ſubiunge-
bat cupiatis ſtatuta, & ordinationes ac literas Leonis prædeceſſoris huiuſmodi per illius ſub-
ſiſtentia firmiori noſtro, & ſedis Apoſtolicæ munimine roborari, pro parte veſtra nobis fuit
humiliter ſupplicatum, vt omnia & ſingula ſtatuta, & ordinationes tranquillum ſtatum &
directionem ipſius artis concernentia, ac literas Leonis huiuſmodi approbare & innouare
aliaſq; in præmisſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igi-
tur ad plenum informati huiuſmodi ſtatuta & ordinationes ad tranquillum ſtatum & dire-
ctionem eiusdem artis facta rationi conſona, ac literas prædictas perutiles fuiſſe & eſſe, vos
& veſtrum quemlibet a quibuſuis excõmunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti aliiſq; eccle-
ſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pęnis a iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis ſi
quis quomodolibet innodati exiſtitis ad effectum præſentium duntaxat conſequendum ha-
rum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, ac ſpecialibus fauoribus & gratiis proſe-
qui volentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati auctoritate Apoſtolica tenore præſen-
tium ex certa noſtra ſcientia omnia & ſingula præſertim vltimo dicta ſtatuta, & ordinatio-
nes, ac literas Leonis prædeceſſoris huiuſmodi, & in illis contenta quæcunq; auctoritate

Apoſtolica tenore præſentium approbamus, cōfirmamus & innouamus: ac ſingula in eiſdem literis contenta, prout per ipſum Leonem prædeceſſorem conceſſa fuerunt, vobis & pro tempore exiſtentibus Panatariis ſeu Furnariis dictæ Vrbis iuxta literarum earundē continentiam & tenorem de nouo concedimus: Ac omnes & ſingulos tam iuris quam facti defectus, ſi qui forſan interuenirent in eiſdē, ac ſolemnitates ſi quæ omiſſæ fuerint ſupplemus; Ita quod veſtri & pro tempore exiſtentes eiuſdē artis Conſules ſuper huiuſmodi, & in ſpecie ſuper facto ſtatuto de iuriſdictione contra illius tenorem exercenda quoad perſonas de arte huiuſmodi firma manente Iuriſdictione iudicum, ad quos ſpectat, & quod ſummarie & ſine ſtrepitu ſola facti veritate inſpecta procedatur, per præfatos modernos & pro tempore exiſtentes Vrbis Gubernatorem & Senatorem, ac Cameræ prædictarum Auditorem, vel alios eiuſdem Vrbis Iudices prætextu obligationum in forma Cameræ Apoſtolicæ impediri vel alias moleſtari ſeu inhiberi, non poſſint, neq; valeant. Et propterea quod nullæ dilationes, moratoriæ & ceſſiones bonorum, ſiue indebitæ Quinquennales, vel admiſſio ad beneficium Capituli Odoardus etiam a nobis & pro tempore exiſtente Romano Pontifice, ſiue Senatore præfato, ſeu dilectis filiis Camerario clericis & præſidentibus Cameræ, aut Salinarlis huiuſmodi etiam cum præſentium inſertione & totali derogatione, cuius perſonæ eccleſiaſticæ vel ſeculari contra præſentium & Leonis prædeceſſoris huiuſmodi literarum tenorem ſuffragentur, hoc expreſſe addito, quod idem ius per omnia ſeruetur, & hominibus dictæ Vrbis moratoriæ dilationes, ſalnariæ & alia prænarrata nullatenus ſuffragentur. Et ita per eoſdem Gubernatorem Senatorem, & Auditorem, ac alios quoſcunque Iudices etiā ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales quauis auctoritate fungentes, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter Iudicandi & interpretādi facultate & auctoritate Iudicari interpretari atq; diffiniri debere decernimus. Non obſtañ. conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ac Vrbis & Cameræ prædictarum iuramento confirmatiōe apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoq; indultis & literis apoſtolicis eiſdem Gubernatori, Auditori Cameræ, & Senatori, & quibuſuis aliis ſub quibuſcunq; tenoribus & formis, ac cum quibuſuis clauſulis & decretis etiam ſuper iuriſdictionem in omnem vniuerſitatem in eadem vrbē facientes quomodolibet conceſſis approbatis & innouatis. Quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis ſpecifica expreſſa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nil penitus omiſſo & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat harum ſerie ſpecialiter & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis quæ dictus Leo prædeceſſor in ſuis literis prædictis voluit non obſtare, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Volumus autem & dicta Apoſtolica auctoritate decernimus quod præſentium literarum per vnum Mandatarium, ſeu aliquem Furnarium, ad quem pro tempore ſpectabit facta præſentatio vim validæ inhibitionis habeat, ac irritum & inane ſi ſecus a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris. Die ii Decembris M D L I I. Pontificatus noſtri Anno Tertio.

De confirmatione conſtitutionum diuerſorum Romanorum Pontificum ſuper annatis communibus, & aliis iuribus, ob prouiſiones ſeu vniones beneficiorū ſoluendis.

IVLIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuum rei memoriam. Cupientes Cameræ apoſtolicæ, ex qua non modo Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, verum etiam toti Reipublicæ Chriſtianæ ſubſidium prouenit, & collegii venerabilium fratrum noſtrorum, S. R. Ec. Cardinalium, ac officialium Sedis Apoſtolicæ indemnitati conſulere, & eorum iura, vt tenemur illeſa præſeruare his quæ a prædeceſſoribus noſtris ad hoc prouidere emanarunt libenter adiicimus noſtri muniminis firmitatem, aliaſq; deſuper diſponimus prout in domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem poſtquam fœlicis recordationis pius. PP. II. prædeceſſor noſter accepto quod numerus debitorum dictæ Cameræ plurimum auctus erat & quod obligati pro annatis beneficiorum eccleſiaſticorum quæ apoſtolica auctoritate aſſecuti fuerant excommunicationis ſententiam in eos latam quam non ſoluēdo in termino eis præfixo ipſo facto incurrebant minime curare videbantur vnde animabus

mabus ſic illaqueatis periculum iminebat, & continue eidem cameræ damna ſubſequeban-tur cupiens tam ſaluti animarum quam indemnitati cameræ huiuſmodi ſalubriter prouidere per ſuas ordinauerat quod omnes qui ex tunc de cetero pro annatis quorumcunque beneficiorum in dicta Camera ſe obligarent ſi infra terminos eis præfixos dictæ cameræ aut collectoribus fructuum & prouentuum eidem cameræ debitorum in illis partibus exiſtentibus ſatisfacere deficerent ipſo facto lapſis terminis prædictis non ſolũ ſententiã excõmunĩ canõis inciderẽt ſed etiam beneficiis pro quibus ſe in ipſa camera obligaſſent omnino priuati eſſent, ii vero qui ſe pro annatis huiuſmodi non per ſe ſed pro aliis vt principales obligarent ſi in terminis non ſatisfacerent vltra ſententiam excõmunicationis huiuſmodi eſſent omnibus beneficiis eccleſiaſticis per eos obtẽtis eo ipſo priuati, poſſentq; talia baneficia p quoſcunq; libere impetrari. Et pię memorię Paulus etiam P P. II. & prædeceſſor noſter cum tã ipſe quam dictus Pius prædeceſſor ac recolendæ memorię Martinus. V. Eugenius. IIII. Nicolaus etiam. V. & Calixtus. III. Romani Pontifices prædeceſſores noſtri tunc ſui quã plura diuerſorum ordinũ monaſteria prioratus prępoſituras & præpoſitatus conuẽtuales necnon dignitates maiores in cathedralibus etiam Metropolitañ. & principales in collegiatis eccleſiis adminiſtrationes quoque offitia & benefitia eccleſiaſtica etiam diſpoſitioni apoſtolicę generaliter reſeruata inuicem vel aliis cathedralibus etiam Metropolitañ. ſeu collegiatis eccleſiis ac earum ſiue capitularibus menſis, aut monaſteriis dignitatibus collegiis vniuerſitatibus & beneficiis ac congregationibus canonicorum regularium ſancti Auguſtini Lateranenſis & de Scopeto ſeu ſancti Saluatoris nuncupatis monacorũ ſanctæ Iuſtinę Paduañ. & Montis Oliueti ſancti Benedicti Ciſtercieñ. Vallis Vmbroſæ & Cartuſieñ. ordinum præsbyterorum quoque ſancti Georgii in alga Venetiarum atq; aliis monaſteriis domibus Hoſpitalibus fabricis & piis locis vtriuſq; ſexus perſonarũ ſub diuerſis modi& formis dicta auctoritate vniuiſſent annexuiſſent incorporaſſent applicaſſent & ſubmiſiſſent, Et propterea monaſteria prioratus præpoſituras dignitates adminiſtrationes officia & beneficia vnita huiuſmodi amplius vacare non ſperaretur, & exinde camera ac collegium huiuſmodi & officiales ſedis apoſtolicæ detrimentum non modicum paterentur, volens vt par erat quod vniones annexiones incorporationes applicationes & ſubmiſſiones, prędictę ſi alias rite & rationabiliter pręceſſerant ita in ſua firmitate permanerent, quod eorum quibus vna cum ſuis oneribus vnita fuerant commodis deſeruirent & aliorum iura propterea non lederentur per ſuas ſtatuerat & ordinauerat atq; decreuerat quod omnia & ſingula monaſteria illa videlicet quorum fructus reddiius et prouctus ad ſummam centum florenorum auri de camera ſecũdum communem extimationem aſcendebant annuatim ſiue in libris eiuſdem camerę taxati reperiebantur communia et minuta ſeruitia ac alia iura debita, & cõſueta tam camerę et collegio quam officialibus prędictis reliqua vero monaſteria prioratus præpoſiturę prępoſitatus dignitates perſonatus adminiſtrationes officia et beneficia vt pręfertur vnita pro quibus prædictę Camerę annata ſeu alia iura ſolui conſueuerant vel debebant temporibus retroactis et de ſoluendo ſingulis certis fututus temporibus obligatio in eadem Camera per inaduertentiam facta non fuerat annatam ſiue medios fructus vnius anni impoſterum et ſingulis quindecim annis perpetuo ſecuturis eidem Cameræ omnino ſoluere tenerentur et deberent, Et quod de omnibus monaſteriis prioratibus præpoſituris prępoſitatibus dignitatibus perſonatibus adminiſtrationibus officiis et beneficiis ſupradictis vt pręfertur vnitis a quorum vnionum temporibus poſtquam illę fuerant ſortitę effectum anni quindecim effluxerant infra annum proxime ſecuturum communia minuta et alia iura ſeu annatas et medios fructus huiuſmodi ſoluere aſtringerẽtur etiam ſingulis quindecim annis in futurum prout multi alii ſimiles vniones et gratias obtinentes faciebant et facere conſueuerant, et ad id ii quorum intererat infra ipſius anni ſpacium ſe in eadem Camera efficaciter obligare deberent cum effectu, alioquin ſi a ſolutione aut obligatione premiſſis ceſſare pręſumpſiſſent vniones annexiones incorporationes applicationes et ſubmiſſiones prędictę haberẽtur pęnitus pro infectis et ſic vnita monaſteria prioratus præpoſiturę præpoſitatus dignitates perſonatus admitiſtrationes officia et cuiuſuis qualitatis aut generis beneficia tanquam vere vacantia poſſent a dicta ſede libere impetrari. et canonice obtineri, ac ſi vniones ipſæ et ſuper eis confectæ literæ ac proceſſus habiti per eaſdem et quęcunque inde ſecuta nullatenus emanaſſent., Ac ſimilis memorię Innocentius Papa. VIII. ſimiliter prędeceſſor

noſter accepto quod ex otdinatione Pii prædeceſſoris huiuſmodi a tunc certo tempore ci-
tra optatus fructus non prouenerat, quia nonnulli qui beneficia eccleſiaſtica pro huiuſmo-
di priuationem vacantia impetrauerant ſuper illis agendo, & alii qui excipiendo priuatio-
nem huiuſmodi in iudicium deduxerant coram cauſarum Palatii Apoſtolici auditoribus &
aliis Rom. curiæ Iudicibus aſſerentibus ordinationem huiuſmodi receptam & moribus vte-
tium comprobatam non fuiſſe auditi non fuerant, & quod creuerat creſcebatq; indies nume-
rus debitorum eorundem in animarum non ſoluentium periculum & prædictæ reipublicę
Chriſtianæ præiudicium, ordinationem & literas Pii prædeceſſoris huiuſmodi ac omnia &
ſingula in illis contenta per ſuas approbauerat & perpetuæ firmitatis robur obtinere de-
creuerat ac voluerat & ſtatuerat ꝙ illi qui extunc impoſterum ſe obligarēt excōmunicatiōis
& priuatiōis pęnas prædictas iuxta ordinationem Pii prędeceſſoris huiuſmodi omnino in-
currerent & impetrantes beneficia per huiuſmodi priuationē vacantia & ſimiliter contra il-
los ſic priuatos de priuatione huiuſmodi excipientes poſſent & deberent per quoſcunq; au-
ditores audiri nec prætextu quod ordinatio huiuſmodi nō fuiſſet recepta & moribus vten-
tium cōprobata repelli: Tenerēturq; auditores & iudices quicūq; tam in dicta curia q̃ extra
eam ſecundum ordinationem huiuſmodi iudicari nec prodeſſent eiſdem obligatis quitatio-
nes quas a collectoribus vel ſubcollectoribus haberent quæ publico non probarentur in-
ſtrumento. Sanctæ memoriæ Iulius ſimiliter Papa II. & prædeceſſor noſter eorundem
prædeceſſorum veſtigiis inherendo Motu proprio & ex certa ſcientia ordinationes ſtatuta
decretum & voluntatem prædeceſſorum huiuſmodi per quaſdam innouans per conſtitu-
tionem ſuam perpetuo valituram declarauit decreuit ſtatuit & ordinauit quod ordinationes
ſtatuta decretū & voluntates prædeceſſorum huiuſmodi & quoad cenſuras & pęnas etiam
priuationis in eas expreſſas quoad futura in omnibus & per omnia iuxta illorum tenores
inuiolabiliter perpetuis futuris temporibus obſeruarentur, Et quod illi quos pro annatis
huiuſmodi dictæ Cameræ teneri conſtaret etiam ſi illas ſoluere non promitterent ſeu ad il-
larum ſolutionem ſe ſpecialiter non obligarent dummodo beneficia ipſa realiter aſſeque-
rentur ad ſolutionem annatæ & iurium prædictorum efficaciter tenerentur, & deinde ac-
cepto quod ex prædictis & quæ poſtea tam per dictum Innocentium quam per ſimilis
memoriæ Sixtum. IIII. & Alexandrum. VI. Romañ. Pontifices pariter prædeceſſo-
res noſtros tunc ſuos eatenus factæ fuerant perpetuis vnionibus & applicationibus ac ex
negligētia ſiue malitia multorum qui dictis literis parere eatenus contempſerant dicta Came-
ra in ſuis iuribus non mediocrem patiebatur iacturam tam ſtatutum ordinationem decre-
tum & declarationem Pauli prædeceſſoris huiuſmodi quam omnia & ſingula alia in illius
literis prædictis contenta per alias ſuas literas approbauit & innouauit ac inuiolabiliter
obſeruari debere, ac omnes, & ſingulos cuiuſcunque qualitatis gradus & conditionis fo-
rent qui ſe poſtea obligauerant aut alias ratione monaſteriorum ac aliorum beneficiorum
ſic vnitorum ad valorem centum florenorum ſimilium communi extimatione aſcenden-
tium vel quorum fructus redditus & prouentus in eiſdem libris ad ſimilem ſummam ta-
xati repetiebantur eidem cameræ ſoluere tenebantur ad integram ſolutionem eidem came-
ræ de præmiſſis faciendam infra certum tunc expreſſum tempus iuxta tenorem literarum
Pauli prædeceſſoris huiuſmodi & ſub pęnis in illis contentis vt par erat omnino teneri ob-
ligarique decreuit prout in ſingulis literis prædeceſſorum huiuſmodi plenius continetur.
Cum autem ſicut accepimus malitia & auaritia hominum indies creſcente ordinationes ſta-
tuta voluntates decreta & declaratio Pii & Pauli ac Innocentii & Iulii prædeceſſorum hu-
iuſmodi ad præſens plene non obſeruentur & a tempore ipſius Alexandri prædeceſſoris ci-
tra tam per ipſum Iuliū quam etiam felicis recordationis Leonem Decimū Adrianū. VI. &
Clementem VII. ac Paulum. III. Romañ. Pontifices & prædeceſſores noſtros ac nos di-
uerſę aliæ vniones annexiones incorporationes & applicationes perpetuo factę & cōceſſę
fuerint ac ex incuria agentium pro camera prædicta ſeu alias obligationes de ſoluēdis com-
munibus & minutis ſeruitiis ac annatis ſeu mediis fructibus aut aliis iuribus ſolui debitis &
conſuetis factæ non fuerint, & quæ factæ ſunt executioni non demandentur in eorum ad
quorum commodum vniones, annexiones, incorporationes, & applicationes prædictæ
factæ fuerunt animarum periculum & Cameræ ac Collegii Cardinalium & officialium de-
trimentum, necnon reipublicæ huiuſmodi non leue præiudicium: Nos volentes in
præmiſſis

præmiſſis opportune prouidere prædeceſſorum huiuſmodi veſtigiis inherendo Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam ſed de mera deliberatione & certa ſcientia noſtris ordinationes ſtatuta voluntates decreta & declarationem Pii & Pauli ac Innocentii & Iulii prædeceſſorum huiuſmodi, necnon deſuper confectas literas ac omnia & ſingula in eis contenta apoſtolica auctoritate tenore præſentium approbamus & innouamus ac robur perpetuæ firmitatis obtinere & a quibuſcunque tam in eiſdem literis nominatis quam nō nominatis virorum & mulierum ſecularibus & quorumuis ordinum regularibus congregationibus ac omnibus aliis ſub ſingulis prædictis & præſentibus noſtris literis comprehenſis perſonis tam pro præterito quam futuro tempore inuiolabiliter obſeruari eaque omnia ac cenſuras & pęnas in ſingulis literis huiuſmodi contentas contra omnes congregationes & perſonas prædictas quoad omnia & ſingula monaſteria & beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura ſecularia & quorumuis ordinum regularia quomodolibet qualificata, quę congregationes prædictæ quomodolibet communiter poſſident etiam ſi de iure patronatus laicorum etiam Imperatoris Regum Ducum Marchionum Baronum Comitum & aliorum nobilium etiam Illuſtrium aut dummodo per ipſas congregationes poſſideantur tam in Romañ. curia quam extra eam inter quoſcunque litigioſa exiſtant vigere & locum habere totalique & plenarię executioni demandari debere decernimus, Necnon ea omnia quæ ſinguli prædeceſſores prædicti voluerunt eiſdem auctoritate & tenore volumus ac præmiſſa omnia prout per ipſos prædeceſſores ordinata ſtatuta decreta & declarata fuerunt de nouo ordinamus ſtatuimus decernimus & declaramus, eaque omnia ad quaſcunque tam ſeculares quam regulares virorum & mulierum congregationes quantumuis priuilegiatas & exemptas auctoritate & tenore prædictis extendimus & ampliamus, Decernentes præſentes literas de intentionis noſtræ defectu Notarii aut eo prætextu quod in aliquibus locis non recipiantur aut moribus vtentium non comprobentur impugnari aut in deſuetudinem abiti dici non poſſe, ſed ex die earum publicationis modo infraſcripto faciendæ quoſcunque ligare ſicque & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcunque Judices & commiſſarios quauis etiam dicta apoſtolica auctoritate fungentes etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores in quauis cauſa & inſtantia ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi auctoritate & facultate iudicari & difiniri debere ac irritum & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignorāter contigerit attemptari. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis ac omnibus illis quæ ſinguli prædeceſſores prædicti in ſingulis eorum literis voluerunt non obſtare, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Vt autem præſentes noſtræ literæ ad omnium quorum intereſt notitiā deducantur nulluſq; deinceps poſſit aliquā in præmiſſis excuſationē prætendere aut ignorantiā allegare auctoritate & tenore prædictis volumus & mandamus quod literę huiuſmodi in valuis Cancellariæ apoſtolicæ tribus diuerſis diebus dum ipſa Cancellaria tenebitur per aliquem ex Curſoribus noſtris affigantur & donec illa durauerit affixæ teneantur, exindeq; in quinterno Cancellariæ vbi ſimiles cōſtitutiones deſcribi conſueuerunt per eos ad quos ſpectat ad perpetuam rei memoriam deſcribantur & regiſtrentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā noſtræ approbationis innouationis poſteriorum ordinationis ſtatuti declarationis extenſionis ampliationis decretorum voluntatum & mandati infringere vel ei auſu temerario contraire, Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ M D L I I I. Quintodecimo Kal. Ianuarii Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Contra retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retentionibus: Necnon contra quoſcunque apprehendentes poſſeſſiones beneficiorum eccleſiaſticorum abſque eiſdem literis Apoſtolicis.

SAnctiſſimus in Chriſto pater, & Dominus noſter Dominus Julius, diuina prouidentia Papa I I I. Cui nuper innotuit quod licet alias fe. re. Gregorius Decimus in generali Cōcilio Lugduneñ. ſua generali cōſtitutione ſanciuerit ꝙ nullus extūc de cætero adminiſtrationē dignitatis ad quā electus eſſet priuſq̄ celebrata de ipſo electio cōfirmaretur ſub oecono

matus vel ꝓcurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore in ſpiritualibus vel tẽporalibus ꝑ ſe, vel aliũ pro parte vel in totum gerere oẽs illos qui ſecus feciſſent iure, ſi quod illis per electionẽ quæſitum foret decernẽs eo ipſo priuatos, & piç me. Boniſacius V I I I. etiam ſua ꝑpetua valitura cõſtitutione ſãciuerit, vt Epiſcopi, & alii prælati ſupiores, necnõ Abbates, Priores, & cæteri Monaſterioꝝ regimina exercẽtes quocũq; nomine cẽſerentur, q apud ſedem apoſtolicã ꝓmouerentur, aut cõfirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent admiſſas eis eccleſias, & monaſteria dictæ ſẹdis literis eorum promotionem, cõfirmationẽ, conſecrationẽ, ſeu benedictionẽ huiuſmodi cõtinentibus nõ cõfectis accedere vel bonoꝝ eccleſiaſticorũ adminiſtrationẽ accipere nõ pręſumerent, nulliq; eos abſq; dictarum literaꝝ oſtenſione reciperent, aut eis parerẽt, vel intenderent. Quod ſi forſan cõtra præſumptũ fuiſſet, ꝙ per ipſos Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monaſteriorum regimina exercentes prædictos medio tẽpore actũ foret irritũ haberetur, necquicq̃ interim iidẽ Epiſcopi vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercnetes de eccleſiaꝝ vel monaſteriorũ eorumdem ꝓuentibus perciperẽt, & re. me. Paulus Tertius Rom. Pontifi. prædeceſſores noſtri quibuſcunq; Tabellionibus publicis ſub excommunicationis latæ ſentẽtiæ pęna inhibuerit, ne ex tũc de cætero de Trãſumptis ſupplicationũ præterq̃ habẽtes Clauſulã ꝙ eaꝝ ſola ſignatura ſufficeret, ac decreto, & cõceſſione literaꝝ, ſeu mandatoꝝ poſſeſſionẽ beneficiorum eccleſiaſticoꝝ vigore ſupplicationum hmõi apprehendi, rogari deberent, ne'ue illa ſubſcribere, aut quouis mõ auctenticare, vel partibus tradere præſumerent, volens & apoſtolica auctoritate ſtatuẽs inter cætera ꝙ partes Tranſumptis, ſeu literis, aut mandatis hmõi, extunc deinceps vtentes, ac illoꝝ prætextu poſſeſſione huiuſmodi apprehendentes fructus quos ex illis pro tẽpore ꝑciperent ſuos nõ facerẽt. Quinimo ad bñficia in eiſdem trãſumptis, & literis, ac mandatis expſſa efficerẽtur, ipſo facto ꝑpetuo inhabiles, & ad reſtitutionẽ fructuum ex illis pro tẽpore perceptoꝝ in vtroq; foro tenerẽtur, Decernentes ſic iudicari debere, ac irritum &c. Et ſucceſſiue Sãctitas ſua, attẽdens ꝙ ante confectionẽ literarum gratia apoſtolica, eſt informis, inter alia voluerit, ſtatuerit, & ordinauerit, ꝙ iudices in Rom. curia vel extra pro tẽpore exiſtentes, ẽt ſi eſſet S. R. E Cardinales, vel cauſarum Palatũ apoſtolici Auditores, aut quicũque alii nõ iuxta ſupplicatioñ. ſuꝑ impetratioñ. ſigataꝝ tenores & formas iudicare deberent, ẽt decreto irritãti adiecto, Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alii Prælati ſuperiores, & Abbates, literis ſuꝑ diſpẽſatioñ. retinẽdi beneficia per eos anteq̃ promouerẽtur, aut eorum electiones cõfirmarentur obtẽta ꝑ prædictam ſedem pro tẽpore conceſſis minime confectis beneficia ꝑ eos obtenta prædicta retinere, & diuerſæ aliæ perſonæ eccleſiaſticæ poſſeſſioñ. beneficioꝝ eccleſiaſticorũ eis dicta auctoritate cõferri, ſeu cõmendari, vel in eorum fauorem vniri, aut aliàs diſponi cõceſſioñ. literis apoſtolicis deſuꝑ non expeditis apprehendere præſumũt, inhabilitatẽ, & alias pęnas in ſanctionibus & inhibitione, ac volũtate & ſtatuto prædict. contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarũ periculum. Volens periculis in animarũ hmõi latius occurrere ſanctiones & inhibitionẽ, ac voluntatẽ, & ſtatutum huiuſmodi, quorũ tenores Sanctitas ſua, ac ſi de verbo ad verbũ inſererentur haberi voluit pro expreſſis approbãs, & innouãs, ac ꝑpetuo obſeruari debere decernẽs, & ſanctiones ipſas ad inferiora beneficia eccleſiaſtica quæcũq;, quomodocunq;, qualificata ampliãs, & extẽdens, hac ſua in perpetuo valitura cõſtitutione ſtatuit, & ordinauit ꝙ omnes & ſingulæ ꝑſonæ eccleſiaſticæ tã ſeculares q̃ quorũuis ordinũ regulares, cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis vel cõditionis exiſtant ẽt ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate pręfulgeãt, ꝙ de cætero literis ſuꝑ diſpenſatioñ. retinẽdi bñficia per anteq̃ promoueantur, aut eorum electiones cõfirmentur obtẽta eis per ſedẽ eandem pro tempore conceſſis minime cõfectis beneficia ipſa retineri, aut poſſeſſionẽ alicuius ſeu aliquorũ beneficiorum eccleſiaſticorũ cũ cura vel ſine cura ſeculariũ vel quorumuis ordinũ regulariũ quæcunq; & qualitercunq; qualificatoꝝ eis dicta auctoritate apoſt. cõferri ſeu cõmendari, aut in eoꝝ fauorẽ & cõmodũ vniri, ſeu alias diſponi cõceſſioñ. literis apoſt. ſuaꝝ collatiõe, ſeu cõmẽda, aut vnione, ſeu diſpoſitione hmõi non expeditis per ſe, vel per alium ſeu alios eius nomine etiam ſupplicatioñ. ſeu ſumptorũ vel tranſumptorum huiusmodi, aut collationũ eis poſtmodum de ipſis beneficiis tanq̃ ẽt tũc certo mõ in ſupplicatioñ. expreſſo vacãtibus ordinaria vel alia quauis auctoritate factaꝝ prætextu apprehendere præſumpſerint, aut per alios apprehenſam ratam, & gratam habuerint ipſorũ beneficiorũ nõ poſſeſſores ſed meri & nudi detẽtores, ac violẽti, & ſine ali-

quo

quo titulo in eis intruſi cẽſeãtur, & pro talibus habeãtur, & reputẽtur, nec fructus ſuos faciãt ſed ad illoꝝ reſtitutionẽ, vt præferẽ, teneãtur, & obligati exiſtãt, cõſtitutionũ. ſeu dictæ cãcellariæ regulæ de annali, & triẽnali poſſeſſore illis locũ nõ habeãt, nec eiſdẽ detẽtoribus, & intruſis in aliquo ſuffragẽtur, qnimo bñficia ꝑ eos tẽpore promotionis ſuæ, aut eoꝝ electiõis, cõfirmationis obtẽta literis ſup diſpẽſatione ea retinẽdi, ſibi cõceſſa non expeditis retinentes, aut poſſeſſionẽ beneficioꝝ literis apoſtolicis ſup illis nõ cõfectis apphendentes, ſeu ꝑ alios apprehẽſam, ratã, & gratã habẽtes beneficia ſic retẽta, aut apprehenſa, & omne ius ꝙ in illis, vel ad illa ꝑ tẽpore quomõlibet habuerint, eo ipſo amittãt, illiſq; & illo priuari, ac ad illa de cætero obtinẽda ꝑpetuo inhabiles, nec illa vlterius. & prætextu noui tituli, aut nouæ cõmẽdæ, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis ẽt apoſtolica auctoritate facta aſſequi valeãt, ſed beneficia ipſa tanq̃ de iure & facto vacãtia aliis cõferri, ſeu cõmendari, & ꝑ quoſuis, tã ab eoꝝ ordinariis, collatoribus, quã a ſede prædicta libere impetrari poſſint, & ſi bñficia ipſa litigioſa fuerint collitigãtis in omni iure, & ad omne ius ꝙ beneficia retinẽtibus, aut poſſeſſionẽ apphendẽtibus hmõi in eiſdẽ beneficiis, vel ad illa qũolibet cõpetebat, aut cõpetere poterat eo ipſo abſq; iuris, aut hominis miniſterio ſurrogẽtur, & ſurrogati eſſe cẽſeãtur, ac in eoꝝ fauorẽ cauſa deſup pendẽs aduocata, & lis extincta fuiſſe, & ſimiliter eſſe cẽſeanẽ. Quodq; de cætero ſupplicatiões ẽt manu nr̃a motu ꝑprio ſignatæ, niſi habuerint clauſulã ꝙ eoꝝ ſola ſignatura ſufficiat nullam aliã quã per literaꝝ ſuper illis cõficieñ fidẽ aut probationẽ faciãt, ſeu præſtent, nec vlla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur, aut adhiberi poſſit Decernẽs ſic & nõ aliter, tam in eadẽ curia, q̃ extra eam & in partibus per quoſcunq; iudices, ac cõmiſſarios quauis ẽt apoſtolica auctoritate prædicta fungentes etiam cauſarum palatii huiuſmodi Auditores, & ipſius R. E. Card. in quauis cauſa, & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum &c.

Placet publicetur & deſcribatur I.

Quòd in Ciuitatibus, Terris & aliis locis Sanctæ Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectis, nemini ſal exterum emere liceat.

IVLIVS PAPA III.

AD futuram rei memoriã. Ex incũbenti nobis apoſtolicæ ſeruitutis officio ad ea libẽter intẽdimus, ꝑ quæ ſubditoꝝ nr̃orum cõmoditatibus, & Cameræ Apoſtolicæ indẽnitati opportune cõſulatur. Cũ itaq; ſicut accepimus quãtitas Salis ꝙ in Salinis Ciuitatis nr̃æ Cerũiæ ob neceſſariã dilectoꝝ filioꝝ illius Ciuiũ, & incolatũ ſubſtentationẽ quotãnis cõficitur, & a Camera Apoſtolica certo cõuento prætio emi cõſueuit, adeo aucta ſit, vt nõ niſi lõgeui tẽporis ſpatio diſtrahi poſſit, & ex hoc niſi remediũ opportunũ adhibeatur, vel ipſos Ciues, & incolas ab vlteriori eiuſdem Salis Fabrica, non ſine graui eorum diſpendio ceſſare, vel ipſam Cameram pecuniarũ recuperatione, quas pro dicto prætio erogat, fruſtrari opporteat. Nos cupientes (vt par eſt) non ſolum commoditati eorundem Ciuium, & incolarum, quos paterna beniuolẽtia ꝓſequimur, veꝝ ẽt indẽnitati eiuſdẽ Cameræ opportune ꝓſpicere. Motu ꝑprio & ex certa ſciẽtia nr̃a. ꝙ de cætero in ciuitatibus, Terris, & locis ſãctæ ſedi Apoſtolicæ immediate ſubiectis nulli prorſus locoꝝ Vniuerſitati, Collegio, communitati vel priuatis perſonis, quauis dignitate, etiam Archiepiſcopali. Cardinalatus, vel maiori eccleſiaſtica vel laicali dignitate fulgentibus, ſal exterum, & illud præſertim quod ab oris Dalmatiæ ſeu orientalibus, vel meridionalibus ac aliis mũdi regionibus aduehitur, in publicos vel priuatos vſus mercari liceat, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & quo ad communitates aut vniuerſitates mille, & quo ad reliquas priuatas perſonas, & collegia perſonaꝝ eccleſiaſticaꝝ centũ Ducatorum Auri de camera, cameræ prædictæ applicandorum ipſo facto per quemlibet contrauenientem, & pro qualibet contrauentione incurrendis penis, auctoritate Apoſtolica tenore preſentium ſtatuimus, & decernimus, Mandantes dilectis filiis Legatis prouinciarum, & illorum locatenentibus ac locorum Gubernatoribus, & aliis officialibus ad quos pertinebit, in virtute ſanctæ obedientiæ, vt ſtatutum & decretum noſtra huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari faciant, contemptores, & inobedientes per opportuna facti & iuris remedia compeſcendo. Non obſtantibus præmiſſis, & fel. record. Bonifatii Papæ. VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilii Generalis de duabus dietis, aliiſq; conſtitutionibus, & ordinationibus, tam apoſtolicis generalibus quam prouincialibus, necnon etiam iuramento confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus priuilegiis quoque

indultis, & literis apoſtolicis ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis quomodolibet conceſſis, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Volumus autem atque decernimus quod præſentium tranſumptis, manu alicuius Cameræ Apoſtolicæ Notarii ſubſcriptis, & Sigillo dilecti filii Guidonis Aſcanii Sanctæ Mariæ in via lata Diaconi Cardinalis de Sancta Flora nũcupati Camerarii noſtri munitis, ea prorſus fides adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Datum Viterbii ſub annulo piſcatoris Die. XI. Iunii. M D LIII. Pontificatus Noſtri Anno Quarto.

Decretum D D. Inquiſitorum hereticæ prauitatis Quòd comburi debeant omnes Libri Thalmud Hebræorum.

NOs Ioannes Petrus Carraffa Epiſcopus Tuſculanus, Rodulphus Pius de Carpo Sanctæ Mariæ in Transtiberim, Ioannes a Toledo Compoſtellanus S. Pancratii Hieronymus Verallus S. Martini in montibus, Iacobus Puteus S. Simeonis, & Sebaſtianus Pighinus S. Caliſti, Titulorum miſeratione diuina. S. R. E. Presbyteri Cardinales in Vniuerſa Republica Chriſtiana contra Hæreticam prauitatem Inquiſitores Generales, a, Sancta Sede, Apoſtolica ſpecialiter deputati, ſummi Dei noſtri prouidentiam, ac benignitatem qua vt hominum genus ab errorum tenebris vindicatum in veritatis ſemitam perduceret ſuæ gloriæ ſplendorem è cęlis ad terram demittere, ipſiuſq; lucis radiis bonos pariter, ac malos perfundere dignatus eſt, quantum pro humana fragilitate nobis licet ęmulari totis geſtientes affectibus pro iniuncti nobis officii ſolicitudine non modo ab Eccleſiæ Chriſtianæ finibus, peruerſa hæreſum & impietatum dogmata eliminare quottidie pro viribus ſtudemus, ſed etiam ad obcecatam Iudęorum perfidiam quos interim Eccleſiæ Chriſti pietas Secum haud ſecus, quam zizaniam commixtam tritico viuere permittit, noſtri ſtudii vigilantiam adhibere cupientes, nil eorum illuminationi conducibilius fore arbitrati ſumus, quam ſi ipſos ab impiis & inanibus doctrinis auertentes, ad ſacras (quas ſe colere falſo iactant) literas ſcrutandas deducere poſſemus, vbi ſuæ Salutis abſconditum Theſaurum, remoto ab eorum cordibus velamine, nobiſcum Deo donante inuenire & agnoſcere valerent. Quare cum ad noſtram notitiam non ſine ingenti animi dolore perueniſſet, male ſui ſtudioſam ac obſtinatam hanc Hebręorum gentem, iam pęne clauſis & obſignatis ſacrorum Bibliorum libris ſolis codicibus quibuſdam quos Thalmud appellant, ſtudere ac eos, vt aiunt, diurna nocturnaq; manu verſare: ſuoſq; filios, a teneris vnguiculis hac virulenta doctrina præcipue imbuere vbi pro pietate in Deum ipſum blaſphemare, pro candido & ſincero Deitatis cultu fabulas & inanes ſuperſtitiones, pro deſiderio Redemptoris & Meſſye exitiale odium in Chriſtum & maledicta in Chriſtianos perdiſcunt, Edocti, priſcorum Romanorum Pontificum, ac ſanctorum Patrum ſemper imitando exempla, qui ſuis & ſcriptis & ſanctionibus hos impios codices explodere conati ſunt, tam deteſtandam diuini nominis iniuriam, ac huius gentis exitium diutius conniuentibus oculis pertranſire nolentes, zelum officii noſtri ad hanc impietatem magis detegandam ac radicitus extirpandam accedere volentes per miniſtros ſanctiſſimi officii noſtri omnes huiuſmodi codices Thalmud appellatos, per domos Hebræorum hanc almam Vrbem incolentium diligenter perquiri & inuentos in vnum congregari ac per viros fideles hebraicum Idioma callentes reuolui iuſſimus & virulenta hæretica ac peruerſa dogmata quibus reſperſi per totum erant in vnum colligi & annotari ac per Sac. Theologiæ Doctores pro ſui defenſione auditis quantum decuit Rabinis Iudeorum, diſcuti & examinari fecimus. Et demum toto negocio diligenter diſcuſſo & coram Nobis fideliter deducto luce clarius depræhendimus in codicibus præfatis Thalmud contineri apertas ac impias in Deum blaſphemias aduerſus moſaycam legem quam ſe profiteri iactant & aduerſus naturæ & honeſtatis leges, ea concedi quæ humanæ aures audire perhorreſcunt. Diuinum cultum tot neniis fabulis, & ſuperſtitionibus obolui & obſcurari, vt vix apud idolatras peius vnquam auditum fuerit. Demum in Ieſum Chriſtum Saluatorem noſtrum ac ſanctum ipſius Euangelium tot impropria, contumelias ac blaſphemias irrogari, quæ de nephario ac perditiſſimo homine non ſine nauſea audiri poſſent. Quæ omnia pro Dei honore ea qua decet animaduerſione euellere & punire cupientes, præhabito præfatorum virorum tam in ſacris literis quam in vtroq; iure maturo conſilio, omnes huiuſmodi libros Thalmud quos colligere potuimus, per noſtræ ſententiæ decretum comburendos publice in acie Campi Floræ huius Almæ Vrbis iuſſimus, quod & ſub die. IX. huius maximo populi applauſu executioni mã-

dari

dari fecimus Cupientes autem vt hoc ſalutare exemplum ab hac Eccleſia omnium Matre ac
Magiſtra ad reliquas per orbem proficiſcatur, per præſentes auctoritate officii noſtri ac de
ſpeciali Sanctiſſimi D. N. mandato viue uocis oraculo deſuper nobis facto & etiam aucto-
ritate noſtri officii omnes & ſingulos Principes Chriſtianos & rerum publicarum Recto-
res, necnon ordinarios locorum & hæreticæ prauitatis Inquiſitores hortamur & monemus
in Domino, & nihilominus eis in virtute Spiritus ſancti & ſanctæ obedientiæ, & ſub pęnis
ſuſpenſionis a diuinis quoad Epiſcopos & maiores Prælatos, ac excommunicationis latæ
ſententiæ quoad alios præcipimus, vt quamprimnm præſentes noſtræ ad eorum notitiam
peruenerint, omnes huiuſmodi libros Thalmud per domos, & Sinagogas Hebręorum in
eorum ciuitatibus, & terris habitantium diligenter perquiri, & inuentos publice comburi
faciant, Omnibus vero Hebræis in ciuitatibus, ac terris Chriſtianorum habitantibus, man-
damus ſub pęna confiſcationis omnium bonorum ſuorum, quam ipſo facto contrafacien-
do incurrant, quorum quartam partem accuſatoribus, ſeu denunciatoribus, reliquas vero
inter ordinarios & Inquiſitores locorum, ac Dominos temporales æquis portionibus diui-
dendas applicamus, vt infra tres dies ab harum noſtrarum in hac alma Vrbe in acie Campi
Floræ, & in Sinagogis eorum, in aliis vero extra Vrbem locis, & terris in locis publicis, &
ſolitis publicatione, & banno reſpectiue per proclamam faciendis omnes prænominatos li-
bros Thalmud, tam Hieroſolimitanum, q̃ Babilonieum, omneſq; & ſingulas ipſorum par-
tes, quos apud ſe habere contingerit nobis, ſeu noſtris officialibus, ac prædictis ordinariis,
& Inquiſicoribus locorum reſpectiue conſignare debeant, ne de cætero tales, vel ſimiles li-
bros ſcribi aut imprimi, vel à partibus infidelium ad has fidelium partes deduci facere, aut
quouis queſito colore habere aut retinere poſſint, aut debeant. Vniuerſis demum Chriſtifi-
delibus in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſen
tentiæ pęna præcipiendo mandamus ne prædictos codices Thalmud, vtpote damnatos ab
Eccleſia legere, aut penes ſe retinere præſumant, nec Hebræis præfatis, pro habendis, ſcri-
bendis, ſeu imprimendis huiuſmodi libris conſilium, auxilium, vel fauorem impendere au-
deant, contrafactores autem præter pęnas excommunicatis debitas, aliis pęnis fautoribus
hæreticorum à iure taxatis punientur, prout per præſentes exnunc puniri mandamus. In
quorum omnium, & ſingulorum fidem præſentes exinde fieri fecimus, & per notarium no
ſtrum infraſcriptum ſubſcribi, ac ſigilli offitii noſtri impreſſione muniri. Datum Romæ in
ædibus noſtris ſub die xii. menſis Auguſti M D LIII. Pont. S. D. N. D. Iulii diuina
prouidentia Papæ Tertii Anno Quarto.

Contra Hebræos retinentes libros in quibus alquid contra fidem catholicam
notetur, vel ſcribatur.

IVLIVS PAPA III.

VNIVERSIS & ſingulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, & E-
piſcopis, ac dilectis filiis aliis locorum ordinariis ſalutem & Apoſt. benedictionem.
Cum ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, licet aliàs venerabiles fratres no
ſtri S. R. E. Cardinales hæreticæ prauitatis in vniuerſa Rep. Chriſtiana Inquiſitores gene-
rales certum Hebraicorum librorum volumen Ghemarot Thalmud nuncupatum, nonnul
la indigna, & legem diuinam, orthodoxamq; fidem offendentia continens, de mandato no-
ſtro damnauerint, & igne comburi fecerint, nihilominus inter ipſos Hebræos adhuc eſſe di
cantur diuerſi libri diuerſas contra Chriſtum redemptorem noſtrum, eiuſq; ſanctiſſimum
nomen, & honorem blaſfemias, & ignominias continentes, Nos in præmiſſis opportune
prouidere volentes, vobis, & veſtrum cuilibet per præſentes committimus, & mandamus,
quatenus ſingulis vniuerſitatibus Hebræorum infra limites iuriſdictionis veſtræ conſiſten-
tibus ex parte noſtra intimetis & notificetis, ꝙ elapſis quatuor menſibus à die intimationis,
& notificationis huiuſmodi omnes & ſinguli libri, in quibus nomen Ieſu ſaluatoris noſtri,
ꝙ Ieſeui hanozri dicitur, cum blaſfemia, aut aliàs ignominioſe nominetur, tam in eorum
Sinagogis, & locis publicis q̃ priuatis domibus, & aliàs vbique locorum diligentiſſime ex-
quirentur, & qui libros huiuſmodi pęnes ſe quoquomodo habere reperti fuerint, debitis
pęnis, tam pecuniariis, & confiſcationis bonorum, q̃ ſi eorum contumacia, aut qualitas deli-
cti id exegerit, corporis etiam vltimi ſupplicii, ac aliàs prout a fide Chriſti apoſtantes puni-
untur, irremiſſibiliter punientur, & nihilominus eiſdem quatuor menſibus elapſis per vos,

vel alium, ſeu alios, quos ad hoc duxeritis deputandos, libros huiuſmodi cum omni diligentia inquiratis, & ſtudioſe inueſtigetis, inquiriq; & inueſtigari faciatis, & eos, quos libros huiuſmodi pęnes ſe habere repereritis, pęnis quibus apoſtantes præfati puniuntur, omnino, & inremiſſibiliter puniatis, Non permittentes de cętero eoſdem Hebręos, qui in memoriã paſſionis Dominicæ a ſancta matre Eccleſia tolerantur, vt aliquando manſuetudine noſtra allecti ad verum Chriſti lumen (diuino afflante ſpiritu) conuertantur, a quibuſuis etiam Apoſtolica auctoritate ſungentibus. occaſione cuiuſuis ſortis librorum apud eos exiſtentiũ, (dummodo blaſſemiam, vt præfertur, non contineant, niſi de noſtro expreſſo mandato, quomodolibet vexari aut moleſtari, contradictores quoſlibet & rebelles, ac vobis in præmiſſis non parentes per ſententias cenſuras, & pęnas eccleſiaſticas ac etiam pecuniarias arbitrio veſtro moderandas & applicandas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, ſententias, cenſuras & pęnas prædictas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilix brachii ſecularis. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ac ipſorum hebreorum etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoq;, indultis, & litteris apoſtolicis ſub quibuſcunq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis clauſulis & decretis quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus, approbatis & innouatis, Quibus omnibus, eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus. Contrariis quibuſcunq;. aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæq; loca, in quibus, de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus quod tranſumptis præſentium manu notarii publici ſubſcriptis & ſigillo alicuius curiæ eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ, in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis ea prorſus fides adhibeatur, quæ pręſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris Die. xxix. Maii M D L I I I I. Pont. Noſtri Anno Quinto.

Regula ſiue conſtitutio perpetua Sanct. Domini Iulii diuina prouidentia Papæ. I I I. In qua declaratur quod fructus beneficiatorum tempore obitus beneficiatorum in exacti debeantur ſucceſſoribus in beneficiis, & non hæredibus dictorum beneficiatorum ac quod Ducati. 500. & reliqua per mortem Reuerendiſſimorum S. R. E. Cardinalium Cameræ & Capellæ Apoſtolicæ debita ſolui debeantur nec de eiſdem per præfatos Cardinales teſtari poſſit.

MOtu proprio &c. Cum ſicut nobis nuper innotuit diuerſi diuerſorum beneficiatorum etiam Epiſcoporum Patriarcharum & aliorum prælatorum ac. S R E. Cardinalium pro tempore decredentium hæredes, non ſolum bona relicta ſpolia nuncupata ſit decedentium beneficiatorum Epiſcoporum Archiepiſcoporum Patriarcharum & aliorum prælatorum ac etiam Cardinalium verum etiam fructus &c. Eccleſiaſticos, ac pecunias & res alias ꝑ ipſos beneficiatos Epiſcopos Archiepiſcopos, Patriarchas & alios prælatos, ac etiam Cardinales ante eorum obitum non exactos etiam ſi eorum ſolutionis dies ante obitum ipſorum non aduenerit ſub eo ſorſan prætextu quod pro tempore autem obitum huiuſmodi, decurſo debeantur exigere & qñq; ſolutionem debitorum per ipſos beneficiatos & Cardinales dũ viuerent contractorum & Legatorum per eos in ſua vltima voluntate etiam ad pias cauſas factorum ſubterfugere, ac hæredes Cardinalium huiuſmodi paramenta & ornamenta capellę ipſorum Cardinalium quæ iam tanto tempore quod eius initii hominum memoria non habetur capellæ Apoſtolicæ, in qua miſſæ papales celebrantur & ex qua pauperibus prælatis ad Romanam curiam, pro tempore confluentibus & paramenta eccleſiaſtica cum quibus proceſſionibus & aliis ſolemnitatibus per Romañ. Pontifi. fieri ſolitis incedere poſſint non habentibus ſubuenitur deuoluti conſueuerunt occupare, ac ſolutionem Quingentorum ducatorum auri de camera, qui poſt obitum ſingulorum Cardinalium pro pręcio annuli eis in eorum ad Cardinalatum aſſumptione exhiberi ſoliti Cameræ Apoſtolicæ perſoluuntur declinare contrudant & ſatagant. Nos attendentes fructus &c. & pecunias ac res alias occaſione

eccleſiarum

eccleſiarum, monaſteriorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum pro tempore prouenień. Licet poſtquam ad manus beneficiatorum perneneruntt, & cum aliis ipſorum beneficiatorũ fructibus, &c. pecuniis & rebus commixtis ſeu ipſis beneficiatis incorporale ſunt non vlterius in eccleſiaſticis, ſed potius ipſorum beneficiatorum propriis, & ab eis acquiſitis bonis, Iudican. & propterea ꝙ modo pro ſecularibus & profanis haberi, & de eis teſtamēto aut alias diſponeń. facultas eiſdem beneficiatis per ſedem Apoſtolicam concedi conſueuerit, nihilominus donec in manibus eorum qui illos tãquam eccleſiaſticos, ſeu ex eccleſiis, monaſteriis & beneficiis prædictis prouenień. & pro talibus conſeruant, aut vt tales detinent, ipſiq; beneficiati pecunias huiuſmodi realiter non exegerint, & fructus &c. non perceperint, necnõ aliis eorum bonis commiſcuerint, & ſibi incorporauerint ſemper ipſarum eccleſiarum quarum ipſi beneficiati ſunt, ac vere eccleſiaſticos eſſe & cenſeri debere, & propterea iuri non congruere, vt ipſi beneficiati de rebus certis ipſarũ eccleſiarum quæ omni iure alienari prohibentur diſponere, etiam in eorum vltima voluntate poſſint, nec ipſis beneficiatis etiam Epiſcopis, Archiepiſcopis, Patriarchis, & aliis ac Cardinalibus pro tempore defunctis eorum hæredes, qui vt plurimum ſunt laici in præiudicium ſucceſſorum beneficiatorum fructus, &c. acres, & pecunias in exactos huiuſmodi os boui trituranti alligando exigant, & hæredes Cardinalium mala malis addendo, bona capellæ, Apoſtolicæ debita occupant, ſeu ꝙ Cameræ, & creditoribus ac legatariis debent pro ſe retineant, Volentes in præmiſſis opportune prouidere, motu ſimili, &c. declaramus noſtræ intentionis nunquam fuiſſe, nec eſſe, ꝙ quiuis quorumcunque beneficiatorum etiam, vt præfertur, Epiſcoporum Archiepiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum prælatorum; etiam Cardinalium vbilibet ēt in Romana curia, aut diſtrictu pro tempore decedentium ſiue ex teſtamento, per ipſos beneficiatos etiam vigore facultatum, quarumcunq; eis in ſpecie, vel in genere, etiam prætextu quorumcunque capitulorum, ac ſtatutorum, & ordinationum, etiam noſtrorum ſub quibuſuis tenoribus, & formis, ac alias quomodolibet conceſſorum condito, ſiue ab inteſtato hæredes fructus, &c. ac pecunias, & res alias per ipſos ſic defunctos beneficiatos, etiam Epiſcopos, Archiepiſcopos, Patriarchas, & alios prælatos, ac Cardinales ante eorum obitum nõ exactos, etiam ſi pro tempore ante obitum huiuſmodi decurſo debeantur, ac eorum ſolutionis dies beneficiatis, & Cardinalibus viuētibus aduenerit, & per ipſos beneficiatos, & Cardinales non ſteterit quominus illos exigerent, quinimmo omnium pro illorum exactione, neceſſariam diligentiam, etiam iudicialiter agendo fecerint quoquomodo exigere, aut etiam ſponte oblatos percipere, aut cruces. candelabra, imagines, patenas, calices, & alia cuiuſuis ſortis, tam aurea, quam argentea vaſa, & iocalia, ac quæuis ornamenta, paramenta, & alia vtenſilia capellæ ſingulorum Cardinalium pro tempore decedentium, cęteraq; tam ad ipſam capellam, q̃ eius miniſtros circa altaris miniſterium, celebrationem miſſæ pertineń. pro ſe retinere, aut ſolutionem Quingentorum ducatorum huiuſmodi euitare poſſint, ſed ꝙ de cætero perpetuis futuris temporibus fructus, &c ac pecuniæ, & res (vt præfertur) inexacti huiuſmodi ad ipſorum ſic defunctorum beneficiatorum, etiam Epiſcoporum, Archiepiſcoporũ, Patriarcharum, & aliorum prælatorum, & Cardinalium in eccleſiis, monaſteriis, & beneficiis prædictis ſucceſſores, qui ex illis, quorum ſolutionis dies ante obitum, beneficiatorum huiuſmodi aduenerit omnia ipſorum beneficiatorum, etiam (vt præfertur) Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum prælatorum, etiam Cardinalium debita, ad pias cauſas facta legata ſi aliunde ex aliis ipſorum beneficiatorum bonis ſolui non poſſint, ſoluere teneantur libere deuenire, & in poſterum deueniãt, ac per eos, & non hæredes prędictos exigi poſſent, & in poſterum poſſint, necnon cruces. candelabra, imagines, patenas, calices, vaſa iocalia, ornamenta, paramenta, vtenſilia, & alia ad capellam ſingulorum Cardinalium, & eius miniſtros (vt præfertur) pertineń. & ad eandem capellam Apoſtolicam pertinerent, & ſpectarent, ac in poſterum pertineant, & ſpectent, & peragentes pro ea realiter & cum effectu capi, & apprehendi poſſent, & deberent, ac in poſterum poſſint & debeant, ac hęredes Cardinalium, tam hactenus defunctorum, q̃ pro tempore decedentium Quingentos Ducatos huiuſmodi eidem Cameræ perſoluere tenerentur, & in poſterum teneantur, & propterea ſucceſſores in eccleſiis, monaſteriis, & beneficiis huiuſmodi fructus, & c. Ac pecunias, & res per eorum ſucceſſores non exactos libere, & licite percipere, exigere, & leuare, ac ſolutis ſi aliunde vnde ſoluant non erit (vt præfertur) debitis, & legatis prædictis, quot

reſiduum fuerit in ſuos vſus,& vtilitatem conuertere necnon agentes pro capella Apoſtoli ca,cruces,candelabra,imagines,patenas,calices,vaſa,iocalia,ornamenta,paramenta vtenſilia,& alia prædicta propria auctoritate libere capere,& appræhendere poſſe,Ac hæredes Cardinalium,tam hactenus defunctorum, quam aliorum pro tempore decedentium ad cruces, candelabra,& alia prædicta ageñ. pro dicta capella Apoſtolica tealiter & cum effectu conſignand. & eoſdem Quingentos Duc. agentibus pro eadem Camera,vt præfertur ſoluend; teneri,& obligatos eſſe,ac ad id omnibus iuris & facti remediis cogi, & compelli poſſe ſicq; in præmiſſis omnibus & ſingulis caſibus ad præſens occurreñ.ſeu pēdeñ.per quoſcunq; &c. in quauis cauſa & inſtañ. ſublata &c iudicari & diffiniri debere ac irritum &c. decernimus. Non obſtañ. præmiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis ſtatutis &c. priuilegiis quoque indultis:ac teſtandi & alias de dictis rebus & bonis diſponendi facultatibus capitulis & literis apoſtolicis ſub quibuſcunq; tenoribus & formis ac cum quibuſuis clauſulis,& decretis etiam per modum ſtatuti & ordinationis perpetuorum,Motu proprio &c. aut alias quomodolibet etiam per nos ad dictam ſedem conceſſis,initis, emanatis. Quibus omnibus etiam ſi de illis &c. eorum tenores &c. hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus & ſufficienter derogatum eſſe decernimus,cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Volumus autem hæredes ipſorum beneficiatorum qui jam ante præſentium publicationem pecunias ac fructus per ipſos beneficiatos exactos huiuſmodi exegerint per ſucceſſores in beneficiis huiuſmodi amplius præſentium vigore moleſtari non poſſe necnon præſentes in cancellaria apoſtolica vt moris eſt publicari & in illius quinterno inter alias conſtitutiones perpetuas ad perpetuam rei memoriam deſcribi.

Placet motu proprio. I.

Tranſumptum literarum Apoſtolicarum in forma breuis ſuper bonis Eccleſiaſticis alienatis contra formam conſtitutionis Pauli ſecundi.

Dilectis filiis noſtris Iacobo Sancti Simeonis de Puteo nuncupato, & Ioanni Baptiſtæ S. Clementis tt. Presbyteris Cardinalibus.

IVLIVS PAPA III.

Dilecti filii noſtri ſalutem & Apoſtolicam beñ. Cum ſicut accepimus a centum annis citra diuerſa bona immobilia & Iura diuerſarum Cathedralium etiam Metropolitanarum & collegiatarum ac aliarum Eccleſiarum, Necnon Monaſteriorum,& Prioratuum, tam virorum quam mulierum ac Præpoſiturarū, Præpoſitatuum dignitatū, perſonatuum, adminiſtrationum,& officiorum,necnon Canonicatuum,& præbendarum,ac aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum,cum cura & ſine cura ſecularium & diuerſorum ordinum regularium,ac hoſpitalium,& aliorum piorum locorum temporalis Dominii Sanctę Romanæ Eccleſię,prçter & contra formam conſtitutionis per fe. re. Paulum P P. II. prædeceſſorem noſtrum ſuper alienatione bonorum eccleſiaſticorum editæ ſeu alias nulliter vel illicite,& in euidens eccleſiarum Monaſteriorum, Priora uum, Præpoſiturarum, Prępoſitatuum,dignitatum,perſonatuum, adminiſtrationum,& offitiorum,ac Canonicatuum,& prębendarum,aliorumq; benefitiorum eccleſiaſticorum,necnon hoſpitalium,& piorum locorum huiuſmodi,damnum variis perſonis alienata ſeu in emphiteoſim perpetuam etiam ſingulis viginti nouem annis renouandam aut ad longum tempus vel ad certas generationes ſeu nominationes locata & alias diuerſimode occupata et detenta fuerint occupenturq;,et detineantur etiam de præſenti et exinde fructus redditus et prouentus eccleſiaſtici non modicum diminuti exiſtant. Nos volentes indemnitati Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, præpoſiturarum, Prępoſitatuum,dignitatum,perſonatuum,adminiſtrationum et offitiorum,ac canonicatuum,et præbendarum,necnon beneficiorum hoſpitalium et locorum huiuſmodi vt ex debito noſtri paſtoralis offitii tenemur opportune prouidere. Circunſpectioni veſtræ quorum eximia integritas ſingularis prudentia exacta diligentia et in rebus gerendis dexteritas ac alię prçclarę virtutes veteris experientiæ documento nobis iam dudum cognitę ſunt per pręſentes committimus et mandamus quatenus per vos vel alium,ſeu alios quos ad hoc cum ſimili aut limitata poteſtate duxeritis deputandos, vocatis prout vobis videbitur eorundem bonorum poſſeſſoribus vel detentoribus ſuper nullitate et inualiditate alienationum,et locationum huiuſmodi,ac exinde ſubſecutarum confirmationum etiā Apo

ſtolica

ſtolica auctoritate factarum ſeu facultatum ad illas faciendas conceſſarum necnon deſuper
confectorum Inſtrumentorum literarum, & aliarum ſcripturarum ac indebita occupatione
& detentione bonorum , & Iurium huiuſmodi etiam ſummarie ſimpliciter & de plano ſine
ſtrepitu, & figura Iuditii ſola facti viritate inſpecta auctoritate noſtra diligenter inquiratis ac
bona & iura quæ vocatis eiſdem poſſeſſoribus vel detentoribus præter aut contra formam
dictæ conſtitutionis ſeu alias nulliter vel illicite & in euidens eccleſiarum Monaſteriorum ,
Prioratuum,Præpoſiturarum,Prępoſitatuum,dignitatum,perſonatuum,adminiſtrationum,
officiorum; canonicatuum, & præbendarum,ac benefitiorum hoſpitalium, & piorum loco-
rum prædictorum damnum alienata ſeu locata aut occupata & detenta repereritis ad eccle-
ſiarum, Monaſteriorum,prioratuum,Præpoſiturarum,Præpoſitatuum,dignitatum,perſona-
tuum,adminiſtrationum,offitiorum,canonicatuum,& præbendarum ac benefitiorum hoſ-
pitalium,& piorum locorum quorum antea erant Ius & proprietatem reuocetis & reduca-
tis, ac eos qui bona & iura huiuſmodi indebite poſſederint & detinuerint ad ſatisfaciendum
de indebite perceptis opportunis Iuris remedüs cogatis & compellatis. Nos enim vobis eos
qui ſatisfecerint quietandi & liberandi ac cum eis qui ſatisfaciendi modum non habuerint &
aliis perſonis de quibus yobis videbitur ſuper huiuſmodi,indebite perceptis ac bonis & iuri-
bus præter & contra formam dictæ conſtitutionis ſeu alias nulliter vel illicite aut in euidens
damnum alienatis ſeu locatis,tam eorum quorum bona & iura huiuſmodi antea erant quam
etiam noſtro & pro intereſſe quod in premiſſis ratione fructuum reddituum & prouctuum
indebite præceptorum habet cameræ Apoſtolicæ nominibus componen. et quaſcunque
honeſtas compoſitiones & concordias ineundi et ſi vobis videbitur bona et Iura prædicta
poſtquam ad Ius et proprietatem eorum quorum antea erant reuocata et reducta fuerint
eiſdem poſſeſſoribus ſeu detentoribus aut aliis perſonis de conſenſu eorum quorum intere-
rit & ſi requiſiti conſentire noluerint ſine eorum conſenſu ſub honeſto annuo canone ſiue
cenſu aut alias prout vobis iuſtum eſſe videbitur in euidentem vtilitatem eccleſiæ locandi et
concedendi ac ad effectum præmiſſorum omnes et ſingulos emphiteotas locatarios et
conductores etiam perpetuos bonorum eccleſiaſticorum et alias perſonas eccleſiaſticas et
ſeculares cuiuſcunq; dignitatis,ſtatus,gradus , ordinis , et conditionis exñtes etiam exemptos
etiam per edicta locis publicis affigenda ad exhibitionem titulorum quos in eiſdem bonis
Eccl. habent ſub ſententiis cenſuris et pęnis de quibus vobis videbitur monendi et requirē-
di. Necnon aliquas Idoneas perſonas per prouincias , Ciuitates,terras,et loca dictæ ditionis
cum ſimili aut limitata ptāte qui præmiſſa omnia exequantur et vt laici ac aliæ perſonę quæ
diuerſa eorum bona maximi valoris ratione minimorum cenſuum eccleſiis obligata eſſet e-
greferunt aliquod commodum ſine damno eccleſiarum reportare poſſint. Sed de his qui
bona huiuſmodi modico cenſu grauata ab illis præſtatione et ſolutione liberare cupiunt ,
ac modis et conditionibus quas pro liberatione huiuſmodi offerunt ad hoc vt de præmiſſis
nos certos reddere poſſint.Noſq; ſuperinde opportune prouidere poſſimus ad plenum in-
forment et ad hoc ſi opus fuerit dominos directorum dominiorum euocent. Subdelegandi
eaſq; quando vobis videbitur reuocandi et alios eorum loco ſubſtituendi cæteraq; in præ-
miſſis et circa ea neceſſaria ſeu quomodolibet opportuna faciendi plenam et liberam apoſt.
auctoritate prædicta tenore præſentium concedimus facultatem et poteſtatem . Non ob-
ſtantibus pręmiſſis et apoſtolicis ac in prouincialibus et ſinodalibus conciliis editis ſpeciali-
bus vel generalibus conſtitutionibus et ordinationibus ac eccleſiarum Monaſteriorū,Prio-
ratuum,Prępoſiturarum , Præpoſitatuum hoſpitalium et locorum ac ordinum huiuſmodi
Iuramento confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis et conſuetu-
dinibus priuilegiis quoq; indultis exemptionibus et literis apoſtolicis eiſdem eccleſiis, Mona-
ſteriis,Prioratibus, Præpoſituris , Præpoſitatibus hoſpitalibus locis,et ordinibus,ac eorum
ſuperioribus et perſonis per quoſcunq; Ro. Pont. ſimiliter prædeceſſores noſtros ac nos et
ſedem prędictam etiam per viam generalis legis et ſtatuti perpetui ac initi et ſtipulati contra-
ctus necnon motu proprio et ex certa ſcientia , ac de Apoſtolicæ ptātis plenitudine etiam
conſiſtorialiter et alias ſub quibuſcunq; tenoribus et formis ac cum quibuſuis etiam deroga-
toriarum derogatoriis aliiſq; efficacioribus efficaciſſimis et inſolitis clauſulis. Necnon irritan-
tibus et aliis decretis quomodolibet etiam pluries conceſſis confirmatis et innouatis. Quibus
omnibus etiam ſi pro illarum ſufficienti derogatione de illis eorumq; totis tenoribus ſpecia-

lis ſpecifica expreſſa & indiuidua ac de verbo ad verbum non autem per clauſulas generales idem importantes mentio ſeu quęuis alia expreſſio habenda aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil pęnitus omiſſo & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis, Necnon modos & formas ad id ſeruandas pro indiuiduo ſeruatis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat harum ſerie ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Cæterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca in quibus illis opus eſſet tranſmittere etiam volumus & dicta auctoritate decernimus q; literarum earundem Tranſumptis etiam per calcographos impreſſis, & manu Notarii publici ſubſcriptis ac Sigillo alicuius curiæ eccleſiaſticæ vel canonici Metropolitañ. ſeu alterius cathedralis eccleſiæ aut perſonæ indignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur quæ eiſdem præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo piſcatoris, Die. xxiii. Maii. M D LII. Pontificatus noſtri Anno Tertio. Rom. Amaſæus.

Quod annatæ communia, & alia Iura de quindennio in quindennium, ob perpetuas beneficiorum vniones perſoluantur.

IVLIVS PAPA III.

MOtu proprio &c. Cum ſicut non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, Dilectis filiis officialibus Romanæ curiæ de annatis eis pro parte ſuorum emolumentorum in erectione eorũ collegioꝝ aſſignatis participantibus annatas eis & Cameræ nr̃æ Apoſtolicæ de quindẽnio in quindennium, ratione Vnionũ &c. perpetuarum per ſedem Apoſtolicã hactenus factarum pro tempore debitas non indagantibus, & earum exactionis poſſeſſionem ſeu quaſi adipiſci, ac eas congruis temporibus exigere non curantibus, ac in mora & negligentia eas exigendi diutius permanẽtibus factum ſit vt quam plures ex annatis huiuſmodi in obliuionem & deſuetudinem iurium dictæ Cameræ deuenerint, & exinde officia dictę curiæ eorum occurrente vacatione longe minori emolumento in alios transferri opportuerit: & adhuc oporteat; in ipſius Camerę & aliorum quorum intereſt pręiudicium, & detrimentum non modicum, Et inſuper debitores annatarum huiuſmodi eas non ſoluentes ſententias & cenſuras eccleſiaſticas, ac etiam diſſolutionis Vnionum &c. huiuſmodi pęnas, in conſtitutionibus a diuerſis Romanis pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſuper perſoluendis dictis annatis editis contentas incurrerint, & vnionibus &c. Prædictis vt præfertur diſſolutis in ipſis beneficiis antea vnitis intruſi remanſerint. & fructus eorundem beneficiorum ſuos non fecerint, Quinimo ad eorũ reſtitutionem nobis & dictæ Camerę teneantur. Nos qui ſuperioribus diebus vt Cameræ & officialium prædictorum, ac venerabilium fratrũ noſtrorum ſanctę Romanæ eccleſię Cardinalium iura pręſeruaremus, ac eorum indemnitati conſuleremus quaſcunq; conſtitutiones antea per dictos prædeceſſores pro annatis prędictis, & communibus eccleſiarum, & monaſteriorum quorumcunq; ſemel tantum, aut de quindennio in quindennium perſoluendis editas per noſtras ſub plumbo cõfectas literas approbauimus, & innouauimus, volentes cũ debitoribus annatarum & communium huiuſmodi non iuxta iuris rigorem, Sed paterno affectu agere, Motu ſimili &c Fructus redditus & prouentus beneficiorum vnitorum huiuſmodi per debitores annatarum & communium prædictorum (vt pręfertur) indebite perceptos, & propterea nobis & pręfatæ Cameræ debitos eiſdem debitoribus, dummodo infra decem dies a die publicationis pręſentium in acie Campi florę & valuis Cancellarię apoſtolicę faciendę computandos de omni & toto eo de quo occaſione annatarum & communium huiuſmodi vſque in pręſentem diem etiam pro rata temporis decurſi, debitores exiſtunt pręfatæ cameræ, cui annatas et communia prædicta quę officiales pręfati per decem annos a lapſu primi quindennii computandos exigere quoquomodo ceſſarunt loco fructuum &c. Indebite perceptorum ac nobis et præfatæ Camerę (vt pręmittitur) debitorum, ac in recompenſam expenſarum quę pro recuperatione annataꝝ & cõmunium huiuſmodi, et ſatiſfactione mercedis miniſtrorum ad recuperationem annatarum et cõmunium prędictorum neceſſario deputandorum faciendę erunt, ac refectione dãnorum et intereſſe quę ob negligẽtiam officialium huiuſmodi eidẽ Camerę hactenus obuenerunt, & aliis rationalibus cauſis animum noſtrum mouentibus apoſtolica au-

ctoritate

ctoritate per præſentes applicamus appropriamus, & incorporamus, realiter & cum effectu ſatiſfaciant pro tempore præterito, omnibus, & ſingulis priuilegiis, indultis, facultatibus, iuribus, & gratiis quæ eiſdem officialibus ac eorum collegiis ſuper perceptione annatarum & communium huiuſmodi quomodolibet competit eis ſaluis, & integris, ac in ſuis robore & efficacia quoad futura remanentibus, perpetuo dicta auctoritate gratioſe remittimus, & elargimur, eoſque ab illis etiam perpetuo liberamus & abſoluimus. Mandantes dilectis filiis Guidoni Aſcanio Sanctæ Mariæ in via lata Diacono Cardinali de Sancta Flora nuncupato Camerario, & Magiſtro Franciſco Maſſario de Aſpra generali Theſaurario noſtris per nos alias ad dictarum literarum noſtrarum & contentorum in eis executionem per alias noſtras in forma breuis literas deputatis, Quatenus coniunctim, & alias iuxta dictarum literarum in forma breuis continentiam, & formam procedentes per ſe ipſos vel alias perſonas ad hoc ab eis deputandas annatas, & communia huiuſmodi exigant, & exigi faciant. Nos enim eiſdem Guidoni Aſcanio Cardinali & Camerario ac Franciſco Theſaurario pro effectu exactionis annatarum & communium huiuſmodi omnes & ſingulos illorum debitores ſub ſingulis literis noſtris prædictis comprehenſos etiam per edictum publicum conſtito ſummarie &c. de non tuto acceſſu tam in curia quam extra eam citandi monendi & requirendi ac eis & aliis quibus & quoties opus fuerit etiam ſub ſententiis, Cenſuris, & pęnis eccleſiaſticis ac etiam pecuniariis arbitrio eiuſdem Guidonis Aſcanii Cardinalis & Camerarii ſeu alterius perſonæ eccleſiaſticæ, ab eo deputandę ferendis, ſtatuendis, moderandis ac applicandis etiam ſimili edicto inhibendi, ipſoſque debitores ad ſolutionem annatarum & communium, in quorum exactionis poſſeſſione ſeu quaſi eoſdem officiales a dictis decem annis citra non fuiſſe repererint, vel ſi annatas & communia huiuſmodi in dicto termino non ſoluerint fructuum reddituum & prouentuum per eos (vt præfertur) indebite perceptorum per ſententias & cenſuras eccleſiaſticas etiam interdicti, tam localis quã perſonalis per eundem Guidonem Aſcanium Cardinalem & Camerarium ſeu alias perſonas eccleſiaſticas ab eo vt præfertur deputandos quotiens opus fuerit ferendas & promulgandas, necnon quaſcumque pęnas & alia iuris & facti remedia tam per Guidonem Aſcanium Cardinalem & Camerarium, quam Franciſcum Theſaurarium præfatos ſtatuenda & ordinanda etiam Cum Inuocatione auxilii brachii ſecularis cogendi & compellẽdi: ac cum eiſdem debitoribus ſuper eo quod ratione annatarum & communium huiuſmodi debebunt pro ea rata & quantitate quæ eiſdem Camerario & Theſaurario videbitur etiam citra medietatem debiti tranſigendi & componendi: & eos pro eo quod ſoluerint, ac etiam pro vniuerſo debito ſi illud ſoluerint, aut ſuper eo vt præfertur tranſegerint & compoſuerint pleniſſime quietandi: & in quibuſlibet prouinciis & locis vnam ſeu plures perſonas idoneas cum ſimili aut limitata poteſtate ſubſtituendi ac in præmiſſis omnibus & ſingulis ſummarie & ſimpliciter ac alias more Camerali procedendi, aliaſque in præmiſſis & circa ea quomodolibet neceſſaria vel opportuna faciendi, gerendi & exercendi: necnon eiſdem Camerario per ſe aut perſonas eccleſiaſticas ab eo vt præfertur deputandas omnes & ſingulos qui ſententias et cenſuras prædictas vt pręmittitur incurrerint ab eiſdem ſententiis cenſuris et pęnis præuia ſatiſfatione aut compoſitione abſoluendi, & liberandi ampliſſimam facultatem et poteſtatem concedimus per præſentes. Non obſtantibus fęlicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. de vna & concilii generalis de duabus dietis dummodo vltra tres aliquis auctoritate præſentium non trahatur et quibuſuis aliis conſtitutionibus et ordinationibus apoſtolicis cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Placet et Ita motu proprio applicamus remittimus et mandamus.

De Prorogatione Subſidii Trecentorum Millium Scutorum, & Quartæ partis fructuum Congregationum regularium, ac Vigeſimarum Hebræorum ad Triennium, & deinde ad beneplacitum factæ.

MARCELLVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei. Ad Futuram rei memoriam. His proximis diebus quibus Fe. Re. Iulius Papa III. prædeceſſor noſter ſicut domino placuit rebus eſt humanis exemptus, Camera Apoſtolica ea in egeſtate reperta fuit, vt neq; ipſius prædeceſſoris exequiæ modo ſolito, neq; Conclauis expenſæ commode fieri potuerint, quinimmo ad eas ſatis remiſſe faciendas oportuerit multum æs alienum cum graui ipſius Cameræ iactura contrahere. Verum cum ex ordinariis eiuſdem Cameræ redditibus æs huiuſmodi diſſolui, & moles expenſarum, quæ pro orthodoxæ fidei defenſione, & Status S. R. E. conſeruatione nobis indies ſubeundæ ſunt ſuſtineri nequeant, cogimur ad ſolita præfatę Cameræ ſubſidia prçter mentis noſtræ inſtitutum recurrere. Cum itaq; alias de anno videlicet M D X L I I I. proxime præterito piæ memorię Paulus P P I I I. etiam prędeceſſor noſter animaduertens ex variis & extraordinariis onerum impoſitionibus tunc vigentibus nihil aliud magis euenire quã Commiſſariorum & aliarum perſonarum cum Camera apoſtolica contrahentium lucra ac ſubditis ipſis innumerabiles expenſas, ipſis forſan principalibus oneribus grauiores. Volens in præmiſſis opportune prouidere de fratrum ſuorum de quorum numero tunc eramus cõſilio cum laudabili rei directione cunctis impoſitionibus extraordinariis ſublatis vnum vni cumq; ſubſidium Trecentorum millium Scutorum per totam ditionem eccleſiaſticam pro triennio ſoluendum & exigendum impoſuerit, & cum ſubſidium huiuſmodi ſpontanea ſubditorum voluntate acceptatum fuiſſet, & ex eo ſumma Trecentorum millium ſcutorum huiuſmodi ad Cameram præſatam annuatim peruenire non poſſet, ad ſupplendum ſummę deficienti aliud quartæ partis fructuum a congregationibus regularibus Italiæ, & aliud vnius decimæ a ſecularibus, ac aliud etiam quartæ partis fructuum eccleſiaſticorum a regularibus perſonis ab eiſdem congregationibus ſeparatis per totam Italiam exiſtentibus, necnon reliquum vnius vigeſimæ ab hebræis ditionis eccleſiaſticæ exigenda, & per eos ac omnes alios ad quos ſpectabat triennio durante dictę Cameræ apoſtolicę annis ſingulis integre perſoluenda ſubſidia etiam impoſuerit. Et ſubſidia huiuſmodi Paulus primo ad duo ſucceſſiue, & deinde Iulius prædeceſſores pręfati ad reliquum extunc immediate ſubſecuta triẽnia prorogauerint prout in diuerſis ipſorum prædeceſſorum deſuper confectis literis plenius continetur, ipſaq; ſubſidia quiete & ſine aliquo Commiſſariorum & expenſarum grauamine, & cum maxima ſubditorum & perſonarum quę illa ſoluerunt ſatisfactione exacta fuerint. Nos confidentes ſubditos & congregationes ac Hebræos præſatos ex notorietate noſtrarum & dictæ ſedis neceſſitatum onus ſubſidiorum eos tangentium vt antea fecerunt libenti animo ſubituros Treceñtorum Millium ſcutorum his modo & forma quibus vltimo loco exactum fuit, & quartę partis fructuum congregationum regularium Italiæ, ac vigeſimæ Hebrçorũ ditionis eccleſiaſticæ ſubſidiorum impoſitiones huiuſmodi, necnon conuentiones deſuper cum eiſdem ſubditis per ipſorum prædeceſſorum agentes ſuper præmiſſis factas & initas, earum ac omnium & ſingularum ſuperinde confectarum ſcripturarum tenores ac ſi de verbo ad verbum inſererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes ad aliud triennium a fine vltimo dicti triennii computandum, & deinde neceſſitatibus noſtris prædictis durantibus ad noſtrum & apoſtolicę ſedis beneplacitum apoſtolica auctoritate tenore præſentium extendimus & prorogamus, ac extenſas & prorogatas, necnon Trecentorum millium iuxta conuentiones prædictas & quartæ partis fructuum congregationum ac Vigeſimæ Hebrçorum huiuſmodi ſubſidia integre & iuxta verum eorum valorem ad vltimo dictum triennium (vt præfertur) computandum ſolui & exigi ac ad Cameram prædictam pro neceſſitatibus huiuſmodi peruenire debere decernimus, & quatenus opus ſit ſingula vltimo dicta ſubſidia in locis & terminis ac ſub modis & formis prædictis ſingulis annis exigenda pro vltimo dicto triennio & ad beneplacitum huiuſmodi de nouo imponimus & impoſita eſſe decernimus. Quocirca dilecto filio Guidoni Aſcanio S. Mariæ in Via lata Dia-

cono

cono Cardinali de S. Flora nuncupato Camerario noſtro quem vltram ordinariam ſui Camerariatus officii auctoritatem ſubſidiorum huiusmodi Collectorem generalem cum facultate tot quot ſibi videbuntur neceſſarii Commiſſarios ad ſingula vltimo dicta ſubſidia exigendum deputandi, necnon quæcunque dubia declarandi & quaſcunque compoſitiones & concordias cum ſubditis congregationibus & Hebræis ſupradictis etiam de nouo ſi ſibi videbitur faciendi & ordinandi, conſtituimus & deputamus, per præſentes committimus & mandamus, quatenus vltimo dicta ſubſidia iuxta eius prouidam ordinationem exigi & ad dictam Cameram apoſtolicam peruenire faciat, Contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuras eccleſiaſticas & pęnas, etiam pecuniarias eius arbitrio infligendas & applicandas, ac appoſitionem interdicti, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis. Decernentes ſubditos ac congregationes & Hebræos prædictos ad vltimo dicta ſubſidia ſingulis annis ac modis & formis præmiſſis vltimo dicto triennio & beneplacito huiuſmodi durantibus integre ſoluendum omni contradictione ceſſante teneri: Ac declarantes quod omnes & ſinguli penſionarii congregationum earumdem, ſeu ii quibus loco penſionum fructus congregationum huiuſmodi in toto vel in parte reſeruati ſunt cuiuſcunque conditionis vel dignitatis exiſtant S. R. E. Cardinalibus & dilectis filiis fratribus hoſpitalis S. Ioan. Ieroſolimitani duntaxat exceptis, ad ſubſidii quartæ partis fructuum huiuſmodi præſtationem in omnibus & per omnia perinde ac ſi illa eis nominatim & expreſſe per præſentes impoſita fuiſſent clauſulis & decretis in literis apoſtolicis reſeruationum penſionum & fructuum huiuſmodi appoſitis etiam quod penſiones & fructus huiuſmodi ab omni decima ſubſidio charitatiuo & quouis alio onere tam ordinario quam extraordinario quauis etiam apoſtolica auctoritate etiam pro expeditione tam defenſiua quam offenſiua contra Turcas & alios infideles aut reipublicæ Chriſtianæ ab illorum conatibus quauis defenſione, ac etiam pro recuperatione terræ Sanctæ ſeu Fabricæ Baſilicæ Principis apoſtolorum de Vrbe, vel pro alia neceſſitate ſeu inexcogitabili cauſa a Romano Pontifice pro tempore exiſtente etiam Motu & ſcientia, ſimilibus impoſitis vel imponendis, exempti ſint diſponentibus nequaquam obſtantibus pro rata teneantur & efficaciter aſtricti ſint. Quodq; congregationibus ipſæ ſuper quarum fructibus penſiones ſeu quarum fructus ſic aſſignati ſeu reſeruati exiſtunt, poſſint ſatisfacere ratam penſionariorum ſuorum ſeu eorum quibus fructus ſunt reſeruati ac libere poſtmodum ſua propria auctoritate pęnes ſe ſeu pro ſe retinere totum illud quod pro ipſis penſionariis ſeu pro eis quibus fructus huiuſmodi ſunt reſeruati, re ipſa & cum effectu perſoluerint. Et nihilominus penſionarios, ac eos quibus fructus huiuſmodi reſeruati ſunt per Agentes dictæ Cameræ apoſtolicæ ad ſolutionem quartæ partis penſionum ac fructuum reſeruatorum huiuſmodi reſpectiue vltimo dicto triennio durante iuris & facti remediis opportunis cogi & compelli poſſe volumus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, necnon congregationum & illarum ordinum huiuſmodi iuramento confirmatione apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, ac quibuſuis priuilegiis indultis & exemptionibus, ac etiam in corpore iuris clauſis immunitatibus & literis apoſtolicis eiſdem ordinibus & congregationibus, ac illorum locis et perſonis generaliter vel ſpecialiter ſub quibuſcunque verborum formis & expreſſionibus ab eadem ſede conceſſis. Quibus et literis apoſtolicis reſeruationum penſionum ac fructuum huiuſmodi, necnon quibuſuis obligationibus etiam in forma Cameræ cum iuramenti et cenſurarum, ac mandati executiui ſuſceptione vel alias deſuper factis etiam ſi de illis eorumque totis tenoribus de verbo ad verbum mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda ſit, et in eis caueatur expreſſe quod per huiuſmodi clauſulas generales etiam ſpecialem mentionem importantes eis derogatum non cenſeatur nec derogari videatur niſi ſub certis modo et forma in eis expreſſis tenores huiuſmodi pro expreſſis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter et expreſſe derogamus contrariis quibuſcunque. Aut ſi penſionariis vel aliis percipientibus fructus congregationum huiuſmodi, ac ipſis congregationibus et ordinibus vel quibuſuis aliis communiter vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum quod ad ſolutionem vel præſtationem alicuius ſubſidii minime teneantur et ad id compelli aut quid interdici ſuſpendi vel excommunicari ſeu propter ea grauari non poſſint per literas apoſtolicas

non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentio nem, & quibuſlibet aliis priuilegiis indultis & literis apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri. Et de quibus quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad præmiſſa, volumus nullatenus ſuffragari. Vt autem præſentes ad omnium notitiam deducantur eas in valuis Baſilicarum Principis apoſtolorum & S. Ioannis Lateranen. de dicta Vrbe affigi ſeu appendi faciemus quæ eas ſuo quaſi ſonoro præconio publicabunt, vt iis quos præmiſſa contingunt quod ad ipſos non peruenerint aut ea ignorauerint nullam poſſint excuſationem prætendere ſeu ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile apud ipſos remanere incognitum quod tam patenter omnibus extitit publicatum. Cæterum quia difficile foret præſentes ad ſingula loca in quibus expediens fuerit deferre, Volumus & auctoritate apoſtolica prædicta decernimus, quod earundem præſentium tranſumptis manu alicuius ex dictæ Cameræ apoſtolicæ notariis ſubſcriptis & ſigillo Camerarii noſtri munitis ea prorſus fides in iudicio & extra in omnibus & per omnia adhibeatur quæ ipſis præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ extenſionis, prorogationis, impoſitionis, conſtitutionis, deputationis, commiſſionis, mandati, declarationis, derogationis voluntatum & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſiquis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis Dominicæ M D L V. Quartodecimo Kalen. Maii. Pontifi. noſtri Anno Primo.

Fed. Card. Cæſius.

Regeſtrata in Camera apoſtolica, Hie. de Tatano.

TECA NAZ. ROMA EMANUELE